

ક્રિષ્નાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને ગ શાગી

હાલના સુધારનાર પત્ર

Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis*

પ્રથમ ક્રમ : હુ . . . ગાંધીવાર—તારીખ ૨૪ ની માર્ચ ૧૮૫૫ . આક ૧ લી.

The name of this periodical sufficiently indicates the design of its authors. Beneficiaries of the ray of great benevolence, receiving as his gift the inestimable benefit of a sound and actual education, we would imitate, in our humble measure, the unfeigned benevolence of which all the objects, and freely give what we freely receive. Our great benefactor could not have befriended us more wisely and judiciously, in our circumstances, than by bestowing upon us the blessing of a good education. We are in need of help, and he not only gives it, but gives it in that form which has the opposite tendency to what in many other cases makes it ob-

jectionable—help towards doing without help; for instruction strengthens as well as enlarges the active faculties, and its effect on the mind is favorable to the spirit of independence. We desire, likewise, to show ourselves friendly, and to give help to our brethren in that form which has the tendency, by increasing their intelligence, to promote their activity, prosperity, and independence. The *Parsi-Friend* will appear weekly, and, in addition to a leading article which will expound and press some point relating to the claims of India, the rights of the people, or the improvement of the country, it will contain Series of Lessons on subjects well calculated to in-

નીચાના વાચનારાઓને હેવી રીત શગલુ આ
શાનીથી સમજ પડશે કે તેથી તેહેને તેહેવી
બામનો શીખવાને વધારે મદતની નરૂર પડ
ગે નહીં. જ્યોતે હવે મદત કરવાની આ
રજી રાખીકિય તેઓની મદત હીપર આઈ હ
મારી પરીતની મહેનતની ફોહ અને હીપી
ઓગ પછાનો આધાર રહ્યો છે. જટલુ હ
મારેથી બની શકે તેટલુ હમારે કરવુ શગવાર
છે પણ તે હીપરાત હમારા વાચનારાઓઈ
વધારે કરવું જાઈકિય. શીખવાનાની હીલ
ટ કટતા શીખવાનાઓઈ હીલટ રાખેઆથી
આઈ જગતમા અનીધણે કાઈદા થાઈઓ છે.

શબલા લોકોને સમજ પડે હેવી રીતે
વીટીઆનો ફેલાવો કરવાની હમારી પેહુની
મતલબ ફછે કે હમારા દેશીઓમા હરેક પુ
રુશની બુધી અને નીતીમા વધારો થાઈ અ
ને તેથી તેઓના શાસરની અવશયાનો શુ
ધારો થાઈ— અને તે શાયે શગલી પરકા
રનો શુવારો તથા છુટાપણુ તેઓ લાગવે.
આપણે ઈઆદ રાખવુ જાઈકિય કે જાહારેહ
રેક પગળ ખખરદાર અને માલાક થાઈ અ
ને તેહેના બલથી જાહારે તેઓ પોતાના દેશ
નો રાજકારબાર મોતે ચલાવે હેવો હક મા
જે તારેજ પરજની શતા અચવા આલમની
હકુત રાજપાટના કબુલ રાખેઆમા આવે
છે. ઈ હીપરાત હમારી ઈછા ફછે કે આ
વતા સમિત શરવ કોઈનુ કલેઆણુ લીતાવવે
થી થાઈ તેકેમાં હમા મદત કરીકિ. વીદિ
આની શેહાધથી—મેટ્ટર દરજની ફીલશુફી
નો પરકાશવાથી—તથા મગુજા જાતના શય
લા કાગો વધેઆના રાખખ હીપથી ખોલત્રી

રીતે આલમ પેહેય કે મગુજાની મંડલીમાં
વીદિઆ અને નીમનો ખેહદ વધારો થાગે. ૨
ધરેલી દુનીઆ હીપર જાનર કરતા હેવી પ
કદાર નીશાનો દેખાઈ છે કે જોઈઆ વીદિ
આ પરકાશનો અને તેહેવાજ રાજશારનાં ત
થા નીતીનાં શુખનો વખત હવે જનવીક આ
વી પોહોચેઆ હોઈ. હેવા શુખારક શતે
જન્મ અને તેમ જલદીથી નોતર કરવાને શય
પરકારની વીદિઆથી શીનગારેલા મોપાની
ધણંજ અગતના છે. હેવા મોપાનીઆ
જાહોટી અને વાજબી મતલબ ફજ હોઈ
કે શંકલી પરથવી હીપર શારા અને શુવ
ચારોનો ફેલાવો થાઈ. કોઈક પણ હેવુ
દી ન ધારવુકે તેહની ખાતિતાની મતલબ
વા જાહાજાગત કામને ખલલ પોહોચવાની છે

હવે આઈ વીચેએ સમીપત કરતી
લાઈ હમારા ઘણાઈક અને માન પામેલ
બાઈબ વોને ઈક અથવા બેક રાખદો આ
વાની હમા રજા લેઈકિય. તમારી કીરત
બરેલી શક્તિ અને વીદિઆના બોહલા મેદ
નમા હમા જે બાહર પડવા માગીકિય તે હ
પરથી તમાને ફજ નહીં રાજ્યવુ કે હમા તમ
રી શાયે હરીફાઈ ઈઆ ખરોખરી કરવા
ની ધારણાં રાખીકિય, પણ તમારે હેવુજાં ક
બુલ રાખવુકે હમાની જોઈઆ તમારા નેક
કામને પાર પાડવાને તમારી શાગત ધરીકિય.
ખરાં અને ખોટાં શાયે—વીદિઆ અને મુર
ખાઈ શાયે—જુલમ અને શયતનતરપણ શાયે
જે વારેવારે જાહુધકો થાઈ છે અને તેમાંથી જે
હલકો ફીજાદો હીનપણ થાઈ છે તે વીશરી ન
વાને હમા ગીએઆ છઈકિ. તમારી તરફ

થી જાન ચેલવવાને લાડિક મવાને હુમે ઉ
 નેશ કોશ કરીયુ કાફર “પાગશી નીતર”
 મા અપરદારી—શવતનતર ઇલા—પરમના
 લોકેની હાજતની ચોકશ માફતગારી અને
 ઇઅતતરની શક્તિના, ખરો વીચાર તમારા
 જોઈએ ના હુમેશ આરમે.

On the 6th ultimo, Sir Erskine Perry asked the President of the Board of Control, in the House of Commons, whether, as the regulations for the examination of candidates for the Civil Service of India gave a manifest advantage to candidates who had been educated in England under the English system of education, any arrangements were in contemplation by which Hindoos and Mussulmans, who might be equally well educated under a different system, might be admitted to compete with reference to their own branches of knowledge; and, if no such arrangements were in contemplation, whether Hindoos and Mussulmans, and other natives of India, might be admitted to compete, under the present rules, without being obliged to undertake the expensive journey to England, which in the case of Hindoos, militated against their religious opinions and feelings? The President of the Board replied, that he had no present intention of making any alteration whatever in the regulations which had been laid on the table.

The new regulations for the examination of candidates for the Civil

Service, consequent upon the abolition of Haileybury College, have been much canvassed both in Britain and in India. We do not remember any one case in which they have met with unqualified approbation, but we know that some of the long established oracles in literature and education have given out their deliverances against them, as not characterised by the most modern, enlightened and philosophical views, whilst the advocates of political and civil liberty have condemned them as a piece of personal legislation, as a monopolizing, on the part of the English, of “the loaves and fishes” of India,—quite opposed to the spirit of the English constitution, and to the Act of Parliament 21 James I. 3

The subject of education has for several years been the study of the civilized world, and we had persuaded ourselves that this study had fitted all enlightened men to impartially examine and affirmatively decide the great question—are not the languages and authors of Greece and Rome to be regarded as *Institutions*, once indispensable, invaluable, but, having answered their end, shall they not now yield, especially in every country where a new or revised system of education is introduced, to a higher order of institutions, viz. the Science and Literature of modern nations? We did not expect, therefore, to find in some of the most prominent men of England, nay, we are astonished to

find in them that idolatrous admiration of the classics of Greece and Rome, so happily reprov'd by Perrault —

“ La docte antiquité fut toujours venerable,

Je ne la trouve pas cependant adorable ”

However admirably the ancient classics may exhibit the *forms* of literature, however skilfully they may be finished as *models* of style, can we be blind to the fact that they never have furnished the *materials* of the noblest and best *Instruction* of the modern nations? The more, indeed, the great modern writers have rejected the constituent elements of classic antiquity, the better have they succeeded. Do we forget, that we have laid aside for ever the religion, state of society, and forms of government, the political, social and domestic economy, the legislation and commerce, the military and naval warfare, the scheme of morals and manners, the forms of public and private life, the social intercourse and domestic habits, and pre-eminently the female character of antiquity? Confining the question to British authors only, as compared with those of Greece and Rome, our settled opinion is, that the former are superior to the latter in all the constituent excellencies of true greatness, in permanent, practical, extensive usefulness, in preparing the individual for the walks of private and social

life; the citizen for the rational enjoyment of his privileges, the patriot for his public duties, man, in a word, for the service of his God, his country, and his fellow-men. Accordingly, we would rather have the young men of Britain and of India deeply imbued with the spirit, thoroughly instructed in the principles, and enriched with the knowledge, to be gathered from the eminent authors of the British School, than that they should be the most accomplished *scholars* in the world. We would rather they should be profound students of the Philosophy, Literature, History and Science produced by the British Isles, than that they should imitate Demosthenes in copying Thucydides nine times, or Diodorus in transcribing Cicero thrice—than that they should be able to converse, like Rutherfordus, in the lines of Homer, or commit, like Lipsius, the whole of Tacitus to memory. With these views, it will not be surprising that we do not possess optics to see, how the future civil administrators of India are to be peculiarly qualified for their practical duties by spending the best of their days—the best portion of their season of preparation, on the ancient classics.

The sad mistake committed in these Regulations, in a prominence given to the ancient classics which involves years of devotion to them, can only arise from what we regarded as, the exploded idea of cultivating style as independent of

thought, and taste as independent of usefulness. We might as well cultivate manners without any regard to duty and affection, then only genuine source. Style may be called the manners of the mind; and like them it will be natural or artificial, according as it arises from natural or artificial cultivation. 'The style of a man,' said Buffon to Herault de Sechelles, 'is the man himself.' Usefulness is the only fundamental, genuine standard of taste. In the writers of the modern British School as compared with those of antiquity, all is usefulness, grand and comprehensive in the scheme, delicate and accurate in the details, with all the beauty of coloring, and all the fascination of simplicity. Usefulness here is inseparable from beauty that is the end, thus the means. It is only to such a standard of taste that we can apply the happy thought of Aristotle, —

"Non è un sì bello in tante altre persone,

Natura il fece, e poi ruppe la stampa."

We shall direct the attention of our readers, in our next issue, to the other view of these Regulations—as partial and unjust, in virtually excluding the natives of India from a share in the civil administration of their Fatherland.

નો મુકામથી કરવા બેસીકિતો આપણને ના
ર રકુ આનેઆ વગર રહે નહીં. એમાંકિ
ના વખતના કેઓની ટોલાની શુ હાલત અ
ને તેઓનો શુ દખલો. 'શુ તેઓની ધુનધામ
અને શુ તેઓનુ જાર' શુ તેઓની હીમત
અને શુ તેઓની મોહોટાઈ ! કે શગલુ કાં-
હાછે ? કાહાછે તેઓના રૂશતમ અને સોહારા
બ શરીખા શુરા અને બલવાન પેટલવાનો ? કા
હાછે તેઓના જમચેદ તથા ગુશનાશપ શરીખા
અકલનનદ અને હાતેમ દીલના પાદશાહો ?
કાહાછે તેઓના જાનાશપ શરીખા માહ વી
દવાનો ? કે શગલુ કાહા ગુમ થાકિ ? જમ
નાની ગીરદશને કેઓની શરખા શુરા અને
શીઆના તોલાને પણ મુકીઓ નહીં ! કે
ટોલાની અગાકિની કારકીરદી વીશે લખવા
બેસીકિતો પુશતકોના પુશતકો ભરાઈ, પણ તે
હેનો છેડો આવે નહીં. જેના પેટલવાનોના
કકીઅનનો કાઇ શુમારન નહીં, અને જેની
કીતીની કાઈ અધન નહીં—જેનો વાવટો
કશીઆ ખનડના કેક છેરાથીન ઇઓશોખ ખ
નડના ખીમ છેરા શુધી હીરતો હતો, જેના
લગકરની ખાહુરી અને હીમતથી કશીઆ
ખનડની ખલકે આખી દુનીઆની શેગલી પ
ગજઓ ધુનતી હતી—જેની દરખારના શકી
થી અકલનનદ ઓલનાઓ તથા કાખેલ અને
ફાલેલ ઓકોનો દરરોજ કેક મોહોટો જમા-
વ થાતો હતો—જેના ફલમ અને હોનર વી
ને મોખુલ પુરથવી હીપર ભારે વખાન થા
તી હતી, જેહના વીદીઆ અને ફલમથી ભ
રેલા કીનતી પુશતકોની ફટલીતો મોહોટી
શખખીઆ હતી કે તેહેનો વીમાર હનણ

આપણા ઇરાન ખાતેના જ

ત ભાઈઓની અશક્તિ અને હુડાની હાલત

આપણી મુલક, ધાર્મિક શક્તિ નથી—જનાં
પાંદાશાહોના જોર તથા તેઓની લડાઈની
માફતગામી કટલીનો મધી હતી કે શીકનદ
રેલ્વેના માહા બલનાં અને ભારી હીનત
વાલા પુરુષને પણ આડે કોણને પોતાને તા
કળે કરવાને અતીગ્રંથ મેડેનત તથા ધણીજ
રનજ ખેતવી પડી હતી— તે જોવા વખ
ણાવિલા તથા તે જ્યાં વોટવાં અને બલવા
ન કેળાની તોલાની હુમણ શુ હાલત છે, તે
ઊપર આડે ટાપુના બસનેકુશનીયાનાં— ત
હમો ધેખાન પોહોચાડો. જે દીનથી જુલ
મગાર મુગલનીનો દોર ચાલના લાગીઓ,
જે દીનથી કેક હાતમે તલવાર અને બીજા
હાથમા કુરાન લઈ પારકા દેશ છૂટવાને તે
ઓકે ઇરાદા કીધો—જે દીનથી તેઓની કે
તેને મુખારક બાદી આપનારા પણ કનડાલો
બિખળવાના નગારા શરૂ થઈને વાગવા લા
ગીઓ તે દીનથી તે બખ્તાવર જનમ હતી
તથા આપણા બાપદાદાના વાહાલાં અને ફલ
વનત મુલમ “ઈરાન” દેશનો દાહાડો પરનો
આવીઓ ઇરાવી રાનેની શાતની શહીદા ત્રા
હમદના કેક જુલમગાર ખલીફ “ઓમર”
હમરો વરશથી ચાલતા આવેલા આપણા ત
ખત અને તાજ ઊપર પોતાની બદ નજર
પોહોચાડી—પોતાના જોરે પ જાની તરાપો
નારી—અને અ તે આપણી પાસેથી ઇરાન
દેશ છીનવી લીધું—તેની ફલવનત અને ર
શીકી જર્મીનને આફ્રીકાના બલતાં જગલ
ની માફક બિનદ કરી નાખી— તેના દીન
માગીદાર જરનોશતીઓને તેઓના પાંખ અ
ને આશનાની ધરતનાથી વડનાવી જમરદ

શતીથી ઇરાલાની દીન કબુલ કરાવી માદીઓ,
તેઓની ફલમ—અને હોનરથી શીનગારેલી
બંકીમતી કેતાઓને હમદને મારે બીલી ખા
ક કરી નાખી—તેઓની બીનકત તથા તે
ઓની દોલત છીનવી લેઈ ગોલાનીનો જે
બાસ તેઓને બખ્શીઓ—તેઓના મોહોટા
રેહવાના ધરો તથા હુવેલીઓ અને જ્યાંહર
થી બરેલ ગુનદર મેડેલો તથા કીલાઓ તા
રાજ કરી ખાક ખરોબર કરી, નાખે
આ—અને છેહેલે શરવાલે તઓમાના થ
ણાકિકના અનુક્રમ જાન પણ કમળ કી
ધાન અફગાન અફગાન નાં ધણીઓ
કેક વાર પાહાશાહી તોખ મનુ નાંમ ધગવ
તા હતા તેઓના બાલકોને ઇરાન ખાને હા
ન પોતાનુ ગુનરને કરવાને ધણુ કકલ પડે
મ—જે ધણીઓ કેક વાર લકાઈમા શુરા
પેહેલવાનના ખપતા હતા તેઓના મયા હા
લ ગોલાંમગીરીની બેરો પેહેરી ગોલામની
માફક નોકરી કરેમ—જે ધણીઓ કેક વાર
કાબેલ કાબલ તથા કાનેશમદ ફીલશુશની
શક્તિ બેશના હતા તેઓના નાવારેશ બાલ
કો હાલ જુલની પાંદાશાહોના તાકબા ની
મે રેહી તેઓના મુનરના હોર ખેરેહ. કે
કેઆની રોહાના નાવારેશ ઇરાની ઊપર જુ
દહીન લોકોથી જે હાલો ગમળ ગુનરેહ તે
નો વીચાર—હીનદુશયાનના રેહનારા આપણ
નરતોગતીઓકે કરેલો જાઈક, તેઓની ઊપ
ર પંડનો જુલમ આપણને ટાલવો જાઈક
મ—જોહર પારકા લોકોની ઊપર આપરે
જોર રાખી તેઓના દુખનુ નીવારન કરી
કે છઈક તારે આપણને કેક લોકોના તથા

ફિક તો ખમ્મી ઊતરી આવેલા તથા ફિક દે
 શમા રહેનારા ઊપર જે હાલના વખતમાં આ
 ટ્લો ખમ્મી શીતમ ગુજરે છે તેને, છેડે આપણ
 ને લાવવો જોઈએ. જહારે પારકી દીન
 વાલા લોકોનો કાંઈ પણ કુખની વખતે
 આપણા કાન ખોલા કરી આપણો મળવા
 મુજમ મદદ કરીએ તીઆરે આપણી પોતા-
 ની ખાખ દીન પાલનારા કીઆની, ધરાણી-
 આ ઊપર પરતા કુખ, તથા જુલમ વીગે
 કોણ ધણી પોતાના કાન ખનધ કરશે વાર ?
 તથા કોણ ધણી પોતાનો દશન દરામ કર-
 વાને આનાકાની કરશે ? મન છે હાલના દી-
 લના પાગશી, નાંઈતને અને નાનછે હીદુશ-
 યાનમાં રહેનારા, નરતોશની રોલાને કે તે-
 ચોની મેડેનતથી તથા તેઓની સખાવતથી
 નમદીક પમાશ હમર કુષીઆની રકમ ક-
 કી, થઈએ કે જે ઈરાન દેશનો રહેનારા નાં-
 વારસા ઈરાનીઓનું કુખ તથા તેઓની ઊપર
 જુલમ લોકોથી પરતા જુલમ ટાલવાને ધ-
 ણી અગતની થાઈ પડશે, અને કે રકમના
 બેહદ વધારે થશે હુવી હમે અતકરણથી ને
 કીરતારની પરારથના કરીએ.

ગણીત, શાશતર.

આંક ૧ લો.

ગણીત કિંટલે ગણાયુ; અને શા-
 સતર કિંટલે વીલીઆઈઓની ઊપરથી ગણીત
 શાશતર કે બોલ નીકલેઆછે. કે શખ્મની
 ઊપરથી આપણે નાલ મ પડે છે કે કે
 કલમ કેહેવો કામનો છે કાકે શરવે કોઈને

રોશન છે કે દુનીઆમાં પડવું તો કાંઈ પણ
 મળવાનો હુનર આવડવો જોઈએ, અને નહી
 તો કાંઈ પણ આપણ કામ આગલ ચાલી
 શકે નહી. ફિક ફિક વેપારી અથવા દુકાન
 દારને પોતાના ધરાકોને હરકાઈ મીન હીસા
 મ કરી પોતાને પરવરેતો આપણે કિંટલોતો
 વીચાર તેડેને ખમ્મી જોઈએ, કાકે જો તે
 કમ નહી કરે તો તેડેને બીજા દીને દીવાલ કા
 હુડીને ઘેર બેસવું પડે. હવે કે વીલીઆ
 વેપારીને કામની છે કિંટલુન નહી પણ ફિક
 બેગારી જે દર રોજ ખખરમાથી પોતાના
 માથા ઊપર બોજા લઈને જઈ છે તેડેને પ
 લા કે વીલીઆ જાણી જોઈએ, કાકે તેડેને
 જો કોઈ શખ્મ તરણ માર્દલ લઈ જઈને
 ફિક પછે આપે અને ફિક નાઈલ લઈ જ
 ઈની ફિક પછે આપે તો તેથી તેડેને કે
 ટલુ નુકશાન થઈ તેડેને વીચાર તેડેને ગા
 વી શકે નહી. હવે ફિક બેગારીનો ગુ પ
 લા ફિક ફીર જે દર રોજ મોડોલાઓમાં
 બીખ નાગવા નીકલે છે તેડેને પણ કાંઈ જુ
 ન હીશમ ગણતા આવડવું જોઈએ અને જ
 જરમ ખોરાકી પોશાકીનો લાવ જાણીને
 પોતાનું ગુજરાન કેટલા પછેશમાં થાગે તે હી-
 શમ કરીને તેટલી બીખ તેડેને પેદા કરવી
 જોઈએ. જ્યારે ફીર શરખા આદમીઓ
 ને પણ હીશમ જાણવાની ફરમ છે તેજારે
 બીખઓ જ્યારે દુનીઆનાં શશરખા પડે છે
 તેઓને ફીરના કરતા કે ખાખદમા કેટલી
 વધારે મહેનતમારી રાખવી જોઈએ. પલેટો
 નાંચના ફિક ઈંડોનાની ફીલજુરે જારે પોતા
 ની નીશાલ શખ્મી તારે પોતાની નીશાલ

ના દરવાજા ઊપર આડ પરનાણેની નતન બના અખશરો કોતરાયેલા હતા—“જો કોઈ છુનીતીથી અંજનાણો હોઈ તેહને અતરેદ ખસ થાવા દેગોના.” ક શખદો ઊપરથી આપણે માલમ પડે છે કે આડ માહાવીદવા ન પુરુશની ક ફલમ ઊપર કેટલી પરીત હોય તેહને વીરો ને કહેવા માહાભારત વીચારો થ રાવનો હોય કે જ્યો હોય પોતાની નીગાલ ના દરવાજા ઊપર આડ પરનાણેના અખશ રો કોતરાવાની કરમ પડી. ગણીત વીતી આની હાવી ભારી અગત નાણીને હોઈ હ તારા, જનનાંડિયા જોગો ગણીત રાસતરથી અજનાણા હોઈ તેઓને નાણીતા કરવાને વા સને હોઈ ક બામદ ઊપર આશુ શમકો લ ખવાને શરૂ કીધું અને તે, હવી રોહલી રી તે લખેઆમા આવતો કે જ કોઈ શખશ મા તરે આપણી બોલી લખી, વાચી અને શમ જ નાણો હોય તેહને રોહલીથી સમજ પડ સેઆડ પખન માતરે ક ફલમ કેમ હોવા થઈયો તે વીગે હોય કુડલ બેઆન કરવા ની રમ લઈજઈય.

હવે વીચાર કરીકે આકરીકાના જ ગલ માથી કક જગલી નેહને તદન કાઈ ગણ તા આવડતુ નહી હોઈ તેહને આપણી બા ગલ આગલ લાવીને ઊભો રાખેયો અને તે હોય કહેલોકે હનણ, રોહરમા કક ઘાટે ઘના ર, રીજનીત દાખેલ થાય તેહની માહે કેટ લા ઘાડા અને નાણાછે તે ગણીને નેહને કેહુન્દ, તેઆરે પેહલવેહલા તે જાણેકે દર ઘા ડાડ કકક નાણગઈ તારે નેહલા ઘાડા તે લા નાણ હેપુ ને તપ્ત શહુનવાનો પણ

નેહને ગણતાંતો આવડતુ નથી તારે ને કુદ પથરની ઢગલી કરો અને દર ઘાડા જાઈ તારે તે કકક કાંકડો ખીશરતો જોય ક પ રનાણે તે પોતાની ગણતરી કરી રહેઆ પ છી જો આપણે તેહને પુછ્યો તે તુરત આપણે કાંકડાનો ઢગલો દેખાડો અને કહે તેકે ફટલા નાણો અને ફટલામ ઘાડા તેહ ની પાંગે યાદને ગીઆ બીજુ જા તેહને કહેલો હોઈકે હનણ બે પલટ ન જનારછે તેના કહી માહોટી અને તેહના કેટલા નાણા વધારે તારે, ક જગલી આદની આ ક રીજનીતની ગણતરી કરવાને વાસતે બે રોપલીના આગલ કહેઆ પરનાણે બેક જુ હી જુદી ઢગલી કરો અને પછી તે બેહુ રોપલી માહોટી કકક કાકરો કાહાડતો જરો ફટલે કક કાકરો પેહલલી રોપલીમાંથી, તેા કક કાંકરો બીજુ રોપલીમાંથી, ક પરનાણે કાહાડો અને પછી જ રોપલીના કાકરા વ ધ તે રોપલી વાલી રીજનીટ માહોટી અને નેહલા કાકરા બાકી વગે તેટલા નાણશ રી જનીટમાં વધારે, પણ જા બેકો રોપલી શાયેજ ખોલી થાઈતો બેકો રીજનીટ શર ખી હોયે હુશામ તે આપણને બતલાવતો. હ વે જોકે ક કાકડા અને માણો તદન જુ દીન ચીજાછે તોખી તે અગનેઆનીના મન મા તેઓ વીરો શખ ધડે તે કાઈ ખોટો ન થી. ઇરાનમા જાદને તાહાના ખેડુની શાયે વાત કરતાં તેના દોર કેટલાછે તે બા બે તેને પુછ્યોતો તે તમને નેહલા દોર હોય તેટલા કાકડા ગણીને તમારી આગલ મેલમે અ ને જા દોડા હોયો પોતાના આગલાજ બીખા

કરીને ખતલાવશે, અને તેમજ બીજા મેરીકા નના અને આફ્રીકાના ન ગડીઓ જેઓ દોશને સ્થાવીને પોતાનું ગુનરાંનું તેમના મારા અને કુધ ઊપર કરે છે તેઓ તેમના હીશામ-કાકડાઓથી રાખે છે. રૂન શેરે જે કંક વખત જોહોડુ રાંત કેહવાતું હતું તાહા પણ જારે આફ્રીકાની ખમર નહીં હતી તારે તેહેને પાદશાહ દર વરસે તેમના કંક નુ પીતર નામના દેવના દેહેડાના નાઈને જોહોટી કીરીઆથી બારણાના કંક જોહોટા ખીલા મા સ્તો હતો અને તે ખીલા જોડાથી તે દે વસને બાવીઆને કેટલા વરસ થાઈમાં તે ગણતા હતા. આપણા લોકો પણ વરસો કે ન ઈઆદ રાખતાં હતા તે હાલના કંક આ હુ જોલ ઊપરથી નાલમ પડે છે. આપણે વરસ ગાઠ કરીને જોલીકે તે જોલને અ રથ શુ ? તરત નાલમ પડશે કે વરસ ફટ લે વરસ અને ગાઠ ફટને આપણે જ દોરી નો ઈઆ શુતલીનો ગાઠ મારીકિય તે. ક ઊપરથી નાલમ પડેય કે અશલના લોકો દો રી ઊપર દર વરસે કંક ગાઠ મારતા હો અને જટલા ગાઠ થાઈ તેટલા વરસ થાઈ આં. ક પરમાણે શહમજતા હો. આપણા જોહોટા થાઈક નાલમે ખમર હોને જો દો ઈ ઘાટીને અથવા દોલીને રપ અથવા ઠો નો શવ્વાલો કરવા આપેતો તેઓ આકડા ઓને બદલે કાહકડાઓ કંક ગણતા ન સો અને સુકતા નો, વલી જો તેહના હાથ મા રપ રૂપીઆ આપેયા કે આફ્રીકા નાલમે વેહેલી આપ, તો તે દર કંક નાલમે મેહેલા કંક રૂપીઓ આપી નો, અ

ને વલી ફરીથી કંક અને ક પરમાણે પો અ વખત આપીને પુરુ કરો અને વલી નાં હાં શુધી બવાને આપી નહીં રહેશે તાહા શુ થી તેહેને ખમરખી નહીં પડવાની કે રૂપી આ બરામર વેહેવાને કે વધો. હાવી ન ગડી રીતો ઊપરથી ગણીત શાશતર જોહેવી માહામારત વીદ્યા ઊની થાઈ છે. હવે આ પંણામા કંક, બે, તરણ, ક શધલા ગણીતના જોલો કેમ નીકલેયા અને માતર પનદર વી સ શમદોથી ગમે હવે જોહોટી 'શ ખેઆ આપણે કેહેવી સોહલાઈથી જોલી શકીકિય, તં થા ક જોલોને બાલે કેરેવી શુતરી અને શ હેલલી તથા ગુરત શમજ પડે હવેવી નીશાં નીઓ આપણે લખવાના કાંમે લગાડીકિય તે વીશે હમે આવતા આકમા હમારા વાચ નારાઓનુ ધ્યાન મોહોઆડુ.

શીધ પદારથ વીગનેઆંન

આક ૧ લો.

કુ વા.

ઊપલું મઠાલુ વાંચતાને વા ર કેટલાક લોકો કંન વીઆરો કે હાવી નજીવી અને શાધારણ ચીન ઊપર ધ્યાન આપવાથી તથા તેને વીશે પ્રેકતનુ તાહેલુ વાચીઆથી તેઓને વખત નકામો નો ત થા તેથી કાઈ તેઓને કાઈદો થનાર નથી પણ હવે વીચાર કરનારા પુરુગોને હમારી કંટલીન કલનેમાશહે કે નેઓ કાઈખી ચી ન નજીવી નાણી તે વીગેની દરકાર કરી આ વગર નવા દેવી નહીં કેમકે કેટલીક

વખત હવેન દેખઈતી નહીં બનકે, ઈથી
ખી વધારે નહીં બાબદો ઊપરથી ઘણા
અગતીય જવા કાઢવામાં થઈલાછે. કોણ
ધણી જાણે ઊપરથી ફલ પરતુ, નથી જા
તા, અને કોણ ધણી જાણે ઊપરથી ફલના
પરવાને ધણી અગતીયની બાબત કરી ગ
ણે—પણ “નીજીતન” જવા માહાવીધવાન અ
ને બુલંદ મગજના કીનચુરે કવીન નહીં
બાબત ઊપરથી કવીને કક માહોટી સોધ
કીધી કે તેથી તેણે નાન વીલીઆવાન લો,
કોના અમર રેહી ગઈજાઉં તથા, તેથી ખજો
લ વીલીઆ જવા અતીબ ત અગતીયના શા
સાતરનો મનબુત અને નહીં ધણે કવો પાડ
ઓ નખાઈઓએ વાશને ઊપલા મહાલા ઊપર
થી કોઈ ધણીક નીરાશ થઈ આઈ બાબત વાં
ચવાને સુકી દેવુનહીં કોઈખી નગીબા હવાથી
ખાલી હોઈ હેવુ આપણા જાઈઆના આવતુ
નથી અને હવા નવી ધણીન અગતીયની
અને માણાને હુઈઆતીનાં રાખવાની અતી
મણી કામની ખીજી કોઈની ચીન હોઈ હે
વુ પણ દીશતુ નથી. કોઈવાર ખોરાક વ
ગરે ઘણાક દાહડા બલકે ઘણાક વરગો
સુધો માણસ છત્રી શકે—કેટલીક વેલાક
કપડાં વગર પણ માણસ ઘણાક વરગો શ
ધી હુઈઆતીના રેહી શખે—કોઈ વેલાક ધ
ર વગર પણ માણસ પોતાની છાંદેમી શ
ખેરી શકે—પણ હવા વીના કોઈ પણ ના
ણા કક કલાક બનકે થોડીક ચીનીટ શ
ધી પણ જીવવાને માકાદ ધરાવતુ હોઈ હેવુ
હમારા દીકામાં આવતુ નથી, હાલ આપ
ણાં જીવ તથા શુખને બેઠક અગતીયની બા

બદ વીને ખોલાઓ મેડેલવેડેલલા કરવો કે હુમને
વધારે બેઠક દીશીકે તેથી તેના થોડાક
શાર તથા તેની ખાશીઅતોતુ કુક ખીઆન
વાચનારાઓની નજીક સુકવાને હુમા રખ
લઈજાઈએ.

હવા કે પોતે કક ધણીન હલકી, આ
રખાર દેખાઈ કવી, રંગ વગરની, પાતરી ચી
નછે કે જે આપણી આશપાશ શરૂ મેકાણે પ
નથરાઈ ગઈલાછે. કે હવા આપણા રેક્ષાનીઅ
નદર દત્ત લીધાથી દાખત થાઈછે અને તીકાં
થોડો વાર શુધી રહેવા પછી માહોટાં અ
ને નાખ વારે પોછી બાહર આવેછે. હવે
આઈ જગોઈ કેહેવુ જાઈએ કે હવા,
જ હાલતના આપણા રેક્ષાના જાઈએ તેજ
હાલતના તે પોછી બાહર આવતી નથી પ
ણ તેના કાઈક રેક્ષાર થાઈછે. હવે તે
રેક્ષાર કેમ અને કેહેવો થાઈએ તથા તે, રે
ક્ષારથી તનદરોશતીને કેમ વધારો થાઈએ તે
વૈસે હવે પછેના આંકના લખાવીને ખોલી
શુ. પણ આઈ જગીબાઈ સુખીઅ કરીને
જીઆદ રાખતુ જાઈએ કે હવાની અંદર
તુ કક તતન જ “આકશીન” તેહેની શા
યે આપણુ લોહી આનેખત થાઈઆથી શાક
થાઈછે અને તેથી આપણા શરીરના શબલા
અવીઅવો વગર અડઅને પોતાના હેડવેલા કા
જો કરીઆ જાઈછે તથા આઈ પણ ધીઆન
નાં રાખતુ જાઈએ કે જે હવા આપણા રેક્
ષાથી બાહર નીકલેય તે હવા કવીતો જ
હરીકે કે તે હવા જા થોડાક વાર શુધી દ
ત્રમાં લીધી હોઈતો હરક નાણસ બલકે હ
રકે મશુ અથવા પકશીખી તતકાલ મરણ

પામેળા વીનાં રહે નહી વાશને ક. ઊપરથી આપણે શારાગિશ કાહાડી શકીએ કે શુવા ના અથવા બેરવાના ઓરદાઓ નમ અને તેન આપણે શાંક રાખવા નાઈક તથા તે ની અદર કવી ગોડવણે કરવી નાઈક કે ખરાબ હવાને બાહર નવાને રસને ત્રવે ત થા તાજી હવાને અનદર આવવાને કાઈબી અડચણ પડે નહી.

હવાની અનદર આપણે શેહેલથી હી લ માલ કરી શકીએ તથા તેના વતન આ પુને લાગે નથી તથા તે આપરી નજરે દે ખાતી નથી તેથી કરીને પુરાતમ વખતના લોકો અને તેમજ તે વખતના કેટલાક ફી લશુશ કન વીચારતા હતા કે હવા કે કા ઈ સીજ નથી અને તેનામાં કાઈ પણ વજ ન નથી પણ કે વાતમાં તેઓની આહોટી ભૂલ હતી. કિન્તુ વાત ખરીજ છે કે હવા કે પંખરા તથા જનીન તથા પાણી તથા કવી ન ખદ ઇઆ પરવાઈ ચીજોના કરતા થલી ન હલકી છે પણ કે ઊપરથી કાઈ કમ ન થી સાબેન થાતુકે હવાને મુલક વનનજ છે ન હી. કિન્તુ વજન કેટલી બાબાહોમાં તથા કેટલીક રીતે કેટલોતો બમે કાઈ શખેએ કે તેનો ખીઆલ પણ આપણા મનમાં આવી શકતો નથી અને જ્યારે હવા કાઈ જડક થી હીને છે તીઆરે તેને નાશ કેટલોતો બ થો ઊતપણ થાકે કે તેથી જાહાડો પોતાના મુઝીબામાંથી ઊખેરાઈ શકી, કટકે કટકા થા ઈ જડક તથા શકીયો મજબુત હવેનીઓ ઊંધી વલી લુકે લુકે થાઈ જડક.

હવે હવામાં વનન છે કે નહી અને ના

છેના કેટલો છે તે શોધી કાહાડવાની પદ્ધતિ શેહેલી અને શાદી રીત નીચે કહેઆ મુજબ છે.—કેક ધન કુટની કમચની મજબુત બુચ વાલી શીશી લેવો, અને પેહેલેવેહેલા તેની અ નદરની હવા શુધા તેને કેક તરાજુમાં દા લો અને તીઆર પછે પચુકરીની મદદે ઇઆ “કર પમપ” નામના હતા ખાલીકરવાના શા ચાની મદદે તે શીશીનાથી હવા ખાલી કે રો અને પછે બીજ વાર તે શીશીને તરાજુ મા ટેલો. બીજ વખતના ટેલવાથી ના લમ પડી આવશે કે તે શીશીનો વનન હવા ખાલી કીધા પછે પદક ગરેન ઓછા થાગે. હવે કેટલા ગરેન ઓછા થવાનુ શુ કારણ નો હવા વનન વગરની હોતેતો ત શીશીમાં થી કાહાડી નાખીઆ પછે તેના વનનમાં કાઈ ખુદ પરતે નહી પણ જ્યારે હવાના ખાલી થાક્યાથી શીશીના વનનમાં ફેર પ ડીએ તોથી શાંક અને ખાલી રીતે માલમ પડેએ કે હવાનો વનન કેક ધન કુટ પાન સે ચોશા ગરેનનો છે પણ કેક ધન કુટ પાં છીનો વનન હલક આગીશ છે તારે કે ઊપર થી માલમ પડેએ પાણી હવા કરતા જીરુ થણુ વધારે લારી છે પણ આપણે જાણીકે એ કે કેક ધન કુટ પાણીનો વનન કેક ટ ન થાકે તેઆરે જીરુ થણુ કેક ઇઆને રજીર ધન કુટ હવાનો વનન કેક ટન થાકે.

હવે આશમાન વીતિ અગાડીનાં થણાં ખરા લોકોનાં વિષે વીચાર હોતો કે તે ખે દાકના પરની પોલાડનાં લોકોહાની લાકે

તથા તેની બિનચાઈ અથ વગરની છે પણ તે

એનો વીચાર તદ્દન કે બાબદના ગણત હ
તો કેમકે આશાનાં હવાના જન્માવે ચીવડ
બીજી કાઈન નથી અને તેની બિનચાઈ આ
ગરે પ૦ માઈલથી વધારે નથી ઈયાને જનીન
ની શપાતી ઊપરથી પચાશમાઈલ શુધી હવા પ
થરાઈલી છે અને તે હવાના જન્માવને આપણ
આગમનને નામે એલબીડ ઇઈડ. હવા
નો એનો જનીનવરની દર કેક ચીતની શ
પાતી ઊપર દરકેક ચોરશ ઈએ પદર રતલ
પડે છે કેવુ ગણતરીથી તથા તે બાબેના અખ
તરા કીધાથી માલમ પડેલું છે—અને હરકેક
શાધારણ કદ વાલા માણશુ આખુ શરીર
એ હજાર ચોરશ ઇંચય છે તેથી તેના આખા
બદન ઊપર ત્રીસ હજાર રતલનો હવાનો એ
જો પડે છે. કે ઊપરથી કોઈના મનના શ
વાલ ઊતપન થયો કે આટલો બધો એનો
આપણા બદન ઊપર પડે છે તે આપણને મા
લમ કેમ નથી પડતો—અને કદાચ જો પડતો
હોતો તે એનો ખતવાને આપણુ બદન
શી રીતે શક્તીવાન છે? કે બેઠો શવાલનો જ
વાખ તથા તેની ગોઠવવાની રીતીમાં દેખા
કેલુ બોદાઈતુ દાહાપણ તુલોતવીલ રીતે આ
વતા આક્રમા હમારા ગભીર વાંચનારાઓ
ને માટે હમે પરગટ કરીશુ.

રશાઈણ શાશતર.

આંક ૧ લો.

આઈ વીદીઆ કેટલી અગ
તની છે અને તેહની માહેતગારી મેલવેઆથી
આપણા મનને કેહેવી રજા આપેય તે શા

ધે કે વીદીઆની રોશનીથી શરવે શક્તીવાં
ન આપણા પેદા કરનારની ખુબી અને તે
હેતુ દાહાપણ આપણને કેહેવી બોલકી રી
તે માલમ પડી આવેય તે વીગે જ્યોડ ગઈ
આ ભરેશપત વારને દીને શર નજમોદલ
ઈનશરીટીકીશન મયે ત્રીં કાવશણ શાપુર
જઈ આઈ અગતની બાબદના જ કીમતી
ભાશણ કીધુ હુતુ તે શાબજેકો હુમે તેઓને
ધણે શારો વીચાર આવેઓ હુમે. આઈ
બાબદ શાબલવાને માટે તથા તેથી મલતાં
ગનેઆનનો ફાઈદા લેવાને વાશને જ ભારી
હં કે દીને મલો હુતી તે ઊપરથી શાબેત
ખાઈએકે આઈ ધણીજ અગતની વોદેઆતુ
મનેખાન મેલવવાને માટે હમારા દેશીઓ
ભારી ઊલત રાખેય તેથી આઈ પતરેમા હ
મોડે પોડી જગા કે વીદીઆને માટે રોકવા
નો દેડાવ કીમે છે અને કે દેડાવ પરમાણે
આજ દીને આઈ વીદીઆની પરથમ ઊતપન
તી તથા તેહની મતલમ અને તેહની મદદ
થી તે કીરતારણ દાહાપણ અને તેહની અજ
મતી કરામત આપણને દર દગલે કેહેવી મા
લમ પડેય તેહનો કેક ટુક વીચાર હમે અ
તરે હમારા વાંચનારાઓને આપવાને રજા
લઈજઈએ.

રશાઈણ શાશતર કે બોલને અ ગરેજ
માં “ કેમીશટરી ” કરીને કેહેય. હુવે કે
કેમીશટરી બોલ જ અ ગરેજ છે તે શબ્દ કે
મ ઊતપણ ખાઈએય તે તપાશવાની આપણ
ને નજરે. ધણા વીદવાન લોકોનો હવે
વીચાર છેકે “ કેમીશટરી ” બોલ જહેને
આપણે કીમીકી કમીને કહીજઈએ તે શબ્દ

હોપરથી નીકલેઓચ અને ૬ વીચાર કેટલી
 ૬૬ બાબદો હોપરથી આપણને દુશન લાગે
 છે. '૬ હોપરથી હુમાર-વાચનારઓના
 નનમા તરત વીચાર કીતપન થાને કે કીની
 આની શેઠોધ કરના આઈ રશાઈલ શાશત
 ર જોહેવી ભારે અગતની અને ઝેહુદ કીનતી
 વીદિઆનો પાઈઓ નખાઈઓ હુનો-કે જ
 વીદિઆને શુધારીને તેડેને હાલનો ભારી આ
 ન ભરેલો દરજ્જો આપેઆમાં આવેઓચ
 જોકે કીનીઆની શોઠોધથી મનુશ જાતને
 શુનાની પીલી ધાતુ મલી આવીનથી—જા
 કે ૬ બાબદમાં તેઓઈ મેડેનત કરવાના ક
 શી કરાર રાખી નથી—અને જોકે ૬ જો
 ઠોધ પછવાડે તેઓઈ પોતાનો દરવ ખરની
 ને ફકીર બનવાને કરી નખખીલી કીવી ન
 થી તોપણ ૬ કીનતી ધાતુ તેઓને હાથ
 લાગી નહી, અને કધીની લાગે હોવો હોવે
 કોઈક ખેઆલ રાખવોખી નહી—પણ આઈ
 તેઓનો ઝેહુદ કોગેશ તથા અતીધણ લાવ
 નુ રશાઈન શાશતર જોહેવુ શારૂ ફલ
 મલી આવેઝીતે તેજ ગોઈઆ તેઓના શુના
 ની કીનત કરતા કટલીનો ઝેહુધ કીનત ધ
 રાવેચ કે તેડેનો વીચાર પણ આપણને આ
 વી શકે નહી.

હવે ૬ વીદિઆ આપણને કેઈ બાબદ
 નુ મનેઆન આપેચ તે વીમે વીચાર કરીક.
 અશલનાં વખતનાં લોકોનો હોવો વીચાર હુનો
 કે આઈ હુનીઆના આનશ—પાણી—હવા અ
 ને ખાક, હોવા ચાર પુદ પદારથો કે જ
 ખાવેશછે અને કોઈમી બીજા વજાતુનો તેડું
 ના મમ વ નથી અને જોહેવી મદદથી આઈ

શરશતી ઇઆને જગત બનેલીછે પણ હાલન,
 રશાઈલ શાશતરીઓનો વીચાર આઈ અ
 શલી દલીલથી વાજખીની રાહે તદન કી
 લનોજછે—તેઓ કેહેચ કે ૬ ચાર પદારથો
 કાઈ તતવ નથી પણ બીજા ચીજોની મેલ
 પણીથી તેઓ બનેઆછે. હવડાનાં રશાઈલ
 શાશતરીઓઈ શેધલા મલીને ૬૪ તતવ રો
 હોવી કાહાડેઆછે કે જનાથી માતર દશખા
 ર તતવની મદદથી આઈ ભારે કરામતની, હુ
 નીઆ ને અછત ખુદરતના શાહેમે બનાવી
 છે—અને ૬ વીચાર કોઈખી પરાણી વગર
 અચતીક કરી શકશે નહી. હવે ૬ ૬૪
 તતવોની કેટલીકક ખાશીકિતા તેશાયે તેઓ
 ને શ જોગ બનેઆથી કેહેવી કેહેવી અચર
 ત શરખી અને તદન જુદી ખાશીકિત ધરા
 વનારી ચીજા બનેચ તેહેનુ મનેઆન આપણ
 ને રશાઈલ શાશતરથી મલી આવેછે.

૬ ચોશ તતવોની કેટલીકક ખાશીક.
 તે જાહેઆથી તથા તેઓના શનજોગ બને
 આથી તે માહા મનેઆની કીરતારની ખુમી
 ના આપણને કટલાનો ઝેહુધ દાખલા મલી
 આવેચ કે તેહેનુ વરણન ગમે હોવા કાબેલ
 વીદવાનથી પુરતી રીતે કરવાને બને નહી.
 વાશને માતર બે તરણ અચરત શરખા દા
 ખલા અચરે બતલાવીકચ.

નીનખ જે આપણે આપણાં ખાનામાં
 વાપરીકચ અને જે ખાધાથી આપણી તનદ
 શેશતીના શારો શુધારો થાઈચ કટલુન નહી
 પણ તે માણશની હઈઆતીને ઘણુ અગતજ
 છે હેવુ હાલ જમાનાના તખીઓઈ શામેત
 કીધુચ તે નીનખ “કલોરાઈન” અને “લા”

weapons for the whole warfare of life; but exclusively to the department of literature—which is but “the plume of the casque, the silken belt, the embossments of the shield, and the dazzling polish of the sword” We promised to direct the attention of our readers to another view of these regulations, as partial and unjust in virtually debarring the native youth of India from rendering the most honorable and useful services to their country. Let it be understood that we do not speak so much for ourselves as for our Hindoo and Musslemen fellow-subjects. We, Parsis, are not prohibited by the precepts of our religion from visiting England; nor would such a visit militate against our opinions and feelings in any way *quite the contrary*, and, moreover, we have addressed ourselves to the business of acquiring those dead languages and that dead literature which the framers of the regulations seem to regard as the *ne plus ultra* of qualifications for discharging the most practical duties of living men; for, although we think that our time might be much better employed, we would rather sacrifice a little of it, however precious at the present period of our lives, than forego forever the highest earthly satisfaction of serving our country.

These regulations, then, are partial and unjust.

First, in requiring all the candidates for the Civil Service of India to be educated under an antiquated

system of education, when they might be much better educated under a different system. In this respect, they are unjust not merely to the candidates, but to India.

Secondly, in requiring the Indian candidates to undertake the expensive journey to England in order to be examined, when the religion of the vast majority of them prohibits their going to England, and when the examination might be equally well conducted in India by the senates of the Universities. In this respect, they amount to an exclusion of the vast majority of Indian youth from places of the highest trust and usefulness in the service of their country.

Thirdly, in thus monopolizing for the youth of the British Isles “the loaves and fishes” of India,—the highest honors, the largest fees, and (this is the unkindest cut of all) the best services to our country. However necessary it may have been in the earlier periods of British Indian history for the Government, founded on conquest, to adopt such a course, it cannot be thought so now. The intelligent and influential portion of the Indian people are not insensible of the benefits which the English Government has conferred upon them; nor are they ignorant of the fact, that they could not hope for such benefits under any other Government, European or Asiatic, with which they are acquainted. The British Government has destroyed pernicious prejudices, and laid the

Indian nation under a better genius To the political relations between Britain and India we might apply the language in which Montesquieu eulogizes the treaty which Gelon, king of Syracuse, made with the Carthaginians — "The noblest treaty of peace ever mentioned in history is, in my opinion, that which Gelon made with the Carthaginians He insisted upon their abolishing the custom of sacrificing their children Glorious indeed! After having defeated three hundred thousand Carthaginians, he required a *condition that was advantageous only to themselves*, or rather he stipulated in favor of *human nature*" The same great writer defines the right of conquest thus, — "A necessary, lawful, but unhappy power, which leaves the conqueror under a heavy obligation of repairing the injuries done to humanity" The British Government evinces a desire to discharge, in every respect, this obligation to India We would point out, in the words of the greatest French writer of the last century, one method of doing it practised by an infinitely less enlightened and just Government, the conquerors of China — In order to prevent the vanquished nation from falling into despair, the victors from growing insolent and proud, the Government from becoming military, and to contain the two nations within their duty, the Tartar family on the throne of China has ordained that every

military corps in the provinces should be composed half of Chinese and half of Tartars, to the end that the jealousy between the two nations may keep them within bounds The Courts of judicature are likewise half Chinese and half Tartars This is productive of several good effects 1, The two nations are a check to one another. 2, They both preserve the Civil and Military power, and one is not destroyed by the other 3, The conquering nation may spread itself without being weakened and lost It is likewise enabled to withstand civil and foreign wars The want of so wise an institution as this, has been the ruin of almost all the conquerors that ever existed

There is, indeed, no reason why well qualified natives should be considered ineligible to the coveted Civil Service We say *well qualified natives*, and we would have the standard of qualification as high as is attainable by human powers, so long as it is of a sound and practical character We would not have it lowered one peg for our sakes, although we are aware that we should be at a great disadvantage in the competition with English students, in consequence of the superior early mental training which they receive It would be but just, however, to admit that, on account of this very disadvantage, we who should be found equal with them in the examination ought to be regarded as really much superior to them in merit

ઈ જુદે ભુકો થાઈ જાને અને આઈ કાનીડું
નીચા ઊપર આદમ જાત યોડોવારખી પેતા
ની જુદી ગુજારવાને શાનરથવાન થો
નહી.

હવે આપણી આંતડીની નીચેથી ઊપ
લી તરફ દબાણ થાઈછે કે વીગેની શામેતી
નીચે કહેલા કે જે દાખલા ઊપરથી નાલ
મ પડી આનગે. આપણા લોકો કેટલાઈક
દરદો પર રૂઝડી અને વેડેતુરે ગુજારેછે તે મ
ધલચીને રોગન હો. હવે વેડેતુરે સુકવા
ના ગુ બેઠે તે ઊપર આપણે ધીઆન પેા
હોઆડીક. વેડેતુરે સુકનાર પેડેલા કે
ગોલ ગધાગ લીકિય અને તેની અંદરની બા
બુદિ કોલ નવાટર અથવા બગનદી ચોપ
કેડે અને તાર પછે તે બરાનદી અથવા કે
લાંનવાટરને કાઈક ગરમીની શક્તિવાળી
ને પેડું ગણાગ બગનની આનગે ઊપર સુકેડે
કે જીથી ગણાશની અનદરનો હવા બહારી બી
આથી અથવા હલકી ચડિઆથી આનડી ઊ
પથી આવેછે તથા પેડું ગયાથ આનડી થાયે
વનગી જઈછે. કે ઊપરથી નાલન પડેડે કે
આનડીની નીચેથી ઊપલી તરફ જાર થાઈ
આને લીરે આનડી ઊપલી આવેચ અને ગ
લાગની ઊપરની શાપીપર લવાના દબાણ
થી ગનાગ આનડી થાયે વનગી જઈચ. રૂઝ
ડી પણ કેજ ધારાથી સુકીઆના આવેચ.
ગીંગડા નાકેલી હવા જોડો વાટ સુધી લી
ધાથી આનડી પોનાની નેરો ઊપથી આવેચ
અથવા લોહી નીકળેચ. હવાનુ દબાણ શર
વે હેડાણેછે કેવીગેના બીજા કેટલાઈક દાખ
લાઓ નીચે કહેયા ગુજારે—કે. ગણાશ

ને જોડોડ વેગ પાલીથી તરો અને કેક ગુ
જારો કાગજ થઈને ને ગણાશ ઊપર થાકો
તે હેવી રીનકે કાગજ અને ગણાગનાના પા
ણી વગે કાઈમી હવા રહે નહી. કેટલુ
કીધાપછે ગણાશને ઊધું વાનો. ઊધું વાની
આપણે નાલન પડગેડે ગણાશનાનુ પાણી સુ
તનગ થોડાને નહી પણ કાગના તેકાવ ઊ
પર રહેજો. હવે કોઈ આપણને પુછાશે કે ગ
લાશની અંદરનુ આટલુમધુ પાણી વગર
વનગાવેલા અથવા વગર જડીનીયેના કા
ગજ ઊપર શીરીને આધાર રાખી રેખા થું
ને કાગજના કાઈ જાદુએ અથવા તે ગણાગને
વનગોરેનાર કાગજના કાઈ ઇલામતે કે જીથી
પેડું પાણી પડતું નથી ? ઇલામ ઇઆ જાદુ
કાઈજ નથી પણ જોડોડના જોડોડ જાદુ
કેડેડે કે હુમના દર ચોરગ થું ચે ૨૫ રત
લના જોજાથી પેડું કાગલ ગણાગનાના પાણી
ને તેકાવવાને શક્તિવાનછે વહીજો કેજ કા
ગજ નીચે કેક શક્તિવારેલી બતી સુકીડોડતો
તે બનીની ગરમીથી કાગજ મુનસગ બલના
ર નવી કેમકે દીવાની શબલી ગરમી પાણી
સુસી લેડે.

કેક ઘણેજ રસુછ દોગ હવાના દબા
ણને કેડેડે કેટલીઈક વેજાઈ હુશનમ્મા પુરો
યોડાઈક પનરાંની બાટલીઓ મનાવેચ અને
તેઓના તલીઈ ઘણેઈક જીણ નાકા પડાવે
ચ અને તીબારપછે તે બાટલીઓને રોગાન
નગાપી જાણે કાચની બાટલી હોઈ કે પરમારે
નુ તેઓનુ રૂપકરેછે. કેટલુ કીધા બાદ તે
બાટલીઓને બીર ઇઆ કવાજ બીજા દારૂથી
ભરેછે અને તેને મનસુત. બુચ ખાઈછે તથા -

તેની ઊપર લાખ ચોપડી શીલ મારેછે. આ
ક પરનાણે બાટલીઓને તઈઆર કરીને હ
રેક તેડેવારને દીવમે પેતાના દોશનોને ઘેર
ના જમના તેડી કકકી બાટલી તથા કકકો
કારક ઈશકેરુ દરકેન્નાણના હાથના આપી
ને તેઓને તે બાટલીનાનો દારૂ પીવાની કર
નાશ કરેછે. જોવા તેઓ ભુચ ઊગાડેચ કટ
લાખા બાટલીની તકીક પાડેલા નાકાની
વાટે સધલો દારૂ નીકલીજવા માટેચ અને
પોને દારૂનો શવાદ લીધાને બદલે પેતાના જો
માં કપડાને તે શવાદ આપેછે આક પરનાંજો
કક હુમનનિગ બનાવ તે જગાક બનેછે.
હવે બાટલીને તકીકથી પાડેલા નાકાની વા
ટે દારૂ નીકલીજાકે તેનુકારણુ ' ભુચ જાડા
વેર હોતો તાહાવેર કેમ નહી વોજાઈ ગઈઓ
અને ભુચ ઊગાડીઆપછે દારૂ શામાટે નીક
લીગઈઓ ? કનુકારણુ ઘણુજ શેડેલુછે- જા
હાગુધી બાટલીને ભુચ હોતો તાહાગુધીહવાગુ
દબાણ દારૂની ઊપલી શપાતી ઊપર સુતસગ
નહી હુતો તેથી કરીને તે દારૂ બાટલીના ર
હેઓ હોતો પણ જીઆરે ભુચ કાહાડી નાખી
ઓ તીઆરે હવાનો દબાણ દારૂની શપાતી
ઊપર થાકિઆથી નીચેનાં નાકાવાટે દારૂ ઘો
લાઈ ગઈઓ.

રશાકિણુ શાશતર.

આક ૨ જો.

રશાકિણુ શાશતરની ઊતપતી
અને તેડેની મતલબ વીરો તથા આક નાહા
ભારત વીદીઆના તે કીરતારે પેતાનુ કેડેલુ

ઘહાપણ બતાવેજોછે તે બાજે આગલા આક
ના બોલાતો કીધાના આવેઓ હોતો અને
આક વેલાક આક અગતની વીદીઆથી મ
નુગ જાતને જ બેહુદ અને ઘેઆનના આવી
નહી શકે હેવા ફાકિદાઓ ઊતપન થાકિઆચ
તે મધેથી ચોડાક દાખલાઓ પાચનારાઓ
ની હુમુરના મેલવાની હોતો રજા લઈજાય.

હુનીઆની શપાતી ઊપર જ બેહુદ અ
ને વગર ગણતરીની ચીજો આપણી નજરે
પડેછે તે ચીજોમાથી કેઈથી ચીજ રજાકિણુ
શાશતર ઊપર આધાર રાખતી નહી હોક હે
વુ કેઈથી કેડુંવાઈ શકામે નહી. પેડેલ વેડે
લના આપણને માતર જમીન અને વ
નશપતીની મારફતે સુત પદારથો મનેછે પ
ણ તે પદારથો ખેના કેઈ જુજ પદારથો
શવાક ખીજ સધલા પદારથોને મનુજાતના
ઊપીઓગના લાવવાને નાંદે રજાકિણુ શાશત
રની મદદ જાઈકિય. ધાતુ કે જોડેની મદ
દથી આપણે હાલ હજારો તરેહના હુથીઆ
રો અને લખો તરેહની ખીજ અગતની ચી
જો જાઈકિય અને જ ધાતુની મદદ વગર હુ
નીઆ ચાલી શકેજ નહી તે ધાતુ આપણને
પેડેલ વેડેલલા કેડેવી હાલતના મલેચ તે જો
પર આપણે વેઆન પોહોઆડીકિય. ખાન
ખોડનારાઓ જ વેલાક જમીનને ટલીક જ
ઈને પેતાની મેડેનતના બદલાના ધાતુ મેલ
વેચ તે વેલાક તેઓને સુતસગ ખખર નથી
પડતીકે ક ધાતુ લોહોહુછે, ઈઆ શુગુછે ઈ
આ રૂપુછે. ક વેજાક રજાકિણુ શાશતરીની
મદદ પડેછે—તે પેતાની ભારી અજમાઈશ
અને પેતાની અગતની વીદીઆની શેશની

આઈ ખાન ખૌડાગમ્યોને મુલેવી વશનુ હી પર પે'કે છે અને તરેહવાર રશાફિલના સભા મની નામુદને તુરત કહેછેકે આઈ ફલાની ધા તુછે ફેલુમ નહી પણ તે શાયે આઈ વગ તુ શાયે ખામેજ આઈલે તરેહવાર વશનુઓ ને મુલી પાડીને પેલી ધાતુ ચોખી કરી આ પેછે. કામ જોહેવી ગાલીની ચીજ કે જોહેની મ દટથી આપણને તરેહવાર વાગણે—અને બી છ અનેક પરકારની કામની અને ઊપચોગી વશનુ મલી આવેછે અને જ વગર નાણશમ તને પોતાના શંશારના કામના ભારે મુગકે લી -પડેઆ વગર રેડે' નહી તે કામ પણ પોતાની હુઈઆતીને નાટે રગાઈ છ શાશતરીફ ઊપકારી આઈચોચ. જો આઈ, કામની ચીજ રશાફિલ શાશતરીફ રે તી અન ખાર જોહેવી નચવી ચીજ. નાહેથી ખનાવી નહી હુને. જોતીગ શાશતર જોહેવી ઘણીજ અગતની વીદીઆનો પાઈઓ કદીપણ નખાને નહી—દુરમીનો તથા ખરીકમીન અને હેવામ બીજા આશમાનના રેડેવાશીઓ ની તપાશ કરનારા હુઈખારે આપણે કાહા થી લાવને—વગાદ અને ધુલથી આપણ ધ રે અને દુખનેતો બચાવ કરવાને નાટે કેન સકતીવાન થાતે—આખની આપણનાલાઓ પાછા દેખતા કેમ થાતે—દીમેરે તાઈપ જ હેવા ખુરતનો ખંરે અને શહી ચીતાર આ પનાર ઓગર આપણને કેમ મલી શકને — આરશી—હાદી—મુનર—નાલગેડ—અને હેવી ન બીજી ચીજો જ આપણા બાગ જમીયા ઓ અને હુનેચીઓને રોણકદાર અને શાનાઈ તી કરેછે તેહનો ફાઈદો આપણે નાહોથી લો

મવને—ટુકાંમા કહી હાઈચે કાચ જોહેવી દેખતી નચવી પણ ખાનેનના ભારે અગત ધરાવનારી ચીજ જો રશાફિલ શાશતરીફ શો કોધી નહી કાહાડી હુનેતો આપણી દુનીઆ જ હવડાં શુવરાઈને નાટે ઘણી વખણતી મડિય તેહને પછવાડે ઘસાડાવું પડતે, અને હાલને દરજજે પાહોચવાને બીજા કેટલીક શીઓ તેહને કાહાડવી પડતે. “કલોરીન” નામ ની હવાને જો રશાફિલ શાશતરીફ શાશતર છ નીનખનાથી મુકી પાડીને તેહની ખાશી કિતા નાણવી નહી હુનેતો આપણે જ કપડા ઘણામ શરેદ પેહુરીકિય તેથી આપણને ખરેજ મેનશીમ રેહેવું પડતે, કાગણેકે કોરા કાપડને નીખારવાને નાટે કલોરીન હવા ઘણીજ અ ગતની થાઈ પડેછે. કાગજ જ ચીપડાના બનેચ તે ચીવડા ઊપર આપણે નેગાંહ પોહો ચાડીકિય તો આપણને તુરત 'માલમ પ ડેચકે ડ ચીવડા કધીપણ શરેદ થાઈ શ કે નહી, પણ ડવી આપણા ખેઆલના ન હી આવે તેહવી અશર કલોરીન હ વા આઈ ચીવડા ઊપર ચલાવીને તેહને શરે દી બખગેછે કે જોથી કાગજ જોહેવી ઘણીજ અગતની અને ખરીજ ઊપચોગી ચીજનો લા લ આપણે લોગરીકિય. તરેહવાર રમીન કા પડ જ અપણે આપણા કામના લાવીકિય તે હેમા પણ રશાફિલ શાશતર મદદ આપેછે—કા રણકે બીજા શાધારણ રંગોતુ 'કપડુ' ધોવાઈ આથી તુરત પોતાનો રંગ છોડી દીકિય પણ રંગાઈલ શાશતરની મદદથી જ રંગ કોઈબી કાપડને આપેઆમા આવેઓ હાઈચ તે રંગ 'ધોવાઈ' નોતો નથી. આઈ રંગ કેહેવી રીતે આ

પેખાત્રાં આવેય તે બાબેનો ખોલાવો હવે પ
છેના આકોના ઘટ્ટી તગોડ હુનારા વામ
નાગચોના જોવાના આવેગે તનીમ પણ
જેહેની મદદથી આદની ભતતા હુનારો પેખા
રા બાણનો ખમાવો થાક્યોએ અને લખો
લોકોના ભારી તથા કમકમાત ઊપજવના
અને પીલાકારી વારસા દરદોનું નીવ રસ કર
વાના - તાવેકો છે તે જેઠેવી રાજેથી અગતની
વીલીયાને પણ રગાફલ શાશતર પોતાના શ
ધસા તન નન શાયે ભારે મદદ આપેછે. ગરા
ટ મેડીકલ કાનેજ નાનની આપણી એમુ ન
ધેની ખસાપકારી તદ્દરેશના જે જુવાન તમી
ઓ શીખી હોડેખાં છે અને નેઓ હુજુર શી
ખેછે તેઓથી રશાફલ શાશતર પુરતી રીને
શીખેઆ વગર આગલ આલી શકાઈ નહીં.
નાનગમન વાઝે કહીક કુળથી અથવા કાઠ
હાદેગો આવી પડેઆને લીધે અને ખીજા ત
રેહવાર કારણે ઊપરથી આપઘાત કરવાને
નારે જેરે આકે છે અથવા પોતાનું કાઠ હુ
પુ વેર લેવાને નારે પોતાના કાઠ ભાઠખાને
આકે જીવનેનારી વશતુ ખવડાવેછે તે વેલાક
તમીખને રગાફલ શાશતરને પોતાની મદદ
ખોલાવવું પડેછે. તે સનાક એશકની દરક ચી
જ શાયે આક વીલીયા ભારી શંખધ રાખેછે.
જ વગતુની મેલવણી કરીન તમીખ પોતા
ના ધરાકને દવા આપેછે તે વડતુની ખાલી
કિત તથા તેહેના તરેહવાર ગુરે. બાણ વાને
નારે રગાફલ શાશતર શીખવું પડેછે કે જે
શીખેઆવર જેન વાહાણે પોતાના નાખો
દા વગર ખરાખા ઊપર ચડકાડને લાંગી જ
ફઆવગર રહે નહીં તેહેવેજાણ હાલ આક ન

ખીખોનો પણ થાક—૬ પરનાં છે આપણે
જાઈકેમકે તખીખપણેનો ધવો શારી પેઠે અ
ને શરૂઆતી શાયે અલાવવાને નારે રશાફલ
શાશતર વાહુજ નરેજુ છે કિટલુંજ, નેહી પણ
ક વીલીયા તમીખપણેનો કિક અગતનો બા
ગઠે. દાકટર એનારેથી જેહેને હુનારા દેશી
ઓ ગારી પેઠે ખોલખેછે અને હીનદુશયાન
નાં ઈલેક્ટ્રીક તેલીગરાદ જેહેવા અગતનાં
શાયાને શયાખવાને મેહેલેનેહુ નાન ક ગરશયને
મરેકો છે તે શખે રગાફલ શાશતર બાબે
કિક પુશતક પરશીવ કીધુમ તેહેના ક અજ
માકશવાલો ગરનથકેર 'મહાનેયકે' હીનદુશ
યાનના કેનાકીન પાહાડ. ઉપર તરાખાની ખા
નછે પણ તે ખાનનાનું તરાણુ રશાફલ શાશ
તરની મદદથી જુદુખાંડવાને નારે હીનદુશયાં
નાના ગાનકીઓ શકતીવાને નથી, તેથી નેઓ
ક તે ખાન નકીની રાખી નાખી રાખીછે
કે જે ખાન જે ઇગલકમા કોઈ શખગને ન
લી આવેનો તે પહાંવાલો થાઈ નર્કિઆ વ
ગર રહે નેહી. કિજ પરનાં છે નાહાખતેરાવ
રની રેકડી કોપર પણ લોહોડાની કિક ખા
નછે કે જે ચોથી ગાનકીઓ લોહોડુ કાણ
રેછે પણ ખાંન ચોથી ખોડી કાહારેકી વ
સતુખ જેઠલુ લોહોડુ હોડેછે તે શવલું તેઓ
રગાફલ શાશતરની કોઈ માહિતગારી નહીં
ધરાવેઆના સમજથી તેઓને મક્કી શકતુ ન
થી. કોણો જે વગર આપણી આગની
ગાડી અને શાયાના બારકોગે અટકી પડે તે
અને પણ રગાફલ શાશતર મદદ કરવાને પ
છાત પડીકે નથી. ઇગલક મધે કોવગાની
ભારી ખાનો છે પણ તે ખાનો ખોડતી વેડા

કે માણસોને ધણું અંદર જવું પડે તો તે
 આને બંતી લીધા વગર ચાલતું નથી. હ
 વે કે ખોનોનાથી કોલશા ખોડી કાઢાડતાં
 કોઈ કોઈ વેલાક “ કારખીજી રેડે હાઈદરો
 જન ” નાંખની હવાં નીકલે છે તે હવાં પે
 લી ખનીની ગરનીથી તુગ્ત શંકળી ઊઠે
 અને પછી શાધારણ હવાં શાયે ‘જગરે તે
 અડે છે તે આરે દારૂગોલો કુરે કે પરનાં છે તે
 કુરે છે કે જ્યાં તે ખાનખાના માણસોના છ
 વને હાની પુગાડે છે અને તે ખાનની આશ
 પાશના કારખાનાં આને પાક માલ કરી ના
 ખે છે. આકે પરનાં છે ખેતાવ ધણકે
 શુભી ચાલે આ અને તેથી ધણકે પરણની
 ઘાત અને લેખો બસકે કરોડો રૂપીયાની લો
 કોને ગુફાની થોઈ—પછી અંતે શર હનકરી
 રી દેવી નાંખના કામેલ રશાકલ શાંશનરીક
 આકે ખામદ પોતાના ધેઆનમાં લીધી. તે
 છે પોતાની અંચલ હુધી અને રશાકલ શા
 શતરની બારી માહેત્તારી આકે કાર
 લશર કામે લખાડી, અને ધણકે કો
 શેશ કરીને કકે કાલશ શોહોધી કાહા
 ડેકે કે જહેને હવડાં શવલા લોકો “ શર
 હનકરીદીશ સેકતી લાખ”ને નામે ઓલખે
 છે. આકે કાલશ જગરે લઈને માણસો
 પેલી ખોનોના ઊતરવા લાગ્યા તે આરે તેઓ
 ને આકે પીડા સુલભ થાઈ નહીં અને કે
 પરનાં જહેનેથી આકે કાનશ શર હનકરી
 કે શોહોધી કાહાડેકે તેનેથી તે આનસુ
 થી હનકરી બલકે લાખો માણસોનાં જાનનાં
 ખંરાખી થાતી ખચી છે અને તેનજ લોકોના
 કીમતી બાધકામની બલવણી થાઈ છે. જ

આકે કાલશ શર હનકરી જહેના કામેલ ર
 શાકલ શાશનરીક શોહોધી નહીં કાહાડેકે હ
 તે તો હવડા શુધીના કંટલા પેઆર જાનની
 ખંરાખી થાતે. કેટલો લોકો. પાકે માલે થા
 ઇ જને. અને કોલશા જે આપણને હવડાં
 અતીધણી શશતી કીમતે મલે છે તેહેનો બાવ
 કેટલો વધી પડે તેહેનો ખેઆલ પણ આપ
 ણને આવી શકતો નથી.

રશાકલ શાશનરીક માણસોને જે ક
 કદા થાકે આમ તેજો આપણે આકે પરનાં છે
 શોહોધવા બેસીકે તો માહોટા દક્તરો ભરાઈ
 જઈ પણ કે ખામદગુ મેવત આવે નહીં, વા
 શને આટલાજ દાખલા આકે માહાભારત
 પીઠીયાના કાકદા તરીકે જે હનકરી અંતરે
 આપે આમ તે બરા છે.

તવારીખ આકે ૧ લો.

તવારીખની મતલબ અને તે
 હેના કાકદા પીચેની પ્રથમ ખીના હો
 નીંદશમજ માણેકજના રેશલાનાથી હેડલ
 ઊતારીકે. હવે પછી કે ખામદગુને ચાલુ ખી
 નાઓ લખવાના આવે.

તવારીખ અથવા ઇતીહાસ કે
 રહે શુ કે શમલો ખોલાવો જુદા જુદા
 ગરનથ કરતા જુદી જુદી રીતે કરે છે. શી
 શરો નામનો કકે રૂની લખનાર કેહેયકે તવા
 રીખ જ છે, તે જુનરેલો ખાનાવોગુ વરણજ છે
 કે જે બનાવો જુવતા લોકોની ઇઆદાશત
 થી વેગલા હોઈ. અને પંજુટારક નામનો
 ખીજો ગરનથ કરતા પણ કિજ રીતે કે શ
 બલો ખોલાવો કરે. આજે અશ નામનો

ગરનથકાર કેહેય કે તવારીખ જે છે તે હેવા
ખનાવેનું ગનેઆન છે કે જે ઈઆદ રાખેઆ
થી આપણા શુખ અને નેકીમાં વધારો થા
વું છે—અને કાકર નાનશન કેહેય કે ઈતી
હાશ કે ખરી હકીકત અને ખનાવેનું ખાના
ન છે કે જે બેઆન દખખા ભરેલી રીને
થાકે. જોકે કે બીપર કહેલો દર કેક
ખોલાગો તવારીખને કેટલેકેક દખખે લાગુ પ
ડેય તોપણ તવારીખ શરખી અગનની વી
દેખાનું બખાન હેવા ખોલાશાથી પુરતી રી
તે થતુ નથી. કે શખખ બીપરથી તવારી
ખ શમને ખોલાગો હુ આક રીને કરવા
ને દરશન ધાર્ય, કે તવારીખ કેટલે ખગખ
નાવેનું બેઆન છે કે જે બેખાન હેવી ધાર
લેંધી કરેઆના આવેય કે નથી નચેા તે
શાલસે તેખાને ગનેઆન—કાકે અને રમુખ
નચે. હવે તમારા જોડેઆના આવેય કે કે
ખોલાશાના આપણે બેકે લાગ કરી શખીશુ
ધણ લોકો પુછેય કે “આ તવારીખના છ
વ કેટલેાછે” વલી કેટલાકેક કેમખી બેલેય
કે “આ તવારીખ શીખવવાની મતમનુછે”
હવે જો તેહેના છવ વીગે પુછાવેનો હુ કેહે
વાને રખ લેલેય કે જે વાત કથી બની ને
હી હોક ને વાતનાં વરણને ખરેખર રીને ત
વારીખ દાખલ ગણવી જોઈક નહી. મ
નમાથી બીતપન કરેલી બીતનિ બેખાન, કે
થા, અથવા કાહાની કરીને કેહેવું દરશતે
અને જાહારે હેવી કથાઓ ખરેખર ખનાવે
ની શાયે બેધરક લેગી થકેલી આપણને
માલમ પડેના તેહેવી માખેને કથા ખરેલી
તવારીખ કહીકના નેના કાઈ અદખલનથી.

જે પુશતકનાં ખરી હકીકતો કરતાં બીની ક
રેલી, વાતો દેખઈતી અતીધણી આવેલી હોક
તે પુશતકને કેવું નામ આપવું રાખવાર છે. ન
નુશ જાતનો વીચાર કાઈ હજેશ ખરો-પડેના
નથી, તેથી અને કેવા ચોકશાઈ ધરાવનાર
તવારીખ લખનાર હશે તોપણ તેહેના પુશત
કના ખોટી વાતોનો ભેડો કાઈ પણ આવે
આ. વગર રહેતો નથી જાતે ખગમાથી ખો
ટું વીણી કાહાકયું કે કાઈ તવારીખ શીખ
નાશવેનું નીચ કામ નથી.

હવે તવારીખ શીખવવાની તરણ થ
લી મતમન જાણવી—પેહેનું શમલ શયા
પવી, બીનું કાઈ બીપીઆગ ખતલાવવો, બ
ને તરાશુ રમુખ બીતપન કરવી. હવે હુ કે
ક પુશતક જે તવારીખ શીખવવાને કાકે
રાખવું હોક તેહેના શમાઈનીનો ઘણીજ જરૂર
છ—અને જોકે રમુખ કરતા બીપીઆગ વ
ધારે કામનેાછે તોપણ રમુખ વગર ચાલતુ
નથી, કાકે રમુખ આપણા મનને પોતાની
તરફ ખેચતુ રાખેય અને તેથી આપણે તવા
રીખના કાકા અને બોહલા શુદ્ધરના તર
વાને કનરાલો ખાતા નથી. તવારીખના
પુશતક મંવેની કે તરણ મતમનખાંથી કેક
ને, પણ કાહાડી નખાઈ રાકાતી નથી અને
જો કાહાડીકય તો તેથી શમલી તવારીખ
કેમકગમની થાઈ પડેય. વીચારો કે જા
ણે કેક તવારીખનું પુશતક બેરમુખ અને ન
કામી હકીકતથી ભરેલું હોક અથવા કેટલીક
કે શખ ખરેલી અને ખોટી હકીકતો રમુખ
ખરેલી રીનીકે લખી હોક, અથવા કેટલીક
કે વાતો ઘણીજ ગુમણ ખરેલી હોક અને

વા તેહેના પીત્રન પાલ પાડુ 'કરેલું' હોઈ, તેહેણુ તવારીખનુ પુશતક તરુને કોઈને પાલ પાડે ? ના 'નહીન'—પણ તમે શબ્દલાગે નાનીમા 'ઈંઝીનાની ગર'થકાર થીંઝીશીદીદાનની પહે 'બોલો' કે 'ન શખ આલમના લોકોને વાગેને શરવ' કાલ શુધીનો અધીઓ ત્રેલી નવા આછાતો 'હોઈ' તો તે શખશને હેવી રીતણુ તવારીખનુ પુશતક લખણુ સમવાર નથી."

હવે તવારીખ શખશને ને 'આગેલ' ખોલાયો કરેઆછે તે ઊપરથી તવારીખ ખાતરી થાઈ હોઈકે તવારીખ લખવાની 'મતલબ' હમેશ તરુ 'ધણી' હોઈછે. '૧ લી' શખાઈને શખાપવી—૨ 'ઊપીઓગનો' વધારો કરાવવો અને રમુજ આપવી. 'લુશીઅન' નામનો 'ફિક' નાનીઓ ગર'થકાર કેટલે કે તવારીખના પુશતકના 'શખાઈ' શીવાઈ બીજી કાંઈબી રમુજ નાઈક નહી, કાઈજ શખાઈ ને છે તેને માતરે તવારીખ 'શીખવનારની' ધારણાછે. પણ તમને 'ફ' વીચાર. ધણે ને હુને અને શાંકડો લાગેનું આશા રાખું' મં કે તવારીખ ખાતરી થાઈ હેવી રીતે શખે ત કરી આપશ કે તવારીખની મતલબ ના પુરી રીતે પારપાકવી હોઈતા 'ફ' ઊપર કે હેલા તરુણ ગુણે તેહેમાં ઘણાંજ અગ તનાછે. તમેજ વીચારોકે ને પુશતક ખરી હકીકતણુ ખેયાન કરવાનો કાકો રાખેય તો રે તે પુશતકની પેહેલી ખુબી શખાઈતા નાઈ 'ફ', અને જાહારે તે પુશતકનાં લખનારે હેણુ ને ધારેજી હોઈ કે તે વામવાથી યાંપુને ન શીડુત અને રમુજ મલે તોરે તેના બેક બી

ખ ગુણે—તેહેના 'ફ'કનો 'ઊપીઓગ' અને બીજા રમુજ નાઈક. ના 'ફ' તરુણ ગુણે શખતોલ રીતે હરેક તવારીખના પુશતકના નાલન પડેના તવારીખનો ને નોહોરો મરતઓ ફલનની કટારના મેલવાના આવે ય તે મરતઓ તે તવારીખના પુશતકે મેલ વેઓ ફણુ શહનખુ. ? "

માફ ફુ' પઈશાવાલો કેઆરે થાશ?

આઈ શવાલ 'ફ'ક બાલકે પોતાની ખાતરી પુછેઓ.

માફ—'તુ' પઈશાવારો થવાને શા માટે આરુઝ વારે ?

દીકરો—કાઈકે પઈશાવારો લોકોની શરવે કોઈ વખાણ કરેછે, શરવે કોઈ તેઓની પુછ પરછ કરેછે, ગઈ 'કાને' ને પરતો નો આપણે તાહા નમવા આવેઓ હુને ત હુને પેટ્ટેલોજ શખાલ 'ફ' હુને કે આ ગામ માં શકીથી પઈશાવારો પુરુશ કોણછે, અને વરો મારી નીશાલમાં 'ફ'ક છોકરો ફવોનો ખરાળછે કે તે પોતાનો ઢંડો હમેશ કરેના નથી અને શરવે કોઈને ખદ શખું વાપરેછે તોખી તે પઈશાવારોનો છોકરોછે તેથી કરી ને કોઈ તેને કપડો આપતું નથી.

માફ—માહારા પેઆરા 'છોકરો—પઈશા બાએ તે' તાહારા મનમા ઘણા ખોટા વીચારો લીધાછે.

દીકરો—માફ શુ ? ખોટા વીચારો મને તમે નજદીથી કેટોકે 'હુ' શીરીતે તવગર થાજી કે નથી કેરીને શરવે કોઈ મારી વખાણ કરે.

નારિ—તવ ગર થયું કિંતો મધશા મેલ
નીઆથી થાકે પછ તમે મોહોરા; થાએ
તાહા વેર કાઈ ખને નહી.

દીકરો—(ધણા ધલરાઈને) નારિ શું હ
વડેને હવે મધશા વાલો થવાનો રશનો ન
હી તમે ?

નારિ—નહી, મારા પીઆરા છોકરા તા
હારે કોઈથી રીતે ધલરાયુ નહી—પરંપરા વી
શ લોકો ધણેજ ખોટો વીચાર ધરાવેજ, પરં
શા ક કઈ ખરો દરવીશ નથી. ધરો આ
ગયો ખાલી નારિ—વાહાણો મોજમોજા દુખી
નારિ—કીમતી નહુવેરેની ઊપર મોરો પોતા
નો અપવીનર હાથ નાખી શકે, અને વલી પ
ઈશા મેલનીઆમા માણગે પોતાની આખી
જીવદેમાની ખરામ કરેછે પણ અતખરે દખ
દખા ભરેલા પાદશાહ થીતે ચીકરે હાલ ફીર
શુધી શરવે કોઈ ખાલી હાથે તે પંદા કરના
રની દરગાહા નારિછે વાશતે મારા પીઆ
રા છોકરા—ખરો દરવીશ ન છે તે આપ
લોકો લોહોડાની રાત્રીકા નહી પછદાંતની
તીજારીમાં શલાલી રાખીકમ અને ન લો
ડો પાસે ક ખરો નીલકંઠ છે તેઓ ખોદાક
ના પેઆરા કેડેવાક છે ક જાતનો દરવીશ તા
હારે મેલવમે નોઈક.

દીકરો—નારિ—આઈ કીશમનો દરવી
અ મેલવવાનો કોઈ મેલેલો અને છોતાવલો
નારગ મહુને ખતલાવમે કે તે નારગે ચાલી
ને ક કીમતી દરવીશ મેલવવાને મહુને ખ
ની આને ?

નારિ—હા મહારો દીકરો—ક દરવીશને
લવવાનો ન રશનો હું તુને ખતલાગીય તે જી

પંર તું તાહારું ચીત લગાડ. ના તુને ખ
રોજ દરવીશ પેદા કરવો હોઈ અને તુને ખ
રોજ પરંપરાવાલો થવો હોઈતો આજથી તું
તાહાર શપથ તન અને મન શીખવા પછવા
કે લગાડ—તાહારી, ચાલ હવે રાખ કે ન
થી શરવે લોકો તુને ભારે પેઆગથી ચાડે—
તાહારા મનને કેલવણી ધરખા કીમતી નહ
વેરાવથી શીનગાર કે તે ખરા નહુવેરાતનો
નહુલકાત નોઈને શરવે કોઈ તાહારી ચખા
છ કરે અને તુને માંન આપે, તાહારા બદન
ને કેલવણીની કમીતી ઊપર હુમેશ કશને રે
હે કે નથી તાહારી કીમત તુને પારખવાને
ખની આવે અને ક પરનાણે તાહારા દીક
માં ન તેમદાર હીરો પંદા થાઈ તેડેની રા
શની તાહારા બાઈખ ધોના મન ઊપર તુરે
કતો રહે કે નથી આઈ નહાનમા તુ ખ
રોજ પાદશાહ અને પેકી નહાંનમા ખરોજ
શુખો ગણને, કારણકે કેલવણીની રોશનીથી
તું તે ફીરતારને પુરતી રીતે પીછાની શક
સે તથા તેડેની બેહુદ કરામતની પેદાકશને
ઓલખવાને શકતીવાન થાયો.

દીકરો—નારિ—દરવીશ મેલવવાનો અ
ક મારગ ન તહમોઈ મેરખાનીની રાડે મ
હુને ખતલાવેઆય તેથી હું તનારો ખરોજ આ
ભારી થાઈએઆ—ક મારગમા તહમારા કહે
આ પરનાણે હું શપથાં તન અને મન શાયે માલ
વાની કેરોશ કરમ, અને કેલવણી શખી કી
મતી દેલતને તાહારા તાકિખાના લાવવાને
હું શદા ખ ટી રહેવગ.

માખાપોની પરીત

જો બાલકો પોતાના માખાપ
ને વોપતી અને દુખમાં નાખેતો, તેમની હ
ઈઓતીની. દોરી હુ કી થઆ વીના રહેજ
મહી—તથા જો તેમની વડિ આલીશ વરશ
ની હોઈ તો તેઓ કવા દુખો ખમ્મઆથી હે
શી વરશની વડિના ધરડા આદમી શરખ
દીગે. તેમ પરનાણે જો બાલકો પોતાના
માખાપને શરુણથી ખુશી રાખે તો તેઓ
પોતાનું જતી દુખ પણ વીશરી જઈ અને
જો દઈમ જાગે તેમની ઊપર કાઈ પણ હાં
ણી આવી પોહથી હોઈ તો તેહની શાંતને
ટકર મારવાને તેઓ તઈઆર થાઈછે. જ
મ જમ્મ મા ખાપને પંદે નવા બાલકો અવલ
રેછે તેમ તેમ તેણે જોઈઆ નવો જનમ
લેતા હોઈ કયુ તેવાને લાગેછે. માખાપો
પોતાના બાલકો વીજે હેવી તો ચીનતામાં રે
હેછે કે જો તેમના બાલકના કંક બાલને હુ
ખ થાઈ તો તેવાના પોતાના આખા શરીર
ને દુખ થઈજી કયુ તેઓ શમ્મજે, અને જો
તેઓના બાલકને તેઓ હુશના રમતા જાડિતા
તેઓને કવો તા આનદ ઊપજેછે કે તેહનું
ખેખાન કરવાને કોઈની તાકાત નથી.

માખ પોતાના બાલકો ઊપર ગમે ક
વું જારી હેત અને પરીત ખતલાવે—પણ મા
કયુ હેત પરીત તેહનાં બાલકો ઊપર વધારે
બલ ધરાવેછે. જો બાલકો પોતાની માક
નાં હેતનાં તથા પરીતનાં અવેજનાં તાડિએદા
રી તથા પેઆર તેહને ખતલાવે તો માક
પોતાના બાલકો સાથે કવા તો મનખુત ગા

કથી-તેમની સમયે વૃજગી રહેછે કે તેની ખ
સખર કુદરતના દરખેખાનમાં બીજા માક
છેત નહી.

લોકગીઆ દેશના રાજા જગીજીકને પોતાની
રઈકેતના કયુ હોકમ નામુસરવીજીકે જો કે
ઈ પુરુશ બદરેલીના અનેઆવના શપડાગેતો
તેહની બેહુ આખો કાહાડી લેછે તેહને આપ
ગ કરેઆના આખો ક હોકમનામાને પરગટ
થાઈઆને બહુ દીવગ ને થઆ કંટલાના તે રા
જનો પોતાનો મુતર કંજ ગુનાહ કરતાં શપ
ડાઈઓ તેથીકરીને તેહની તપાગને કીજે તેહ
ના ખાપની હમુરના તેહને પંકડી લાવેઆ.
હવે હાવા નામુક અને જાખમ ભરેલા શમ
કનાં તે માખ સુ કરે અને કંક મારગે ચાલે
તેવીજી તે મોટા ધનરાદના પડેઓ. જો જ
ધારો તેહને શયાપેઓ હોતો તેહને અનલના
લાવેચ તો પોતાના જીવાન મુતરને મોહત
કરના વધારે જાગી આક્રાખમેવી પડેચ—
જો હાવા નામતાર ગુનેહગારને તે જતો મેતે
ચ તો તેહના ગુણગારા કાકિદાની મનલખ બ
શય થાઈચ. ક અને અડચણો તાલવાને
માટે તેહને હોક મ કરેઓ કે કંક માહારી
આખ કાહાડી લેઓ અને કંક માહારા મુત
રની આખ કાહાડી નાખો.

શપારતા દેશના કંઈથયેઅંશ નામનો
રાજા પરાચીન કાલના થઈ ગયોછે. તેહ
ને વીજી કયુ લખેછે કે તે જહવા હેત અને
પરીતથી પોતાનાં બાલકોને લાડ લડાવતો હ
તો તેહવી રીતે થોડાજ રાજાઓઈ પોતાનાં
બાલકો સાથે કરીજી હયો. જાહારે તેહનાં
બાલકો નાંખલા હતાં તોહારે તે તેમની સાથે

લાકડી ઊપર ઘોડા દાવ રત્નને તેમને રત્ન
ન આપતો હતો. હાવી રીતે રત્નતા તેહ
ને કક દીવળે તેહનો કક નીતરે અંબચીતા
જોઈએ તારે રાજક તેહને કહીકે કે “લા
જાહા કુધી તાહારે પેટે ખાલકો અવતરે
તાહા શુધી આ વાત કોઈને કહેતો ના.”

કેમજલશ નાંનનાં કક આખર અને દ
સ્વવાન જુવાન ગરહુશય કક કુલકલિતમ
નામના શેહરનાં રહેતો હતો. તે કક દીવ
શેહેરના ક્રયા નીકસેએ. હતો. કવાના
શાહજ પડી આવેઆના શખખથી અનધા
ર પડીકે. તેહનો કાફલો લઈને મોર
લોકોડ તેહને ઘેરી લીધે અને તેહને લુટીને
ખોડોડ કરે કુધુ યથ પડીકે. તેલવાના તે
હનો ખાપ મોરગા તાહાં દઈવ જાગે આવી
લાગે. તેહને પોતાના ખાલકની બંડ ભરે
લી અવશયા જાઈ. પોતે ઘોડેશવાર હતો
અને તેહનો છોકરો પગે ચાલતો હતો, પણ
તેને જાહોથી તેહની વાત ચાલલી
લોકો લોકોડાની બતરી પડેએ અને પોતા
તીજારીના શંભાડી રત્ન તેહના ઘોડા ઊપર
કો પાશે ક ખરો નીલકત્ત જાઈ. પણ તે
ના પેઆરા કહેવાકે, ક જાતનો આપનો હવ
હારે મેલવનો જાઈક.

દીકરા—નાઈ—આઈ—કીશમનો દરવી
અ મેલવવાનો કોઈ રહેલકો અને છોતાવકો
નારગ મહને ખતલાવગો કે તે નારગે ચાલી
ને ક કીમતી દરવીઅ મેલવવાને મહને ખ
ની આને ?

નાઈ—હા તાહારા દીકરા—ક દરવીઅને
લવવાનો જ રથનો હું તુને ખતલાવગો તેહ

રોની વચે કહેવી હુજતો ચાલી હશે નેહ
મેઆન કરેઆ કરેતા તમે પોતેજ શનજો
જરે દેએ કક કકની આખખાથી આશુ લા
વીને કક કકને પોતાની હાંડી બંઆવવા
ની અરજ કરતા હતાં કવાનાં તે રાહાનાર
એ આવી લાગા અને એકી ખાપ અને દીક
રાને દોર મારેઆ.

શેનાખી - વાશી ગતન જાહેર નો
ધલો હતો તીઆરે તેણે કક વખત દ
રીઆઈ રુશાકરી કરવાનો દોડાવ કીધો અને
તે શકરનો શધલો શાંમાન તઈઆર કરીને ત
મા તને વાહાણ ઊપર લઈ જવાને માટે
કક મધવાના મહાધાવીને પોતે પોતાની ના
કની છોલેલી લટ લેવાને ગઈએ તાહા જો
કિતો તેહની માઈની આખખાથીઆશુ નો વ
રશાદ વગ્નનો હતો. આઈ પરમાણેનો મા
મલો જાઈને આઈ શેનોપનીક વીઆરેકે કે
પોતાના ક્રમને જુદો પડેઆનો ગમ તે
હેને લાગેછે તેથી પોતાના બાકશને -તેણે
હોકમ કીધેકે—“નારો શધલો શાંજા મધ-
વામાંથી પાછો લાવો, હું શકર જઈને તાહારી
નાઈના દીલને કુખના દરીઆવના ના
ખવાને ચાહતો નથી” હેવા પીઆજ ભરેલા
શખુન શાલલીને તેહની નાઈ કહી ખુશી
લાઈ અને પોતાના દીકરાને કહેવા લાગીકે
આ તારા પીઆરા છોકરા જ લોકો પોતાના મા
વાન આખની ઊપર પરીત રાખેછે તથા તેઓ
નથી બોલવાને માન આપેછે, તેઓને તે પર-
હુ ર દેગાર હમેશા ખુશી કરેછે.”

અથવાડીઆનો અબરોનો શાર.

આગરા ખેડનો આશીશટે
નટ યાને કલકતા મને પોતાની અંતરીય
પુનઃકરો હો તે માટે કલકતાની શુપરીય
કોરો તેહને ચાલતા મહીનાની તારીખ ૨૬
નીક, કાશી દવાનો હોકન કીયો હો.

કલકતા ખાનેની ધારા બાધનારી સ
ભાના ખીરાનવાને, માટે મીં લીન્ટ અ
તરેનો નીકલેજો ચાલતા મહીનાની તારી
ખ ૨૦ મીને દીને શારી શુખાકારી શાયે
કલકતા ખાને નપ પુગો હો.

હીનકુશ્યનની શરકારે પાચ 'ટકાની
જ નવી લેન બિધાડી છે તેહમા ચાલતા મ
હીનાની તારીખ ૨૨ ની શુધીમા મુનખની
તીજારીમા ખેડ લાખને ખાવન હજાર રૂપી
આ ભરાઈ ચુકા છે.

કોટ મધેના ધરનના દવાખાનાની કા
શખારી મડલીના વહુરગયો તથા ૬ દવા
ખાનાના ડાકટર ખરઘાર વચે કાઈ જ
ધડો યાદિઆથી, ૬ તખીએ પોતાનો શખ
ધ ૬ દવાખાનાંમાંથી છોડવાની કરજ પડી
છે અને તેણે પોતાને ખરએ ૬૬ નપુ ધર
મનુ દવાખાનુ અશલ સુકાંત ઊપર ચાલતા
મહીનાની તારીખ ૧૮ નીક, ચાલુ કીધું છે.

શરકારી કલેનશીનુ કાનકાજ બંધ
યાદિઆથી આપણી શરકારે આડ કાનકાજ
ચાલુ કરવાને તરણે પગીદેનશી ખાનેની
પોતાની ખકોને હોકન કીયો છે.

ગરેટ ખરીદનના મુખીખ " રીકા
નર " નીં જોરેક હીજનની દુખ ભરેલી
ખમર છેલલા મેલ શાયે અતરે ચાલી પુ

ગીછે. આપણે નામદાર કર્મોનડ ઇન સી
ફ પોતાના કામ તલાલી એવા ઊપર કાઈ ન
હોયો છે, ફરેચનાં ગેનશાહ નેપોલીએને લ
કાઈના મેદાનના નવાનો દેકાવ કીયોય. ઈ
બોપેટારીઆનો લકાઈના દુરકીક ફોહ મેલ
વીછે—૬ શવાઈ ખીજ કોઈ અગતના લકા
ઈના શનાચારે આઈ મેલ શાયે અતરે આ
વી પુગો નથી.

ગીઆ બુધનાને દીને જાને જનમેદનાં
માજ અધીપતી મીં કોશાભાઈ કુશનજી
શર જનમેદન ઇનશટીટીજીશન મધે " વરતે
માન પતરોથી મનુખાતની શશારી—નીતી
ની—અને રાજદુઆરી હાલત ઊપર યાંતી અ
શરો" ખાએ ૬૬ કીમની રેશલો વાચી
શલલવેચો હો.

આપણી શુપરીય કોરડોને અનંભાઈશ
વાલો પડીલ મીં વામશલી ચાલતા મહી
નાની તારીખ ૨૭ મીને દીને મેરણ પાં
મેચો છે.

આપણે નામદાર કર્મોનડ ઇન સીફ-ગ
ઈ પરમ દીને માહાખલેશનર ખાતે ગીચીય.

રાંમપેરના નવાએ પેટરીઆટીક ફંડ
મા આથ હજાર રૂપીઆ તથા તેહની ગા
ડીના વારેશે ખે હજાર રૂપીઆ ભરેચો છે.

આઈ ચાલતા વરશની પેટલલી રોશ
નપુ કાંતકાજ ચાલતા મહીનાની તા ૧૯
મી, અને રોમવારને દનેથી નામદાર શર
આરલશ જાકશનની હુતુરમા ચાલુ યાઈગી
છે. ૬ વેલાઈ શયલા મલીને ખેડ અગત
ના સુકદમા એનો રેશલો યાદિઆ છે ૬
ખેડ સુકરદમા મધેના ૬૬ની ફેડીકિત કમછે

કે ૬૬ યાહોગીર મગમાના દરખાના

party, we mean men, who agree on certain leading general principles in government, in opposition to others, and act accordingly in unison. If by party be understood a despicable union of men to turn out a certain set of office holders merely to obtain the lucrative places, and, when they are obtained, a union to keep them, it becomes an odious faction of place-men or office-hunters, the last of those citizens to whom the government ought to be intrusted. Freedom of thought and action produces contention in all spheres, and where great tasks are to be performed, and where important interests are at stake, those who agree on the most important principles will unite, and must do so in order to be sufficiently strong to do their work. Without party administration and party action, it is impossible that the majority should rule; or that a vigorous opposition can rise to a majority, and rule in turn. Liberty requires a parliamentary government, and no truly parliamentary government can be conceived of without the principle of party administration. It became fully developed under George the First, or we should rather say under Sir Robert Walpole. Under the previous governments mixed cabinets of Whigs and Tories were common, when court intrigues and individual royal likings and dislikes had necessarily often a greater effect than national views and interests, to which it is

the object of party administration to give the sway. We have reason, then, to rejoice in the formation of a purely whig-Ministry, and in the restoration of the opposition.

We do not forget, however, that a change of Ministry is not necessarily a change of administration. It was Mr. Roebuck's motion for an inquiry into the administrative system of the various departments of the public service—a motion that was carried by an overwhelming majority, that led to the change of Ministry, but if Mr. Roebuck is satisfied with the change which his motion has already wrought, and does not urge on the inquiry into the character and working of the permanent administrative machinery by which the national business of Great Britain is conducted, the result will be of very little consequence to the nation. A change of Ministry may change the policy of the country, and may make the whole administration subserve new ends, and it may also lead to a more strenuous, and punctual, and able discharge of duty in all departments. This it may do, but it cannot do more, and if the permanent administrative system of a country is radically bad, there may and must be mismanagement under any policy and any Ministry. That the administrative system of Britain is radically bad has been shown by some general revelations as to its condition recently made in a Blue Book published by Her Majesty's

Government, containing *Papers relating to the Re-organization of the Civil Service* of Great Britain. This Blue Book has immediate reference to the great question of the possibility of a total reform of the Civil Service, by abolishing the method of appointment by patronage, and substituting for it a method of appointment by competitive examination. It was deemed advisable, in reference to so vast a change, to obtain the opinions of most eminent men connected either with the administration itself, or with well known public institutions, and Government, therefore, applied to about forty such men, requesting them to give in their views in writing.

The following is from the paper contributed by the Right Hon. Sir James Stephen, late Under-Secretary of State for the Colonial Department, and now Professor of modern History in the University of Cambridge; and it states Sir James's experience of the Colonial Office during a period of thirty-five years.—

"The majority of the members of the Colonial Department in my time possessed only in a low degree, and some of them in a degree almost incredibly low, either the talents or the habits of men of business, or the industry, the zeal, or the knowledge required for the effective performance of their appropriate functions. * * * These were, without exception, men who had been appointed to gratify the poli-

tical, the domestic, or the personal feelings of their patrons; that is, of successive Secretaries of State.

* * * They usually entered the office at the age of eighteen or nineteen, coming directly from school and bringing with them no greater share of information or maturity of mind than usually belongs to a boy in the fifth form at Eton, Westminster, or Rugby. What they so brought they never afterwards increased by any private study. Finding themselves engaged in the actual business of life, they assumed that their preparation for it was complete, and (as far as I could judge) they never afterwards made or attempted any mental self-improvement. . . . It would be

superfluous to point out in details the injurious results of such a composition of one of the highest departments of the State. Among the less obvious consequences of it were—the necessity it imposed on the heads of the office of undertaking, in their own persons, an amount of labour to which neither their mental or their bodily powers were really adequate—the needless and very inconvenient increase of the numbers borne on the clerical list—the frequent transfer of many of their appropriate duties to ill-educated and ill-paid supernumeraries—and the not infrequent occurrence of mistakes and oversights so serious as occasionally to imperil interests of high national importance.

In connection with the passage

પીછે. ૫ મહાનથી પંછી કેમ ખાલી થા
કેમ ને નીચે 'કેડેના' દાખલા ઊપર ધેખાન
આખાથી તુરુ શમન પડે.

ગણ કે આપણે કે કાઢેલાં પીપનાંથી
૨ લી બી ન વાગણના ખાલી કરુ'ત તે હેવી
રીને કે તે પીપને ઊપર નહી- તમા હ
રે વાગણ ખોરીને પણ તેડેનાથી પાણી
કાઢાડુ નહી તમા કાકની વાને પણ ખાલી
કરુ નહી જો કે પરનાણે તે પીપની' અ
નદરના પાણીને ખાલી કરુ' હોડિતો, 'શા
દેન' નામની નક્કીથી ધણ સેડેલ રીતે
પની મકો તે કે રીને કે નક્કીને પેડે
લ વેડેલા પાણીથી ભરવી, અને તીઆર
પછે ન નક્કીની તુડી બાગુતુ ઊગારે મોડો
૫ પીપની અનદરનાં પાણીની ગપાતી પર
તુકુ. જુલુ તુકુ કે તે વાગા તે નક્કીની
લાખી બાગુ વાલા મોડો વાને પાણી બી
જા વાગણના મડવા માડો આડે પરનાણે પાં
લી પારાથી ઊતતી, રીને ઊપર મહુડી, બા
ગે પડવા કેમ લાગીતી કિયો શાસન ધણાક
ક વાગણનાં મનનાં ઊતપણ થાને વા
ગને કિતુ કાગણ થુ છે તે આપણે તપાગી
ક આપણે રોડાન છે, કે પીપની અનદરના
પાણીની ઊપની ઈઆને મોડી શપાની, ઊપ
ર હવાનો તાર પડે છે અને નેજા પરનાણે તે
'ગાડિનના,' લાખા છેડા, આગમના નાકા
ઊપર પણ પડે છે તેથી જો શખી, લ'ખાઈ
વાતા છેડાની નક્કી લીધી હોડિતો પાણી ક
બી બાગે પડના નથી, પણ જ્યારે જુ
ની જુલી લખાઈની બાગુવાલી નક્કી લીધીય
તેથી લખા છેડા પંછી દુન છેડાની અ

દરના ખોલી કરના વધારે લારી હોડિઆન
શખી ઊપરથી બાહર પડવા મોડા. જરે
લાખી બાગુ પાણી ઊતવા માડો તેમા
ર તેડેનાં ઊપલા ભાગનાં હવા નહી હોડિઆ
ના શમખથી તમા પીપ મેવેના પાણીની ગ
પાતી ઊપર હવાનો બાગે પડેનાથી તુડી બા
ગુતુ પાણી લાખી બાગુકે જઈને પડવા માં
ડો અને પીપની અ દરુ' પાણી બાગેરનાં
હવાનાં દખાણથી ને નક્કીના મહુડીને બાગેર
ખાલી થયે.

કેમ હવાનાં દખ નથી આપણે તેમજન
રનાનો દાર અથવા પાણી પીઈ શકીય કે
મકે પીતીનેલાકે આપણે આપણા મોડોડાન
ની હવા મેડવા વાને મુશી લેઈને "વાકીડો
અન ન" કઈક છઈક તેથી તમખાસર માનાં
દારે ઈઆ પાણીની શપાતી પર હવાનો દ
ખાન થઈઆથી આપણા મોડોડાના પાણી
ઈઆ દાર આથી શકેય. કેમ દખાણથી માખ
પણ શીલીંગ ઊપર વગર પડવે ખાલી મકે
ય. તે કે રીને કે માખ કાઈક ઈકીકતીથી ગે
તાના પગની વચેની હવા કાહાડી નાખી
"વાકીડોઅન." ક્રેય તેથી તેની પીડ ઊપ
ના હવાનાં બેખથી તે માખ પડતી નથી.

આપણે વાગેડીકે જાઈકે દાર ઈઆ
પાણીથી મોડોડો વેર ભરેલા પીપનાથી ઊપર
તુ નોકે જાગેડેઆ વગેરે તીચેનાં કાક વા
તે જો દાર ઈઆ પાણી કાહાડવા માગીડિતો
આપણથી કથી બનનાર નથી કેમકે પીપના
ના દાર ઈઆ પાણીની ઊપની ગપાતી ઊપ

૫ વાકીડોઅન ક્રેયે દરેક હવા વગરની
નથીઆ.

ર હુનારો મોઝા હીપેલું નાંકુ બંધ હોઈયા
ના શબ્દમયી પડેતા નથી. તેથી પીપ્પાની
મધનુ હેડયા કાક જાને ખાટર આવી ચકતી
નવી પણ જો વાગા હીપેલું નાકું જીમરીકી
કે તેવાંમા હુવાગો બોલો પાણી કમ્યા દાર
હીપર પડીઆથો કે મધનુ હેડક કાકવાં પડવા
ને શરૂ થાય. માહેની કીટલીના વાકણનાં
પણ કિન્ન કારણજ નાંકુ રાખેઆમ્યાવેચ.

હુવાનાં દમાણથી દણકક ગમ્યાઓ હ
ઈઆતીના આકઆમ તથા તેથી હોનર
ના કામના થણી શગરડ, પડીચ હેડું આ
ધણે હીપર આપેલા દાખમ્યાથી શાખેત કી
ધુ. હવે હુવાની કેક ખીજ અગનની ખા
ગોડત જને અગરજામાં 'ઈલાસતીશીતી'
કરી કેહુછે અને જ આશીકિતને કમાનીઅ
તના નામથી ગાનડીઓ ઝોલખેછે તે ખાશી
અંત હીપર હુનારા વાંમનારાઓનુ યેઆન પો
હોઆડવાને હુનો રજ લેઈજકર.

હુવાની કમાનીઅતની ખાગીઅત કટ
લેકે બાકુરેનો વધારે દમ્યાણ આકઆથી હવા
પોનાંનો રામાય થણી યોડી નગીઆના કરી
રાખે અને તે દમ્યાણ નીકલી ગઈઆવી પાછી
પોતાની અંચડી નગીઆના પથરાઈ જઈ
હેવી હુવાની ખાગીકિતને હુવાનુ કમાનીકિત
પણ કરી કેહુછે. જ પરનાણે નેતરને અથવા
ધંડીઆલની કમોનને હાથનાં જોરથી નરડી
ને તેના બેજો છેડા શાયે મલવી નાખીકિય
અને જમ્રુ તે જોર કાહાડી નાખીકિય તેવા
આ તે નેતર અથવા કમાન શીધી થઈ જ
અ અથવા જ, પરનાણે હોનર, હાથજો લેઈ
દાની નાંખીકિય કે જોથી તે યોડી નગીઆ

રોકેચ અને હાથને હોંઝાડતાંવાર તે હોન પો
તોનો કમાનીઅતની ખાગીઅતથી પોતાનુ અ
શવી કદ પાછુ મેલવી અગાડીનાં જોડલી ન
ગા રોકેચ—તેજ પરનાણે જો કેક કુકાની
અદર હવા ભરીને નેને દાખીઓ હોકિતો
તે દમ્યાણ અને કુકામાની હવા થણીજ યોડી ન
ગીઆ રોકે પછે જોવાજો તે કુકા પરનો હા
થજો દમ્યાણ કાહાડી નાખીશુ તો તે કુકો અ
નદરની હુવાના કમાનીઅત પછાંધીકુલાઈને નો
હોટોથાગેઈઆને પોતાનુઆગણુ કદ પાછુમેલવો

હુવા કે જ કેક વેલા / થણીજ યોડી
નગીઆ રોકેચ તેજ હવા કોઈ વેલાઈ તેજ
કરતા થણે દરજ જાહોટી નગીઆ રોકેછે
કે વીગની ગાખેતી નીચે આપેલા દાખમ્યાઓ
હીપરથી મારજન પડી આવજો.—થણીજ યોડી
હુવાથી ભરેજો કેક કુકો લેજો અને તે કુકાનુ
જાહોડુ કવી રીતે ઘાકો કે અનદરની હવા
ખાટર જાઈ શકે નહી. તીઆર પછે ત કે
કાને 'કરમમ' નામના હવા ખાલી કરવાના
શામ્યાની હાડીમા લુકો નાહાશુધી કુકો બાહુ
રની હુવાના દમ્યાણના રેહોને તાહુશુધી તે ન
રમ્યાલી 'વલેલો રેહોને અને જાણે તમા કાઈન
હવા નથી હેવો દેખાયો, પણ જોવામા તેની
આશપાશની હવા શાચાંની મદદે કાહાડી તા
ખી કે તેવાજો તે કુકાની કરમડી નીકલી
જમે અને કુલી આવી જાણે હુવાથી પુર ભરે
લો છે હેવો દેખાજો. કિન્ન પરનાણે તે યોડી
હુવાથી ભરેજો કુકો ધાહાડનાં જાણો હીપર
અથવા કીથીમી વધારે જો મે લઈ ગઈઆહો
કિતો આગપાશની હુવાના યોડા દમ્યાણથી તે
ની કરમડી નીકલી જમે અને કુલી આવી

હતી હરે હરે આદ્યને. ગરબી હાથે
 નાથી પણ હવાની કુસવાની સહતી વધે.
 એ હાથે ના મોટી હાથી લરેલા કુકો બ
 હતા આદ્યની નાચીક કુકીઓ હોતે તોતે
 કુકાની અંદરની પેટી હવા પોતાની 'કના
 નીઅનની' આગાધિતથાઆખા કુકાને હાથાવ
 રે. હાથપરના છે. જો 'રેપર'ની હાંદીના કક
 કર-ગઈલુ અવવા કરચલી વડી ગઈલુ ફલ
 જો કુકીએ હોતો તેની આગાધાની હવા
 હવાની અંદરની આગી થઈઆથી તે કુકા અ
 નાની હવાથી કુલી જણે તાણુ હોતે હેલુ
 દેનામે. અને તે ફલને જોવાને બાહર કાઢા
 હુ કે તેલુલ ને કપ આગાધાનીજ આકક ક
 રનાઈલુ આપદને નાવન પડે. હરેક નાપસ
 દરીઆના અજસ કુવાના પડી મરી જઈએ
 તારે નેત્ર ખદન તરણ આર દાહાડે પાણુ પા
 નીની શપાનીકિપર તળીઆવેચ તેપણ હવાની
 અનાનીઅતની આગાધિતથા થઈએ. હવા પ
 ડિ ખદનની અંદરની શરૂતી હવા છુતી થા
 કિય તેથી ગુરેના નાણના આખા ખદનને
 પાણીની હાથક કરેચ અને કે કારણની ગુરેના
 અણગુરોર તણુ ઈઆચાર દાહાડે પાણીની
 રાપાતી હાથ તળી આવેચ પણ જોન જોન તે
 નોરની આગી શતી અનદરની હવા બા
 દર નીકડતી જઈએ તેમ તેમ તે લોથ પા
 થો પાણીના દુમની જઈએ અને છેડેને ગર
 વાને તરીકે જઈએ આગાધિત પામેચ. હ
 વાની કનાનીઅતની આગીઅતથી નાછની
 નો દરીઆના પાણીના દુહા કી નારી નીચે
 નસાને તથા તરીકેથી ગિર તની આવવાને
 સહતી નહો. તથાક મરથી હેલુ નાવન પ

કીકિય કે નાછનીઓ પામે હવાથી લરેવી
 કાઢનીઓ હાથે કે જ પોતાની રૂઝ પ
 રનાણે તેજો દાખીને નાચી કરી અંદરે ન
 થા કુકાથી કોકોટી પણ કરી મહેલ. હવે
 હાથારે આછનીને નીચે પાણીના ઊંચાવ
 હોઈએ તે વેનાઈ કાઢનીને દાખી નાચી કરે
 છે કે જોથી પાને જારી થઈએ અને નીચે
 ઊંચરી શકેચ પણ હાથારે નીચેથી પાણીની
 શપાની હાથ આવવુ હોઈએ તીઆરે તે કા
 ઢીને હવાથી કુલીને કાઢોટી કરેચ કે જો
 થી તે નાછતી પાણી કરતા હવાથી થઈએ
 અને પાણીની શપાતી હાથ તળી આવેચ.

ગાદીન શાસનર.

આક ૨ જો.

ગાદી વખતની હમારી કથુલક.
 ત ગુજન આપણના અને તેજન ખીલ ગ
 લેઆનમા કિક બે તણુ ઈનીઆદી કે શધ
 લા ગલીનનાં જોગા કેન નીકડીઆ અને ના
 ત પદર વીશ શમદોથી ગમે કપી કાઢોટી
 ગંખીઆ કેટ્ટવી શેલુકાઈથી જોલો ગમીકિછ
 તથા કે જોલોને બને કેટ્ટવી શેલુકી, ગુરરી
 અને તગ ગુરુજન પડે હેવી નીશાંનીઓ લ
 ખવાના કામે લગાડીએ તેવીને આઈ અક
 ના હોને હમાગે શમક આપવાને શરૂ કરી
 રહઈ.

જોન જોન નાણ જાન ગુપરતુ ગઈ
 અને દુનીઆનાં શાસનમા પોતાની શરને કોઈ
 ગીગોના પેતાને હીગાબ રાખવાની તેને ક
 રજ પડી તેમ તેમ કાઢા તથા આગાધી
 કાઢતુ કામ અનાવવાને શરૂકેન પડતુ ગીગે

નેથી કરીને ત્યજે બીજા રહેલો અને જુ
તરે કામ મેલાવવાનો ઊપદેશોડોવી કાકડા
વાની ફરજ પડી. જામે બીજી શરવે ચીજો
ને કંઈ બીજાનાથી એકબીજાને શાક નાખે
આપીઆંડે તેજા કાકડાનીદગલીઓ અથ
વા આંગણુ' બી નાંખ આપવાથી આપણે
કંઈ બીજાને રહેલથી શકુનગતી શકીક, અ
ને વધી આપણને પોતાને પણ ગણવોનાં કા
મે લાગે હેવો વીચાર કરીને તેઓક પોતાના
હાથના દશ આંગણાં ને તેઓ વારેકડીક ગ
ણવોના કામે લગાડતા હતા, તેજનાં તેઓક
કક—મે—તરણ—આ—પામ—છ—શાત
આડ—નવ—અને દશ—ક પરનાણે નાખે
આપીઆંતવારીખે ઊપરથી હેવું નાલખ પ
કેટકે ઊપરનાં દશ નાખે પેટુશા હીનદુશયાન
ના આપીઆંત આપીઆં હતા અને કરીન
ક દગનાથી બીજાં દેગના ફેલાઈ હતી. ક ના
ખે ધણજ અગતનાછે અને ક યગેરે દુની
આનો શશાર ચાલેનાં નથી તેથી બીજા દે
શનાજાઓક બી કાંઈ જુદા નાખે આપેઆ
હોક, તેવી આક રીતની જીનપંતી હીનદુગળાં
નનાજ પેટુલા, ઘાઈ હતી હેવુ આપણે ચોક
શ રીને કહી શકતા નથી. પછે કંટલુનો ખર
કે ક બોનો ફેરફાર થાઈને બીજા ધણકક દે
શોની લાશામાં કામે લાગા કોક હેવું આ
પણને હેઠલ જણાવેલા કાકડા ઊપરથી નાલખ
પડ્યો.
મુનરાની-શરશી-ખગરેજી-ફર-ને-અ-બીનાઈ.
કક ઈઅક...વ ન...હુ...આન.
મે + ક + ક + ...ક ઈ.

તણ .મે .ધગી .તગે.ગ.શાંત .
ચાર .આકાર.ફેર .કેતર .ગી.
પામ .પંજ કાંઈવ...ક .બી.
છ .ગશ...ફીકશ શીશ...લોક.
શાન ફ હુશત .ગેવન રોત .છન.
આડ .હુશન કઈત .હીકીડન.પાત.
નવ .કુક .નાઈન...નક ફ કાકી.
દગ .દેકે...તેન .દીશ .રાપ.
આક કાકા ઊપરથી નાલખ પડને કે
આક દુનીઆનાં જુદા જુદા અને ફરનાં બા
ગે ઊપર રહેનારાઓની જુખાનના આક
શમદો ધણખરા મજલા આનેમ.હવે ક દગ
શમદો ઊપરથી નોડોટી શ ખેખા ખોલેખા
ના આવેડે તેવીરોનો તુજ ખોલાગો કરીકચ
અગીખાર. . . કંટને કક અને દગ.
બાર . " બે અને દશ.
તેર . " તરણ અને દગ.
ચકિદ . " ચાર, અને દગ.
ઓગણીશ ઓગણવીશ " વીશના કક ઓછો
વીશ " બે દશ.
કક વીશ . . . " કક અને વીગ.
બાવીશ . . . " બે અને વીશ.
તીગ . . . " તરણ દશ.
ચાલીશ . . . " ચાર દશ.
પચાશ . . . " પાચ દશ.
શાહાડ . . . " છ દશ.
શીતેર . . . " શાત દશ.

‡ ગાનકીઓ શને બધે હુ અથવા
હ બાવેછે જનકે શાત તેને હાત અથવા છા
ત બાલકે

† આપણ જેરતાઓ આક બણા
તી વખતે બે ને બદલે કુ કરીને બી રહેલો.

કુ વને બહેન ફામી કરાચ બેલાચ.

દેશી -- " ૨૫૦ દશ.
નેહુ ... " નવ દશ.

ક દશ બોલોથી ઝાહોટી શંખે
આ બોલવાને તેઓડિ હુગર ધારીજી તેથી તે
ઓડિ દશ દશકાને બદલે. " શા " હેવુ નામ
આપીજી. હુગે જીપર જાણવેલા દશ અને આ
ક કક નલીને અગીઆર શખેદોની નારકને
ધણી ઝાહોટી શંખેઆ બોલાક પાંચ તેઓ
ક ક અગીઆર બોલોને નેવગાને નવાણુ શુ
ધીન કાને લગાડીઆ અને દશ ગોને બ
દશે હુગર ક બોલ ચાલુ કીયા અને કન પ
રખાણે ગો હુગરને બદલે લાખ અને શો
લાખને બદલે કરોડ ક પરખાણે તેઓ નવા
બોનો જીતપણ કરતા ગીઆ. ક બોલો
ને તેનની નજા પરખાણે નીચે આપીકચ—
દશ—ગાઓ—હુગર—લાખ—કરોડ—
અમન—ખરવ—નીખરવ—નાહાપદન
શકુ—ન/હડી—અ તી—નથી—પરાધ. કટલા
બેલો જીપરથી આપણે કટલીતો ઝાહોટી શ
ખેઆ બોલી ગખીકચ કે તેનો આપણથી વી
આરખી નહી થઈ શકતો. કક પરાધ ક
બોલવુ ધણુ રોહેલુછે પણ તેહનો જારે વીઆ
ર કરવા બેસીકિછે તારે આપણી અકલ
પણ ગુન થઈ જડકે. જા કક તારો
આપણી પુરુષવીથી કક પરાધ નાઈલ દુરં
હોડિતો તે તારા જીપરથી આપણી પુરુષવી
જીપર રોગની આવવાને કેટલા વરસ લાગ
ગે તે બાએગો બોલીઆરકરીક અને જા આ
પણે રોસાનીની નહડક ૩ નેક ૬નાં ૨૦૦૦૦૦
બેલાખ નાઈલનીગણીકિતો ક તારાની રોગ
નીને આવવા કક લાખ અને ચોપણ હુગર

કરોડ વરસ જાઈક કટલે જા તે તારાને પેદા
થાકિઆને કક લાખ અને ચોપણ હુગર કરો
ડ વરસ થાકિઆ હોડિતો તે તારો હુવડા આ
પણે દેખાક. હુગે આપણને કટલી ઝાહોટી
શંખીઆ વાપરવાની કધી પણ જરૂર પડની
નથી તેથી બીજા વધારે નાનો આપવાની કા
ઈ અગત જરૂર નથી. જન આપણો બોલી
ના ચોડાકક શખેદોથી ઝાહોટી શંખેઆ બો
લીકિછે. તેમજ બીજી સંધલી જીખાનમા કી
ધાનમાં આપીજીછે. જારે લખવાનો હુગર જા
હર થાકિઆ તારે ઝાહોટી રકમા આપણા આ
લુ અખશરોમા લખવાને અતીશય યુગદેલ લા
ગુ તારે તેઓને વાગતે કાઈ તુક નીશાનીઓ
કાને લગાડવાને દુરુશ નાહીજી પણ દર ક
ક શંખેઆને વાસને જુદી જુદી નીશાનીઓ
કાને લગાડીકિતો અતીશય બીકટ પડે અને
તે આપણે કધી છેઆદ રાખી શકીક નહી
તેથી જા કાઈ થોડી નીશાનીના લાંબી શા
ખેઆ લખાક હેવુ ખનેતો શાર હેવો પીસાર
કરીને દશ નીશાનીઓ જીતપણ કરીને કાનમાં
લગાડી તે હેડલ આપીકિછે.

૦ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯
ગુન કક બે તરણ આર પાચ છ સાત આઠ નવ
હુગે આક દશ નીશાનીઓનાથી થોડી
ધણી ઝાહોટી શંખેઆઓ કેમ બતાવી શકા
ક તેહનો આપણે વીઆર કરીક. જા આપ
ણે કક સખશને હોકન કરીક કે તેણે પો
તાના નવ આંગણો જીત કરવા અને હેવોજ
હોકન આપણે બીજા તરણ સખગોને આપી
ક અને કાઈ પારકા સખગને આક આગલા
ઓ ગાલવા કહીકિતો ગુન આપણને ગલી

ને કેરોએ છતરીના ઘડિયાં—અને તેમજ છ
શખગોને તેઓના છઠ્ઠા છઠ્ઠા આગલા લીમો ક
રવા કહીશુ તેઓને પણ છતરીના થવાના—
તેઓને કે ઊપરથી આપણને તુરત દેખાડિય
કે તરેહવાર રીનીઓથી તારે આડ દશ ની
ગાનીઓની નદથી આપણે જોડેલી જોડો
ટી ગ ખેઓ. લખી શક્ય પણ કે બાબત
માં શકીથી સેહેલી અને શુભી રીત કેઠે
તે બાબે આવતા આક્રમ ધેઆનપોહોનાડ્ય

ઓને ઘટો. ઊપરથી બનજોડો.

ને શનેહી અગતરી પોને લારે દરવવા
ન હતી અને તેથી તે પોતાં શુ. જગેર અને
મરેણુ મલલઓને દે પાડવાને બહુ ઠંઠા થ
રાવતી હતી. તે દીવો પોતાના ગમલા હીરા
માણે—જાતી બનજાવી રહેવાને કરનીલી
આને કેહવા લાગી કે “મેડેન હો તમાર
જગેર અને ધરેણુ” બનજાવો આડ વેલાડ
કરનીઆમના બેડો છોકરાઓ નીશાને ગ
દયા હતા તેઓ આવી પોહ્યે તાહા શુધી
તેણીકે મતુરાઈથી તે વાતના અમારા દરી
ને બીજી વાત લખાવી. જાર તે છોકરાઓ
આવેઆ અને પોતાના ચોરડાના જનાકાગા
તારે તેઓ તરફ આગલી બતજાવીને કરનીલી
આ પોતાની શનેહીને કેહવા લાગીકે “આડ
નાહાડ ધરેણુ અને જહુરેરે” અને કન
ધરેણુ મહુને “રતીવણુ બારે.”

સુપત બાલકો જોડેવી શોભા—જહુરક
અને આખર પોતાની ત્રાડને આપેછે તેવી
રોનક શોભા અને જહુકાટે પુરવ અને પગ
ચીમ દેગના બે કીમતી હીરા અને જાતી
તેમને આપતા નથી.

નાનીઓ રૂમી શરદાર “કેટો” બાકે
હુમેશ પોતાના ધેગના પોતાના છોકરાને શી
ખવવાને વારને કંક પનતુછ રાખતો હતો
તોપણ તેડેને વીદ્યાના કેટલો અનઆશ ક.
ર્યો હતો તે નપાશ પોને વારવાર કરતો
હતો અને જાર તેજે વખત મેલતો તારે મો
હી શુગીથી તેડેને પોતે શીખવતો હતો.

પુનર ભક્તી.

જો કોઈ શખગ પોતાના ના બાપ
શામે આડો મારેતો આપણે તેડેને વીંતી ખ

પરાંમીનકાલમાં રોમ દેશમાં
કરનીલીઓ નાનની કંકે કુલનાં અગતરી
રેહતી હતી. તેડેના ઘણીના મળથી બાર છો
કરાને પાલવાનુ તથા બિરાવવાનુ લારી કા
મ તેડેને ખાપે પડીકે હતુ અને તે કામ હે
વીનો ઘનાઈ તથા ડાહ્યાપણથી મજાવતી હ
તીકે તેથી કરીને શખગા લોકો તેડેની શુ
લી ગાવા લાગ્યા. “નાં બાઈગથી તે બાર
બાલકોનાથી માનરે જાણ બાલકો પુગતી વ
કે પોમેઆ હતા તેહના બે છોકરા અને કે
ક છોકરી હતી. કે બેડો છોકરાઓને તેઓ
ની મોંઠાડ હેવીનો શારી કેલવણી આપી હ
તી કે જો કે તેઓ જાની શુધી અને શારો
શવભાવ ધરાવતા હતા તોપણ તેઓના શુ
ક અને હોગીઆરી ઊપરથી ગરવ કોઈ કે
હેવું હતું કે આ બાલકોકે અછી કેલવણી
લીધીછે. કેક વેલાડ પારેનાં મેડેઆથી તેડે
ની કેક શનેહી અગતરી તેડેને મલવા આની
હતી—તે વેલાડ તે અગતરીને તે બાપકો વી
સે જ નવાળ વાંચેઆ હતા તે ઘણેજ મા
તેખર અને જાણવા જાગે અને તે ગોમે
બાલકોની ત્રાડોને તથા બીજી અગતરી

જીત કહી શકી કે તે પોતાના શબ વાલા સાથે રૂડી રીતે કંઈ ચાલનાર નહીં છોકરાઓને ઘટારતલે કે પોતાના માં આપને ઇજ્જત આપે અને તે સાથે જાન-તાબેદારી અને પેઢારથી તેમની બરદાશન લે. ઘણા વીચાર વાલા પુરૂષો કેટલેકે કે જાણી બરદાશ તે આપણે આપણા માં આપની લેશુ તેવી બરદાશ આપણા બાલકો આપણી લેશુ પણ બાલકો જેટલે કાંઈકે અને નરો પોતાના માં આપથી બેલવેચ તેટલો કાંઈકે તેઓ બીજા કઈયા પુરૂષોથી બેલવેચ. માં આપ થીજ તેઓ હાથ આતી બેલવેચ અને તેહની રાત્રેન જનદેગીના શયણ શુભે અને જોજો લોગરેચ.

જો પુરૂષ પોતાના માં આપ સાથે નીરે બીપકારી થાઈ તે બીજા લોકોને ગમે હોય જોહાણે બીપકાર લોગવેયો હોઈ પણ તે કંઈ પાછો વાલનાર નથી.

હરેક બાપ પોતાના પુત્રને પોતાના વડા લાઈની પડે ગણે અને તેજ પુત્રે પોતાનાં બાપની શક્તિ અને તેહની સાથે વાતચીત કરવાની હોશ દેખાડે ફરશખો દીવ પગદ દેખાવ કુદરતના બીજા કોઈ નથી.

હરેક બાપ જો કેટલું ઈઆદ રાખે કે તે બદલે બાલક હોય તારે તેહની ઈછા અને વીચારો કેહેવાહુના—અને દર કંઈકે છોકરો ઈઆદ રાખેકે—જહારે તે લાચાર બાલપણની અજાણ્યા હોય તારે પોતાના બાપ તરફથી કેટલી રીઝોને બેલવાર હોય તો દરેક બાપ પોતાનાં છોકરાઓ બીપર કંઈ શક્તી પાડે નહીં અને ઈઆદ રાખે પોતાનાં બાપ સા

થે કંઈ બેનરવન ધરોનહી. એનકીબગ નામના કંઈકે એની અજાણ્ય રે પોતાના રોકરના લોકો બીપર એનીબાલુ ધાતકીપણું અને બુલમ ચકાવેચો હોય તે બીપરથી જહારે તેહનો અનલ પુરો થાઈઓ તારે તેહને પોતાનાં ચાલને જવાબ દેવાને દે. શની કારોબારી શખા આગળ બેના કરેચો હોય. તેહની બીપર જ ઘણકેકે તેહનનો બેલેઆમા આવેઆ હાં તેહમાં કંઈકે તેહનત કંઈકે હોય કે તેને પોતાના કંઈકે છોકરા બીપર અતીબાલુ ધાતકી પાણુ ચકાવીજી હોય. આવાનો ખરીજલે કે એનકીબશને તે છોકરો અકારે પડેચો હોય કાંઈકે તે તેતર બાલને હોય. અને કેટલા શમમ બીપરથી તેહને થરમથી કાહુડી બેલેચો હોય કેટલું નહીં પણ તે સાથે તેહને હેની રીતે દેશનીકાલ ક રેચો હોય કે પોતાનાં વતનથી કંઈ ઘણીજ વેગલાઈની જોયો બીપર કંઈકે ગોલામની પંડ શકત મજુરી કરે તથા કેટખાનુ જનમશુધી લોગવે. હાવી શક્તી તેની બીપર મુજારીને તે છોકરાને પોતાની વડિના તથા પોતાના શરખા દરનવાન લોકોના છોકરાઓની શ મનથી વેગને રાખેચો હોય. હાં નીર દઈઆણુ અનલદાર અને ખુની બાપ બીપર શરવ કોઈ કીતકાર નાખવા લાણુ તથા તે હેની બીપર કરોધ ચકાવા લોગેઆ પણ તે છોકરાણુ દીલ પોતાનાં બાપની માડી અનથા જાઈને પીગલીજી અને તેહના મનના હેવી ભારી ચીનના પેદા થાઈ કે રખેને મા રે લીધે આરા બાપને કાઈ જોહાણી રીખ્યા પેહલે—અને તેહણુ અને ન લોગની. પા

સમુદ્ધી તેહને કંકજનચર શરખી ઇકીકતી ચો
 હોતી કાહુડી. કંક કાહુડે સમુદ્ધારના પોરન
 ડોરન ચેતાવેઆ વીના પોતાની શાયે કંક ખ
 નજર લેખે સંદરનાં આવેઆ—અને જે ત્રા
 હે ટા અનવદારે તેહનાખાપ કીપર તેડાનત
 છાકવીએ હુ તેહને ઘર આંલેઆ. તે અન
 લગર કે જહુ નાન પાનપોની કસ કરીને
 હુ ને તે પેકાડ ભરેછી મંગાહુનો. પણ જરે તેને
 ખખર પડીકે તે છોકરો તેહને તલવા આવેઆ
 ચ. નેહેવોજ તેહને પોતાની શેડે બોધાવેઆ કાં
 ફલે તેહેના મનમાં હંસુ હુ કે ક છા
 કરો કાઈ પણ પોતાના બાપના જુનન વી
 ને વધારે કરીઆદ કરવા આવેઆ હુ. ક
 ક કંક ને સજાન કરેઆ પછે તે જુવાન પુ
 ઝો ને અનવદારે આજ કરીકે ત્રાહારે કા
 ઇ નમુને હુરોતી વાત કેહેવીય—નેથા તે
 યો મેઝી જા પામેના કાન ચોરડાના મ
 ક્યા અને તેજ પેકાડ તે છોકરાડ પોતાનુ
 ખજનર કાહુડેઝી અને તેની છાતી આગલ
 પરીશી અને નેહેકે અગરજા તજા આઈ
 પેકાડ. જ બોધાવે ને મપત લેખે બોલ
 નહીના. આઈ ખજનથી નજર શીય શેડી
 નાખગ—વાગો બોલોકે ત્રાહાર બાપની કી
 પર તોડાનત મેઝાને કીન તજા હુ પ
 છી કથો મત્રા ભરો નહી. તે અનવદારે
 જરે જાડેકે તેહેની છાતી આગલ ખજન
 ર ચનકેય અને પોતે હુધાઆર વીના કંખ
 લોજ હુતો અને તેહેની કીપર હુનરો કર
 નાર. કંક કેદાર જુવાન પુરક હુતો નથા
 ને પોતાના જાર કીપર ખજાતાન અને હી
 મત્રાન હુતો—હેને માનલો જરે તેને જા

ક્યો નારેહને ને રીને સપત લેવાનો ફર્જ
 પડી. અગરજા ક છોકરો હાવી રીને ઇકી
 કતી કરો નહીને તેહના બાપનો સો હાલ
 થાને તે કેઇથી કેહેવાઈ સકાતુ નથી.
 છોકરાડ પોતાના બાપને હાથથી મને હેવી
 સકતી અને જુનન લોગેઆ તોપણ બા
 લક હેતથી પોતાના બાપનો જલ અન્યાસ
 ને કશી પરકારે કર કરેઆ નહી.

અરો દોશન કોણ ?

હી—માં મફને નીશાહ મધે
 સરવે કોઈ દોશન કરીને બોગવેઈ ક હુ
 મા—મારા પીઆગ છોકરા કનો
 અરથ કમ થાઈકે કે જહારે બે પુરોગ વચે
 મીતરા ચારીનો મડ, બનધાઈ નેજારે ત્યો
 કંક બીજને દોગન કરી કેહેછે.

હી—(અચરત થાને) થાઈ મીતરા
 ચારીનો મડ, તે કાઈ શુનરતા જ્યો હોતો

મા—ના કુ કીપરથી હેકુ માનમ પ
 કેછે કે તુને ક બાબેની હુતુર કાઈ સમન
 નથી—શુનર. કનો ચીજને કેહેછે પણ
 દોશની કતો માણો વચેનો પેઆર ભરેનો
 સખ મહે.

હી—વાડ માં પણ મારા મપતા ની
 શાકીઆઓ જ્યો અને દોગન કરી કેહેછે
 તેજા કોઈ ફરક હુને વાડ ?

મા—હા મારા પેમારા છોકરા જરે
 લો આશનાત તથા જનીન વચે અને જરે
 નંછવી તથા છવવત ચીજ વો તશવન
 જ તશવેજ ફરક ખરા મથા મોડા (ઉંખા
 ને માનના) દોગન વચેછે.

હી—તો તમે એ તરેહનાં દોશન વસિ
મહુને કહોછો તેનુ પુરતુ ગનેઆન મહુને આ
પોતો શારૂ. ખરો દોશન કંટને-શુ ?

ના—નાહરા પેઝારા છોકરા ખરો
નીતર તેહને કહીછડ કે જ આપણી આંકિ
નાપાઈદાર દુનીઆની શુખી તથા દુખી કે
ખંનરે હાલતની અંદર હીનો જાનથી ભા
ગ લીડ—આપણી આ માદાની જાઈને પો
તાના હાલદાને ખુશીથી ભરી નાખે—અને
જો આપણે શંકટમાં આવી પડીઆ હોકિતો
તે શંકટમાંથી આપણને ટાલવાને મારે પોતા
ની શમલી કોગેશ કરે હેવા પુરૂગને ખરો દો
શનો જાન ભરેજો ખેતામ આપણે લાઈકું
ક વીગે નાહારા પેઝારા છોકરા કંક નાંદીયે
ગરંથકાર કંમ લખી ગઈઓથ કે—“ જહેન
ખરો નીતર હાલ લાગો હોઈ તેહને કીમોઆ
ગર કેહેવો જાઈક કાઈકે જમ પારશખાંન
હાલમાં આપણે નથી તેજમ ખરો દોશન ન
લવો ઘણો કહોછો.”

હી—ત્રાક શાલુ તમારૂ કહેલુ ત્રાહો
રાં પેઆનના આવીકો પણ હવે ખોટો અથ
વો નામનો નીતર કંટલે શુ ?

ના—(ખુશી થઈને) હા હુ તુને કે
શારી રાને શનજાવીઆ વીના રહેનાર નથી
કાઈકે શનગારના કામકાજની અનદર કે તુ
ને ઘણુ અગતુછે. જમ શીપ માટેથી જો
તી, જમ કોલમા માટેથી હીરો નીકલેછે તે
અન દોગનોની કંતારમાંથી કોઈન ખરો ની
તર નીકળી આપેછે. ખોટો દોગન તે તેહ
ને કહીછડ કે માતર આપણા ત્રાહસા ઓપ
ર આપણી તારીફના પોકાર કરે આપણા

શુખના વખતમાં શપલી જોજો ભોગવવાને
તઈઆર રહે પણ જહેન દુખ પોતાનો ની
રદખાંલુ હાલ અને શંકટ પોતાનુ ભારી પ
ગનુ આપણી કીપર નાખે તીઆર તે નાન
નો દોશત આપણે તુરનમ છોરી દીકર
અને તરતજ આપણી નીનદાનો પોકાર
રો શપલી તરફ કરવા મલી જાઈમ
જાહેરે આપણુ શુખ અને તેહની ખોતી નીત
રાઆરીનો હક કે બનધે કંકન ધારના જ
ઈને વાગો લીધો હોઈ વાશને નાહાર
પેઝારા છોકરા તુ હમેશ કંવા દોગનો
થી વેગનો રહેજો તેઓ શાયે દુધ તથા પ
ણીની મીઠામ મની નો જાનો પણ જમ તે
લ અને પાણી આખેખન નથી ઘાનુ તેમ તે
ઓધી હમેશ દુર રહેજો અને કંવા દોશતને
તાહરો કંતો દુશ્મન શનજો.

હી—વારૂ માટારી પેમારી મા કેશ
ધણ ગનેઆનને શારૂ હુ તમારો ઘણો કી
કારી જાઈઓ.

અશલ જમાનાની કંક નાંમીયી
અશારીનો જનદગીનો ફેવાલ

અશલનાં વખતમાં જો નાંમી
ચી અશારીઓ થાડ ગેઈમ તેહેમા આઈ પે
શીખા નાનની અશારી જ (લીખાં) ફીક
શુકની છોકરી હતી તેહે જહેલુ તે વખતમાં
માનજેતવીકો હતુ તેહલુ માનખીછ કોઈ
અશારીક મેલવીકો નહી હવે આ પુરવીણ
અશારી ચીખીકો શીઅશના રાજના અજેક
જાનદરોઆમા જનમ પ્રાપ્તી હતી તેની મ
ન સકની ઘણી અપલ હતી અને તે વી

આ અનીઆશ કરવાનો બારે શાખ રાખ
ની હતી* તેના આપે તેને ભુમીતી તથા ખગોલ
વીદીઆ શીખવી હતી. નાનાકીત કીલચ
જા શાખે વાનચીન કરવાનો વેડેવાર રાખેઆ
થી નથા નરેશના નવાવી વીદીઆના પુ
લ તનનમાં તેણે પુરતી રીતે નાહીતગારી મેલ
વી હતી. તે વખતે કીલચુસ્તો ખેનાખ મે
લવાના ઘણી વીદીઆ શીખવાની અગત હ
તી તથા તેઓ પાર પડવાને તેણે મેલાની
હીનન છોકરી દીધી નહી. તે બરેરી (આ
રીગ ટોટલીય તથા પલેગોના પુશનક કંપી શા
રી ગીતે શમનતી હતી કે તેની બરાબર
ગમનનાર પુગો તે વખતના ઘણા યોડાન
હતા. ઈંડોનાંની તથા કુનીનારાલ કરનારા
ઓની માફક શકીથી શુભાશીત બાસાલ કર
વાને તેની મુન શકની ઘણી શારી હતી.
કંપી કરીને કંખના શાધારણ લોકોન ન
હી પણ નાનીઆ કીલચુરોની કંપી બેકક
નારી કરતા હતા. બલેકનાન દરીઆ ચેડેર
ના બરેન દેશના તથા કિશીઆ ખંડના ધ
ણા બરા બોગોનાવી કામેલ તથા પુરવીણ
અખગો હેની ભેટલેવાને તથા હેનુ લીતમ ભા
શાલ શાખલવાને આવના હતા, બોડે તે ચેડેર
ના વીદીઆનો બોડેલો શેલલો ચાલતો હતો
તથા ઘણા કામેલ શખનાંક વીદીઆ અનિયાગ
કરીને માન મેલવીજી હુ તોપલ તે વખત
માં વીદીઆમાં કંપી બરાબર કોઈ હુ નહી.
તોડે તે વખતના ક અશતરી માહવીલ્લા
ન ગણાની હતી તોપલ તે ઘણી નર્મનતા
ઈ બરેલી હતી, તે વખતના ન નાનીઆ

ર ચકારાક હેની તવારીખ લખીય તેમાં હે
ની નેકી તથા કામેલીઅત વીગે બારે વખાલ
કોંધીય. કલુ માલમ પડેય કે તે ઈશુખરીગ
તનો ધરમ પાલની નહતી તે વખતે તે દેશના
ધરમ ગંબંધી બુધપરગતો તથા ઈશુખરીશતી
ને ધરમ પાલનાર હેવા બે પંચહેતાને તે
ઓનીવચે કાંઈ ધરમની ખામદના વાધા પ
ડીઆવી તેઓક કક ખીખ 'શામુ હુલક હા
કાવીજી હુતુ તે હુલકમા કંમં નશીમ હાઈ
પેશીઆક પોતાનો પીઆરો જાન બોડેઆ
જા ક નાંશકારક બનાવ નહી બનીઓ હુને
તો ક અશતરી કુનીઆના લોકોને કેટલો કા
કદા કરને તે વીગે વાચનાગ શાકેઓક વી
ચાર કરવો.

આપણ દેશની ઓરતો પણ ન પા
માંણે ઊપર લખેલા અગનરીક વીદીઆ અ
લીઆશ કરી માન મેલવીજી તેજ પગાલે
કરતો આપણ દેશના અગણીન કાકદા થાક
આ વગર રહેતો નહી.

અઠવાડીઆની ખખરોગો શાર.

કશટમ ફાછીશના મુકરદમાં
નરેના તરણડે બધવાઓને કોરટે ધુનેહમા
ર હેરેઆ હતા તે બાબે આગલ આકના
ખખર આપીઆના આવીય. ક બધવાઓ
ની નમી તપાસે માંગવાને તેઓના ધારના
હીઆકંની ખીશીઅરશ લાકીનડસ અને ખા
દને ગકઆ શનીવારને દને ન દવીલો બ
તંડાવી તે નાનદાર ખડક શધલી રદ કરી
નાખી અને બધવાઓને ખીતરાંનાં ઊના
રાખીને તેઓને છ મ માંશ શુધી ભુની તુ

મીના કશ નહીં પાતનો આપો
 ઉદ્યોગ નેના નેના સર આરણ જ
 કનના કલારક આ આદેશીના કની
 નર દાખે " આદેશીના આદેશી " ની
 દેશ કનકીકા દેશરને દેશના આદેશી.

મીનાદેશી આને કરી આપવાને તા
 દે પારીના આને કક કનપની કીની, યાદ
 ન અને આદેશી માલુ લકારની મળાદુ લુદ
 પાને તાદ વગત રુપના તેઓ પાંગી આ
 નેથી નીકલનારછે.

પેશા ક માલ દાખે કામીની મીનાદેશી
 ન નો ને હોદા કલકતાની શુપરીના દે
 મી કીની હોતો તેહનાથી તેહેને હોદવાને
 તાદે કનકતાના દેશવાશીઓદ બેક અર
 એ નાનદા નહીંને કીધી હતી તે અર
 એ બાહ્યાવ રાખીને આદેશી મળીને
 નામ મુલ દેશીકાલ કરવાને હોદક કી
 ધાઉ.

જુદા રાખત આવાના અનેઆદેશી ઊપર
 ધી પોશટ આદેશી વાલા વીનને પેરેરને ત
 થા તેહેના રાખી મળે. આદેશી કાલેશીને
 મુપરોન દેરે શાન વરગ મુલ દેશીકાલ
 કરવાની શી મશા આપીછે.

ઈનકીખત નેથીના આવાનાં વશ ક
 લાક નારાકિ મુદાદુ ઊપર ધેરવાળી
 રાત તથા કીમત કરવાને અનેઆદેશી ને
 લેવામાં આવેઓ હોતો તેહેને મુગીક બેક
 રાદે દેશીથી દોડી દીધાના આવેઓ.

આલના મહીનાની તોરીબ ૪ થીને દેનેથી
 સેગનુ કામ મુર આદેશી.

અતરેના પેટનીઆદેશી કંડના કનના
 મળીને મીના શોનવાર શુપરીના દેશીકાલ
 પ—ર પાદની રકમ મરાઈ મુકી હતી.

આપણા નવાં દેશવાળી આતાના ઊપ
 રીના આદેશીનેદેશીના નવાં મળીથી કક ન
 મા અતરેના વળનાકલા પરશીખત મેકરેર
 ની વીનાકક વાગેદેને આદેશીનાં આન
 ને હેલુ મ લકારી.

મીના અરદેશી કરાનકક ગઈઆ ત
 રેશપતવાને દેને શર નનનેદેશી ઈનકીકી
 કીમત મે " શમાઈ " વીને કક મળે કા
 નેથી રેશી વાચી મ લકારી.

વળનાકલા મુગાર અને કીમત પ
 રાતની આશીના મેકરેશી કરના રાકીના
 શન અને આવેઓ.

અરાદેશીકા કાલેશીના, દેશીકાક વી
 દીખારીઓને " દોપનોમા " ઇમાને મ
 નદ આપવાને રાકે તથા મીના વીદેશી
 થીઓને ઈનાંમ અને ઈનકાલ મીના આપ
 વીને મેકે આન દેને બેપાર પડી તરક
 લાકેને અમલે ઊપની મદેશીના દીનાના
 નાંમા કક રાકા મલનારછે.

આદેશી " પાંગી મીના " નુ માર
 મુપરોના મળે નનનેદેશી આપવાનાંમા દેશ
 મળે દાદાના પરોનરે માલેકે વાગત
 આપી પરગટ કીલુછે.

ક્રમાંને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને ગ શારી

હાલન સુધારનાર પત્ર .

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પુનઃક ૧ હુ .

સતીવાર—તારીખ ૧૪ મી ડિસેમ્બર ૧૮૫૫ .

આક ૪ મો .

*The Parsi-Friend is edited by
some of the masters and students
of the Sir Jamsetjee Jejeebhoy
Parsi Benevolent Institution*

*The public weekly lecture before
the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Philo-
sophic Institute will be delivered
next Wednesday evening by Dhun-
jeebhoy Framjee, Esquire. The sub-
ject will be—The Origin and An-
tiquity of Nations and their Lan-
guages*

Our readers are, perhaps, all
aware that the City of London has
conferred the freedom of the city
of London on Sir Jamsetjee Je-
jeebhoy, Knight, and on his son,
Cussetjee Jamsetjee Esquire. The
Friend of India makes the follow-
ing very just comment upon

this—"The honor is reciprocal,
or rather we should say that the
balance of honor rests with the
City, for never were two more
worthy, public-spirited, and bene-
volent men enrolled in their Li-
very." We thank *The Friend*
for paying so handsome and well-
merited a compliment to those
whom we are under such delight-
ful obligations to love

In former times, the rights of
freedom, or citizenship, or bur-
gess-ship, were privileges confined
to few persons, and were in many
cases of considerable value to the
possessor, particularly when they
conferred a title to the enjoyment
of the funds derivable from cor-
poration property, or of exemption
from tolls or other duties, or the

right of exclusive trading, &c. These valuable privileges were often purchased by considerable sacrifices. It can be easily understood how such privileges would be abused, and in Great Britain the abuses existing in Municipal Corporations had, for more than two centuries, been a matter of constant and nearly universal complaint. Accordingly in July 1833 the King issued a Commission under the Great Seal to twenty gentlemen "to proceed with the utmost despatch to inquire as to the existing state of the Municipal Corporations in England and Wales, and to collect information respecting the defects in their constitution—to make inquiry into their jurisdiction and powers, and the administration of justice, and all other respects, and also into the mode of electing and appointing the members and officers of such corporations, and into the privileges of the freemen and other members thereof, and into the virtue and management of the income, revenues, and funds of the said corporations."

The Report of the Commissioners occupied six folio volumes, but the results of the whole inquiry were presented in a General Report signed by sixteen of them, who thus concluded their observations—

"In conclusion, we report to your Majesty, that there prevails amongst the inhabitants of a great

majority of the incorporated towns a general, and, in our opinion, a just dissatisfaction with their municipal institutions, a distrust of the self-elected Municipal Councils, whose powers are subject to no popular control, and whose acts and proceedings, being secret, are unchecked by the influence of public opinion—a distrust of the municipal magistracy, tainting with suspicion the local administration of justice, and often accompanied with contempt of the persons by whom the law is administered—a discontent under the burthens of local taxation, while revenues that ought to be applied for the public advantage are diverted from their legitimate use, and are sometimes wastefully bestowed for the benefit of individuals, sometimes squandered for purposes injurious to the character and morals of the people. We therefore feel it to be our duty to represent to your Majesty that the existing Municipal Corporations of England and Wales neither possess nor deserve the confidence or respect of your Majesty's subjects, and that a thorough reform must be effected before they can become, what we humbly submit to your Majesty they ought to be, useful and efficient instruments of local Government."

On the 5th of June 1835, Lord John Russell brought in a bill to remedy the defects complained of, and on the 9th of September the

Royal assent was given to ' An Act to provide for the regulation of Municipal Corporations in England and Wales. This Municipal Reform Act, designed to provide a more responsible and effective municipal organization, changed as well the constituency as the functionaries, for it was usually by the smallness of the constituency, or by their accessibility to corruption, that the impunity of the functionaries had been secured.

We shall return to this subject again, and give the principal features of Lord John Russell's Bill. Meanwhile, we may observe that London was excepted from the operation of this Act, and was to be made the subject of a special measure, which, however, has never been introduced.

London, the Metropolis of Great Britain, formerly called Augusta, has been built above three thousand years, and has flourished for fifteen hundred years. Its exchange, where merchants of all nations meet, is not to be equalled and for stateliness of buildings, extent of bounds, learning, arts and sciences, traffic and trade, it gives place to no city in the world. It is a county of itself, and a corporation by prescription. By *Magna Charta*, c. 9, it was provided, that the City of London should have all their ancient usages, liberties, and customs which they had used to enjoy and at the Revolution, it was enacted by *stat. 2 W. and M.*

that "the franchises of the city of London shall never hereafter be seized or forejudged by any forfeiture or misdemeanor whatsoever." The act provided, that the Mayor, Commonalty, and Citizens of the city of London should forever thereafter be, and *prescribe to be* a Body Corporate and politic, and enjoy all their franchises, &c.

Sir James Stirling and Mr. Cursetjee may consider that they are now citizens of no mean city, and of a city which can never be disfranchised. We congratulate them on the distinguished honor which has been conferred on them by the first city in the world, and we would respectfully recommend to Mr. Cursetjee to run over and visit his city.

On Monday, March 5th, Lord Monteagle called the attention of the House of Lords to the new regulations for the 'examination' of candidates for the Civil Service of the East India Company. The noble Lord urged the same complaints against the regulations which we made in a former issue. He made the following observations in the course of his speech —

"The system of nomination by the company of candidates for the civil service had been put an end to, and in lieu of it an open examination had been proposed. The Board of Control had been called on to form rules for the admission of young persons to the civil ser-

vice, and these rules, drawn up by several able and eminent men, had been made public. The paper with reference to the open examination of candidates for the civil services was open to objection. The question he referred to was no less than the free eligibility of the natives of India for political office in the civil service of India. In the act it was provided that no one by reason of his birth should be precluded from holding office in the civil service. The natives had only been admitted to small offices. But the distinction that had hitherto been adhered to was intended to be done away with. But according to the paper he referred to, the course of examination was framed, he would not say intentionally, but practically, to exclude the natives from the civil service, and to favour the European candidate almost exclusively. The peculiar courses of study prescribed, as they demanded a wide study of European languages, were not calculated to form a native tax-collector or an opium-duty gatherer. Certainly, the natives would not stand a fair chance against the European in such a course of education. He submitted to their lordships whether the course of examination, such as was intended, would not have the effect of excluding the natives? And was that fair to the people of India? In short, the system adopted with respect to history, to languages, and

to composition, would practically prove an exclusion to the native scholar. He should be glad to receive a contradiction from some official quarter that the paper had not been so prepared as to exclude the native subjects of Her Majesty in India."

These remarks of Lord Montagu led to a lengthened and interesting discussion which terminated in the following manner;—Earl Granville said the object of the Government in the bill was to find the ablest men possible to conduct the Government of India. The admission of natives was a great advantage; but, nevertheless, he doubted if the increase of men in the service, who had not sufficient energy of character to come to this country for examination, would be of any advantage. His noble friend had referred to Mr. Chuckerbutty, and he (Earl Granville) could state that the feeling of the Government was one of great gratification at the success of that gentleman, because it showed, among other things, that those who denied the quality of moral courage to the natives of India had gone too far, Mr. Chuckerbutty having fully proved that he, at least, possessed that quality. In all the late references to the affairs of India, the President of the Board of Control and the Governor General of India had acted in the manner they thought best calculated to be of advantage to the natives of India.

In this matter The present, he (Earl Granville) asserted, was an honest attempt made to devise the best possible scheme, and he could state that next year one or more natives of India would compete for the highest prizes — Lord Montague replied — He was perfectly satisfied with the explanations that had been made

Let us not, therefore, expect any change in the new regulations, rather, let us not desire any alteration — Let us gird up our loins and set ourselves to the work of preparation in good earnest, and let us show to our friends in England and to the world that there is nothing possible which we Persians cannot do, and that in moral courage we yield to none of our fellowmen.

રજાઈલ શાશનર.

આંક ૩ નો.

ગરમી.

ગરમી ફિ 'શુ' ચીજ છે ? ફિ ગમગમો નવાખ વાલવાને નાંદે ફીલશુઓ પણ પુરતી રીતે શાંતરથવાન થાઈઆ હોઈ ફિયુ દીશનુ નથી. આઈ બામદ્ધીને ફીલશુઓ ના મેલ્યા વીચારે ધરામેય 'પણ તેઓ મેલે કે છેલો વીચાર ખરો છે તે બાબે હજુર શુધી પુરતી શામેતી મહી નથી. વાશતે આઈ પ રજારના તેઓના વીચારો અનરે દાખેલ ફ

રીને વાંચનારનુ મગજ ભરી નાખવાનું છે એ દરશત ધારતા નથી.

હવે ગરમીની ઊત્પત્તિના પામ મુલ છે તે પીગે આપણને યોડુ' ધણુ ગમેઆન મેલે પવાની અગત છે. મેડેલલુ — શુરમની ગરમી, ને વનશપતી અને આપણા શુખને નાંદે ધણીજ અગતની છે. બીજુ — વશાડાથી ઊત્પન્ન થાતી ગરમી ઈલાને હરેક બે પતારયો' ના ફક બીજા શાયે નારથી અઠડેયને તેહનાથી ગરમી ઊત્પન્ન થાઈય. હુશાદેશ હુમેશ પોતાની પાસે ફક ચકમકનો પઠર રાખેય અને જ્યારે તેઓને આતશની જરૂર પડેય, તેઓ ફક પઠરની વચે રૂઢી અથવા કાંઈ શુતર પ દડીને પેલો ચકમક તે પઠરની ઊપર નાર થી ધરે છે કે નથી રેલાન આતશ તુરત પોતાને દેખાય ફરે છે અને તેથી પેલો રૂઢી અથવા શુતર તુરત શલગી ઊઠે. ન ગલી લો કે પામે આતશ શલગાવાને નાંદે કોઈ શાગી હીકમત મેલે નહી તેથી તેઓ માતર બેડ લાકડાના કડકાઓ લઈને ફકફક શાયે નાર થી ધરેય અને તેમજ ન ગમોમાં આપણે પારેધડી ફકાફક આગ લાગેલી શાલવીકય તે પણ પવનનાં જહુપાતાથી નાહાડોની શુ ફી દાખલીઓ નારે નારડી ફક બીજા શાયે અઠડેય તેથી ઊત્પન્ન થાઈય. ના ફક લોહોડાના શલીયાને હોડાથી ધણેક વાર શુધી તપેરીઆ કીધા હોઈતો તેહનાં તુરત ગરમી પેદા થાઈ છે તે પણ આઈ બેડ પ દારેયોનાં ફકફક શાયે અઠડેયથી બનેલુ 'જાણુ' ફ પરમાણે ધરોડાથી ઊત્પન્ન થાતી ગરમીના આપણને ધણેક દાખલાઓ

મહી આવે પછે તે સમયે અનરે દાખેલ ક
 રવાને હોતો કશી જરૂર નોતા નથી. ગરની
 ની ઉત્પત્તિ તરીકે મુખ જમીન પોતે
 છે. આપણી ટાપુથી થોડીક વેગલાડક વ
 નરાખાઈ નાનતુ કક ગાન છે જ્યાં હીન્દુ
 એ દર વરગે તીરક કરવા જાય તે જામે
 હમારા વાચનારાઓ અલગતા અલગતા
 નહી હોય. ક ગાનના કેરલાડક જહુગ ગર
 ન પાણીના છે કે જોયો નરેવી તીકલના પા
 હીને કહુ કરવાને માટે અને તેક્રમા " શ
 નાન " કરવાને માટે હીનરુઓક ફેરલીકક
 કુંડીઓ ખાસેલી છે. હવે ક પાણીના
 ગરની આપણે જાણકય તે અલગતા જમી
 નનાથી તે પછીને મહી છે કયુ ખેલકી
 નીને માલેન થાકય, ગરનીની ઉત્પત્તિ
 થોડું મુત પરાંલીઓગું શરીર છે. ક ગ
 રીરમા જ્યાં શુધી ગરની જોકય તા
 હા શુધી તેકેની હાંઆતી સજામન રહે
 અને જારે ક ગરની શરીરમાંથી જુદી પડે
 સ કે તુરત પરાંલી જાત પાતાનો પરાંલ
 છોડી દીવા વગર રહેતુ નથી. કુલ્લા આદ
 મીગું શરીર જો આપણે તપાસુમે તે પ
 ાગું કંડુ જાલમ પડે તેકેનું કારણ ગર
 ની ઊપરજ આગ રાખેય. હુકે કોડ મ
 રણ પામેલા મખરા વીતે આપણે કહીચક
 ય "ક તાહાએ ચાઈ ગીઓ " ક ફેરવાત
 પણ ગરની ગાયેન ટાપુમે રાખેય. ગરની
 ની ઉત્પત્તિ પામતુ અને છેલ્લેતુ મુત
 રગાઈલા સમગર છે. જો આપણે કક ગર
 નાના પ ધકને તેજાગ લઈચક અને તેકેન
 થોડુ કક પાંણી ફેડીતો તેકેન રગાઈલા શ

જાગ અનેપાચી રવીનો ગરની ઉત્પત્તિ થાકે
 કે પેલુ ગસાશ પણ આપણે આપણ હાજન
 પડી શકયું નહી. આક જમની ગરનીની
 કક ખીજો દાખલો હોતો અનરે આપીકય પ
 હ તેકેની અનનાકિશ કરતી વેલાક થલીન
 ગાહુમેતી રાખવી જોઈક. ગરની અનથી
 ને આગરે ખાડ કક કાચના દોગગા જેનો
 અને તેકેનાન વજનની " કોરેટ આદ પો
 તાગ " નામની ચીજ જ કાકટ ટીચર
 અને ફવાજ ખીજ થાપીઓને તાહા તુરત
 મહી આવેય તે વાદીને પેલી ખાડના જેલ
 વી દેઓ. તેઆર પછી પ ધકના તેજાખમાં
 થી કક રોપું કાચના મહીમાની નાદને
 પેલા દોગમા નાખવું કે જોયી કક થાયુ મુ
 ખગુરત ખતતુ તુરત ઉત્પત્તિ થાય. પ ધક
 ના તેજાખમાંથી ખીપું રેડતી વેલાક થલી
 ન શલાલ લેવી જોઈકય અને રાખલી
 વગતુઓ ક તેજાખથી હેલાકી રાખની
 જોઈકય, નહી તો તેકેનાના રવીનો ખા
 શીવન છેકે જ ચીજ ઊપર ને પડે તે ચીજો
 ને તુરત ખાલી નાંખે. " કાશકરગ " અ
 ને " આઈઓ દાઈન " ના મ જોગથી પ
 હ તુરત ગરની ઉત્પત્તિ થાકય, કક અણ
 જટલો " કાશકરગ " લેઓ અને તેકેને શાહી
 મુગવાના કાગળ ઊપર શુદ્ધો-પછી તેકેને કક
 પેઆલીમા મુકો અને ફટોન " આઈઓ
 ઈન " લઈને તે " કાશકરગ " ની ઊપર મુ
 કો-મુકનાને વાર તુરત ક બેકો વશતનો ર
 ગાઈલા સમગ્ર અનેઆથી તુરત અલુ રાગી
 કંમેન્યાક બહુ મહેતુ મહંગી કોકે ને
 વેન આક અખતરા કનાર મખો તુરત

હેનાથી આપણે દશ રો ફટલે હજાર સુધી
ગણી શકશું, કાંઈકે તેહેણુ દરેક આગણુ
ખીજના દશ આગણા ઈઆને પેહેલાના ગો
આની ખરાબર છે અને જારે તે પોતાના દશે
આગણા ઊભા કરે તારે દશ શેઓ ફટલે હ
જાર ગણાડ્યા. કન પરનાણે ચોથુ માણ
શ દશ હજાર અને પાંચમું લાખ કે પરના
પે પોતાના દશ આગણા ઊભા કીવાથી ગ
ણી નકે.

દરેક આદમી ને કે ખીજની ન
ગણી બાજુ ઊપર ઊભું રહેતું નકે તે
તતારી શાનણે દાહી બાજુ ઊપર ઊભા
છે ફવુ દેખાશે, તારે કેક કાગલની ઊપર
હેવા લીલી પાડી છે.

તેન ગમે ફટલી લીલી પાડો આ
ને તતારા જનણા હાય ઊપરના નાકે
ના આઆના પેહેલા આદમીના કેટલા આ
ગણા થક્યા તે સુકો તેની પાણેના આઆ
ના ખીજના સુકો વલી તેહેની પાણેના આ
આના તરીજના સુકો. કે પરનાણે બેટલા
આદમીના આગણા ઊભા કરાવીઆ હોઈ તેટ
લા તેનની જગા પરનાણેના આઆના સુકો
જમ કે ઊપર પેહેલાં કેકેતેરછે ફટલે શાત દગ
અને કેક, ઈઆને પેહેલા આદમીને પોતાના શ
ધવાં આગણા શાત વખત ગણીને કેક ખીજુ
ઊભું કીધું. હવે પેહેલાઈ પોતાનાં શધલો
શાત વખત ઊભા કીધા તે ખીજના શાનથી
માલમ પડે છે. ખીજ રકન છ શેઓ પચા
શની છે, ફટલે છ દશ દશ અને પાચ દશ, કે
ઊપરથી માલમ, પડે છે કે ખીજ પોતાનાં
શધલા આગણા છ વખત ગણીને પાચ વધા
રે ઊભા કીધા છે અને ફેલે છ વખત નાંખી
દીધાં તે તરીજ શખગના ઊપરથી માલમ પ
ડે છે. અને પેહેલાઈ પોતાના શધલા આગણાં
પાસક વખત નાંખી દીધા અને વધારે ઊભા
કીધા નથી તેથી તેહેની જગોડ શુ ન ફટલે
કાઈ નહીં સુકીડી. કન પરનાણે ખીજ શ
ધલી શ ખેઆઓ શહુજવી. ઊપલી શ ખે
આઓનાં પેહેલા આઆનાં આક દરેક
ફટલે દેકાણે—ખીજ આઆના આખર
દરેક ફટલે દેકાણે નહીં પણ દરેક દગ
ફટલે વાશલે—તરીજ આઆ નાહેના આખ
ર દરેક ગો ફટલે દેકાણે—ચોથા આઆ,
નાહેના દરેક આખર હજારને વાશને આ
ને કે પરનાણે બધા આખરે છે નહીં કે

ક અખશરને તેહના ખાયા માટેથી કાઢાડી
ને તેની પાથેના દાહાલી તરફના ખાયાના
મુકીકિતો તે આંગણના કરતા દશ ધણા કુટ
ગણાઈ, કટલુ ઇઆદ રાખીયાથી આપણે
લીતી દોરવાનુ બધ કરીક કાકકે તે શ ખે
આ દરકે અખશરની જગા ઊપરથી ના
લન પડેછે, કટલે તે અખશરની જમણી બા
જુ ઊપર કેટલા અખશરોછે તે ઊપરથી દે
ખાઈ આવેછે.

હવે ઇઆદ રાખતુ જાઈકે શ ખેખાઓ
લખવાની આઈ રીત શેહલીછે કાકકે જો
આપણે માહીકિતો ૧૦ 'કન માદવાને બદલે ૧
ની ઊપર, છની નીશાણ કરીક જનકે ૧' અ
ને તેહને દશ કહીક અને તેહવીન નીશાણી
૨ ઊપર મુકીને ૨' વીગ ગણીક-તરણ ઊપ
ર મુકીને તરીગ ગણીક અને કન પરનાછે
જારે ૧' કટલે દશની ઊપર, ખીજી કક નીશા
ની મુકીક તારે ૧૦૦ થાક, '૨' ના ઊપર મુકી
ક તારે ૨૦૦ થાક, તેજ પરનાછે ૧' ના
ઊપર ૬૬ ખીજી નીશાણી મુકીકિતો ૧૦૦૦
થાક અને કન પરનાછે લાખ તથા 'કરોડ
અને અંબજ' પણ આઈ રીતે લખાઈસકાકે.
તારે ઊપલા કોઠા માંહેની તરીજી રક ન
આઈ પરનાછે લખાઈ ૭'''૯'૪ . હવે
આઈ રીતમા આપણને શુન માડવાની કાઈ
ન અગત નથી ક'તુરંત દેખાઈ આવેચ.
આઈ લખવાની રીત અખશરની જગા ઊપ
ર કોઠા આધાર રાખનીયથી-ઊપલીજા રકન
જુનીજ રીતે લખીગખીક જનકે ૯'૭'''૪ . ક
શખેખાને છ જુદા જુદા આકારમા તેખોની
કીન્ત પ્રેવેખા વગર આપણે આઈ પરનાછે

લખી સકયુ-૭'''૯'૪, ૭'''૪૯', ૪૯'૭, ૧'
૪૭'''૯', ૯'૭'''૪ અને ૯'૪૭''' . હવે જો
આપણી માલુ રીત પરનાછે ઊપલી શ ખેખા
લખવા માંગતુ તા કકન રીતે જન આપણે લ
ખીકચ તેમજ લંખાઈસકાકે-કન'જો કાઈ પ
ણ પ્રેરકાર થાકિતો, તે રક નમા પ્રેરકાડી જાક
છે જનકે ૭૦૯૯ શાત હંખા ચોરાતુ' ક
જા પ્રેરવીને ૭૨૦૪ કન મુકીયા હાકિતો
તે 'રકન શાત હંખા નવશાઓ' ચાર થાક
તારે ક ઊપરથી હરકોઈ કોલ વીચાર કરને
કે આપણી રીત કરતા છની નીશાણીઓ
મુકવાની રીત શેહલીછે. પણ નહી-જો
આપણી રીતે લખીને કક આદમી આંગણ
ને શ ખેખા મુકી હાકિતો તે જનદીથી તે શ
ખેખા વાચી જો પણ આઈ નીશાણીની
રીત પરનાછે લખેલી શ ખેખા વાચવાને તે
હેને ઘણી મુશકેલ પડશે.

આઈ આપણી લખવાની રીત પેહલે
હેલી હીનદુશયાનમા ઊતપન થાઈ હતી અ
ને તાહથી મુશતમાન લોકોક પોતાના હાખે
લ કીધી અને જારે તેખોક ઇકોરોપ ખ ડનો
કક મોહોરો ભાગ ફેરુ કીધો તારે પોતાની
શાયે ક રીત લેતા ગડ્યા અને તાહા કને
માલુ કીધા. ઇંગલીશ લોકોક ક રીત મુશ
લમાને પાથેથી લીધીછે અને પોતાના આ ક
ડખોને "કરમીક લેનરંશ" કટલે આરખ
લોકોના અખશર ફરીને કેહુછે તે ઊપરથી
માલુન પડેછે. તવારીખ ઊપરથી પણ શાખેન
થાકચ કે ક રીત અરખ લોકોક હીનદુશયા
ન ન અચલુના વખતમા કલમચુ' મોહોટુ
મક ગણીતુ' હતુ અને જાહા અ ક ગણીતને

ધી અઘવા નેનની ઊપ અનગધુ લખ્યાને
 આવી જુવાન પુરોના દીજના નેકીના હુ
 લઃ શોખ ઊતપન થનો નથી પણ તેઓની ને
 ક નજર આગત જનના દાખડાઓ અને ગુધ
 રેના લોકોની શારી માલમલની ખરી નક
 લો ત્રેને માધો નેકીના શોખ તેઓના દીજના
 ઊતપન થાકે છે તેથી કીને ગુધ અને શુ
 દર—અગુધ અને ગરમી—તેઓ પીજણ
 વાને ગકનીયાન થાકે અને કિન કારણ ઊ
 પરથી વીચાન પુરો નેઓ નગુશનો ગુધ
 શી ગોવાની ઈનેખરી રાખે છે તેઓ કવી
 જાણણ કરે છે કે જો જુવાન પુરોને નેક
 ખારગ ઊપર લાવરા હોડિતો જન અને નેન
 તવારીખના પુરાનકેમાથી વખાણ પામેત્રી
 નકીઓના દાખના સુદી કાકડયા કે જ ને
 કીશમજાનનાનાના નેક અને ખાણ પુરોડે
 પેનાના શશારના ખતજારી હોડે. કિન ક
 રખાથી ઈતશાનની જ ગનીનાં હુલદ કો
 મો જીજાઓના મન ચગલ લીસડા પડે
 કક દેકાણે શીતરો લખેપકે તવારીખ જ છે
 તે જનશીની ગરહાર છે અને તેજ પરનાં
 તેશીટા નાંમે ખીજો કક રૂની ગગધકાર પો
 તાના પુરાનકમા લખેપકે તવારીખ લખની
 વનાઈ નેક કાન અને નેક કાનના કરનાર
 જોને વીશરી ન જનુ અને તેઓડે કવી
 નીને લખનું કે જથી વાંચનારાના જનનાં
 કર રહે કે જો કાપી મુને ખર કાન
 કીશુ મથના ખર જોલીકુ તો પાછન
 ના જનનાનાં લોકો કિતે હુનારાન બાલ
 કે હુનારી દેકી અને ખનશી કરે. ઈ
 રિંપ ખડાં કેઈખી પુરો પાનકી, નીર

કિયાણુ, જુનમ ભરેલો અને જુની ખગજાળી
 પરખેયાન થાકે તેહેને મરને કોઈ જાના
 નો “નીશ” હવે નામથી ઓતખેડે. જોહર
 રોજ શરખુ રચના અને રોજક ભરેલુ રોહર
 આમથી બનના જાયું તારે જોડનના છાપકાપર
 ક પુરોચકકી શીતારવગાવા બેસો અને જ શ
 ખગ પેનાની માતા અને ગુરુતું ખુન કરવાને
 તો જનામ ગણેના હોનાં કિન પરનાણે શીપીજી
 શખા પથીતર અને પહરેજગાર પુરોને હાલનાં
 જનાનાના લોકો તેહેની ઈશવર શરખી મા
 લ ઊપરથી શમે કોઈ ઈધદ રાખેડે. હવે
 જોડે તવારીખનુ કાન આપણી નેકીના વ
 કાશે કુવાણુ છે, અને ક જોડે જોનેખર અ
 ને હુલનદ ઊપીઓગ ખીજો કેઈ નથી તો
 પણ કિન નહી રાકુનખનું કે તવારીખ શી
 ખેખાથી કિસોજાં ઊપીઓગ આપણને થાકે
 છે, કથી કીને આપણી હુધી બનનાન અ
 ને રોશન થાકે, અને જ ખચકના આપણે
 આપણી ફરજ અંત કરવાને ઊતપન થાકે
 આપ તે ખચકના લાખો ખેનો આપણી ન
 નર આગત ને ખોડા કરેડે. તવારીખ કક
 અમત જોડેવી રીને આપણા વીચારોની
 બાખનો વગારી જોજેચ અને જોણે જનર
 દગતીથી આપણને કિુ ને શીખનેચકે શપલી
 જોનેખર બાખનોને ખરોખર અનુકરન અ
 ને જોડેવલમા લાવરી જોઈકે અને ક
 વી રીને આપણી હુધીને વાપરેખાથી તે
 તેજસર રહે છે, હડકી મોડા થાકે અને
 વીચાર રાકતી ખનનાં થાકે કિતુન
 નહી પણ તેગાયે આપણું જન કક જોને
 ખર ઈશવરી રાકતી જોને છે તે કહેડે આ

ગન શુ થઈકી અને હવે પછી શું બ
 નો તે પીછાલાવને આપણથી બની આ
 વે. હવે લવીશમણવું કે કાઈ જોડો તેહવે
 ગુણ નથી કે કેક ઇશવરી ગુણછે અને
 જો તવારીખથી આમણે મનભાવતી રીતે
 વાકેડે થયુ તો કે ઇશવરી ગુણ જ ઇશવરને
 પોતાનો વાહાવોછે તે ગુણ તેહની મેહરખાન
 ગીથી, આપણને, મજી. તનાગીખ શીખે
 આના કિલ્લાનો કાફિલો કે તેહનુ આરે
 બેઆન કરતા બહુ લખાણ થાઈ. કથી
 આપણ મન કિયુતો આલાક રહેવું કે તે
 થી જોડેવી વજણ તેહને તમે આપવો તેહવી
 રીતે, તે તરત વજળે, નવી તદખી મોથી
 કાહાડમે, પાહાડ શખી મીક્ટ હુગરાઈ ને
 ઠામમે, ગમે કવી મનુશાંહીપર કમખખતી
 આવી પડમેનો તેનો કેક પણ જોહરી તીર
 તેહની હીપર અશરકરગેનહી, અને જોડે દેટ
 લાઈક લોકો બેનકુશીથી ભારે શકટની વેના
 કે બોલેયકે “કમ કોણે ધારીકોહુ” “આ
 પાણે શુ, જાણીકે કિયુ બનમે” તેમ તનારીખ
 નો પંડો પુરૂં હરમેજ બોલમે નહી પ
 ભ ઇગન, હી દુશ્માન, નીશર, રૂમશખ અ
 ને ઇજીનાન વગરે બીજા નામીયા મુન્કના
 રાજાઓનુ રાજ પાઈમાલ અને બગત થાઈ
 ગયાથી તે મોહોડે દરમજોના રાજાઓનુ કા
 ઈ રેહીકોનહી અને કવી વીપતી ત્યોઈ મો
 હો મનથી ખર્મી, તેમ આપણ પણ ઇશવર
 ની મરજી હીપર ગહીને હીમતથી નમસ્તા
 ઇથી પણ દમદખાથી તેરેવા તોડ નોની શ
 મને થઈ ગફુ. કે હીપર પોલીમીઅશ
 નાંમેનો કેક રૂમી લખનાર લખેયકે તવાગીમ

ને અલીઆશ શરવેથી મોતેખર મકતમછે
 કે જોના મનુશખત કવીનો તાકાત મેતવે
 મકે જવી કરીને તે પોતાની જાનગીની શ
 થલી અવશવાને ખાહાધુની પુી પાડેમ.

કેટલાઈક ખાલકો પોતાના
 પીના હીપર કેહવે પેઆ રાખેછે તેહના કે
 ટલાઈક વાચવા જોગ દાખલા હોમો હેડન
 પરગટ કરીકેમ.

જ વેલાઈ તણ ગખોની કેક ટોલડી
 રોમ દેગનુ રાજ અલાવની હતી તે વેલાઈ તે
 ટોડીના અમલદારોઈ કવો હોકમ કરેઓ કે
 તેઓની શામને થનારા શરફા પુરૂંજો જાહાં
 મલે તાહુન તેઓને મરદન માગવા ના
 મીયા ફીલવુક શીશરે તથા તેહના ભાઈ કે
 વીનતશના નામે પણ કે શનુઓની ટોપમા
 દાખલ કરેઆ હતા. જારે કે વાનની ખ
 બર તેઓને પડી તારે તેઓઈ તમત ખાશીકો
 ન દેશ તરફ નાકાશી જવાનો નીશખખ કે
 રેઓ. કેટલોઈક વખત શુધી તેઓ ગાયે
 આપ્યા અને પોના હીપર ગાવી પડેલી આ
 કન વીગે કેકકને દીલામે આપવા લાગા.
 પણ તેઓને જલદીથી નીકલી જલુ પડીકો
 હુ તેથી મુશાફરીનો ખગ્ય કરવાને કાઈ
 મેકડ નાણુ તથા બીજા મરદની, ચીજો પો
 તાની ગાયે સાખવાને તેઓથી બનીકો હુ
 નહી. જારે તેઓઈ કવો નીશખખ કરેઓ
 કે જો અને તેમ જલદીથી મીગમે દોગના
 હીપર જાઈને કેક વાહાણ તઈઆર ગાયે અ
 ને કુવીનમય ધર પાડો જાઈને જ કાઈ જો
 ઈકે તે લઈ આવે. પણ તેહના આવવાની
 ખબર મરકારને પોહોઆહનારા તેહના ની

નખ હંગાન આરો હતા તેથી આજ અખર
તત ખાટર કેનાઈ ગેજ. તેહના વરના મી
પાઈઓ તળ ચપગીઓ આવી લાગા.ની
મગેનો ભાઈ રવીના ચોકશાઈથી ભરાઈ બે
લેકે, શીપાઈઓ તેહેને ગાધી કાઢાડી શકેઆ
નહી— અને તેઓ પોતાની કેમગના બારે કા
વેઆ નહી તારે તેનો ખાર તેહના છોકરા
ઊપર કાઢાડના લાગા અને તેહેને કવોનો ત
રેનાર ઇજા દેવા લાગા કે તથી તેહને પોતા
ના આપની સનવાવાની જગો બપડાની આ
પડાની દરજ પડે.પાન તે છોકરા ઊપર અ
મ કના હાદેમો પારેઓ તોપણ બાલક હેત
ને વડગી રાફીને પોતાના આપની જગો બ
તડાવી નહી. જારે ધણુ થઈછી તારે તે
ભયા દીકરા છોકરાઈ આખનાથી આગુ રે
ડીમા અન છાતી ભરાઈ અમેઆની ગડવા
લાગો. તેહની ઊપર વધારે ભારી નકા શુ
જરવા લાગી તોમી અચરત ગરખી ધીજ
થો પોતાના નીરામ મન વનગીને પોતાના બા
પને દેખાડી આપેઓ નહી. હવે તે બાપ
પણ ધણે દુર હતો નહી તથી જ છોકરોત
હતો તાણ બનઆવગન કાજી તહરેવાર ઈ
બ પાનીને પોતાનો તાણ ખોતા હતા તે
છોકરાનો આરો હાલ જોઈને તેહને કેહુ
લાશુ હો તેણે બેઆન કરે માને બદલે હતા
ના વાચનારઓઈ તે વીત ખેજાલ કરે
એકરકે. તે કુખ તે આપવી ખની નહી
ગકાવડે તેથી પોતાની બરાઈ બેગમાનીજ
ગોનાથી ખાટર નાંકીને તે ખુની પુરોગની
હજુરના આવી છીનો અને પોને આખનાથી
આશુ આણી તેમને કેહ્યા લાખેકે “ એકા

વાગને આ ની દોગ બાનજને છોડી દેઓ અ
ને તેહને બદલે તેને જોઈકેનો ગરદન ન
રો કાકિજ કે છોકરાની આલ કવોને લલા
મરેડીકેકે તે વીત જો આપણા મોટા અન
લગરો ગાલલગેનો તેઓ પણ કની લાકીકી
જાગને કેહને છોડી મેલગે તથા તેહની ગુ
તા કરે. ” પણ તે નીરવાણુ ગખગોઈ
તે આપ અને દીકરાના રહેમા ઊપર દગી
પરકાગની દયા ન લાવોગ જવાબ દીધો
તેઓને બેહુને મારી નાખવા શખતારછે.બા
પને તો મારી નાખવાજ કાજી શરકારનો
હાજન તેહેને વીગે આગનઅથી ખતેઓઅ અને
દીકરાને પણ તજ ગાખગા. તાપવી કાકિજ
તેહને તેહના આપને છુપાવી ગખેઓ.તેઓરે
વલી કેક નવો બહુધેકો કેક કેકની પરીત
ને સીપ બાપ અન દીકરા વચે તાહા હો
ઓકે પેહુ કોણે નખુ પણ દવાતના
નીવેશ તે ખુનીઓ જલદીથી લાવેઆ—એકે
તેઓઈ ખેહુન કેકન વેલકે ગરદન મારેથા.

ઊપર લખેલા પુરુષ નો રાખજો લેઈ
ને તેજ વેલકે ધાલકે કલવ ન રૂની છો
કરેઓ પોતાના મામાપની તરફ બાલક પ
રીત દેખાડીત પરખીઆત થઈઆ હતા.૬૬
કીપીજશ નાનના વરડા અને નાતવાન પુરુ
જે બરે જોઈકે કે મહુને પણ મારીનાખના
નો હોઈકે તણ અનલસારાઈ કરેઓ.તે
વારે તણે પોતાના ચોરને કીનારે આંબલા
જાણને બનઆવવાને કાઠ કોશેશ કીધી નહી
અને જાહી ખુરીથી તે ખુનીઓ ની રા
હા ધરના એથીનાવાલગો. પણ તેહેના
કેક “દનીઅમ” કરી જુવાન છોકરોકા

તેણે પાતાના બાપને અતીવશ્યાં કાનાવાલા
કરી શનુજીની પોતાની ખાંધ ઊપર બેઠા
એકા અને ૬ કોમતી બાળા લઈને સંકુર
નાથી બાહુપકેએ. આયુ તારીફ અને ૭
બાંધત બરેલુ કાના બોઈને ધણીક લોકો
તેં છોડગતી વખવાખી ગાનાડાગા. જાહે
કમાપ અને દીકરો ગાનગેલુગતી બાહુ ની
કલેઆ તારે તેછોકરો જરા વાગ પેતાના બા
પના મલાવાને નદદ કુનો અને જાહે તે ડોગો
આમના થાકનો તારે પાછો પેતાના છોકરા
ની પીડ ઊપર બેઠી તેડેની પાને રથાં
કપનાનો હો. કમકરના તેઓ શનુદરને
કાંમતી લાગા અને તાહથી તેઓ શીશી
લી દેશ ગઈયા. પણ રૂની લોકોક આવી
પગીન ભગેલી માયની નાથ પેતાના હડઆ
ના નેલી રાખીહતી તેથી જાહાર રૂની હા
કનોક પેતાના શનુએને નારી નાખના
તે જાન ખાંધપાંડીકો અન ઈનીકશ રામ સે
હોના પાઠો આરેએ તેવારે તેઓક કક
આખર બરેલો એનો તેડેને બખરેઓ. કટ
હુજ નહી પણ તે એકા વાકિક પેતાનો
દનામ રાખનાને નાટ આકિ ગખગ તદન
અગમત અને નાચાર હોતો, તેથી મજુરેમ
ન નારીગરે તથા ધધાદાની એક પોતની
શનુજી નારક આકિ ગખગ નાટ કટુ બી
દન લીધાગર નરૂગીઆતની ચીજો લેટ
ગાખી અને તેડેને નાણાની કક મોડેટી ર
કન કડી કરી આપીકે જીથી આકિ ગખગ
પેા લી નીલકતના કરતા બનલી નીલકત
તડેને ખગેદનાં ની આવે. નાખાપ તક
ના પરીતનો આકિ કટુજા જલો.

અંકવાંડીઆની ખાખરોનો શાર.

આલના મહીનાનો તાગીખ ૬

હી અને શુકરવ રને દને ઈ ગ્રાવડના તા ૬
ની નારમ શુધીના રામચારો, લઈને ઈગરી
નર ગેનગશ આપણ બારાના મંજના કડા
ક છ ને અમને આવી પુગી હુતી ત નધે ર
શીઆનના ગેનગાહના મગની ખમર અન
ર ની આપીછે. ૬ રોનશાહ પેતાને મો
હોતે હુએકે કોઈ છુપા ગખગે ૬ રોનશાહ
પુન કીધુ છે તે બાએ લોકો તાડેવાર વીચા
રો કરેછે પણ ધણીકક બામદો ઊપરથી ત
થા રૂગીઆનની દગબામના પાટકીપચા ઊ
પરથી કપુ દેખાકિયકે આકિ રોનગાહને તડે
ના કેટલાકક વડાવાઓની નાકક ધાટકી રી
તે નાગી નાખમાના આવેએછે. અક
નરનાર ગેનગાક નીકોલશની જગોક તેડેના
છોકરો અનકજાનદ ગાદીક બેગેછે અને
આકિ ચાહુ લડાઈ જોડેવા જોરબો તાડેના
બાપે મલાવીહુતો તેડેવાજ નાગથી ૬ લડા
ઈ ચાહુ રાખવાને આકિ જુનાન ગેનગાક
પેતાના રામના જાહેર નાના પગગટ કરઆ
હતા. ૬ ગનાક બીજી કાઈ પણ અગત
ની ખમર ૬ મેલ ગાયે આવી નથી.

આપણી ટાપુનો ગરવેને જાણીતો વક
લ, નીં બેલ આનતા મહીનાની તા ૭ પ
ની અને દને ગાના અનેગના મંરનથી
નરલ પાનુએછે. આપણા કાકીનસીયન
નવા મેનગર નામદાર, નીં નાનેકે આલના
મહીનાનો તા ૭ નીકે પરેલવાના ગકાર
ધરના પેતાના એકાના રાપન લીં હતા.

• ગીઆ ગોમવારને દંને આનંદાદની વખતે આપણે નામદાર ગવનર માહુબજેગવ રખાને જવાને માટે ઇસીનર લેડી કાઢલ ડીપર ગવાર થાક્યો હતો તે વેલાક આપણી બનેરી ડીપરમાં ૧૬ તોળા છાડીને કે નામદારને ત્રાંન આપેઆનાં આવેડો હતું ગરાટ મેડીકલ કાલેનની દર વરગની ગના ગઈઆ ગનીવારને દીવમે કે ગનાના દીગનખાનાના ખસી હતી તે વેલાક ચીસા અરશ કેન કે મગકુવીડો—હોરખનજી બેન નજી અને રગન નજી ગેરેખાનજી કચ્છાને “દી પસેના” ઇખાને વર્ષકુ કરવાની કીનડ આપવાના આવી હતી.

વનપતીના રામકે ઇ ગરેજ સરકાર. ગાયે કેક રાપ થાકે રૂશીઆતની સામણે લેવાની પાતાની ખાકિશ ખનાવીડ.

ગઈઆ બુવવારને દને સર ન મજેડી ઇનગડોડોડીગન મરે મીં નશરવાનજી ના નાગજીક “આકશીન” નામની હના ડી પરલાગાણ કીધું હતું અને તેવેલાક કેટનાકેટ રજુજ અખનરાઓ કરી ભતવાવેઆ હતા. કે લાશાણ સામલવાને માટે પારગીઓની કે ક મોહોટી ડડ સરેગના પરનાણે બરાઈ હતી. “કેમો કેન ડીનપન થાઈ અને ગરવે થી પુગણી કેન કેઈ છે તે બાએ તથા કે કેનની લ.શાઓ બાએ ” મીં ધનજીનાઈ કરાના કરીયતા આવના બુવવારને દંને લાશાણ કરનાગછે.

આપણી દાપુના વખણજીયા વેપારી ગાંન જાનખામેના માહુગથ ખનાર મે જી જીનડ દારામાઈના નખીગ મીંન નમેજી

મેડેરવાનજી આશરે કેકે નાશ શુધી કેવેજ ના દરદથી ગખટ મંદ લોગવીને ગઈઆ બુવ વારને દને પાતાનો આતમા તે કીરતાને હાવાયે કીસો. આકે દુખનાકે ગનામાર ગ ને એઆથી પારગીના ટોલાના ઘણી ઊતગી થે દા થાઈકે કાકે કે ખરનારે મોડી હુલતના પોતાની લજનજીનાઈ—નમનતાઈ—ગજુકાઈ અને હેવાન બીગ ગુણેથી બેહદ નીતરો ને લવેઆ હતા.

નેટીવ આડવોકેટ નામના કેક તથા પતરની મહુનજર હુમોને મસીકે તેડોપગથી લોવાના આમેય કે કે પતર આવના ને કે હીનાની તારીખ ૧ લીધી દર અકવાડીઆનાં મગજ—લરેગપન—અને શનીવારને દી વમે અ ગરેજ ગુમાનમા બાકેર પકડુ બમે. આકે હુમારો નમે ભાઈમ ધ મામડીઓના હુકો મેનવવાની ને પુગદ બાકે છે તેનેક બને વાગમી પુગદ બર આવે અને નેડેને શારે આગશે મેડે કવી હુમે અતકરણથી ડી મેદ રાખીકે.

મીંમેરાગજી ગાપુરજી બંગાલીને મ ગકનટાઈ બે કના ટેપીકીટી અકાકીરેનટનો ધ હોન જાન લરેના અગીકાર મેવેઓછે. જોઈને હુમે ઘણાન મવન થાકેઆમગ્યાકે ધહુરશજને મામડીઓના આકે પેકેલવેહવો ઓમે મેવેઓછે અને તે ઓથી ઇમાનદારી તથા હોગીશારી ૧ માવવાને કે જુવાન ગ ખમ તકન લાકેક છે કેવુ નણાવવાને હુમે કરી અગન જોતા નથી.

આકે “પારગી મીંનર” નુ પતર બુવમર્જના બને જનમેદ છાપાખાનામા સોર ખમજી દાદમાઈ પરીનટરે માલેકોને નખેન છાપી મગદ કીડે.

ધ્યાને

પારસીઓની નવેની તથા કેલેવલોની અને શારી

હાલત યુધારનારે ધતર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પુનઃ ૧, ૬૦.

શનીવાર—તારીખ ૨૧ મી ફેબ્રેલ ૧૮૫૫.

આક ૫ મે.

The Parsi-Friend is edited by some of the masters and students of the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Parsi Benevolent Institution

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Manockjee Dorabjee, Esquire. The subject will be —Wealth.

A vigorous writer of the last century, every one of whose sentences was an apothegm, said in his sententious manner,—"I have a shelf in my study for tried authors—one in my mind for tried principles—and one in my heart for tried friends." We trust, Readers of *The Parsi-Friend*, that you are provided with such shelves, and

that we, the editors, have already secured a place on the shelf in your hearts for tried friends, our instructive lessons a place on the shelf in your mind for tried principles, and our weekly numbers a place on the shelf in your studies for tried authors. Believing that such is the case, no pains shall be spared to maintain, for ourselves, our lessons, and our numbers, the places which they now occupy. That the shelves and their occupants may become more and more worthy of each other, there must be on our part and on yours constant self-improvement—self-improvement in the broadest sense of the expression—self-improvement which, like the fabled touch of the Phrygian king, turns every

thing, even the sands of life, to gold. Let us all remember that, in a moral sense, we cannot for a moment be stationary—that our nature is such that we must ever be either progressive or retrogressive, so that if to-day as compared with yesterday we are “nothing bettered, we are rather grown worse.” Let us remember also, that as we cannot be stationary, so we cannot be neutral that what the elder Cato said is always true—“*Homines, nihil agendo, discent male agere,*” that is—“men, by doing nothing, soon learn to do mischief,” that we are always either *for* what is good or *against* it—either *for* what is evil or *against* it.

All will admit that we are morally bound to advance to as high a degree of perfection as is attainable, and to improve ourselves in all things as we may have opportunity. This perpetual and complete self-culture of every bodily and mental faculty is due in the right of our own spiritual being, and it is unworthy of any man to neglect any portion of his person which admits of improvement. The general maxim is,—*Secure a complete self-development.* The moral force of this general maxim which binds every man to the duty of self-culture, appears in the following considerations in which its ethical claims have been demonstrated by the best writers on moral science.

Every germ expands to maturi-

ty through the enlivening of an inner vital force, and no unfolding from the outside should be called a development. Each living germ has its own rudimental forms within it, and the living energy works, as occasion is given, through these forms, and thereby induces a growth according to the law within the subject itself. The conditions being given, the whole growth takes on an orderly and symmetrical progress to its consummation. The rudiments expand in organic unity until the inner force has exhausted itself, and then the plant dies as the result of its own maturing. An immortal energy might perpetuate an eternal growth. Nothing new can be inserted in the germ, the vital force, the determining form, and the rudimental elements are already given, and the culture can be only outside appliances to occasion the development of what is now within.

Plants and animals are subjected to such conditions as the connections of cause and effect in nature throw around them, and must thus grow to maturity under a necessity of both external influence and internal experience. But, to man is given a capacity to superintend himself the entire development of body and mind. He can add nothing to the rudiments already there, and can change none of the inner forms through which the working of the vital force shapes the growing product, yet can he supply fitting conditions, and ex-

clude such as are unfit, and perpetuate these through all the process, and thereby bring out completely and in due proportion all that has been given. And here applies the whole stress of the imperative in the above general maxim. So select and apply the outward conditions, that all which is given in the man may be perfectly developed. A wilful or a careless neglect secures a deficiency or a deformity, and thus perpetuates itself in all subsequent being, and beside the reproach of the perpetuated physical deformity, there is an eternal debasement from the moral delinquency.

Self-improvement, indeed, is alike the instinct of nature, the dictate of reason, the demand of religion. It appeals to us as men—calling us to the noblest and highest end of man—reminding us that as men we may be great in every possible position of life. It tells us that the grandeur of our nature, if we will but improve it, turns to insignificance all outward distinctions, that our powers of knowing, of enjoying, and of blessing—of acting on ourselves, on our fellow-beings, and on external nature,—that these are glorious prerogatives, and that in them all there is no assignable limit to our progress. The diamond has been celebrated for its beauty in all countries and all ages of which we have any notice, yet the extreme beauty which this gem is capable of assuming can only be developed by an

ingenious and tedious process of cutting. Such cut diamonds are called brilliants, and the value of a brilliant diamond is considered equal to that of an uncut diamond of double the weight. Now, self-improvement reminds us that each one of us is a diamond, and that while, with cultivation, we may attain our highest value and most splendid perfection, without it we shall remain in our roughness, never disclosing our own beauty or worth, never reflecting the glorious light that God is pouring around us. It impresses the thought, that we have something to do for ourselves, that knowledge and wisdom are not to be poured into us, without effort on our part—that we are more than mere receptacles, that we are to reflect as well as read or hear, to ponder what may come before us, and to think for ourselves, and judge for ourselves whether it be right or wrong, and what may be its value and its uses. Books, lectures, social intercourse, appeals from without—these may rouse us to exertion, when without them we might have slumbered for ever, unconscious of our own capacities, but they will be worse than useless if we rely on them alone, if we feel as if they were to carry us forward instead of rousing us to go ourselves, worse than useless if we do not digest what they bring before us, thus inweaving it, like food to the body, with our mental and moral life and growth.

Depend upon any external means or aids without the exercise of our own powers, and we shall make them but as crutches to us, and ourselves intellectual and moral cripples, and when these are taken away, we shall fall by our own weight, and to our own injury.

We propose to pursue this subject in future numbers, and to treat it in the most practical manner—furnishing such instructions as may be put into practice by those of our readers whose standard is perfection, and whose motto and constant principle of action is—*higher, for ever higher.*

શીઘ્ર પદારથ વીગતનાં.

આંક ૪ થો.

કુ ૫૦.

પુરાતન વખતના લોકો જિમ શનમતા હતા કેહવા કે તત્વછે ઈયાને કષો ખુ છે અને તે કશાની મેલવણીથી બની નથી પણ હાલના વખતના ફીલ્સોફિક હવાનાં ફિક્કા તથા ઊપીઓગો રોધી કાહાડીઆય કે દલુજનાથી પણ હવા શાંતી બનેલી તથા તે થો તે તત્વ છે કે ખીશર પદારથછે કે શરૂ રચાઈલ શામતના અત્યાલાથી દુનીયાનાં લોકોને નાદેર કીરુછે.

અધારની ગતીની આપેશી શુધી હવા વીગત લોકોનાં મનના કષો વીચાર હોત કે તે પોતે આગ તત્વ છે અને તે કેઈથી ચીજોન લાગે વીધી બની નથી, પણ તે આરપછે "ચેરા

અર" નામના ફરેચ ફીલ્સુફ કે જે અરવા ચીન, રશાફિલ શામતરનો પાડિયો નાખ નારાઓના ગણકિયાના આવેચ તે ધણી કે ફલુ શોધી કાહાડીજી કે અગતી લોકોના વીચાર સુખ્ય હવા કે કાઈખાગ તત્વ નથી પણ "આકર્શીજન" અને "નાઈતરોજન" નામની બે જુદી જુદી ખવાઈગની ચીજો થી બનેલીછે અને કેકમે ધન ઇચ હવામા ૮૦ ધન ઇચ "નાઈતરોજન" અને ૨૦ ધન ઇચ "આકર્શીજન"છે ફલુ તેણે ગણતર અને તપાસથી સાબિત કીધું. હવાની અંદર ઊપર લખેલા પરમાણુના "આકર્શીજન" અને "નાઈતરોજન" છે ફલુ નીચે લખેલા અંખતર ઊપરથી મેકેલીરીને માલમ પડશે. જો કેક કખચ કીરેલા કાચના વાશણનાં ગો ધન ઇચ ગાધારણ હવા અને ૪૦ ધન ઇચ હાઈદ્રોજન મેલવી હોઈ અને તેનીખ દરવા નલીનાં સામાધીજિતપન કીરેલી વીજની દા ખલ કીધી હોઈતો તે વાશણના અરબી શા થે કેક આદેરો ઓવાન ઊતપન થાશે. તે વાશણ ઠંડુ થાઈઆ પછે જો તપાસશું તો તેની અંદર ૮૦ ધન ઇચ "નાઈતરોજન" અને થોડુંક પાણી બાકી રહેલું માલમ પડશે. કે ઊપરથી સાફ માલમ પડે ચ કે હવાની અંદર ચેકડે ૮૦ ભાગ "નાઈ તરોજન" ના છે. હવે તેના ચેકડે વીશ ભાગ "આકર્શીજન"ના છે કે દેખ શા બેન ચઈજી ? જો પેલા વાશણના ઊતપન થા ફલુ પાણીને તોડીજી હોઈ તો તે ૪૦ ધન ઇચ "હાઈ દરોજન" અને ૨૦ ધન ઇચ "આકર્શીજન" ના વચનની ખરોખર થશે, ૫

છા ૪૦ થન ઈચ હાઈરોજન તો આપણે
તે વાણના મેલવીકી હુનુતારે ખાંડી રહેલા
૨૦ થન ઈચ આકશીજન શો થન ઈ
ચ હુનાના હુનુ કિયુ માંત્રન પડશે. ઉપર લ
ખેડા અખતરાથી બેક અગતીબની આખર
આપણને જાહેર થાક્ય—કુનો કિયુ શાખેત
થઈકે સો લાગ હોના ૮૦ લાગ નાઈત
રોજન અને ૨૦ લાગ આકશીજન છે અ
ને બીજુનો કિયુ શાખેત થઈકે કે ૪૦ લા
ગ હાઈરોજન શાયે ૨૦ લાગ આકશીજન
મેલવીકી હોઈ તો વીનલીની ચીનગારી દા
ખડ કરનાને વાર પાણી ઊતપન થાને હોવે
આકશીજન અને નાઈરોજન કે જોની મે
લવીકી આપણી આશ પાશની હવા બની
ચ તેઓની ખાગીમનુ કુક બેખાન હમારો
વાચનારાઓની નજલી કુકવાને હોના ૨
ગ હાઈચ. નાઈરોજનના કાંઈ અગતના
જુશે નથી. ક “નાઈરોજન ” રંગ—સ
વાદ—અને વાશ વગરનીકે અને હરેખી
દીવાને અને તેજ પરનાણે આપણી હાંદગી
ના ચેરાગને રાશણ રાખવાને તેનાના તાક
દ નથી અને જો “ નાઈરોજન ” ચી—સ
જો વાશણના તેચેરાગ સુકીઓ હોઈના તે
સત હુનુતારે જવાનો અને તેજ કાઈ નના
વ જો તેના સુકીકા હોઈતો તેના જાન પ
ણ તુરતજ કખત થવાનો.

નાઈરોજન થી હરેક જનાવરને જન
કમજ થાક્ય તેવું કારણ કાઈ કિયુ નથી
કે તેનામો જાહેરી અથવા નાશકાક જુલ
છે, પણ તેની શાયે “આકશીજન” નહી
હાનર હોઈઆથી દીવાને અને તેજન મધુશ

જાતના જાનને હુનુતારી નાખેમ. હવાની અ
દરજી બીજુ નવે “આકશીજન ” છે તે
નાના ઘણાક જાણવાજોગ ખવાડોગ છે.
“ આકશીજન ” ક ખતતાને મદ કરનાર
તન છે અને તે હરેક અને કિવી ચીજ શા
યે મલીને રાશની અને ગરની ઊતપન ક
રેછે ઈજાને બને કિવી ચીજા શાયે આક
શીજન મલીઆથી કાઈ કક રશાકલ શ જો
મ અનેચ અને તેથી રોશની તથા બજતુ
ઊતપન થાક્ય. અગરજો કક કોઈલાનાં
કકકાને અનીશખ ગરન કીવો હોઈતો તે
હવાની અદરના “ આકશીજન ” શાયે
રશાકલ શજગથી મલી જશે અને તેનાથી
“કેરમાનીક આશીદ ” નામની હવા ઊતપ
ન થાશે. કિયુ પરનાણે જો ગનધક અને
“ કાશકરશ ” ના કકકાને ગરમ કીધાહોઈતો
તેઓ પણ કોઈલાનો નાકક રશાકલ રન
જોગથી હવાના આકશીજન શાયે મલી રો
શનો તથા ગરની ઊતપન કરશે. આ
ક પરનાણે આપણે જાઈકે કે હવાની
અદર “ આકશીજન ” હાનર હોઈઆથી
હરેક ચીજ ખલેચ. પણ જ્યારે હવાના
માનર પાચમે લાગ “ આકશીજન ” છે
અને બજતાને આવીશારી રોશની શાયે બજ
વા દેક્ય તારે “ આકશીજન ” નો લાગ
જો હવાના વધારે હોનેતો હાલજ આપણને
દીવાથી રોશની મલેચ તેના કરતા વધારે મ
લેતે કિત્તા કાઈ વધારે નહી. પણ કદાચ
શાલી હવા જો “ આકશીજન ” રીજ
માતર બની હોનેતો કિનો કરતા બી રોશની
વધારે મલેચ. ક ઊતપથી કેરવાક વાચ

નાગએ જન ઈછતા હો કે ઈશ્વરને પાચના
લાગના કરતા વધારે " આકર્શીત્વ " હો
કી હો અથવા ત્રાસ " આકર્શીત્વ " થી
આપણી હવા, પેશ કીધી હો તો
એહેવું શરૂ થને ? થોડે પછી વધારે રોગની
કરવાને આપણે ગકનીયાન થને અને આ
પણ શરીર હુનના છે તેના કરતા વધારે
" આકર્શીત્વ " હોઈઆથી વધારે તન દ
રોગન થાને. આઈ પરનાં છે લોકે આવી
ગોડવણ બાહેરથી આપણને કાઢે જદ ત્રા
લ ન પડેય પણ બાનેનનાં તપાસના કિયું
શામેન થાઈય કે લો પરનાંથરે હવાને
ત્રાસ " આકર્શીત્વ " થી બનારી હોતો
હુરેક શાપારણ દોવાની રોગની કટલીતો બ
ધી ઊતપન થાને કે આપણી નાશુક બાધ
ણીની આખને દીવાની આપણને અપંગ કે
રી જોવને અને તે વધારે હોઈઆથી આપણુ
દમ લેવાનુ કામ થાયું જલદી ચાલને અને
તેથી જનતવર અને તેજ પરનાં છે ઈશ્વરના
ની જાગી લાંબી થઈઆને બહેરે ઓર તું
કી થઈ જને. વાસને ઈશ્વરની ગોડવણ જ
છે તે બરહક છે તેના કાઈમી ખાતી હોઈ
કિયું આપણે શરીરના ભુજ કરનારા પરાણી
ન વીચારયું ન જોઈક. " આકર્શીત્વ " ત્રા
હુરેક મીજ— વધારે અનવાલાથી બ
લેય કની શામેની નીચે કહેલા દાખલા ઊ
પરથી મલીબાવશે. હુરેક દીવો કે જે તર
તજ ગુપ થાઈલો હોઈ અથવા હુરેક લાકડાં
નો કડકો કે જેની ઊપર રોગનીની થોડી
કક મીનગારી હોઈ તેને જા " આકર્શીત્વ " થી
બરેલા વાશાનાં મુકી હોઈતો તે ગુલ

થાઈલો દીવો અથવા લાકડું પુરતજ ગ
લ્લી લીધી " ભુતની " ત્રાક બલવા ત્રાક
મે તેજ પરનાં છે લો " કાશકરશનાં " કક
કાને થોડો કક અરત કુરી આકર્શીત્વ થી
બરેલાં વાશાનાં મુકીઓ હોઈતો તે શરૂગી
હોઈ આપણથી નહીં બનાઈ કવી રોગની
ઊતપન કરે.

ફાલનાં વખતમાં તેમાં અગ
ત કરીને હીનદોષમાનનાં રજાકિલ શાશનર
શરખી અગતીની વીદીઆનો પ્રેલવો થાઈ
કિયું થાઈક વીદવાન પુરોગાત્ર જત છે કે
તેજ થાઈઆથી ક દેશની પેશાનાં અતી
છો અને અમરત શરખો વધારે થાઈ પછી
કટલુંજ નહીં પણ તે શાંપ તેનાં દેશીઆની
સશારની ધપનાં અને જાંદગીની માલના
અતીધશે પ્રેરકાર જાઈઆના આખને. ક
ખતને કક મલતા થાઈને લોકે હુમાઈ " પા
રશી મીનર " માં ક રમુજ તથા અતી
લી જીપીઆગી બાખત જીપર કેટલેક કક અ
કો લખેઆછે અને હવે પછી તેજ ધપ પર
નારો ક વીદીઆને લગતા બાંખ સાવલા આ
કો, શાશરો રીને પરગટ કજઆના આખને
તપણ ક વીદેઆ વીને કટલાન શમદો
આવી હોતો શ નોશ રહેવાને દરશન માર
તા નથી. હાલ ક, વીદીઆને લગતું કક
અમુનીઅ, પુરાતક કક કામેલ રજાકિલ શાશ
તરીની કલમથી લખેલું હમારે હાથ લા
ગુછે અને તેહની ધપ ક વીદીઆ કવી રી
તે રીખવવાની છે કે જીવી, શાપારણ ભુધીના
લાંચનારાઓને કાઢેલા થાઈઆ વીનાં રહેન

નહી તેથી તે પુરાનકાચી તક પરનાણે હ
મારા લાચનાંગેએને કીજ અગતની પીના
એ સુદી કાહાડી તેઓની નજર આગલ
ત્રેવથુ અને હાલ તે વીગેને કક નમુને તે
એને ભેટ કરીકય.

કુવા જકુને આપણે દંનમાં
લઈજકય.

આપણી પુરુષની આશપાશ બધી
તરકથી હવા ધરાઈલી છે અને તે આછા
ના આછી પીરતાલીશ ત્રાઈલ શુધી હી
નયાલખા રેકેઅહરેક પદારથની દર ચેર
શ હંમની જોા ઊપર તે ૧૫ રતલના જ
દેસો બેજા બેલેઅ. જેમ જેમ આપણે જી
આ પરવતો ઊપર જતા જઈકય તેમ તેમ
કે હવાનો ભાર આછો થતો જઈકય—પણ
આપણે જમીનની અ દરના ખાડાઓના જેમ
જેમ વધારે ઉંડાલખા ઊતરીકય તેમ તેમ કે
હવાનો બેજા આપણને વધારે લાગેછે.

કે હવાને આપણ દંનમાં લઈજકય
અને કે વગર આપણે કેક પ્રલ પલ જીવી
શકથુ નહી—હવા હમેશ જમીનની આશપાશ
તરની કરેછે—અને જોડેવી જહડપથી કે ફર
તી કરેઅ તેજ બલ પરનાણે ખુગ લેહકી—
જાર અરેસોપવન—વરીલીઆ—અપવા બદ
ખરેકુ તોશન થાઈકે.

જા કે હવાથી આપણ પુરતી રીતે
જાહીતમાર છડક અને તેથી તેવગે વધ ર
જલવાને આપણે કાઉ ઈઅછા બતલાવતા ન
થી તોપણ તે પોતાની જાતી ખજાતના ત
થા ઊપીઓગમાં ઘણીજ અપરત શરખી

છે. પરાચીન કાલનાં લોકો કે વીરો પુર
તીજાહીતમારી ન ધરાવતા હતા તેથી તેઓ
હવાને કેક તત્તર કરી, ગણતા હતા.

જોકે હવા દેખઈતી શાક અને ચોખી
છે તોપણ તે કેક શાદી અથવા લેલા વગ
ની પદારથ નથી. કની અ દર, કેટલીકેક
જુદી જુદી જાતની ચીજો આવેલીછે અને
તે દરેક પદારથ, જહાડ પાન તથા પરાણી
એ ઊપર કેક નેહાગી રીતે અગર કરેછે.
આછાના આછી ચાર પદારથોથી હવા અને
લીછે. તેના “આકશીન” તથા “નાઈ
તરોન” જોડેજો હીસો ધરાવેછે—અને
બીજા બેક પદારથો જેમકે “કેરખાનીકઆસી
ક” અને પાણી શરખી વરાલ ઘણેજ ના
ધવો લાગ ધરાવેછે.

“આકશીન” કે કેક જાતની હવા
છે અને તે બેર ઝી—નીરશવાદી—અને વગ
ર વાશદાર છે—શાધારણ હવાના ચેરાગ બ
લેઅ તેહના કરતાં વધારે તેજદાર રોશનીથી
“આકશીન” હવાના દીપક બનેછે—વગ
લીઓ વધતી પુરીથી ફહને દંનમાં લીક
છે. પણ કથી તેમને કેકે અહડેછે—તેમના
લોહીનો ફેલાવો જોડા જાગથી ચાલેછે અને
તમને તાવ અહડી આવેછે અને અતોજ કે
કે અહડી આવેઆથી તેમના પરાણનો ધા
ત પલ થાઈકે.

જા “કલોરેટ અથ પોતાશ”ની શાયે
ચોડી રેતી—કાચની છુડી અથવા “ગાસ
શાર્ડ આકે મેગની” જેલવીશુ અને તે
જેલવેલા પદારથોને કેક રીંગીના જેલી જા
શ ભરેલી બતીની આઅ આપથુ તો તેમ

ફરેઆથી આપણને કે હવા મલગે. જ્યારે
 “ કલારેત આફ પોનાશ ” પીગલમે તારે તે
 નાથી કે હવા છુટ્ટો—અને શીશી ભરાઈને
 શે—આપણી આખથી અથવા કાઈપણ બીજી
 ઇ—ફીઆથી કે હવા આપણને દીગતી નથી.
 પણ તેજ શીશીના જે કેક શત્રુગાવેલી બ
 તી અથવા તાતવેલા કોલશાનો અથવા “કાગ
 ફેરગ ” નો કડકો કેક નાથલી લોહોડાની
 પરીઆ મેલીને ઊતારશુ તે તે પદારથો શુદ્ધ
 ર રાગનીથી બલગે અને તે ઊપરથી આપ
 ણને નાલમ પડને કે તેમા “ આકશીજન ”
 હવા છે.

“ નાઈતરોજન ” પણ કેક જાતની
 હવા છે—અને તે પણ “ આકશીજન ” નીપરો
 ર ગી, નીરસવાદી અને વગર વાશની છે—પ
 “ આકશીજન ” કરતા કે હવા બીલકુલ
 ખતી ખવાગ ધરાવે છે. જે કેહવાની અદર
 ગાવેલી ખતી ઊતારોડિતો તે તરત છુટ
 ઇ જઈ અને કોઈપણ જાનવરને અદર ના
 ખીડે તો તેજ વેલા બે જાન થાકે.

જે કેક વાશણ ભરી પાણી લેઓ અને કે
 છે તે ખરહક “ કાશફરશનો ” સલગાવેલો કડ
 કેહુ આપણ શરીઆ ફેરિને તે વાશણનાં વ
 તે વીમારણું ન જોઈકે—પર કેક પોહવા
 મા હરેક ચીજ—વધારે અનના કે જોથી
 લેચ કેની સામેની નીચે કહેલા દો. પેલો
 મરથી મલીઆવતો. હરેક દીવો કે જે જીર
 તજ ગુન થાકેલો હોઈ અથવા હરેક લાકડાં
 નો કડકો કે જેની ઊપર રાશનીની થોડી
 કેક ચીનગારી હોઈ તેને જો “ આકશીજન ”
 થી ભરેલા વાશણનાં સુકી હોઈતો તે શુભ

રહી ગઈઆના શયમથી તે દીવો ગુન થાકે
 ઓ હવે જ પેહનાં ખાતજીની અદર હવા
 હતી તેની “ આકશીજન ” કાશફરશ બલેખાના
 ખાફી ગઈ અને નાઈતરોજન ” રહી ગઈ.
 પુરયવીની આશપાશની હવાના કર
 તા “ નાઈતરોજન ” ^{૩૬}/_{૬૭} ભાગ હલકી છે
 ઇઆને બેક કેકશરખા વાશણ લેઓ અને
 કેકમાં શાધારણ હવા ભરો અને ખીજાના
 “ નાઈતરોજન ” ભરો હવે જો શાધારણ હ
 વાનો વજન ૩૭ ગરેન થાકેતો “ નાઈતરો
 જન ” નો વજન ૩૬ ગરેન થાકે અને “ આ
 કશીજન ” નવમા ભાગ વધારે ભારી છે.

“ ફેરખાનીક આશીડ ” કે પણ કેકજા
 તનો હવા છે અને તે “ આકશીજન ” તથા
 “ નાઈતરોજન ” ની પરો બેગી છે—પણ
 કેમાથી કાઈકેક વાશ નીકલે છે અને શનાદ
 મા ખાટી લાગે છે. કેની અદર જો બલની
 વજનુઓ દાખલ કરીકેતો તે તરત છુટાઈ જા
 કે—અને પરાણીઓ દમ લેવા પામેનાહી.
 શાધારણ હવા કરતા કેહવા અદરો ભાગ વધા
 રે ભારી છે તેથી કેક શીશીનાથી બીજી શી
 શામા કે રેડાઈ શકાઈએ જો સુનાનાં પાણી
 મા કે હવાને દાખલ કરીકેય તો તેથી તે પા
 ણી ફુવસરખું થઈ જઈએ અને તેહની અ
 દરના સુનાની સામેમલી બાઈને કેકને પદાર
 થ મળેથી. જેનહુને “ કારબોનેટ આફ લાઈ
 અસીડીય, પુશોવાનો આફ કરી કેહેય. સોડાનાત
 વરીની કલેમ્બેરાડતી વેલાઈ જો જોડોડો અ
 ગુ છે અને તેહવા ખરખરતો, ચલકાત ભરે
 તે શીખવાની છે અદર જો જાશ થાકેતા
 વાંચનારાઓને શકી જવાની કોલેશ કરેય તે

હના શમમથી યાદજે. કેટલાક પાણીનાં ના
હુગમો ન જાગથી કુટી નીકરેડ તથા ખ
રખરનો અવાજ કરેડ તે પણ કિંમ હુવાના
શમમથી થકેડ.

આજ અથવા કહોડના કડકા ઊપર
જો “ નીંગીટીક આશીડ ” રેડ્યું અથમ
“ શોડા ” ઊપર શરકો રેડ્યું તો તેથી તરત
આપણને “ કેરમાનીક આશીડ ” મળે. તે પા
રથોના શમમથી તરત પરપોડા નીકડી આ
પેડે પણ કે હુવા વગરે બાર ધરાવેડ તેડે
ના શમમથી તમમરની હેડડ તે બરાડ
બેગમ . પણ રકને રકને કકથી થક્યા
ના શમમથી ઊપર નીકડવાની કોરોશ ક
રેશ અને ને શામળ હવા તમમરના રેડે
ય તેને બાહેડ કાહોડેય અને જમ વાશભા
થી કોરવેરથી પાણી ઊભાડ આવેમ તેમ તે
ઊમરી આરેડ. કે હુવા તમમરમાથી ઊપર
આવવા માગેય ને જોડુ હોડિતો રેડેડથી મ
નગે. બેડે સતગાવેલી બની લેઓ અને તેમને
કેડ કેડને મડની ઊતરતો કેડ તારમા ખે
શીને “ કેરમાનીક આશીડ ” વાડા તમમર
મા ઊતારો તારે તમારા જોડિયામા આવશે
કે હેડડને. હીવો જુમડ જાગે અને ઊપરનો
હીવો મડનો રેડેડ.

જાડારે આપણે પાણી ઊભાડુ મેડીકિય
તારે તેમાથી વરાડને રૂપે કેટલું કેડ પાણી
ઊડી જાડે અને તેમ પરમાણે ગરંમ કી
ધેના પાણીમાથી પણ બાકેને રૂપે તે પાણી
ઊડી જાડે. કીવીરીને ઊડતાં પાણીનાં ટી
ને વરાડ કરી કેડેડ. ગરમીનાં દાહાડામા
જોડે ઊપર પાણી રેડ્યું તો તરત તેડુ

કાંઈ જાગે અને પાણી નાચુડ થાગે. હવે તે
પાણી કાહુ ગડિજી “ કેડે નકી — પણ ” તે જો
બીરીને વરાડગુ રૂપ લઈને આકાશી હુવામાં
ભરાઈજી અને “ આકાશીજી ” ન — “ નાઈતરે
મન ” — અને “ કેરમાનીક આશીડ ” નો જાડ
થકેડ તાહાં બેડું.

(કિયુ શામળ આવનામાં આવો.)

તવારીખ — આક ૩ જોડ.

જેઓને હુનીઆનાં બાહુલા ખે
લમાં અને કામોમા પડવુ હોડે તેઓને તવા
રીખ ગીખવી ઘણી અગતનીછે. પરવાન અ
ને ને આકીધીશ લોકોને તવારીખ વીનાતો આ
લેજ નહીં — પણ શરવ કરતા હુનીઆની શ
ધડી આસમો અને મંડલીઓને કે ઘણીજ
ઊપીઓગીછે કે જ મડકી અને આસમ ત
વારીખ વગર જગમમા હુનીજ નહીં અથવા
ઊતપન થઈજ નહીં કિયુ થઈ પડતે — નહીં ત
ર જમ શીઆડાની રૂતમા ઈકીરોપ ખડમા
આલપશ અને બીજા પરપનોમાથી રોલાને ટો
લા લુખે મરતા વડ્યો જમ હેડડા દેખોમા
ઊતરી આવી લુટકાડ અને નાશ કરીને વ
શંત રૂતમા પ.છા નાહારોય તેહવે હાલ ત
વારીખ વગર મનુગમતનો થાડ પડે. પણ
હરેક મુલકના કાંઈદા કાગુન — કોઈબી આ
ગજા દાખલાઓ વગર કોઈબી પરકારે કાંઈ
મ રેડે કિયુ હીશતુ નથી — કાંઈજ મનુગના
વહીવટમાં કાંઈબી શધીર અથવા થંન રેહી
ગડિકી હોડે કિયુ કદી મડમ પડેલી નથી
અને જમ નેતોં જમાનો અથવા જુગ આવ
તો — જાડિય તેમ તે પોતાની શાયે નવી રેપે

અને નના વીચારો— નવી ઈચ્છા અને નવી
હાત્તો લાવતો જઈશ, અને જહારે તે જ
નાનાની શાયે—વીચારો—ઈચ્છાઓ અને હા
ત્તોની ઈચ્છાગારી નહી રહી હોઈ—અને
અગતના જમાનાનાં લોકો અને તેમના કા
રનાં વીરો કાઈબી માંન અને આખર ભરે
લો. વીચાર ન રાખેલો હોઈતો તે વખતના
લોકોની ઝાલખની શંકલ તરત તુટી જઈ—
અને તેશાયે પછીના જમાનાના બાલકોમાંથી
જિજ્ઞસ તથા હોશ છાડી જઈ. અમર કીરદોશી
તુશીતુ શાહાનાતુ જ્યોતિ પાંચીતિ અથવા વા
ચેલુ શાલકેજી હુને તેઓ શારી પદે સન્નતા હુને
કે વડાઓના કાંમની ઈચ્છાગારી રહ્યાથી
અને તે ઈચ્છા કર્યાથી આપણા જનમાં કેહે
વી જિજ્ઞસ જિતપન થઈશ અને આપણે કેહે
વા તરત ઝાલખાઈ આવીશ. ઈરાન દેશ
ની જહોજનાકી, અને તાહાના પાટ્યાહાના
દોર વીરો જા કાઠ પણ ઈચ્છાગારીતુ આ
પણ પાશ હુને નહી તે હુ નહી જાણતો કે
બીજા કોઈ પરકારે આપણ છાતી કાહડીને
કેહેને કે હુનારા વડાવો શામ અને નરીનાન
સરખા કાઢેઆ અને ખજવાન હુનાશર વા
લર શકાર કે જ ખરીટન દેશના હાલના
જમાનાનો ફક નામીયો શાકર અને તવા
રોખ જાડનાર ગણાઈશ, તે નામદાર ફક કે
પ કોનો સ્મૃત્ત કે આપણા હાથમાં તવારીખનો
રખી મલીખાવશે. આર્થેઆથી તેહેની રેશનીનાં
જુવ થાકલો હોઈ જીપર શુ ખનીતો, હ
કકો કે જની જીપર રૂપાને શક્તીવાન
ક ચીનગારી હોઈ તેને જ ના દોરમાં મુક
જીભેલો વ.શણના સુકી ત.કરવાયા

કરી કથર રાખીનથી.

ક હીરાની રેશનીથી આપણે જાણ
મકીશ કે જુવ જુવ જુવકોનાં રાજ્યો
અને તેમજ રાજ કેહેલું રચેજી અને કેહેલું
પડી જાયું, કે રેશનીની મદતથી આપણે ને
કી અને ખદીનાં મૂલો જાઈશ—જોઈશ
જાણે આપણા વડાઓ શાયેજ વંશીકિય કે
જુવ નહી પણ ફક જમાના શાયે ખીજા
ખાંનાને, વગર, હુને જાડીશ—અને હુને
કામાં ફજ રેશનીનો મદતથી આપણી જીવ
ર, અમલાચલાવનાર હ ગરેજ નેઆકીંગા મે
તાના અને આપણા જુલકતુ રાજ શકીય વ
ને કાહાપણ ભરેલી રીને થાક ફવી જોડવણે
કરવાને પાછલા જમાનાના રાજ કારવારો
ના ફલ જીપર નેધા રાખેઆથી જુદાં જુદાં
ની તવારીખના ફકરાઓને ફક બીજા શાયે
સરખાનેઆથી શકનીવાંન થઈશ.

ગરૂરી અને મુરખાઈના રાખમ-જીપર
થી ફજ ખડનાં જુદા જુદા રાજવાલાઓ
ફક બીજાને હુગ અને અદેખાઈની આખર્થ
જાતા અને ગણતા હુના તે શક્તી કોનો
ને અડચણો તવારીખ શીખેઆથી તેઓ વી
રી ગઈઆશ. લડાઈનાં દરનેઆનમાં જ
ઓ કરરણ અને માનકીપણ, અકાવપણ
તે તેઓ ક છોડી દીધું—જ ગરી રેશના
ને જુની ધારા અને હુલકો વાંકના જોડે ફરે
જની શીખશા આપવાતું, ખીલકુલ, ખ ધ કી
ધુ—રહેતી લોકો પાતાનો સેહેમ છોડે
કાકલી નરમ પડી ગેઈ અને પારકા ધ
ર ન વાલાઓને જ—ધીકાર ભરેલી નમરે
જોવા હુના તે વીશરી નહીને શરવેને ફક જ

ક અને કક, બાપથી-ગીતપત્ર થાકતા હોઈ
તેન ગમેચ-કક નાનીએ લખનાર લખેચ કે
“તવારીખ જાડનાગએની ગંગાયે વાને, કે,
રવી, ગોડઆ જાતા પુરોગની દોશનીના કરે
આ મરોખરછે” — જ્યો તોશોતશ, લી
વી, થીગીથીડીડીન, જોનોકન—હીગીન—જો
કાકી—અને ગીમન કવા નાનીઆ તવારીખ
ના લખનાગએ શાયે શ ગત પકડે અને તે શ
ગતથી તેઓને રચુન નહીં જતોનો ખરેખર તે
એને કબુલીના અથવા જડ કબુલીના ગણવા.
શીગરો કક બેકાએ લખેચ કે તવારીખ ગમે, ક
વી લખેલી હોઈ તોપણ, તે રચુન ભરેલી હો
ઈછે તવારીખ ગરખી રચુન ખીજ કેઈ રચુ
ન નીરદોગડે તે આપેલને ખખર નથી.

અશક્તના જમાનામાં ક રચુનનો કાક
દો ઘણાક લોકો લેતા હતા જો કદાપી
તમે હોમરનું અચુત પુરાતક ખોલોતો ક
ક બેકાએ તમારા વાંચેઆના આવને કે-ક
કીકીય નામનો-ઈગીનાની શરદાર હાથના-શી
તોર લેઈને તેહની આગત-જમાનાના પેહ
લવાનોના કીરતી ભરેલા કામે લોપર ગ
ઈલ કરતો હતો. શીકંદર પાછાહા કિજ
પુરાતને શુના અને હીરાની જડતના કાખ
રાના નેકીને, હમેશ પોતાની શોકે રાખતો હ
તો-જમ ઈનશાનને તારીકી નેવવવાનો પેઆ
રછે તેમ, તેહને તવારીખનો પણ અતીવણો
શોખડે—જેને પેઆરને છાડતો નથી તેમ
ખીજને વીધરતો નથી—શરવે કોઈ કબુલ
કરશે કે નમુગને કાંઈપણ નવુ જાણવાને અ
તીગઅ શોખડે-ક, શોખ ઘણેજ કોપીઓની
અને તેહને અમનોછે અને કિજ શોખથી ધ

ભાક લોકો જોડા હરખથી અને હોશથી
હરેક તવારીખના પુરાતકને વાંચેચ અને તે
હોનો છેકો લાંબવાની ખાડુ ઈનનેગરી ખતના
વેચ અને તે વાંચેઆ પછે ખુશાલીના આચુ
રેચ-તવારીખના લખેચકે જુલીઅશ શીગર
જ શમદેશનો રેહનશાહ તથા શેનાપની હતો
તે તેહીસો થીકનદર પાછાશુ પુતલુ જોઈને
જાડાર જાડાર રડવા લાગો—મરનશ નાંન
નો ખરીદન દેશનો શાકર પોતાના દેશનાં પે
લવાનોની વાત વાંચીને કવોનો હરખમા આ
વેચો હતો કે તે હરખના તેહને ખીજ બે
હોનો જોડીને પરખેઆન કીધાં-જો કોઈ ઈ
ગરેજ ખજાગી આગલ નેકશનનું નામ દેતો
તો હરખનો તારેચો બેક ગત કુકો અને
તમુને તે હરખના અવેજનાં જરાક ગરાગ લે
વાનું પરીત ભરેલું નોતરું કરો.

નેપાલીઅન બોનાપાર્ટના પરાકુરમ
કેહેવી ખુમી અને કીરતી ધરાવતા હ્યો કે
તેહુ નામ અને કામ હજુર શુધી ફરેનચ
લોકો પોતાના હડડાનાથી વીશરતા નથી અ
ને તે શુરા શરદારનું નામ જાવેદાન શુધી ત
લોકોના કાકિમ રેહે કવી ધારણાથી તેઓ
ક તરણ વાર પોતાના પુગતન રાખ અને રા
જને બુજવાની કરી નાખીને કિજ શરદારના
વજીયાના કક બેગાના શખશને ગોડીક બેશા
કેઓઅ-કવીરીતના તમારે નવનાવના લખ
લાઓ તવારીખનાથી નહીં નલગે કમ ન
હી, પણ તે અતરે પરગટ કરવાને જરૂર
જોવા નથી.

જાનવરની તથા શીખ

આંક ૧ લો

શી ૬.

જે જાનવરોને માંછણ જાત પોતાની આશપાશ જાડે છે તેહનો હેવાલ અને ખાશીકિત નાણવાને તે દલો ઈનતેજર રહે છે તેટલા માટે તે ખાખત શબ્દથી હેવાલનારા વાચનારાઓની આગત ભેલવાને આડ વેશાઈ હોય લુલતા નથી.

ખીતા શરૂમાં જાનવરોનો હેવાલ લખવાની આગમ્ય જાનવરોનો રાગ કે જહેને શી હુ કરીને કેહે છે તેહનો હેવાલ આપવાને હોય નરૂ જાંછીકિત—અને તે હેવાલ હુ રા વાંચનારાઓની આગત ભેલવાની રજા લેઈકિત.

આગત જાંનામા શી હુ રહેઈંછ શીરીઆ તથા તેહની આશપાશના દેશમાં અને ખાશીકિતનીઆ તથા ચરેશનાં પાછા હો નરૂ હુ, પણ જમ જમ તે પરનોમા જાંછીકિતની વશની ચતી જેઈ તેમનેમ તે જ ગાઓ ઊપરથી કે જાનવરો તાહાંપી ફર થા વા લાગાં કેટલું જ નહીં પણ ઇંજીનાં તથા તુરકશ્યાંનાં મુલકો નધેથી પણ કે જાનવરો ફર જતાં મંડિયાંછે, પણ અરખશ્યાંનાં રૈતી ના પરોતોમા અને હી નદુશ્યાંનાં જ મગો મા હુડા શુધા કે જાનવરો વચેછે, તેપણ શ વશ્યાન કરનારાઓ કે દેશના કોશર ઊપરથી કે જાનવરોની શ ખેઆના ધરજો કે રચાછે, તેથી કરીને જ જગો ઊપર માલ

ગાની યોદીજ આવ જાય હોદિય તેહેવી જ ગાઓ ઊપર કે જાનવરો પોતાનો વાગો કીડાઈ. કે જાનવરોની છાતી ધણી પોહની હોઈછે. અને કોના આગતો ભાગ શરવેથી જ જણત હોઈછે અને તેહની ખાધ પોહવી. અને ગરત જાડી રહેછે તથા તેહના આગત પગ ધણાજ જોરાવર હોઈછે અને તેહના જ રખાં પણ ધણું ખલ ધરાવેછે અને તેહની ગરત ઊપરનાં ખાલ ફટલાંનો લાંમ્યા હોઈ છે કે તે છેક જમીન શુરી જુહુડેછે અને તે ખાલ કાલો તથા પીચો રંગ ધરાવેછે. જાં હા શુધી શી હુ તરણ વરશનો, ચાઈછે તા હા શુધી તેહને ખાલ આવતા નથી અને જાં ચગીના વખતમા તેહનાં ખાલનો રંગ પીચો હોઈછે અને જોર જુવાંનીમા આવેચ તાહારે તે ખાલ કાલારા પકડેછે અને જોરે તે જુલ પાચા આવેછે તારે તેહનાં ખાલ જુરો અથ વા કાખર ચીતરો રંગ પકડેછે. શાધારણ શી હુ કે પોહુપાઈક આડ, કુટ અને જાંમાઈ કે પાચ કુટહોઈછે તેહજુ કપાલ પોહોલુ, હોઈછે તેથી તથા જુહુડતા લના અને ગુછાદાર લાખમા ખાલથી ખીજ કાડી ખાનારાં જાનવરોના કરતા તે વધારે દખ્ખા ભરેજો દેખાઈછે. ઇંજાનનો રહેજ શ જશારો નાલ મ પડેઆથી. શી હુ પોતાના શધલા ખાલ ઊંચા કરીને જાડેછે તે ઊપરથી માલન પડે છે કે તે પોતાની શકતી ઘટતી વખતે કામે લગાડવાને હીજન ધરાવેછે. તેહનો આવો જ ઊંજા અને રોખ ભરેજો હોઈછે અને કે જાનવર જોરે પોકારેછે તારે કેદેજ ઊપર શાપરી પાચ શાત આવજા નારેછે તેથી

કરીને શયનું નંગલ ઠડી રહે છે અને જનને
જાને દુરથી વાદ્ય ગરજવાનો આવાજ આવ
તો હોઈ તેણે દેખાન થાઈ પડે છે. કે નાં
નવરો કોઈ વાર કંકડા મલીનેથી પોકારે છે
અને તે વેલાઈ તેઓ મરેલી કંક નાણ પેડે
લા પોકાર કરે છે અને બીજાઓ ને પછે ગ
ધલા ગાયે પોકારે છે તે વેલાઈ અચીત કરીને
ડરાનને દેખાવ બને છે. જ વેલાઈ ધુનશ વ
વરગુ હોઈ છે તે વેલાઈ તો તેઓ નરર કરીને
પોકારે છે અને જ વેલાઈ કંકથી વધારે શી હ
કંકડા થાવને પાણી પીવાને જાઈ છે તે વેલાઈ
તેઓ અતીંગ શોખીલાઈ અતલાવે છે અને દર
રોજ શાહાજના વખતથી પોકાર કરવા મા
હે છે તે બીજી દીને દીવશના નવ દશ કંલાકનાં
અખલ સુધી જરૂરી રાખે છે અને તે પછે ગો
કાઆ અને હી આ ધારા અથવા પાહોડોની
કલ્લોના આશાઈશ લાઈ છે.

(કિન્નુ શાધણ આવતા આક્રમક છપાને.)

ઇરાંણ દેશનાં રાજા મોહોટો
ગાંઠરગ કે જહુને પુરવ દેશના લખનારા
ઓ નોશરો પ દશાહાના નામથી એલ
ખે છે—તેહના માનાઈ તેહને હીનતવાન—
શાગી ચાલેનો—અને ગદ ગુલી જાઈએ તે
થી તેહના અવનના કંક જે કીતની ઇઆદ
મારોનાં ચીજ તેહને ખેખગવાને નીશચળ ક
રેઓ. કંક છોકરી સીવાઈ તેહના મામાને
પેડે કાઈ બાલક હતુ નહી. તે શાહાજની
શાયે કેખોશરોના લગન કરી આપવાને તેહ
ના માનાઈ પોતાની ઇચ્છા અતલાવી અને
રીતના પોતાનુ તુરાન દેશ કે શાહાજનાને

આપવા કબુલ કરીશ. કેખોશરો તે શાહા
જનીને અંતકરણથી માહાનો હતો, તેથી આ
વી મનનાવતી માગણીને તેહણે માહોટા હી
પકાથી કબુલ રાખી, પણ તેણે કહેલિકે ના
હારી મા અને બાપની રાજી વગર માહા
રથી કવી અનેખર વાન કબુલ થાઈ નહી.
કે, પરમાણે બોલીને ખછીના જમાનાના
શયને વાયેનાં તથા શરલી વડનાં તથા ગમે
કિવે મરતમે પોહુવેલા બાવકોને વાશને આવે
વખતે પોતાના મામાપ હીપર આમર ભરેલી
તાઈબેલારી તથા તેમની હીપર આપારનો કે
ક વખાણવા જોગ માખતો મલી ગઈએ છે.

ગીરીશ અથવા ઇંજીનાન દેશનાં “ઉપે
નીનાન ડશ” શરખો નાનીઓ મેનાધીપતી અ
ને લાઈકીવાનો પુત્રશ બીજા કોઈ થાઈ ગ
કિઓ નવીને ચીખશ નામના રોકેરમા જન
ન પાખેઓ હતો પણ તેહના જનમની પુર
વે તે મોકેર કોઈ પણ રીતે પરખેઆત થાઈ
હી ન. હતુ અને જાહા શુધી કે શુરો શર
દાર જીવતો હતો તાહા શુધી તો કે મોકેર
પણ જ વાખવાખી અને તારીક મેલવનુ હતુ.
પણ નરે માહા બાઈગથી ઇપેનીનાનડગ લડા
ઈના દરખેઆન મા મરણ પાખેઓ તે દીવ
શથી કે મોકેર પડતી હાલતમા આવી પડેલો
અને જન અગત લોથ હતુ તેહકુ થઈ પડી
હી. તે હીપરથી માલન પડેલ કે જ કા
ઈ કીરતી અને માન કે મોકેરે લોગવીશો તે
કે શરદારના માહા પરાકરમાંથી લોગવીજો.
લીજો કેતરાની લડાઈના જ કે શરદારે ક
તેહ મેલવી તે હીપરથી ઇંજીનાન દેશના શ
ધલા લોકો કેહુને વાખ વાખીની નમરે જો

વા લાગા—અને થીમશરોહરનો પોતાંડી ધાખે
શપારતા દેખે. ક્ષેત્ર કરનારો—અને શપલા
ઈંકી-ન, દેખે શ કતનાથી છોડવનારો કરી
ને શરવે કોઈ તેહને ગણવા લાગુ.

જો કોઈ બીજા સેનાધીપતીની ક્ષી
તારીક અને વખાણ શરવ કોઈ ગાને તો તે
છકીને પોતાનો મનુશી મરતઓ લુલી જતે
પણ ઇપેમીનાનડગે તેમ કરેડે નહી—અને
આવી નાનીથી કીરતી તથા શકતીની કાઈ
પણ દરકાર ન કરવે જરે લડાઈના નાખમ
ખાધાથી મગવા પડેઓ તારે કંટલુ ન ખોલેઓ
કે “આડ વેલાક નાહારૂ હીત ઘણુ ખુશી
બરેલુછે કાંઈ હુ જાણુય કે, નાહારૂ ક્ષેત્રની
જાન જોડના આરા નાનાપ શાલકમે તારે તે
ઓ પોતાના હુખના શનામે નહી.”

રોમદેશના ધાનક્રી અને નીર

દખાલુ રાગ નીરક કંટલાક નાહારૂ પરાક
રની, પુરો છોપર તોહનત મેલી મારી ના
ખેમા હુત, તેહેના કોઈ “ મારેનશ ” ના
મનો ઉક પુરુગ હતો કે જ પોતાનો ઓવા
ઉક અચરત જોડની ઇમાનદારીથી, ઇનશાક
થી તથા ચાલાકીથી ચલાવતો હતો. જવેલા
ક તેહને કેદ કરેઓ તે વેલાક તેહની દીકરી
“શર, વીલીઆ” ને તે કરૂર પાદશાહે શંભા
આગસ ખોલાવી ન ગારી અને તેહની છોપર
કિયુ તોહનત મેલીકે તેણીક પોતાનો ખાપ
વીત જાદુગરોનો વીચાર લેવાને ખરચ પુરો
પાડવાને કીમ પોતાનું શપલુ ઘરેણુ—જેવ
ર અને ઈનચી કીરતનાં કપડા વેચી નાખી
ને રોકડ નાણુ કરીકે. ક તોહનતના જવામ

ના તે છોકરી આખનાથી આંશુઓ રેડી કે
હુલા લાગીકે “ હા—મે જાદુગરોનો વીચાર પુ
છીચોછે—અને મે કંટલુ ન તેઓને પુછીકેય
કે નરા પેચારા અને જોહરખાન બાપને પાદ
શાહ તથા તેહની શંભા કાઈ પણ શંભાલ
અને આસરો આપગેકે નહી, જોકે ક જાદુગરો
ને હુ સતગઝ ઓલખતી નથી તોપણ કિ
ધારણા છોપરથી તોમવીશ કેહેનારાઓને ના
હારૂ ઘરેણુ, જોવર અને કપડા બખર્સીનડા
કીધા—અને તેમ પરનાણે જો માહારૂ પુન
થકઆથી અને જાન ગકિઆથી જો માહારો
ખાપ છુટ તો તેપણ અખતીઆર કરવાને
હુ તડઆર છો. ક માહારૂ કામ ગમે તેવું
હોક પણ ક વાતથી માહારો કમ નહીમ બા
પ બીલકુલ અનજાણો તથા બેચુનાહુછે અને
જો ક્વી રીતે મવીશ પુછવાનું તમે ગુનાહ
બરેલુ ગણતા હોઓ તો હુ ન ગુનેહગાર છું.

કો ખોલાગો આવેઓ છતા તે દીકરી
તથા તેહના ખાપ ને મારી નાખવાનો હોકમ ક
રેઓ—પણ તેઓને કેવીરીતે મારી નાખેઓ
તેવીમે તવારીખ કાઈ બોલતીનથી.

ઉક રૂની લખનાર લખેચકે ઉક કુલવા
ન અશતરોની કુશી દેવોનો હોકમ શરકારે
કરેઓ અને નેમ કરવાને કાંઈ યોડા દીવશ
ની ધીલ હતી તેથી તેહને કેદખાનીનાનાખી.
પણ જોલરને તેહની છોપર દઈઆ આવેઓ
ના શયમથી, તેહને મારી નોખવાનું સ્થતલા
અ નહી—તેથી તેહને કિયુ કીધુકે તે પૈરાક વી
નાલુખે મરે તેછોપરાત તેણે કંટલુથવા દીધુકે ત
કુલવાન અશતરોની છોકરીને તેની મારકની
બેત લેવાદીક— પર તુ ત શંભાલ રાખને

હું કે તે પોતાની શાયે કાઈપણ ખોરક લેતી નહોતી. ફરિયાદો બધા દીવશ શુરી ચાલીકે જેથી તે અચરત થયો. કે ખોરાક વીના તે અશનરી હુજુર, શુધી કેમ, છને છે. તેજીપગથી તેહુને સક પેલી છોકરી હાપર ગળે અને તેથી ખોસ કરતા કિયુ મોલમ પ હીકે તે તેહોકરી પોતાની માફને પોતાના દુ થથી થવાડીને તેહુને જાન બચવાનવાની કેમેશ કરતી હતી. આપુ પવીતર તયાં હી કનક લરેલુ કામ જોઈ તે હેરત મોંચે— અને તે વાતની ખમર પોતાના વડીલાને ક હી. જરે જોકેની જાહેર સત્તામા ક વાત ની મુનોચરા થાઈ તેવારે તેજોઈ કિયુ છોક ન નામુ પશાર કીધુકે તેહુની માફને છોક મેવે અને માફ તથા દીકરીનું પાલણુ છવે તાહા શુરી શરકારના ખરચથી થાઈ અને કેદખાનાની પડોશમા પવીતરાઈને નામનુ ક ક દેહેડુ બાધ.

પખતનો શારે: હોપીઆગ કરવા બાધે છુવાની આંખોને શીખામણ.

શર વાલનર ઈશકાટ તામ નો નામીઆ ક્વેશ પોતાની તનારીખમા લ ખી જાક્યો કે— “ જ જુવાન વાચનારા- ચો ગાઈ માહુરી કીતામ વાચમે તેજોને છ આદ ગખુ જોઈકે કે જ કીમની વખત મે મારી જુવાનીમાં નકાંની રીને મુખેરે યોમ અને કલમ હાશક કરવાની તકે જ મે મલી હતી તે મે હાનથી નવા દી ધીય તેહેને વાગને હુ હુવડે અતીને પગલાવો

કર મ, અને જ આખર મે માહુરી કવીતાઓ થી મેનરીય તેનો અરથો લાગ જો કોઈ મારી પાવેથી છીનવી લીક અને બાકીની માગી આખરોને અરથો લાગ કલમ તથા હુ નરને વાગને આપેતો તે દોડાની હુ કઈખી દરકાર કર નહી.”

અઠવાડીઆનો ખખરોનો શાર.

મોઝાકાઈ પોતાની બાઈકી શાયેથી છુટો પડનાને માટે જ બીસ પાર મેમેનટની સત્તામા રજુ કીધુ છે તે બીને ટેકો મલવાને શાર મીઝાહોના બારીશરે તોરીખ ૧૨ મીને દને આપણી શુપરીમ કોરડને કવી અરજ કીવી હતીકે તેહેના ક લના મુકરદમાને લગતી ગાખશીઆ શખ લવાને માટે નામદાર જડને કક દીવશ કેડ વો તે અરજ બાહાલ રાખીને તા ૩૦ની ફરેલો દીવશ ક કારણર નામદાર જડ જ હુરેચો છે.

ગડિઆ શનીવારની શાન શુધીના પા ય ટકાની નવી લોનને હુશાએ સપલા મલી ને માય લાખ શાહાઠ હુજર રૂપીઆ આપણી તીજીરીમા બરાઈ ચુકા હતા.

આપણી ટાપુના રેલવેના મેનેજર મી શેઅને કલકતા ખાનેના રેલવેના મેનેજર કે ક્વેમામા આવેચોછે અને તેહેને નવગો રૂપી આનો દરખાઈઓ મલમે.

નડિપુરનો રાજા મરણ પામેચોછે મોગટ આદીશના નવા ધારા પગના

એ હરેક કોઈ રાખશયી કામજ પતરો લવા
ક નહી તેથી વેપારીઓને તથા જે તુકાન
ખાને પોશઠ આફીંગ શ્યાપેઆના આવી ન
થી તે તુકાનખાતેના વશનારાઓને તથા તે
શાયે શય ધ રાખનારાઓને ઘણીકેક ત
રેહની અડચણ પડેછે તે માટે પોરખંદર—વે
રાવલ—દીવ—ઊના—કુવારકાં અને ક વગ
ર બીજા ગાંધેના રેહવાશીઓ જ્યાં અતરે
વળેછે તેઓ ક નાનદાર ગવરનર ઇનકાઝિન
શીસને કક અરછ કીધીછે.

મકિઆ મંગલવારને દ ને ઇ મસંડને
જેલ લઈને ઊપડી જનારી ઇશદીનર મે
તુમખઈ ગેઝડને ખાલેક અને અધીપતી મી
મતર જાન કાનન તથા વખનાડિયો તુશાફ
ર કરનન રાધીનશન ઊતાફ દાખેલ અહુડે
આ હતા.

પેગુની અખરમા જાણવેચકે બેગમાના
મતાવાલાઓ અ મરેજ શરકાર શાયે લડાઈ
ઊનીકરે કિયુ લાગેછે.

અમદનગરની અખરમા જાણવેચકે આ
લતા નહીનાની તારીખ ૧૧ મીને દને તે
તરફ કરા પડેઆ હતા. આકિજ પરનાલેના
શનામારો કરાચી ખાતેથી પણ આવી પુ
ગા હતા.

કિયુ શંભલાઈચકે મી. રોચ ન કલક
ના ખાતે જનારછે તેડેની જગોઈ તેહેનો
આશીશિન્ટ મી. કુપર હજો.

આપણી યાપુનો વખનાડિયો ડાકર
ખરેનર છેહેલના જેલની ઇશદીનર નરે શ
વાર માઈને પોતને વતન ગીઓછે.

મકિઆ બુધવારને દ ને શિહાજનના શર
જમગેદજ ઇનશદીદીગેશના મધે મી. ધનજ
લાઈ ફરંગેજ પડેલે “કેમીની ઊતપતી—
પુરાતનપણું” અને તેઓની ભાશા”ની બાખદ
ના કક કીનતી ભાશાણ કીધુ કે જ સાલ.
લનને માટે ખારશી ચહરશયોની તથા વીદી
આરથીઓની કક ભારી ઠંડ મલી હતી. આ
વતા બુધવારને દ ને મી. નાણેકજ દોરાખ
જ “ પોલીટીકલ ઇકાનોમીસ્ટ” ઇઆને
અરમ વીદીઆના શાશતગીઓ “દોલત” ગા
ને કહેચ તે આખે કક ભાશાણ કરનારછે.

અફીસના વંપાર ખાંખેજ કક પુશત
ક જે પરોપકારી ઘડવશયે છપાવી પરગટ
કીધુછે તે ઘડવશયે પોતાની કબુલાત તુમખ
ક પુશતકના નકી નફાના કાવન રૂપીઆ
શીવરીની ઊદીઓગ શાસામા અખગેશ દખે
લ આપેખાછે.

શારદીનીખાના રાજ વાલાઈ અમરે
જ શરકાર શાયે મેલકરાર કીધાછે અને ૩
શીખાંનની મ મણે ફેજ મોકલવાને ક રા
ખઈ દેડાવ કીધાછે.

આશીશિન્ટ શરજ શી શી મી. દને ગ
રાઈ મેડીકલ કાનેજ મધે “ મી. વી. ફરી ”
નો પરોપેશર તથા “ જમગેદજ, જીજલાઈ
આશપીટલ ” નો અશીશિન્ટ શરજન દેડ
વેઆમા આવેઓછે.

આઈ “ ખારશી મીતર ” યુ પતર
તુમખઈના જાને જમગેદ છાપાખાનામા દોર
જમજ દાદાખાઈ પરીનટરે મલિકેને વાશને
છાપી પરગટ કીધુ છે.

પારસી મિત્ર

પ્રગ્થાને,

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને સંસ્કારી

હાલત સુધારનારું મારું.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રગ્થાને ૧ હુ.

સંસ્કાર—તારીખ ૨૮ થી ફેબ્રુઆરી ૧૮૫૫.

૨૫૬ ૬ એ.

The Parsi-Friend is edited by some of the masters and students of the Sir Jamsheer Jejeebhoy Parn Benevolent Institution.

The public weekly lecture before the Sir Jamsheer Jejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Dhunjeebhoy Framjee, Esquire. The subject will be—The origin and Antiquity of Nations and their Languages.

In our last number we made some introductory remarks on the important subject of self-improvement. Let us pass to the subject, and consider it in its elements.

Self-improvement should be physical. The author of our being has given us the body as the

residence and the servant of the soul; as the mediator between it and the external world, as that which we are to carry with us through life, and which, after undergoing some extraordinary change, will be worn by us for ever. Every vein he designed as a channel of comfort, every sense as an inlet of joy, every nerve as a minister of delight. And more than this, he intended that by having sound and healthful bodies, we might also have sound and healthful minds, and the latter can hardly be expected, except in the former, any more than the jewel can be safe in its case, when that case is broken and crushed about it. And yet how entirely is this subject overlooked and for-

gotten by many—thus preparing for themselves years of suffering, or at least greatly limiting their mental, and social, and moral growth. When we consider the universal neglect of physical culture, how many by utter ignorance and heedlessness of physiology, by the neglect of water in its purity, and of air in its freshness and abundance, and of exercise in its vigor and regularity—by remaining the livelong day in a position in which the lungs from very inaction might become diseased—by eating at all times, and all things, and almost in all quantities—abandon themselves to diseases, is there any wonder that we are surrounded by a feeble, puny, sickly race? Any wonder that the number and frequency of diseases should be what they are? We would impress it upon all, never to be forgotten, that physical health is not only the highest duty, and the greatest earthly blessing, but that it is the first and one of the most important items of self-culture. Well has it been said that “if the mind, which rules the body, ever so far forgets itself as to neglect and trample on its slave, that slave never forgets nor forgives the injury, but at some time will rise in fearful retribution, to smite and sting its oppressor.” It is hard to cultivate the mind and soul, if the body, which contains them is in anguish and in runs. The culture of the mind is falsely sought by perpetual ap-

plication, and leaving the body through which it must act to enfeeble itself in inaction. It will be no honor to the spirit, to plead a perpetual devotion to its culture, if there is a neglect of the bodily organs, through whose healthy functions alone the cultivated spirit can come out in communion with man and nature. A sound mind in a sound body—if the former be the glory of the latter, the latter is indispensable to the former.

Self-improvement should be intellectual. Man was made for thought, for intelligence, for endless mental growth. The instinctive desire for knowledge is like an ever burning fire within us; and to every well-balanced and well directed mind, its attainment is not only a passion, but a rapture. As God has given us this thirst, we are to cherish and rightly direct it. Since He has given us minds by which we are raised above the brutes, and allied to superhuman beings, it is ours to see that they do not run to waste, but that they are improved to the utmost. Especially is this true in this country at the present crisis, where mind is just waking out of a long and deep torpor, and where it finds many facilities afforded it for the attainment of knowledge, facilities which are being multiplied on every side, where stations of responsibility and influence are open, and are being every year more numerous, opened to well-directed talent, no matter how

humble its origin, where the theory of the Government, like that of heaven, is to recognize no distinctions but those of talents, and moral worth, and where pre-eminently knowledge is power—power for happiness—power for influence—power for good, of every kind.

Not only are we to acquire knowledge—this is but the food for mental growth, but we are to use it. We may fill our minds with facts—with mere information, but we shall be dead to the world, and strangers to self-cultivation, unless at the same time we learn to think, and weigh, and compare, and reason, and judge for ourselves: unless all our information is so digested and used as to make us wise and judicious, as well as intelligent and well-informed. Here is the difference between two great divisions of mankind. The one only knows—the other, thinks. the one looks only to details, and particular facts, and there stops, the other uses all these facts only as the foundation of higher and wider truths, and he is a philosopher. All the world had seen the apple fall when shaken from the tree, and seen it a thousand times, but only Newton, reasoning from the particular to the general fact, rose to the grand idea that gravitation was the mighty bond of the universe. One man reads history, or the conduct of his neighbours, to be interested in it, and then perhaps, like the

parrot, to repeat, and then to forget it, another, to combine actions and events, to trace the moving causes of conduct and change, and the tendencies of society, and to gather from them all larger and juster views of human nature, and broader and better rules of conduct. One sees every thing apart and in fragments, another sees all as parts of one vast whole, and, as a habit, rises from them to fix on general principles, on universal truths. This elevation and expansion of mind, and the consciousness of growing strength in it—this is one of the highest ends of mental culture. We are to gather knowledge—every where and without limit to gather it—and then to use it to enlarge, and liberalize, and expand our minds, and to make ourselves constantly wiser, that we may be better. To our progress in this there is no assignable limit. There is nothing so elastic, so mighty as the mind within us. Like imprisoned steam, the more it is pressed the more it rises to resist the pressure, and the more we demand of it the more it performs. The more we know the more we desire to know. The more we cultivate our minds the more shall we delight in them; creating, as it were, a new world within us. The more we store them with knowledge, the more food have we laid up for their growth. The more we discipline and tram them, and, think and

judge with them, the wiser and happier shall we be—the wider our influence for the good of others. By mental cultivation we may make our own eagle-wings, and on them mount for ever.

We conclude here for the present.

શીખપદારથ વીગનેઆન •

આંક ૫ નો.

કુ વા •

બીજીઆનો શ્રેલાવો તથા વધા શે જોડો હવડા થાક્યામ તેલો પુરાતમ વ ખતમાં નહી થક્યા હોતો તેથી કરીને તે વખ તનાં લોકો કમ વીચારતા હતાકે હરેક ચીજ પછે તે ગમે કવી હોઈ તે બલીઆથી આઈ દુનીઆમાંથી તદ્દન નાબુદ થાક્ય. પણ ક બાબદમાં તેઓની મોહોટી ભુલ હતી કેમકે ત્રાણ શરીખાં નખડા અને નાકછીઅ ત પરાણીનાં પોતાની આપ ખુદરનથી જ પંરભાણે કક રેતીને દાણે અથવા કક ઘુલ નીચંત્રતી પેતા કરવાની તાકાદ નથી તેજ પર નાણે શુરશતીમાંથી હરેક ચીજની કક નાધલી કરવાથી નાબુદ કરવાને તે પોતે અશકનછે.

હવે દુનીઆમાંથી હરેક ચીજ બ લીઆ પછે નાબુદ થાક્યકે નહી અને જો નહી થતી તો તેની શાબેતી આપણ શી રી તે આપી શકીક, ક વીગેની સમજ નીચે લખેલા અખંનરા બીજી ધીઆંન આપીઆ થી શેડેલથી માલ મપડગે. જો “આકશીજન” થી ભરેલા કાચના કક કપ્પન વાશણમાં કો

ફલાનો કક મોહોટો બલતો કકકો મુકીઓ હોઈતો થોડોક વાર શુધી થુદર રાશનીથી તે બકીઆ કરશે અને તીઆર પછે આગતે આશનેજાંહુખો બકી થોડાવારમાં ગુલ થાશે. ગુલ થક્યાપછે તે કાચના વાશ છની અંદરની બાકી રહેલી હવા જો રશાઈણ કીરીઆથી તપાશથુને માલ મપડગે કે તે, સુતલગ “આકશી જન” નથી. જો તે વાશ છમાં સમગ્રવેત્રો દીવે. મુકીથુતો તે, તતકાલ સુમઈ જશે અથવા જો હરેક જાનપર તેમાં નાખથુતો તે તુ રતજ નરણ પામશે. ક વાશ છમાં બાકી ર હેલી હવાનો વજન અશકના “આકશીજ ન” નાં વજનનાં કરતાં વધારે ભારી થા શે અને ક વજનનો વધારો પેલા કોલશા ના વજનની બરાબર થાશે. ક બીપરથી શાક માલમ પંડેય કે કોઈલો બલીઆ પ છે કાંઈ નાબુદ થાક્યા નથી પણ પોતાના આકાર ફેરવીને તથા “આકશીજન” શાયે મલીને કક જુદીજ અવાકશની હવા. જીત પન કીધી. ક નવી જીતપન થાકલી હ વા “કારબોનીક આશીદ” છે કવુ રશાઈણ તપાશથી શાબેત થાક્ય.

ક “કારબોનીક આશીદ” હવા કે જો ત્રાજી શંખીઆ વગરનક ખુદરતી અને તે જીજ હીકમતી કાત્રો અને બનાવો બનેચ તે જોવી હવાની અવાકશ વીચે થોડા કક સમજો લખવાને હજો અગત જાઈક્ય.

બીજી સમજી હવાઓની માફક ક હવા ર ગ વગરની—નહી દેખાઈ કવીછે તથા દ બાઈ જવાની અને કમાનીબતની આશીઅન પણ તેનામાંછે. ક હવામાંની ગરની જોડી ક

રીઆથી ઇચ્છાને તેને થંડી કીધાથી તે ખો
 વાનો રૂપ રેરવી પાંણી જોવા આકાર પક
 ડે છે અને જો તે કરતાખી વધારે ઠંડી કી
 ધી હોડિતો શંધીન પદારથ જલુ રૂપ તેણ
 થાકે છે. બાલવાની શરદી, ચીન્ના, જ્યારે
 લાકડા—તેલ—અને ચીનમતી. ૬ શબ્દનાં
 પુશ્કલ “ કારખોન ” અથવા કોડિલો છે
 કિલુ, રશાફલ શાશતરથી જાહેર થાકે છે.
 હવે હુમોઈ ગઈયા આકના કહીકી હુમોઈ
 હુમોઈ બલવાનું કાન બલનારી ચીન્ના શાયે
 “ આકશીન્ના ” મઝી ગઈઆથી આવે છે
 અને છબારે લાકડું અથવા દીવા બજે છે
 તીઆરે લાકડાનાં અથવા તેલ માહેલો કે
 ડલો હવાની આકશીન્ના શાયે મલીને
 “ કારખોનીક આશીદ ” હવે ઊતપન ક
 રે છે. છબારે કોડિલા અથવા લાકડાને મુ
 લા અથવા બઝીઆ બાલીઆમાં આવે છે તે
 બેલાઈ ઊપર કહેણી તે મુન્નમ “ કારખ
 નીક આશીદ ” હવા ઊતપન કરે છે અને
 જો ૬ જહેરી હવાને બાહેર કાહાડી નાખ
 વાને “ ચીમની ” અથવા પુત્રાલીઆં ન
 હી પાંધીઆ હોડિતો આખા ઓરડાની હ
 વા ખરાબ કરી નાખી તેની અંદર વેશ
 નાગે તાણોની તંનરોશતીને મુક્કાન કરી
 માછીને બીછાંલો તેજાને નાખે છે. કિન્
 પરમાણે ખતી અથવા દીવા થી. પણ હુરેક
 ઓરડાના “ કારખાનીક આશીદ ” હવા ઊ
 તપન થાકે છે પણ દીવાની ગરમીથી તેણ
 કદ મોહોડું થાકે છે અને તેથી શાધારણ હ
 વા કરતાં હજી થાકે આથી ઓરડાની ચી
 લોગની નજદીક તરીઆ કરે છે અને અગર

જો તે હવાને ઓરડાની બાહેર કાહાડી
 નાખવાને ઇચ્છાથી બીખાઈ કાને નહી લ
 માહેલા હોડિતો મોડા વખતમા થંડી થાકે
 આ પછે શાધારણ હવા કરતા વધારે ભાહા
 રી થઈઆથી નીચે ઊતરે છે અને ઓરડા
 માહેલી હવા શાયે મઝી જાડેને જહેરી ખ
 વાઈશ તેને બખમેથ અને છેને શરવાલે તે
 હવા દમમાં સેનારાં તાણોની તંનરોશતી
 તથા જાનને ઘણીજ નાશ કારક થાઈ પડે
 છે. નાટકશાલા, લેકચર રૂમ અને કવીન્
 ખીજ મોહોટી હવેલીઓના ઓરડામાં રો
 શની આપવાને માટે મોહોટા જુહુમરો, તાંગી
 આમાં આવે છે તેથી તે ઓરડાઓમાં “ કો
 રખાનીક આશીક ” હવા પુશ્કલ ઊતપન
 થાકે વાશને તેવા ઓરડાઓ માટે ઊતપ
 ન થઈલી જહેરી “ કારખાનીક આશીદ ”
 હવા બાહેર કાહાડી નાખવાને “ ચીમની ”
 અથવા “ વેનતીતેતર ” બાધવાની હુમે
 તે હવેલીઓનાં માલેકોને મજબુત ભલામણ
 કરીક છઈક કે જથી ઓરડા માહેલી ખ
 રાખ હવાને બાહેર જવાને રશતો મલે અ
 ને તાજ હવા વગર અડચણે અંદર આવી
 શકે.

રશાફલ શાશતર— આંક ૪ થો.

ગરમી.

ગરમીની ઊતપનલીનાં પાંચ
 મુલ્ક વીરે આગલા આકમાં કેટલાઈક દાખલા
 ઓ આપેલા હતા અને તેવેલાઈ ગરમી
 થી આપણી દુનીઓની શપાલી ઊપરના શ
 રવે પદારથોની હાલતમાં કેવા રેરકાર થા

એમ તે વીરો બકિઆન કરવાની કબુલ્લાન
આપી હતી; પણ એ બાબદ ઊપર ધેઆન
પોહોઆડેઆની, આગમ્ય ગરમી વીચેની એ
ક જાણવાનિગ અગતની બાબદ જ, ગરિઆ
આક્રમાં દાખલ કરવામાં નહીં આવી હતી
તે બાબદ ઊપર ધેઆન આપવાની નરૂર છે.

આપણે કહીચિકે આ નગા અત્તવા
લી અને પેલી નગા અધારી છે—વલી આ
પણે કહીચિકે આ ચીજ અથવા આ નગા
ગરમ છે અને પેલી થંડી છે. પણ હવે, કે
ઊપરથી આપણે કેમ નહીં શમનવું કે રોશ
ની અને અંધારૂં કે એ જુદી જુદી ચીજો
છે, તથા ઠંડી અને ગરમી કે દર કેક ચીજ
ના જુદા-જુદા ગુણ છે, ના—કેમ નથી—રોશની
ની ગેરહાજરી, તેમ માતર અંધારૂં અ
ને ગરમીની ગેર હાજરી તેમ ઠંડી, ના કે
ક આરડામાંથી જ મરાગે કરીને અત્તવાલુ
પડતું હોઈ તે મરાગને બાહર લઈ નહીં
અથવા તેની ઊપર કંઈ રોશની પશાર ન
હી, થઈ શકે કેવી ચીજનો પરકો કરી કે તો
તે આરડામાં રોશનીની ગેર હાજરીને લીધે
અંધારૂં થાય તેમ જ આપણે કેક શીશી
ના ગરમ પાણી ભરી કે અને પછી તે શી
શીને બુમ દેઈ તેની આશપાશ બરફના કેક
કા મેલી કે તો પેલી શીશી માંહેલા પાણીમાંની
કેટલી કેક ગરમી પેલા બરફના કેકકા મુંશી
લેશે અને કે માફક તે પાણીમાંથી ગરમી
નતી રહેઆના શમનથીજ માતર તે આપ
ણને હુ લાગશે. હવે કે શાદા અખતરા
ઊપરથી શાફ શામેલ થાક્ય કે થંડી કેક
ગરમીની માફક દર કેક ચીજનો કેક જુદો

જ ગુણ નથી પણ માતર ગરમીની ગેરહાજરી
રીછેઆ બાબત, રશાફે શાશતરના શીખના
રોએઈ શારીરીતે ધેઆનમાં રાખવી કેમ કે
તેમ કીલાથી ગરમી વીચેની બીજા કેટલી કે
ક બાબતો, આગલ માલતા શમનવાને ધણું
રહેલ પડશે.

હવે ગરમીથી શબલી ચીજોની હાલ
તમા કેવો પ્રેરકાર થાક્ય તે ઊપર ધેઆન
પોહોઆડી કે. આ કે, નીચે જાણવેલાં માર
મથાલા માફક ગરમીનાં ધારાઓ તથા ગર
મીથી થતા પ્રેરકારો અતરે, શમનનેઆમાં
આવશે—

૧ છું. ગરમીથી શબલી ચીજોનું કે
દ વધેમ.

૨ જુદા ગરમીથી શબલી શંખીન
ને ચીજો પરવાહી અથવા પાણી નવી થા
ક્ય તથા રધની પાણી નવી ચીજો હવા
ના અથવા બાફના આકારમાં આવેમ.

૩ જુદા જુદી ચીજોને જુદા
જુદા પરમાણુમાં ગરમી લેવાની શક્તી હોઈ કે

૪ થું. જુદી જુદી ચીજો જુદી જુ
દી નહડપથી ગરમીને પશાર થવા દેઈ કે તથા
જુદી જુદી નહડપથી ગરમીને રખડનાં આ
કારમાં શબલી આશપાશની ચીજોને આપ
વાની શક્તી ધરાવેમ.

૧ છું — ગરમીથી શબલી ચીજોનું
કદ વધેમ, તે વીચે—શબલી ચીજો (શંખીન,
પરવાહી અથવા હવારૂપી) ને ગરમી આપે
આથી કદમાં વધેમ તેના આપણને જેહદ દા
ખલાઓ મેલી આવેમ પણ તેઓનાના કેટ
લા કેક રહેલથી શમન શકાઈ કેવા હવે ની
મે રાકીચિક.

ગરનીથી શગીન ચીજોનું કંઈ વધેય
તેવી નહીં આપણે કંઈ લોહોડાનો અથવા
ખીજ કોઈ ઘાતુનો શક્તિ કે જે નવારે
કે હો કોઈ તેવારે કંઈ આધરામાં ચોટલાઈથી
જઈ થકનો હોઈ તેને ગરમ આતશ નવો
કરીને પછી ગરમો ગરમ પેલા આધરામાં
જાકશુનો તે તેમાં પેશવાનો નહીં શમમ તે
હવડા ગરનીથી લગારેક જડો થઈઓય અ
થવા તેનું કંઈ વધીક્રમ ગાડીના પર્ણડાને
મજાપુતી આપવા શાક તેની આશપાશ ન
લોહોડાની વાંટ અથવા પેલા બેશાડેઆમાં
આવેય તેમાં પણ આ બીપર કંટોલા ગરની
ના પેટલા ધારાનો કાકિદો આપણે સવવીક્રમ
જ લોહોડાની ખીપ પર્ણડાં બીપર જડવી હો
ક્રમ તેને પેટલાતો ગરમ આતશ નેવી કરે
છે અને પછી તેને તરતન પેલા પર્ણડાની
આશપાશ બેશાડેમ તારે હવે કંઈ કાકિદો
શું થાક્રમ કે જારે પેલા પાટો કેડે પડેય
તારે તે ધણે શાકડો થાક્રમ અને જન જ
ન તે શાકડો થનો જાકિદો તેમ તેમ પેલા
પર્ણડાના લાકડાં વધારે મજાપુત અને ચપત
રહેય કોઈ બાટલીનો કાચનો ખુમ જો ગજડ
બેગ્રી બીજા હોકિતો તેની દોકી ગરમ પો
લીના બોલીઆથી પેટા ખુમ ધીકો થાક્રમ
તે પણ બીપર કંટોલા ગરનીના ધારાખીન, પણ
આ વાત ખુમ હંઆદ રાખથી જાઈક કે શર
વે ચીજોનું કંઈ કાઈ કશરખી ગરમી આ
મેઆથી કંઈ શરખું ન વધતું નથી, ગરમી
થી શવલી શગીન ચીજોના ઘાતુઓ કંઈના
ધણ વધેય નો આપણે કંઈ નશોનો (ઉરડ)
ક્રમ લાખો શક્તિ લેઈક અને બરફને બી

કાલીને બાક કરવાના નેટલી ગરની નાઈ
ક્રમ તેટલી ગરમી આપીને જા તેને તરત બ
રી નાઈશુ તો તે ઉરડ)ક્રમ થાયે તારે હવે ક
બીપરથી જાએત થાક્રમ બરફને બીકાલવાને
નેટલી ગરમી નાઈક્રમ તેટલી ગરમી આપે
આવી નશાદ દર ઉરડ) લાખે કંઈ ભાગ વ
ધેય—ક્રમ તરોગે ખીજ કેટલીક ઘાતુઓ વી
શે આઈ નીચે ટાકલા કેટલા બીપરથી નાલ
ન થકો.

આરેજુ નશાદ . . . . . દર (૩૨૩) ૧
શીશુ . . . . . દર (૩૫૧) ૧
કલાઈ . . . . . દર (૫૧૬) ૧
રુપ . . . . . દર (૫૨૪) ૧
તરાખુ . . . . . દર (૫૮૧) ૧
ખીતલ . . . . . દર (૫૮૪) ૧
ચોખુ રુપ . . . . . દર (૬૮૭) ૧
લોહોડાનો તાર . . . . . દર (૮૧૨) ૧
પલાટી નંન . . . . . દર (૧૧૬૭) ૧
કાચ . . . . . દર (૧૨૪૮) ૧
શગેમરમરનો પથર . . . . . દર (૨૮૩૩) ૧

પણ હવે કોઈ શવોલ કરશેકે જારે ગર
નીથી શવલી ચીજોનું કંઈ વધેય તારે લાક
ડુ કે જને આપણે આતશમાં મેલીક્રમ તેનું
તો કાઈ કંઈ વધતુ નથી કંઈ નવાબ કંઈ
કે લાકડુ પણ ખીજ શરવે ચીજોનો નાઈક
વો પણ તે કંઈ મીશાલ જરાકખી વધીક્રમ
કિયુ આપણને નાલ ન પડવાને તેને નેટલી
ગરમી નાઈક્રમ તેટલી ગરમી નહીંઆની આ
ગમચન નહીંને રાખ થાક્રમ
૧૨૨૨ બીજામયન શીશુ તમા કલાઈ ક તર
† બીજામયન ક કંઈ ઘાતુ છે.

અને ૧ પાંચમીઓ—૫ અને ૧ છ દશ અને
૨—મલીને ૬ હુમાર ૫ શોઓ ૬ દશ અને
૨ કટલે ૬ હુમાર પાંચમીઓ, બાહ્યશઙ આવે
આ અને લખવામાં ૬૫૬૨ કિપરમાણે લખા
કરે કન રીત રાખલા શરવાલો કરવાના કામે
લાગેછે પણ શરવાલોના પાડાઓ મોઢોડે રા
ખેખાથી કટલી ગુમવણ અને લખાઈ માતી
નથી.

ક કારણશર હુમા શરવાલો કરવાનો
કક કોઠો નીચે આપીકય તે નચો શરવા
લો નહીં કરી જાણના હોડ તેઓડ આડ
કોઠો મોઢોડે કરવો.

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭
૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮

ક કોઠો આડ પરમાણે કામે લગાડ
મો—જો આપણે ૭ અને ૫ નો શરવાલો
જાણવો હોડતો દાહાલી બાગુની પેઢલો આ
લખાંથી ૭ અથવા ૫ મોઢોથી કાહાડો અને
પછી બીજા અખશર-લિપલી હાગ્રાથી લો
ઈ કાહાડો જમકે લિપલી હાર જાહેથી ૫
લીધા અને દાહાલી બાગુની પેઢલો હાર
માથી શાત શોડોપેઆ તારે શાતનીજ હાર
માં પાંચમી હોડકે જ બાર નેવેઆંગા આવે

ખાચ તે શાત અને પાંચનો શરવાલો થઈ
ઓ. જારે આડ કોઠો પુરતી રીતે મોઢોડે
રહેઓતો તમા હાર કોઈ બેકે રાખેઆનો શ
રવાલો પેઢલથી કરી રાખવો. જ કે કરવાની
રીત હોડકે જાણવેઆ પરમાણે. જ આક
કાઓનો શરવાલો કરવો હોડ તેઓને કક
ની નીચે કક—દશની હોડે દશ—દશની હો
ડે શોઓ ક પરમાણે મોઢોડો. તીયાર ૫
છી જમલી બાગુની પેઢલથી આલ જ રા
ખલી કકનીછ તેઓ શરવાલો લેઓ અને
જ જુમલો આવે તેઓ કક અને દશના ભા
ગે કરો જમકે જા ૬૫ આવેઆતો ૬ દશ
અને ૫ અથવા ૨૨૭ આવેઆ હોડતો ૨૨
દશ અને ૭ ક પરમાણે ભાગ કરો.

ક જુમલામા કક જાગડ જ આકકો
આવે તેઓ કકની જાગડ મુકો અને જટલા
દશ આવેઆ હોડ તેઓ ઈઆદ રાખો પછી
દશના રાખલા આકકાઓનો શરવાલો લેઓ
અને તેઓ અદર જ આગલા દશ ઈઆદ
રાખીઆ હતા તે બિનરો અને પછી જ ક
ઈ જુમલો થાડ તેઓના દશ તથા શોઓમાં
ભાગ કરો જમકે રાખલા મલીને ૧૮૫ દશ
આવેઆતો તેઓ ૧૮ શોઓ અને ૫ દશ
માં વેહુચી આપવા. અને ક પરમાણે જ
દશ આવે તેઓ જુમલામા દશની જાગડ મુ
કો અને જટલા શોઓ આવે તેઓ ઈઆદ
રાખો.

કન પરમાણે આગલની માકક શોઓ
ની હારનો શરવાલો લેઓ અને આમલા ઈ
આદ રાખેઆ શોઓ બિનરો અને ક પરમા
ણે પાંચનો શરવાલો કરી અને છોડલી
હારનો જ જુમલો આવે તેઓ કોઈથી ભા

ગ કીયા વગર મુકી દેઓ. શારી પહે મ હમજવાને વાશને હુમે કક નીચે શરવાલો કરી બનલાવીકમ તે ઊપર ધીયાં. પોહોચા ક્યુ.

૨૭૦૯+૫૭+૨૩૫૮૬+૪૦૦૯+૭+
૧૭૯૬+૧૭૭ કિના જુમલો શુ થકિઓ ?
આઈ દાખલો કરવાને માટે ઊપર જણાવે
આ પરનાણે ગોઠવો નમકે—

૨૭૦૯ હુવે કિકની નંગાના આંકડાઓનો
૫૭ શરવાલો લઈકે—૭ ને ૬ તેરને
૨૩૫૮૬ ૭ વીશ ને ૯ ઓગણ તરીશ ને ૬
૪૦૦૯ પાતરીશ ને ૭ બેડેલાલીશ ને ૯
૭ કકાવન કટલે ૫ દશ અને ૧ તાર
૧૭૬૬ ૧ પેડેલલી ઓલની હેકલ મુકીને
૧૭૭ ૫ ધંધાદ રાખવા હુવે દાની

નંગાના આંકડાઓનો શરવાલો
૩૨૩૪૧ લઈને તેમાં ઊભરીક તેના કરતા
પેડેલાલીન પંઝીનરીક કેધંધાદ રાખવાને જ
ર નહી પડે, તારે ૫ ને ૭ ખાર ને ૯ કિક
વીશને ૮ ઓગણતરીશ ને ૫ પોતરીશ કટલે
૩ શોચો અને ૪ દશ તારે શરસતા પરનાણે
૪ માડીઆ અને ૩ ને શોચોની નંગાનાં
આંકડાઓમાં ઊભરીક કટલે ૩ ને ૧ ચારને
૭ અગીઆર ને ૫ ગોલ ને ૭ તરેવીશ કટલે
૨ હજાર ૩ શોચો તીઆરે ૩ માડીઆ અને
૨ ને પાછલની હારમા લઈ ગઈઆ. તારે ૨
ને ૧ તરણ ને ૪ શાત ને ૩ દશ ને ૨ ખાર
ના ૨ મુકીઆ અને ૧-ના ૨ ઊભરીને ૩
મુકી દીધા, તીઆરે ૩૨૩૪૧ ક રાખવી રક
નોનો શરવાલો થકિઓ. શરવાલાના દાખલા
કરવા માટે હુમે હેકલ કક કોઠો આપીક

મ તે કોઠા નાહોથી ઘણામાં ઘણા વીશ શ
રવાલાના દાખલા કરી શકામે. ૬ કોઠો ક
વી ઇકોકતીથી ગોઠવેઆના આવીઓમાં કે તે
હેની ઊપરથીતે હેકલ-શુધીની તથા કક આ
જુધીતે ખીજ ખાજુ શુધીની અને કક ખુ
લાયીને ખીજા ખુલાં શુધીની રકનોનો શર
વાલો કક શરખોજ આવતો.

૩૭૯૬૬	૮૦૧૦૬	૨૯૭૮૩	૭૧૮૯૦	૧૫૫૬૭	૬૩૭૪	૧૩૩૫૧	૫૫૪૫૮	૫૧૩૫
૬૧૬૨	૩૯૦૨૧	૮૧૧૩૩	૩૦૮૧૦	૭૨૫૬૨	૬૪૭૦૧	૧૪૭૭૮	૪૭૨૨૨	
૪૮૨૬૯	૭૧૮૯	૪૦૦૫૩	૮૨૧૬૦	૩૧૮૭૭	૭૩૯૯૯	૨૩૬૨૧	૫૬૪૮૫	૧૫૪૦૫
૧૬૪૩૨	૪૯૨૬૬	૮૨૧૬૧	૧૦૮૦	૮૩૧૮૭	૩૨૮૬૪	૬૫૭૨૮	૨૪૬૬૮	૫૭૫૧૨
૫૮૫૩૯	૧૭૪૫૯	૫૦૩૨૩	૯૪૪૩	૪૨૧૦૭	૭૪૮૬૧	૬૬૭૫૫	૨૫૪૭૫	
૨૬૭૦૨	૫૯૫૬૧	૧૮૪૮૬	૫૧૩૫૦	૧૦૨૭	૪૩૧૩૪	૭૫૯૮૮	૩૪૯૧૮	૬૭૭૮૨
૬૮૮૦૯	૨૭૭૨૯	૬૦૫૯૩	૧૦૨૭૦	૫૨૩૭૭	૨૦૫૫૬	૪૪૧૬૧	૭૭૦૨૫	૩૫૬૪૫
૩૬૯૭૨	૬૯૮૩૧	૧૬૫૧૩	૬૧૬૨૦	૧૧૨૯૭	૫૩૪૦૪	૩૦૮૧૧	૪૫૧૮૮	૭૮૦૫૨
૭૯૦૭૯	૨૮૭૫૧	૭૦૮૬૩	૨૦૫૪૦	૬૨૬૬૭	૧૨૩૨૪	૫૪૪૩૧	૪૧૮૮	૪૬૨૧૫

History.

તયારી અ

પરથન તે પરવરદેગારને કુચ ધંધાદ,
અને આહુચ મારી પેડેલી મુખ.

૨. પરમં ન કરૂં મેં તારૂં હુંક ન દાણુ,
અને પછી કરીશ વધારે લખાણુ.
૩. મને છે 'પારશી નીતર' નો છાંડો,
અને કિલો ગોશો અને કંપી નહીં પાંડો.
૪. હું નાણુ ચકે ખોદાની ખેરખાનીથી કે
પતર ફેલાવે,
અને દીનપર દીન પોતાનો વધારો કે
રતુ નાણુ.
૫. હું પરમં ન તારૂં ધીઆન તવારીખ
છીપર કરૂં મેં,
અને તેનું દુકાં ખીઆન કરવા તાકુમ.
૬. તવારીખ કે રાખદ ઘેલોત અનુલીએ છે,
શહેર અને કવેશરથી છીતરેલા છે.
૭. તવારીખ કરે છે ઇનશાનને કાબેલ,
તેથી થાક્ય-દાનાવ અગર હોડા ગારેલ.
૮. તવારીખ આપે છે એકેલો જુગનો હેવાલ,
તે છીપર આપણને રાખવો નાઈક્ય
ખીઆલ.
૯. તવારીખને અગર રાતને દાહોડા પડીક,
તો દીનપર દીન અકલમદ થઈક.
૧૦. તવારીખની ખુશીને અગર પીછાનીક,
તો તેનો છીમડા રાખદ આપણ નાંણીક.
૧૧. તવારીખના છીંકા દરીઆમાં અગર ગો
માં તારીક,
તો ખચીત તેમણો આપણ બેકીમતી
ચોતી કાહાડીક.
૧૨. તવારીખ છીપર નાચલી રાખશે પીઆર,
તે ઘણી થાશે કલ અને ઇઆર.
૧૩. કારણકે તવારીખ આપે છે અશ્વલ ખમર,
અને આપણ તેના ગનીઆનથી થાઈ
ક્ય ગજર.

૧૪. તવારીખ ચોનશાહો અને પાંદશાહાની
ખમર આપેય,
અને વહી તે શાયે રઈકતનુ ખીઆન
કરેય.
૧૫. શુધરાઈ અને નંગલીપણનું કરે છે
ખીઆન,
તેથી નેકી અને બદીનું ચેલરીક્ય ગ
નીઆન.
૧૬. તવારીખનો હોડા અગર કોઈની બદી
ખીઆન,
તો આપણને તે છીપર આપણ નાઈ
ક્ય ધીઆન.
૧૭. કે અગર આપણે કિયું કરીશુ,
તો અવેદાનની કેહેવતમાં આવી પડીશુ.
૧૮. તવારીખનો હોડા અગર નેકીની ખમર,
તો દીલખોશશુ નાણું 'ઇનડીઅનરખર'
૧૯. વાશને તવારીખને લગાડવી ખાંન,
અને ખનાવી દેવી જાણે ચીથું નાન.
૨૦. હવે અટકેય તારી પેન,
કે જો છે કલ મની બેકેન.
૨૧. છુલ ચુક તારૂં કરવી,
અને ફીટવી છીપર ખેડેખાની રાખવી.
(કેક ખીતરથી ચલેલું.)
- ખાંણી વીશે વાનચીત.
- મેહતાજ તથા મેહતાજી નીશા
લીઆ નશરવાંનજ, પેશતનજ અને કાવશજ,
ચે—ગઈ કાલે ચે તેમને કઈ ખાખન
છીપર વાંત ચીતે કરવાને કહીજી હુનું ?
ન—હા—ખાંણી વીશે.
ચે—વારૂ તોરે આપણે પરદાન હુનીઆ

મલેય તેહનુ કહીઅત તેહની દરીઆઈ શેન
 મી—અને લશકરથી મલનું નથી જનજન
 નામોનો અનરતો નામિ તેમતેમ આપણા
 નીતરોની શખીયા. ઘટતી નહિએ અને
 દરવ મેલવવાને અથવા પોતાની ઇછા પુરી
 પાડવાને આપણને છોડી દીધે. પણ જ
 આપણું લોહીન યડીએ તેહની તતકાલ નદ
 દ હીપર અને કાફન ઇમાનદારી હીપર
 આપણે ભરૂં રાખી શકીએ. આપણાં શારા
 લાકમની વખતે ઘણાંક પુરૂં આપણી શા
 મ ધરમે. પણ સકતની વેનાઈ આપણા
 અતલમનાં શમાવીના આપણી આગલ કોઈ
 જીતું રહેનાર નથી. જો માખાપ તેમને 'શારો
 દાખલો દેખાડે નહીતો બાઈઓમા પણ શપ
 ન અને શહુલા રહે નહી. વેશપેશીઅન રહેનુ
 શાહુ જાકે કવી દ્વીકથી પોતાના છોકરા
 શાયે પુરી નીતરામારી રાખી નહી તોપણ
 ટાઈટશનુ પોતાના બાઈ તરફ પરીન જાઈ
 ને તે ધણે ખુશ થાકે. બહારે રાખ મ
 રણ પાએ. તારે તેનું રાખ ઘઈતથને ન
 લીકે પણ તેહના બાઈ કોનોતીઅને પણ
 દાપો જાડવેઓ કે મહને રાખને અ
 રથો ભાગ પોડોએછે તે હીપરત તેહની હી
 પર કિયું જુહું તેહમત મેલવા લાગો તથા
 ગાહર-જાડવવા લાગો કે તેને પોતાના ખાપ
 નુ વશીકતનાનુ રેરવી નાખેકે કવી દુશત મા
 લ તરફ નેધાં રાખીને જો ટાઈટશ આહુતે
 તો તેહને શીખશા કરતે અથવા દેશ નીકાલ
 કરતે પણ તેમ ન કરીને છીલતો તેહને પો
 તાની શાયે રાખકારસારમા પોતાનો ભાગી
 ઓ કરી રાખે. અને હરેથી રાજગતીને

તેહને કહેલું કે "બાઈ તારી તરફ તુને અદા
 વત રાખવી દુશત નથી—કાફન માહાર"
 હેત તારી તરફ ખાહુ દોડેછે અને તેશાયે
 તુહને ઘટે ફટકો હીશા રાખમા લેવા દેવા
 ને હું રાહ છેલું."

આજથી ફિક્-શદીની વાંત હી
 પર પારશી અને હી કુઓની હાલત. કહેવી
 હતી ? તે વખતનો શરવેથી વધારે પઈશાવા
 લો લોકો જે જુહુકાંમાં વસતા હતા તે જુ
 હુકાં કવા હતા કે હાલ જમાનાનો, કિક શા
 ધારણ ધંધાદારી પણ તે જુહુકાંમાં વસવાને
 આમકો ખાઈ—નેઓ બડી ખાદીના જે ક
 પડા પેડેરતા હતા તે કવી હતી કે હાલના
 વખતનો કિક શુધાર પણ તે પેડેરવાને કીજ
 કિક વાર શરમાઈઆ વના નહી રહે—જો
 રાખ તેઓ લેતા હતા તે કવો હતો કે જ
 થી કરીને તેઓના શરીરને શુધાકારી મલે
 નહી—નેઓના વખતનો વીદીઆનો પ્રેલાઓ
 નહી થાકે. હવે તેથી કરીને તેઓ કોઈ
 ની પરકારનું શુખ હાશાય કરવાને અશકત
 હતા—ને વખતના શરવેથી વીદવાન પુરુશને
 હાલનાં નરલા વીદીઆથી શમપુરણ થાકેલા
 પુશનદો અને મનને રજુ આપનારાં અને
 મનેઆનમા વધારો કરનારા વરતમાન પત
 રો વાચવાને ધણુ કડણ પડતું હતું—અને
 તે વખતના હુલકે વાંચેના ગરીમ લોકોન
 શપનાનાથી છાપવા તથા લખવાના હુનર શ
 ખંધી વીચાર હતો નહી. નાનવરોની ન
 દદ વગર ગાડી આવે અને શક તથા હુલેશ
 ની મદદ વગર વાહાણ માલે ક વાતને તે

જોડો-ખોતો ઘણો શુભચિન્તા હતા અને વી
જાતીની મદદથી થકી ચપકામો હતા. ના
કેન દુરના શનાચાર આપણને આવી નહોતી
કે વાતને તો તેઓ ક્ષીની કુલુચ રાખતાતા
નહી અને કે વી તેઓ કેડેતાં છતાં કે કે
રેગના પણ કે કામ કરવાને અશક્ત છે.
આગના વખતના લોકોની હાલત કે પરના
છે હતી, પણ હાલના શમકનો કારીગર
ની હાલત તરફ જોના આપણને કિયુ માત્ર
ન પડે કે જો ધરના તે વહે છે તે ધરના આ
ગના જમાનાનો પેડેને વાધેનો કારીગર પ
છ રહેતો નહી હોય અને જો હવે શુખ હા
લનો હલકે વાધેનો કે કારીગર ભાગે છે
તેડે શુખ તે વખતનો પેડે વારેનો
કે કારીગર ભાગવી નહી શકે. હ
તો હાલ જમાનાના લોકોને માટે પેડે
રવાના કપડા તથા ખાવાની તરફવાર
વગરુઓ લાગવાને શરૂ હતા. ખારકો
તથા લખો માણો કાને લાગેલા છે. ચીન
દેગના લોકો આપણને વાંચને પીનાની આડે
અને રેગની કપડા બનાવવાને કીજ ધંધો
કરે. ઇંગલડ દેશના લોકો તરેહ તરેહ
ના ઓગરો મનાવવામાં તથા તરેહ તરેહ
ની ઇંકેકતિને માટે ખાકના શંખાઓ બના
વવાનો તથા પેડેવાના કપડા વણવાનો અને
તેડેને ધોવાનો તથા રંગનાનો ધ યો કરવા
ના મથગુવ થાકેલા છે. દુર દેશની ખખરો
ના શંખા પોહ્યાડવાના કામના લીજલીના
શંખા કાને લાગે છે અને કે શેડેથી બી
જ શેડેની શેડે કરવાને શરૂ અમની રથ
આવું કીધાના આવી છે કે જાતી કરીને દુર

દેશની શરૂ કરવાને આગના લોકોને શે
હલકે રૂપીઆનો ખરમ લાગે છે તેડે
જા ધરાડો થઈને હુલકાના વખતમાં શેહ
પરશાથી તેઓને શરૂ કરવાને ખની આપે
છે. દુનીયાના દરમિયાનમાં કેડેવી પરકા
રના બનાવો બને છે તે જાણને કીજ વર
તમાં પારના ઓપીપીઓ મેડેનત કરે છે
અને મનામતની રીતના કામો હાશન કર
વાને કીજ શંખેથી શાશની કીમતની ચોપડી
ઓ મહી આવે છે કે જ પુશતકો આગના વ
ખતના શરવેથી વીધીઆવાન પુરુષો પણ વાં
ચવાને અશક્ત હતા. દુકામાં કહીક
તો હાલના વખતનો વચને વાધેનો કે પુર
શંખે શુખ ભાગે છે તેડે શુખ આગના
વખતના ભીમરાવો અને પાદશાહો પણ ભા
ગવી મફત નહી હોય, પણ તે શંખે વી
દીઆના બનથી થાઈ શકે છે અને કેવી રીત
નું શંખે શુખ ભાગવાને માટે પરાણીઓ
કાલ અને હુનરનાજ માતરે કરનાર છે કે
જ કરના દર પલે ધણે કે ભીમે થાક
છે, વાશને શંખે માણોને માટે આક કે
મોરાના મોટી ખાશ કરના છે કે જ અને તે
મ તેઓ કે કાલ હોશન કરીને તેથી થાતા
કાદાનો લામ પોતાના બીજા ભાઈબ વોને
આપવો જાઈકે.

અઠવાડીઆની ખખરોને શરૂ

ગાંધી શાનીવારને દીવશે આ
પણી શુપરીન કોરટના કે વહીવં દાખત
ની કેડવરડ કીજાડેને શપટ આપેઆના
આવેઆ હતા.

આપણી શરકારે પુશતક તથા મોપાંલી
આં અને હરેક કિંવાં છાપેલાં કાગળોનો પો
શરૂ ખરચ થટાડીને હેઠલ જણાવેલો દર હે
નેવોછે.

૩૦ અમ૦ પા૦

ના રતલ શુધીના પાકીટના— ૦- - ૫- - ૬

૧ રતલ શુધીના પાકીટના— ૦- - ૧૧- - ૬

૨ રતલ શુધીના પાકીટના— ૧- - ૫- - ૬

૩ રતલ શુધીના પાકીટના— ૨- - ૦- - ૦

૬ વર્તનથી વધારે વર્તનના પાકીટો લે
વાને શરકાર નાપારેછે.

હુધેરાઈના ફનડના ખાક અને ફુકાન
નો કર નીકલી ગઈઆથી જે ખુટ પડીછે
તે ખુટ પુરી પાડવાને માટે શુલેહનો અમલ
દારોડિ ધરનો છાપો જે શે'કડે પાંચ ટકા 'હ
તો તેહેના હુડી ટકાને વધારો કરીને 'સે'કડે
શાહાડા સાત ટકા દેવેવોછે.

બેનગાલ પરશીકેનશી ખાતેના ખેડુને
નાં શનશારી હાલત વીચે ઈંગરેજ જીપ્પાન
ના જે કોઈ શગીથી શરશ રેશાલો લખે તેહે
ને પાચશો રૂપીઆનુ ઈનામ આપવાને બેન
ગાલના ગોમંદીઓડિ, જાહેર કીધુછે.

ગઈઆ રવીવારને દીને ઈંગલંડનો જે
લ અનરે આવી પુગો હતો તેહેમાં શગીથી અ
ગતના શમાચાર ૬ જોવાના આવેચ કે શી
ખાશોપોલ સંપનથી તારીખ રપ ની માર
અને દીને જનરલ કાનરોખરટની તરફથી ફ
રેનચની શરકારને ૬વી અખર મલી હતીકે
જોરતાલીશ કલાકમાં શીખાશોપોલ ઊપરે ૬
ક દમ હોમલો કીધામાં આવશે. આઈ વા
ત નો ખરી હુમેનો આવતા મેલમાં ૬ બપો
કોઈ અગતના શમાચારો ભારી લડાઈ ચપ
ધી આપણને મલવા નોઈડં.

કલકત્તાની શુપરીને કોરટનો વડો ન
કર્. શર લારેનશ પીલ આન, કાલ અતરે
આવી પુગો અને આવતા મેડ મહીનાની
તારીખ ૩ છની ઈશ્ટીમરમાં શવાર થા
ઈને કલકત્તા ખાતે જશે.

આઈ ચાલુ લડાઈના અને ૧૮૫૫-૫૬
ના વરણના ખરમનો અડશનો ૪૦૦૦૦૦૦૦૦
રૂપીઆનો કાહુ કેઆમાં આવેવોછે.

અફીજના વેપારની તવારીખ— હ
દ—નીતી—અને રાજ દુવારી અશરોની ખા
ખતના “અનશુખ” શાહેર કવેતો જોડીને ૬
ક પુશતક પરગટ કરનારછે. ૬ પુશકતની કી
મત અશસ ખરીદારો પારોથી રૂ૧ લીધા
માં આવશે.

હીનદુશાનની શરકારને તાફિયાં અ
મેંજી શીપાઈઓને માટે તરણકે પરશીકેનશી
ખાતે “નારમલ ઈશકુલ” ઊધાડવાનો ઠેકાવ
થોડિઓછે.

ગઈઆ બુધવારને દીવરો શર જમશેદ
જી ઈનશાઈટીજીશન મધે નીં નોએકજ દે
રાખજક “દોલત” વીગે ૬ક રેશાલો વાચી
શલજાવેવો હતો. આવતા બુધવારને દીને
નીં ધનજીમાઈ કરામજ “કોમોની ઊતપ
નતી ઈતીઆદી શખ'ધી પોતાનુ બીજ વાર
નું લાશાણ કરનારછે.

આજ દીને હીનદુ નાટક વાલાઓ ગ
રાટ રોડ ચીકિતર વાલો ધરમાં પોતાનો ના
ટકો ખેલ કરી ખતજાવનારછે.

આઈ “પોરશી ચીતર” નુ પતર
મુખખાઈના જામે જમશેદ છાપાખાના હોર
મજજ લાદનાઈ પરીનરે નાવેકને વાધને
છાપી પરગટ કીધુછે.

પારસી મિત્ર

અંગ્રેજી

પારસીઓની નીતીની તથા કેલેવણીની અને ધર્મશાસ્ત્રી

હાલત શુધારનાર, પત્ર

The Parsi Friend

Devoted to the intellectual and moral elevation

and the social well-being of the Parsis.

પ્રથમક ૧ હુ.

શનિવાર—તારીખ ૫ મી એપ્રિલ ૧૮૫૫.

આક ૭ મી.

The first or introductory lecture delivered before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute, will hereafter be published. The subject of self-improvement is, however, so important, that we may continue to offer some further observations and suggestions on the subject.

Self-improvement should be social. We are by nature social beings, made for the minglings of the world, ever to be in intercourse with our fellow-men, and at every contact with them to give and take impressions that are to last forever. And to this trait of our nature we should have respect in the great work of self-improvement. We should guard against being

unsocial, we should cultivate the power and the habit of expressing our thoughts, and of imparting and receiving both benefit and pleasure in social communion. If we are but mutes in society, it were as well at once to be in an asylum, and if we speak only to give pain to others, or to display our own folly, it were far better to be silent. We should, then, cultivate an intelligent, a cheerful, a sociable and a friendly spirit—the spirit of sympathy with our fellow-beings—sympathy in their employments, in their improvement, in all their joys and sorrows. We should put away scandal and suspicion, and harsh judgment, having faith in others till compelled to withdraw

it We should subdue selfishness, and cherish patience and forbearance as the habit of life. By the look, and the word, and the deed of kindness—by anticipating the wants and studying the welfare of others—by ever seeking their happiness, and that in little things—in all these ways we should ever strew around us the charities that cheer, and soothe, and bless. It is an affecting thought that soon death will carry off all those who are now mingling with us in everyday life, and that then all our intercourse with them will rise to the mind, either as a star of joy and peace, or as a source of the deepest bitterness and grief and self-reproach. And we should see to it that our social character is such, that we shall feel it to have been a blessing and not a curse to others, when they are gone from us, or we from them, forever. To this end, then, as well as for our own sake, we should seek to unfold and enlighten and purify the social affections—those that bind us to the parent, whom we reverence and almost worship, to the wife with whom we feel entirely identified in affection and interest, to the brother and the sister so fondly beloved, to the family, to the friend, to the neighbor, to the land of our birthright, to the world. Those affections we should elevate from instincts to principles, from impulses to deep and eternal attachments, indearing them with all that is right and faithful, and ge-

nerous and true; making them as far as possible like the love of the Father of us all to his own children. Growth and improvement as social beings—this is alike due to our nature and enjoyment, and to our fellow-beings.

Self-improvement should be moral. Let it be Physical without this, and it does but make us finer animals, with no regard to the great end of our being. Let it be intellectual without this, and its intelligence may be perverted only to blight and destroy. Let it be social without this, and it may be used or rather abused to the vilest ends, sneering in secret at the moralities of life, and trampling them all in the dust for the sake of self-indulgence. There is too great a tendency, with many to separate these things—to cultivate the physical, the social, and the intellectual, while the moral is neglected. Not without reason has it been said, 'that the tendency to exalt talent above virtue is the curse of the age'. And for this very reason it is, that we the more need to cultivate our moral part, as the guide and the check, the perfection and the glory of our nature. Truth and duty—these we should ever and earnestly seek, that we may know the one and do the other. Every wrong propensity we should strive to subdue—every evil habit to lay aside—every good one to cherish. Conscience and principle we should enthrone within us, and even hearken to their voice. Of-

ten should we ask as to our nature and destiny as immortal beings, and, bound as we are to an invisible world and a deathless existence, we should seek to prepare for the scenes that are before us. Now here has self-improvement so glorious a field as when she whispers of our destiny—as when she reminds us that we are to live forever—as when she unfolds the idea of good and of duty clearly and livingly within us. And never do we appear so noble, so like supernatural intelligences, as when we are bound to the Eternal and Almighty one in deep reverential affection, in joyful obedience, in celestial hope, when benevolence reigns within us, glows in our looks, breathes in our words, and lives in our conduct;—when our whole life is one continual process of self-improvement and elevation—when principle regulates every act, and when all around us feel that we are becoming noble, and better, and happier. Such we may be; and as our progress here there is no assignable limit. The pathway before us takes hold on eternity, and in it we may eternally ascend, rising with a livelier order and a swifter progress and moving with a firmer energy forever and forever.

શ્રીધીપદારથ યોગીનીઆન.

આંક ૬ કો.

કુ. ૫૧.

ગામિઆ આંકમાં કુમોર્ કહે

છી હુનુ કે. હરેક ચીનના બચેઆ પછે “કાર
બાનીક આશીદ” હવા. ભીતપેનપાડછે. હવે આ
હવે અને તેમજ શપલા બાલપરો કહવા પે
દા કરેછે તેજીવર આઈ આંકમાં વાચનારાઓ
ગું ધીઆન પોડોઆડવાની હુમે અગત્ ગોઈ
દિમ-દરદિક બાનવર પોતાનો દંત અદર લે
તીવખને હવા. માહેલી “આકશીન” ન” પોતા
ના રેક્ષામા લેઈછે અને દંત કાહાડતી વખતે
કારબાનીક આશીદ હવા. બાહેર કાહાડેછે પણ
ઈ કારબારનીક આશીદ હવા રેક્ષામા કાહાં
ધી આવી? કેડેથી નહી પણ દ બની અદર
લીવેડી “આકશીન” માણ્યોના અને બા
નવગના લોહી શાયે ચલી નઈ તમાતેને
શાફ કરી અને તેની માહેલા “કારબાન”
શાયે અભિખત થાઈ કારબાનીક આશી
દ હવા. ભીતપેનકીધી કે લે હવા દ અને વા
ને તેઓ બાહેર કાહાડી નાખેછે અને
લે તેજ હવા. પાટી આપણે દંતમા લેઈજુક
તો અચીત આપણા બાનને ગુકશાન થઈઆ
વીના રહે નહી. ઈ. હવા. તેમ આપણા રે
ક્ષામા ભીતપે ને આઈમ તેજ મરીગડલા બાન
વરો તથા કોહી ગડલા અને કરનાડિલો બા
હના પાતરાઓ અને ફોઆચી પણ કાર
બાનીક આશીદ હવા મુશકલ ભીતપે નુ આઈમ
ઈ હવા કોઈ કોઈ વેલાઈ કુવાના અને બા

બસ દરમિયાન ખોખામાં ધણીજી ફકરી થાકે
 ન અને જો વેલોડ કોઈખી પરાણી તે કુવા
 ના અથવા ખોખામાં નહીં લાગેય તેવેલાઈ.
 તે જનવર તુરંતજ નરણ પામેછે અને તાહા
 પડીબાથી સડી નહીંનેખીજી કારખાનીક આ
 શીદ હવા, ઊતપન કરેય. આઈ પરમાણે
 કે હવાના ન્યામા જનવરોનો નરણથી પુરા
 ફલ, ઊંચિરા થાકેય કેવા ખોખામાં ધણીજી
 પ" અને હીનદુશ્યાનના ઘણાંછે તે શબલખો
 નું અનેરે ખીઆન આપતા ધણીજી લાણુ થાઈ
 પડે તાડે તેજાના ફક ખોખા વીચે ઘોડી હ
 ના શંતોશ પાંખીકેય. "ધંતડી" ના "ગરો
 તો દેલ કેન" નામનો ફક ખોખાંછે કે
 જાહા જાણશ ના ગીઝી હોડતો તેને કાઈ
 અડચણ થતી નથી પણ તેની સાથેના કુતરા
 ખો અદર ગીઆથી તરત નરણ પામેછે
 હવે કે ખોખામાં જાણશ નરણ નથી અને
 નેની શાખનો કુતરો શાખાડે નરીખંડેય કેવા
 શવાલ હોઈ પણ ધણીના દીલના ઊંચે વા
 સને કે શવાલનો ન્યાંખ આંખવાળું હોને
 વાનમી દીગેય. હજોઈ આગલા આડમા કહે
 જી હું કે કારખાનીક આશીદ હવા ધણી લો
 રીછે તેથી કરીને તે ખોખાને તડીકે પથ
 રાઈ રહેય અને જાણશ પુર જી ચી નગીઆઈ
 રહીશકતી નથી તેથી કરીને જાણશ જાતને
 કાઈ પણ જુકશાન થતું નથી પણ કુતરાઓ
 અને કેવાન ખીજા નાખલો કલતાં જનવરો કે
 ન્યાના ડોકાં નીચે હોઈઆથી કારખાનીક
 આશીદ હવા દંનના લેકેય અને તેથી તેઓ
 નરણ પામેય.

ઊપર હજોઈ કહીજી કે દર ધડીક

જાણશ જાત અને તેનજ શબલા પરાણી
 ખો પુરાફલ કરનાનીક આશીદ હવા ઊતપન
 કરેછે તારે ફક. ધાથતી ઊંચેના કે આઈ પુર
 રખાણે કે હવાનો દર પલના ઊંચિરાથી
 તથા આક્રીજનના દર પલના ધરાડાથી
 આપણી આશપાશની હવા કોઈખી દા
 હાડે ખરાખ થઈ નરેખ કારખારનીક
 આશીદ થઈ પડે. પણ કેધારતી કરવી
 કે તલન નકામીકે કેમકે આપણને પેદા
 નો કરનાર ખાવેદ કે જ ફક ખાપની કા
 હી આપણી ઊપર મહેર રાખી આપણ
 રખાણ કરવાને દર ધડીક ફીકર રાખેય તે
 ખાવેદ કે જ નહેરી હવાને જાહાડપાનના ખો
 રાક દાખલ રહેલીછે અને કે હવાને દ
 નમા લેવાની તથા આક્રીજન હવાને દ
 મમાથી બાહર કાહાડવાની તેઓને શક્તી
 બખતડીછે, કે જેથી પરાણીના જનને જુ
 કશાન કરનારી કે નહેરી હવાનો જમાવ થા
 કે નહી અને શરણ જુવન તેને હાઈઆતી
 મા રાખતારા આક્રીજનનાં પલે કાઈ ધ
 શોડો થાઈ નહીં.

જાહાડપાનને કારખાનીક આશીદ હ
 વા ધણી અગતનીછે કે આપણને રહેલ
 થી જાલગ પડેય. જાહાડને ઊગાડતી વ
 અને આપણ જાઈકેય થાણું કરીને કુનખી
 ખો ખાતર નામેછે તથા જુકલા જનવરો
 તથા કોહોડી જાહલીને તે નગીઆઈ પરી
 રહેવા દેછે તેનું કારણ શુ ? કે કાઈજનહી
 પણ કારખાનીક આશીદ હવા ઊતપન કરવી
 કેમકે કે હવા જા કે જનવરોને ફક નહેર
 ની મીસાલેછે તોપણ જાહાડપાણને ફક અડ

લીખ્ય મોરોડની કાણી કાંમે લાગેછે. આ
ક પરમાણે તે શરવે - શક્તીવાન પરમેશ્વર
જેણે બ્રહ્મ દાહાપણ અને તેની રહેમ આપ
છેને ખોલી રીતે માલ ન માર્યા આવેછે. આ
ખાવદ ! હવે વાંચેલી કહેલું કાંમે અને બરા
બર મુકરી કાંમે તે નકાની ચીજ આંક ફુની
આના પેદા કીધીય પેણ બારીકીથી તપાસ્યા
હવેને માલ ન પડેય કે તેના હુતારી ગઈ
તીછે. કેમકે ફુનીયાની અ નદરની શક્તિથી
નાશકારક ચીજોનો તે જવાતો. શીષ્યાગ
કીધેછે અને તેને વીરે દેવીના શરીરે
વળે. કીરેલીએ કે હવે શરખા આકાશર આ
દની તેના પુરતી રીતે વીચાર કરવાને તથા
તેની ઇચ્છાગીય રીતે વખાણ કરવાને સુવચન
તાકાદ-ધરાવના નથી.

કારખાનીક આશીદ હવા જોકે પ્રેક્ષા
માં લીડી હોઈતા માલમ ખતને ગુકશાન
અર્થિયા વીના રહેતું હોઈ તે છતા પણ જો તે
ઓના માલમા ગઈ હોઈતા તેઓને ગુકશાન
કરીઆને બદલે આર ધણીત અમતીયાની
થાઈ પડેછે. કેમકે સોડાવાતર, બીર, ચમ
ચેન, અને દેવીજ બીજ પીવાની ચીજો
મા કારખાનીક આશીદ હવા પુશકલ હોઈ
છે કે જો માલમા ગીઆથી આપણને તે શુ
ખાકારી બખજેછે અને જોતથી તેઓનો સંવા
દ આપણને ઘણે શરો લાગેછે. માંછીમાં
ણ કારખાનીક આશીદ હવા પુશકલછે અને
તેથીજ તેનો શવાદ આપણને ઘણે શરો લા
ગેછે. જની શાખેતી જોવી હોઈતા પાંછીને લી
કાવો અને તીબાર પછે તેનો શવાદ લઈ
દેવો કે તે તમને ધાતુ ન કીક અને સંવાદ

વગરનું લાગતું કેમકે તે પાંછીમાંથી કારખા
નીક આશીદ હવા નીકળી ગઈ અને તેથી તે
નો શવાદ આવો ખરાબ થાઈઓ.

ગણીત શાસ્ત્ર— આંક ૫ નો.

જો બે જુદી જુદી શખીઆઓ
આપણે લઈશું અને તેઓને ૬૬, ૬૬ સાથે
શરખાવીશું તો તેઓમાંથી ૬૬ તરીકે શખે
આ દેવી માલમ પડશે— કે જો તેઓને પેટ
લી બે શખેઆ માટેની નાધલી શખેઆ
અદર લાગેશું તો તેને તે માટેટી શખી
આની બરાબર કરશે અથવા જો તેઓને જો
ટાટી શખીઆ માટેથી કાઢાડી નાખશું તો
તેઓને પેટી નાધલી શખેઆની બરાબર કરીશું
ખશે. તે આંકડો સોડોટી, કાઢાડાની રીતને
અ કાણીતમા બાદ બાકી કરીને કહેલું કે
જોપરથી માલમ પડેલું કે રીતની બે મલ
જો હોઈછે. પેટલી મતમ ૬૬ માટેટી
શખીઆની માટેથી નાધલી શખીઆને બાદ
કરી. અને બીજા ૬૬ નાંધલી શખીઆને
કટલી વધારવીકે જોઈ કરીને તે માટેટીની
બરાબર થાઈ. હુરેક માટેટી અને નાંધલી
શખીઆ બરાબર કાઢાકડા લઈને તે બે હાર
મા ગોડવીકે જોઈ.

૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

હવે જો ૬ કાઢાકડાઓમાંથી નાધલી ૨૬
મના થાઈ રહે તાહાથી જમણી બાજુ છી
પરથી બે બે કાઢાકડા કાઢાકડા જોઈતા
માટેટી ૨૬ મના જોડવારહેતે તે જોપરથી બે

રકમનો તકાવત રહેશે. આર્થિક દાખલામાં ૩) રહે
 એ હવે જો આપણે બંને કાહાડી નાખીએ
 ખેલે હેલની હારમા દાહાખા હાત ઊપર
 કકક ઊભરીકે તે કટલે શુધીકે હેલની ચોલના
 શબલા ખાંચાઓ બરાઈ નઈ તારે તે બેઝ
 રકમો શરખી થાય, અને નેટલા ઊભરીકે
 તે આગલી ખાકીની બરાબર રહેશે. બી
 ના બીકટ દાખલાઓ કરવા નઈકે તેની
 આગમન કક બાબદ ધ્યાનમાં રાખવી જો
 ઇકમ. જે બે શ બેખાનો તકાવત કાહાડવો હો
 કે તેઓની અદર શરખીત રકમ ઊભરીકે
 અથવા જો શરખીત કાહાડી નાખ્યું તો તે
 ઓના તકાવતમાં ફેર પડનારનથી અને તેથી
 કરીને તેમની ખાકીમાંથી કાંઈ ફેર નથી પ
 ડનાર કે ધાણ ન શેહેલથી શક્યપડશે. જો
 ઊપર આપેલા કોઠાની આપણે ઊપલી બે
 હારમા નમણી ખાતુકે, કકક કાકકો વધાર
 થુ નો તોડપણ ખાલી ખાયાતો ખાતરે તર
 હાત રહેવાના તારે ખાકીના જની તેજ
 કમ પરનાં જો નમણી ખાતુકથી કાહાડી
 નાખ્યો તોપણ ખાલી ખાયા જનાતેજ રહે
 વાના, તારે જો આપણે બાદખાકી કરતી વ
 ખને બેઝ શંખીયાઓના ઊભરીકે અથવા
 બાદ કર્યું તો આપણી ખાકીના કાંઈ ફેર
 પડવાનો નહીં.

જો આપણને ૫ ૭ ૬ ૪ માંથી ૪

૬ ૧ ૨ બાદકરવા કહીખાં હોતો નીચે ૫
 રનાં જોનાં કક કોઠામાં કાંહાકકા ગોઠવો.

૦૦	૦૦૦	૦૦૦	૦૦
૦૦	૦૦૦	૦૦૦	૦૦
૦૦	૦૦૦	૦	૦૦
૦૦	૦૦૦		
૦	૦	૦૦	૦૦
		૦૦	

૫૭૬૪

પછી ૪ માં

૨) કાહાડી

ખોતો ૨) ૩

આ તેનીચે

તારે આખા

જોહાટી શં

આની કકની જગામાંથી નામણી શં

આની જગાના આંક બાદ કીધા કમ પર

જો દશની જગાનાં આંકકાઓ ખી કરીકે

રહે ૬ દશ માટેથી કક દશ કાહાડી નાખે

અને જ રહેશે તે નીચેના ખાયામાં મુકી

અને તેજ પરનાં જો માથી ૬ બાદ કરીને

નીચેના ખાયામાં મુકીકે અને ૫ માથી ૧

બાદ કરીને ૧ મુકીકે તારે ખાકી વધે

તે ૧૧૫૨ થકિઆ જો આઈજ રીતની

લી શખીયા હોતો બાદખાકી કરવા

જો શેહેલ પડને પણ કેટલીક વખતે

ખનતું તે આર્થિક દાખલા ઊપરથી

ખ પડશે. ૩૨૫૧ માથી ૨૪૬૭ બાદ કર

હોતો તેહેને ઊપરની માફક જો વીકે.

૬ ૬ ૫ ૫

૦૦	૦૦	૦૦	૦
૦	૦૦	૦૦	
	૦૦	૦૦	૦૦
૦૦	૦૦	૦૦	૦૦૦
		૦૦	૦૦
	૦૦	૦૦૦	
	૦૦૦	૦૦	૦૦
	૦૦	૦૦૦	૦૦

૩૨૫૧

૨૪૬૭

૭૮૬

અતરે આપણને માલમ પડે છે કે

લી હારમાં ૧ છે તેમાંથી ૭ કાહાડી

તા નથી તારે દશની જગાના ૧ કાહાડી

ખીને તેણે બદલે ફક્ત જોડે દુધ મુકે તા
 રે તાહો દેશને ૧) અગીયાર થઈયા અને
 ૧૧ માટેથી ૭ કાહાડી નાખેતાં બાકી ૪ ર
 હે તે નીચેના ખાયામા મુકીઆપછી વલી ૪
 દશમાટેથી ૬ દશાબદ થતા નહીં તારે ઊપ
 લી હારેમા શોએની જગામાટેથી ૬ ક. કાહાં
 કડો કાહાડી નાખીને તેણે બદલે દેશની જ
 ગાડ તે દશ કાહાડા મુકે તારે ૧૦ ને ૪, અ
 બેદ થઈયા તેમાથી ૬ બાદ કીપા તારે બા
 કી ૮ રહેઆ તે દેશની જગાડ નીચેના ખાં
 આમાં મુકીયા, તારપછે ૬ કામાંથી ૪ બાદ થ
 નાનથી તારે હજારની જગા માટેથી ૬ ક. કા
 હાકડો ખીશાડીને, શોએની જગાડ દશ કા
 હાકડા મુકીને ૧૧ માટેથી ૪ બાદ કીધા તારે
 બાકી ૭ રહેઆ તે નીચેના ખાયામા મુકીયા
 પછે ૨, માંથી ૨ બાદ કીધા, તે કાઈ રહીજી
 નહીં હવે ઈહાં નાલમ પડશે કે અડચણ ના
 નરે આડજ પડે છે કે જો કે જ રક ન મા
 હેથી બાદ કરવાની છે તે પાતે જોડોટી છે પણ
 તેની મહિથી કેટલાક અખરો બાદ્યનારા
 આંકડામાંના અખરો કરતાં નાધલા આવે
 તારે તેથી કરીને છુટી છુટી બાદ્યમાકી યાતો
 નથી પેટેલા દાખલામાં ૬ અડચણ પડી નહીં
 કારણકે તેની માટેની જોડોટી શોએના
 અખરો પણ ખીજના કરતા જોડોટાહતા ૬
 ન ખીજા દાખલે આપણે ખીજ રીતે કરી
 શખીડ તે કમકે આપણે ૬ ક. આકડો ૬
 વો શોહોધી કાહાડી કે જ નાધલામા ઊમ
 રીકિતો જોડોટાની બરાબર થાઈ તેમ કરતી
 વખતે આપણે જોઈએ કે કાઈ આંકડો ફવો
 નથી કે જ ૭ માં ઊમરીકિતો ૧ થાઈ તારે

આપણે ફવો આંકડો શોહોધી કાહાડી કે
 જોડે શાતમા ઊમરીકિતો ૧૧ થાઈ તારે તે
 આંકડો ૪ છે તારે ૪ હેલના ખાયામાં મુકી
 આ પણ આપણે ઊપલી રક નમા દશ
 વધારેમા તારે નીચેની રક નમા પણ દશ
 વધારવાજોઈ તારે, નીચેની રક નમા દેશની
 જગાડ ૧, ઊમરીકિ ૬ રહે દેશ ઊમરીઆ બ
 રાખર થઈજી તારે દેશની જગાડ ૬ ને ૧
 શાત થઈયાં હવે ફવો આંકડો ઊમરીકિતો ૫
 થાઈ તારે ફવો લેઈ કે જ ૭ માં જલ
 નીકિતો ૧૫ થાઈ તારે તે આંકડો ૮
 થઈયાં તે નીચેના ખાયામા મુકીયા ૫
 લ વલી આપણે ઊપલી રક નમા દશ દશ
 વધારે લીધા તારે તેટલા નીચેની રક નમા
 માંજા ઊમરવા જોઈ તે શોએની જગા
 ડ ૧ ઊમરીઆથી ૪ ને ૧ માથ થઈયા તે
 માં પણ આગતની માફક ફવો આંકડો નહીં
 જલો કે જ જલવેઆથી ૨ ની બરાબર થાઈ
 તારે ૧૨ ની બરાબર થાઈ ફવો આંકડો ૭
 છે તે લીરો અને ખાયામા મુકેઆ અને ખેમાં
 ૧ ઊમરીકિ કીધા જમાં કાઈપણ ઊમરીઆ
 વખર ૩ થાઈ છે તારે કાઈ નહીં મુકીજી તારે
 તે આંકડો ૭૮૪ થયો તારે ૬ ઊપરથી ના
 થતા આંકડાને જોડોટામાટેથી બાદ કરવાની
 રીત આઈ હેલ પરના છે જોડોટા આંકડા
 માંથી નાધલાને બાદ કરવો હોડિતો નાધલાને
 જોડોટાની હેલ મુકે ૬ થી રીતે કે ફક્તી હેલ
 લ ૬ ક, દેશની હેલ દશ, શોએની હેલ શોએ
 ૬ પરમાણે આવે તાર પછે જોડોટા માટે
 ની ફક્તી જગાના આંકડામાંથી ના વલાના
 નો ફક્તી જગાનો આંકડો બાદકો અન બા

હી વધે તે તેની નીચે ફક્તની જગાડ મુકે
અને પછે તેના પરનાં છે દયાની જગાના આ
કડાને અને તેના પરનાં છે શય્યા આંકડાઓ
ને મુકે અને જ રહે તે જવાબ. પણ જો
ફિલ અને કે જોડોટી શખેઆનો ફક્ત આ
કડો તેની નીચેનાં નાધતી શખેઆનાં આક
કા કરતા નાધતો હોઈતો તેનાં ૧૦ હી જોટી
ને આગવની કાંલી ખાદ કરવું પણ નીચે
ની શખેઆના તે આંકડાની દાહાખી બામુ
ના આંકડાના ફક્ત હી જોટી જ રહે.

ખાદખાકીના હુર કોઈ દાખલામાં જો
તરે ખેત રકમો હોઈ છે તેથી કરીને તેનેની
રીત શરવાણો જોમાં પછી ફક્ત રકમો આવી
શખે છે તેનાં કરતા શેડેલી છે તોપણ તેને ખરો
ખોટો તપાસવાની અગત્ય છે તારે તે તપાસવાને
શરૂ ફક્ત દેખડતી રહેલી રીત છે. જો હુર કોઈ
ખાદખાકીના દાખલો કીધો હોઈ તેનો ખાકીના
અને નાધતી રકમોના શરવાણો કરવો અને
જો તે જોડોટી શખેઆની ખરાબર થાઈ
તો ખાદખાકી ખરી નાંદણી. જો ખાદખાકી
શરવાણથી ખરી ખોટી માલ'મ પડે છે તો
જે શરવાણો ખાદખાકીથી ખરોખોટો માલ'મ
પડે જોઈ અને તે પરનાં છે થાઈ શખે છે.
હુર કોઈ શરવાણો ખરો ખોટો તપાસવો હોઈ
તો શરવાણની રકમોમાંથી હુર કોઈ રકમ
રહેવાઈને ખાકીની બીજી રકમોના શરવાણો
લેજો અને પછે બધી રકમોનાં શરવાણોમાં
થી તેને ખાદ કરો અને જો ખાકી રહેજો આંક
કો કાહાડી નાંખે આંકડાની ખરાબર હો

૨૭૮૧ કિતો શરવાણો ખરો જાણવો. જ
— જો આઈ રકમોના શરવાણો ખ
૨૬૬૪ રીંછે ઈઆ ખોટો છે તે તપાસવો
૨૮૦૭ છે નારે હી પરની ફક્ત રકમ કા
૯૦૯૦ હાડી નાંખી અને ખાકીનાનો
— શરવાણો લીધો અને પછી પેટુલાં
૧૮૩૪ શખેલી રકમોના શરવાણો જ
૧૫૫૬ આવીજો હોતો તેમાંથી આઈ શર
— વાણો ખાદ કીધો તારે જ કાઈ
૨૭૮૧ ખાદખાકી આવી તે કાહાડી નાંખે
જો આંકડાની ખરાબર થાઈતો ફ શરવાણો
ખરો નાંદણો. પેટુલી રકમ કાહાડી નાંખેજો
ખરો બીજી તરોજી ચોથી ઈઆ હુર કોઈ ખી
કાહાડીને તપાસેજો માલ'મ પડે. ફ શરવા
ણો તપાસવાની બીજી રીત છે. શરવાણો કર
વાને માટે જ રકમો જોડવી હોઈ તેઓની
દર ફક્ત બીજી હારમાંથી ફક્ત ફક્ત આંકડો
કાહાડી નાંખો અને તેઓને ખરો થુન જાણી
ને શરવાણો કરો અને જ આવે તેને તે ત
પાસવાના શરવાણો જોડેથી ખાદ કરો અને
ખાકી રહે તે જો કાહાડી નાંખેજો આંકડોની
ખરાબર આવેજો શરવાણો ખરો જાણવો.
૧૭૮૩૨ જો ખરો આઈ શરવાણો ખરો ખો
૧૪૫૪૭ ટો તપાસવો છે તારે દાહાખા હાથ
૧૯૦૫ હી પરની પેટુલી બીજી હારમાંથી
૨૧૨૧૦ ૧. કાહાડી નાંખેજો તેની પાસેની
— હારમાંથી ૭ કાહાડીઆ વલી તે
— હોની પાસેની હારમાંથી ૨ અને તેને
૭૩૩૧૯ ની પાસે બીજી અને છેજો પ
૫૬૦૯૪ કાહાડેજો અને જ ખાકી રહેજો
— તેજો શરવાણો આઈજો તે ત
૧૭૨૨૫ પાસવાના શરવાણો જોડેથી ખા

૬ કીર્તિ અને જો બાકી રહેઆ તે કાહા
ડી નાંખેલા અખશરોની બરાબર અને તે
ઓની જગ્યા પરઆણે આડિઆ—૧ દાહાની
બાજુક પેડેલાન આવેઓ—૭ તેની પાછળ
ક પરઆણે બધા આવેઓ તરે ક શરવાઓ
ખરોડે ડહુ શાબેત ધાઈજી.

હવા જે આપણે દેખમાં લઈ જઈશ

(ગડિઓ પતરથી શાબલ.)

ગમે ડિપી જગોની ફવા તપા
શયુતો આપણને માલમ પડ્યો કે ચાર તત
વથી તે શદ બનેલી હોઈછે. પરાણીઓનાં પ
રાણ બંનમાનવાને તથા જહાડ પાણને ઊગ
તાં રાખવાને કાલ તેમની ઘણીજ અગત્ય.
ક હવામા પણ “ આકશીજન ” તથા “ ના
ઈતરોજન ” એકોરો હીજો ધરાવેછે. જો આ
પણી હવામાથી પાંણીની વરાલો તથા “ કાર
બાનીક આશીડ ” કાહાડી લેઈને તપાશયુતો
દર કંકો એઆલનમા.

એઆલન.

નાઈતરોજન - - - - - ૭૬

આકશીજન - - - - - ૨૧ હોઈછે.

હવામા “ કારબાનીક આશીડ ” બહુ
થોડી હોઈછે. આપણી જમીનની થો
ડી ઊંચાઈક ૫૦૦૦ એઆલન હવામા
નાતરે ૨) એઆલન હવા હોઈછે—પણ જમ
જમ ૮૦૦૦ થી ૧૦૦૦૦ ફુટની ઊંચાઈક મા
હાડો કીપર આપણે જઈશું તેમતેમ “ કારબાની
ક આશીડ ” એવડી ઘણી આપણને મળે.
જોકે ક પરઆણે ધણેજ નાધવાંછે તોપણ

જમીનની ચપાતી કીપરનાં જહાડ પાંણની
ઊતપ નતી ક હવા વગર હડિઆત રહેતી નથી.

પણ ક અમરત શરીયુ હીરોડે જ
તે ક હવા શાપારણ હવા કરતાતો બારીછે
નાપણ જમજમ આપણે પરવત શરખી કી
નંખી જગોક ચહડીકય તેમતેમ ક હવા વધા
રે આપણને મલેછે. જા ખરું પુછાવેતો પોતા
ના જાની બારથી ક હવાને જમીન તરફ હે
લવથી રેહડું જોઈક અને તાહા કંક નાશકા
રક પર ચડું જોઈક કે જહેમા કોઈપણ પર
ણી અથવા જહાડ પાણ છવી થકે નહી
પણ જાશં ભરના પત્રો તથા હવાની નેહ
રે કીપરાત કે જ્યોના ધશારાને લીધે
“ આકશીજન ”, “ નાઈતરોજન ” ત
થા “ કારબાનીક આશીડ ” વગરની શ
ધણી જાતની હવાઓ કંક કંક શાયે મળીજા
ઈછે—તોપણ કુદરતના કંક કાંઈદાની ખુબી
કવીછે તેથી ક શબલી હવાઓ શંખોલ રી
તે કંક બીજી શાયે મળેલી રહેછે અને જા
હા શધીર હવા હોઈ અને પવન કાઈ પણ
જાશ ન ધરાવતો હોઈ તાહા ક હવાઓ
થોડીઘણી જહાડપથી કંક કંક શાયે તરત ન
લી જાઈછે. હવે ક શબ્દ કીપરથી “ હાઈડ
રોજન ” શરખી હજકાત્રા હજકી હવા કી
પણી હવાની ચપાતી કીપર તરની રહેતી પ
ણ નથી અને કારબાનીક આશીડ શરખી શર
વેથી બારી હવા બીજી શબલી હવાઓને પ
છાત રાખીને પોતે હેલવથી શરવથી પેહવી
રહેતી પણ નથી. પણ કથી લીલનું ક શર
લી હવાઓ આશને આશને કંક કંક શાયે ન
લી જાઈને રહેછે.

હવે જોઈને દરજ્જાની હરેક દેશની આ
જો હવે ગરમ અથવા શરદ હોઈ તેજ પર
ત્રાણે તે દેશની હવામાં પાણીની વરાલ ક
કથી ઘડલી બનેછે. જ દેશની આબો હવા
શરદ હોઈ તથા જાંણું થઈની રૂત જોડેલી હો
ક તાણું ગરમ દેશ કરતાં તથા ગરમીનો
રૂત ફેલાઈલી હોઈ તેહનાં કરતાં ક, પાણી
ની વરાલો હવામાં કન હોઈછે. જો ૬૦ યા
ટલી ભરી શાધારણ હવા રાખયું તે તેહે
માંથી કક બાટલીથી વધારે પાણીની વરાલો
કદાચ ન મળે.

જો યુનાથી બેલગેયું પાણી કક રકા
બી ભરી હવામાં બિધાડું બેલગેયો તે પાણી
ની યંપાલી ઊપર કક નવા પદારથનું પર
બધાગે હવે હવામાં જ “કારખાનીક આશીડ”
નામની હવા હોઈછે તે હવા પાણી માટેલા
યુનાં શાયે મંત્રી જઈછે—અને જહુને આપ
ણ આપ કરીને કેહીકય તે પદારથ ઊતપ
ન થાઈછેને ઊપરથી શાક માત્રન પડેય કે
હવડાં “કારખાનીક આશીડ” નું મકકછે. હવે
ગરમીનાં દાહાડામાં આપણી હવામાં પાણીની
વરાલો હોઈછે તે જો સાબેન કરયું હોઈતો
શેકેલથી બનગે. આઈશ (બરફ)થી કંડું કી
પેયું પાણી કક તંબજરમાં રહે તેજ વેત્ર
ક હવા માટેલા વરાલનાં રીપાં તે તંબજ
રની બાહરની બાજુક દવના રીપાંની પકે
બધાઈ બેસયે.

દરેક વખતે પરાંણીઓ હવાનો દન
લીકિય તે વેનાઈ તેઓ “આકશીજન”
હવાનો કેટલોક ભાગ તેમાંથી ખેંચી લીક
મહવે ક પરમાણે તેઓક આકશીજન હ

વા લીરી તેપણ શમજયું કે કબી પરાંણી
નો જની ખોરાકછે કે જ તેહને બીજાં ક
ઈ કદરતી ખુશખાથી મનનોનથી—તેપણ હ
રદ મતેહને ક હવાનો ગોટ લેવાની નરૂ
પકેછે. માટે માહે વરમનાં જાનવરોની હક
આવી યાજું રાખવાને કીજ તેમને આકશી
જન હવાની ધણીજ નરૂછે.

હવામાં મીનખની બલની રહેછે તથા શ
ધરી બધી શકે કવો પદારથો હવામાં બનેછે
તેહનું કારણ કનછે કે શાધારણ હવામાં આ
કસોજન હવા હોઈછે.

પદારથોને બાલવાને તથા બજની રાખ
વાને પણ ક હવાની ધણીજ નરૂ પકેછે—
માટે જો કદાપી આ શરૂગતીમાંથી ક હવા
નાંખુદ થાઈતો કેલશા, લાકડી અથવા હરેક
મત્રી શકે કમી પદારથમાંથી રાશની અથવા
ગરમી ઊતપન થાઈન નહી.

વધી હાલના ઇંગરે જહુની અવશ્યા
થી પરાણીઓને ઊતપન કરીબાધ તેઓને
રાજલી રીતે દુશ્વત પકે તથા ઇજોગીય હે ।
ક તેજ પરમાણે ક હવાનાં ભાગ શાધારણ
હવામાં તેહને ઊતરેજોછે. જો ઇશવરે આપણી
હવાનો ધણોખરો ભાગ આકશીજન હવાથીજ
બનાવેજો હુનેતો પરાણીઓના જાતની દોરી નર
ત કુકીયાને—અને ક વેત્રા જે વશનુને બલ
તીકીવી તો તે કવી તો જાજીથી બનેજા ક
રને કે તેને બજતી બધા પાડયું મુશકેલ થ
ઈ પડેને. નેહનું ન બનવાને કીજ ઇશવરે ક
હવાની યાયે “નાઈતરોજન”નાં કક જોરા બ
ગેનો ઊતરો કરેજોછે. હવે ક હવા જા તે “ક
રમાનીક આશીડ” હવાની પકે જહુરી નથી તે

ધી આવી પહોંચી ચાલક હવા આક્રમીત્વ શા.
 યે મેલી જાડને તેહના જોશવાને દેરમ પાડેછે.
 જમ અરખનાં દારૂનાં પાણી રીડીયાથી તે
 દારૂને જલ નરમ પડેછે અને તેહનાં આત
 મી ખાને નંખતું કરેછે તેમ પરમાણે કે હ
 વાની સાથે નાકીરોજન મનેખથી જનાવર
 ના શરીરની ઊપર આતશી-જોશનો આવેવી
 પડે તેહને નરમ પાડેછે.

દોહલ—આંક ૧૨૯૦.

દોહલ વીશની પરથમ ખીના
 હોના મીનાએકા દોરાખના રેશોલામા
 થી હેડલ ઊતારીકય.

મીજલશનાં શાંદેખા—

આજ રાતરે કું માફારો કે
 છુતાત કુતમ તહુમે શાહેમની આગલ દર
 વીચ " વીગે ભાસાણ કડું તેહની આગમય
 "ક શમ નો ખરો અરય શું થાઈછે અને તે
 નીગે આપણાં ઘણાં ખરા ગામડી લાઈમધો
 કે જ્યોડ કલમનાં ચેરામથી પોતાના મન
 ને શેરાન કીડાં નથી તેઓ તે વીગે કેહેવા શ
 રતાપા ખોટા મનો ધરાવેછે તેહને પુરતો
 ખોલાયો અરેહું કરવાની રમ લેઝીચ.
 "દરવીચ" કે બોલ વીગે કામિય અરય
 વીલીઆરથીઓના તરહવાર મોઝે—જેનકે
 જાનશીઝર શેડ નામનો કરેય અરય વીલી
 આરથી કમ કહી જાઈકે "દરવીચ"
 નેતે ચીજને કહીકેય કે જ્યો કરીને મા
 જલ જાતની હાનતો તમા ઈચઝાએ પુરી
 પડે અને વડી કલ વીગે કે કામિય લખ
 નાર કમ કેહેય કે દરવીચ તે ચીજને.

હીક કે જહેને બદલે નાણશ જાન ખી
 જનશો આપવાને તઈઆર હોઈઆઈ ઊ
 ખી તહુમે શાહેમાને નાલં પડેજો હોકે
 રવીચ". કે શમ વીગે વીલ્યાન કીલર
 જુદા જુદા વીચારો ધરાવેછે પણ "દર
 અ" મામે આપણાં પરાચીન કાલના
 વાચે અને વડી હવડાંના આપણા કેટ
 કેક અમનેખાની ગાંમડીઓ કેહેવા ખો
 વીવારો ધરાવેછે તેહને પુરતો ખોલાયો ૨
 ર કરવો જાઈકે તેઓ ખાતરે પરશાને તથા
 ઊપાઈથી પરશા "કકા, થાઈ, અને દુની
 ના ખોહોડા કારમારમાથી બધ પડે તે
 ન ખાતરે દરવીચ શહનજતા આવેઆય
 લોકોની નજરમા ખાતરે ધણાં પરશાવાલો
 રૂશ હોઈ તેમ દરવીચવાન ગણાતો આવે
 મ અને કવા ખોટા વીચારના દરીઆવ
 તેઓ હમેશ ગોતા ખાતા હતા તહુમે શાહો
 ને આઈ માહર કેહેલું ઘણું અજાઈબ જહે
 લાગરે તહુમે કમ વીચારતા હોકે પરશા
 જ્યો કરીને આઈ દુનીઆની શયલી ખો
 આપણે લાગવીકેય કે જહેને શાડ ચો
 તમા હુદારાઓ પોતાનો ધાતકી હાથ ન
 ચોના ગણાઓ ઊપર નાખેય કે જહેને જ
 વાને માટે દોશત આશનાવમા અને ખેશક
 ખમો આટલો ખો. કેકાશ થાઈછે—કે
 હેને હાથેલ કરવાને તમા બ આપવાને ન
 તાલેવંત અને સુકેશ ખાવે જાણાઓ હો
 કીકરમા રહેછે તેહને વાશને હું કમ કહું કે
 ન ખાતરે દરવીચ છે કમ વીચારણ ત
 ખોટું છે તીઆરે તહુમે શાહેમાને કાઈ યો
 અચરની નથી ઊપજવાની— પણ આ

શાંખનેઆથી કે વીરો તેહનારી પુરતી ખાત
 રી થાગે.નીજ્જશના શાહેમે-- તહુમે રેશ
 ન હુને કે, આઈ નાપાઈદાર ફુનીઆમાં ગા
 હાશને પોતાની જનદેગી આશાનીથી કાહુ
 ઢવાને માટે કેટલીક હાજમે અને કેટલીક
 ક, ઇચઝાએ પુરી પાડવાની નરરછે--કે ન
 ધેની કેટલીક હાજમે તે ખુદરતના શાહેમે
 આપણને, મક્ત પોહોઆનીકીધીછે--જેમકે હવા
 જે તહુમે શાહેમે દમત્રા લેએચ કે જે વગર
 આપણી જનદેગીનીને એરાગ દિક ધડીલર
 પણ ખસી શકે નહી--જે પાણી આપણે રા
 ત અને દાહાડો હમેશા આપણી - ત નરેરા
 સંતીને ખાતર આપણે કાંમમાં લાવી
 કચ-- અને વસી જે ગરની અને બીજી
 ખુદરતી, શકતીએ જેમકે-- વીજ્જલી--રેશ
 ની--આકરણ શકતી ઇતીઆદી કે જે વગ
 આઈ ફુનીઆ જે હવડાં દિક ફક્ત વાગ
 હુવીછે તેહેને ખદ્દે દિક બીઆખાંને જંગ
 લ જેહેવી થાઈ પડે--કે ગરુ, આપણને
 ને શરવ શકતીજાન શાહેમની રાખાવતથી
 વગર પડા અરચને મેઝે, પણ હવડા જે
 જનરો શાફ આપણને પડા અરચવા પડેછે
 તેહેની જીપર તેનાઈ ધીખાંને પોહોઆડવાની
 રજા લગે તેહેની આમમય દિકે બીના માહ
 રે કેહેવી ઘણી નરરનીછે તે જે માહારા
 વખણાકલા અને કાએન મીનર ભાઈ કાવ
 ગજ શાપુરજી જેવારે તમારી આગલ ર
 પાઈ શાશાર વીગે પોતાનુ બાશાજ કીધું
 રીઆરે તે ભાઈ ઘણીજ ખેલડી રીને ત
 મારી આગલ શામેન કીધુ હતું કે આઈ હુ
 રથવીની શક્તી તરેહવારે ચીજો નેછે તે મા

તરે વીદ્યાની માહાભારત શોધથી આપણને
 હાલ જણાઈલાં એશક તતવની મદદથી જીત
 પન થાઈલીછે, તેઆરે નીજ્જશના શાહેમે
 તહુમે શાફ માલ મ પડેગી હુમેકે તે શરવ
 શખપુરણ શાહેમે માંણશને કોઈખી નવી ચી
 ન, કે જે ફુનીઆમાં આગલ હતીજ નહી તે
 પેન કરવાને શકતી તદન ખખશી નથી તે
 મજ બીજા હાથ જીપર આદમ જાતની તા
 કાત નથી કે તેહેની ખનાવેલી ચીજોના કે
 કખી શુખશમનો તદન નાશ કરીશકે.કે ખા
 ખેના મન પતીજ દાખનાએ ઘણાક મ
 લી આવમે પણ દિક ખેડ જે ઘણા મે
 તેખરછે તે અતરે હું તમારી નરર આગલ
 ધરવાની રજાલગીચ આઈ માહારી નમદીક
 પડેલી દેખસને તહુમે દાખનો લેએમને જે
 લાકડુ કે દેમત્ર ખનામેઆના કામમાં આવે
 જી છે તે શુ તે ત્રીશતરીકે પોને જીતપન કી
 ધુ ? ના--નહી--માતરે જે લાકડુ બીયા
 ખાન વેરાનમાં તે ખુદરતના શાહેખના હાથથી
 તઈઆર અનેક પડેહુ હતું તે લાવીને તેહેની
 જીપર જેહેનત ખરચીને આઈ દેખસની આ
 કંટી તેહેને આપી, કે જે જેહેનતના ખદલા
 માં આપણે તેહેને પડશા આપેઆમ હરેક જ
 નશ કાંઈમી કીમતના પોશાક તેહેની આગલ
 ચ તેમા બેકે ગુંણ ઘણા અગનનાછે. તેમા
 પેહેલા ગુણ જે તે ચીજ આદમ જાત
 ને કાંમની હોઈ અને બીજા ગુણ જે
 તે ચીજ ચેલવવાને માંણશ જાતને જેહેનત
 તમા અપડાઈ પડે--જેમકે માહારા આગલા
 કહેઆ. સુખ હવા આદમ જાતની હઈ
 આંતીને ઘણી અગતનીછે પણ તે મે

દા કરનારની મેડેરખાનીથી આપણને વગર
ર મેડેનત કરવે પુશકવ મંડી આવેય તેથી
કરીને તેહુનાં બદલામાં આપણને કમી કીત
ત આપવી પડતી નથી અને વંધી-ખીજા હા
થે ઊપર શમુદરના થડાં કીનાર જો અને પા
હાડોના શાણકદાર નકાલાં ઊપર તરેહવાર
જાતનાં નકાલાં પથરો પડેલાહોઈકે કે જહુને
મેડવવાને આપણને અનીચે મેડેનત અને ક
કાંઈપડેય પણ તે વગર ઊપીઓગનાછે તેથી
કરોને તેઓની દમડીનીથી કીતત થાતીનથી
તેઓરે માહુરા પેઆરા દેશીઓ તમારી ખા
તરી થાઈહો કે જી ચીજાના બદલામાં આપ
છે પર્થશા આપીકિયને કુશોનેશાર નહી પણ
આનર તે પદારથોને ઊપીઓગી અકારમા લા
વવાની જ મેડેનત પડેછે તેહુને શારૂંક વી
ગે કટવું કહીને હું હવે પર્થશા બાંધે વધા
રે લ બાણ બોલવાની તમારી પામેથી ઘણી
નમનતાઈથી રજા લેકિય.

જ્યારે બેક-પુરુષ પોતાનો ગથલો વ
ખત મોઈ પોતાની શવલી કોથેશ કાનમા લ
ગાડી બે જુદી તરેહની જનશે પેદા કરે તા
રે તેઓને તે ચીજ અરશ પરશ અદલ બદલ
કરવાની ફરજ પડેછે કાકે જો આપણે આ
ણશખતને જટલી ચીજ આપણી હાઈઆતીને
માટે અગનનીછે તે શવલી આપણે પોને ક
ખવાજ બનાવવાનો ખેઆલ કરીકેતા તે ક
ક હથવાજહેવુ છે કાકે જો ખોરાક માહારી
તનદેશલી માટે, જ કપડા મહુને પેહુરવાને
માટે અને જ શવલી જનશે માહારી જનદ
માનીને જરૂનીછે ને જો હું પોને બનાવા
જોતો તેમાની કંક પણ જનશ માહારી

આખી જનદમાની ગુજરીજકે તોપણ પુરી બે
નનારનથી-તેનાં જો હું કંક શેહેલો દાખેલો
લેકિને તમારી ખાતરી થાકિયા વીના રહે
શે નહી. મીજલશનાં શાહેબો-તમે વીચાર
કરોકે જાણે આક કંક ખાન્ટે હું પોતે કંખ
લોજ બનાવવાનો દેડાવંકર અને જ અડચણો
પોતાની મેલે તમારી નજર આગલ મોલી
થાયે તેથી તમે જાણેજાકે કંક જાણેશ પોતા
ની શવલી જરૂરીઆતની ચીજા પોતે કંખેલો
જ કોઈ કાલે પણ બનાવી શકનાર નથી.
આક ખાન્ટેને હું ધરૂં તેની આગમન મહુને
લોહોડાંના હુધીઆરો જાઈકે જ લોહોડાંના
હુધીઆરોને શારૂં મહુને લોહોડાંની ખાણે ગો
ધવાની ફરજ પડે. હુધીઆરો બનાવીઆ
બાદ મહુને પોતેજ કરાઈ-ચુ થાર તથા લોહો
વાર કંક શવલાઓવું કામ કરવું પડે કે જ
કાંમતો માહારી આખી જનદમાની ગુજરી
જકે તેકિપણ હું શારી રીતે કધી કરી શક
નારનથી. મીજલશનાં શાહેબો-તમે ખેઆલ
કરોકે જરૂર આક ખાન્ટ તરૂઆર કરવા જ
હેવું શેહેલું કામ માહારી કંખજાની મેડેનત
થી કધી બનાનાર નથી તારે આક પુરથવી
ની શવલી તરેહવાર ચીજા કેમ બની શક
શે ? હાવી અડચણો ટાલવાને માટે દર ક
ક જણને જુદા જુદા કોલેઓગનો માગ પ
કડવો પડેય કે જહુને હું મેડેનતની વેહેય
છી (Division of labour) કરીને માહ
રી બાણજા હવે દેહેલો જઈશ તે મેડેનત
ની શરખી વેહેચલીથી ચાણશ જાતને બે
હાં કાકિયાઓ હાગલ થાકે. તમે શાહે
બોને રોશન હુશ કે પુરવરદેગારે બાણશ જ

કચીઆંલીથીને કરીશના નદી શુધી ૩૫૭
આસીરધરથીને આગરા શુધી. ૫૭૬
ગુરતથીને જલગાંન શુધી. ૨૦૦
વરોડરથીને આગરા શુધી. ૫૫૦

જુગલે. ૩૬૬૮

અલેકજાનદરીઆને ખારગે ખલેલા લકા
ઈના નવા શાખાચે ઊપરથી જોવામાં આ
વેચકે તારીખ ૨૨ ની ખારચને દંને ખોટી
નાતના રૂશીઆનનાં અને ફિકશ પી લશકર
ની વચે લારી લકાઈ ચાલી હતી તે વેલા
કે રૂશીઆનો લારી ખાર ખાઈને પાછા ના
હાયા હતા. કે લકાઈના ફિકશ પી રાજ
વાલાઓકે ન હોંનત અને બાહાદુરી ખતા
વી હતી તે વીચે શકસી તરફથી થલી તા
રૈફ શબ્દાકચ.

ગીખા ખેલ ગાયે કવી ખખર અતરે
આવીયકે હીનદુશખાંન ખાનેથી દસ હુખર
નાલગોગુ ફિક લશકર કરીનીઆ ખાતે ખા
કલેખાના આવશે.

અધરાજ ખાતે નીકાકલ દાઈલ નાન
નાકેક ઘાટકી રાખગે પોતાની ઓરતગુ જુ
ણ કીયા ઊપરથી તાહીની અપરતિ કોરટ
ના નેખાકીયે તેહેને શશી દેવાને હોકન
કીયા હો. અને ક. હોકન પરનાણે તારી
ખ ૨૩ ની કિપરેલના આગમ્યના મગલ
વારે તેહેને શશી પણ દીવાના આવેચે હો
કચીઆણીથીને ખાશના શુધીના શોઝ નાઈલ
ના રેતવે ઊપર ને કીમતી ખુશી બાધેખાનાં
આવેચાછે તે દેખાડવાને માટે તથા કે કાંન

શરંખાન ઊતરેકો તેહેની ખુશાલીનાં રેતવે
ના વખણકિલા. કેનટરાકટર નીં નમશેદ
દોરાખજી ઘણકિ. ગાંઠકો તથા અંગરેજ
ધહરશયે ખલીને આશરે તરણો આશાની
એને ગીક્યા શોખવારને દંને નોતરેઆ હ
તા. આકે બાધકાંન જાઈને શાલા લોડો અ
લખતાં ઘણા મધન થકિઆહતા.

ગરનીનાં શમખથી શર નમશેદ ૫
દરેશા મરે ભાનારી દર અખવાડીબાની શ
બા નેકિનહીનાં ખાકુક રાખેખાનાં આવીછે

બોગજોરથીને નીખરથી શુધીનો ૧૬૦
નાઈજનો ઈલકટરીક તેલીગરાફ પરખને
માટે ઊવાડેખાના આવેચેચ.

તીનાકાથાની કનનશીના આગલા દક
તરદાર બાખા ફડકે નામદાર ગવનરે નન
લના હોકખથી રાવખાહાદુરનો ખેનાખ, આ
ખેખાના આવેચેચ અને તે શાયે તરણો કે
પીઆનો ખેકો મુશારો પણ કે ધહરશયને
બાધોઆખેખાનાં આવેચેચ.

કલકીનશટન મદરેશાના કાખેસ પ
કાખેસ હારકનેશને નવા કેલવણી ખાના
ના ખેડેલા ઈનશપેકટરના આધા કીધર થેડ
વેખાના આવેચેચ.

આકે " પારશી નીતર " ગુપતર
જુનમઈના નમરે નમશેદ છાપાખાના હોર
નમરે દાદાખાઈ પરીનટરે નાઈકને વાશને
છાપી પરખટ કીધુછે.

પારસી મિત્ર

ઈર્શાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શંકારી

હાલત સુધારનાર પત્ર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રથમક ૧ હુ. . . શનીવાર-તારીખ ૧૨મી જુન ૧૮૫૫ . . . આક ૮ મો

ફારા હંગરે વાંચનાર શ્રી
ખીલીએને નમનતાઈથી અરજ કરીકય કે
તેઓને જાપનો શખકાડિ બારણાં આકે વે
લા જાખવાને કેટલાંક સુચકાં કારણેને લી
ધે હમારથી બનેલી નથી તેથી કુપાની રાહે
માફ કરવુ-હજો હિજેક સંખીકય કે તેઓ
ની શેવા હમારા આવતા આંકમાં અછી રી
તે બુજા લાવશુ.

શીખેપદારથ ધોગનાં.

આક ૭ મો-ફયા.

ગીઆ આકમાં ફોફ કફી
હી હુકે ને પરનાણે દીવે બલેઆથી કાર
ખાનીક આશીદ હવાં હીતપન થાકય તેજ
પરનાણે સાલ્ય નોત અને તેજ સંધે વી

ધેના જનપરા પોતાના 'જાહોવાને' દંમની
મારકને 'કારખાનીક આશીદ' હવા બાહેર કો
હાડે. કે હીપરથી કોઈથી 'શાધારણ' વી
માર લાધાં પુરશેને તરત-જાલખં સંપડો-કે
જાહોરા એરડાઓ તથા ધરે કે જાહાં લો
કોની જાહોટી શ ખીઆનો જમાવ થતો હો
ક અને જાહાં રોશની આપવાને માટે ઘણાં
કક વાલગેદો અને જુહુ'મરો શલગાવેઆ હો
ક તાહાં કે જાહોટી તથા જાણ્યા જનનાં
પરાણેને નાશ કરનારી હવાં પુશકલ હિતપ
ન થવી જાહાં કેમકે કકતો તાહાં હામર
માફલા જાણ્યોના દંન વાતે કે હવા નીક
લેય અને ખીલતો બતી અને દીવાના બ
લવાથી પેથ થાકય. કે જાહોટી હવાં ખા
હાર કાહાડી નાખવાને જાહે, જાહોટી જાહે

રાત હવેલીઓનાં ઊપાડ કીધેલા હોઈ છે તે
છનાં પણ ધણું કરીને ખાનગી ધરોઆ કે
જાણ-કોઈ-કોઈ વેલાઈ લોકોના નજાવ થા
ફે તાંહાં ફવી ગોડવણો કદાચન કીધેલી
હોઈ છે, તેથી એવા ખાનગી ધરોઆ જગારે
જનનો, નાચો, અને એવી ખીલ રમુજને મા
ટે માહોટી નીજલણો મલે છે તીઆરે કદાચ
નીક આશીદ હવાની અતીશય ઊતપત્તીથી
તીહાં ખીરાજલા ગરહુશયોની તંદરોશતીમા
અતીગ ખીગાડો થાઈ છે. આવા ઓરડા
ઓનાં જાહારે બડી ગરમી પડે છે તેઆરે ને
ઓરડા માહોલા પુરૂથો બધા કીધેલી બારી
અને ખારણાઓ ફક્દ મ ખોલા કરે છે અ
થવા તે ઓરડામાથી ઊડીને ફક્દ મ બાહર
જતા રહે છે પણ કે માત્ર ઘણી માથેઈ કે
મકે અંદરના કરતા ઓરડાની બાહરની હ
વા ૨૦ અથવા ૪૦ અશ વધારે થંડી હો
ઈ છે અને હોલના નજાનાના શબલા કાઝેલ
વઈદાણુ ફુગન મતછે કે વેલાઈ આપણું
બદન ગરમ હોઈ તેવેલાઈ ખોલી અને થ
ડી હવાના ફકાઈક જુગ નહી કેમકે થંડી
હવા આપણી ગરમ માંતડીને લાગીઆથી
આપણા બદનમાથી રોગીશત પથેલો નીકલતો
બધ થાઈ છે અને તેથી ફરીત શ થીજ
આ, શરકન, તાવ, અને એવાન ખીત્રાં શ
ખીઆ વગરના દરદો ઊતપન થાઈ અ અને
કોઈ કોઈ વેલાઈ નાજુક દેહેના અને
બધાના માણા પોતાનો અમુકીઅ જાન
પણ ખેડે છે.

કે ઊપરથી ખોલી રીતે નાલમ પડે
અને નાથલા ધરોથી તે છેક માહોટી જાહે

રાત હવેલીઓનાં કે જાહેરી હવાને ખાહે
કાહોડો નાખવાને માટે “વેનલીલેતર” ખા
ધવાની ઘણી અગત છે. પણ લખવાને અ
તીથે દલગોરી લાગેચકે આઈ ટાપુના શબલે
વાધના લોકો ઊપલી બાખદ ઊપર ધણું જ
થોડુ ધીઆન આપે છે, પણ કે અગતની ખી
ના ઊપર ધીઆન આપી તે પરમાણે હવે
પડે આઈ દેશના શબલા લોકો માલગે ફુ
હો-અ ત કરણથી ઈછીક છઈક.

હોઈ આગલ કહીકે હવે કે શાધાર
જ હવા રંગ વગરની અને આરપાર દેખા
કે ફવી છે પણ કે ગુણે હવાના ઘણા ના
ધલા જમાવેને-લાણુ પડેચ. પણ જો વા
જખી અને ખારીકીથી બોલીકેતાં હવા કે
તદન આરપાર દેખાઈ ફવી અને તદન
રંગ વગરની નથી પણ તેનાના રંગ
છે. જ વેલાઈ ઘણા ફીકો રંગ વાલી
પરવાહી વશતુ લીડી હોઈ, તે તેનો રંગ
માહોટા જ્યો લીધા શોવાઈ કથીખી આપ
ણી નજરે દેખાનાર નથી. જમકે ફકે ઊ
નથા અણોદાર અપીન પીવાના ગલાશના
શેરી અથવા ફોજન ખીજા ફીકા રંગનો
દાર રીઓ હોઈતો તે દારૂનો રંગ આપણ
ને ગલાશના, તથાલા આગલથી ખોલો ત્રા
લન પડે કેમકે તે તરફથી આપણી નજરે
તે દારૂનો માહોટો જ્યો પડેચ પણ જન જ
ન આપણ નીચલી અણી આગલ નજરે પો
હોંચાડીકે તેન તેના તે દારૂનો રંગ ઘણો
જ ફીકો નાલમ પડે છે, કેમકે આપણી નજ
રે તે દારૂનો તે તરફથી પ્રણેન નાંધેલો જ
થો પડે છે. કેમ પરમાણે જો ફકે કાચની

પણી જીનીનાં નાકાંવાલી નહીં લીપલા દા
રૂથી બરો હોડિતા તે નહીં વાટે, તે દરુનો
જુનક ૨૪ માલમ પડનાર નથી પણ પાણી
ના શરખો, રંગ વગરનો અને આરપાર દે
ખાઈ એવો માલમ પડતો કેનકે તે નહીં ના
હે તે દરુનો નયો કટલોનો, થોડો છે કે, તેનો
રંગ આપણી નજરે પડેના ધણેજ કડલ છે.

આવી હાલત આપણી આશપાશની હ
વાની પણ છે ને, વેલાઈ હવાનો નયો ધણે
થોડો હોડિય તે વેલાઈ, તેનો રંગ આપણ
ને માલમ પડેના નથી. જેનકે આરકામા
હેલી હવા અને તેમજ આપણી અને આશ
પાશનાં ધરો તથા જાહોડો અને એવીજ બી
જી ચીજો વચેની હવાના કાઈ પણ રંગ હો
ઈ અથવા આરપાર નહીં દેખાઈ ફવી ખા
શીકત હોઈ ફિયુ આપણને માલમ પડતું
નથી. કેનકે તે હવા વાટે શરલા ચીજો
આપણે, તેઓના ખુદ રંગના જોઈક છઈક
પણ જ્યારે દીશના શુરજના તડકામા પ
આશ અથવા શાહોડ માઈલની જીનચાઈક
આપણે હવાને જોઈક છઈક તેજારે તેનો
જાણુરો રંગ આપણને ખોલી રીતે માલમ
પડી આવેછે. કે હવાના જાણુરો રંગના
જમાવને આપણે આશપાશને નામે આવખી
કે છઈક કે જેની જીનચાઈ ૫૦ અથવા
૬૦ માઈલ કરતાં વધારે નથી અને જે જી
નચાઈની હદની બાહેર હવા, વગરની ખા
લો જમીઆછે એવું જાતીશ શાશતરની જ
હાતરીથી કીનચુકોઈ શામેત કીધુ મં. , ,
હવાને રંગછે ફની શામેતીનો મનપ
તીત થાઈ ફવો, દાખરે દુરના પાહોડો પર

નજર કીધાયી તત્તો આવશે. જ્યારે આ
પણ દુરના પાહોડોને ખોલી નજરે જોઈક
છઈક તે વેલાઈ તેઓ આપણને જાણુરો
રંગના દેખાઈ છે તેવું થું કારણ ? થું
તે પાહોડોના ખુદ રંગ જાણુરો છે ? કે
થું તેઓની જીપર જીનગારી. વનશપતી ત
થા જાહોડ પાનોનો રંગ જાણુરો છે ? ના—
પાહોડોનો અથવા તેની જીપરના જાહોડ
પાનોનો રંગ કાઈ જાણુરો નથી કેનકે જો
ફત હોડિતા તે પાહોડોની નજરીક ગઈઆથી
તેઓનો રંગ જાણુરો દીશિતો જોઈક. -પ
જીન હોડિયાને બદલે આર તેઓનો, ર
ગ જો લીનાતરી હોઈ છે તો લીનો અને
જો લીજીનરી નહીં હોઈ છે તો રાતો દીગ
છે. તારે આપણને પાહોડો દુરથી જાણુ
રો દીગિય તેવું થું કારણ ? કારણ તાત
ર કટલું જ કે જે હવાના જમાવની વાટે
આપણ તે પાહોડોને જોઈક છઈક, તે હવા
નો ખુદ રંગ જાણુ છે તેથી કરીને દુરના
પાહોડો આપણી નજરે જાણુરો રંગના
દીશિછે.

રશા ઈશ શાશતર—આકે પ. ખે.

ગર મો.

ગર મોથી પરવાજી અથવા પા
ણી જવો ચીજોતુ કદ વધેય તેવો શિ—જેન
હજે આગત જણાવીજી હતું કે ગર મોથી શ
ધલી શાગીન ચીજોતુ કદ વધેય અને ઠંડી
થી શાકડું, આકિય તેમજ હવે હજે શધતી
પાણી જવો, ચીજો વીગ, રાંતઅવના ખાગી

ફ્રમ. ૬૬ શીશી લેઓ અને તેને કંઠાં પાંણી
થી ત્રાહોડા શુધી ભરો, પછો પેલા પાંણીને
ગરની આપો. ગરની આપેઆથી યોડાઈ
કે વારના પેલો પાંણીનું કદ ડિલુ તો વધ
શે કે તે પેલી શીશીમાહે. સમર્થ સખશે ન
હી અને તેથી કરીને ઊમાઈને પ્યાહેર પક
વા માશે. પણ હવે કોઈ પુછશે કે, ગરની
થી, ન ત્રીશાલ પેલા પાંણીનું કદ વધીજી તે
ન ત્રીશાલ પેલી શીશીનું પણ કાફ નહી
વધીજી ? કિના નવાખ, ડિછેકે પેલી શીશીનું
કદ પણ વધીજી તો અરુ પણ તે ડિલુ તો યો
ડું વધીજી કે તેને જો પેલા પાંણીનાં વધે
લા કદ શાયે શરખાવીકિતો તે કાઈજ નથી.
છિપુર, નણાવેઆ ભાઈક નિમ, ગરની
આપેઆથી પાણીનું, કદ વધેય તેમજ બીજી
સખલી પરવાહી ચીજો (નવીક પારો, મધ
કનો તિજામ, "આલકોહોલ" ઇતીબાદો)
નું વધેય પણ આ વાતાનખુખ, ઇઆદ રાખ
ત્રી જાઈકય કે ન ત્રીશાલ હજે આગલ સં
ધીન ઇબીને વીરો સમજાવીજી તેજ ત્રીશાલ
સખલી પરવાહી ચીજોનું પણ કિક શરખી
ન ગરની આપેઆથી કિક શરખુજ કદ વ
ધતું નથી, કોઈનું "ધણું" વધેય અને કોઈ
નું યોડુ વધેય નજીકે બરફને ઊકાલી બા
ક કરવાને જટલી ગરની જાઈકય તેટલી ગ
રની આપેઆથી આ નીચે, નણાવેલી ચી
જોનું જુદા જુદા પરમાણુનાં, કદ વધેય તે
છિપરથી તમારી ૬ બાખતપર આતુરી યો
"આલકોહોલ" •• ૬૨(૬) ભાગે(૧) ભાગ પ્રધેય
"નાઈતરીક આશીદ" ૬૨(૬) ભાગે(૧) ભાગ
"તરપીત" તેલ ૬૨(૧૪) ભાગે(૧) ભાગ

શલ્કીઝીરીક ઇથર • ૬૨(૧૪) ભાગે(૧) ભાગ વધેય
ગંધકનો તેજામ • ૬૨(૧૭) ભાગે(૧) ભાગ
પાંણી • • • ૬૨(૨૨) ભાગે(૧) ભાગ
પારો • • • ૬૨(૫૫) ભાગે(૧) ભાગ
તારે હવે આ ઊપલા ડોઢા ઊપરથી
સાફ માલ ન પડેયકે "આલકોહોલ" તથા
"નાઈતરીક આશીદ" નું કદ કિક શરખીત ગ
રની આપેઆથી પારાના કરતા છ ધણું
વધીજી.
પણ હવે "આલકોહોલ" ૬૨ ૬ ભાગે
કિક ભાગ વધેય ડિલે "શુ" ? "આલકોહો
લ" ૬૨ ૬ ભાગે કિક ભાગ વધેય ડિલે કે
જો આપણે કિક શીશી લીધી હોઈ અને તે
ને દસ ભાગના વે હે ચીટોઈ ઇઆને તેના ક
ક શરખાજ દસ ભાગ કીધા હોઈ અને પ
છી પેલી શીશીના નવમા ભાગના કાપાવેટ
"આલકોહોલ" ભરીઓ હોઈતો ગરની આપે
આથી તેનું કદ ડિલુ તો વધશે કે પેલા
દસ ભાગ તેથી ભરાઈ જાશે.
દાર, તેલ તથા ચેવીજ બીજી કેટલીક
ક પાણી જહુવી ચીજો કે જ્યોને હુધની
ભાઈક નાપ પરમાણુ વેચવાના આવેય તેવી
ચીજોના વેચનારાવોને જો તે ચીજો ગરની
ની રૂતના વેચાઈતો ધણો કાફલા થાક કેન
કે આ રૂતમાં આઈ ચીજો અને તેમાં સુ
ખીજ કરીને જલદ દારુ ડિલોતો વધેયકે
તેથી કરીને દર રો કંકે કેટલા કિક ગીઆલ
નનો ૬૨ ૫૬ય.
ગરનીથી સખલી પરવાહી ચીજોનું ક
દ વધેય તે ધારો પાણી સવાઈ આ વરુગની
બીજી સખલી ચીજોને લાગુ પડેય હવે તે

શરવ શક્તિવાન ઇશવરે આ પાંચે માત્ર પાણીને નથી લાગુ પાડેલો તેનો ખોલો શો જાણવોથી આપણને તે શાહેબનો જ એ હું મહુરબાની સંધા દાહાપણ ખાલમ પડેય તેવીય બોલેઆની આગમને "થરમાંનીતર" ઇઆને ગરમી માપવાનો ઇઆતર વીરેયું કાઈક ગેનિઆન ખેલવેયુ જાઈકમ.

ફકે ધણજ ખાલ જવા નાધલા નાકાં ની કાચની મલી કે જહેને ફક હેડેથી તા વીને "ખલખ" અથવા દરા શેકાં આકારમાં ફેડી હોઈ અને તેમા પાંચેઅથવા "ખાલ કોહોલ ભરીઆ હોઈ અને પછી તેનો ખીજા ઊઘાડો છેડો લાંબીને ચીની લીચા હોઈ અને તેને ફક પતીની ઊપર નંડી હોઈ કે જની ઊપર કેટલેકકે શરખે અંતરે કાપા પાડેલા હોઈ છે કે ન કાપા ગરમીના અથ અતંત્રાવેલે તેવાં હુડીઆરે ને "થરમાંનીતર" કરી કેહેયે. "થર

માંનીતર" શાયે જ માંપ આવેય તે કા ઇકકે શરખાંજ આવતાં નથી. રેરનાઈત "થરમાંનીતર" નાં માંપને બધી મલીને ફકયાને હેંથી "દીગરી" ઇઆને અશમાં વે હેંચેલીછે અને ખરફની થડી (૩૨) માં અશ તથા પાણી ઊકલવાની ગરમી ૨૧૨) ને અંતે હેંચેલી હોઈ છે. "ચેનટી ૨૨૬ થરમાંનીતર" ના માંપના ચોં ભાગ કીમલા હોઈ છે અને તેનો "હુડીશ" ઇઆને શુ નની નીશાણી ખરફની ઠંડી હેંચીછે તથા ચોત્રે અંતે પાંચી ઊકલવાની ગરમી હેંચેલીછે. "રેકોમર થરમાંનીતર" નાં માંપના ૮૦) ભાગ કીધાછે અને "ચેનટીગરદ" ની કાંની "હુડીશ" ખરફની થડી

તથા ૮૦) માં અશ પાણી ઊકલવાની ગરમી હેંચેલીછે. આ તરણ થરમાંનીતરે માંની મેડેલી (રેરનાઈત) "થરમાંનીતર" ઇગલનકે દેશમાં કાંનેમાં આવેય અને અતરે જ હુવે પછે ગરમી વીચેના કેટલાકકે કોહાઓ ટાકેઆમાં આવેય તેપણ ફન. "થરમાંનીતર" ના માંપ પરમાણેના આવે. અશ અથવા "દીગરી" ની નીશાણી (૦) મીકુ અથવા શુ નછે. જમકે જા આપણને અતરીશ અશ લખતા હોઈતા આ મીથાલ (૩૨) લખવા.

મેડી તીશી શાહેલો પારો અથવા આ લકોહોલ જમ જમ ઊપર મહુડો જાક તેમ નેમગરમીયુ વધયુ શહુમજયુ તથા નીચે છી તરતો જાક તેમ તેમ ઠંડીયુ. શહુ થાયુ જાણયુ—ઇઆને ગરમી ચોછી થાઈય ફન શહુમજયુ.

હુવે "થરમાંનીતર" ના કાઈદાઓ વીચે કાઈ બોલયુ જાઈક. "થરમાંનીતર" જવા નાધલા પલ ધણજ અગનનાં હુડીઆરેની મદદથી કેટલાકકે ખુરતી કાઈદાઓ તથા ખ નાઓ ધણી શેહેલાઈથી શંમલ શેકાઈય ફટ જુજ નહી પલ ખીજા કેટલાકકે કાઈદાઓ કે જ્યો આ હુડીઆરે શાહેલી કોહાઓ ની આગમન ખુલ જાણાઈલા નહી હુડી ને કાઈદાઓ શાધી કાહોડવાને તથા શંમ જવાને શક્તિવાન થાઈઆમ. ખુડાકે ને ક હુડીઆરે થાયુ અંતરું છે તથા ફ હ યીઆરથી આપણે ફક જોક્ષ દેશની રેયુ આ તથા હવા વીચેયુ ગેનિઆન ખેલવી શકી

કમ. પાહોડો તથા ટેકડીઓની ઊંચાઈ
 થી માપવામાં તથા 'ફ' વનરોગે ખીંછી ધણીક
 કે અગતની બામતોમાં 'ફ' હોધીઓની અ-
 પણને મદદ જોઈકર તથા રંશાઈલ શાંસેત
 રીઓથી તો આ નાધલા હોધીઆર વગર
 કેટલાકે બારીક અખતરાઓ ખુલ્લે પાનાં
 નથી.

ફવા ને આપણે દમમાં લઈ જઈએ

(ગડિયા પતરથી સાધણ.)

એતરોમાં ને દરકિ પાતરે

હોલિએ—તથા ને જાહાડને શીંગાર આપેછે
 ને દરકિ પાતરે શુરીએનું તડકુ પડેઆ પછે
 સાધારણ હવામાંથી કારબાનીક, આશીદ હ
 વા, મુગા લીડેછે. નેમ આકાશીજન હવા
 પરાણીઓના જનને બ માપવાને કીને અ
 ગતનીછે ને પરમાણે કારબાનીક આશીદ
 હવા જાહાડ પાનને, અગતનીછે. સાધારણ
 હવામાંથી જો ફહવા નાખુદ થાકેતો તો જા
 હાડ પાન ઊગતા બધ પડે. 'ફ' શબ્દ જી
 પરથી સાધારણ હવાને 'ફ'પણ 'ફ'ક અગત
 નો લાગ થાઈ પડેછે.

પણ 'ફ' હવાનો દમ જો પરાણીઓ
 લીડે તો, તેઓને તે જાહરી ધાઈ પડેછે. બ
 ને 'ફ' શબ્દજીપરથી 'ઈશવરે, કરૂપાકરીને 'ફ'
 હવાનો યોરોજ લાગ આપણી સાધારણ હવા
 ના દાખલ કરેછે. જેટલો લાગ હાલછે
 તેહના કરતા જો વધારે લાગ 'ફ' હવાના
 ઈશવરે રાખેછો હુનેતો મનુષ્ય જાનની વનદ
 રેશાતીના ખીંગાડ થકિઆવગ, 'ફ'હવાનો તમે
 દમનઈ શકતે નહીં.

જવાબુ જેટ કે ચીનદેશની દખલ દશા
 ૧૨૬૬ે તાહાં 'ફ'ક જાહરી નાશ કારક જાહો
 ટી ખીનછે અને તે ખીનની હવાનો જાહો
 મામ કારબાનીક આશીદની હવાથી ભરપુર
 છે—તેથી 'ફ'ક નકારે જાનારો મુશાફર તેહ
 ગુ'તકશીલવાર બખાન કરી ગયોછે તે અગત
 ગુ જાહી હમારા વાચનારાઓનેકીને અતર
 પરગટ કરીકર તેમુશાફર લખેછે—

'ફ' જાહરી ખીનની તપાશ કરવાને કી
 ને હમા હમારા શાયે જેક કુતરા તથા કેટ
 લોકક મરધીઓ લઈ ગડિયા હતા. પાહોડ
 ને તલીક આવેઆ પછે હમા ઘોડા ઊપરથી
 હાલ ઊતરેઆ અને જાહોડોની ડાહોંબડી પ
 કડી ફાડીઆ મારીને આશરે ૪૪૦ વાર આ
 શરે આપેઆ—અને જાહોડે તે ખીન હમારેથી
 ઘોડા વારની વેગલાઈ ઊપર આવી તારે હ
 માને 'ફ'ક નાશકારક બદલો તાલમ પડી-
 પણ, જાહરે લગભગ તે ખીનની હવા આગલ
 આવી પોહોએઆ તારે તે વોશ ખીંકુલ બ
 ધ પડેઓ. તે ખીનનો ધરાવો અરથી જા
 હલ તાલમ પડેછે—અને આકારમાં ઈડા શ
 રખીછે અને ખતરીશથી તેપાતરીશ કુટ જી
 કાઈ ધરાવેછે. તેહનું તલીજી પુરે શોપાઈ
 છે—તાહાં જાહાડ પાનની કાઈ નીશાન દી
 શતીનથી, પણ જાહોડા પથરના કડકાં પ
 ડેલાછે અને તે જગા ઊપર મુજરા જાનના—
 વાધના—દુકાના—શાખરના—જોરના—અને
 શરલી ગતના પ ખીઓના ખોખાના હાડકાં
 પડેઆ હતા. હમને તાહા કાઈ પહે વાશ
 તાલમ પડેઓ નથી અને જમીનની અંદર
 કાઈ ખાડો પડેઓ હોઈ તેપણ દીગીગી નથી

તે જમીન કાંઈ શખત રેતી, શરખી વશતુ ની ખનેલી હતી. હમારાં માથી ફક પુરશે કહેતી કે આપણે માથી ફક નાણે હેઠલ ઊતરીક પાણ ને જંગા. ઊપર હુએ ઊમેલા હતા તાહાથી ઊતરવુ બહુ ખીકત અને ને તમ્મ હુ ઊમેલા હતા તે જંગો કવીનાં બડ બરેલી હતી કે જા. માહારા તાહાથી પગ મર તેના માહારા મીતરના હાથમાં માર; ફક હાડક પાણ નચાવતે પછી હુએક હમારી બીરી (શોગાર) શવગાવી અને ફક બ મળુની નદથી તે ખાનની જાકથી અદાર કુટ શુધી હેઠલ ઊતારી. ફ જગાપર દમ લેવાને હુએ કાંઈ કઠણ પડીતી નહી પણ ફક નાશકાર ક બાંજો તાહાથી કીવીના. નીકલવા લાગી કે તથા હુએ બહુ હેરાન થઈયા. પછી હુ જાક અદાર કુટ લાનખો ખાણુને કટકો લીધા અને તેહેને છેકે ફક કુતરાને ખાંધેઓ પછી તેહેને અંડર ઊતારેઓ. હુએક હમારા ધડીઆલ હાથમા ધરેઓ અને જોઈકશુ કે ચ ઊદ શેકુંદની આખરે કુતરા પોતાની પીઠે પડેઓ, નરાક હાથપગ પણ તેને હીલેને ગા નહી—અથવા આશપાશ જોવા પણ પામેઓ નહી—પણ અદાર મીનીટ શુધી તેહેને દમ ચાલુ રહેઓ હુએ. પણ તેજ વેગાડ ફક અચરત શરખો ખનાવ, ફ ખનેઓ કે હમારી શાયે ને બીજા કુતરા હુએ તેહેને પોતાના જાનમાર્ગે મરણ પામેલો જોઈ તે તરત હુ નારા હાથમાથી કુકોમારીને તેખેઓની અદર પડેઓ અને જાહા પેલો કુકો કુતરા પડેઓ હુએ તેહની તપાસ કરવા લાગે—તે તાહાં પેહલો તો શપીર ઊંચા અને દસ મી

નીટનાં ઊંચે નશતકે જમીન દોગત થઈઓ—પછી તેહેને પોતાના અવીખઓ નરાક પણ હીલવેઓ નહી. તેહેને દમ શાત મીનીટ શુધી ચાલુ રહેઓ પછી હુએક ફક ચરધી અદર ઊતારીને તપાસ કીધી. તે ખચારી દોડોડ મીનીટના ચશી રહી. પછી હુએક ફક ખીલ નાખી પણ તેના લોકને લાગેઓ વગરજ ઊડતી મરણ પાંખી. કવામા ફક બારી વરશ દશુ જાહોપતુ આવીકી પણ હુ મારી નજર આગલના ડરામના ખેડને જોવાને હુએ કવાતે ગુનેલાહતા કે વરશાદથી બીજાની કાઈ હુએક દરકાર કરી નહી. પછી હમારી શામને ફક જોટો પથર પડેલો જોડેઓ અને તેહેની જોડે ફક મળુશખતશુ ખોખુ જાકજો ને ચતુ પડેલુ હુ—અને તે હુએ જમને હાથ માંથા તક્કી આવેલો હુ તો. વરશાદ અને હવાના શમમથી તે હા થીસત શરખુ શરદ માઈપડીકી હુ—ને ખે ખુ હાંધ કરવાની માહારી ઈચગા થઈ તે લેવા જવુ ફ ફક દેવાના પુરુશતુ કામહુ.

હવે આપણી શાધારણ હવાના કારઓ નીક આશીદ હવા ધણીજ થોડી હોઈઆનાં શ ખમ ઊપરથી જાહાડના પાતરાઓને કવી રી તેખોડા ખાડેર કાહાડેઓનાં આવેચ કે જથી કરીને તેઓ જલદીથી અન પુરતીરીતે શાધાર હુ હવા તેમાથી ખે ચી લેક પાતરાની શપાતી ઊપર અગણીત છટીના નાકાંઅથવા જોહાં હાકછેકે જઓ ફ હવાને છુટી પાડવાને તથ તેહેને ચુશી લેવાને હુએ કામમાં ગુનેલો રહેલો ને હવા ઈશવેર વતી પરાલીઓને કીજ મુદીમુદી મેલવણીઓ કરીને તઈઆર ની

છે તે હવામાંથી કારખાનોક આશીદ પુરતી રીતે લેવાને હરેક જાહડ પોતાના લખે પા તરથી તથા વારેવાર નવી હીલતી હવાનાં કુ ક્વાથી શક્તીવાન થાઈછે.

હવે આગલ કહેઆ પરમાણે શાધારણ હવાના ઊપલા પરનાં કરતા હેડલા પરમા કારખાનીક આશીદ ઓછી હોઈઆનો શખ બે ફિનહેકે જાહડનાં કરોડો પાતરાઓના છે હો તે પરમાથી હમેશાં ક હવા સુશીલીઈઈ.

ફિન પાણીની વરાલો ને હવાની આ દર રહેછે તે પસ પરાંણીઓનો પરાંણ બ આવવાને કાંઈ ઓછી અગતનીતથી. હરેક જાહડને જા આપણને તપાશશુતો તેહેરા ન રણ લાગુ પાણીના આપણને તલતે ફટલે જા ફક જાહડ, ૪૮ રતલ વનનમા હોઈ, તો તેમાથી ૩૬ રતલ આપણને પાણી હાથ લાગશે. હવે ફિન પાણી દર રોજ પાતરા નાં છેલે રશતે બે તાલુમ હવામાં વરાલ ને રૂપે ભરાઈ બેસેછે. જા હવા જાતે પોતે બીલકુલ વગર વરાલની શુકી હનેતો તે જા હાકોને જમીનમાંથી નેટલું નલલીધો પાણી તલતે તેહનાં કરતા વધારે જાહડપથી તેઓ માથી પાણીને સુશી લેતે અને તેમ થઈઆ થી જાહડો શુકાઈ—કલમાઈ—નરણ પાંતે.

ન જોડક જાહડ કે નહેનાં લાકાથી ઇ ગરેજ લોકોક પોતાની ન નવારો અને બીજા તેવાજ વાહણો બાંધેઆંય તે દરેક જા હાકનાપાતરા રીતે લાખ ગણેઆંમા આવેઆંય

હોલત—આંક ૨ જો.

ફવે ફિક જંગલી તથા શ્વાધરે લા લોકોનો મુકાબલો કરીક અને તેઓનાં ત્રોહોટો ફરક થુંછે તે તપાશીક. ત્રોહો યે તકાવત ફિન કે જમડી લોકોનાં ત્રોહોક તનીવે હે અણી તદન મજેજનહી—જમકે આ ફરીકા દેશના જંગલીનાં ફક દાખલો લેઓ અને જુઓકે જરરજુ શધલું, કાંત નહેલુ કે મેકુંતજુ—મોચીજુ અને દરજુ ક શધલું કાંત તેહને કખલાનેજ કરજુ પડેછે હવે તે શધલું કાંત તે કેહવી કંગાલીખત તથા અ પુરી રીતે કરનો હોતે તેહનો તમે મીજલશ ના શાહેઓ વીચાર કરો અને વલી બીજા હાથ ઊપર પશુબંધ તરફના શુરેયા દેશો નેહ્યાં કે ઇંગ્લનડ, ફ્રાંચ અને હાલનડ ક દેશો ઊપર તમારી નજર દોડાવો અને તાંહા જાંઓ કે લોકોમા ઊદાઓગની વેકું અણી કેહેવી અને તેઓ કેહેવા તરેહ તરેહવા રના કરીઓમા ગુનેલાછે કે જથી કરી દુ નીઆનાં શધલા દેશોના કરતા તેઓની કે હેવી શુધરેલી તથા આપાદાની ભરેલી હાલ તછે. થ ધોની ફક શરખી વેહે અણી તાણ સ જોતનાં શુધારાને કેટલે દરજેજ અગતની છે તેની મુજશકી તમે શાહેઓને શોક્ષીને હું હવે પડશા આપણા શનશારી વેહેવારમા કે ન ઊપીઓગમા આઈઆ તેમીશે કેહેવાની અપરે રજ લેજીય. નહારે બેક શખશે પોતાની શધલી ત્રેડનત કામમા લગાડીને બે ક જુદી તરેહની અને ખવાઈશની ચીજા હોતપત કરે, જમકે ફક તલે ખેરાકની ક,

ક જનશ' અને બીજાં-ફક્ શોભઈતું' ઘડી
આલ બનાવીએ પૂણે પેલા બહીબારને 'તે
નાંમીયા ધડીઆલની કસી અગત નથી પૂણ
પેલા ધડીઆલને તો ખોરાકના સામાનની
ધણી નરૂંછે તેઆરે તેઓ. ફક્ બીજા શા
યે પોતાની જનશ શીપરકારે એટલ બદ
લ કરે. નજારે માણશ જનના રાજસારી
વેડવારના આવી બીકટે અડચણે પડવા મા
ડી 'તેઆરે' તે અડચણે ડાંડાને માટે તેઓ
ને કવી ફક્ બીજા સોડી કાહાડવાની 'કરજ
પડી કે નહુતો શાયે શરવે કોઈ પોતાના
જીનથી બનાવેલી જનશો અટલ બદલ કર
વાને હુમેશ' રાજ ધાક. તવારીખની ની
રેખણ રોશની અને મનપની ની શીડાલ જી
પરથી આપણને શાંક માત્રમ પડેય કે પરા
બીજા કાલેના વખતમા જમ હુવડે આપણે
શરે જનશો વેચાતી લેનારે 'શુના તથા ૩
પા નવા કીમતી ઘોનુના બનાવેલા પડયા
કામમાં લગાડીક છેડક તેમ 'તે જમાનાના
લોકો કાઈ કરતા નહી 'હતા. રફનાલ
નામનો નામીયો તવારીખનો લખનારે પે
તાની એમેરીકા ખંડની તવારીખમા 'કિમ
લખેયકે' મેક્સીકો નામના દેશનો અનદર
ધાનુઓના પડયાને બદલે નારીકલો કામ
નો લાવતા હતા અને વહી વખણકલા ઇ
જિનાન-દેશની અદર પૂણ ધણે ફક્ વખત
શુધી બચદો-મેડેનડાઓ તથા બીજાં હેવા
નો પડયાને બદલે ઊપીઓગમા આવતાં હ
તાં. આફરીકાખડ મહિડા આમીશીનીઆ
દેશની અદર હુમ્મર તકક પડયાને બદલે
નીમખ કામમાં આવતું હતું. અને એમેરા

કાખ'ડના નીકોફોરોનડ લાનડ દેશની અનદર
ફક્ તરેહની શુકવેની માંહી કે નહુતે (ડરા
ઈકાડ) કરીને કેડેછે તે પડયાને બદલે વપ
રાતો હતી. ફક્ દમશમીય નામનો નામી
પો અરથ વીદીબારથી કે જ વીદીબાની
બીપર લખનારાઓની 'કટાર. માહેનો પેડ
જો અણકિછે તે આપણને કિમ કહી. બંદિય
કે શોકોટકાનડ દેશના ફક્ ગામડાની અનદર
લોહોડાના બનાવેલા ખીસાઓ પડયાને બદ
લે કામમાં લાગતા હતા. મગોપારક ના
મનો નામીયો મુથાફર પોતાની મુથાફરીના
હેવાતમા કિમ જમાવી અડચણેયકે ગેમખી
મા નહીના કીનારા બીપર વશનારા હુમશી
ઓ પડયાને બદલે તમખાકુ કાંતમા લગાડ
તા હતા. માણશ જનને શુવારનાર છાપા
નો શાયે નહી કાહાડીઓ હોતો તેહની આ
મમજ ઇશવી રાને ૧૨૧૫ મા કોંગ્રેડ ક
નજી નામના અમીરને હાતવું લખેયું ફક્
ઇશવી ધરમ પુશતક ખરીદે 'કરમાને વાશને
બસો (૨૦૦) મેડેનડા પાંચ પ) કુનાટર ઘડી
તથા તેટલોજ બીજો અનાજ આવેલો પડી
ઓ હોતો. આક શવડું મીજગશના શાહે
જો મે પારકા દેશમાં પડયાને બદલે જ
જનશો વપરાતી હતી તેવીગે 'કહીકી. હુમે
હું આપણા હીનદુશમાન દેશના કેટલાકક
ભાગોમાં હુમ્મર પડયાને બદલે- કેડેવી જન
શો કામમાં લાગેછે તેવીકે કેડેવાની રજા લે
બીય. દખલ ખરાતના ઘણાક દેશના અ
દર પડયાને બદલે કોરી- કામમાં લાગેછે.
શુરત તથા તે તરફના કેટલાકક સામડાઓ
ની અનદર બદલ પડયાને બદલે ઊપીઓગ

ના આગે છે—કેટલાં બધાં પાપનાં ઊપરથી તમે શાહેમોની ખાતરી માઈ હમે કે અણ લનાં વખતમાં પેરિશાને બેઠેને તે જનાનાનાં રેહવાશીઆ તહરે તહરેવારની છલોખી કામ માં લગાડના હતાં અને કેટનેકે ઠેકાણે હા લ જનાનાના લોકો પણ કાંમે લગાડે છે કે જ્યો કરીને માણે જાતનો વેહેવાર તથા વે પાર ક બંને શારી રીતે, માલી શખનો ન થી અને વક્ષી ચીજો ખરીદ કરવાના પણ બેહુદ અડચણે પડે છે કે જહુનો કંકન દાખ લો, લીધાથી તમે શાહેમોની મનપતીત થા શે. જાણે આપણી રાખમાં પુરિશાને બંને બી નખ કામના લાગેય એવો વીચાર કરે તા રે કંક અડવાડીઆનો શાધારણ ખેરાકાલે વાને શારૂ આપણને છાશી માહેના મીઠા ના અગરોશુ શારૂ નીનખ કામમાં લગા ડવાની ફરજ પડે. જરે માણે જાતનાં વેહેવાની અંદર કંચી શુચવણ બરેલી અડ ચણે પડવા માંડી તારે તેઓને કવી ચીજ શોધી કાઢાડવાની ફરજ પડી કે જ્યો કરીને સરવે પસારમે ગેહેવાઈથી ખરીદ કરી શકા ક અને અગત કરીને તે ચીજના તરણ ગુ હો હોડ, તેહુમા પેહુડો ગુણ કંચ તે ચીજ નાં અનીમે નાધવા ભાગ થાઈ શકે અને બીજા ગુણ કંચ તે ચીજના વખતના દોર થી અથવા હતાના રેરશરથી અથવા કઈ બી બીજા કારણેથી તેમા કંચો થટાડો થા ક નહી કાંચ નેટનો થટાડો થાઈ તેટલો માણે જાતને રોડો, તોશરો પડે અને વલી તરીજો. ગુણ કંચ તે ચીજ કવી જાઈક કે જહુના ગુપત થણે રેરશર થાઈ નહી.

આક ઊપરે કહેલા નરણે ગુણો ને વધુ ના કંક મંત્રના હોડ તેહુને નેઓડ શેનશા રનાં વેહેવારનાં કામના લગાડવાને રહેલે, અને શુના તથા રૂપા જહેવા કીમતી ધાતુ ના બનાવેલા પુરિશાનૂ ક સરવે ગુણેક જા હો વાણે લીધા હોડ કવુ માર્ગમ પડેઆનાં સમયથી તેઓડ પડ્યા અને ચીજો ને જાદ ન બદલ કરવાનાં માંપ કરીને રહેવાના પ ડ્યા ને છે તે ચીજો ગુ શુ નાં તથા રૂપા ને વા ધાતુમાં ને મુજ માક તેહુને કેહે છે અને મંત્ર બીજા જાતનો ભાવ મહત્ત કાતર થા કિ તેમજ કીમતી ધાતુએ ના મુજમાં પણ ફરકે પડે છે. જરે કંક દેશમે કંઈ પણ કારણથી પડ્યા થણે થાઈ છે તારે તરતજ તે દેશમાની શાલી જાગોનો ભાવ મહત્તી નહિ છે અને વક્ષી બીજા હાત ઊપર નો તે દેશ મધે નાણાની તંબી હોડ તે શકલી વસતુઓનો ભાવ તરતજ ઊતરી નહિ છે કે જહુના દાખલા આપી તમે શાહેમોનો અ ગનો વખત રોકવાની અતરે કરી નરે નથી.

હવે હરેક જાનશ જરે બજારમાં તેના હેને રાના ખપતા કરતાં વધારે આવી પડે છે તાહા રે તેનો ભાવ તરતજ ખેશી નહિ છે અને વલી માંજ હાત ઊપર જરે હરેક ચીજ નેટલી નાઈક તેટલી નહી. મંત્રીઆવતી તારે તે રેને ભાવ ધણે મહત્તી નહિ છે પણ આપણને જાણ્યું જાઈક અકે કવાં ભાવો કાઈ ધણા દાહા કા ટકી શકતા નથી. હરેક જાનશનો ભાવ જ રે ઊતરી ગઈઓ તારે તે જાનશ બનાવીઆ નો ને લોકો કામે લાગીઆ હતા તેઓ હવે

તે ચીજ અતાવીઆથી પોતાનો હાથ જીકાવે
છે કે જ્યારે કરીને તે ચીજની મુખરના થો
ડા દાહાડા લગી પડેછે અને તેમ થઈઆથી
તે ચીજનો ભાવ પાછો મહુડીને ખરોમર થા
ઈછે. ખીજા હાથ ઊપર જે પદારથોનો ભાવ
ધણે મોરો હોઈછે તે પદારથો નકાના લેા
ભથી કરીને શરને લોક ખતાવવાખડેછે અને
ક મીશાને તે ચીજ ધણી થાઈ પડી જાનાં શ
ખખથી તેનો ભાવ પણ પાછો ઊપરી જઈછે
અને ચીજનો હુરેશનો ભાવ તે તેજોને ઊત
પન કરીઆત્રા જટલો અરથથાઈ તેટલો રે
હેછે. ચીજોના ભાવ વીગે આટલુ યોગીને હુંવે
પરંથા ખારીદીથી તપાશના શું ખરી ખાલખ
ધરાવેછે તની ઊપર હું તમારૂં ધેખાન પોહો
આડવાની રમ લેઝીય. પરંથાને ઊપીઆગના
લાથીઆ વીના તેની ખરી ખતલખ હુરેજે
પાર પડતી નથી—જેમકે હું કંક ખાલશને
કંક રૂપીઆ આપું પણ તેરૂપીઆનો કાઈખી
રીને ઊપીઆગ કરવાની તેને ખનાઈ કરે નો
ને નાંખું, તેને કંક પથરાના કટકાની ખરોમ
રછે અને અગરજો આવોખાહરો રાખત કોલ
કુલ કરીને તેરૂપીઆ તે લીડેના તે કવીજ
આથા ઊપરથી કે કોઈ દાહાડેમી ખારી આ
ગનેઆ તોડીને તેરૂપીઆને કામત્રા લગાડેવોઈ
ક ખીઆખાન જંગલના કે જહુંખહીતહેવાં
તથા ડાંખના અને ફાડી ખાનારા જનાવરે
આથપાશ જમીન નીચે તથા આથમાન ઊપર
વગેછે અને ક વગરે કંક ખાલશ પામે કોઈ
નહી હોઈતો તેહને કાહરુનો ખેકદ ખખનો
પણ નકામો થાઈ પડેછે. ગુરૂ તથા રૂપ કાઈ
વાનુ નથી અંથવા તેહના કાઈ કપડાં પેટે

રાતા નથી અને તે શવલા પરંથા વાહાં વર
ગર ઊપીઆગના થાઈ પડીઆછે તેથી ક
રીને તે કંક જમડીનુ ની વખન ધરાવતા ન
થી. કંક ટુક પરંથાવાલો પુરશ કંક શુધરે
લા મેહેરમો જટલી મોનો લોગવી શકેછે તે
મોનોનાનો જરાઈકથી લામ કંક મોહોરો
તાલેવવાન પુરશ કંક નવરી જગા કે જાહા
ખાલશ ખતલો વશની નહી હોઈ તાહા કદી
લોગવી શકતો નથી. ક ઊપરથી તમારોહો
ની ખાતરી માઈહોરો પરંથાનેજો આપણ શ
નશારી વેહેવારમાં નહી નાખીડેતો કિન્ન કેહે
વાઈકે તેની ખરીખતલખઆપણે હોડીકઈઈક

તવારીખની ખીનાતું શાંધણું

- ૧ તવારીખતું કીયુ હતુ મે ગમ્યા પતર
જો ખેખાન,
જો જો તવારીખને આપેછે હતુ
ખાન.
- ૨ તવારીખ પાદશાહાથી તે ફરીને લા
જમી રીને ખોલેચ,
અને તેણે શંધુ ખેખાન આપણી ન
જર આગલ ખોલેચ.
- ૩ તવારીખ અ નધારામોથી આપણને
જીજ્ઞાસો લાવેચ,
કે જ્યારે ઇનશાના પોતાની હુશીઆરી
જો આવેચ.
- ૪ તવારીખને વચની વેલા આપેછે જોઈ
કિન્ન ખેખાન,
અને તે શમજને નહી રાખવુ ખુખાન.
- ૫ તવારીખ આપેચ ઇનશાનના અંધારો
જો હેવાલ,

કે નથી આપણે શુધારીકિય આપણી
પુરી માલ

- ૬ હોઈય માણસો ખવાસના જુદા,
કોઈ હોઈય ભડા અને કોઈ જુદા.
- ૭ કોઈ હોઈય દેખાઈતાં મોટા,
પણ હોઈય તેઓનાં લખન ખોટાં.
- ૮ તેઓનું પણ તવારીખ કરે છે ખીજાન,
જે ઉપરથી આપણે ધરીકિય ધીઆન.
- ૯ વાસને ને ધણી તવારીખ ઉપર ધી
આન ધરશે,

- તે ધણી ફલમને ખરે દીલદાર થકને.
- ૧૦ તવારીખને ને ધણી અપનો હમે આન,
તે ધણી ધરાવને હોરે, પણ શાન.
- ૧૧ તવારીખ ખાઈય જન જાતની,
તેના ખીનાઓ આવે છે લોત લાતની.
- ૧૨ તવારીખના કીધા છે ઘણાંક વીચાગ,
ને ધણી નહીં પહોંચે તેના ખસં અ
ભાગ.
- ૧૩ હુ જાણ્યું કે ધણીક શાલામો તવારીખ
શીખવેય

તે ધણી નેક શીખાંમણે મેલનો રહે.
૧૭ કારણ કે તવારીખ શીખવે છે નેકીની

- યાહ,
૧૮ કિતલે આપણો ખજાનો ધન અને માલ,
કારણ કે ને ધણી નેકીની રાહે ચાલો
- તે ધણી મોતાનો જ્યં દુખમોથી તાલો.
- ૧૯ ફવી ફવી ખખરો તવારીખ દેય,
પુરાનમ જમાનાનો હેવાલ કેદેય.
- ૨૦ જમાનાનો ફીલજુરોન ખીજાન કરેય,
કે ને ખીજાને ધણી ધીઆનનો ધરેય.
- ૨૧ તવારીખને અગર કોઈ આરેલ પહોંચે,
તો તે પછી ફલમને દોશત રહે.
- ૨૨ ફલમની દોશતીથી મેલવે અકલ,
અને પછી શારી ચાલતી કરે નકલ.
- ૨૩ જુઓ મારા વાચનારા શાહેખ,
કે આંક ફાઈલાવો કેવા છે અમલખ.
- ૨૪ તવારીખથી મેલેય ઘણા ફાઈલા,
અને તે શાયે શીખીકિય નીતીના
ફાઈલા.
- ૨૫ દીન ધરમ ઉપર લાગેય ધીઆન,

૩૦. કિલ્લુ કહીને ખન કરેય,
અને શાહેખની શેવાઓ શરે ધરૂય.
કાં ૬૦ પાંડે

જાનવરોની તૃપારીખ

કુતરાનો જાનવરો ખુબી અને
ચતુરલાઈ કિવીના શકતી વાલી હોઈએ કે
તેહેને નચાવતા, કચરત કરવા શીખવવા, ત
થા બીજી તરેહવાર કચરતો શીકવવામાં કાં
ઈ અડચણ પડતી નથી. વેલાતમાં 'શાકર
શવેલ'નામના ધરમા ને કુતરાની કચરતો દ
ખાડેખમાં આવી હોતી તે કાઈ જલદીથી છુ
લી શકાયે નહી. 'ક' કીલલાની હાપર ધ
શારી કરીને તેને તોરી પાડેખા હોતો અને
કેટલીક 'લઘાઈ' પોતાની જાવના પરાણીઓ
શાયે કરી 'ક' કુતરાને પકડી, લાવેખામાં
આવેખા હોતો અને તેને ગોડખા, ગેલીથી
મારી નાખેખામાં આવેખા; પછી તેના શે
હોમતીઓ તેને ધણી લઈને દાવવા ગયા હ
તા. કુતરાને તરેહવાર કેઆરડો ઓલખ
વા શીખવેખા આવેછે તે કુરીતે, કે, 'ક' ક
ચોક્રા નીશાનીથી તેને 'ક' ઓજ ઓલખ
તા 'વાર' ધડકી શીખવેછે; અને પ્રાછી 'ક' ક
ચીન્નાથી બીજી ઓજ ઓલખનાં શીખવેછે
ને કેઆરડ તે ઓલખતો નહી હોઈએ તે
ની હાપર કાઈ ખોરાક મુકેછે, તેમાર બાદ
ચોડાક કેઆરડોમાંથી 'ક' કેઆરડ શોધ
કાણડતા શીખવેછે. ચોડી અન્નાદિશ પછી
તે ઓલખતો કેઆરડ ખોલી 'કાણડેખા'માં
કધી મુકતો નથી. પોતાની મહેનતના ખ
દલાના તેને ખોરાક તથા શાખાશી, મલતી નો

હિન્-કવો ખુબી ધાઈએ કે પછી તીશ હેખા
દરમાથી 'ક' ચોક્રા, મ' આવેખા હોઈતો તે
ચોડાઈ, ખુશીથી લાવેછે 'ક' કાઈ ચોડાઈ
અચરતી જેવું કામ નથી, કારણકે તે પોતા
ના ઘણીનો દરવાજો પડોશીઓના દરવાજા
ઓમાંથી નલદીથી ઓલખી કાણડેછે 'કુ'
ન' 'ક' કામછે.

પાંહુટોરંક નામનો નાખીઓ તૃપારીખ
લખનાર 'કુ' જાણવેએ કે મારગેલશના થી
કિટરમા શેકેનશાહ વેષધેથી ખનને 'ક' કુતરો
દેખાડેખામાં આવેખા હોતો અને તેને 'કવો
શીખવેખામાં આવેખા હોતો કે શરવે પરકા
રના નામ તારીફ લાઈક રીતે તે નાચી શ
કતો હોતો. તેમાર બાદ તે 'કવો' રીતે બે
હોશ થાઈને પડેખા કે જાનારા ભારે અચ
રતી તથા ઓચ'મખામાં શેહી પડેખા હોતા
તે પેહુજા દરદની નીશાનો ખતલાવવા લાંગે
પછી ગોડખા ખુલ્લો હોઈ 'ક' પરમાણે ની
ચે પડેખા, અને 'કવો' હાલતમાં આશપાશ તે
ને ધણી લેઈ જતા કાઈ હીંચમાલની નીશા
ન ખતલાવી નહી. તોમાર બાદ બેરોખર
વખતે નાણે લારી ઊગમાંથી ઊડાઈ હોઈ
તેમ જવતો ધકેખા તે વખતે ચોડાઈ ખુશી
માં આવી આશપાશ નાચવા કુડવા લાંગે.

'કવો' પરકારના ખેતેથી કુતરા પ
કડાકીલાછે તેના કરતા કુતરા ઓલતા
શીખે 'ક' ઘણું માહાલ તથા અન્નમ શરી
ખુંછે. 'કેરાનશની મહેશા વાલાઓ 'કુ'
કુચ' કે બંરમનાનાં 'ક' કુતરો હોતો તે આ
'ક', કોરી, માફનેર, વગર કેટલાક બીજા શ
ખદો, શારી, પંકે શમજ પડે તેમ ઓલતો હ

તો. - ક ખમર કોઈ નવા તેવા શખગાથી
માલમ પડેલી નથી, પણ વખણાવ્યા નથા
પરખાવાત વીલ્લાન 'લીમનીકાથી' નહેર
થાકીલી કે જેણે ક ખમર ફરાનગની પા
દશાહી નહેરગામાં ચોકની હતી. ક કુરો
નથીખન કદનો હતો તથા તે કક સાકશ
નો' નાં ખેડુનો હતો તથા તેનો કક નાથ
જો છોકરો હતો તેણે ને કુતરાને યોડા શ
ખદોને મલનો આવત કાણડતાં શાખલીઓ
તેથી તેણે જોનાં શીખવવાનું કામ ત્રાંધે લી
ધું. તે છોકરાક વખત તથા ખેડુનની ક
ગી કમર પોતાના નીગાતીઆને શીખવરા
ની નહી રાખી. આઈ માહાબારત વીદી
આ શીખવવાનું કામ યદુ કીધું તે વખતે
પેટા નીશાકીઓ તરણ વરણની ઊમરનો
હતો. છેલ્લે શરવાડે તેણે બાસા શીખવેઆ
માં બારી વગરો કીધો કે તીસ શમદો શુ
ધી ઊચાર કરતા શીખીઓ. લીમન કેડે
ય કે તેણે પોને ક શમદોના ઊચાર શંભે
આ હતા; બીજી ફરાનગની નહેરશા વાસા
ઓ કેડેય કે આવા ત્રાણશની શાખલી' અ
પવા સાદત મલ્લી ખહી હોતેતો ક વાત તે
ઓ કદી ઘ્યાન ઊપર નહી લેતો.

પેટાકિક દેગામાં કુતરાનું ગોશત ખા
ધાના ધાતું તારીફ લાકક ગણેય. દખણ
શમુદરનાં બેટાના ક જાનવરોને ભાણ પા
લો ખવડાવી ફરે અથવા ચરખદાર કરેય,
અને જીભારે ક જાનવરો ખોરાક વધારે
ખાઈ શકતાં નથી તીખારે તે દેગાનાં જાંબ
લી ત્રાણશો તેઓની સુી ભચ્લી બેજાન
કરેય. ક પરાંલીઓને ઘણું કરીને કાંચી દે

ઈ તારી નાંખેય અને તેઓનાં ખાનપાથી
જ લોહી નીકળેય તેણે નહીકરની કાટલી
ઓમાં ભરી રાખેય તથા ખણને તારેત
થીના ભુજેય. ગીનીના કેસવાના અક્ષરી
એ ક જાંબવરનાં ગોશત ઊપર કટનો તો
શોક દેખડાયેય કે તેઓ ક જાનવરની ત્રો
હોટી કીન ખાપેય કક જે હોટું જેડું ક
જાનવરનાં ખ સામા આગલ આપતા હતા
અને ઘણું કરીને હાલ પણ આપેછે. પરા
મીત લોકો કક નાણાના તથા જાનેશાં કુત
રાનું ગોશત ખાવાનો ઘણો ગોખ રાખતા હ
તા. હીપર્પાક કીટીયા લોકો "મટન" અ
થવા "પોરક" ની ખરાબર ક ગોશતને
ગણતા હતા અને કમી લોકો કક ધાવતાં
શીટીના ખચ્યાતા ગોશતની ખરાબર કીમ
તવાન જાણતા હતા.

કાંતગો, લોખરછધીઓપીખા, કેપ
આફ શુક હોપ, જીનર તથા દખણ અખરો
કા, નાંજો હાલક, તથા પુડધીનાં કેટલાકે
લાગમાં કુતરાઓ વણા મજા આવેય, અને
બીજા જાંબવરોની જાનના કરતાં ક જાંબ
વરોની નહેરનાર જાન રહેય. ક જાનવરો
ની જાત જોડલી ખાવત પડેલી છે તેની ટીપ
નીચે આપીએ :—

- ૧ નીકિ હાલક ડાગ.
- ૨ પોતરેનીખન ડાગ.
- ૩ શીખરીખન ડાગ.
- ૪ આઈશાલક ડાગ.
- ૫ શેકરડા ડાગ.
- ૬ વાટર ડાગ.
- ૭ હાશપાનીખન.

- * ૮ ગેટર. ૧૨
* ૯ હાહીનડ. ૧૩
* ૧૦ બેલડ હાહીનડ. ૧૪
* ૧૧ પોઈનટર. ૧૫
* ૧૨ હાલેશીઅન, અથવા ઈશપાટેડ ડાગ. ૧૬
* ૧૩ આઈરીશ ગરેહાહીન, અથવા હિલડ ડાગ. ૧૭
* ૧૪ કામન ગરેહાહીનડ. ૧૮
* ૧૫ ઈસલીફિન ગરેહાહીનડ. ૧૯
* ૧૬ રૂશીઅન ડાગ. ૨૦
* ૧૭ લરઅર. ૨૧
* ૧૮ નીકી કાહીનડ ડાગ. ૨૨
* ૧૯ બાસટીશ. ૨૩
* ૨૦ બુલ ડાગ. ૨૪
* ૨૧ ટેરીઅર. ૨૫
* ૨૨ ટરનશપીટ. ૨૬
* ૨૩ કીંગ ચાર્લ્સશી ડાગ. ૨૭
* ૨૪ બાસટીશ ડાગ. ૨૮
* ૨૫ નેકેડ ડાગ. ૨૯
* ૨૬ પગ ડાગ. ૩૦
* ૨૭ આલકો, અથવા પેરુવીઅન ડાગ. ૩૧

જેની પાછે (*) આવી નીશાની કી વેતીછે તે ઈંગરેઈ જાતના કુતરાં સમજવા. (દા. પા. બા.)

લોભ.

ફરેક કીનાણુ વરલિયું નેહ ના કરતાં લોભને દાખવે, કે બહુ પુશકેલ પડેછે. આપણેથી કબુલ કરેઆ વગર આ લનુ નથીકે લોભથી દુનીઆમાં ઘણી આકાં રૂએ પરાપત થાડીઆછે. તેપણે નેક જનનાં

પુરુષોનાં જો લોભના ચીનહો ભાલમ પડે તો તે કાઈ બેદી નથી. નેક જન વાલા પુરુષોને લોભ નેકી સરખોછે અને જોડેવી અશલ્ય શાયે લોભને જોડવરો તેડેવો રંગ પડશે.

કેક શાહેર લખેમ કે લોભ દુરથી બહુ યુગ્મર હીગેછે અને આપણને લલચાવેછે લોભની ઈમારત ઊપર ચાડેઆ પછે આપણને ખુશ લાગેછે અને જમ જમ લોભની બિનચાઈક અહડતા બઈક્ય તેમ તેમ વધારે લોભના કુશતા બઈક્ય. પણ તેના રેતી મરખા નખલા પાક્યા ઊપર કાઈની ઘેઆ ન પહચાડતા નથી તથા તોફાંનથી, વરોલી આથી તે કેહવુ ભાગી પડશે તે પણ કાઈ જાણતા નથી.

અઠવાડીઆની અખરોનો શાર.

શુનર કાંટવાનો તથા વણવા નો શાંચે જોડવાને માટે "ઈશપીની" કે નડ વીવીંગ કમપની" વાલાઓક રાઈદેવ આગલની મી. કાવસાજ નાહાનાખાઈની ઈમારત ખરીદીછે.

આપણે નામદાર ગવરનર શાખેઆ પરમાણે ચાલતા ચાહીનાની તારીખ ૨૮ મી ને દને ચાહાનવેશનરથી નીકડીને પુણ્યા તો જશે.

આઈ લડાઈના હીગમખા કોઈમી લશ્કરી અમલદાર કદાચ રૂએ અંગેનો કે કીકલ કમીટી" આ તે અમલદારની તેપાશ કીશ વગર તેડેને રૂએ આપેઆમાં આવશે નહીં.

“નટીવ આફવોકેટ” જણાવે એ કે ૬૫ તરના અધીપતીના-આધી મીં ધારનદેન ચલાવેચ.

આપણી ઇશ્માલ કાઆજ કોરડોના તરીનો નડન ને માદગીના સમયમાં રજા લઈને પોતાની શુખાકારીને માટે બાહરે જી ઓછે તેણે ખીછ, છખ ત્રાશની રજા પાછી મેલવીછ.

પરેશ્વર હોરકનેશને નવા કેલવેલીઆ તાંમા સથાપવાનો દેવાવ જીઆં શરકારી જે નેટમા પટગટ થોડોઓછે.

જગ બાહાદુરે મીનાએની ઊપર હો મલી કરવાનો દેવાવ કીરોછે.

ગડિઆ સોમવારે મીનનો મેલ અતરે આવેઓછે પણ તે સાથે કશા અગલતા રા નહુખારી સમાચારો મલી આવેઆ નથી. ગાઆનો. મંવરનર નનરસ ગડિઆ સો મંવારને દીને અતરે આવી પુગો હતો તેવે લાઈ તેહેને નેટ રોપો છોડીને માન આપે આમાં આવેકો હતું.

ફરાંનશના શેડેનશાહ નેપાંલીએને આ કે ચાંલુ લકાર્મા ઇગલડને ને કીતલી મ દ્દ કીધીછે તે બાએની કેક ઇઆદગારી દા ખત પારીશના શંઘુરસથાનને માટે દેદરા બાદ મરે ઊભી થાડલી કમીદીડી હીરાનું કેક શીલ કે શેડેનશાહને, માટે નેટ નોકલે ઊછે.

ગડિઆ બુધવારને દને ઇગલડને મેલ અતરે આવી પુગો હતો તે મધે ભારી અ મનના કશા સમાચારો આવી પુગો નથી— તોપણ સર્ધલા હેવાલ ઊંપરથી કેવી આશા રાખીઓમા આવેચ કે આવતાં મેલમા ફોઈ

ભારી લકાર્મા સનાચારો આપણને મલી આવશે.

મોરીય ખાતે ઊનાં થાડલાં પેટરીઆ ટીક કેકમા વીશ હખરે રૂપીઆ ભરાઈ ચુકાછે અને તેમજ અમદાવાદ ખાતેના કે કેકમાં ૧૨૯૮૯ રૂપીઆ ભરાઈઓછે.

કલકતા ખાતેથી ઇલેક્ટરીક રેલીગર્સની મારફતે કેવી ખખર આવી પુગીચ કે તે તરફના પેટરીઆટીક કેકમા હડી લાખ રૂપીઆ ભરાઈ ચુકાછે.

ધરના માલેકો પાસેથી શાહાહા શાત ટકા છપો લેવાને માટે શરકારી જેન્ટલમં ખખર આપેઓમા આવીછે.

ખુલીઓની પાસેથી તેહેના થાટકી ૫ નજમમાં ફેલાં માલસાનાં કુતખને ફરીઆદી કરીને ડામીજ ભરી લેવાને માટે ધારા ખોં ધનારી સમાઈ કેક ધારા પશાર ફીધોછે.

મધરાત્ર ખાતે મને ૧૮૫૭ મા કેક ખીજી શંધરહમથાન ઊભુ કરવાને કે પરે શેડેનશીની શરકારે દેવાવ કીરોછે.

કુલુ કહેચકે ડીઝીક આફ નીઝીકેઆશર લે ફરીમી મા ખાતે નના રહે.

અપણા નામદાર મંવરનર નનરસ ની તથોડિત હમુર ના દરશન ચાલીનઈછે.

એંગલા પરેશીડેનશી ખાતે ને સખ આશીશરેન રશરનન સથાપેઓમા આવેચ તેઓની લીગતવાર ખીનાં મુનખઈની શરકારે નાણવા માગીછે. કુલુ ઇંગલીશમેન વા લો જણાવેચ કે બાએજી કારણ કે પતર વાલાનો નાણેઓમાં આવેજી નથી.

આઈ “ પારશા મીતર ” નું પતર મુખમઈના નામે નખેદ છાપાખાનામા હોર નજીલ સોશાલઈ પરીનટરે માલેકને વાશને છાપી પરગટ કીધુંછે.

પારસી મિત્ર

ઉપાદે

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને સંસારી

હાલવ શુધારનાર, પૃ. ૧૨.

The Parsi Friend

*devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રગટક ૧ હું.

ચતુર્થાર—તારીખ ૧૯ મી મે ૧૮૫૫.

આંક ૬ મો.

In our previous issues we have treated of the elements of self-improvement—that by it we should seek to improve and perfect ourselves as physical, intellectual, social, and moral beings. In all these self-improvement is possible, for in all these we have capacity for growth, and in all it is demanded by our nature.

We shall direct attention now to some of the aids to progress in self-improvement, and our first remark is that we must resolve upon it. "Resolution," says one, "is omnipotent." If we will but solemnly determine to make the most, and the best, of all our powers and capacities, and if to this end, with Wilberforce, we will but "seize and improve even the shortest intervals

of possible action and effort," we shall find that there is no limit to our advancement. Without this resolute and earnest purpose, the best ends and means are of little worth; but with it, even the weakest are mighty. Without it, we shall accomplish nothing, with it, every thing. A man who is deeply in earnest, acts upon the motto of the pick-axe on the old seal:—"either I will find a way, or I will make one." He has somewhat the spirit of Napoleon, who, when told on the eve of battle that circumstances were against him, replied.—"circumstances! I make or control circumstances, not bow to them." In self-improvement, as in every thing else, to think we are able is almost to be so, to resolve, to attain

is often attainment. Every where are the means of progress, if we have but the spirit, the fixed purpose to pursue them. And if, like the old philosopher, we will but take as our motto : " higher—for ever higher," we may rise by them all. He that resolves upon any great end, by that very resolution has scaled the chief barrier to it, and so he who seizes the grand idea of self-cultivation, and solemnly resolves upon it, will find that idea, that resolution burning like fire within him, and ever putting him upon his own improvement. He will find it removing difficulties, searching out or making means, giving courage for despondency, and strength for weakness. If we are but fixed and resolute—bent on self-improvement, we shall find means enough to it on every side, and at every moment, and even obstacles and opposition will but make us like the fabled " spectre ships," which sail the fastest in the very teeth of the wind.

Our second remark is, that we must not only resolve upon self-improvement, but *expect to accomplish it only by patient and persevering effort.* Many, when circumstances have turned their attention to self-improvement, and while the glowing picture is before them, often make excellent and sometimes prodigious resolutions, but because they do not, as by a leap, at once become perfect, they are soon ready to give up the effort in despair. For such, for all,

it were well to remember, that self-improvement is a matter of slow progress, of patient and persevering effort, and that too in little things, from day to day, and from hour to hour. It is the fixed law of the universe, that little things are ever the elements—the parts of the great. The grass does not spring up full-grown. It rises by an increase so noiseless and gentle, as not to disturb the ear, not to be seen by the eye. The rain does not fall in masses, but in drops, or even in the breathlike moisture of the fine mist, as if the earth were one vast condenser and heaven had breathed upon it. The planets do not leap from end to end of their orbits, but in their ever onward progress, inch by inch, and line by line, it is that they circle the heavens. And so with self-improvement. It is not a thing of fits and impulses and explosions, but of constant watchfulness, and patient and unwearyed effort, and gradual and ceaseless advancement. There is no royal road to it—no vaulting to it by a leap. Like the coral reefs of the ocean, it must grow by small but constant additions, and then it will finally be like those reefs, admirable in all its parts, and rivaling the very mountains in size. Here is the secret of what are technically known as self-made men—as if they had made themselves without means or opportunity when the truth is, every one of them will be found on investiga-

tion to have improved all his time, to have made the most of every opportunity, to have been making effort, and of course, making progress, at every passing moment "Never to have an idle moment," was the motto of one of this character, and probably of most like him.

We shall continue our remarks on this subject during the hot weather, that when the season for active effort comes round, our readers may be prepared for "a long pull, a strong pull, and a pull all together" towards self-improvement.

રમાફિણ શોશનર-આંક ૬ થો.

૨૨ મી.

ગરમીથી શયલી પરવાડી ચી નાગુ કદ વધેય તેવી તથા "યરમામીત ૨" અને તેના ઊપચોગ વીગે ગઈયા આંકના બેખાન કરેખાનો આવીજી હુ. આ આંકના "યરમામીતર" વીગેની બાકી ૨ હેત્રી બાબદ પુરી કરેખા બાદ ગરમીથી શયલી ચીનાગુ કદ વધેય અને થંડીથી શાકકુ માર્કિય તે ધારો ખેદાતાલાઈ ખાનર પાલીને ન કાંઈ નહી લોચ કીમે તે અગતના શયલ ઈપર ધીમાન પોહોંમાટેખાનો આવશે.

અમા આંકના હુને, નલાવીજી હુને "ફરેનહાઈતે યરમામીતર" ના માપના ૧૮૦)બાગ કીધાછે અને ૩૨ એ અરે ખર રની થંડી તથા ૨૧૨) એ અગે પાલી કી કલ્કાની ગરમી યેહેલીછે, પણ કિન કહે

આ ઊપરથી કેટલાઈક શખ્તોના મનનાં થે ખરાત કીતપે ન થકિઆહો કે કિન કેમ થાઈ અથા મંડીને મુકના ૧૮૦) બાગ કીધા છે તારે ૨૧૨) કાંહાથી આવેખા ? કિને ખો કારો કરવો જાઈક.

"ફરેન હાઈતે યરમામીતર" શાયે જે માપ આવેય તે માપને બનાવતી પેલાઈ પેલી શીરી કે નહેમા પારો અથવા આલ કોઝલ ભરેલા હોઈય તે શીરીના "બલખ ને કિક વાશલ કે નહેમા બરફ અને નીન ખ બેજેહુ" હોઈય તે વાશલમા મુકેઆનો આવેચકે જમી કરીને કટલીનો થંડી કીત પન માર્કિય કે પેલા બલખને અમશયો ખર ક ઊપર તેમના પારો મુકેઆથી નટલી થ ડી દેખાડેય તેનાં કરનાંખી આ વાશલમાં મુ કેઆથી વધારે થંડીદેખાડેય ઇમાને પેલા પારો વધારે નીચે કીનરી બર્કિય અને પછે કિક નગાઈ થંભના થંભ નાહાંશુધી પેનુ બરફ પગલુ રેકેય તાહા શુધી પડીરેકેય તીખાર બાદ પેલી શીરીને પેલા પારાની શ પાતી આગલધી કિક ધરો પાડેય અને તે નગાઈ "છરો ઇમાને શુનની નીયાની ક રેય તીખાર પછી પેલી શીરીનાં બલખ ને અમશયા બરફના મુકેઆનો આવેય કે જમી કરીને પેલા પારો કેટલોઈક પાછો ઊપર ચકુડેય કેમકે બરફ અને નીનકને જ ત્રીખાથી ન થંડી કીતપન માર્કિય તેના ક રતા અમશયા બરફની થંડી યોડીછે હુ વે આ ત્રીશાલ પેલા પારો યોડીઈક હિચે અહુરેય અને પછે કિક નગા આગલ આવી ને નાંહાશુધી પેનુ બરફ શંધુ પીગતી નહી

મ તાંહાંશુધી થ'મ ઊના રહેય અને ન ન
મા આગલ આવીને અટકી રહેય તે જગાપ
ર પેલા પારાની શપાની આગલથી આગલ
નીજ માફક ફિક્ક પીળો ધથો પાડેય. તે
આર બાદ આ બે ધરાની વચેની જગના
બતરીશ શરખા ભાગ કરેલાના આવેય અને
બતરીશના ભાગના ધથા આગલ " પાણી
બધાવાની થડી " ઇયાને બરફની થડી
કરીને લખેયુ હોઈય. વલી પેલી " થર
માનીતર " ના " બઝબ " ને ઊકલતાં
પાણીના મુકીઆનાં આવેય કે જ્યો કરીને
તેનાનો પારો કેટલોકક ઊપર ચડેય અને
આગલની માફક ફિક્ક જગા આગલ આવી
અટકી રહેય. અહીંયા પણ ઊપર જણા
વેઆ જીવન પેહી, શીશીને પેલા પારાની શ
પાતી, આગલથી ફિક્ક કાનરનો ધથો પાડેય
હોઈય અને " પાણી બધાવાની થડી "
ની આગલ ને ધથો પાડેયોછે તે ધરાની
તથા આ ધરાની વચેની જગાને. ૧૮૦) ફ
ક શરખા ભાગનાં વેહુ બેનીછે.

તીઆર હરે ૧૮૦) ના પેના ૩૨)
ઊતરીકિતો ૨૧૨ થાને કે ન જગાને " ફરે
ન હાઈત થરેમાંનીતરનાં " પાણી ઊક
લવાની ગરની " કરીને કેલેય. પણ હ
વે " છરો " થીમી એણી ગરની લખ
વી હોઈતો ને કેન લખાઈ ? ના " છરોથી
બી એણી ગરની (ઇયાને વધારે થડી)
લખવી હોઈ તો ન ત્રીશાક " છરો " થી
વધારે ગરની ૧, ૨, ૩, ૪, — ફવો અંક
થી લખીકય તેન ત્રીશાલ લખવી, પણ તે
ની સાથે " ત્રાઈનય " ઇયાને બાદખાકી

ની ત્રીશાંનીનો કાપો નાડવો—જેનકે " છ
રો " થી " બાર દીગરી " ઇયાને અશ
વધારે થંડી જણાવવી હોયેનો આ ત્રીશાલ
પેહેલા અખશરની દાલી બામુક ફિક્ક કાપો
નાડવો. (—૧૨)

હવે આપણે પેલા પાણી વીગેના શપા
લપર થીઆંન આપીકે. નો આપણે બર
ફને ઇયાને (બતરીશ અંશ ગરનીનાં પા
ણીને) ગરની આપણતો ગરનીથી જન પી
છ રથલી ચીજોતુ કદ, વધેય. તે ત્રીશાલ
પેલાં બરફતુ કાઈ લખતું નથી પણ ઊંચતું
તેતુ કદ નાહા શુધી તેને માકીશ અંશ ગ
રની તલેય (ઇયાને બીજા ૮ અશ વધા
રે) તાહા શુધી શાકડું થતું જઈય અને
તીઆર પછે વધારે ગરની આપેઆથી તેતુ
કદ બીજા શધો ચીજોતી માફક વધીકી
જઈય. તેજન નો આપણે ૪૦ અંશતુ
પાણી (ઇયાને ન પાણીનાં " થરમાનીત
ર " મુકીઆથી ચાલીશ અંશ ગરની ન
ણાતી હોઈ તેતુ પાણી) લીધું હોઈ અને
પછી તેને વધારે થંડી આપવા તાડી હોઈ
તો તેતુ કદ થડીથી શાકડું થવાને બાલે
ઊંચતું નાહા શુધી તે બધાઈને બરફ થાઈ
ય તાહાં શુધી વધેય ઇયાને પેલાઈકય. અ
ને. તેહેનાજ સમયથી પાણીના કરના બરફ
હવડું હોઈય અને તેલની માફક તેની શ
પાતી ઊપર તરતું રહેય તારે હવે આ હા
પરથી શાક આઝન પડેય કે બતરીશ અને
આકોગમા અંશની વચે " ગરનીથી શાલી
ચીજોતુ કદ વધેય અને થડીથી શાકડું થા

ફ્રમ “ તે ધારને પાણી તોડેય અને ઊંચતું
ગરનીથી શાંકડુ થાઈય અને થઈથી રેલા
ફ્રમ. આ નીચે નેણવેલા શાંક અખત
જા. ઊપરથી કે વીરેની, હુમાર વાચનારાં
ઓની ખોતરી થાય. —

— ફક પાણીના પાતણ, કાચની શીરીને
જાડોડાવેર પાણીથી ભરે અને પછી તેને
ફક મજબુત હુમ દઈ તેની આશપાશ ઘુણા
ફક બરફના કકડા મેલો. હવે જ્યારે પે
લા બરફના કકડાની થંડીથી પેલી શીરી
જાડેડુ પાણી પણ બંધાવે બરફજેડુ થયા
જાડેડો તેવીજ. પેલી શીરી ફક લારે જાંચ
થી ફટીને કકડે, કકડા થઈ જાય, કાણકે પે
હું પાણી હવે થઈથી કકડાં વધોડે, પણ
તેને નીકની જવાને કોઈ રચના નહીં અને
આ તેથી પેલી શીરી બાછને બાહેર પડે
જા. ફક્ ત્રીયાલ થોડું ફક પાણી સીંચાલા
ની રૂતમાં ખડકો તથા જાડાડેના વચારાં
ના બધાઈઆથી તેઓના કકડે કકડા કરી
જાખેડે.

પણ હવે જો પાણી આ ત્રીયાલ આ
ધારો નહીં તોડે તો આપણી પુરવધીના કે
ટેલાઈક લાગેનો તથા સુખીય કરીને જો
તર “ અતેરીકા તથા ઇંજિરેષ ખડેના
કેટલાઈક દેશો કે જ્યાં હાલ શુધારાના મ
થકો થાઈ પડેઆંય તેઓનો શું હાલ થાતો
શીઆલાની રૂત બેઠાથી તે લતા તરફની ન
દી તથા શરીવરના પાણી બધાઈને બરફ થા
ઈ જાને અને હાલ જ હુમરો વાહાણો ત
થા નહવંઓ કે તરફના દરીઆઓના વેપા
ર નવા અખતમાં કાંઈને કીજ બેઠક ફર

તાં ફરેય તે બધ પડે તથા પાણીના વગ
નારાં અગણીત જાનવરોની ખરાબી થાને
ફટકુ જ મેડી પણ તીહાના કેટલાઈક દેશો
ભિન્ન; વેરાંન અને લઈ ભરેલાં જંગનો થા
ઈ પડતે, કેનકે કે લતા તરફ ગરનીની રૂ
તુ બેગમ તે ફટનીના થોડી મુતનીછે તથા
તેથી ફટલી તો થોડી ગરની પડેય કે તેથી
કરીને આવી બંરફની નદીને નદીઓ કાઈ
પગંજોત નહીં અને તેઓની ઊપરનો ફક મો
પડો પગલી નહીં રહે તેવાનાનો પાણી થ
ડી પડવા નાડેને. પણ આ ધારો તોડેખા
પછી પાણીનો આવો હાલ થાને નથી. જ
દી તથા શરીવર અને ફવીજ બીજા પાણી
ની જગીઆ ઊપર જહેવો ફક બરફનો પો
પડો બધાઈઓકે તે તેની શપાતી ઊપર હુ
ચની નાંક તરતો ફરેય. અને આશપાશ
ની થડી હવાને નીચેના પાણીને લાગવા
દેતો નથી કે જ્યાં કરીને તે બરફનો આ
કાર લીધાને ખલે પાણીનાજ આકારમાં
રહેય.

હવે જારે ગરમી પડેય તારે આ બંર
ફનો પોપડો પગલી જઈય અને તાહાની હ
વા જાણના તથા જાનવરોના ખપત્રા આ
વે ફવી થાઈ પડેય. ફવ પોતાવાવાંજુ
આ ધારો પાણીને નહીં લાગુ કરેઆમાં દા
હાપણ ચાલત પડેય. પરાઈઓનાં શુખને
કીજ તે શહેબ ફવા ફવા ઊપાઈઓથી લ
રપુરછે તથા ફવા ફવા થાદા ઊપાઈઓ વા
પરેઆથી તે જગત કરતાં ફુનીઆના બોડો
લાં તથા શુ મવણ બરેલા મેડેમારના આ
શાનીથી રાજા ચલાવેય. તે વીરેને પાણી
ખંદા હું શું વીચાર કરશે !

હવા જેને આપણે દમમાં લઈએ

(ગરમા પતરથી સાંધણ)

નગનમાં શઘલાં પરાણીઓ

જે ઈશવરે ઊત્પન્ન કર્યાછે તેઓને પણ
ધણે ખરો લાગ પાણીથી થાડોછે. જો
મનુશ્ય શરીર ૧૫૪ રતનથી થાકે તો તેહ
માંથી ૧૧૬ રતન પાણી નીકલેછે અને જો
તરે ૩૮ રતન શુક્રી પદારથો તેહમાંથી હા
થ લાગેછે. મનુશ્યની આમડી તથા પ્રેક્ષાના
થો શઘ પાણી નીકલતુ રહેછે. જો તેહ
ની આગપાશની હવા કેવલ શુક્રી હોડિતો
તેહની આમડી શુક્રાઈને છોડા શરખી થાકે
અને તેહના તપેલા શરીરને થંડુ રાખવાને
કીજ તેહને અતીથલી પાંણીની ગાશારી લા
ગેય. જો હવા તેહના પ્રેક્ષા વાટે નીકલેછે
તેહમાં પણ પાણીની વરાલો સામેન હોઈછે.
માંટે જ હવાનો તે દમ લીડેછે તેજા કવિ
વરાલથી ખાતી હોઈ તે જરૂર પાણી તેહ
ના શરીરના હોઈ તે શબ્દ છીડી જઈ અ
ને પોતે શુક્રાઈને શુક્રાં છોડા શરખો અથવા
ફકારોડી કાહોડેલી બદ શીકલ વશતુ ફર
ખો થાઈ જઈ. શુક્રાઈની જતા જો જોહુ રેતી
તુ મેઘાનછે તે મેઘાનની હવામાં બીનકલ
પાણીની વરાલો નહોઈઆના સમગ્રથી તે
નગનના મુશારો તનકાલ જીમ બાહેર ખે
બીને ખરણ પામેછે.

કે ઊપરથી શરવ કોઈના પીઆંતમાં
આપરે કે હવાની અદર પાણીનો વરાલો
નો ઘણીજ આગળે કે તેથી કરીને વરાલો
તથા જોહાડ પાનેનો જીવ તાજા રહેછે. જો
પરનાણે કે વરાલો પાંતરના તથા જોહાડો

ના જોહામાં પેવશ થાકે તેજા પરનાણે પ
રાણીઓના પ્રેક્ષાના તથા શરીરના ખાધા
ના રસો કરેછે.

કે ઊપરાત પણ કે વરાલો બીજા ધ
ણાજ શુદ્ધ કામો કરેછે. જીનાહનાનાં દીવ
શમાં જરે શુરીજ અશન પામેછે અને તપે
લી જમીન તથા જોહાડોને થંડક પોહોઆડ
વાને થંડી નીકલેછે તેહની સાથે મીઠું દવ
પણ પડેછે અને લીલાં પાતરાને તથા તરશી
જમીનને તર રાખેછે—કે ગેબી વરાલો પે
હમાં ધનશત્રુ રૂપ લેઈછે અને પછી દરેક થં
ડી વશતુ ઊપર જીહનાં મોતી પડે ઊતરી
મેલેછે. રાતને સમયે કે દવ બાધાય તેથી
સપલી ખુદરન શઘકાલ કેહવી તેહની ઊપકા
રી હોયછે અને તેથી કરીને જશપલી શુનદ
ર રચનાં અને ફાઈદા થાકે તે વીર શઘ
લા જમનાનાના શાહેરો કેહેવાં ગાઈણો કરી
મેલેઆછે.

કે દવ જમીન ઊપર કયા સમયથી હે
ઠલ ઊતરેછે તથા કેહવી રીનેતેહને પડણુ જો
ઈક તાહાજ પડેછે તે વીર કાઈ ખોલાતા
કરવો દરજા લાગેછે. પરધવીની સાંપાતી
ઊપરની સાંપી વશતુઓ શરખી લીલીના
ગરમીનાં કીરણો પ્રેકેછે—દર કેક ગરમ વ
શતુ થંડી વશતુ ઊપર અને સપલી પરધવી
પણ પોતાનો તરકથી થંડા આકાશમાં શઘ
હવાના પોતાની ગરમીના કીરણો પ્રેકેછે.

કે ઊપરથી માલમ પડે જમીનની સાપાતી
ઊપરની સપલી વશતુઓ સમતોલ રીતે પો
તપોતાના ગરમી રાખવાની પરકતન કરે
છે—અને જમીનની સાપાતી પોતે થંડી થવા

જાડે. પહેલે જાણીશુધી હરેક જગ્યા ઉપર શુરીઓનાં પગકાચ પડે છે તોહાં-શુધી કવી રી તે જમીનનું થકુ થકુ બનતુ નથી-કાંજ જમીનથી અપાઈ શકાઈ તેહના કરના વધા રે ગરમી તેહને શુરીઓ આપે છે- અને જારે શુરીઓ અમલ પામે છે તારે જો આકાશના વાદલોઈ માંડવે નાખેએ હોઈ તારે ક કીર જોયી તે વાદલોની અંદર જવાતું નથી તે થી તે ગરમી જમીન તરફ પાછી આવે છે. રાતના જારે શુરીઓ ગેરહાજર હોઈ છે તા રે જમીન પહોળી ખરી થકી થાઈ છે- પણ અંગત કુરીને જારે વાદલો નહી હોઈ તારે વધારે થાઈ છે-અને જારે આકાશમાં વાદલા કોઈ કોઈ જોઈ હોઈ છે તારે જ જગ્યા ઉપર વાદલો છોડેએ પડે નહી તોહા અતી ઘણી થકી રહે છે.

હવાની અંદર કેટલે દરજ પાણીની પગલો રેહી શકે તેહનો આધાર તે હવામાં જટલી ગરમી હોઈ તે ઉપર રહે છે. ગરમ દેગોના ગરમીની રૂતમાં હવામાં વરાલ વધા રે રેહી શકે છે અને થકા દેગોમાં થકીની રૂ તમાં થકી હોઈ છે. ક ઉપરથી જારે ગરમ હવાતું કુકુ કક થકા પાહાડનાં મયાલા ઉપર થાઈ છે તારે તે બીલકુલ થકી થાઈ જાઈ છે અને તેહની અંદર જ વરાલો હોઈ તે ઉપરાંત તે વરાલે રાંખવાની તાકાદ ધરાવતી નથી. તારે જ પરમાણે આપણે પાહાડોનાં મયાલા ઉપર શરદ ખરક શરમી આદર જોઈએ તેહમાં રૂં તે હવા તે વરાલો જોલી જાઈ છે- હવે ક કુ મયની અંદર જ કાંઈ પાણીનાં દીપા હોઈ તે પા

હાડો ઉપરથી મેઘનોનાં નાસાં અથવા જાડ જાને રૂં હેઠલ આવે છે અને તેથી શુકાકલી જમીનને કકલે ખોરાક તથા આશરે મલે છે.

ક પરમાણે જારે ગરમી આપી દેને આપણી જમીનની રાપાતી થકા થાઈ છે તારે તેહની શાયે જ હવા અડે છે તે પણ થકી થાઈ છે અને પાહાડની બાજુ ઉપર ગરમ હવા કુ કતી વેલાઈ જમીન તેહવામાંથી થકી થકી વરાલો તેહની ઉપર મેલી જાઈ છે તેમ પરમાણે જમીનની ઉપર પણ થકી હવા થકી વરાલો મેલી જાઈ છે. હવે ક વરાલના શુક્રગત અતીથલ પારીક હોઈ છે અને તે કુશરોની ઉપર તરતા કુશરોની પગે હેઠલ આવે છે. ક શુક્રગતો દરેક નાથકા માતરા ઉપર કકથી થાઈ છે અને જાતી ગરમી દાણાના આકારે તે ઉપર જુલુકાઈ રહે છે.

દોલત-આંક ૩ જો.

ક વીદવાંજ લખનાર પદશા વીને કમ બોલે છે કે- "જમ કક શુલ્કગાર શામ્યાને અગ્ની લગાડીઆથી તે કેહેવે જલદી તથા આશાનીથી માને છે તેગમ પદશા જો છે તે માલ્યજનના વેદવારના શામ્યાને આશાની તથા જહુપથી મલવે છે. " પદશાઈ કુરી કક દેશનો વેપાર બીજા દેશશાયે વધી પડે છે અને અરશપરગ વેપાર આલોઆથી તે ને કુરોની સનશારી હાલતમાં અતીગ શુધારે થાઈ છે અને પલી કમ વીથે કક કામેન કુ રૂ કમ કેહે છે જ- " પદશા જો છે તે જાણ

ફરુ દીડીડોની, બરોબર છે કે એ દીડીડોના હુરા લોઈબનયો મેહને માર્હરી મેહનેતોના બદલાઓ, આપેછે અને તેથી કરીને હું સાહો રાંભાઈ બંધો, પ્રાગેથી ગમે તે વખતે અને ગમે તે જગા ઊપર તેઓની મેહનેતથી ઊતર પન થાઈલી ચીન્ના લેવાને, શકતીવાન થાછો છજી. "આઈ શબ્દુ જ મે ઊપર કહીશો તેહના માતરે ચીન્નાના બદલાઓ પઠશા આ પછે આપીઈ છઈઈ "તેનેજ વગર" રહેઓ તોપણ હવે ચાકરીઓના બદલાઓ આપણને પઠશા કેમ આપવા પડેછે તે વીધે મેહવાની હું અતરે રજા લેજીય. ચાકરી પણ એઈ તાહરાની થાઈછે તેહના પેહલી તાહરાની ચાકરીના કાઈદો આપણને તરતજ બીજા ઘણી ની, મારફત વગર મલેછે જમકે આપણા ઇ નશાક કરનાર નીઆઈધીશનો ચાકરી, જન આપણા ધારો શ બંધી કાઈદો તપાસનાર વ કીલની ચાકરી અને આપણી તનદરોગતીને બનઆવ કરનાર વઈદની ચાકરી તથા બીજા આપણી નોકરી બખવનારાઓ જવાકે બખરેચી — પેહોવાલો — આગખાન — પોલખી જી ચંકનાર હમાલ — તથા ગવઈઆઓ અને ગરબે તાહરેના રાગ ઇઅનતર વગડનારાઓ ની ચાકરી કે શબ્દલી નોકરીઓના લાભ આપણને કેકે હમ બીજા ઘણીની મારફત વીગરે મલેછે અને તેહના બદલાઓ આપણને પઠશા આપવા જાઈઈ. બીજા તાહરાની ચાકરી કવી હોઈછે કે જહુનો કાઈદો બીજા ઘણીની મારફત વગરે આપણને મલેતો નથી — જમકે કેકે કોમ્બેન મોલેશો. કોમ્બેને શાર શબ્દલી તાહરેના જનોવરો કેલવેછે તે

હની ચાકરી વીધે આટલું બાલીને હો દર વીજ ઊપર તમારુ ધ્યાન પોહોચાડવાની હું રજા લજીય. કેકે ચીજ કેજ માણસના તની કાઈગી પરકારે ચાકરી કરે અને જા તે વેચી શકાઈતા તેહને દરવીખના ગણેવી જાઈઈ — જમકે આઈ રેખલ જ આઈ દીવાને તથા મેને રોકે આપેછે કે ચાકરીકઈ દરવીખના ગણેતીનથી. જમકે આઈ રેખલ કે જંથી આટલોમધોકાઈદો થાઈઅનેહને આપણે દરવીખના ગણેવીજાઈઈ પણ કે ચાકરીઓની વેલી લેવાઈ શકાઈ કે જહુના યોડાઈક દાખલા અતરે હું લેવાની રજા લજીય — જમકે હું કેકે રેખલ અથવા ગાડી બાકે મંગાજી અને તેહે નામદલાઓ જા પઠશા આપુનો ને તે રેખલ અથવા ગાડીની ચાકરીવેચાતી લીધી બશામ રહે અને વીજ દેશમા છુટાપાછુ પોતાને વાતખી અખતીઆરેઅલેવેછે તાહાં કેકે અઠા ગવઈઆજી મહુરમાઈલ પણ દરવીખના ગણા હું તથી પણ જ દેશ મલે જોલાંમગીરી પોતા જ નીરદઈઆજી તથા કરપીલ રાજ મલાવે છે કે નાહા મલેશોને હેવાનો તથા બીજા ચીજની ત્રીક, બખરેચા વેચવાને લાવેછે તાહાં તે કમ તાલેના માણસ પણ કેકે દરવીખની જનશ મેલાઈછે. અશલના વખતના વખણાઈલા રૂમ દેશમા પણ ગવઈઆઓને તથા લાશા કરનારાઓને વેચાતા આપવાની તથા લેવાની દુશટ માલ હુલી અને, વલી હાલના શુધરેના જનાનાના આરખશાન તથા ચાકરીકા દેશમાંથી કે ઇનશા પીઅને કે બ લગડનોરી રજા હુમુર કાઈ બંધપડી રથી ને દેશમધે જોલાંઓને શાવારલ્લ જનશની પેઠે વેચના લેઈછે તથા આપેછે. તા

હા તે કમ નગીમ 'ખાલ્લોજોને' પણ દરવીખ
ના ગણવા જોઈકે. 'મીનલશના' શાહેઓ—
આઈ શમજુ' જે ઊપર કહીકે તેથી તમો શ
હેઓને શાફ, 'સામજી', પડીકે હું કે આપ
છા શનશરનો શરજો વેહેવારે જઈ તે ચી
જા તથા ચાકરીઓ ફક સ્વીખ શાયે અંદલ
ખદ્દ કરીઆથી ચાલેજે. હું પરખજો કેમ
દરવીખવાન થાઈકે અને આખાદાની પાત્રે
તહેની ઊપર યોડાઈકે ત્રાહારા વીચારો જા
હુર 'કરવાની તમારી પાસેથી' હુ રખ લકી
અંહુરેક પરખને સાંચેવ'ન થવાને 'નારે ગુ
ખીખ કરીને તરણ રસોં હોઈકે તેજા પેડ
જો ફને લુટકાટ તથા ચોરી કરી ખીખ લો
કોની દોસત ગેરવાનખીરી રી છીલ વીચરને
તાલેવ'ત થયું. 'ખીખ' ઊપર ફકે જ દેલ
ના જઈઓ પછણ હેઈકે તે સરજો તે દેશખ
જ ખેંધ કરીને ખાહેરે 'ફુનીખાનો' જોડેલા
વેહેવારખા જવા નહી દેવો અને 'તગીજા' જો
પાઈ કને તે પરખખેની. જીદીઓગી 'ચાલ
ખા શુધારો કરવો. 'આઈ ઊપર કહેલી હુર
ક પરખને દરવીખ્યાંન થવાના તરણ રગતા
જ જે તમો શાહેઓની આગલ કહેખા
તહેઓના પેડેજા બેઈ જઈ તે 'તરન' ખે
રા તથા કઠાઈ ભરેનાંજે લુટકાટ કીધથી તે
દેશખ દરવીખખા કાઈમી વચારો થાનો ન
ખી—આતરે જ ચીજા પેજા ધણીના હાતખા
હતી તે હજળાં લુટારાનાંકરખીણ હાથખેઓ
વોઈ, જઈઓ તે ઘણી પેડી છનસો ખોલેખા
થી મુલેશ થાઈઓ તેટલોજ પેજા 'ધાટકી
ચોર તે ચીજાને પોતાની તરફ તાણીઆથી
તાલેવ'ત થાઈઓછે, પણ આવી દુશ્મત મા

લથી 'હુરેક ગામની આખાદાનીના' કરો, ય
ધારો થાનો નથી કે જહેના દાખતખો દ
જો શાહેઓને જોઈકેતો આપણા હી દુશ્મખાન
દેશની અનર બેઠુખ મની આંવગે. ગીત
ની શુખખાનોના હાથ તને શુચતખાનોઈ હીન
દુશ્મખાન ઊપર હોમજો કરી બેહદ લુટકાટો
કીધી તે અને તેઓર પછે આફગાની સરદા
રોજો દોર તખ હાલની આપણી અંગરેજ
સરકારનાં પેડેલા યોડા વરણ કે જ વખને
ખાંખાલાખા, રાખ અજાવીકે કે જહેને શાફ
મેકોડી નામજો. ફક નાખીઓ અને અપખ
શપાત લખનાર કમ કહેવકે— " તે વખને
ફક ગામખાતાના, શનદૂ પાતા અંગરેજ અન
લદારશુ માતરે. " જોડા હુર કે હી દુશ
ખાનજો આવી આપણા લોલા ગા— "મેજો
જેખ અને તેમ છુટી વેજાત પાછો જાઉને મે
તાનો આખો જનખારો આઈ ગેરવાનખીરી
તે મેલમેલા દરવીખ ઊપર શુખરવેલ
આઈ દાખતખોથી તમો શાહેઓની ખાતર
યાઈ હુંકે લુટકાટથી દરવીખ મેલવવાના ઊ
પાઈ કીવાથી હી દુશ્મખાનની 'દોસતખા કરો
પણ વધારો થાઈઓ નથી પણ તેથી જીલડા
નજો વધારે ક ગાલીઅત તથા તંગીની હા
લતખા આવી પડી જા હતા.

જીદીઓગ સાલા, તેમની નરેશ

આત— જીતપનતી તથા

ગોઠવણ વાશે.

જે શહેરખા અતી ઘણાં લો
કોની વચતી હો લખા યોડા અધવા ઘણા
ખાલકો કેલવણીનાં ફાઈદા મેલવીઆ છતાં

હો તો કમ નથી 'મોહિતો' પણ દરવીશ
 ના ગણના નહીં. 'મોહિતો' શાંદો—
 આઈ, શરૂ 'ને' ઊપર 'કુહીડી' તેથી તેમણે
 હોખોને શાંદ 'મોહિતો' પડીકે હોખે કે આપ
 યા શરૂશરૂનો શરૂનો વિરૂદ્ધ નહીં તેથી
 નો તથા આકરીઓ કેક મીન શાયે અલ
 બદલ કરીઆથી, આલે. હોખે પરખોએ કેમ
 દરવીશવાન થાકે અને આખાની પાત્રે
 નહોની ઊપર યોડાઈકે 'મોહિતો' વીઆરો જા
 હોર કરવાની તમારી પાત્રથી 'હુ' રમ લગી
 અ. હોરકે પરખોને પાત્રે 'ન' થવાને 'મોહિતો' જુ
 ખીખ, કરીને તરણ રશો હોઈકે તેમણે પેડે
 નો કેક હોરકે તથા મોહી કરી ખીખ લો
 કોની દોત ગોરવાની રી રી છીલ વીરોએ
 કોઈક નામને 'મોહી' રાખ્યાની 'કેરો' ઓઈ
 એકામ દેખઈને શાંદ અને દર્શાવે. હોખે
 ધડીખોર આપણે કુપ કુપ રાખીકે કે
 તમેને, છીલખોગ શાંદાના પકડીને નો
 કલવાં પણ નેહવા 'ખાલકોને કેઈ તહુરાની
 કેલવણી આપવી તથા તેઓને કીઆ કામના
 લગાડવા કે પુછપરછ થઈત નોતેમર તમા
 અગનનીએ. રમડવાં ખાલકો તરણ પરકારના
 હોઈકે પેડેલાનો નાવારશ બધા કે નોએને ધ
 ર મશાનાના રાખનાની કાઈ આપવા નર
 રહે. ખીખા ફવાં ખાલકો હોઈકે કે નોએ
 ના. નાખાપ તેઓની કશી 'દાદ લેતા નથી
 અથવા તેઓને આગલ રહીને મહાં કામના
 નાખે. અને તરીખ પરકારના ફવા છે
 કાંઓ 'હોઈકે કે નોએ છડીનાઈથી પોનાના
 નાખાપેનુ કહેડી' નાનતાં નથી અને પોતા
 ની પુત્રીથી રમડવાં તથા મોર થાઈ નહીં
 છે. ફવા શબ્દ છેડકાઓને કેક સંરખી

લથી 'હોરકે' ગાનની આખાનીના કરો. ય
 ધારો થાનો. નથી કે નહી. દાખનાઓ લ
 નો શાંદોને નોઈકો આપણ હી દુધધોન
 દેશની અનદર બેહુપ મની આવે. મીન
 ની શુભતાનોના હામ તેમણે શુભતાનોઈ છીન
 દુધધાન ઊપર હોખનો કરી બેહુદ હુદકારો
 કોથી તે અને તેઓર પછે આકાશની શરદા
 રોનો દોર તમા હાલની આપણી અંગરેજ
 શરકારનાં પેડેવાં યોડા વરશ કે જ પખને
 ખાખાના, રાખ મજાવીકે. નહોને શાંદ
 મોહી નામનો કેક નામીઓ અને આપખ
 થપાત લખનાર કેમ કેહેયે. નો વખને
 કેક આખાતાના શરૂ પાતા અંગરેજ અમ
 લગરજુ માત્રે મોહી 'મોહી' નોઈકે હી. હુ
 મોહી 'મોહી'માં યોડી રાખ તેઓને કેકે કે તે
 ઓના બાલકોનો કેલવણી અને શાંદાને
 ખરચ તેઓ પાસેથી નમ અને તેમ લેવો—
 તરીખ વરગના બાલકો વીગે હોખે ભડગારી
 કહી શકીકે કે તેઓની કેલવણી તથા તરખી
 કિતો ને કાઈ યોડા ખરચ્યાકે તે ખરચ
 હોરકે મરેશાનાકીપરીઓને તેઓનાં નાખાપો
 મોહી ઊપકાર માની આપે. એનીધણી
 નાઈઆ ખરચીને પરપકારી પુરુગાઈ તથા 'ન'
 ડલ્યાઈકે મુરેશ બાલકોની કેલવણીને તથા
 શુધારવાને કીજ કેટલીકે મકલો બાધીય
 તથા તેમને જાડુનો આશરો 'આપેઓ'—
 પણ આવી નાહાભારત કોરોગ કરનારઓની
 મેહનતની આકરીન કરતી વેલાઈ હોખે ન
 મનતાઈથી અરજ કરીકે તેઓઈ હોલ લ
 ખેડી ખીખા ઊપર પણ થીઆત થેહ્યાડુ.
 બાલકોનુ રમડવાં, કાંન બધાખવો
 વીતે પુરતી મોહીવલકરી. નેની અગનીઅવી

કદ ઉદ્ધૃત) ધન ઇચ્છ્ય વધશે અને જો તેને
ખીજી કેટલીજ ગરમી વધારે આપશું તો તે
તુ કદ કયી બાજુ વધશે.

ગરમીથી શબ્દી હવારૂપી ચીજાનું ક
દ વધેય તે ઘણી મેટલ ઇથી શાખેત કરી
અકાકિય. ડ વીગેનો કદ શાદો અખતરો
હોતો નીચે ટાકીકિય—

કક કુકો લેવો અને તેનું મોહોડુ ક
ક દારીથી તાણીને અનુતંત આધવું. પછી
તે કુકાને કેટલીકક નીનાટ વેર આતળનો
તાપ દેખાડવો— તાપ દેખાડીઆથી તેમાની
હવા કેદમા વધશે અને પેતો કુકો કે જે
આગલ ચીમડાકલા જવો તથા ગોખાઓથી
ભરેલો હોતો તે હવે કુકાને, અને તેની શખા
તી આફ અને ઊંચેથી માલમ પડશે. હવે
કન કુકો ચડો પડીઆ પછી જાલુનું
જો આગલતાજ જવો ગોખાઓથી ભરેલો ત
થા ચીમડાકલા જવો માલમ પડશે, કારણકે
ગરમીની ગેરહાજરીથી (ઈઆને ય ડીથી)
તેમાની હવા પાછી સાકડી થશે. વડી કા
ચનાં વાગણે કે જેમાં હવાના પરપોટાઓની
સખીઆ ઘણી હોઈય તથા તે પરપોટાઓ
ઘણા મોટા હોઈય તો તેવા વાગેણેને
ગરમી આપીઆથી ઘણુ કરીને વારેવાર
કાઠી અકિય તેનુંખી મુખીખ કારણ કનકે
કે પેલા પરપોટા મોહોડી હવાને ગરમી લા
ગીઆથી તેનું કદ વધેય અને તેથી કરીને
તે થડી હવાક મેટલી જગા રોકી હતી તે
ટલીજ જગામાં હવે ગરમ થઈઆથી— શના
ઈ રાગની નથી તેમાજ શગમથી તે પેલા કા
અને લાગુને અથવા તગાનીને આફે વડેય.

પણ તારે જન ગરમીથી પેલા પરપોટા મા
હોલી હવાનું કદ વધીજી. તેમજ શુ પેલા કા
મનુ ખીમડી વધીજી હોતો તેનો નવામાં ક
છેકે પેલા કાચનુંખી વધીજી તો અરૂપણ શર
લી હવા રૂપીચીજા નું કદ શબ્દી શધીન ત
મા પરવાહી ચીજાનાં કરતા ઘણે કક દરમ
જ વધારે વધેય અને મેટલું વધારે વધેય
તેટલા જાશથી પેલું વાગણ લાજવાની તેનાં
નાં શકતી હોઈય— જેમકે કક છોકરાને ત
નાજ મેટલા બાલનો કોઈ ખીજા છોકરા ખે
મેતો તેનો જાશ અટકાવી શકે અને તેની
તરફ ધરાડાશે નહીં, પણ જો તેના કરતાંખી
શાખો છોકરા વધારે મેલ-ધરાવતો હોઈતો જ
ટલું તેનું વધારે બસ તેટલાં દગલા તે પેલા
છોકરાને પોતાની આગલ ધરાડી લઈ જશે.

ગરમીથી શબ્દી હવારૂપી ચીજા ક
દમા વધીઆથી આપણી પુરધવીની શપાનો
ઊપર તરેહુવાર બનાવો અને આપણી
આગપાશના હવાના જડાને જે ગતી આપ
ણી પુરધવીના પોતાની ધડીપર દરરો
જ ફરવાથી મેલેય અને તેથી જે પવ
નનું ઊતપન થયુ થાઈય તે પવન શીવા
ક ખીજી શધી નરમ, થડી લેકેકીથી તેલા
રે તોડીનેને બનવાનું મુખીખ કારણ ગરમી
છે ન જ નગાપર શરમનું પ્રકાશનું થા
ઈય તે જગાની આશપાશની હવા ગરમ થા
ઈય તથા ગરમીથી તેનું કદ મોહોડુ થાઈ

† હંનારા વાચનારઓ મુજબઈનાં જે
મોડાકિક મહીનાની વાત ઊપર બારે તોડ
ન થઈજી હું તે કોઈ વીગેરી નહીં ગઈ
આ હશે.

મુ કે જોડનાં શમનથી તે બીજી જગા કે જા
હુ શુગીળના તાપ પોહોચેનો નંદી હોઈ, તે ન
ગાની આપાશની થંડી હનાના કરતા, હ
લકી હોઈય, અને તેથી કરીને તે ઊપર ચ
હોડેય અને તેની જગા પુરવાને 'સાર' પેડી
થંડી હવા દોડી આવેય. આ નીસાડ હ
લકી હવાની ઊપર ચડીવા તથા બારી હ
વાના નીચે ઊતરવાથી હવાને જ ગતી મળે
ચ (ઉપાને હોવાનું હીલનું થાઈય) તે બ
નાવને આપણે, પવન કરીને કહીકે .

આપણી ટાપુના દર રોજ એ વીસ કે
લાકની, અદર ધણું કરીને, જાહેર, પવન
કુ કાઈય કે 'લેખાને આપણે' (લેખાનદ આન
'શીખરીત') ઈઆને જમીન તેજ દરીઆજી
પરથી કુકાનો પવન કરીને કહીકેય તેઓની
ઊતપત્તીનું મુખ પણ ગમનનું. શહવારે જા
થી, શુરજ, પરકાશના, આડેય તારથી આપ
ણી ટાપુ તેજા તેની આશપાશની જમીન અ
ને દરીઆ ઊપર, શરખો તાપ, પરવા આડે
ચ, પણ જટલા વખતના પાણી ગરમીને કે
કે ચોકશા જોડે લડાડેય તેના કરતા તેટલા
જ વખતના જમીન વધારે જોડે લઈ શકેય
અને તેથી કમીન તે પાણી કરતા જલદીથી
વધારે ગરમ થાઈય પણ હવે જારે તે પાણી
કરતા વધારે ગરમ હોઈય તારે તેની આશ
પાશની હવે પણ પાણીની શપાંતીપની હના
કરતા વધારે ગરમ થાઈય અને ગરમીથી તે
કે કદ વધીમાના શમનથી તે પેડી પાણી
માગજની હવા કરતાં હલકી રહેય અને જ
ન આગસ કહીકે તે જ ઊપર ચડીકેય અને
ની જગાઈ દરીઆ ઊપરની થંડી હવા

આવેય કે જોડે આપણે "શીખરીત" ઈ
આને દરીઆ ઊપરથી કુકાનો પવન કરીને
કહીકેય. "શીખરીત" ધણું કરીને શહવા
રના શુરીઅનું કેટલુંક ઊપર ચડીકેય પછી
કુકાના આડેય અને શુરજ આપનતા બંધ થ
વા આડેય તારપછી હવા યોડેક વાર શ
ધીર માત્રમ પડેય. વતી હવે જમ. શુરજ
ઊગવાથી, ગરમીનું-શુર મધું થાઈય તેમજ
શુરજ આડમતા તેજુ-ધટલુ થાઈય, પણ
હવે ખુરતનો કવો કાઈદોડે, કે જ મીન
જલદીથી ગરમ થતી હોઈ તે મીન થંડી
બી જલદીથી પડે-તારે હવે જમ પાણીને ગ
રમ થવાને વધારે વખત લાગેય તેમજ તેને
થંડુ પડાને પણ વધારે વીજમ, લાગેય, પ
ણ જમીન કે જ પાણી કરતા વધારે જલ
દીથી ગરમ થાઈય તે થડીબી વધારે જલ
દીથી થાઈય અને તેના શમનથી, રાતને વ
ખને દરીઆ ઊપરની ગરમ હલકી હવાને
ખસાડી મુકીને જમીન ઊપરની થડી હવા
તેની જગા પુરવા જાઈય— આને જમીન
ઊપરથી થડે પવન દરીઆ ઊપર કુકેય
અને તે પવનને આપણે "લેખાનદમરીન." .
ઈઆને જમીન ઊપરથી કુકાનો પવન કરી
ને કહીકેય.

દોહન—આંક ૪ થો.

કે કલજુશ માણેશ પોતાનાં
ધરમાં પછા કકા કરે છે તેમ જોડે ને
પછાનો જમાવ કરવો અને તેડેને માનના
ખાંડેર જવા નહી દેવો, કે વીચાર કેહવો
જમ, ખોડો અને, જમાવ બરોડે તેડેની

પર તમે શાહેમોનું ધીઆંત પોહોંચાડવાની
હું અતરે રજા લડીંચ. ' ' ' બાબેનો તમે
ફિક સેડેલો દાખલો લેઓ—તમે મુમખઈ ત
થા ચીન વચે વણો બોડોનો 'વેપાર' ચાલે
છે તારે તો કદાચ આપણી શરકાર ઊપકું
મોટું મન ધરાવીને કવો. હુકમ કરેકે ચીનો
ઓને નાલ વેચાનો આપો. પણ તેઓ પા
ગથી નાલ વેચાનો લેનો નહીં. હવે યોડા
વખતની અંદર આપણી ટાપુનો શુ હાલ
થઈ પડશે તે તપાસીકે. મુમખઈના ધણુ
શુનું તથા કુનું થઈઆના શમખથી માહુરા
આગત કહેઆ મુમખ શધડી જીતગોનો 'લા
વ તરતજ અહીં જાગે કે નથી કરી મરી
ખ લોકોને ધણું દુખ શોશણું પડશે. આગત
નાણે અરથા રૂપીઆમાં તેહજી મુમરાન ચા
લતુ. હવે તે હવે શરડી ચીજોનો લાવ' ચ
હીં ગડિઆના શમખથી ફિક રૂપીઆમાં પ
હ ચાલશે નહીં અને વની બીજા હાથ ઊપ

કા દેશનો શશનો નાલ લેવાને લક્ષ્ય
વીના રહેશે નહીં કે જોહનો અટકાવ કર
ને માટે આપણી શરકારને ધણુકે નાર
શ અગતના 'ધનધાઓનાથી' દાહાડી હવે
રાખવાની ફરજ પડશે. હવે આટલી બી
બીકટ અડચણો ભોગવીને આપણે નાતું શુ
કરી શકેઆ ? કોઈબી નહીં. આઈ હવે
કથી આપણી ટાપુમાં ખરેખરે પડ્યોને ર
ણો ગગડુર થઈઓ પણ તેથી કરી આ
હવે કોમી 'ફાઈદો' હાશેલ થઈઓ નહીં.
બીજા હાથ ઊપર તો કદાચ બીજા કો
યો જમકે ધોઈ—ખાડ અથવા કાપડના
લાવના ઘટાડો થાડો તેથી અરીમાન હ
કનો ઘણો ફાઈદો થાઈકે કાઢે, તેઓને છે
ચીજો આગલ આંકલા લાવને હવે નહીં
નહીં આવતી હતી તે હવે ઊતરી ગઈ બ
વના શમખથી મની આવેછે કેમ કરું પડ
શાની અંદર થાતું નથી. કીમી ધાતુ

આ નહીં? મીનવશના શાહેઓ કિં ખી
ના હું તમારી આગત ખી રીને ખોલવી
કરવાની જરૂર નાહુ છું. જાહેર શુભ ત
યા ક્રમ આપીને માણસ જાનની ખાતેરી
ચીજ તથા તેઓની ચાકરીઓ આપણે ખ
રીદકરીકે છડી તારે કિક ખાણસ પામે ન
રેનો વેધનો પછી હોક તેટલી વરની જન
નો તથા ચાકરીઓનો લાભ તે મેળવી શકે
છે, તારે આપણા આગત લીધેલા દાખલા
પરનાણે, જનખર્ચની અદર-કીમતી ધાતુઓ
નુ મુખ હીનરી અકિઆના શખમથી આપ
ણને નેહને બદલે ઓછી પવારે તથા આ
કરીઓ લેવાની ફરજ પડે છે તારે હરેક ગામ
ના કીમતી ધાતુઓનો શંગરહ કીરાથી ખા
લાશ જાણને શકિદાને બદલે ઓરખી નુ કિયાન
અકિએ. ગમે શુધરેલી તથા પરજની કલી
આણી શરકારને માંમતો કીમતી ધાતુઓ
નો શંગરહ કરવાનો મનાઈ કરવી જાઈકે-
કીલે; ઘણું લખણ બોલી તમને ક
નહાલો જીખખવાને માહાનો નથી તેકિપ
ણ કિ ખામત બનવ કરીઆની આગત ક
ક માડી રગતકે ને હીંદુગયાનના અતીચે
કેકાકીડી, તે વોગે મકુને અતરે બોલી આ
વગર માણતું નથી. આપણા ગામડી ભાઈન
થો પોતાનો શકનાઈનાં પડાનો ઘણોકે બ
ગ ખાચીને પોતાના છેકરા તથા બાકીઓને
વરેણ પેહાને છે કે ન અમુખગો નકાના
ગીને પડી રહે છે—અને નો કટનો પછી તે
ઓ ખીજ નકા ભરેલી રીને વાપરે, નમકે
કાઈ મુલ્યારા શાંચની અતદર તે નાહુ
રોકે તેથી કરી બેનકે શકિદો હાલેલ થા
કે છે. પેલા પડશ - વાલાને કિમ કીધાથી
નરોનકે છે, કટુ ન નકી પણ વલી ન ગ
રીમતોકેને શાંચનાં કાનના લગાડીઆથી તે
ઓનું પણ મુનરાન આગે છે તારે હાકુશ્યાન
નરે શરવે કોઈ કિમકરેનો હાજરો નાણો કે
જ્યો હવેકે છુખે નરે છે તેઓ વનધાના લા
ગીયા વના રહેજ નહીં. વાલાને આક દેશ
ના ગેડાઓને માહારી માટી નનનતાઈ
ભરેલી અરજ કહે છે તેઓકે જન બને તેન
ક ગેરકાદિ ભરેની રશમનો પોતાને ધરથી
ન અટકાન કરે. કે ન નાક શરવે વરિ
ના લોકો તે દાખનો પડે અને પોડા વખ
તનો અર આપણી હાલની હાલનનાં કે
ગતા-ઘણી આનાદાની ભરેલી હાતર્મ આપ
ણે આવો પડોક. પડેલા પેહેલાનો કિક
ખીજો મોકોકે ગેરકાદો કહે છે તે પેહેલા
રનાં જનનાની હમેશ ધારાનીમાં રહે છે.
પણોક વાર મા બાપોક પોતાનો ખીમા
રા છેકરાનો જાન ધરેલાને લીધ ખોલી
ઓ છે અને જાગે ધહરેલા પેહેલાથી પોતાના
પીઆરા બચાનુ ખુલ પોતેજ કરતા હોક
કિુ નમરે આવે છે તારે આઠલા બધા ગેર
કાદિ છતા ધહરેલાની અનદ આપણે નકા
ખી રીને નાહુ શકુ ક વાત અકલથી કે
ટલે દરજતે વમકી છે તેનો તમેજ મીનવશ
ના માકે વીચાર કરો—અને હું અનને
કરણથી આતા રાખુએકે હવે તમે શરવે શા
હેઓ ધહરેલાથી બેક ગેરકાદિ હીનખન
યાકે કિુ શખજને ક ફુશટ રમન લખ
બંધ કરમા. હવે હરેક દેશને દરવીઅવાન
ખવાના તરીખ તથા ખગામારગ જીખ પો

કુદક ઝાલવાની હું રજા લઉંચ. જ દેશી
ઓની ઊઠીઓની ચાલના હુએ શુધારો થ
વો જાઈ અને શાચાઓની મદદથી યોડી
ઝાલેતથી ઘણા પરીણાઓ નીપજ આવે તે
વી શક્તીઓ ઝાલવાની કોશિસ તેઓક હ
મશ કરવી જાઈક. જ દેશના લોકોની ઊ
ઠીઓનીચાલ શારી હોઈ તાંહા તેઓની રાગ
શારી હાલત ઘણી આખ્યાતની ભરેલી હોઈછે
જમકે કકઠ ગંડક દેગેનો કારીગર આપણા
માખથી કારીગરના કરતા તંટવાળ વખત
ના પાચ ઘણુ કામ કરેછે તેથી કરીને તેહ
ની શનશારી, હાલત પાચ ઘણી શારી હોઈ
છે. શાચાઓ નવાકે રેલવે—ઇલેક્ટ્રીક ટે
લીગરાફ—ગ્રામીન કમ્યુન તથા બીજા તરેહ
વાર જાતના ઈઅ તરોની મદદથી તેઓ ધ
ણી અઠી રીતે અને યોડા વખતની અંદર
મીઠા બનાવી શકેછે. જ દેશ ખરે ખરુ
ગ જાતના હાથને ખદતે લોહોડાનો શાચો કા
મ કરેછે તે દેશની હાલત ઘણી આખ્યાતની
ભરેલી હોઈછે. આપણી નાધણી ટાપુની
કેક શહીની વાત ઊપરની તથા હુવડેની હા
લત પ્રપાશના કે શમ્બુ, તમારી નગર આ
મક ખોલલી રીતે શાખેત ચાલે કે કેક શહી
ની વાત ઊપર આપણી ટાપુ ઊપર માછી
માર, કોડીઓના રેડોહાલ શીવાઈ બીજુ ક
ઈમ નહી હુવ પછ જરે તે અગરજ શર
દારના, હાથના આવી તારે તેમજે ઊઠીઓગ
તથા વેપારનો અનીચે પ્રેલાવો થઈઆના શ
બજાથી તે કવીનો આમાતાની ભરેલી હાલત
ના આવી પડીછે કે તે પશચમ હીન્ડુઆન
ની અંદર પેહલુ, રોડર ગણાઈછે. આઈ

મહડતી હાલતને શાર મુનખઈ શાચાનેજ ના
તર કરજાદારછે. શાચાઓથી કરી શરવેની
હાલતો ઘણી શારતી કીમતના પુરીપડેછે કે
જહેના કેક બેક દાખલાલીધાથી તમો શાકે
ઓની ખાતરી થઈઆ વીના રોડરો નહી
હાથે કાપક વણવાને ખદલે ઈમખીની ગ ના
મનો શાચો નહી શાધી, કાહોડીઓ હોતો કે
ક શાધારણ કાપકનુ મુલ કેટલુંતો આકર
થતેજકે ગરીબ લોકોથી તે કથી ખરોદ કે
રી શકાતે નહી—તાહારે હુવે શાચાઓ થી કે
ટલો શકદો થાઈછે તેવીયે મીજલશના શાકે
ઓ તમો જાવો. કેવા ઘણા કેક દોખલા
હું તમને આપી શકું પછ માહારો પછી
જેઓ કે બાએ લાશોણે કરશે તેમો વધારે
ખોલાશાથી કે બીના ઊપર તમારી આગલ
ખાલશે તેથી હું તેમ કરવાની કવી અંત
ત અતરે જાતો નથી.

જાનવરોની વારતા.

મનુશ જાનમા કેક અતીધણી
વખાણવાડાઈકે ખુમી કેછે તે હલકે વર
ગના બીજા જાનવરો ઊપર તે પરીત રાખે
છે. કેટલોકેક જાનવરો કુદરતથી અતીધણ
ખેરડા તથા ઘાનકી ગમખાવના હોઈઅ તેવા
જાણવરો ઊપર મનુશ જાતથી મોહનત ર
ખાતી નથી. તેઓ જાને કવી ખવાશ ધરાવેઅ
તોપણ મનુશ જાત તે ઊપર પોતાનું ધી માં
ન પોહિંઆદેઅ અને તે શાથે કુદરત, મહેલા
પણ જાણવરો કે જા તેહની ઊપર આપ
ણે પરીત રાખીકે તો તેહના અવેજમા ન
આપણ તરફ કાઈ યોડી જાહખન દોડાવનાં

નથી. કુતર નયા ઘોડો આપણી નાંડલી
 શાયે ફક શાંબ રાખવાને ફક અચરત શ
 રખી તાકાન-ધરાદે છે—અને આફ વાત પ
 લ મોકરાઉકે ના ફ જાનવરો ઊપર ઘટતું
 પગીત રાખી જી. હોડિતો તેઓપણ જાનુકો
 તથા ધણેજ પીઆર પોતાના ધણીમાં તર
 ફ રાખે. જાનુકને, પીઆર તેઓ રાખે છે
 ફ જોલવાનો રાખ્ય ફ છે ન ગોકે બીઆડી
 ના વરગનો જાનવરો નજીવાકે શી હુ—વાથ
 ઇતીઆદી જિઓની ખવાશને ઇતીતીને નર
 ન પોડોફિય તથા ઘરના દરના હરતા રા
 ખીફિય—તોપણ તેઓગું પરીત મોડશ નથી
 અને તેઓનાં પરીત ઊપર લશ્યો, રખાઈ શ
 કાતો નથી. યોડા વરશની વાતઊપર ફક ઇ
 ગરેજ અશનરી કે જોડુને શરણ લોકો “શી
 હ રાણી” ના નામથી જોલખતા હતા તેહ
 ની ઊપર ફ જાતના જાનવરોની પરીતની
 ખીન. મોડશાઈથી જ અશરોશ કરવા જોગ
 ખનાવ ખનીઓય તે રાકવાને અતરે હજો દ
 રૂથત ધારીફિય. તે અશનરી. પોતે તમાશ
 ગીર હતા અને તેથી કરીને કેટલાક શા
 હ તથા વાધને કેલપીને તેઓની ઊપર તે
 ધાક રોખેતી તથા પોતાને તાર્કિએ રાખતી
 હતી—અને તે જાનવરો પોતાના ખવાશના
 દેખઈતા ફિવાતો નરમ પડેલાં હતા કે તે
 ઝોનાં પીડ ઊપર વગર ધાશતીફિ તે ઝેરા
 તી નયા તેમનાં મોહડાના હાથ ધલતી પલ
 અંતે ફ જાનવરો નાથી ફક જાનવરો
 ધાતકી પાછું શુરૂ થઈ જી અને તે જાનવરો
 પોતાની જાત ઊપર અંદરે તે હીનતવાન
 અશરોશને ખરેખર જાનમ કીધા.

હીનર અશરોશાના કેટલાક નગરી

લોકો વહે છે તેઓ વીગે કેલવાના આવે છે કે
 તેઓ ઘોડાને તાર્કિએ કરી લેવાની ફક અ
 ચરત શરખી તાકાતધરાદે છે અને તેઓ ઘોડા
 ઝોના કાનનાં શીપતી વળકીઆથી અથવા
 ફક મારીઆથી તેઓની જાહુખત ખેચી લી
 ઈછે. વલી કેટલાક લોકોતો કેહ છે કે
 મ હવેના વખતમાં વઈદ લોકો દરેદી લો
 કોગુ દરદ તેમની ઊપર અશરોશ મની અ
 શર લાગુ પાડી બેઠેલા કરીને કાહાડે
 તેમ પરગણે તે જાગલી લોકો ઘોડાઓના
 શરીર ઊપર અશર કરે છે.

ફક નામીયા ઘોડા કેનવનારની હુકી
 કત રજુજ ભરેલી જાણી હમારા વાંચનારા
 ઝોને કીજ અતરે પરગટ કરીફિય. ફ હ
 કીકતની શમાઈ વીગે કોગ શક રહીઓ
 નથી—

આફરલાનક દેશ મયે ફક જનમ ગુ
 લીવાંન નાંખેનો પુરૂશ રહેતો હતો અને ને
 ઘોડાઓને કેલવવાને તથા તેમના જાહુખને
 નરમ પાડી નાખવાની ફક અચરત ગર
 ખી છુધી ધરાવેતો હતો. તેના તાજુખ ન
 વુ ફ છેજ તે તેમ કરવામાં કશીપરકારની
 શકતી જાનવરો ઊપર ગુજારતો ન હતો. મ
 જે ફિવી તખીર ને ફ કામના તે વાપ
 તો હતો તે નીતીબરેલી હતી. જો કારક
 નામના પરગણાના જનમ પાજીઓ હતો
 અને તે ફક ધણેજ હુલકે વારેતો તથા ક
 દંજો અપટ જામડીઓ હતો. તેહને શરવ
 કોઈ “શીપતી વળકોનાર” ને નામથી ઝો
 લખતું હતું. તે ઘોડા કેલવવાનો જા
 અથવેતો હતો. તેને “શીપતી વળકોના

૨. કરીને કે ચર્મન ઊપરથી ફેંકતા હતા હતા કે હાથે વાધનાં લોકો લોકોઈથી કિયું શરૂ કરતા હતા કે. શુદ્ધિવાંન શીખની વંચીને પોતાના નંનની વાત ઘોડાના દીલના ઊતારે છે અને જારે ગમે કવો. ખાનીખોર ઘોડા અરધા કલાકની કેવણી લઈ નરન, ખાખણ શરખો ખાહું નીકલે તારે કવી વાત લેવી છુપીના લોકો કાક નહીં રાતે ? કે દેશના નાનીયા મેનાધીપતી જુલીઅશ ચીખરે કિક વેચાડ પોતાના દેશની રાજદુ આરી નંદીની લખીડીં હુનું કે ફર્યાલું હુનકના હુ આવીઆ, તે જાકલો અને તે જ વેચાડ તે દેશ મેં છુડીનીડો. આક કાકો કાઈ જાહયો તેહને નથી. પણ કહ વોન કાકો શુલેવાન ઘોડા શીખવનાર પણ રાખતો હતો. કાજ કે પુરૂશની ચતુરાઈની અચરન શરખી ખુખી કે હતી કે અરધા કલાકના અચરત શરખા વીચ જનાં ગમે કે વા તોફાની અથવા કબ લરેલા ઘોડાને બક રાની પડે નરન કરીને ખાહર લાવતો. તે હને કે અચરત શરખી હીકમત કેન અંચરી અથવા તે હીકમત કઈ. પરકારની હતી તે હમેશ શુધી બેચાલુન રેહ્યે કાજ તે વીજે દુનીઆના લોકોમા શુદ્ધિવાને કાઈ ખો લાયો કરીઆ નથી. તેહનો છોકરો જ હ જુર શુદ્ધિ પોતાના આપનો ધધા અચાવે છે તે પોતાના આપના જરડી હીકમત ધરાવ નો નથી કાજ તે હીકમતનો, ભેદ તે કધી પોતાના આપથી શીખીઆ નહીં હોઈ ઈઆ તો તે હીકમતને અચલન લાવવાને તે અચલન હોઈ. જ વોડાને કેવવાને ચોકડી

ખાખા આવે, તેહને શુદ્ધિવાન પોતાના તર્જ લાખા લઈ જતો અને તે તજેવાનું, ખારણુ બધ કરીને ખાહરના પુરૂશને કહી જતો કે ઈશારત, જડીબાવીનાં ખારણું ઊધાણુ ન હી. પોને અને તે ઘોડા વચે અરધા કલાક શુધી મોકલેગો, ચકઆ પછે તે ઈશારત કરતો અને જારે ખારણું ઊધાડે તેવાં ઘોડો જમીન ઊપર પડેગો દીશતો—શુદ્ધિવાન તેહની શોડે અકેગો હોઈ અને જન કે ક બાજક કે ક કુતરાના બધા શાયે રમતો હોઈ તેમ તે ઘોડા શાયે રમતો. તે દીવશ ચી-તે ઘોડાને તમે જન મચાવો તેમ ચાલે જાડે પેહુલોતો તે બહુ મશતાન હોઈ કે ક પુરૂશ શુદ્ધિવાંન વીચે લખે છે કે “ખારી શોડે લાડઈમાં શવારી કરવાનો ઘોડો હતો” તેહને કેવણી આપવને કાજ મેં શરેશતા પરખાણે રીજમીતની કવાકે શીખવનારને તાહા શોંધીઆ પણ કહ્યું વલીડી નહી. વ લી તેજોડો કવી કે ક મ ધરમને હોતો કે નાજ જડવા દેઈન નહી. અને લામાર થ, ઈને તેહને શુદ્ધિવાન શોડે લઈ અકઆ. શુ લીવાન તેહને પોતાના તમેજાના લઈ ગઈ આ અને અરધા કલાકમા પાછો ખાહર આ વીને કેહ્યું લાયો કે હુર. રાહુને તમે અંચેને કરો કે ખ્યાની પડે ખમ્યો. હમે તેહની વાત ચાની નહી નોપણ તેહને જુકારને તાં હા નાંલ જડવાને લઈ ગઈઆ. તાંહા શુ લીવાન પંલ હાજર હતો. શુદ્ધિવાનને ખો લતા અથવા તેહની તરફ નજર રાખતા જા ઈને તે ઘોડો બહુ ખીડતો હતો. હમે આ વી રીતની હાકરી તેહને તે જાનર ઊપ

૨ કેમ મેલવી, હમે તે હનરીથી હેલવતું નથી" નો કહ્યો બુધી કોઈ બીજા પુરુષને બામગી હનેનો તે દરની જવાબ ધાને. ૬ હી કનનને બાહેર દેશના મલાવવાને તથા તેહ ના બોહને બીપીઓગ કરવાને ધણીકક વે લાડ નામણી, તેને કરીઆના આવી હતી. પણ તેહને શીકાર કરવાનો તથા પોતાના વનાણના રહેવાનો બહુ ચોખ હનો તેથી કવી નંકા લરેની વાત તે કપુન ન રાખેનો હતો. તે પોતાના ધરનાજ નેમ પોતાના નનને ભાવે તેમ તે રહેનો હતો. ગમે ૬ કવી તેહને લાલચ ખતલાવી પણ તેહને શી આજને શીકાર અને પોતાનુ ધર છાડીજી નહી. ૬ બુધીવાલા પુરુષનુ અતે શુ થક કી તે કાઈ કોઈક લખીજી નથી.

મનુગમત અને કુતંગ વચે ને મોહમ તનો આંક બધાકચ તેવીગે અનકારીક દા ખજા ના કોઈ લખવા માગે તો મોહોટા વક્તરે થાઈ અને હનારો ૬જ વીચાર છેકે જન લોહો ધારેમ તેહના કરતા વધારે જી દાર દીલની તથા વનાર બલી મોહખત ૬ નાનવર નનુથ તરકે પાનલાવેછે. ને પુરુગ ના પોતાનો વાહલો કુતરો રાખેના ન હોઈ તેહને ૬ પરીતની બારીકાઈ વીગે કધી કાં ઈ પણ ખીઆસ આવનાર નથી.

૬ક કુતરાની પરીત તથા ઈનાંદારી નો તુવારીખત્રા નોધી રાખવા નાગ દાખ લો અરે હનારા વાચનારાઓની હુમુરના મેલીકિસ.

ઈશવી શન ૧૭૬૦, માં ને વેલાડ કરાનશ દેગના પુના મરડી માલતી હની

નથા પરમ શનાક રાજ આલતુ હુ ને વેલાડ ૬ક કુતરાના ગરહુથ બીપર તે રા જને બીધુ. વાલવાને કીતુર ઊઠાવીજી ૬ કુ તોહનન મેલીકી—અને તેહને પરમ ગ તાકે મેમની હુમુરના નવાખ દેવાને તેહી ઓ. અરે તેહને પકડીઓ તેવેલાડ તેહ ની શાયે તેહનો ૬ક કુતરો હતો તેને પ હ તેની શાયે રાખવા દીધા પણ અરે તે મેહરના આવી પુગીઓ તેવેલાડ કેદખાના માં તે કુતરાને પોતાના ધણી આગસ દાખલ કરવાનો હોકમ આપીઓ નહી તેથી કરી ને તે ગરહુથ તથા તેહનો કુતરો અને દ ખત્રા પડીઓ. તે ગરહુથને પોતાના કુતરાની શંગતથી વેગનુ રહેતુ પડીજો તેથી ને દહારીર ગુડેઓ અને તે કુતરાને કેખા નાનાં દાખલ થવા નહી દીધે તેથી તે જી દાશી લોગમવા લાગો. કવી વમતી અને આહુ ઈનાંદારી નાઈને તાહાના દરખાનનુ દીલ પશરીજી તેથી તેણે તે કુતરાને અદ ર આવવા દીધે તે પોતાના ધણીને જી હને મેહર ખુશી થકેઓ અને તેમને તે ગરહુથ થ પણ અતીધણો ખુશ થકેઓ. તેમને આવેલા જુલો પાડવાને બહુ મુશકેલી પડીજી પણ તે દરખાન પોતાની આકરીથી ખીહી ને અતે તે કુતરાને બાહેર લઈ મકેઓ. તોપણ દર રોજ ૬ક મોકશ વખતે તે કુતરાને કેદખાનાના દાખલ થવા દેનો તેહનો ૬ મુલાકાત થતી વેલાડ તે હેલવતું નના વર પોતાના ધણીના હાથ અને મોહકા કી વર પોતાની ૭મ પ્રેરવતું હતું—કરીને તે હુના હાથ આપતું અને પોતાની ખુશાલી

માણ્યો છુટાપણ છીલવી લીધાના આવતું હતું અને તેઓને બબરના ગોલાઓના ખજાનેમાં નાખતા હતા. જો વેલાઈ કુકાલ પડતા તે વેલાઈ ત્રામખે તથા હાનવ પુરી પાડવ ને શાર પોતાના બાકી રહેલા કોકરાઓને વાશને પોતાના બાલકોને બબરમાં બીજ વેચી બા લાઈક જનશોની માથે વેચતા હતાં અને જ્યારે લંડાઈઓ થાતો કે જો ઈનશાંને પાઈનાલ કરનાર કોઈ મોટું આકૃતિ તેવેલ આગના જમાં નાખા લોકો મૂંઝો ગરે દિવા તવંશર હતા તેઓને પણ ફોલ પામેલા લોકો હારેલાઓને ગોલાના દાખેલ પોતાનાં મુલકના ઘરાડી લઈ જતા હતા. કદ ઈંગિનાની ગર થકાર લખેલે કે "પરાચીન કાલના મુલકોમાં દિવો કદ મુકરર કીરો ધારો હો કે જો લોકો લડાઈના હી ગાંમમાં ફોલ પામનારા શત્રુના હાથના પડતા તેઓને ગોલાનીની ગંડીઓ ખતવી પડતી હતી." પણ જોવેલા કોઈ ગરેલોઓના ઈખાને પોતપોતાનાં લડાઈ થતી હતી તેવેલાઈ જો લોકો કેદ પકડાતા હતા તેઓને કાઈ ગોલાના કરીઓના આવતા હતા નહી પણ તેઓ શંકાઓને તારી નાખી મામાં આવતા હતા કો વંશર જોવારે કદ દેશના લોકો શંકે મીમાં દેશના લોકો ને લડાઈઓ થાતી તેવેલાઈ રજાવા લોકો પકોશના મુલકના કરી વસતા અને જોના મુલકના નાઈ વસતા ને શુલેકુ ભરેલા લોકોની ખીલકત છીનવી લેઈને તેઓને ગોલાના કરતાનવારીખમાં કદ દાખવે ત્રામખે કે શી ઈંગિનાં દેશમાં રજારતા

નામુલ શેર હતું અને તે દેશના લોકોની આકરી તથા ગોલાનાગીરી તેજ દેશના અગલવતનીઓ કે જોઓને "હીલાત" કરીને કેડેલા હતા તેઓને કરવી પડતી હતી. કુમનશીમ હીલાતો વખતે વખત પોતાનાં ઘલીઓના જુલમથી હાઈર થઈને મુલક કરતા હતા તથા પોતાનુ છુટાપણુ જોલવવાને કોશિસ કરતા હતા પણ તેવી કોશિસને ઈનશાંની અની ધાન કરીને તે લોકો બંધ કરી નાખતા હતા.

આઈ હીપર લખેલા તથા દિવાન ખી જો કારણે હીપરથી અપણને પુરતી શામેતી ખલી આવેલ કે પરાચીન કાલના જો ગોલાનાગીરી આજુ હતી તે કાઈ નીતી શામતરના અથવા કીલશીની કાઈદા હીપર આધાર, રાખતી ન હતી અથવા દિવું ખી કાઈ તેઓ કારણ ખનનાય તા નહી હતા કે કદ ત્રાણ ખીજા ના કરતાં અદાલતીન નીચેરજાનુ હોઈ પલ જન હાલને જમાંનાં આજુ તેમ જુલ માત અને છુટકરીને તેઓ લોકોને ગોલાના કરતા હતા, ખરેખર, ગોલાનીનો પેશા અનશનો તથા ગેરવાખખી દિવું આદમીનન, નેશનવાને ઘલી મુલક લાગી અને તેજુ, છતાંખી હાલના, જમાનામાં કેલોઈક લોકો આ ન જોજુદ છે કે જો ગોલાનીને દિવું અન થઈવી ગણવાને ઘણુ ખીક્ટ જુલેખ. ક, મરખોલે ક અનુનીખ ખાખા હીપર, હુપર શુવી તકારો આવેલ અને લોકો હીલતુ, રાખ જઈ, તેથી હુરને આઈ જોજુદ કેલેલુ લાખખ છે કે શરેલી કીલશીની કાઈદા, પરખાલે

ફરેક આદમીએ પોતાના નેત તથા નાનને
વાગે મેને નેત હક ગાખી ગઈ છે.

ઈમાનદારો.

ઓઈ બેવડાં અને શાની કુ
નોઆમાં આપણને જ થોડો વખત ગુજરી
પાંચા તે શાહેબની દરગાહ આગળ જુએ
નેરણ વખતની અંદર આપણે ઘરને છેડે
શારી ઈમાનદારીની અને દુનીયાના બેટા
લા 'શંશોરેત્રો' જન્મેને તેમ શારી અને ને
ક દીઆનત રાખી આપણે આપણ કામ
અલાપીઆ જુએ અને તેણે કીરાથી તે ઘણી
ને તથા તેના વારસોને કેવા ફાફરો હાંશલથાફિય
ને વીળો. કેક અમરત શરીએ હાખસો ની
મે, ટાંકીફિય તે ઊપર ઉતારા વાચનારાઓ
વું ધીઆન થોડો અડાવવાની હમે રજા
કરીફિય—

ઈ ગતે ક' દેગના નિક નાહના આમના
કેક ઘરની પુરુશ રહેતો હતો તે કેક દોવશ
માહાર ખેતરના ફરવા ગઈઓ હતો તાંહાં
ધી તેને કેક પદશાની કોઠાની નડી તે લઈ
ને તેના કાલેબીને શોધ કીધું પણ કોઠ હુ થ
નહી લાગી માથો પાંચે નીરાગ થઈ પોતા
ને ઘર નહીને તે કોઠની પોતાની બાઈડીની
પાંચે રાખ્યા આપી. મારે પેડીને કોઈ અબ
ત પ્રકાશની તગી પડે તારે પેલાનાથી કા
ઈ ખરચવાનું મલ કરે પણ પેનો તેને આક
ના કહી ફુલે કહેતો હતો કે " પરનાણીક
પાણુ ફિન્-મોટાપણુ છે " થોડા દોવશો
પેલા કોઠાનોના ઘણી નાલમ પડી આવીઓ
અને નંદે પેલાઈ નેને મોકાઈ ઊપરથી પા

છી આપી તારે તે તેનો ઊપકાર નાનીને આ
લોતો થઈઓ, તારે તેની બાઈડી બડબડવા
લગી કે, શુ મુજો, નીમખ હરામ છે કે
ઈ પણ એકેમતના ખલ્લામાં આપીઆ વગર
લઈને ગાતો થઈઓ.

હવે કાઈ જુએમી દાહાકા, ગઈઆ પ
છી પેલી, પેલીના ઘણીક પેલા પરનાણીક
માણસને જન્મવાબેલાનીઓ અને વરશદાહાકે
રૂ૩૦૦૦ પેલા થાકે, ફવી કેક જન્મીનો ક
કરો તથા ૫૦૦) રૂપીઆરોકકા તેના પગનાં
લીકપણની વખાણ કરી આપીઆ. કેટલુ
લઈને તેનો ઊપકાર નાનીને ઘર આવી
ઓ અને પોતાની બાઈડીને કેહેવા લાગી
ઓ કે " પરનાણીકપાણુ ફ મોટાપણુ છે કે
વું તું કહુલ ગાયેમ કે નહી "

હવે પીઆરા વાચનારાઓ તમે વીચા
ર કરો કે ઈમાનદારીથી, દુનીયાના આલણ
કેવું ફાફરેમનદ છે ? પરમેશ્વર કોઈ દાહા
કે તેને બેડો આપીઆ વગર રહેતો નથી
તે ઊપલા દાખલા ઊપરથી શાક પોલી રીને
ન લમ પડી ગાયેમ.

લીશમન શહેરના ૧૭૭૬ ના ફ
કે ટોચી દર રોજ પાહશાની ખાતે મલવાન
પેરા ખાતી હતી પણ ગીપાઈ લોકો તેને તે
ના ખરચામ છુલ નાહીને કાહાડી મુકુનુ હતા,
થી રાખનો અને તેનો કોઈ દીવો પાંચે
ગ્રાપ થઈઓ ન હતો. કેક દીવો રાખ નાદ
ખાહાર ફરવા નીકડીએ તારે મોકોરેથી પેકા
રીને કેહેવા લાગી કે કોઈ માગી અમરત થ
લો, તેવોજ પાટ્યાહુયો રોકમ થઈઓ કે કે
ને પકડીને રેક કર, મીઠ દીવો નંદે તેનો ઈ

નગર કંઈક તારે તે વખતે તેણીકે મોટી ન
 નમતાઈથી જવામ હીથા જે ૧૭૭૫ માં આપ
 ણા સોરના કંઈક મોટા ધરથીકે પ ધરિયાકો
 અને તે વખતે કેટલીક અમુકી ઇનારતો પ
 હી દ્વાર ગઈ હતી તેવાની, કંઈ હવેનીની
 અગા ખોડના મને, કંઈ નગરીની તોજારા ન
 હીંદુ ગરીબ બીખારીને ચાર છોકરાઓ
 તોપણ આ નગરીને વાપરવાને આકાતી ન
 થી અને જો કે તેણુ કીધાથી હું હમેશની
 ક માલીમાંથી છુટું જિનાંનો કમો શક્ય નથી
 તોપણ પારકી નગરી લેજી તેના કરતા લીખ
 અગી મેટ ખરુ, શારૂ, વાશને શાહેએ મેર
 બાની કરી કિના ન ધણી હોઈ તેને ચવાઈ
 ન કરવુ અને તે વાશને મોં પોકાર કીધા
 હોતો” બાદશહે પેલી નગરી જોઈ તો ખ
 રેખ બધી જવાહરથી ભરેલી હતી તેથી તે
 ની ઇમાનદારીની વખાણ કરી કંઈ મોટી
 નગીર તેને બખ્શેશ આપી અને મરે પેલી
 નગરીનો કોઈ ધણી નહીં મનીઓ તારે તે
 મેથી બધુ માણું પેલી ઇમાનદાર કોશીને
 તઃ કીધું.

શરકારે હોકમ કીયાએ આવતા જુ
 ન મહીનાની તારીખ ૧ લીધી, કેવંથી
 શંખથી શરત કાગળ મનરો કેલવણી ખા
 તાના હિપરી, નીચરશકીને હિપર મોકલ
 વા તેથી ક દીને બોરડ આફ કિલ્લેકેશન
 નીકડી જશે.

પેના હીનરશયાની હુદારા જગરેનાપ
 ને, મારે ઇ મનીશમેનનો લખનાર જાણે
 કે તેહેને કંઈ નાવના પીતરાની આંદર કંઈ
 કીધામા આવનાર છે કે ન પીતરાનો તેહેને
 થી મુનગ હાલ ચાલ યાઈ શકે નહીં. ક
 હુદારાઈ અને કવા હુડા કરમા કીધાં કોઈ
 તોપણ તેહેની હિપર આફ પરકારની નેવું
 શમતથી તત્તન ખેતી નહીં શકાઈ કવી, જ
 ક પાકવી ક શુધરેના લોકોના કાનુકથી ત
 દન હીનર છે. ક મી કાગળના અખા હાલ
 કરતાં તેહેને બીજા બધાઓની
 કોઈ બ દીખાનાના નંતમ શુરી કે

રાખવો જોઈકય.

લેઈ આવેચ્છા હતા.

થોડાંક દીવશની વાત ઊપર કંક પા
ગીર કોઈક ગામડીની ઊપર પીથોરની
મારકને ગોલી રે 'કી, હતી' પણ શારો ભાગને
લીપે તે ગોલી તેજની નામ ઊપર લાગી હ
ની. ક પારશી ઊપર નાણી છુતે અને
કરવાની કોગેશ કરવાનો અને આઈ મેલીઆ
ના આવેચ્છોય અને ક મુકરરને પેલો ગામ
ની કે ન હુમલા ઇંસપીદાલના પડેનો છે તે
ગાહના થાઈ તાહ મુધી મુક્તવી રાખવામાં
આવેચ્છો છે અને બધવાના નામની લેઈને તે
રેને છુતે મેલેચ્છો છે.

આશરેનીઆ ખાતેથી તારીખ ૨ ૯
મારચ મુધીની ખમરો આવી પુગી છે તેમથે
નણાવેચ્છે કંદેશના બેહુક ગરમી પડની હ
ની અને હુકી લાગાથી કંક દીવશના કંક મે
હોશના પાચ છપ્પ નાણો મરણ પામતા હતા.

આપણા નવાં કેલવણી ખાતાના ઊપરી
ની અરશકીને પોતાના ઓધાની શરૂઆતથી
ના કે નણીને રંગ આવવાને શરૂ કીધું છે.
"નેટીવ છુક" કલમ " નામનુ પુરાતકખાનુ કે
ને સરકાર સાથે કોગે થયે થયે રાખતુ નથી
અને ને ગામડીઓઈન પાત પોતાના કામરા
ણ કરીને કીણુ કીધું છે તે કેતામખાનુ બોવા
ના માટે ગઈ આ રાનીવારને દીને આઈ પરોપ
કારી ગરહશામ ગીઓ હોતા તે વેલાઈ તે કે
ત બ ખાનાંના શરૂરૈઈ શરૂલા થયેના અને
માથે ક- ગરહશામની મુકાખાત લીધી હતી.
ક કેતામ ખાના નવેની મોપડીઓ નાઈને
ક ગરહગથ નણો પુશી થાઈઓ અને પુછેજી

કે ક ખાતાનાં કેટલા મેમમરો છે અને કેટલું
કંક ઊપજાય અને ક પુરાતક ખાનાંની હવડા
કેટલી હાલત છે. કેટલું પુછપરછ કીધા પ
છી ક પુરાતક ખાનાની હવડા કેટલી હાલ
છે. કેટલું પુછપરછ કીધા પછી ક પુરાતક
ખાનાના રખેવાલોને કલત આપવાના વી.
રથી તથા તે ખાતાનો કાઈદો મેલવનારાઓ
ના લાભને કેટલાઈક પુરાતકો નવેની હાલ
ક પુરાતક ખાતાના ઘણી અગત છે તેહનુ ક
ક લીશટ આઈ પરોપકારી ગરહશામે શેકરેટ
રી પાગથી આગી લીધુ અને તે લીશટ પર
માણેની મોપડીઓ માફકવાની કહુલાન
આપી.

આગરા મેલેનવરનો કલકતાનો લખ
ના નણાવચ્છે જે ગાલ પરશીકેનશીના કેલ
વણી ખાતાના ઇનશાપેક્ટરોને દર માઈલે આ
ક આનાને હુશામે મુશાફરીનુ ભાતુ મેલે. ને
વેલાઈ મુશાફરી કરતા ઇનશાપેક્ટરને કોઈ
મુકામ ઊપર થામ્યુ પડે તેઆરે તેહેને દર
રોજ ચાર રૂપીયાને હુશામે ભાતુ મેલત પ
છી તેહેનો ખગાર નાઈકતો કંક હુમર રૂપી
આનો હોઈ. તેપણ હરેક મુકામ ખાતે વ
ધારે દાહુડા થોમ્યુ પડેનો, તેહેને માતર દર
માસે પચાસ રૂપીયાને હુશામે ભાતુ મેલે.

કોલમનો આખરવર વાલો નણાવેચ્છ
કે હીનદુશયાનના ઇલેક્ટરીક ટેલીગ્રાફને લ
ગેને કંક ટેલીગ્રાફ શીત્રાન ખાતે ખાધવા
ને માટે ક ટાપુની શરૂકાર ડાક્ટર ઓશાને
શી સાથે શાંધેનો મલાવેચ્છે આઈ ટેલીગ્રાફ
બધાઈઆથી હીનદુશયાનને અને તેમજ શી
લોનનો અરશપરશ શારો કાઈદો થાને અને

ક ટેલીગ્રાફની નદરથી જોઈ આપણને ઇ-
ગલનડના શનાચારો મનનાર નથી તોપણ
આગરેલીયા—ચીન—અને ફરંસા બંદો
ખાતેના શનાચારો હવડાં આપણને નહીં
આવે તોડેના કરતા થણા નદરથી આઈ
ટેલીગ્રાફની નારતેક નહીં આવશે.

ગઈઆ મ ગલનડને દને ઇ ગલનડનો
મેલ અતરે આવેલો છે. ક. મેલ ગાયે અ
મનના શનાચારો મનેલા છે. શુનેહ કરના
રી ટોલી જે વીડિના ખાતે શુનેહના કોલક
નાર કરતી હતી તે બંનેખ શન થાઈ છે અ
ને લાડ જાન રશલ જે ક ટોલીના ઇંગ
લનડની તરફથી ખીરાનગો હુનો ને પાછો
લનડને ખાતે ગીઆ છે. વાશને આઈ લડાઈ
નુ શેવડ શુનેહના આપે ફવી આશા શેખવો
નહી. આપણાં હાટમનાઈટ શર નનશદ
અભોધને લનડને હેરના "ફરીમન" નું
માન આપેઆમા આવેલી છે. લડાઈના મ
કક ખાતેથી કોઈ અગતના નોથી રાખવા
જોગ શનાચારો આઈ મેલ ગાયે આવેઆ
નથી.

ફરેચની રાણીક આશતરીઆની રા
ણીને કક કીનતી પેગાગ ભેટ આપેઆપ કે
જે પારીશનો શંઅરહુશયાનમા મેલેઆના આ
વનાર છે. આઈ પેશાગની કૌમતે બેક લા
ખ ફલારીનશ ઇઆને ૧૬૬૬૬૦ રૂપીઆની
ગણેઆમા આવેચ. શુ રાનવંશીનુ નનશાન

ફરેચની રાણીને નાટે કક ફેરવેલા
નથા વગર મેશની ફરેવ તરેપેની વચે બિના
ગે અને તોપના આવાનથી પાછો નહી હ
ત રિવે પેાએ ઇ ગલનડ તથા આઈલનડ

ખાતેથી કોઈ મોકલેનો નહેની કીચન. કક
હુબર ગીની આપવાને ફરેચના શેહેનશાહ
નહેર કીધું છે.

શીખ શંકેપોલ ખાતેના લશકરની હા
લન તપાશનારી કમીટીનુ કામ ચાલવને કે
ઈ લાનખી સુલ શુનરી નથી તેલવાના ક
કમીટી આંગલ લેનાકલી શાખશીઓનું શરહ
શકાનું કક પુશતક—“બુબુક”—તારીખ
૨૧ નોં ફરેચને દીને છપાવે ખાહેર પકે
હી હતુ. ઇ ગલનડના શતાવાસાઓની શુ
નહાઈ.

ગઈઆ બુપવારને દીને મેલેલી કમર
શીખાલ બેકના હીરકટરોની શનામા ક બે
ના મેડેનનુ અને કામેલ હેડ કલારક મી
ગારાખા હોરમનુ મેડેતાને તે બેકના કે
પીચીટી અકાકેનટનરેનો થાણાં નાંબ ભરે
લો અને નકાદાર ઓપો આપવાને, શેવડેનો
કેડાવ થઈઓ છે. ક ગરુશય આવતા બુન
મહીની તારીખ ૧ લીથો પેતાના નવા
ઓમાં બપર ખીરાનગે અને તેડેને ફરેચનો
હીસો રૂપીઓને ફરનાઈઓ મલગે.

મહીકેશીલાઈટ વાલાને લનડનનો લખ
નાર નણાવેચ કે બિગમણ દેશનો કક રાખ
નો નનમોશનો હેવાલ કક દેનાયના આ
કારના છપાઈને ખાહેર પડનાર છે.

આઈ "પારશી મીતર" નું ૫૫૨
મુમમઈના બમે નનમેદ છાપાખાનાંના બે
નનજ દાલાનાઈ પરીનહે માલકને તા
ને છાપીપરગટ કીધું છે.

અંગ્રાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શ સારી

હાલત ગુજરાતઃ ૫૧૨.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રસિદ્ધ ૧ હુ.

સતીવારઃ-તારીખ ૨ ૭ જુન ૧૮૫૫.

આક ૧૧ નો.

We are now considering the aids to progress in self-improvement. Among these we must give a prominent place to the intercourse of superior minds.

We should rouse and inform and stimulate our own minds by frequent contact and intercourse with those whose minds are superior to our own. Many such we may find in the walks of life but especially may we have communion with the great, and the wise, and the good of every age, in books where their voice echo to us down through the stillness of time. Here it is that we may hold converse with the mightiest minds of the past with Milton, in his glorious old age, when his thoughts, like the ravens of the prophet,

brought him heavenly food, and Shakspeare, with his lofty imaginings, and his deep knowledge of the human heart, and Bacon, with his profound and far-reaching thought, like the old Greek poets, half sage and half seer, and Cowper, with his sweet and tender instructions. Yes, here it is that they give us their most precious thoughts, pouring their very souls in to ours, making us the daily associates of the noblest, and wisest, and best that earth has ever seen. By the habit of well-directed reading we may shut out the present bustling world, and may wake up from our bookshelves the dead of every age, and gather them to our companionship and instruction. And this habit, if we will but cho-

ish it, will ever be to us, not only a strong safeguard from folly and vice, and a source of the highest enjoyment, but the sure means of self-improvement. Nothing can supply the place of books. The wealth of a Cræsus should not tempt us to be without them. We should seek not always those that the wise recommend, because *they* have found them good, but those that best awaken and rivet our attention and interest—those that best unfold ourselves, and lead us to think, and rouse us to the consciousness of our own powers. We are not, however, to depend on books, but to exercise our own judgment freely and manfully upon all that comes before us. Self-improvement no more demands the sacrifice of our judgment than of our individuality. We are not to feel as if we were all to be cast into the same mould, and conformed to the same likeness—as if perfection could be the same to all. Each is to develope himself and perfect himself as he is, not has the imitator of others. And to do this, each must think for himself, and judge for himself, in all his reading. Otherwise, whatever the extent of his information, his character will be spiritless and tame, as if he were but a fragment of the mass, rather than an individual man. We should commune with thinkers, not to adopt all that they may say because they say it, but that we too may learn to be thinkers. In all our reading, we

should cherish the art which is one of the highest attainments of self-improvement—that of uniting that child-like docility which thankfully welcomes light from every human being who can give it, with the independent and manly rejection of every opinion which does not command itself to our own deliberate judgment. Ever should we strengthen our reason by that of others, but never should we blindly bow to them, however high their talents, or reputation. Ever should we be truepactly and firmly true to our own convictions, and then shall we be conscious of a spiritual force, and independence and progress unknown to the vulgar, whether in high or low life, who march as they are drilled to the step of their times.

Again as another means of self-improvement, *we must in all things and ever be intent upon it.* We are not to feel, as we are too prone to do, that self-improvement is a thing of books and studies merely, but rather as something to be prosecuted every where as if life, in its every aspect, and in its every contact with us, were the intended means to it. Every condition, every position and employment of life is full of the means of progress, if we will but seize and use them. Our business, our reading, our social intercourse, our mingling with our fellow-men, our political relations and duties, our joys and sorrows, the aspects of nature, the movements of Providence, all bear

to us the elements and means of self-development and growth. And as the digestive system lays hold on every variety of food, and makes life out of it, so of all these things will the true spirit of self-improvement lay hold, and use them as its food, and make out of them mental and social and moral life. It is said of Sir Walter Scott, that he never met with any one even the most stupid servant, that watered his horse by the way-side, from whom, in a few moments' conversation, he did not learn something that he knew not before, and which was valuable to him. Of one of the most distinguished men of his age it is strikingly said, that "he went through life with his eyes and ears open," and then when asked how he obtained his immense information (which was such that he seemed to have almost an intuitive knowledge of every thing), he answered, that he "was ever attentive and watchful, and never ashamed to ask about that of which he was ignorant." This is the spirit, these the habits, that make the difference between the untutored savage, whether of the forest or of civilized life, and men like Franklin, or a Bacon, and these Parsi Friends, if they are yours, will make the sum total of life but the minister to your improvement, like the fabled touch of the Phrygian king, turning every thing, even the sands of life, to gold.

મનુ શાસ્ત્રની મનશકનીઓ. ૧
શ્રધારવા વીશે ના
ફાલનાં જ માંનામાં શ્રધવા
ગુરુદેવ દેશના અગત કરીને મનુ શાસ્ત્રી ન
નસકતીઓ ગુપ્તારવા પ્રધવાડે, તેદેશના કીલગુ
સે વીલવાન લોક, ગામનારીઓ, રાજાઓ, વી
આદિધીમે તથા પરધાનો અતીપણી જાણના
કરેછે. મનુ શાસ્ત્રને લાતમાતની વીરીયા
કેલવણી આપી, તેહને મહાકાવિક કરવું
કિંમત અને કિંમતીના ઊપર ધણક વી
રવાન પુરોગુ ધીમાન આ ધડીકે લાગુ છે
અને કોણ જાણે કોઈ મેજાલી અપવા-સર
અરગકીન અવધા કોઈ કેમી રૂન, સરખો
નમેલ પુરુષ કિંમત ધડીકે પોતાના અમીઆ
શ ખાનાના બેગીને કદી, નવી હીકમનો શા
ધીનાહાડાને, ગુટેઓ હુકે કે જમી, કરીને તે
ઓના નામને ઇઆદકરનારા શ્રી હીન્દુશાસ્ત્ર
ના સપલાલોકેને માહુઆરન ઊપીઓગો તથા
જોડે દરજવી કેલવણીએ નાહા શુભી,
મનુ શાસ્ત્રની ઊત્પત્તિની ગરુશનીઆ આહુ
રેહે તાહા શુધી તેડેની બુધિ સેહેલ
ધી, જલતીધી અને કાકિલ, જલેલી રીને ખોટી
કરવાનુ તાજા-શુભરવાનુ ધાન, આહુ રેહે
અને, તેવીપ્રે નવાળી બેગો તથા કાકિલ, કી
લગુ લોકો પોતાના અજન્મવેલા, અનુમન
ઊપરધી સથાપને તાદે હુને કક બે, શબુગા
કિ માહુઆરત, પ્રાપ્તઊપર બાહીકિતા તે જી
પર શવલા હુમારા, લાગનારીઓ કિ ધીમાન
આપણુ હચતરે, નામની માનવ
મનની જાન સકતીઓ ગુપ્તારવા ન

થા ખેડીઆ જાગરો તે ધણી ખરી રાજ્ય
 રાજ્ય—ખુશી—વીમાર—રાકતી અને વામનાં
 પંચો હોડિછે. પંડુલા બાલકોને શીખવે કે
 તેમની ખુશીને તેઓ યોગીઆ રીતે વાપરે—
 તેમને કયું નાણાવેકે તેઓની રાજ્ય ન છે
 તે કેક મુજાર મનની રાકતીછે, તેઓને કે
 વી રીતે લેખાવે કે જ્યો કરીને તેઓ પે
 તાની રાજ્યને ભાતભાતની વીદીઆથી ગીત
 ગારે અને નવી કલપનાથી તેને બરેઆવી
 ના કેક પણ દીવસ અમશયો ખેલે નહીં.
 પણ તેમનાં ખાલી મનના જુદી જુદી બા
 બદોને કાંઈ પણ વીમાર આપે. મને કેવી
 ઓજ હોડે પણ તે બાલકને નવીન લાગેછે
 અને નનાઈ પણને લીધે નવી વાત હાસ્ય
 કરવાને તેઓને ઇછા થયે. પખાશીઆ—જા
 નવરો—માંછાં—જુહોના પરાંલીઆ—ગાહાડે
 શેપાઆ—એવે અને શાસા બાજી પાસાં અ
 ને જાંનવરોનો ભાગ તથા ખાશીકિત તેમને
 ખતનારો—કુદરતના જે કાંઈ નાનાપરકારના
 બનાવો બનેછે તેપણ તેમને તજર પાડે જ
 વા કે શુરીઆ—મંદર—તાગઓ—રાત અને
 દાહાઓ—હુનાઓ તથા શીઆઓ—વાદલાં તથા
 આકાશ—સાઈલી તથા આતમ—પાણી તથા પ
 રમણી—હવા તથા ખેતરો—જંગલો—પરવનો—
 નદીઓ ઇતીઆરીને. વધી તેમને શીખ
 વે કે મોટા ઇશવરે કે રાખડી વશતુઓ
 ઉત્પન્ન કરીછે અને તે પોતાની કુદરતથી ર
 ધણા ઉપર પોતાની હકુત અવાવેછે. એટ
 લી જરૂરપડે કેટલી ધર સંખ્યાંથી ગાન અને
 લાકર ખાતાની તથા રાજકારભારની બા
 બદોની તથા ઇશ્વર અને મનુશની બનાવેલી

વશતુઓથી તેમને ખાહીતમાર કરવા. કેક
 હુમર વશતુઓ જે તેમની નજરે, કાને અ
 ને ગપડી ઇનદરીઓને, પડે તે તેમની કાં
 ઇમી નવી શીખવાની ઇછા પાર પડે અ
 ને તેમને ઊપદેશ થાય.

આ શુદ્ધેશ વખતના ઇશ્વરની ન
 દ્વથી તથા મનુશની કલાથી કેટલાકક મુશ
 કો પરગટ કરીઆના આયેમ કે જોહની મદ
 દ્વથી તથા શોખાઈતા મોતારેનાં નાંન શુધાના
 પખશીઓ તથા જાંનવરોના ખીતાર દેખડા
 વીઆથી બાલકોને કેવીધણીકે બામરો શી
 ખવી શકાઈએ કે જ્યો તેમના મનના મોટો
 શતારા ઊપજે નથી. જે કરેઆથી શી
 ખવનારની મેકેનત ધણી કમ થાઈએ અને
 બાલકોના નીતરોમના ધડાના અતીવણી ખુ
 શાલીનો ઊમેરો થાઈછે.

તમને ધરેછે કે જ્યારે તમે બાલકોના
 કેલવણીઆપો તીઆરે તેમને મને કેટલા ત
 મને શવાસ મુછવા દેઓ અને તે મુછતી વે
 લાકે તેમને શાખાશી આપો તથા ધણાજ
 શાસા તથા ખાતરી કરે કેવા તેમના પાછા
 જવાખ વાડો અને તે શાપડા જવાઓ કેવી
 ભાશાના આપો કે જે તેમની રાજ્યના આ
 ગાનીથી ઊતરે.

જમ બને તેમ પરતીકે બાબતની રાજ
 નાં તેમને ખેલાશાથી આપો અને જુદી
 જુદી વશતુઓના જે કાંઈ અતરલદ હોડે
 ને તેમને તેના જુદા જુદા દેખાવો તથા તે
 મના જુદા જુદા ગુણો અને ખવાસ ફૂલિ
 પારખવાને શીખવો. કેટલીક વશતુઓ કે
 ટકાકે જુદા રાખીઆથી કેક કંકને મનની

આવેચ અને કેટલે દરને નહીં મહત્તી આવતી.
 કે વાત નહીં તેમને શીખવે, વહી ખરા એ
 ને ખોટા દેખાવમાં--ખોટાઈ અને સચાઈમાં--
 ખજાઈ અને હુલસઈમાં અને હુલસઈ તથા એ
 ગતની ચીજોમાં તથા બાબદોમાં કેટલો ફર
 ડ છે તે તેમની બુધી નેટવે. કુલુસ રાખે કે
 ટવે. ઘણું કરીને સમજાવવાને કેળવેશ કરવો
 કાઠિને ધણીજ દીનતદાર વીદીઓનેદ ને બા
 લકોના કુચલાંમનના મેત્રીઆ જાગે તે કે
 બાબદોમાં છે. હવે હવે સમરણ શક્તીશુધા
 રવા વીચે જોલવા માગીકમ.
 બાલકોનાં આત્માની જે બીજી તુરપતી
 શુધારીઆ તથા વધારીઆજાગે તે સમરણ
 શક્તીછે--વાંચેને ને ચીજો લાકડી ભરેલી
 તથા મુલદાર હોઈ તેવી ચીજો તેમના મન
 માં મોહિતાકવાને કેળવકરો નેમકે રુ કી એ
 ને રમુજ ભરેલી વાતો કે ન્યા કાઈ નેકી
 તી લક્ષણ અને વખાણ કીધી હોઈ તથા
 મંદીની થેકડી તથા ધીકાર કીધેલો હોઈ--
 તથા ધંધવરી અને મરુશરી, હિતપત ધ કલા
 કાઈ સચાઈના કાકદા તથા નેકી અને પંચી
 તરાઈનાં ધારા અને ઘણાખણની નશીકતા
 ખગરે બીજી કે સમલી બ મદો તેમની આ
 મત વારે વાર રાત અને રીવશ જોલાવી એ
 ને તેમના રૂપના શીખવણ અને વહી ઘટને
 રખતે તેમના કાનના તે સવલી નશીકિતોના
 આવાજ કરવો અને વખતે વખત તેમની
 પાત્રોથી તે જોલાની પલ જોણુ.
 આપલી નતર બાહર બાવડોને કઈ
 ચીજ જાણવાનો સોખ થાકે કે નખાવવાને
 ખલ તેને આતર બંદેશા કહે તથા તેમના

મનમાં કાંઈ નકામી તથા નીરૂપીઓગી
 વાતો ધાલવી નહીં. બાલકોનુ સમરણ ને
 છે તે જોડિઆ કે તેમના દીક્ષણ ખાસ દી
 પાંખાણુ છે વાગતે તેના કાઈ કચરા અથવા
 નીરૂપીઓગી ચીજ ભરખી નહીં.
 સમરણ શક્તીને કહીએત આપણુ તથા
 ગુધારણુ કે નીતરોજ તેને કાનમાં લગાડી
 આથી થાકે. હવે કેમ કેહવા નથી ના
 ગત કે બાલકોના હાથના આખો દીવશ ચો
 પડી રાખવા દેવી અને તેને કેટલું કે તેનો
 ઘડોજ માનર વાચેઆ ફર અને હર ઘડીકે
 તે કેક મોહરો જોલાલેક તથા ખમે તેમ કે
 રીઆથી મન ધભરાતમાપડેચ તથા કંનતા
 લો ખાકિય--માંયુ ખેંચાઈ તથા નખણુ થા
 ફ-- અને સમરણ શક્તી ઉપર આવી કુમ
 લી વફમાં ભાર મેત્રીઆથી તદરોશનીનોમી
 આડો થાકે. બાલકોની વફ કેટલી તથા
 તેઓની બુધી કેહવીછે તે પીછાણવાનુ દાહા
 પણ બાલકોના શીખવનારે જોલાંખનુ તથા
 તેઓઈ છેક અંતપર નવુ નહીં.
 નીતરોજ પણ મધીઅમ રીતે મનની
 તથા શરીરની શક્તીઓ વપરાવીઆથી તે બ
 લવાન થાકે. નીતરોજ હરેક બાલકને કાંઈ
 પલ નવુ શીખવણુ અને કાઈ નવુ કામ
 તેને શેખણુ ને બાલકોને તેમની બચગીઆ
 થી સમરણ શક્તીને વપરાવીઆમા કશર
 રહીચ તે બાલકો મોહરપલમાં કેવું હીતબ
 તલાવેચ કે જોડિઆ તેઓના મનમા કોઈ પ
 લ વેલાઈ કાઈ અચરનશરીખી વાત તેમના
 ગુરુક શીખરી નથી.
 પાતાનો વીચાર અથવા અબીપરાઈ

ના બાલેનેકે કેન શુધી આપવો વીચાર શક
તીને પણ કુનલી વડના શુધારથી તથા રા
હા ઊપર લાખવી જાઈક.

તેને શીખવણ કે 'કેન' સમજાવી ત
થા ઊતાવણ કરીને હરેક મનુષ્યજીપરે આપવા
આખર ઊપર પોતાનો વીચાર આપવો નહી
અને તેને પીચાર આપવો નરુર છેકે ન
હી કવો દેખાવે તેઓ પોતાના મન સાથે કરે
તાહું શુધી તેઓ પોતાનો વીચાર અટકા
વી રાખવો.

કાકારણગર નીતરોજના નાણાના નાણા
ના ને તેમની વચે ખતાવો ખનેછે તેના ઊ
દાહરણ તેમને ખતાવણ અને કેહણ કે
આરે તેહથી આખરેમા તેઓ પોતાનો વીચાર
ર વગર મનજાયે તથા અચણ્યો આપેય તા
ર કેટલી વેલા તેમનો વીચાર રેરવી નાખ
પાને તેઓને ફરજ પડેછે.

તેઓ જાણારે પોતાનો વીચાર પ્રણેજ
ઊતાવણ કરીને આપેય અને વેધી અંતે તે
ઓને માન્ય પડેય કે તેઓ અંજાણમા
લુલ ડીધી કે વાત પણ તેઓને ઇચ્છા કે
વાડવી જાઈકેય. કેન કરીઆથી તે બાલકો
હરેક વસતુની વખાણ કરવાથી અથવા ની
દા કરવાને આકલા મધામી છીછીતા તથા
સાવનપડેય.

વડી તેમને કુણાનીખલો કે હરેક વા
ત ઊપર તેહના ખાહેરના દેખાવ અથવા દો
ર ઊપરથી પોતાનો વીચાર આપે નહી પ
ણ તેને છેકા અદ્વેરથી તપ મીજાઈ તેમની
ખાતરી કવો કે દેવદાસી, ગુણેયો ને સુ
દર કેવે દેવે તેઓ શાણા જનનાં શુદ્ધથી.

આજે થોડી સુદનોમાં શ્રુરજ
ની કીરણથી તરવીર પડવાના હુનરમા
એ શુધારો પ્રજ્યાછે-પ્રોહીકે નવી કલાઓ
જાહેર થઈછે-તેમા કલોડીઓ તોઈપ કરી
ગી. આરથર નામનો ગરેહસયે થોડાં વર
શ થઈઓ કેક કલમ મોધી કાહાડીછે-કે ન
થી છાલ કેક પલમા તરવીરે લેવાઈ શખા
કિછે વલી તે સાથે શાસની ને મુનરીછે. કે
ક વખત કોઈ વીખાને આપી જાકતાં બી
વખતે (ઈર્મ) તથા દવાઈ હોંકિતો
તરવીર પાડી શખે- કે ઊપરથી લોહકે
કેરો તાઈપ, કેના તાઈપ, ઈનીબાઈ છોડી
દઈ, કે કલા ઊપર વધારે ધોખાન આપી
હોંછે- વેલી કે કલાથી બીજા કાકદો
છે કે કેકે શારી ને ગેલીવ ની તરવીરે પ
ડીતા તે ઊપરથી જાલી જાઈક તેહલી પા
ગેલીવ ની તરવીર છાપી લેવાઈય.

હાલ આખલી ટાપુમા ઘણા નજાઓ
કે કલાથી તરવીર પ્રાડેયે. જાણીઅગર
આજાથી નાવાકેછે અને કે હુનરનો
થોક રખેય તેઓને પોતાનો થોક પુરો પા
ડવાને ઘણી મુશકેલી પડેય, તથા શખોને
નીમા જ્યો કે કેના શરૂ કરવા આહવા
કોડ તેઓને શેડેલો રશનો કરવાને આઈ
રીશલો લખીઓછે. હુને કશું છુપું રા
ખાઈ ખથી- કેક વખત ધીમાન આપી
જ કોઈ આઈ રીશલો વાંચે તે કલોડી
ઓ તાઈપની ખુમી પુરી સનઈ જમે-જાત

નાંકા શેવેદ જાઈક તાહા કાહું
અને કાહું જાઈક તાહા શેવેદયે.

ગરખી તરવીર.

ર નીખાન, મોકલાડ અને તે, સાથે ખા-
મખના શદાઈની ધણી બૂરછે.

ધણું ફરીને કા કલાત્રે કીમેરો તાઈ
પના ઈઅ તરો કામ આવેયુ— ખાતર તેના
મોરો રેરકાર કરવો, જે ઈકિએ. હવા. બંધી જી
દી જાઈકય— કા કલાત્રી તથાવીર પાકો પુ
રો કરી તેને, ઇઅપાને નીચે લખેત્રો. સામાન
જાઈકય.

ઈઅ તરો.

કેમરા—તેના લેનસ—ફરેમ—રેક્ષી ગ ગ
લસ થાયે.

કેમરા ખેલવાનો ધોરો.

કાંડુ, છુ ગડુ.

સાફ કાચની તખ તીઓ ફરેમના બેશતી.

ગત પચાની ખાડ (કોઠરી) કાચની
તખતીઓ ફરતા ખોટી.

કાચની હીપર (કેક લાખખી કાચની
ચીપ ખાડ કરતા કેક ઈઅ છીંચી તેને કેક
છેડે છહીની કાચની ચીપ લાખખી આડી
વલગાવેલી આવેછે—કે હીપર કાચની તખ
ની ખેલી નાઈતરેત આફ શીલવરના ચોલી
છીશ નમા નાખેયુ.)

કીનિજોર્પી ગ ઈઅતાનડ (કીમેરો તાઈ
ના ઈઅ તરો કીકશીમ ઈઅતાનને નામે
વપરાઈછે.)

ઈઅપરીન લાપ.

છીડી દીશ (ચિવાજા કાચને વાચને.)

કાચની ગરહી.

કાચની દાનદોઓ.

તરામ્બુ—કાચના કાટલા, સાથે.

ખેતર ગવગા—કેક મોટું-બેકનાકાના.

કાચનાં છુમની બાટકીઓ.

પરેશીકર ફરેમ.

કાગલ.

કેનસ નના આલખીઝિનેના બનાડ (કા
ગમ.)

સરેદ ગાહી પીવાનું કામજ.

ગાલવાનાં કામજ.

હવા ઈઅને કે.કલરા.

ક્રોડીકિન—તેના આઓહકિન ગ
લીઝિશન થાયે.

નાઈતરેત આફ શીલવર. (રૂપાનું ની
મખ.)

પારો.

આલીક આગીદ.

છાઈપો રાજકાઈન આફ જોડા.

ઈકર.

ફરીશતલ વારનીશ.

આખોનીચા.

આલકોહોલ અથવા ઇઅપરીન વાઈન.

પરેનોશલવત આફ આઈરન (હીરા
કશી.)

નાઈતરીક આશીદ.

તરીચીલી.

ક્રોરાઈડ આફ ગોસડ (ચુનાનું ની
મખ.)

ક્રોરાઈડ આફ શીલવર.

કેમરા તથા તે ખેલવાનો ધોરો.

સાહેબોડ જાઈગા છુમે, માતર કે કેમરાનો
પછવાડેની ફરેમનો કાચની તખતી ઘાલવે
ની, જુગા આવેછે. કે જુગાનો બેશતી કાચ
ની તખતીઓ લેવી.

જે કામ પેતનન ગયાને, નામે વેચા
કે તે નેના-- જીનીના જીનીના લીપકા
તથા દાગ વાલા કાકાની નાંખવા-- કેનરાની
ફેરનને બેગતા કપાલી તેની કોરો ધણાવવી
કે હાથનો પકડો ગાફે કરનાં તથા કલોડી
દન નાંખતા હાથ કપાડી નહીં

૬ કામની મરણી નાઈતરેન આફ
ગીલવર મોલીકીશનને વાગને-- બીજી દીને
લોપીમ મોલીકીશનને વાગને ને તરીજી હા
હીગનમુર્તવ આફ મોદાને વાગને મુડી મુડી
નાખવી.

૭ કામની દાનની પોણીમાં નાઈતરે
ત આફ ગીલવર બેગવાને વાગનાં ને બીજી
દાનપીમ મોલીકીશનને વાગને મુડી રા
ખવો.

પરેશોરિ ફેરમ •

પેનીન કાકાના અ કારંતુ ૬૬ ઇ
અતર રાના કુટ લાંમુ' દશ ઈંચ 'પોડોલુ
અને તરણ ઈંચ કો'ડુ' કામના તાનીમાતુ
થાકે-- ૬ ઈંચ તરમા કોતરનુ' ૬૬ પાતી
કો વમે વમ્મોધી કાપી ત્રીજમરાથી નડી
લારેતુ' ધરી થનુ આરેય' તેને જા' ઇ
અતરમા નાખીકમ તારે કાપનાં' તરીના
કોપર નઈ' આડકે ૬ ઈંચ તરની લાંમમા
ઈની બેગે બામુક માત્રા તેના ૬૬ તરફ
આરપાર ને બીજી તરફ ચરમે અરપ દે
તમે કાકાકેના આંચે-- ૬ ગોત્રાઓના લાં
કાંતો પનીઓ ધાત્ર કાકાકે કરેવાનો આ
વેડે ને પતીઓ પેના માનાઓનાં કોનો બે
કામ તરમ નપેતી ઠેગા આંચે 'તે પરી
તમા પાતીઆ વમે ધાંતીઆથી પાતીકો કાં
અ બથે દમાકે તેના મગને ચીરે હોં

ચીમ કામ કોપર કુડી ને કોપર પાતીકો
નેતીને ચીપો વાકો જો દાખોકમ ને પેલી
ચીમ દમાકે. પાતીકો કાપીને ત્રીજમરા
થી ધરી થનુ' ૬૬ના વાગને કીધું છે કે જા
ર પીકમર આંદર છાપનાને વાગને દાખીકો
હોઈ તારે ને કેલુ' ચાકી' છે તે અરમે બા
મ કોમડીને જાગને બની આંચે ને બીજા
અરમે લાગ દમાકમા રહેમ તેથી કામ કો
પરથી કામજ શી જુ' નથી.

(૧) કોમડીકિન ૬૬ને જ બ'કુખને વા
ગને કીધેના રૂકોને શતકીકીકે ઈંચ તેથી
અપકોકોતમે પીગત્રાવીઆથી બને છે. ૬
બનાવના અમરા' ધણાકે-- પણ તેમાં
બીકટ તમા 'ગુકશાની ભરેલું' છે અને ધણ
કરીને બને નહી તેલું' છે, વાગને 'તેલું' બી
આન હીઆ કીધું' નથી તડ'આર પેમાતું'
લેલું' તે શશનુ' પડશે. 'મી' તામશ નામ
ના વેગતના ગાંધી અથવા કેમીશનનું' ક
લોડીકિન તેનાં આકોઓદાકજમ શોલીકીશન
શાપે વખણાકેલું છે, ૬થી તમરીર નવલીથી
અને શારી પડે છે. ૬ કલોડીકિન કામે લગા
ડના તરણ લાગ કલોડીકિન લડ' તેના ૬૬
લાગ આકોઓદાકજમ શોલીકીશન લેલી
વાપરેલું, જારે જાકુ થઈ જઈ તારે થોડું
ઈંચર લેલું.

કલોડીકિન ભરના તથા કાકાકેના ન
કામનું વાશલ વાપરવાના લેલું તેને પેડેને
ઈંચથી થાનુ.

(૨) નાઈતરેન આફ ગીલવર શોલી
કીશન બાગને વાગને.

૬૬ આકો'શ હીમીલ વાતર (૧૬)

કરીને યાકાવું પાણી) લઈ તેના ચાર સો
ઓ ગરેન નાઈતરેત આફ શીસવર નાંખી
કાચની દાનદીક કરી પીગલાલીને તેમાં
ખીખ નવ આગેશ 'ડીશતીલ વાતર' નાં
વા પછી તેના બેક ગરેનને આસરે આઈ
ઓદાઈદ આફ ચેતાશીઅમ 'નોખુ' લઈ
આઈઓદાઈદ આફ શીસવર થઈ છડીની
લુકાં શાંકીગિશનને તકીક બેશસ—ગોલીગિશ
નની ખાટલી વારેપડી ઘણી વખત હીલવી
આ કરી બર કલાક વેર કરવા દેવુ—આ
ક વખતમા ઘણું કરીને પેલી લુકી પાછો
પીગલી નરો બાકી જ રહે તેને ખનાતીને
પેપર વને ગાલી-કાહાડીને શાફ ગોલીગિશન
ગના પરચા બાથમા વાપરવા કાહાડવું—
નાઈતરેત આફ શીસવર પીગલાવાને કાચના
વાશણ તમા ડીશતીલ વાતર લેવુ અને બા
ક કાચમા નાહી આવતી હોઈ તારે શાંકીગિ
શન કાહાડી કાચની શીશીમા ભરી છીંચું
જેલવું, ક શાંકીગિશન-વરસાતો વરસ
આગે ભાતર કચરો દેખાઈ તારે ગાલી કા
હાડવું :

(૩) ડીનીજોપીગ શાંકીગિશન પીકચ
રને બાંહેર કરવાને.

કિક (આગેશ 'ડીશતીલ વાતર'મા તજ
ગરેન પાલો ગાલીક આશીડ નાખી કાચની
દાનદીક લેકી તેને શેરદ ખડાતીન પેપરમા
ગાલી તેમા અરધા દરામને આસરે ગવાશી
કલ કશતીક આશીડ નાખવું.

બરે કાચમાં લગાડવુ હોઈ તારે છીંચ
વા શાંકીગિશનમાથી શરખે બાગે ડીશતીન
નારના લેખી વાપરવું. ક ગોલીગિશન દગ

યો બાર કાહાડા શાફ રહેડે વાશને યેલુ
યોલુ ખનાવવું.

(૪) બીજી રીત.

કિક આગેશ પાણીના પનદર ગરેન
હીરાકથી અથવા પરોતોશલેત આફ આઈ
ર ન ગેલરી ગાલીને તેમા પાચ તીપાં ના
ઈતરીક આશીડ (દસ બાગ પાણી-શાયે લે
લેલામાથી) નાખી વાપરવું.

(૫) ફીકશી અ શાંકીગિશન પીકચર
ને કાઈમ કરવાવું કિક પેન પાણીમા છબ
આગેશ હાઈપોશનકઈન આફ શાંકી પીગલાવી
કિક બેક કલાક નીતર થઈગા પેછી કા
મમા લેવુ અને આઈ શાંકીઅશન બધી ખી
છ દનાઓથી દુર રાખવું અને દર કિક
પીકચર ફીકશ કીમા પછે આગતા તમા હા
થ ઘાઈ ખીખ શાંકીગિશનોને લગાડવા.

(૬) કાંચની તખતી શાફ કવાવું
શાંકીગિશન—

રોહોડ આગેશ પાણીમાં અંગ્રે આગે
શ આગેનીખા અને કિક દરામ તીરીપાલી
નાખી શારી પખે હીતવી વાપરવું.

કોહોડીનથી પીકચર પાડી તેને બાંહે
ર કરવાને કિક અધારા ઓરડાની નરરક
લાહા બીઅશ કેચે પડના હેવો નહી—જા.
ખારી, હોઈતો તે બીપર તરણ ચાર પરને
કિક પીજો પરડો નાખવો—નહી હોઈતો મે
તર નાહા કિક દુર ખતી જેલી પીલા કા
મથી ધાકવી—ક અધારા ઓરડામાં કિક
તેમજ મુકો તે બીપર-ગના પરચાની ખાફ
નાઈતરેત આફ શીસવર શાંકીગિશન (૨) બ
રી નરર વાકી લુકવી ને તેમા ગલામ ની

પર રાખવો. બીજા ખુલ્લા ઊપર દીવીમાં
પીગ ઇશ્તાન ઊંડા દીશમે સરખું કરીને
સુકવું તેની આગલ દીવીસાપીગ સોલીકિશ
ન રાખવું (૩)--મીઠું કોઈ 'અઘાલ' ન
આઈ ફળ એરડાનો ખાઉંજાશરેત આઈ સો
તાવું સોલીકિશન 'રાખવું' (૫) કે પરમાણે
એરડો ખધી દવાથી તઈઆર થઈએ. ન
તળવીર પાકવાનું ગરૂ કરવું, તેના પેટને
કાચ શાફ કરવા.

કાચ શાફ કરવા.

ફક શાફ લુ ગડાને કટકો (આગલથી
પાણીક ઘોઈ રાખવો) આમોનીઓ સોત્રી
કિશન (૬) ના એરડી કાચની તખતી ઊ
પર ખેડે બાળુક લગાડી તેને ફક પાણીના
વારાણના નાખી બીજા શાફ લુ ગડાથી તુ
છવી--અને ફરી તેને બીજા પાણીનાં વાગ
લખો નાખી અતરંગ કાઢાડી લઈ--અલાડે
થી નગાઈ આડી શુકાવા સુકવી--અરે લગ
લગ શુકાવા આવે તરે તરીનાં શાફ કપ
કાથી તુ છવી--અથવા પાણીનાં બાજે તુ ઊઈ
કેરડી થવા આવે કટકે આગલથી સફાઈલ
ર કરવી--

બીજી રીત.

રૂઝો પોરીઆ ઊપર પેડે આવકો
હોલ લઈ તેને તીરીપોલીઆ બોલી કાચકિષ
ર લગાડવું--અરે તીરીપોલી શુકાઈ કટકે ગ
ફ રૂઝોના પોરીઆથી શાફ કરી આગડાઈ
સફાઈદાર કરવી.

શાફ થઈએ તે ઊપર કઝોડીકિન નાંખવું.
કઝોડીકિન કાચનાં તખતી ઊપર નાંખવું
કાચની તખતી ઊપર લખીઆ પર

નાંખે, શાફ કરી રહી તેને દીવી પાળુના
નીચેના ખુલ્લાથી દાવા હાથેનો પ્રકડી--
તે ઊપર તઈઆર કીચું, આઈએદાઈ
૬ આઈ શીલવર--(૭) વચના નાંખવું--ન
રે કાચ ઊપર અરડી નગા રોકાઈ કટકે
નાંખવાનું બ વ કરવું, તે કાચને નરા વા
કે કરી નમણી બાળુના તેના ઊપડા ખુ
લ્લા ઊપર કઝોડીકિનને દોડાવવું--તાણ પેડે
મે કટકે દાવા હાથના ઊપડા, ખુલ્લા ઊપર
લાવવું--તાણ આવે કટકે, અગોડા આગલ
નીચે ઊતારવું (અગોડાને લાગવા નહી રે
કુ) પછી તાણથી નમણી બાળુના નીચે
ના ખુલ્લાથી બાકી રહેલું કઝોડીકિન શીતી
માં રેલું ને કાચનું ખુલ્લું શીશીના મોઢોડા
શાયે લાગેવું રાખી કાચને ઊપર નીચે હી
લવીઆ કરવો.

આઈ કાચ પેડેને બોકર નિયુ દેખાવે
પણ આગરન પડી કટકે રહેલું થયે. કઝોડી
કિન કાચ ઊપર નાખી પ કરાવવાને ઘણે
વાર નહી લગાડવો કાફત ફેલે કીકિનનું ઈ
પર ઊડી નયો તેથી સરખું પ કરાવે નહી--
પાંડરી રહેઆ પ્રછી દશ બાર સે કુનો વખત
નરા દઈ કાચને નલતીથી નોઈતરેત આઈ
રીતપર સોલીકિશનની ખાઉં નાખવી.

(ફિગ શાણલે.)

જાનપરોની વારતા.

જે રીતે કુતરાઓ પોતાના ઘરથી
ઓનો જાન બંધાવે છે તે ઘણીજ અચરત
ગરખી છે. હેલ લખેવી કિન જાનવર વી
સે ફક અચરત સરખી વારતા હુમારા વા
ચંનારાઓને કીન ફક ચંતરીકિન પુરાકન

ખી બીજી લોકો.

બીજી કિસ્મીનાં કેન્ટ્રી નામના પ
રમણનાં કેક પારથી રહેતા હતા. તેહની
પાસે કેક કાવર તથા બીજી વસ્તુ સામ
રનો ચોકર કરે કુલ કેક કુલ હતા. તે
તુ નામ તેહને આહાર કીને રાખીજી હ
તા. કેક દીસે તે ચોકર કરના નોકલેઓ
તે વેલાક તેહને ધરના બાવી રાખીજી પ
ણ પોતાની સાથે અનનાશ કરવાના સખમ
બી કેક શુદ્ધ બીજા ચોકરી કુતરાને લઈ
ગઈઓ કે ને પોતા દીવશ આગમ્ય તેહને
લઈ ચીંચીઓ હતા. ને ગલના પોડીકેક વે
મવાઈ બીપર ગઈઓ પછે તેને કેક બોરાવર
ચાખર બીપર બાર જાડીડી. કેટનોકેક
વાર શુધી દોડીને આંતે તે જનીન બીપર પ
ડીજી. તે બીપરથી તે ચોકરીકે ધારીજી કે
ક મરી ગઈજી હતા, પણ તેનો ગોલી લા
ગાવી મુમરી આંતે પડીજી હતા. જરે તે
તુ ગયુ રહેવા તે વાદો વડીઓ અને ન
હની છરીની ધાર તે ચાખરને લાગી તેણ
કેક મોટા બાથથી બીલુ પડીજી અને તે
ચોકરી કેટલું કે “મહેને પોતાના શરીર બી
પરથી જોડી મેનીજી અને મારા હાથના
થી છરી પણ જોડી ગઈ. માહારી બીપર
કેરી ધાગતી આવી પડી તે હું તરત ચેલી
ઓ પણ તે બહુ અશુદ્ધી ને નાંહીજી.
કેકન દડકો મારી તેહને માહારી બીપર ધ
શારો કીમ અને તેના અણીદાર શી ગડા
તથા પગ વેને અને નખમી કરી નાંતનાન
કેરી નાંખીઓ. ને તેના પાંતરે શી મુઠા
પડીઓ અને મારી છરી તેને વેલાક કી

મકી લેવાની ને વેતરણ કીધી પણ તે કા
કેટ ગઈ. જમ જમ ને છરી લેવાને હું કે
ગણ કરતાં તેમ તેમ તેની નજીક હું આ
વીઆને અંતે કેકક કેકન હું દુર હોતો હ
તા. આને અનદીય બનાવ જોઈને મારો
વોકે બીધો અને તે દેનાનો થઈઓ હોઈ
તેમ દોડીને કેક પોથના દેકડી બીપર નહ
જીઓ અને હમારી લડાઈ જોઈને મુતવા લા
ગો. માહારો કુતરો પણ તે વેલાક હાતર
હતા નેહી, અને તેના મોકાર પણ મહેને ન
લવાનો હતા નહી.

તે તુનક સાખર માહારા પાંતનાથી છ
ટકવાને બહુ મેહનત કરતું હતું અને તેક
નો તેમદાર ખરી કવી તો મારાં શરીરના
પેથવા લાગી કે તેથી જુદી જુદી નગાધી
લોહી નીકલવા લાગું. તેનાં શી ગડા પડકે
લા પણ ચોખાવી ગઈઓ નહી, તોપણ ને
તેને છોડીજી નહી. લડનાં લડનાં હોના કે
ક બોડી આડી આગમ્ય આવીઓ કે ન વર
સાદના પાણીથી ભરેલી હતી. તેની અંદર
મારા શખને ધસડી લાવી નાખવાને ને કે
સા કીધી તેનાં પણ મારું બોર માડીજી
નહી. જરે આંતે મેહનત કરીને હું તેને તે
ખાહીની ડોરવેર લાવીઓ તારે તે તરત કે
ડકો મારી પેથેપાર જતુ, રહેજી. ને પણ
તેને છોડી દીધું અને તેથી દુર રહેવાને તે
ખાહીની અંદર લોટવા લાગો. પણ તેજે
માહારી બીપર પાછો ડોનલો કરીઓ અને
મારી બીપર મહડી આવીને, હું તેને પકડી
લેજી તેની આગમ્ય નાશા જાહીડા તથા છા
તી બીપર કેટલાકેક સખમ ધા કરીઓ તે

નાં શી ગડાં મારી બગલમાં ધરીને તેણે આં
ધુ' મારી છાતી તરફ ખેંચી જી' અને તેને
આહુટી કોથેશ કરીને તે' મારા જાંનને શં
ભાલ કીયા. પણ તે' બાકી' કે તેને કાંઈ
વધારે વાર માલે નહી, આહારી રંગરંગ
અને નંગેનશ મેને પકડી રાખવાને તે' કાંન
નાં લગાડી. હું નહીં ધારનો કે કોઈ પણ
નાણા જાત આટલો વાર શુધી કવા મશન
થકિયા જાનવરની શાખે થોળી શકને. મન
ના ઈશવરનું નામ દેઈને તેની - શાખને કંક
વાર ફરીને થકિયા પછી જ બને તે ખરી.
તે શાખરે પણ તે આવાજ શાંભલીઓ અને
ખાહીમાંથી કુકડો મારી ખાહેર નીકળી જી
મેની શાયે હું પણ ધસડાઈ મારીઓ. તે
ખાહુ જાર કરના લાગુ' તેથી મારેથી તેને થો
ખાવી શકાકી' નહી. કવામાં તે કુતરાનો
લાકિગવાન આવ્યાન નજદીક આવવા લાગો.
રે ! જ વેલાક તે' તે, ગેડારી કુતરાને ખી
નમાંથી નીકળતાં તથા પોકાર કરતો કુટકઃ
મારીને પોતાના શેકારની તરફ આવતા જો
કિઓ તારે મારૂ હીત કેવું હરખથી ઘડઘ
કવા લાગુ' ! તે' મારા હાથમાંથી તે શાખરને
છોડી મેં રીજી' તેને વેલાક તે પોતાના નવા
ગતવની શાખે થકી. જો કે હું ખીલકુલ
થાકી ગઈઓ હતો તથા ઊઠવાને અશક્ત થ
કિઓ હતો તોપણ તે' તે કુતરાને હીનન
માપી કે જ હીચકારાની પેઠે તે ખુલનાં આ
વેલા શાખરની આગમથી નાહાસેનો હતો.
અંતે તેવા શનરને પોતાની બરોબરીનાં
ન ગણતા પાહુ તે શાખર મારી શાખે થ
કી. ફરીથી તે' તેના શી ગડાને મારી ખા

ધના લીધા પણ તેને કરના તે જાનવરે માર
રા માથાં તથા મોઢોડા ઊપર ઘણક ક
ડા તથા બંક લેરેલા જખમે કીધા. કે જ
જખમે મારાં હાડકાં વેર આવેલા હતા.

લોહી ગઈઓથી નાક ઊલટ થઈને તથા
નીરાંશે થઈને તે' હીચકારા, કુતરાને તે' મ
રાખ દીધા જ અનુશયો મોટા શોરથી લાગ
તો હતો પણ પોતાના શેકારને પકડવાને હી
નત ન ધરાવતો હતો. રે ! કવા વખતે તે'
મારા કુતરા (ખાહાધુર) ને કેવો ઈઆદ કી
ધો ! કંક ખી માર્યાન જંગમનાં કંખડું અ
ને કોઈ પણ નદદ કરનાર ન હોઈ તેને કે
કાણે પોતાનો જાંન ખોનો કે વીમારો મન
ઘણા કડવા લાગા. મારા કુટુંબ તથા મીત
રા વીતે તરેહુ વાર વીમારો વીંતલીની પે
મારા મનમાં દોડવા લાગા. જાહેરે માર
રા મનમાંથી આગા ખીલકુલ નીકલી ગઈ હતી
તે વેલાક પડેશના હુમરો ઊપરથી તે
મારા હીમતવાન કુતરા (ખાહાધુર) નો ઉ
ડો અને ખોલો આવ્યાન શાંભલીઓ. જો તે
કંક હજાર કુતરાની શાયે ભાંચનો હતો તે તે
માથી પણ મારા કુતરાનો આવ્યાન હું ન
લઈ પારખી કાઢાડને. જે પોકાર મારીને
કહી જી કે આવરે મારા ખાહાધુર, આવરે માર
રા ખાહાધુર, અને તેજ વેલાક વાધની પે
તરાપ મારનો તે અશક્તી કુતરો હુમર ઊપ
રથી હેઠલ આંવીઓ અને પોતાની આગમ હ
કાં પાતરાંને વગેલો આની પેઠે ઊરાડતો આ
વીઓ. દમ મારતો તેણે જાંલીજીન નહીં
પણ આવતાને વાર તે શાખરના નોટાને પો
તાના નજમામાં લીધો અને તેની શાયે લગા

ઈ શરૂ કરીથી.

હું તો બીજાનું યાદો જાણી શકું છોપ
ર પડીશો. લેણી ગઈ આવી નાનકાન થઈ
આવી અને કાંઈ તે વૈલાક શું થયું નહીં પ
ણ હું કંઈક જાણું છું કે કંઈક બારી
ખુલ બેઠી લડાઈ મારી શોકે થતી હતી—
પેલા પત્નિ શેઠનું મુંબ થઈ ગઈ. અને
મારો ઇમાનદાર કુશિ મારા જખમેને આ
રવા લાગે તેવી તેની ગરમ કુક મારા દી
લને લાગી. મારી આખામાંથી લેણી શાક
કરતી જાણતી તો મારો માથું સારું મારા
પગની આગળ પડેલા હું અને મારો આ
હાથ મારો પોતાનો આહાથ મારો મારી
પાઈ જોઈને હું. ને દોરડા વને હું તે
કુતંગને ધરમાં બંધી આવીશો હું તે દો
રડાને કટકો તેના ગણના રહી ગઈશો હ
તો, તે દોરડાને આવીને તેના બે કટકા કી
ધા હતા અને પોતાના ઘણીને આડે અવરો
મારો શાકીને આ તે જો વખતે તે આગલ
આવી પોતાની આડે જ વખતે તેને કંઈક ન
કંઈક લેણી મારામાંથી અત્યાવરણે તેનીથી
પતી આવીશો.

ગઈશો આક્રમક હું ને હું મા
રા વચનારઓની આગળ આઈ જાતી હું
નીઓમાં ઇમાનદારોથી રહેતું જાણતી તે
વીતે બેઠે મોંઘર દાખલ થઈ આવી. મન
જ પડે કંઈ રીતે જાણતી હતી કે જો
અને તેમ આપણને આપણા સનગામ ઇ
માનદારોથી આલેખું. જોકે તે બેઠે દાખલ
આ હુમાર મેડેનું અને મનજી વાચનારા
ઓની ખાતરીને વાસને બસ હતા તોપણ બી

જા તેથી કીધાના બેઠે દાખલ આવી
હું ને બેઠે. હોપર વધારે બોલવાને આ
હતા નથી—જેમકે તેટલા જ હોપરથી બોલી
અને શક વગરની રીતે શાક દેખારો કે ઈ
માનદારો કંઈક અને તેના કંઈક શું છે. હા
લ મનજીની અદર કંઈ જાનના હુમાર વે
પારીઓ (મારવાડી) પોતાનો જુવન મારી
બ હોપર મનજીતા આવેશ અને તેઓને ઈ
માનદારો તે શું છે અને તે કેવી થાકે તે
વીતેનો કથો વીચારજે નહીં.

શીખા દેશની રાજમાની રોટ પીન
શ બરગ કરીને છે તેવી પાંગના માનના
કંઈ બહીષ્કારી હોયી રહેતી હતી અને તેનો
ધ વે કંઈ માતર હતા કે કંઈ પણ મુશા
ફર અને તેને અવડાવી પાંચડાવીને પોતાનું
જ હકારા નાથુ થઈ તે લેતી હતી.

કંઈ દીવે હોવાના દેશના વેપારીઓ
કંઈ (વચડા) તેને ઘર આનો પોતાનો બાક
ભજો બીચારો કરીશો શાખના નતો. વખ
તે પેલી હોશીને ખુશી કરી નાથુ આવી
પાછા પોતે વાહાજના ભેગો માની નીકલી
આ. થોડોકકાર પછી જરે પેલી હોશી
પોતાના ધરના કામમાંથી પરવારી તારે ને
ની નતર કંઈ હોનની (કંઈ જાનના શી
કા) લાખથી જોડી દોષની હોપર પોતાની
અને ઘણી અનમ થઈ કેડેવા લાગી. કે
મરીમ બીચારાઓ પોતાની ગદગત અને
હોતાવખને લીધે આઈ વીસરી ગઈ આ છે અ
ને ખચીત કંઈક પેલી પેલા વેપારીઓની જ હ
ને, પણ હવે શું કરીક. વાહાજનો હું ગઈ
હું. છેડે જરે કાંઈ કોપાઈ શું થઈ નહીં

તારે કવો વીમાર કીમો કે તેઓ પાછા આ
વળે તારે લઈ જશે, કુતુ કહીને પેતાની પે
ટીના સુકી. આજ આપણે કાલ આવશે કિવા
વીમારોના ગાત વરણ ગુજરી ગઈ આ તો
પર કાંઈ વચીજી નહી— તેની ગરીમાઈને
લાગે કાંઈ કાંઈ વેસા નેતા મનના કુલુ આ
વનુ છુલે તેમથી કાંઈ લઈને પેતાનો ખ
રચ કરવો, પણ તે વીમાર લાગશેના પડતો
મેની તેની ઊપર તીસાકાર કરતી હતી.

આમજ કેટલાક વરણ પડી નાણુ ઈંગરે
છ અને કક કચ વેપારીઓ તેને ઘરે આ
વીને કોતરીયા અને ઓરના ઊપર વાળે
કરતા એક હતા. કિસાના કક ઈંગરેના પે
લા કચન પુઠેય કે કોઈ દાહુડે આના રક્ષી
આમના મેઢેરમાં તમે આવીયા હતા ? તે
ઓડીઓ કે 'હા, આ ગમતી મને પડી
ખર છે કે કક વખત કિવાન મનમાં મ
ને વીસ મા લેવો પડીયા હુને તારે હુ આ
તો હોનની કક કોથલી લીગરી ગઈઓ હ
તો કુલુ મને ખચીત ઈંગર છે.' કુલુ કાંમ
લી પેનો ઈંગરેના વેપારી ધમેગ અનમ યદ
ઓ અને ઓલસા લાગોડે "શુ કહેડો ?
કેન કેન, યદીજી" તારે પાછો તે કેહેવા લા
ગો કે "પોડા વરણ ઊપર હું કવા કક આ
મના કિવીન કક કોમાને ધર કોતરીયા હુને
અને તે વખતે નસા મે અનમ પણ કરી
ઓ હુને તેની મદદમાં પેની કાહુ મઈ
ક વીસો સુ દો નહીઓ નહી—" તે શામ
લીને તે કોમો પુછના લાગી કે તે એકીને
કઈ નીગમની હતી ? તારે તેણે કોતર દી
વો કે તો માર્ડ તેના મોઢાં ઊપર લાખ

લગાડીને આ પ્રકી માંડના શીકો છે તેનો તે
ની ઊપર છાપ છે.

કુલુ રામનીને પેલી કેહેવા લાગી કઈ
નહી મને લાગેય કે તમારા પેલી નહી—
પણ તે મનમાંની વાન ખરાના મનના શપ
નાં જરી લાગી કે કુલુ કોણ આઈ દુની મા
ના ઈમાનનાર હોઈ કે આપ વરણની ખો
કરી અસા પાછો આવે. કુલુ, શાબસના
ને વાર પેની દોશીક પેનાની ઈમાનનાર
નીગરી (પેટી) કિસાડીને અનામત મેસા, ળ
ય ગાયે ઈ કોથલી તેને આપી અને કુલુ ક
હીજી કે ઈમાનનારીક કાઈ દુનીઆના પે
તાનો દેખાવ નાણુ કીમોન નથી—જુઓ !
શું પામણીક લોની ? કિવીનીઆનતના બી
નાં નાણે મનવાતે કહણ, પડી, તે કોથલી
કિસાડીને તેઓડ તેને ૧૦૦) હોન ઈમાન
શાખત આપી મા તે પોડીક રક્તકુક કીસા
પડી આખરે તેણીક લીસા.

અરે પાંચમર કવા નાણે આઈ દુ
નીઆના અરેના લાગ પણ હોઈ, તો શું
આઈ દુની માન ખાહુર કરી જઈ ? આની
ત ? આનીન ?

આઈ શાખના ઊપરથી ઈમાનનાર ના
લોગો કેરી આમરને અને આગત પોડોને કે
તેઓ.

કુલુ મા દેખના બાસાક પીનર
તે મેડેના વખતના કક દેનવર કામ મ
લાવનાની નગા ખાલી હતી. તારે ગુખી
ખ વરણને બાસાક પાછો જઈને કહીક કે
આખણ દેવવણ કામ મયારે કવો કોઈ વી
લવાન પુરુ હાલ નર પડતો નથી તારે

તેણે જવાબ દીધો કે તેની કાંઈ ચીજ ના
હી પણ કોઈ ભણે ઇમાનદાર, ભણે તેને
તે જગા આપવી કેમકે "ફક પરનાણીક અ
ને ઇમાનદારે આણેશ બે વીધવાન કરના વ
ધારેછે."

આફ દાખવાઓ ઇમાનદારીથી શુ શુ
કાઢવાઓ થાક્ય તેવીચનાછે પણ આવતી વ
ખને બે.નાણો ધધા રોજગરના હુન્નશ બે
ઇમાન હોકિય ઇમાને કાઈ પણ કાઠ ક
રોને પોને દોલત મેલવેચ તે દોલત શી વી
ને નાશ પામેચ તેના દાખના હમારી નાગુ
ક અકલ પરનાણે તે વીધેનો યોડોફક પુર
નો ખોલાશો કરી હમારા પીઆરા પાંચના
રાખેનો આગલ મેનવાની આશા રાખીક
ચ અને કિમ્તેછે તેના ફલદરૂપ માર્યાં વ
ગર રહેથું નહી—આમીન

અકબાડોઆની ખખરોના શાર.

પુશાનક ઇમાનદારાઓ જો શ
રકારની તરફથી આશરો મેલવવાને ખાદિશ
ગખતા હોકિતો તેમને શરકારી ગેઝેટની
ખારફતે જાણવેજાના આવેજોએ તેઓફ પે
નાની અરછ કેલખણી ખાતાનાં ઊપરીમી
અરશકીન ઊપર મોકલવી કે તે ધહુરગમ
નેકનો જનામ વાલતો આપણી શરકારે આ
ક ગોઠનણ ધણીનુ શારી દીધીકે.

ફડીટરમ કેનમાયી તલેલા શરકારી
દખતારેજો ઊપરથી જોવાના આવેચ કે પુણ
ખરે માહુમ અને માહારના આવજોને કેલ
વણી આપવાને શાર નીનીશલ ઊવાડીકે
અને કહેમા હવડા ધણીકે આવડો વીધેઆ

અંબેઆશ કરેચ તેઓને આપણી શરકારે ફ
ક નવીનનો કકડો તથા તે ઊપર આપવાને
શાર પાચ હજાર રૂપીઆ ઊછીના આપવા
ને કહુન કીધુછે. ફ નાણ દર વરસે ૨૦૦
રૂપીઆનુ ખાધું ભરીને પુગા કરવાને પુણ
ની દખલ મગઈજ ફનીટાના ધહુરશયેકે
પુગ કીધુછે.

આપણી શરકારે હવડા કીમકેની પા
ચ ટકાનાં નવી લોનના શમગા ખુલ્લીને
૧૫૦૪૦૦૦ પદર લાખ અને આર હજાર
રૂપીઆ આપણી તરીજારીના ભગઈચકાછે.

ફરક આવ ઈનકીમા વાલો જાણવેચ
કે આપણે નાનદાર ગવરનર જનરલ શાર
ગુખાદારી શયેકે.

આપણી ટાપુના પરગટ થાતા તગણે
શીજનદા ગુંજરાતી મતરોના નાવેકો, વચે ગ
કિયા નહીતની તાગીખ ૨૭ મીને દીને થા
કિલા ફક લખતની કહુસાત મુનમ ફ પત
રો ચાલતા ગુન નહીમાથી દર આદીતવાર
ખધ કીધામા આવેચ.

શીનોન ખાતેના શરકારી ગેઝેટ ઊપ
રથી જોવાના આવેચ કે ઈશટીમુર બેગલ
ગકિયા નહીતની તારીખ ૧૦ મીને દીને
ગેઆલી ખાને આવી પુગી હુની તે શાયે શી
લોનનો નવો ગવરનર અને ક્રાંમંડર ઈન
મીક લાનદાર શર હેનરી જરજ વારંક શી
લોન ખાતે આવી પુગો હતો.

ગરાટ મેડીકલ કાલેજનો ગમ આશી
શરેજેટ શરજન ઓગતર શાનગવ નારાકે
જ શરકારની આકરીના પાછો રહેજો ફ
ક ગરકારી ગેઝેટ ઊપરથી જોવાના આવેચ

કરીનીયા ખાતેનો આપણો ટેલીમરા
કે ગમના પુરો થઈ ચુકે છે તેથી આપણા
લોકોને અરદાર લારડ રાગસને શયલી
પરકારે અખર મેલવાને તથા સ ધેનો મોક
લવાને પુરતી રીતે બી આપે છે અને અમા
કોંદોલથી ન ગેરકારકિયો થાત હતાં તે
હવે નથી બાકી તેને બદલે આપણા લશકર
ને શારો કારકો થઈય. કે ટેલીમરાક લ
કરનેનર ઇગરાપ કરડના સવાનીનમ આપે
આના અપવીઓય.

આગરાની " નારમલ ઇશકલ " ના
કરો શીખરકોનો સમીપ કરવાને માટે પા
સ હામર રૂપીઓનો ખરમ કરીને કેક ઇ
મારવ બાધરાની વાવપુણીનાં લકનેનર મ
વરનેર પરવાનગી આપી છે હેવુ મેકશનાઈ
કે જીપરથી જાનાના આવેય.

તારીખ રૂક ની કપરેનના નીકનેના
લ નેકનના સત્તામાર તારીખ રક ની મેકને
દને નામદાર કેમપનીની ઇશકીમર આકલ
કની તારકે કેકલ આનેથી વાધરા કરાચી
ખાતે નવ પુર્ગા હતા.

ઈગલીશમિન વાલેને દેથી અખર ન
લીયકે ગામડી રાગઓ પાગથી પ્રેમદારી
અખતેખાર મુકાવી દેવાને કોરટ આક કીરે
કરરાની મરછે અને તે કારણર હીનદ
ગથાનની શરકારેનું નત માગે છે.

વખણકલા તીપુ શલનાન્ને - છાકરો
ગીલામ અહમદ અને તેડેના દોતરો કીરેન
શાહ હવડા ઇમલ કે મરે હણ વખણતા બ
કય હેવુ નારનીગ કરાનીકલ માત્ર ખાં

મી પ્રતરોની ગતા હીપરથી નલાવેમ. અ
મેરે છીમગવો ને પરકારે આક શાહામ
દાઓની મુહાવમલ કરેય તેથી તેઓ હણ
ન મધન થઈયાંય. કે શાહામદઓ આ
વંતી થકીની મોહીશમમાં કલકતા ખાતે પા
છા કરે હેવી વકી છે.

અમેરીકાના નીગીરમારક શેરના ને
કે નીશાનો સમીપઆના આવીય તે નીશ
લો ખાતે ૮૭૨૦૦ બાલકો કેલવણી લીક
ય અને કે કારણશર દર વરગે તેમના લાંબ
રૂપીયા ખરમેખાના આવેય.

શુ કેલવણીનો રેલાવો. હીનદુશા
ન આક પરકારના રાગાચાર પાતાને માટે
કીક દને પ્રેલાવે વાદ.

વલશાડ-પુરાનતેન અને ચોડા માન
નાં રેહવાશીઓક પીતાના માનની શુધરાહી
ને માટે છાપો આપવાને ખુગી દખાડી છે તે
થી આપણી ગરકારે કે બામેનો ધારો હીપ
લા માત્રા હીપર લાગુ-પાડેમા છે અને, તે
ખાતે દર કેક માનમાં કમીશનરો દેવેઆ છે
પુણે આખનરવર વાતો નલાવેયકે

પુણની પોલીશાના શુધરીનરકન્ટેની આ
કીમતાથી ગેઈ ચીની નામની અંશતરીના
મુકરદમાને લગતા કેટલાક દલાવેનો ગેપ
ચાઈ ગીઆ છે.

આક " પારશી મીતર " નું પતર
નુમમઈના નમ્રે નમ્રે છાપાખાનાના હો
નવજ દાલાબાઈ પરીનરે માલકને વા
તે છાપીપરમટ કીવ છે.

પારસી મિત્ર

ઈમાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલેવણીની અને શારી-
હિત ગુણનારૂં મિત્ર

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis*

પુણે ૧ જુન

શનિવાર—તારીખ ૯ ની જુન ૧૮૫૫

આંક ૧૨૩૦

The weekly Lectures before the Sir Jamssetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be resumed on Wednesday evening the 13th inst. at half past six o'clock, in the Sir Jamssetjee Jeejeebhoy Parsee Benevolent Institution. The attention of the audience will be directed to the importance of, and the facilities for, the study of the law-system of Great Britain, in connection with the establishment of the Peiry Professorship of Jurisprudence in the Elphinstone Institution, and the appointment to it of the learned Barrister, R. T. Reid, Esquire.

The subject and the name of the lecturer will be previously announced.

Natural History is very little estimated, as it ought to be, as a branch of study for boys and youths and men. Three considerations recommend it as most important.

1. We regard Natural History, when judiciously and faithfully taught, as one of the best preservatives against irreligion. Professor Fraser justly observes in his Report of our institution, that young people enter into life as ignorant of Natural History as a boy of his father's library, which he has only seen through the glass doors of the book-case; the natural world, instead of a living, is actually a dead world to the mass of educated persons; they know little or nothing of its facts, and

absolutely nothing of its science. These remarks are true, and it is not surprising, therefore, that most educated persons look upon the works of the Creator, in the visible world, with as little emotion or thought, as upon the works of man. They have no settled opinion, no habitual feeling that a tree, as a specimen of mechanism and workmanship, is more admirable than the most magnificent work in architecture or the most finished one in machinery. But, if young people were thoroughly acquainted with the important and interesting facts of Natural History, and faithfully instructed in its curiosities and wonders, with an express view to illustrate the power, wisdom, and benevolence of the Creator, can we doubt that they would grow up with such deep and fixed opinions on those important points, as to leave no avenue for doubts, either in early manhood, or in later years? Is it possible that youth can appreciate rightly these attributes of their Creator, when they are so lamentably ignorant of his works?

2. The second advantage to which we refer is, that this knowledge, more than any other, becomes a perpetual companion, by land or by sea, in the town or in the country. "These are days," said the late Professor Forbes, in his Introductory lecture, in Edinburgh, "when almost every man; sooner or later in the course of his life, travels either of necessity or

for purposes of information and amusement. Delightful as it is to explore strange lands, no small part of the pleasure and the benefit of travelling is lost to the man who is ignorant of Natural History. The differences between one country and another do not depend wholly upon their inhabitants, their edifices, or their towns. Nature, animate and inanimate, varies in each region of the earth's surface. The differences strike even the uninformed,—but in what manner? Vaguely, dimly, and ignorantly. How often, when we visit foreign countries, do we meet with intelligent travellers, who perceiving those differences, and unable to comprehend them, lament grievously over their ignorance, and exclaim—would that we knew something of Natural History! Many of you will probably find yourselves under similar circumstances, but, I trust, not under like intellectual difficulties. Learn to observe, and to know,—nature in good time, and you will never be oppressed by listlessness, or wearied through want of objects of interest with which to engage the mind." The same eminent naturalist, in the same Lecture, urged upon his students the necessity of adding to their word-knowledge, a knowledge of things and beings from actual observation. He said—*"verify what you read in your books, and hear in your class-rooms, by observation in the field and in the museum. Observe for your-*

selves. Try to decipher the structure, and make out the names of aminite and inanimate objects from actual specimens. Even to do this in the most rudimentary fashion is better than to rest content with reading the most lucid descriptions. Many a man can define a vertebrate, an articulate, or a radiate animal, without an erroneous expression, and yet be sadly puzzled as to what some unaccustomed specimen placed before him might be. The student who has counted and compared the legs of a fly and a spider, and noticed the resemblance between the segmentation of a centipede and of a hy-worm, is further advanced in knowledge of the characters of the great articulate group, than he who can repeat whole pages of definition on the subject by heart; and yet would be exceedingly embarrassed were he to be presented with a cockchafer, and called upon to point out those peculiarities in its external organization that distinguish it as an insect. The truth of these remarks, some of the masters and students of our Institution had an opportunity of verifying during the May vacation. In company with our Principal, two of our Masters—Messrs Cowasjee Sapoorjee and Pestonjee Sorabjee, and two of our students—Messrs. Dadabhoy Jamsjee and Nusserwanjee, Jamsjee set out, the first week in May, on a pedestrian excursion, with napsacks on

their backs and geological hammers on their shoulders, to scale the grand mountains, traverse the smiling valleys, and drink in the cool airs of the Deccan, and to reap the benefits of a mineralogical and geological expedition. They proceeded from Bombay to Maharah, thence via Kuneswar to Mahableshwar, where they remained twenty days resuming their journey, they proceeded via Wye, Seerwall, and the Cartidge ghaut, to Poona. As they wandered along from one Traveller's Bungalow to another, they made diversions and detours from the direct route and beaten path, in search of specimens. Arrived at the Bungalow, their gathered treasures were produced, and formed the subject of conversation; after which, the best specimens were selected for preservation, and the rest thrown away. The party reached Bombay in the best health and spirits on the 2nd inst.—bringing their specimens of Latente, Iron ore, Gypsum, Zeolite, Pbonalite, Quartz-crystals, Agate, &c. &c. &c. with them, and satisfied that they had learned more of nature; and had more rational enjoyment, than in any previous month of their lives. Their earnest advice to their fellow-students and friends is—go ye, and do likewise.

3. A third consideration is, that the curious and interesting facts of Natural History are an inexhaustible and varied fund for so-

cial intercourse; so that many an hour now passed in frivolous or useless, if not in pernicious conversation, would be both agreeably and instructively spent. When the observing faculty is thoroughly awakened, and the mind interested in the study of Natural History, no study is so fascinating, and as the book of nature is ever open before us, and change of labor is recreation, the mind turns from one subject to another with ever new delight. What we delight in, we are always talking of to each other. Our friends who made an excursion to the Deccan in the May vacation, tell us that they could talk of nothing else along the road but the curious specimens which they found, and the wonderful geological phenomena which they observed.

The object in directing attention to the subject of Natural History at this time was to make the following intimation. It is the desire of Sir Jamsetjee Jeejeebhoy and the other members of the Panchayet, that the instructions imparted in our Institution should have a practical character, so as to fit the students for the active duties of life, and that as many as possible should enjoy the benefit of them. With this view, Professor Fraser proposes to form classes in Natural History and the Modern Languages to meet from 9 to 10 o'clock daily in the Physical Science class-room of the Institution, for the benefit of those young men who are en-

gaged in public and private offices during the day. As the offices do not open till 10 o'clock, many might attend a class, at the early hour above mentioned, for the study of those branches with which, as merchants and public men, they ought to be acquainted. If those young gentlemen who wish to attend such classes, will send their names to professor Fraser, at the Institution, arrangements will be made for opening the classes about the middle of the present month. Those who attend these classes will have the opportunity, in a few months, of pursuing an extended course of study in the Arts of Design, for which purpose Professor Fraser has ordered, from the Department of Science and Art, in connection with the Board of Trade in England, all the samples and models provided by the Department for its Schools of Arts in the United Kingdom.

શ્રીય પદારથ-થી ગને આનં

પાણી-આંકુ, ૧ લો.

આગલા આંકમાં હવાની શ
ધૃતી ખંડાકિયા તથા તેની ખેલપણી; તેની
બનવરો અને બહુડ પાન, ઊપર, પંડતી અ
થર તથા અગત અને તેની જોડવણીનાં ત
થા તેમાં બીજી ચીજોનાં સંબંધથી ત્રીપન,
ત્રી બીજી, નહેરી હવાનું, ત્રીવીર, રહે, કરવા
માં દેખાડેલું પોતાના જોડાણેલ તથા
હેન, તેના શ શરી, કાંચાના બીધી, બીધ તથા

તેનેથી બનેલા ઊપીઆગો તથા વીદીઆને અંગતનાં શંખોઆથી છેક નાળુક ઓપણી ની હવા તાપવાની શીશીથી તે છેક રાખશ શી કઠિવતના આગના શાઓઆ તથા ખુમ આઓ કે શાંદાઓનું બીઆન પુરતી રી તે કરવામા હોતો, કાંઈ કથુર-કીધી નથી.

પણ કે હવાની બાબત - કટલીતો બોડોલીછે કે "પારશી નીતરે" જેવાં પતરને કનો બો રાક કેક વરશ દાહાડા શુધી નહી શકે પણ કે પરખાણે કે બાબદ લાંબાણ કરી કેક બાબદ ઊપરે ઘણી સુદત શુધી વાંચનારાઓ નું બીઆન લગાડી તેઓને કે ટાલો નીપ જાવવાને હોતો દુરશત દીસા નંધી વાશતે કે અંગતની બાબદ ઊપરે કેટલું લખી હોતો ગંતોશ પાંત્રીકિમ અને વાચનારાનું ધ્યાન કેવીજ બીજા અંગતની બાબદ ઊપરે મોહો વ્યકાવવાને હોતો રંગા લઈલકિય.

પાણી કે કિંચોના જેવીજ અંગતની ચી નછે પણ તેની ગરજ હંનશાનને અને તેમ જ બનવશે તથા બહાડપાનને દર પક્ષે હવાની મીશાન પકતી નથી.

પાણી ખુદરના તરણ આકારમા નો જુદ હોઈય-કેક શધીન આકારમા બીજુ પાણી જેવા આકારમાં અને તરીજુ વરાલ રૂપીઆકારમાં જોકે કે છેલા આકારમાં ઈ આને વરાલ રૂપીઆકારમાં પાણી ફુનીઆ ના શધલા ભાગમાં શકીથી નોહોટા નહામાં પ ઠરાઈ ગઈલેય તોપણ હવા જેવી હાલત ના હોઈઆના શખજ ઊપરથી તે નોહોટો નો આપણને સુલગ મેલમ પકતો નથી પણ કે વાત બાબે કીધલા વીદીઆના અખ તરોઆથી શાખત થાઈય. પેટલા અને બી

ન આકારમાં ઈઆને શધીન અને પાણી જેવા આકારમાં પાણીનો નોહોટો નો આ પેણને મેલમ પકેય તેવું કારણ કેકે પાણી કે-ઊપલા બેઝો આકારમાં આપણી નજરે હોતે પકેય અને વરાલરૂપી આકારમાં જુ ન પકેય બનકે સુલગ પકતું નથી.

પાણી જ વેલાઈ શકીથી શાક હાલત ના હોઈછે-તે વેલાઈ તે ૨ ગવગરનું-શ વાદ વગરનું-આરપાર દેખાઈ કેવું હોઈ છે. કિનો વનન કિના કદ પરખાણે ઘણી નલેલીથી ઈઆદરખાઈ શકાકે છે કેમકે કેક ધન કુટ પાણીનો વર્તન બેરાખર કેક હોતર ૧૦૦ આગીશ થાઈછે.

ગરમીથી શાકલી ચીજો કુલેય અને ઠડી થી શાકડી થાઈય કે કેક ખુદરતી શાધાર લ ધારોછે કે, જની માહીતગારી હમારા શ ધલા વાચનારાઓને હો કેવું હોતો ધારીક ય. કેક ગીઆલન ઠડુ પાણી કેક ગીઆલ ન ગરમ ઊકેલતા પાણી કેરતા વધારે થાગે કે ઊપરથી શાક-માલમ પકેય કે પાણીનો અમુક નોહો ઠડો કીધાથી વધારે ભારી થા ઈય અને ગરમ કીધાથી હુકેકો થાઈય-પણ કે ઊપરો ધારો પાણીને હોતો લાજુ પકતો નથી. અજમાઈશ ઊપરથી કેવું માલુમ પડીજાયકે અગરજો માણીને આશતે આશતે ઠડુ કીધું હોઈતો તેવું કદ આશને આશને શાકડુ થવા માડશે-તે કાણ શુધી કે જાણ શુધી કેરેનહાઈતની ગરમી તાપવાની શીશી તેમાં સુકી હોઈતો તેની અંદરનો પારો છે કે રદ અશ-શુધી ઊતરી આવે તાંડા શુધી તેવું કદ શાકડું થાશે. અગરજો કિનેથીની તે પાણીને ઠડુ કરવાનું ભારી રાખીજોના

તેણે કદ શાંકડું થઈ આવે ખૂલે ઝોર વધવા
માડો અને વધારે ભારી હોઈ આવે ખૂલે તે
હાલકું થવા માંડે તે કાણે શુધી કે નોંધા
શુધી ને પોણીયું બરફ બધારે તાણ શુધી
આઈ બિપર લખેલી વાતથી કોઈ પણ
વીચારવાલા ધણીના દીલમાં શવાલ બિનપન
ધારે કે ઠંડીથી પોણી કદના કેમ વધે ? આ
ને હાલકું કેમ થાઈ ? કેનકે ખુસ્તી ધારે
તો કયા છે કે શાલી ચીનાણું કદ ઠંડીથી
શાંકડું થયું જોઈક અને ભારમાં વધારે થ
યું જોઈક અને ગરનીથી કદ વધયું જો
ઈક અને ભારમાં હાલકું થયું જોઈક તારે
બોપલી વાત કેમ અને ? જો ધણીઓના દી
લમાં ક'પરમાણેનો શવાલ બોડે તેઓઈ ક
રજી ન ઇઆદ રાખેયું જોઈક કે ઇશવર
પોતાના પેદા કીયાં શબલા પરાંણીઓ—કું
ઈનશાન કે શું નનવર કે શું નાહડપાન
ક શબલાઓ રખશણ કરવાને માટે ભારે
રહેઠથી હરદન ઇજતેભરી રાખેય. તે જઈ
આંખુ ખાવંદ તેઓનો બચાવ કરવાને માટે
તથા તેઓની હુઈઆતીમાં કાઈ કશાથી ખ
લલ નપોડોએ તેને માટે શરવ ઇજાગીય એ
ને કાઈદેમંદ બિપારિઓ કાને લગાડીઓએ વ
થા કેટલીક વેલાંક તેઓનાં શુખને માટે
પોતાના ખુદ ધારાઓ તોડવાને કાઈ પણ
માથકો ખાતો નથી તે શાહેમ ક' પાણીની
બખતમાં પોતાનો ખુસ્તી લીધેન તોરે
માં શું નવાડ ? કેમકે N ક ઘરે
ને લાગુ પાડીઓ છે Langages
પાણી ઠંડું થઈ આવે clock daily
થી નોં પાણીયું the benefit
who are en-

થે અને હાલકું થઈ આવે ખૂલે ભારી થાને
તો ઘર તરફના અતીયા ત ઠંડી વાસા દેમ
માં વરાનારા ખાણી તથા નનવરોની શી
હાલત થાતે
ઠંડીના રખમથી શબલા માહાશયર,
શરોવર અને નદીઓના પાણીની બોપલી શ
પાતી બધાઈ બરફ થાતે અને તે નીચેના
પાણી કરતા વધારે ભારી થઈ આવે વધ
કદમાં શંકડાઈ આવે પાણીને તકીકે જુની
જાતે અને તેની જગોઈ રખાતી બોપર નીચે
યું પાણી આવતે તેપણ ઠંડીથી બિપર કહી
જો તે જુનમ બધાઈ ભારી થાઈ તથા ક
માં નાવડું થઈ નીચે જાતે અને ક'પરના
માહાશયર—શરોવર અને નદીઓ શુધી
પાણી બરફના આકારમાં થાઈ જાતે કે
જાતે પીગાંથી પાણીનો આકાર આ
ને શબલા બિનોહાલાના બચતા શુસ્તનાર
મ તોડકાને ધણીયું મુશકેલી પડતે તેઓ
મતી શકતે નહી. કયા બનાવથી તેમ
તરફ પશનારા અનુશાસન અને નનવરો
હાલત કેવી ક માલ થાતે તેની ખુબી
જો હું રાં ગેલીર વાંચનાગેઓને જોઈક
પોણી બધાઈ બરફ થઈ ગઈઓ થઈ
અને આગેઓ તેની બોપર તરફાને તક
મુગવને નહી અને તેથી વેપારે ક ને રે
પાણીની વાડાકેલી કલા કરવાનો તથા તેઓની
અને વધારે કરવાનો અને તેમન તેન
તથા અગત લોકોની અવશ્યા અનુધારવાનો ત
થા તેમાં બીજી બીજી કરવાનો જ એતેમર કશી
તી બીજી ગહેરી હવાયું પડતે તે દેખા પાણી
માં દેખાડેજો ખોદાતાલોયું ઇ બીજી શકતે નહી
હું, તેના રાશારી કાચામાં

ખીજ દેખાનાની પેતાકિશ વાંહાંલિ વગર પણ
અવાઈ શકને નહી અને તેથી તાહાતા રહે
વાગીઓ લુખે મરી પોતાનો છ'દમી ક'ગ
લીકને રીતે ગુમરી પોડી મુદતમાં પોતાનો
અમુનીઅ પરાણ પોતાનો પેતા કરનારને પા
છો શોધને વાશને એ કૂર તરકના રહેનારા
લોકો । દુરા નાગો તે સરવક્ષીઓલી આ
વંદની અને કિરો પરામથના તે શરવ ગીની
આની પરચેશવરની કે તેની રહેમથી અને
તેની તંત્રારી ઊપર રાખેના અતીઅ તાનક
આથી તનો હાથાતી ભગવેઓ તમોને ઊ
પર ખીખાન કીધેલા હુખોનાતુ કથુખી દુખ
પડતું નથી તમો વેપાર અને વન્ય કરોછો
તમો વાહાણોની નદે ખીજ દેખાની પેાક
શ ભાગવેઓ નુકાના ક્રેલીકિતો । તે શાહુમ
ની મેફરખાનીથી તમોને શરવે શુખ મલેછે
એ માનવી । નત્રાવ તાહા રૂ શર તે શાહે
ખની હુમુરમાં અને મરાગુત માયા તેની
ખ'દમીના તાહાંગ ખરા દીલથી અને ખરી
મનસાથી મા માન તેનો ઊપકાર દર પુત્ર
અને દર ઘડીક । આયા નીમખહલાલ તા
હારી ઊપર તેની દેખાડેલી રહેમને નાટે
અને વાન તેનો ખલ્લો તાહારા બ માવને શા
રૂ કીરલી તેની કોરોગ, કીકર અને ઇનતેમ
રીતે વાશને ને ઇઆત દર તે ખાવંદને તાહા
રા ખરા અ તકરણથી અને તાહારા શુખને
નાટે પેતા કીવેલી શઘલી સીજાની ખનાવત
ના દેખાડેલા તેનાં દાહાપણ, કીરતી અને
શુખી ઊપર કરે હુમરો હામર આફરીન ।
કે ભયી આંક હુનીઆના તુને ખરો શુખ
તને અને પેલી હુનીઆના તે શાહેમની હ

શુરમાં તુ રેહી શખે આગીન ।
પાલીને આતશથી અથવા દીવાથી અ
મરજા મરમ કીધું હોઈતો તે હુમરશા વવા
રે અને વધારે મરમ થક્યા કરશે । કુલ ધ
ણકક લોકો વીચારતા હુમે પણ તે મરમી
ના વધવાની ચોક્કસ હલ્લે ચોક્કસ મરમી
તે પાલીક મેલવીઆ પછી જો વધારે તે
પાલીને મરમ કરવા નાહુતો કનીખી બ
નનાર નથી, પછી મને કટલી મરમી અ
પો મને કટલા લાકડા ખાલો, મને કટલો
ઓહોટો કોઈલાનો નહો ખાલો । કી મરમી
ની હલ્લે ૨૧૨ અ શહે ઇઆને જો તે મર
મ કીરજાં પાલીના મરમી નાપવાની શીશી
મુકી હોઈતો તેની અછનો ખારો ૨૧૨ અ
શ શુધી મહુડેનો તે પાલી વધારે મરમ મ
મે એવા બજતા અને તાતા આનશથી થતા
ર નથી .

હુવા જેને આપણે હુમમાં લઈએ .

શરશનોમાં છુદી છુદી પદા
રચેને પોતપોતાનાથી મરમી ખીજ સીજાને
પાડી આપી દેવાની શકતી મુદતથી મલી
છે અને તેમ કરીઆથી તેઓ પોડી ઘણી
તાકીદીથી મ કી થાકેછે હવે કવી જ પેતા
રથો ખોલી હવાના પેહલી થંડી થાક તેઓ
પડતાં દવનાં દીપાને પેહલા અને વેલી અતી
ઘણા પોતાની તરફ ખેંચીલે . ક ઊપરથી
શરવ કોઈના ભાઈઆના આવને કે હાલનાં
દીવજમાં જરે કોઈ વખતે શાહાજનાં ૬૩૦
પહેલે તેવેશાફ મેહલા ધાશની નગો ભીખા
મદ્ય પણ કોહકડા તયા પથરવાડી નથી

૧ શુક્રી રહેછે, અને નાનવરોને આરો આપ
નારી જગ્યાએ તથા સરક લીધું, પાત્ર
ને પડતી પાંચીની વરાલોને તરથના મા
રેલા ચુશીએછે, પણ ઉત્તર જમીન અને ઉત્તર
ક ધારી રથનાએ ઊપર જાગોતો તેઓ જ
હવા હતા તેહવાજ દીશમે.

વરશાદની જીતપનેતી—હવે જે હવાના
લ કોલમાથી દવ, ધુમ્મશ, હીમ ઇતીઆદી જ
અતરે આવેછે તેજ હવાના પ્રલંકોલમાંથી ઇ
જિરોપ, અંડના થ કક ઊપજવનાર વરશાદના
નાંધલા જાહાપતા અને ફીશીઆ શરખાં મ
રમ દેશોના કોથ લગેલા તથા નેવ પડતા
વરશાદનું વરશકું થાકેછે, પણ તેઓના પડ
વાની રીતનાંજ નાતર ફરક પડેછે.

આપણી પુરુધવીની આશપાશની હવા
ના ઊપલા લાગેઆ કીતર દશા, તરફથી જ
શુક્ર કડી હવાનું, કુકુનું થાકેછે, અને તેજ
પરમાણે દખલ દશા તરફથી પણ ગરમ હ
વાનું કુકુનું થાકેછે. હવે કવી જેક ગુદા
ગુદા અંશની ગરમ હવા કે જે વરાલથી
ભરપૂર હોઈછે તેઓ જારે આકાશના કક
કને શામના શાની ભલે તારે તેઓ કક

ન ઊપર પડેછે. . . . .
ને જે જગ્યાએ આપણે વીચારીશું કે હવે
જા કક નાંધલો જાયે પાણીની વરાલ
ને રહેછે કે જ અગરજા શરલો કક ન જ
મીને ઊપર આવી પડે તે જમીનની રથા
તી ઊપર નાતરે પાંચ ઇંચ પાંચીનું થર થા
ક, પણ તેથી જ જાણકના તથા અનીધણ
કાકિદા થાકે તે ઊપર જારે આશાલ કરશુ
તારે આપણને કહેવી અમરતી લાગે ? ખરી
દન દેશનાં જે વરશાદ વરથ, જાહાડા શુધી
પડેછે તે અગરજા કક ન પડેના તે દેશની
જમીન ઊપર નાતરે ૨૫) થીને ૩૦) ઇંચ
પાણીનું થર થાકે અને શ્રી ઇશમેન દેશના
વચલા લાગેનાં ધારો શીવાક ઇજિરોપ ખ
ડમાં થોડીજ ખોજ જગ્યાએ હવે કે માહ
આપા વરશનાં પડેલા વરશાદની જોડાઈ
જમીન ઊપર જે ઇંચ કરતાં આછોહોડા
હવે કવી ગાદતરી કરીઆના આવીમ કે આ
ખા કક વરથમાં શધલી જમીનની રથાતી
ઊપર જે દવનો નાં પડેછ તેટલોજ પાણી
નો નાં ક દેશનાં આકાશના હોઈઆ છ
તા આટલો બધો વરશાદ પડેછે.

વરશાદ પડતી વેલાડિ કંક કાંઈ બરે
 હુ કોમ કરેછે. તે હવામાંથી પંચાર થતી વે
 લાડિ હવાને શાક કરેછે. અને પોતાની શા
 થે કેટલીક કંકની પદારથો નાહવામાં બધા
 કલિ કરેછે તેને મશાદી લાવેચ કે નથી ના
 કે મનુષ્ય જાતને કાંઈક ગેરશકિદો વખતે
 થાકિ તેમણે તેથી બહાડ પાણને અંતી ધ
 ણે કાંઈક થાકિ. કે હિપરથી રેશાક મા
 લંબ પડેછે. કે વરશાદ પડવાથી બેચકો કાંઈ
 દો આપણને થાકિ. કંકનો નાહવાને આપ
 લે દ મમાં લેઈકિય તે શાક થાકિ આથી આ
 પણી તદરોશની તથા શુભ્રા ગુરૂ થાકિ
 બીજા ના શેપાને આપણે ખોરાક કરીને ગણી
 કિય તેમણે બીજા થાકિ.

વેલી ના વેલાડિ વરશાદ પડતો બંધ
 થાકિ અને આકાશ નીરપલ થકાથી
 શુરૂ થના કોરણે કંકવાર ફરીથી જમીનની
 રાખાડી હિપર પોતાના પુરા નાશથી જીનરે
 તેમણે માણીની વરાડો પાછી આકાશના
 બીડી બંધિ તથા ન જમીનના લાગે વર
 શાદથી અથવા દવથી બેગિકા રહેછે તે મવ
 નના કે કવાથી શુકાઈ બંધિ. વલી પુરુષ
 વીમાં કેટલાક કંક હવા દેશાછે કે નાહા રા
 દા કાલ શુધી જિનાહાલો બોહોલા ચતુરો
 ની રાખાડી હિપર રંમતો ફરેછે તેથી કરીને
 તે ચતુરોમાંથી અંતી ધણે પાંચીનો નહો
 આકાશમાં ભરાઈ જાયછે. હવે કે કંકકા થા
 કલા જાંને પંચ પોતાની શાયે બીજા દે
 શામાં ધરાડી લઈ બંધિ. અને તાણું દવ
 અથવા વરશાદને રૂપે પાછો જમીન હિપર
 પડેછે કે પરંતુ આપણે બેચકિય કે કંક
 દેગાની ખુટ બીજા દેશનાથી થઈવર પુરી

પાડેછે, કે તરફથી લઈને તે બીજા તરફનાં
 લોકોને ખુશી કરેછે. અને કંકલી બધી જો
 ઘણ ફરેલાજ શમ્ય હિપરથી તે આકાશ
 કીરતાર કરેછે કે નથી કરીને આકાશનું બ
 ધાંન કંકલી બરોબર રીતે રહે કે નથી કે
 રીને મનુષ્ય જાતની રાખલી હાજીને કરી
 જરકારની હરકત ન થાક.

નાઈતરેત આશ શીલવરના શોલા
 હીશનમાં તખતીને નાખ્યાં.

(અર્થ આ પતરથી શોધણ.)

નાઈતરેત આશ શીલવરના શો
 લીકિશન (૨) અંધારો બોરકાને તઈઆર
 હોઈ તાણું કલોડીકનથી પાકેલી કામની ત
 ખતી લઈ નેચી, જોરકો બંદ કરી કામ
 ની તખતીને કલોડીકનની બાહુરની બા
 જી રાખી ગઝાશ દીપર હિપર બેલી નાઈ
 તરેત આશ શીલવર શોલીકિશનની બાંકમાંથી ર
 ધણ શરખે હાથે નાખવી ને તેમાં કંકથી બે
 બીનીટ ચેર રાખી- ગઝાશ દીપરને પકડીકા
 ચની તખતીને બાંકમાંથી પાંચ છઠ્ઠ વંચત
 કાંહાડ નાંખ કરવી- જરે તે હિપરથી શર
 ખુ શોલીકિશન દોડી બંધ ને તેના રંજ રા
 શેદ દેખાડ તારે જાલુ કિ કેજોરો પીકચર
 તઈઆર થઈજી.

તખતીને બોડમાં ચોડી નાખી નેચા
 વાર લગાડી બાંકીની નાખીકિતા નાહો રહે
 વા દીધી હોઈ તાણ કાપો પરેચ વારને ત
 ખતીને બાંકમાં નાખતા અંધકાવની નહી.
 તખતી બાંકમાંથી તઈઆર થઈ ને પો

ચ મીનીટમાં તે ઊપર પીકચર લેવું કથી
વધારે વાર શારી રહેશે નહીં.

કેમરામાં પીકચર લેવાને.

તખતી ખાડમાં ઊપર લખાયા પરમા
છે તઈઆર થઈ ફરતે તરત કેમરાની પછનાંડે
ની ફરેમમાં 'ચુકી તેની' પછપ કે ફક-એક
કડકા બલાતીન પેપરનાં રોખી ફરેમ બધ
કરી કેમરા આગલ લઈ જવી- કેમરાનાં
ગરાંબિદ ગલાશ 'હીપર' તખતી તઈઆર-કર
વાની અગાડી પીકચરનો આકાર લાવી રા
ખીઆ હોઈ તે કરી જરા તપાસી ગરાંબિદ
ગલાશ જલદીથી કાઢાડી લઈ તેની જગાડ
તખતી વાડી ફરેમ વાલવી-ફરેમનું ઘાંકણ
ઊપાડવું ને બધું બરાબર હોઈ ફરતે કેમરા
નાં કાચનું ઘાંકણ કાઢાડવું, કેમરાનાં કેટલો
વાર રાખવું તે ચોકશા કહેવાઈ શખાતું ન
હી, કે ઘણું કરીને કલોડીડિન-કેમરાનાં કા
ચ-રૂત-તથા વખત-હીપર આધાર રાખે-
ની. તામશના આઈએલઈદ આફ શીઝ
વરથી તખતી તઈઆર કીધેલી વાઈતલાનદ
રશના કાચવી શવારના છબ વાગને શીરે દર્શ
શેક દેનો શારૂ પીકચર પડેછે.

ખોતાના કલોડીડિન તથા કાચની પીક

તે ઊપર દીવીલોપીંગ શોલીઝિંગન (૩) અથ
વા (૪) નું કવી તરેહથી નાંમનું કે તરત
બરે પંથરાઈ જાઈ-કોઈ જગા રહી જશે
તો તાંહા દાહાગ-પંડીઆનાં સમખને લીધે
ખીજી બધી કાપી ને ઊપરથી કાપી
તે ઊપર પંછ તે દાહાગ પડશે વાચને તે ત
ફ કુંકનારી શોલીઝિંગનને દોડાવવું પછી બે
કે તરણ મીનીટ થોડજ નીચે દીવો લઈ
પીકચર જોડ્યાકરવું અને જવું પીકચરબરા
બર જાહેર થઈજા ને દીવીલોપીંગ શોલીઝિ
ન ઘોડી નાખી તખતી ઊપર ખુબ ઘણી
નાંમી ઘોડ નાખવી ને ફીકશ કરવા લઈ
જવી.

જરે તખતી ઊપર દીવીલોપીંગ શોલી
ઝિંગ નાંમતોનું પીકચર દેખાવા માટે તથા
દીવીલોપીંગ શોલીઝિંગન ઘોડી હુંધીએજરે
ત. આફ શોલાંથી ફીકશ કરી ગાથી ને પી
કચર દેખાઈ નહી તારે જાણવું કે તખતી
કેમરાનો ઘણો વાર રહી હતી.

પીકચર આશને આશને દેખાવા માટે
ને ફીકશ કરીઆથી કાણ દેખાઈ તારે જા
ણવું કે કેમરાનો તખતી આછો વાર રહી.

પીકચરના પેડેલે કપડા, પછી ચોકડું
ખોલણુ દેખાવા માટે, શરેદ કપડા કાઢા શા
હી જવાં દેખાઈ- તથા ફીકશ કરીઆ પછે
પીકચર ખોલવું અને કોઈ કોઈ કંઠાએ લી
ધણી લાલ રંગ દેખાઈ તારે જાણવું ને તખ
તી કેમરાનો બરાબર વખત રહી હતી.
કે કલોડીડિન શારૂ દીવીલોપ કરવાનું ન શી
માં તે લવા ઘણી જરૂર છે. ખાસ શરૂ કરનારા

પીકચરને શીકશ અથવા કાઢિ મ
કરવું.

કરેજે તખતીને ઇશાનના ઊપર, જોડી
તે ઊપર હાઈપોસાલેન આફ ચોદાનુ (પ)
શોલીગિરાન નામવું. કક બે મીનીતમા તખ
તી ઊપર ન શરૂ રંગ થઈએ હુતો તે ખો
લના થવા મોડે ને પીકચર નાહાંથી કાઢુ
થવાનું હુતે તે જગાએ ખીજારની પખે આ
રંપાર દેખાવા માડશે. તખતી ઊપરથી બ
ધું આઈઆંદાઈદ ધોવાઈ નહિ (એઆર
પાયં મીનીતમા થતો) ન શોલીગિરાન પાછું
ખાટલીમા રહેવું. અને પતેન અથવા કાચની
તખતીને ખુમ પાણીથી ઘોઈ કકત જગાઈ
શુકાવા, સુકવી-આફ શોલીગિરાન નેમ જુવું
અતુ જો તેમ શારૂ થતું જશે, જરે તેમા
નો કશ નીકલી નહિ તારે ધોડું હાઈપોસાલ
પેન આફ ચોદાનુ નીમખ નાખી પીમલાવા
દઈ, માડી, કાહાડકું.

તખતી શુકાઈ કરેને તે ઊપર કરીશ
તથ વારનીશ મારવું, ન છાપતા ઘસા પડે
નહી.

કરીશનલ વારનીશ મારવું.

તખતી શુકાઈ રહે કરેજે તે ઊપર ન
ન કોડીકિન નામવાનું ખીજાર કીચે હ
તે પરમાણે કરીશનલ વારનીશ નામવું પ
છી કકત જગાઈ શુકાવા સુકવી.

ઊપર લખીયા પરમાણે કાચની તખ
તીને શારૂ કરી, કોડીકિન નામી નાઈતરેત
આફ શીલવર શોલીગિરાનની બાંડે નાખી-
કેનરાનો પીકચર લઈ- વીવીજાપ ઈયા
ને જાહેર કરી-હાઈપોસાલેન આફ ચોદા

થી શીકશ અથવા કાઢિ કરીને વારનીશ
મારવું. અને જો તે પીકચર શારૂ નેમની
વ હોઈતો જાણે આપણ પાંગે કક હીજુ થ
ઈજી-ને ઊપરથી આપણ નેન નોંગે તેડ
લી તથવીર છોપી શખીફ-ક છાપવાનો ગુ
થું જાઈકિય તેડ પેકેને ખીજાર કરી તે કે
ન કામના લગાડે તે લખવું.

પરેશીફર, શરૂ મ.
(બાગલ બેમાન કીહુ છે.)

કેનશન નામનાં કારખાના
ખીલાનાં બનાવલાં પાજેતીય
પેપર (કાગજ.)

ક કાગજો ઘણું કરીને નીમખ તથા
આલમ ન લગાડીને તઈઆર વેચેય પણ કે
ઈ શાહેય પોતાના કાગજ પોતેજ બનાવા
માગતા હોઈતો તેઓ નીચે લખીયા પર
માણે બનાવાં.

(૭) નીમખથી કાગજ બનાવાની
રીત.

દર કક આંજીશ પાણીમા ૨૦ ગરેન
ને હીશાએ નીજીરીકિત આફ આખોનીયા
લેવવું, કવું દશથી બાર આંજીશ સોલીગિરા
ન તઈઆર કરીને કક ઊડે દીશમા નામવું
અને તેમા કેનશનનાં પાજેતીય પેપર - (કા
ગજ) કક ઊપર કક છાપ મેકવા નપાશ
વું જાઈક કે વચે જાયાથી નપરપોટા નહી
થાઈ. પછી બધાને કક ન ઊલતાથી નાખી
કક કાહાડી- તાચલીને ક ના આકારનાં
મરડી કાગજનો કક છેડો કક આકારનો
પાલી ખીજાર આંડો કક ચુંતડીની કચાર

હા કરી તેના ધાત્રીને કાગળને શુક્રાત્રાને લખાં.
કાગળને ઊપલા શોલીગિશનના એ
નીનીત રહેવા દેવુ—૬ ઊપર કાપી છાપી
તે ઊપર રંગ લગાડાઈ શખાઈ છે.

(૮) આલખ મનાઈ જ પેપર બના
વાની રીત.

આઠ ઈ ડાની શેરેદી શાયે દસ આગિ
શ દીશનીલ વાતર, છપ દરામ શાયીગિરેતેદ
ગોલીગિશન આફ કામ ન શાલત (ચોડા
પાણીનાં નીમખ નોહાં લંગીન પીગને તાહાં
વેર નાખીઆ ફરવુ નરે નાખેકુ) નીમખ
પીગને નહી તારે નાંલુનું કે શેચીગિરેદ
ગોલીગિશન થઈ જી) તથા પદર દીપાં ફશી

આછીદ લેડી ફક લોકડાંની ચોપે છી

ખુખ રીત લાવવુ—આફ કલાક ફકાત

૫૬ થરવા દઈ ઊપરથી નીતર ફક બા

નીમાં કાહાડી લેવુ—૬ ગોલીગિશન થોડુંક
ક ઊડી દીશનાં કાહાડી તે ઊપર કેનશનને
ખાલ્લીતીવ પેપર ને તરવુ જેક નીનીટ વેર
રાખવું—તાર બદ ફક ખુલેથી આશને ર
છી કાહાડી ફક શુતરીની આરણ કરી તે
ઊપર કાગળને વચખાયી નાંખી શુકાવા દે
વુ. શુકાઈ રહીઆ પછી બજાતીન પેપરની
મને મેડી ઘાખી પાલો ઇગતરી કરાવવી—

ઊપલા કાગળને છાપવાનાં કામનાં ત
ઈઆર કરવાને નીચે લખેકુ શોલીગિશન
જાઈકિય.

(૯) દર ફક આગિશ દીશનીલ વાતર
નાં ૬૦ ગરેન નાઈતરેત આફ શીલવર પીગ
લાવવું—૬ શોલીગિશન પુરતુ બનાવી બ
ર કાગળને તઈઆર કરવા હોઈ—તારે ફક

દીશનાં કાહાડી તે ઊપર નીમખ તથા આ
લખ મ લગાડેડી બાનુધી કાગળને પાચ ની
નીત તરવુ રાખી પછી કાહાડી લઈને શુ
તરી ઊપર શુકાતુ મેલવું—શુકાઈઆ પછી
છાપવાનાં કામને આવશે.

કાગળ તઈઆર કરવાનું કામ આંધા
રા આરડાને દીવાની શેશનીથી કરવું. પ
પરાતુ શોલીગિશન લાલ રંગ પંકડતુ ની
તેની કશી ફકર કરવી નહી—નાતર થોડેથી
કે દાહાડે કાગળને ગોલીગિશન કરવું.

(૧૦) કાગળ ઊપર તશીર છાપી
આ પછે તે તશીરને કાગળ રંગ આપવાનું
શોલીગિશન.

સોલ આગિશ દીશનીલ વાતરનાં બહો
અગિશ હાઈપેશનરેત આફ શોદા, દગ ગોળ
કનોરાઈડ આફ ગેલડ તથા શાહાડ ગેરેન ક
લોરાઈડ આફ ગીલવર ખુખ મેલવું. ફ શો
લીગિશનને છાપીઆ પછે પીકચરને પના
નીનીતથી તે કલાકે વેર રાખીઆથી શુદ્ધ
કાગળ રંગ આવે છે—

(૧૧) રંગ આપીઆ પછે પીકચરને
કાગળ કરવાનું શોલીગિશન.

સોલ આગિશ પાણીના છપ આગિશ
હાઈપેશનરેત આફ શોદાનું શોલીગિશન કરવું
ને તેમાં પીકચરને રંગના શોલીગિશન મોહ
થી કાહાડી તરત ૧૫ નીનીતથી તે અરધા
કલાકવેર રાખવું કે પીકચર કાગળ થાઈ.

ઊપર લખેતો શાનાં તઈઆર થઈ
આગિ છાપવાનું કામ નીચે લખીઆ પુરતુ
લે ચલાવવું.

મેડલે કાગળને ઊપર લખેડી જેક રી

તીનાથી (૭) (૮) ફક રીનીક તઈઆર
કરવુ- પછી તેને નાઈતરેત આફ શીલવરના
ગોલીગિશન ઊપર (૯) તરતુ. ત્રેલુ. જરે શુ
કાફ કટલે નીચે લખીઆ પરમાણે કાપો
લેવી.

જે પીકચરને છાપવાનું હોઈ તે પીક
ચરની આંખુ ઊપર રાખી પરેશીકર ફરેમ
ના તનોઆ ઊપર મેંડી તે ઊપર તઈઆર
કીતેલુ કાગળ શોલીગિશન લગારેલો આંખુ
નીચે કરી 'ત્રેલુ' તે ઊપર જે ચાર પર
ફક્કાનીલના પાઠરી, ઘરી થતું 'પાતીકી' તે ઊ
પર ત્રેલુ ગોલાઆ ચીપો ધાલી દેાથી પા
તીઆને તક્કીઆ શાયે દામવુ ને કામનાં ત
લીઆને શુરતની શેશનીની શાંખે કરી રા
ખવુ-પાય દેશ નોનીત દરનીઆન જાફ પ
છી ફક તરેકતું અરધુ પાનીકી જિવાડી પીક
ચરને જોવું જા પીકચર તઈઆર થઈલુ
હોઈતો કાહાડી લેવું-નહી તઈઆર થઈકી
હોઈતો પાછુરેશનીઆ ત્રેલુ.

જરે પીકચર છપાઈ તઈઆર થાફ ક
ટલે-તેને પરેશીકર ફરેમનાથી કાહાડી લઈ-
પગર ઊભા લાગવા દેવે તરત રંગના શો
લીગિશન (૧૦) નો નાખી ૧૫ રોક દથી અ
રંધો કંલોક વેર રાખવી-પછી તેનાથી પીક
ચરને કાહાડી લઈ કાફન કરવાના ગોલીગિ
શન (૧૧) નો નાખી તાહા અરેશો કલાક
ગાખવું તારમાદ ખુમ પાણીક ધાઈ ફક આ
ખો દાહાડો દીશનીલવાતરેના નાખી રાખવું
તાર પછી કાહાડી લઈ શુકવવું. જા પીકચર
ર નાહોંખું નેનર આવેનો બજાનીત પેપર
વેચે નાખી ઈશતરી કરાંવવી કટલે પીકચર
ર તઈઆર થશે.

ઈઆદ દાશન.

બધા ગોલીગિશનની ખાટકીઓ વાંપર
તી વખતેજ ઊધાડી રાખવી.

નાઈતરેત આફ શીલવર શોલીગિશનની
ખાટ હમેશા ધાકી રાખવી-ગોલીગિશન નીર
મલ પાણી જવું શાફ રાખવું કચરો દેખાઈ
તારે ગાલી કાહાડવું-ક શોલીગિશન કેયે લા
ગવે તાહા કારો દાહાગ પડશે તેથી હેકે લા
ગવા દેવું નહી તે કરતાખી લાંગીકી ને દા
હાગ પડીઓ તો તરત તે ઊપર શાફનેદ
આફ પાટાશોખન લગાડી ખુમ પાણીથી વો
વું-શાફનેદ આફ પાનશોખન ફક મુતવુ
જરુર છે વાશને વાંપરની વખતે મોકશાઈ
રાખવી-નાઈતરેત આફ શીલવરને પીગલાન
વાને ડોશતીલ વાતરજ કાનમે લેવું તથા ક
શોલીગિશન જે વાશલેના રાખવું હોઈ તેને
ખી ડીશતીલ વાતરથી પેડેલે ધાવું.

કેમગની ફરેમ કે જેના કાચનો તખ
તી ધાલોકચ તેને થોડે થોડે દાહાડે વારની
શ નારીઆ કરવું કાફન નાઈતરેત આફ
શીલવરનું શોલીગિશન લાકડા ઊપર રહી
પીકચર ઊપર દાહાગ પાડવું.

પીકચર દીવીલોપ કરી ફીકશ કીવા
પછે છાપ ખુમ ધાઈ બીજા પીકચરનું કાન
મરુ કરવું.

જે મેનર ગનાયના દીનીનેપી ગ શો
લીગિશન ત્રાપરવા કાહાડીક તેને ખુમ પા
ણીથી વોવું.

કલોડીકન ઇંકર તથા વારનીશ આવ
શ આગલથી દુર ગાખના કાફન થવા આ
ગ લગાડવું.

કાચ લુછવાના કાનખો ને કપડાં લે
વાં નેને પેડેલસ શાફ પાછીથી થોવાં, થોવા
ના કાનખો શાખુ લેવો નહીં.

કોઠાડીએના કાચ ઊપર નાચવાની અ
ગાડી, ગુકાંડિલુ કોઠાડીઅન બાટલીની દોક
ઊપર હોકતે કાંઠાડી નાખવું.

અને ટુકાંગે લખીડિયકે બધી બનાવ
વાના રક્ષાઈ કાનખા લગાડવી.

મથુરાનાં છંદગીનો ઊપોચોગ
તથા તેની પાંદારી.

જેમ જેનાં પંખશીં પરોઠીઆં
આંખ પશંદ પડેછે તથા જેમ બુધ
રાતનું અંધારૂં ગમેછે તથા જેમ ન
માખને ને પીઆરૂં લાગેછે અને ગીદને
મુલકી લોથનુ નાશ લેજેનતાર લાગેછે તેમ
નાણગના દીકને છંદગી પીઆરીછે.

જે કે તે પરકાશનીછે તોપણ ને દી
પાને ફવી નથી--જો કે તે ગુપતછે તો પણ
તે દેગીર કરે તેવી નથી--જો કે તે પીઆ
રી અને વાહાલીછે તોપણ ઘેરવ આપે ફવી
નથી--જો કે તે પાંપીછે તોપણ તે કશી ચી
જને અટકાવી રાખતી નથી તોપણ ફવો કો
ણછે કે જે છંદગીની શાચી કીનતને પીછે
છો ગમે ?

જેમી તેને ધરે તેવી તું તારી છંદગી
ને ગણવા શીખ તારૂં તું ડાહ્યાપણનાં કુ મરે
ચહીઆં કેમ નાણજે. જેમ કેક બેનકુરે બં
લેછે કે છંદગીં જવી કીનતી બીછે ચીન
કઈ નથી તેમ તું ના ધારતો તથા જેમ કે
ક દેખડો ડાહ્યો પુરૂ છંદગીને તંદેન

કીકરેમ તેમ તેને તું ધીકારતો ના, છંદ
ગીને માંતર થોનાનાં લોભને શારૂં આહતો
ના પણ તેથી. ને કાકદો બીજને હારાવ થા
ડે તેટલા શારૂં તેને ચોહાજે.

જેનુ આપીઆથી તે કાંઈ વેચાતી ન
લતી નથી--અથવા તારી છંદગીમાંથી જે
વખત ગુનરી ગઈઓ હોક તે વખત હીરાની
તમાન ખાણે ખરચ કરીઆપીમી, પાછો મે
લતો નથી, તેથી તારા-હરે પછીનાં વખતને
નેકી કરીઆજો ગુનર.

ફક્ત ના બોલતો કે, હું જનનીઓ ન
હી હોતો શારૂં થાત તથા ફમખી ના બો
લતો કે નલલીધી ખરબુ, કે બેદેતરૂં અથ
વા તારા કીરતારને ફમ પણ ના મુછો કે
જો હું નહીં જનનીઓ હોતો આટલું બ
ધુ ફમ તાહારીં ઊપર કાંઠાંથી પડે. કા
ફક્ત શારૂં કરવું ને તારા અખતીબારનાછે
શારૂં ન કરવું કે તારી છરાઈછે. જો તા
છલી બાણને કે કીકાની હેડય ગલ જેવો
છે તો તે કદી તે ખાતે ન જો શી હુ ફમ
શહમજતો હને કે જાનતો કાંદો મારો પાશને
ગોડવોછે તો તે કદી અદર આંવી ક્યને
શુ ? તેમ મારુંકે જો મથુરાનાં શરીરની
શાયે તેનો, પરાણ બી મરતે તો મને અથવા
ગમતે શુ ? અથવા ખોદા તને પેદા બી કરને
શુ ? પાશને રે તુ શહમજે કે તારા ગુનરી
આ પછે બી તું જાણે.

જેમ પંખેરાના જાણીઆ અંગાડી તેને
પીનરાના બંધ કરેછે તોપણ તે થોનાના શ
રીરને પીનરાની પાણુ શાયે અંધાંવીને ખ
રામ કરતું નથી--જેમ ને અવશયામા તે

ને ઇશ્વરે નાખીઆય તેમથી નાહોશી ન
વાની શેકટ કોરોશ ના કુરે પણ તું કમ
જાણ કે તે અવશયા તોહોરા લોકગમાં એ
હોટેની છે અને તેથી તું હનતોશી રે.

જા કે છ'દગીની મારગો ખીકટ છે
તોપણ તેઓ શમલા દરક બેરેલા નથી તેથી
શમલા મારગે નવાની તું તેવ રાખ અને
જાહા આફતનો કંગો દેખાવ તને નહી નાલ
ન પડેતો હોઈ તાંહા જોડું આફત છે તેમ
જાણ.

જા તારૂં ખીજાનુ ધારણુ હોતો તું
જાણ જ કે તું તાહા શનમત છે પણ જારે
તારૂં ખીજાનુ ગોસાએના કુલનુ હોઈ તારે
તેના કાશથી હુસીઆર શુજેત.

હુરી છ'દગીનો કરતાને શારૂં મરણ
બહુ છે વાશને જમ બને તેમ વધારે દા
હાડા છગયાની કોરોશ કર, કમ નહી કે જ
ન તારેથી બની શકે તેમ તોહોરા મરણ ક
રતાને જારે તાહારી છ'દગીથી બીજા લોકો
ને વધુ કાફિદા થઈ તારે તાહારી ફરજ છે
કે તારી છ'દગીને ગ'બાલી રાખવી.

અઠવાડીઆની અખરનો શાર.

આપણો શરકારે, ફયડો છો
ધાટેની પાંચ ટકાની નથી લોનમા શમલા
મલીને ૧૫૮૧૦૦૦ પંદર લાખ અને કિંચા
થી હુમરે રૂપાઆ આપણી તીજારીમાં લ
રાઈ સુકા છે.

મીંકાની મીખરની મજોઈ હુપરીનટે
નડેનટ આફ રીપેરશ દાખલ મીખરાક કા
ન અલાવતો હોતો તે ઘણીક ધાગ્યા પરમા

લે પોતાનો આપો છોડનાની અરજ કીધી
છે કારણકે બોરડ આફ કનશરવેનશી વા
લાઓઈ આફ જંગના ઊમેદવારોની અરજ
લેવાને કક જાહેર ખમર છપાવી છે.

દીલી જેલ્ટવાલો કંવી બુત્ર પરગટ
કરેચકે આપણા નામતાર ગવરનગ જેલગલ
લારડ કાલહાહીથી બીજા બેક વરશ શુગી
હીનકુશપાન ખાતે પોતાનાં આધા ઊપર રે
દેવાન કોરડ આફ કીરકટરશ લખી વાલીજી છે.

કર્મ પતરની શતા ઊપરથી નલાવ
વાને બની આનેચકે આહીદના બુલકને અ
ગરજ શામે મેલવી નાખવાને કોરડ આફ
કીરકટર વાલાઓ ઘણા રાજ નથી.

ગામડાઓના લાખનો પોકાર કરના
નેટીન "આડોરકેટ" પતર બધ પડીગી છે.

ગઈઆ આદીતવારને દીને છ'ગલકનો
મેલ અતરે આવી પુગો હોતો. લડાઈના મડક
ખાતેથી કથા અગળના શમઆરો અતરે આ
વેઆ નથી-કકા પી રાત્રવાલાઓની તરફ
થી હુશમેનો ઊપર તોપનો ભાગે આહુન છે
અને તેમજ રૂકીઆન વાલાઓ પણ પોતાના
હુરીશીની શમલો બલતવારીથી પોતાનો ખચા
વ કરેઆ નકચ.

ફરેનમજા જોડેનશારૂં નેપોલીઅનજો ૭૨
વ લેવાને મારે કોઈ મદાલે ફરીથી ઇંજીકતો
કીધી હતી.

આફ બુહીને તુગત પકડેઓ અને તે
હેને કેટ કરેઓ. શેવટે ધારાની દરખામત
તેહેનો ઇનશાફ કરીને, તેહેને કાફી દેવાની
શખ આપી પણ તરણ દીવશની તેહેને મેહ
તવ આપીકે તેણે જ કાઈ કેહેવું ઇઆ જા
હેર કરવું હોઈ તે કરે.

કનકીનગરન મહેશનાં આસીશનેટ
નાગરની અરદેશ કરાવેલું શેરોગર
કના આગરની આરકે નગરના કેટલાંક
કનકીનેની શાખી મારી છે તેથી યાજનના
તે નગરને આરકે નગરના કેટલાંક

ગરાટ શેરો હોય ત્યાં તુ ધર જે
ને હનારા કેટલાંક કનકીનેની આરકે
અથવા "યીકેટર" ને નામે આલખે તો
હવે છેડે આલખે છે. ક ધનાતની કનો
લીલાઓ નગરે અપર છપાવીને શરવે લો
એને નગરવેષ કે ક મીકેટર હોય નીશી
અથ રીનીગટની કનકીનો તથા મીશી
રો લીકીવી કનકીના મકાને કનકી
કપીયા દેવા છે તે ખાખે ક મીકેટરવાળાઓ
કરી આવી મારી છે વાશે તે મુખ્યદની ટો
પુના લોકો ક ક કનકીના કરીને લોકો ક
મી નુકાઈની આગમ્ય આ નાણાં પુરાં
તરી કરીને શરીફની નારકે આરકે ધના
રત લીલાજી ધાગે.

લીકીઆ-અમત અને ખોજાઈ-પણ
પોતાના ખાલકોને કેલવણી આપવાને માટે
ક ક નીશાલ શયાપવાને દેવા કીવે છે.

હાગકોગ ખાને વરદ દાહાડે નગર
એક હાગર લીરઅપર થી ખાનકોને ન
ન લીલાના આવેલ તેથી ક મીકેટરની અપર
હોયથી લીલાના આવેલ નોપણ કોઈની
ખાલ હ તીઆ કરનારોને કોઈ દીવો પણ
શામ નહીં હોઈ તેથી કાલેજાના આવેલ
નથી.

આપણા નવા કેલવણી ખાતાનાં ધન

શેકેટરોનાં હાથ તને આસીશનેટ કી કુ
કા છે. ની હારકનેશનાં હાથ તને શી નધના
કનીશનર નીશતર કરી મરની આસીશના ક
લારક નીશતર વીશવેનાશ નારાઈએ કી
ર કોકેનને માટે, તથા શનારાની અગરે
શરકારે નીશા ના વડા મારતર નીશતર ર
અમર દીનો નાયકને દખલ કીકલને માટે
કેલવેઆનાં આવેઆઈ-કાકેટર શીવરકના હા
થ તને શેકેટરની આસીશના આરકે પત ખાતા
નધના ક ક કલારક નીશતર લાસકે દખા
દરને, ખુલીયા તથા અમદનગર, જલકાને
માટે અને આમલા, કેલવણી ખાતાનાં કી
રી નીશતર માધેવ, શાગેટરીને ખુલા તથા
શનારાને માટે તથા નીશતર બેકરને, શાકા
ર-ખેલગમ- અને ધારવાડે માટે, મુકર
કીધામ નીશતર હોપતા હાથ તને શરત
ની અગરે, નીશાલના વડા નીશતર ની
શતર ગરેઆને શરત, તથા અમ, જલકાને
માટે તથા જુનાગરના નવાખના શીખરક
નીશતર, વરાણલાલ મુકરકારને, અમદવાડ
તથા ખેડને માટે રાખેઆઈ.

નીશતર-હારકનેશના પગાર, પારકો કે
પીઆને કેલવેઆઈ પણ નીશતર હોપ અને
કાકેટર શીવરકને દર મોશી માદર શાતના
કીધા ચલે.

આરકે "પારશી નીતર" તુ પતર
અમદવાડ નામે નમકે છાપાખાનાના ટો
રનમકે, રાંધનાઈ પરીનદર અનેકને વાગ
ને છાપી પરગટ કીધું.

પારસી મિત્ર

અંગ્રેજી

પારસીઓની નીતીની તથા દેવલ્લીની અને શ શારી

હાલના સુધારનાર પત્ર .

The Parsi Friend.

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રગતક ૧ હું . રાનીવાર—તારીખ ૧૬ મી જુન ૧૮૫૫ . આક ૧૩ મે .

The Parsi-Friend is edited by some of the Masters and Students of the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Parsi Benevolent Institution.

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Dhunjeebhoy Framjee, Esq. The subject will be—The Origin and Antiquity of Nations and their Languages. Part II.

The weekly Lectures before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute were resumed on Wednesday evening the 13th inst, when Professor Fraser improved the occasion of the institution of the "Perry Professorship of Jurisprudence" to give a general

view of the character and principles of British Jurisprudence, and of the great improvement that has been effected in it since the study of the legal science was engrafted upon seminaries destined for public education

C J Erskine, Esquire, Director of Public Instruction, honored the Institute with his presence on the occasion. We also observed, amongst a numerous and highly respectable audience, Mrs A Garden Fraser, R T Reid, Esq Barrister and Perry Professor of Jurisprudence, Bomanjee Hormasjee Esq. and Cursetjee Furdonjee, Esq. Members of the Panchayet, Sorabjee Jamsetjee Esq, Nowrojee Furdonjee, Esq., Narayen Dinanathjee Esq., Pestonjee Manock-

portunity of studying Natural Science. For the benefit of such Professor Fraser proposes to form a class in Natural Science from 9 to 10 o'clock, A. M., at the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Parsce Benevolent Institution. This hour, it is thought, will not interfere with the office-hours of young men who are employed in various offices during the day. The effort required to attend a class an hour earlier than usual will willingly be made by any who are desirous to improve themselves and to acquire useful knowledge. Natural Science is of such importance at the present day, that no man is considered well educated who is ignorant of it. Any young men wishing to attend the proposed class are requested to send their names to the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Parsce Benevolent Institution before the 20th inst., as it is desirable to form the class without delay. The class will have the use of an excellent mineralogical collection consisting of 900 specimens, selected and arranged to illustrate Nicol's work on mineralogy.

Professor Fraser is willing also to instruct those who may join the proposed class in the Modern Languages. The students of this class will also have an opportunity in a short time to pursue an extended course of study in the arts of design.

ગણીત શાસ્ત્ર—આંક ૬ હો.

ગણીત શાસ્ત્રનાં આગલા

પાંચ આકાશો હુમફ આંકડાઓની ઊપતી, તેમને માંડવાની રીત, શરવાલા અને પા દયાકી કરવ ની રીત, અને તેહના કારણે શકુમખતીમાં હુત આઈ વખતે હુતો ગુણ કાર કરવાની રીત અને તેણ કારણ શકુમખતી માંડકરિત.

હવે કોઈ કોઈ શવાલ નાંખે કે નાંખે કાંહાંકડાઓની ૬ દગતી હોઈ અને દરકિની અદર ૧૬ કાહાકડા હોઈ તારે બધા મહેતિ કેટલા થઈયા? કોઈ શવાલ નાંખે પહેલા પહેલા આપણે શવાલો કરવાની રીત ૧૬. તે છ'વખતે શેલ કકે ઊભી હારના ૧૬. કુકને તેમને શરવાલો 'કરશુ' આવા ૧૬. દાખનામાં ૬૬ ને ૧૬ અને ૧૬ નો ગુ ૧૬. આકાર કરીનેકેહોઈ. ૧૬ ને 'ગુણીત' ૧૬ કેહોઈ અને ૬ ને 'ગુણક' કેહોઈ. હ ૧૬ વે જો કે દાખનાના કરના વધારે અ — થઈ નહીં આવતા હોઈતો કમ રીતે ૬૬. બધા દાખના કરવા કે ઘણુ શવલકે પહેલેને કાંહાંકડા, જમકે ૧૫૨૭ દગવા હોઈ અને દરકિનો અંદર ૬૮૬ કાંહાકડા હોઈ તારે શરવાલાની રીત તેના નવામ લાવનો ધણેનુ કુશકેત્ર પહે કેમકે આપણને ૬૮૬ પે દરગેને ગતારીશ વખતે લખીને કે ક'લાંખો શરવાલો કરવો પહે તારે કે અડા. અલ દીલવાને માટે ગુણકારની પહેલી રીત કાંખે લગાડવાના આવેઈ. કે ગુણકારની રીત શકુમખતી આખત કક થીને દય

આગેપાશથી ઘેરી લેવામાં હવે ૬ દર ૬૬
આકારની એ દર ૩૫ = ૧૫ કાંઠાકડા છે
અને ૬વા ૬વા. બે આકાર છે તારે ૧૫ ×
૨ = ૩૦, બધા મળીને થકિયા. કિન્ન રીત
બધા આકારોમાં સકુમળું જમકે ૫૨ =
૮ × ૭ તારે તેહેને ૧૫૨ ૬ ગુણવા હોઈતો
પેટેલા ૮ ૬ ગુણવા અને પછી શાતે ગુણવા.

$$૫૬ \times ૧૫૨ = ૮ \times ૭ \times ૧૫૨$$

હરેક આકારને ૧૦ ૬ ગુણવા હોઈ
તો તે આકારની જમણી બાજુકે ૬ ગુન
વધારશું તો તે ગુણકાર થાય જમકે ૩૫૨૪
૬ ને દશે ગુણશું તો જ્યાં ૩૫૨૪ આપશે
તેજુ કારણ બધું જ પેટેલું છે. હજો ૬ હજાર
આગસા આકારનાં શામેલ કીધું છે હરેક
આકારની જમણી બાજુકે ૬ ગુન મદાવીઆ
થી તે આકારના દરેક અખશરની કીમત
દશ થઈ. ધાડ છે અને જરે-દરેક અખશર
ની કીમત દશ થઈ વધી તારે તે આખા
આકારની કીમત હજો ૬ હજાર બટલાવી ૩
તેમ દશ થઈ વધી ૬૮૬૪૦ તેહેને દશે ગુણી
આ. કિન્ન પરમાણે ૧૦૦ ૬ ગુણવા ૧૦૦૦
૬ ગુણવા હોઈતો બે તરણ જટલા ૬૬૬ની
જમણી બાજુકે ૬ ગુન હોઈ તેટલા તે આક
કારની જમણી બાજુકે મદાવીઆથી ગુણકાર
થાય. હવે હરેક આકારને ૨,૩,૪,૫,૬,૭,૮
અને ૯ જ્યાં કેમ ગુણવા તે હજો બટલા
કીડ છે. હજો ૧ મંથી લખતા તેહેજુ કારણ
૬૮૬૪૦ ૧ ૬ ગુણવાને બાંહે તે આકારના
માંવે. હવે ૨૩૧૫ ને ૭ ગુણીકે તારે ૨૩૧૫
ના કડકા કરી નાખો, ૨૩૧૫ = ૨ હજાર
૩ શોઆ ૧ દશ અને ૫ કિન્ન ૭ ૬ ગુણવાને

વાશને દરેક આગેને ૭ ૬ ગુણી તારે આ
૬ પરમાણે આવશે.

૧૪ હજાર ૨૧ શોઆ ૭ દશ અને ૩૫.
પણ ૩૫ = ૬૮૬૦ ૩૫
૭ દશ = ૭૦
૨૧ શોઆ = ૨૧૦૦
૧૪ હજાર = ૧૪૦૦૦

૬ ગુણવાને શરવાલો લઈશું તો ૧૪૨૦૫
આવશે તે ૨૩૧૫ અને ૭ ના ગુણકાર થા
કિન્ન ૬વા ૬વા યોડાકે દાખલા કીધાથી
બાકી રીત બાલન પડશે પેટેલું ગુણી બધા
૬૬ની જગાના અખશરને ગુણકે ગુણી ન
આવે તેહેની ૬૬ની જગાના અખશર બાકો
અને જા દશની જગાના અખશર હોઈતો તે
ધીઆનમાં રાખો બીજુ કિન્ન પરમાણે ગુણી
અના દશની જગાના અખશરને બી ગુણકે ગુ
ણી અને જ આગેના ધીઆનમાં રાખી
હોઈ તે જામરો જ શરવાલો આવે તેહેની
૬૬ની જગાના અખશરને બાકો અને દશની
જગાના અખશરને વધી ધીઆનમાં રાખો
અને કિન્ન પરમાણે બધા અખશરે જુ કરો
તરીકું વચના કોઈ ગુન આવે તો તેહેને ૬૬
આકારને કેકાણે ગણતું પણ ઈઆદ રાખવું
કોણુનને હરેક કોઈ આકાર ગુણી બધા ગુન
આવશે ૬ હજારથી બાલન પડશે કોઈ ૫
જ અખશરની જમણી બાજુકે બધા ગુન
હોઈતો તે આકાર હરેક કોઈ શમેઆને ગુ
ણી શખશુ જમકે ૭૦૦૦૦ ૬ ગુણ કરીને
૨૩૧૫ ને ગુણી તારે આપણે જાણીક છે કે
૭૦૦૦૦ = ૭ × ૧૦૦૦૦ તારે ૨૩૧૫ ને પેટે
૭ ૬ ગુણીને પછી ૧૦૦૦૦ ૬ ગુણીકે ૬૮

લે ૪ ગુન વધારી ૬૦૩૫૨ની રીત શુભનવા
ને વાથને હોતો ૬૬ દાખનો કરી બધાનો
૬૬ ૩૨૫૧૭૯૦૬૪૯ ૬ને ૮ ૬ ગુણીકરે
૮x૯=૭૨ના ૨ મુકી - ૩૨૫૧૭૯૦૬૪૯
ખા અને ૭ ધીખાનમાં ૮
રાખીને પછે ૮x૪= ૩૨
૩૨ ને ૭=૩૯ નો ૩ ૨૬૬૧૪૨૪૫૧૬૨
મુકીખા અને ૭ ધીખાનમાં રાખીખા, ૮x૬
=૪૮ ૬ના ૭ કોનરીખા તારે ૫૧ થક
ખા તેનો ૧ મુકીખા અને ૫ રાખેખા
૮x૦=૦ તેના ૫ કોનરીખા તો ૫ મુકી
લીખા, ૮x૮=૬૪ નો ૪ મુકીખા અને ૬
ઈઆદ રાખીખા ૮x૭=૫૬ નો ૫ ૬૨ ૬
કોનરીખા તારે ૬૨ થકીખા તેના ૨ મુકીખા
ખને, ૬ ઈઆદ રાખીખા, ૮x૧=૮ ૬ના
૬ કોનરીખા તારે ૧૪ નો ૪ મુકીખા અ
ને ૧ ઈઆદ રાખીખા, ૮x૫=૪૦ નો ૧
વધારીને ૪૧ નો ૧ મુકીખા અને ૪ ઈઆ
દ રાખીખા, ૮x૨=૧૬ ને ૪, ૨૬ ની ગુ
ન મુકી અને વધી બે ઈઆદ રાખીખા
૮x૩=૨૪ ને ૨ મુકી ૨૬ નો ૨૬ મુકી
લીખા.

પણી હવે ૬૬ દાખનાં હોયે નથી
આપણે જમકે ૪૬૮૦૫ ને ૮૭૬૫ ૬ ગુણ
પા હોઈતો પણ ૬૬ રીતથી કરીખાના
આવેલે જમકે ૮૭૬૫ ને ૮૭૬૫ ૮૦૦૦+
૭૦૦૦+૬૦૦૫ ની બંધાવરલે તારે આપણે
નો ૪૬૮૦૫ ને મિલેલા પે ૬ ગુણીને પછી
૬૦ ૬, ૬૫૨નાં ગુણીને ખા ગુણીકારને
શરવાલો લઈશુંતો ૪૬૮૦૫ અને ૮૭૬૫ નો
ગુણકાર મને

૪૬૮૦૫x	૫=	૨૪૮૦૨૫
૪૬૮૦૫x	૬૦=	૨૮૮૮૩૦૦
૪૬૮૦૫x	૭૦૦=	૩૨૮૬૩૫૦૦
૪૬૮૦૫x	૮૦૦૦=	૩૭૮૮૪૦૦૦૦

૬ ખાનો શરવાલો ૪૩૬૫૪૦૮૨૫
આપણો તે ૪૬૮૦૫ અને ૮૭૬૫ નો
ગુણકાર થઈઓ.

આઈ દાખના કોપરથી નાલન પડી
આવેલે તે આપણે જાનલી ખાગુના ગુન
નંદી મોડીકે અને ૬૨ ૬૬ ગુણકારને ૬૬
૬ મેળા પછવાડે હાધીને ૬૬ ખીખાની મુક
લે લખીને પછે શરવાલો લીધો હોઈ તોખી
આલમે જમકે કોપરનો દાખનો ગુનમોડીખા
વગર નીચે પરનાં મળે રાખેલો.

૪૬૮૦૫

૮૭૬૫

૨૪૮૦૨૫

૨૮૮૮૩૦૦

૩૨૮૬૩૫૦

૩૭૮૮૪૦૦૦

૪૩૬૫૪૦૮૨૫

૬ બે આકાનો ગુણકાર થઈઓ.
પણ હજુર ૬૬ આપણે ધીખાનના
લેવાની રહીલેતો આઈ છેકે જરે ગુણકની
અંદર ગુન હોઈ તારે કેન ગુણુ જમકે
૮૭૫૮૬૩૪ ૬ને ૧૦૦૨૦૧ ૬ ગુણવાંલો ૬
ને પણ આગલની માફક કટકે કટકે ગુણ
કાર કરીને શરવાલો કીધાથી રહેલી રી
ત નાલન પડશે જમકે આપણે કરીક
૧૦૦૨૦૧=૧૦૦,૦૦૦+૨૦૦+૧, તારે

૯૭૫૮૬૩૪ x ૧ =

૯૭૫૮૬૩૪

૯૭૫૮૬૩૪ x ૨૦ = ૧૯૫૧૭૨૬૮૦૦

૯૭૫૮૬૩૪ x ૧૦૦૦૦૦ = ૯૭૫૮૬૩૪૦૦૦૦૦

કિમ્બાનો શરવાલો થયો ૯૭૭૮૨૪૮૮૫૪૩૪

ઈહાં આપણને માર્ગન પડે કે ક દા

ખજામાં પણ આપણે શુન કાણાડી નાખી

સખીડિ પલ આકાકિ ગુણીકિ છે તે ગુણક

ની કહી નગાનો આકાકિ દશની નગાનો

કકની નગાનો, ઈયા સોયોની નગાનો તે

જાઇને ગુણકારનો પેડેલો અખશર ગુણકની

તેજ નગાક મુક્યો, ક પરમાણે બધા આક

કાઓનો ગુણકાર કરી તેમની ખરાબર ન

ગાક ગોડવી ન આવે તેનો શરવાલો લેવો

અને ન આવે તે નવાખ નમકે ઊપલોત

દાખલો નીચે કરીકિ છે.

૯૭૫૮૬૩૪

૧૦૦૨૦૧

-|-|-

૯૭૫૮૬૩૪

૧૯૫૧૭૨૬૮

૯૭૫૮૬૩૪

૭૭૮૨૪૮૮૫૪૩૪

તારે આકિ બધા દાખલાઓને વાંચતે

કકને સેલો રીતનીકલી તેક છે. ગુણીખ

ની હેલ ગુણક મુકો પછી ગુણકના દરક

ક આકાકિ આખા ગુણીએને ગુણો અને

ન આકાકિ ગુણુ હોઈ તે ગુણકની કહી

નગાનો આકાકિ તે નગાક તે આકાકાનો

ગુણકાર આવે તેહેનો પેડેલો અખશર મુક

વો અને ક પરમાણે બધા આકાકાઓ કર

વું અને ન આવે તેહેનો નુમલો લેવો ક

ટકે તે એ શખેઓનો ગુણકાર થકિઓ ના

હાં ગુણક અને ગુણીખ ક ખેત્રીમાં છેડે શુ

ન આવી હોઈ તારે તે ખેત્રી માહેનો ખા

લી આકાકાઓનો પેડેલાં ગુણકાર કરવો અ

ને ન આવે તેહેની નમણી ખાજુક ખેત્રી

શખેઓ મહીને નટલા શુન હોઈ તેટલા વ

ધારવાં નમકે ૩૨૦૦ ને ૨૯૦ ક ગુણવાહો

કિતો ૩૨ ને ૨૬ ક ગુણીને તરણ શુન વધા

રવાં.

રશાકિ શાશુતર— આકાકિ ટ મો.

ગુણી ગુણી ચીજો ગુણી ગુણી ન

કકપથી ગરમોને પંશોર થવા દેકિય

સંધલી ચીજો ગરમોને શી રીતે પંશોર

કરવાદેકિય તેવીરો.

નો આપણે કિ-લોહાકાના

સચીઓને કક નાકાથી ગરમકરીકિ અને ખી

ન નાકેથી તેહેને ધરીકિ તો ગરમી આશવે

આશને કક છેડેથી તે ખીખ છેડાવેર પશા

ર થશે અને ન છેડેથી આપણ ગરમી આ

ખીકિય તે છેડાની યોડી કક વેગલાઈકિ

નો આપણે આપણા હાથે તેને પકડીકિ તો

આપણને તે શરીરને સુકી દેવાની કરમપ

ડેય ગરમી કક છેડેથી તે ખીખ છેડાવેર આ

શવે આશને પેહોચી વલેચ તે આક નીચે

જાણવેલા દાખલાં ઊપરથી શાફ ખોલી રીને
ગાયેન થાક્યું. જો આપણે કક લોહાડાનો
અથવા તરાખાનો શલીઓ લઈક અને તે શ
લીઓ ઊપર કક ઇ ચની વેગલાઈક નીચ
ની ગોલીકરીને વલગાવીક અને તે લોહોડા
ના શલીઓને કક છેડેથી અરમો આપીકતો
નીચની ગોલીઓ કક કક પંછી કક કક
અરમી આશતે આશને પશાર થઈઓથી ત
વાઈને પંડી જશે. જો આપણે જુદી જુદી
જાનના ધાતુના શલીઓને કક શર
ખી ગરમી આપીક તો કક ધાતુઓનો શલી
ઓ ખીજના કરતા જલદીથી ગરમ થઈ જ
શે, જમકે પલાતીનમના અને રૂપાના જે શર
ખીજ લખાઈના શલીઓને ને કક શરખી
ગરમી કક છેડેથી આપીકતો રૂપાનો શલી
ઓ પલાતીનોના કરતાં જલદીથી ગરમ થઈ
જશે. શુદ્ધ, રૂપુ, તરાંખું અને કલાઈ કચે
ધણ જલદીથી ગરમ થઈ રાખેય અને કન
નાફક ગરમ થવાને વધારે વખત લાગે. હી
રા અને કેટલી કક જાતની મટોડીની ખી
શર પદારથો ધાતુઓના કરતાં ગરમી ને
થોડી જલ્દપથી પશાર કરેય, લાકડું ધાતુ
ઓની નાફક કક છેડેથી તે જાળા છેડા
ની ઘોડીક વેગલાઈથી પકડી શખીક્યું—

થોડીક ચીજો શુંનાનાં કરતા કેટ
લી ઓછી જલ્દપથી ગરમીને પશાર કરેય
તેઓનો નીચે જણાવીઆ પરમાણે કોનો
સાકીક્યું.

શુદ્ધ . . . . . ૧૦૦૦ દીગરીશ.
રૂપુ . . . . . ૯૭૩ " "
તરાંખું . . . . . ૮૬૮ "

પલાતીનમ . . . . . ૭૮૧ દીગરીશ.
લોહોડું . . . . . ૭૭૪ " "
જશદ . . . . . ૭૬૭ " "
કલાઈ . . . . . ૭૦૪ " "
શીયું . . . . . ૧૮૦ " "
શાધી, મલમલ . . . . . ૨૪ " "
પોરશલેન (ચાની કામ) . . . . . ૧૨ " "
મટોડી . . . . . ૧૧ " "
ક ઊપરથી શાફ જાણકે મટોડી બધાના
કરતાં આક કોડા પરમાણે ઘણીય થોડી
જલ્દપથી ગરમીને પશાર કરેય. જોન ત
થા કેટલાક જાનવરોના ખાલો ગરમીને ઘ
ણીયેડી અને આશને આશતે લેક્યું આપણે
યડીના દાહાડામાં ઘણું કરીને જોનના ક
પડા પેડેરીક્યું તેણે કારણ દિલ્લું જશે. જોન
આપણા દીક્રાની ગરમીને ઘણી જલ્દપથી
ખાહાર જવા દેતું નથી. કેટલાક જાણ્યા
નો કવો વોચાર છેકે ક જાતના કપડા ગ
રમકે પણ ક વીચાર તદન ગલત છે, જો ક
કપડા ગરમ હોઈ તો બરફ કે જળને જોનની
કાંબલીની અંદર બાધી બાહેર લઈ જઈક્યું
તે તેજ પગલી જવું જાઈક પણ તે જાણ
પગલું નથી તેથી શાફ માલમપડેય કે તેઓ
ગરમ નથી પણ ગરમીને ઘણીયેડી જલ્દપ
થી પશાર થવા દેક્યું.

પરવાહી ચીજો ગરમીને શીરીતે
દાખલ થવા દેક્યું.

પરવાહી ચીજો ગરમીને ઘણીય થો
ડી જલ્દપથી પશાર થવા દેક્યું. જો આપણે
કક નેશન તીજામ નાં થોડું કક પા
ણી ભરીક અને તેને ઊપર છેડેથી મ

રત્ની આવીડતો પાણી તેજ હોયથી ગરમ થો અને નીચેનું પાણી તદ્દન થંડું રહેશે તે હિપરથી જોતો રીતે શબ્દેશકિતે પાણી ગરમીને ધણી જોડી નહુડપથી પશાર થવાદેકર્ય કેવળ નાકક બીજા કેટલી કેક પરવાહી ચી તો ગરમીને દાખલથવા દેનીનથી લોહોડાં ની અથવા હરેક ધાતુની જનસો હિપર લાકડાનો હાથોડોકિય તેજ કારણ કેકે જા લોહોડું અથવા ધાતુ ગરમ થઈ જીડતો આ પહેલાં લાકડાના હાથથી પકડી શખીક લાકડું ધણી જોડી નહુડપથી ગરમીને પશાર કર્ય તેનો આક હિપર નજીવેદોડકિદો આ પહેલેજવડીકિયંઈ ટરડીબી લાકડાની નાકક ગરમીને ધણી જોડી નહુડપથી દાખલકર્ય અને તેટલા વાશેને બધીની અંદર વધારે ગરમીરા ખવી હોઈતો તેની અંદરનો લાગ ઈટરડી થી આવેલો હોઈય.

હરેક કોઈ ચીજ ગરમીને ધણી નહુડપથી પશારકર્ય તેને અગરેજ બાશા તો (સુડ, કનડકતર) કરીને કેહેય અને જમીના ગરમીને ધણી જોડી નહુડપથી પશારકર્ય તેને "ખિખાદ કનડકતર" અથવા "નોનકનડકતર" કરી કેહેય.

આ દેશનો કેલવણી આપે
પા વીશે અગરેજ લોકોના
વીચાર.

જોડાં "પરશની" વાનિ હિપર કેક પંતુજ કેક કસમાતો અગરેજ નીચેલ શરકારેના હુકમથી કાહુડવાને ગડિયર તે મેડીક તે નીચાલની નંડલીના શરમશીને તે

પંતુજને પુછીકિ કે આ જુવાન ખાલકોને તમે શુ, શીખવના ઈચછોછો ? તે પંતુજ ન્યામ દીમે ન, વાચનાં, લખનાં, ગણીત, વીખાકરણ ઈતીબાદી તે શરમશીને ખોડી આ શુ વીખાકરણ ? અ, તે હિપરાંત પંતુજ કેહીકિ કે જુગોલ વીરીયા શીખવી શુ શરમશીને ખોડીઆ અરે દાદા ? શુ જુગોલ વીરીયા શીખવતા, કાકી આમકો વાણાઓને જુગોલ વીરીયા શીખવવાની શીતરુછે.

કે પરમાણે તે, પંતુજને બીજા દ્ય વાતો કેહેવી હતી કે ને તુકાર્મી જુગોલ કરતા વધારે શારી હતી તેપણ તેનો મનથી તે બહુ ધાચની ભરેલી હશે ને વેલાક પંતુજ સુમર્મથી આવીઆ તે વેલાક રમતા મો કવો લોતી વીચાર દીમે હમે કે હું ન હને કવો શીખવેકોનો પરગ કરીશ કે જમો ઇતિરપ ખડની વીરીબાને હંમારી પેઠે અ તીધણી વખાણ કરશે પણ જવારે શરમશી ને આવી શમન બતલાવીઆ તારે તે જુગો જુગો મનમાં શંભેજને બેશી રહેઆ કે ઇકો રોપીખન લોકો ગામડી લોકો કરતાં ગામ ઠી લોકોની કેલવણીની બાખનેના વીચારનો કેક કેકથી કેટલો ફરક રાખેછે. અરેછે કે શરમશીની નતલખ કવી હશે કે કેટલું પા શુ શીખીને તેઓ શુ કરવાનાછે તે લોકોને ન હાલ કામગીરછે તેને શીખવે કેટલે કે તેમને નકલ કરનારાઓ કરે કે વીચાર બોલોતન અથવા દાનાઈ ભરેલોછે કે વાત ને હોલ ભરત આપણે સુકી દીકકિય અને તે ધણી અંગતની કેક કેલવણી વીગતી બા માછે તે હિપર ધીઆવ પોહોંચોડીકિય.

કેટલાક પુરવીલ લોકોનું કિલું મત છે સપ્તા લોકોને સારી અને ઊપીઓની કેલવણી, આપવી અને આ દેશના જ લાગ આપેલા ધણે દરવીખવાન લોકો હવે તેઓ કેલવણીની ખાખના પોત પોતાનું કાઠવેલું હવે આ વીચાર ને આપીઓછું તે ખરખર ધણાન કાખેન અને અંબવવાલા લોકો આપીઓછે અને જવા તેઓ કાખેલ છે તેવા તેઓ ખગ દીક્ષનાં અને જગત મીનગ છે. તેઓ કેટલે કે માંતરે ગરીમ લોકોના ખંચા ઓને કેલવણી આપવાનાં નાણાની મદદની નરુછે અને તેઓ ને તે ઊપર દાવો કરેછે તે વાનખીછે, વની શાદી અને ઊપીઓની કેલવણી 'તેલવવાને તેઓને ડોરા અને કરચુ છે' વક્ષી કે વીદીઆવાન લોકો કેટલે કે ન વગર લોકોને જરૂરના ભાવે કંટયા ફલમ હું શક કરવા દેઓ પણ જમને બને તેમ તે કેલવણીને અવેજ નમની પાથેથી પુરતે પુરતે તેઓ તેઓ પુછેછે સરકારી નીસાલમાં યોડાં પડ્યાં લઈને નમ ગરના છોકર ઓને કેલવણી આપવી કે ખનગી પુરગના પેટ પર લોન ત્રેલવા જેવું નથી શું ? તથા લખે પી અને કંઈક પર્તાના છોકરાઓને મદદ કેલવણી આપવાને અરિય ખેડુત પાનેથી પછી શાં છીનાવી લઈને કમારગે ખાચ કંવો કે જેરવાખખી નથી શું ? વાત કહી તે ખ રીછે પણ કેટલાક લોકો કવોં વાંચાલેલ છે ખંધાં પ્રાંતકી લોકોને શાદી અને વહેવારી કેલવણી આપીકેય નોપણ તેમની અવસ્થા જમની તેમ રહી નહીં અને ને કેલવણી આપી વરગના લોકો કેલવણી આપતાં આ

પતા નથી તે લોકોના કોઈ વેચાડ અગા સરીખો ફેરફાર કાઈ પણ થતો નથી, માટે ગુણગામી મારગ કનેક્ટે યોડાં પડ્યાનો ન દેથી માટે વાચનાં લોકોને જમ બને તેમ જી ચી કેલવણી આપવી કે તેમ કરેઆથી નરે વખત આવશે તારે કે માટે વાંધેનાં પુરતા શરવેથી આગેવાન થઈને પોતાની કેલવણીના ખેલથી પોતાના દેશીઓના અતીત ફેરફાર કરી નાખે

હાલ તરત કે ખગ કેલવણી આપવાની રીતિ ઊપર હમારો અત્રીપરાક આપવાની આગમન કેક અપવા બેક મુલો આઈ હક રારમાં નાલમ પડેછે તે હોને ખનકીવવી નરુછે. દરવીખવાન લોકોને વગર કોઈકે લા દેવા દેઈ કે પડ્યાં ખરથીત પેતાની જતે માકલા પોતાના ખાલ ડોને કેલવણી આપે કિલું વીચાર્યું કે મોટી લુલ્લ છે કાલ ના ફલકીનશરન મદ રશાના ધણકક શીખાકેને ના શાખો પ આર આપીને સીખવવાની આલ ના નહીં કાહડી હોને તે મદદશાનો શીખાકે ગુર્યા શિકટ પોતાના ભાણાલો દીવાલને ફાંખવારી ને ધેર બને અને ગારટ નેડીકલ કાલેને છે નાહાં ધણી માહાલારન અને ઊપીઓની કેલવણી આપેઆનો આવેલ તાહાં પછી કિલું ન બને છે ના કે સરેશાનો રેયોરદને તપા શી નાઇયુ તો તે ઊપરથી નાલમ પડો કે નાહાનાં શીખનારનો ધણકક ભાગ શાંના પગાર લઈને વઈદક શાંનારની કેલવણી લઈછે

માટે વરગાં અરુશયો પોતાનાં છા

કરાઓને સાધારણ અંગરજી લખતાં તથા જોડનાં આવડે કન જોડું મુજબર ગણેછે પણ તે ઊપરાત બીજું વધારે-પોતાના બા લોકોને શીખવા દેતા નથી. પણ કવા-વેહેરો ખરખર રક્ષે રક્ષે લોકોના મનમાંથી નીકળી જઈછે અને હાલની પરખડિ જ અમુક ખખરીશને આત્મ શુદ્ધિ હક્કી ગણીએતે બ ખશીશને હવે પછીની અગરની પરખડિ ઘણી ન અમુકીય ગણ્યો. વડી આ દેશની શાંતી પરખડે આપણે કેલવણી આપી શકીક અ ને તેઓ કેલવણી લેવાને તર્જમારછે કિયુ જો લડુ' ક પણ જોડી 'લુગરે. આપણને ઘણા કક લોકો વારંવાર કવી જોડકણ ખતનાવેછે કે તમે પુરતી નીશાએ કાહાડો અને તેમાં કુ લખી લોકોના જેની નનદીથી ભરાઈ ન થે અને અપણા જેની કેલવણી લેગે પણ જ લોકોને કેલવણીની ખાદમના પકડે અમુક વડે તે લોકોને શાક ખાલખ પકડે'છે કે કવી જોડવણે, પાર પાડવાની આશા રાખવી દર રાત લાગતું નથી. પોતાના બાલકોને કેલવણી આપવાની ઇચ્છા તેઓના ઊત્પન પા કછે ખરી પણ તેના મુનમંડ અને કવા જોડા શેરેશમાં ઘણી નનદીથી થાકછે પણ બીજા નાહાંનાં શેરેશમાં અને જોડા માનદામાં બાલકોને કેલવણી આપવાના બાકિગેજ આવે છે. પણ હજુર ઘણા વરસ શુધી પતુ છએને તથા નીશાલનાં ઊપરીએને પોત નો અરથો વખત શીખવેઆમાં તથા નીશાલની શંભાલ રાખનામાં જેમ આત્મ શુધી કીધું તેમ કરવું પડે અને બાકીના વખત પોતાની નીશાલ બરવાને લોકોને સમજાવવા

ને કાહાડો પડે. શારામાંશારા પંતુલ રહેનેજ કેરુને કે જ પોતાની ઊનદથી તથા મુજબાવનાની શક્તીથી તથા હીકમતથી લોકોને પોતાના બાલકોને કેલવણી આપવાને નીશાલનાં જોડકાંની ફરજ પાડે. શારામાં શારા ઊપરી તેને કીકીક કે જ બાર વરસ કાહાડે નીશાલની તંપારા લેવાને જઈ તારે આખા પરાતમાં કેલવણીના કાકીક લી તે લોકોમાં ભાગ્ય કરે તથા નાહાના કશ બાજોમાં અને ગોમંડાઓમાં માનદમદારોની તથા મુનશરોની તથા શર કારકુનની અને પટ્ટોની મદદ તથા કક શરખા વીચારે હા મ કરી-લીક.

જો કવાપી કોઈ કેકાણના, નીશાલના ઊપરીક કોઈ કક કશમાં પોડા કક વગ વાજાં-લોકોથી કક નીશાલ ઊખાડવાને. અરજી-જેલવી હાકતો તે પેટે કી મુજબર તાહાંના લોકોની આખર વીથે કરશે તથા તેઓ કેઈ ખતનાછે કિયુ મુજબે જ તે કણમી લોકો હાકતો તે માનના નીશાલ માંડવી તે કણનાં રણમાં નીશાલ કાહાડીઆ બુશેખર, નાણો.જો તાહાંની વશતી મુજબમાન લોકોની હાકતો તેઓ કરના ક લોકોથી નીશાલને વીથે મુજબારો વધારે નીશક્તિ થાકછે, કાંકિજ. કવી કોઈ મુજબાવવા ની ઈકિકતી, અપવા-હીલક આપવાની રીત માલમ પડતી નથી કે નથી ક ઈશલાંની લોકો પોતાની ઊનદમાંથી સમગર થાકને ક, ઈ પણ છુધીની અંચાઈ ખતનાવે. હાલ તરત, કલકીનશકત મદરેશામાં લગભગ કક હજુર છે.કરાઓ શીખવાને જઈછે પણ તે

ઓનાં પાંચ અથવા છ સુયલભાનો નમસ્કાર
આવે છે, તેઓના બેક અથવા તરણ દરવીખ
વાન ગરહગયના છે પણ શીખેઆખાનો વિવા
કોડ અને આલયુ છે. કે તેઓ કોઈ કાને
પણ શુરે વિવા આશા રાખેઆખો આવતી
નથી. પણ જો તેને કિયું માસખ પડે તે
ગાંમતી વશની બહુરામણ અને વાલી-િ લો
કોની છે તે તાહાના ગામડી અમલદારોની ન
દદ જો હાથ કરે તો તે જગોડ નીશક
છિત્તવાની કઈ પણ વકી રખાઈ અને જ
રે તે બીજા વરણે આવીને જો જુદાં તો આ
લીશ અથવા પચારા છોકરાઓ તે નીશાલ
માં તેની નમરે આવે.

જો ગાંમમાં પાંચ હજાર આદમીઓની
વશની હોઈ તાહા કોઈ પણ નીશલ પોતા
ના કામમાં પારપડી રોકે કિયું હજારા જો
કિઆઆનીકો નથી અને કથાના જહ
બાર હજાર આદમીની વશની છે તે કોકો
કેક નીશાલ કાહાડે માનો આવી હતી પણ
તાહા થોડા પણ છોકરા કેકા કરવાની જ
ટની તંતવીન કીરી તે બીરી રોકેટ ગડ અ
ને કિયું જોડઆથી આપણે અચરત પણ
થયું જોડકે, કાંકિને ગામડી લોકોનાં બાલ
કોને નાંહાં શુરી નીશાલના બાવાબોને આ
પણે કેલનલી આપણું નહી તોહાં લગો અ
ગરજ લોકોના હુજર અને વીરીઆની મા
ટાઈને તેઓ કબુલ રાખ્યાં નહીં. ગામડી લો
કો કિયું પારેકે શશકરત લાશાનાં પુગલક
શીનક બીજા લોકો પામે કિવા પુશતક નથી
કે તે વાચવા લોકો હોઈ અને વની તે પુ
શકો વાચવાને તેઓના બાલકોને હક નથી

પણ પરમેશવરે તેજ કારણસર કેક પવીતર
વરણ મેદ કર્યો કે જને-આ દેશનાં લોકો
અહુરામણ કરીને કેકે છે તેઓનો તે હક છે.
ઈઝીરોપ ખકના કાહાપણ તથા વીરીઆના
તથા કલમના ખખના છાપર વાતમીથી ન
ગરૂર રહીઆથી ઈઝીરોપીખન લોકોને ખખર
નથી કે પરાચીન ખખજાના હીંદુ લોકો કે
જેઓ જ કાંઈ પુરાતન અને અશનયુ છે તે
નેજ જાન આપે છે તે કિવા, પશખીન દેશના
લોકોની વીરીઆને તથા કલમને વીગે જા
ણના પણ નથી અને જણના હોઈ તોપણ
નેને જાન આપતા નથી.

કેક વીરવાન જામરે બમેકે કેક
હીવને ગરમીઆયો છ કિયા ખેલવવા શરૂ કે
ક શુદ્ધ પીપનાના જહાડ હોઈ તે બેકો હોઈ
અને તાહા કેક ચીકાર તનાવ હતું જમા
બે શશનાત હતાં અને તે તવાવની પેથી ન
ર કેક આખા ગામકુ હીશનું હતું ને ગમાં
નો પંડલ અને બીજા તેની શાયે કેકાકેક
આણે તેને મજના આવેઆ તેની વાત
ચીત કરતા તેણે તેઓને પુછીકે તમારા ગા
મમાં કોઈ પુરવીશ બંસામણે તારે તે ગામ
ના લોકો કે મગરૂરીથી જવાબ હીવોને હતા
રે તાહા કેક કામેલ પુરાણી છે તારપછી
તેને જાણવેઆ અને કેક શારી હીચી જગો
પર બેશાકેઆ પછી જને કુશલાં રય હાંક
નર જરજુનની કથા કેકેકે તેવા હેવકથી
કાંઈ શશકરત શોક તે જણવા લાગીઓ
આખરે વાચેને નાંહાં શુરી તેનાથી શ
લવાકેકે તાહા શુરી શાબનોઆ પછી તથા
તેઓને કાઈકેક હવકી લેટકીયા પછી તેઓ

તેને કેટલાક પરગણા પોતાની તરફથી પુ
છંદા લાગેલાકે તમારા દેશમાં કઈ તરેહનો
ખેરાક મને છે ? મહુ અને ચોખા તમારા દે
શમાં મને છે ? તથા મને મને છે ? અને જ્યાં
લોકો હીંદુશાનમાં કલેક્ટર અને જજ તથા
ને આવે છે તેમાં લોકો શુ જાનીને ખેડે છે
અને ખીજા હુકમો અને નીચો ઊદ્યમ મના
વે છે ? તે પુરાણીકે પછી ઈંગ્લિશ ખડની
વોડીયા અને હુનરની શારી અવશ્યાની કે
ટર્નીફક અમરન શરીખી વાનો કહીએ. અ
ને તે કીયા વખતમાં શંકસ્કૃત આગામાંથી
અ ગરેજ લોકોકે બિનારી લીધું તથા કીયા
ખરાકમશેકે-ફુલ, કાનમાં મદદકરી તથા ફ
વા કયા શંકસ્કૃત-પુગલકે હતા કે જનો
અ ગરેજ લોકોકે આવી મુગલકેથી ઊપચો
ગ કરીએ. ફવી તરેહની બાખનો વીગે જ
લવાને તે ધણે આગુ હોતો. પણ ઇબાદ રા
ખડુ કે ફ શાકી વાનો ખડેખર શંકસ્કૃત
માથી લીરીકે કે નહી ફવાનની. પુછપર
છકીધી નહી કાંજ તેના મનથી ફવાત ફ
વીનો બિનાકી હતી કે તે ઊપર તકરાર કર
વાની કાઈ જરૂર ન હતી. દરક હીંદુના
મનમાં ફવુ છે કે આ જગતમાં જ કાઈ
વીનીજાત તે હીંદુ લોકોને ઇગરે શંકસ્કૃ
ત આગામાં જાહેર કરી છે અને જ લોકોકે
તેનાનો ભાગ કાનમાં લીધો હતો તે માતર
ચોરી છુપાઈથી તથા ફવા પવીતર ખજના
ના રહેવાયે જમનાન અખાકાની લીખીછા.

પત્તી હવે કહીએ કે 'જનમજન અને
ખીજા રહેરામ ફક વરગના લોકો છે જ્યાં
પણ જનનીથી વરેખાખા છે તથા આજ કે

દહીં મુનમજ તેઓ વીદીઆની અમુકીઅખ
ખગી' જ. અ ગરેજ લોકોથી મેલવત આ
વીજા છે તેની ખરીખુજ જાણના છે. અને
તેવરગ પાગી લોકોના છે—પણ. કચોનાના
ધસાક લોકો જ પોતાના ખાલકોને અ ગરેજ
અથવા આદેશની બોલા શીખવવાને શરકારી
વીજાવના મોકલે છે તેમાતર આપના શમક
મા કાઈ પણ કમાઈખાવાની આશાને ના
કે મોકલે છે અને ફવી જનમજવી પણ ધણી
જ ખુશીથી તેઓને તાકાવાખલ કીધામાં
આવેમવધો કચોનાના ધણા ફક લોકો અ
ગરેજ લોકોની કેમવણી ઊપર ધણી ફક ભ
અંતીથી જુડે છે અને અને જટલી કેલવ
લીની તેઓને જગત છે તેટલીજ ખરાખર મુ
જ આપીનેતો અને જલ્દી આ ઈ ગરેજ જો
કે તેઓના બધા એને શીખરે છે અને તેમને
તેઓ શીખવાની છે તેમાતર થોડી ધણી તે
મની અગતીઆપથી અને થોડી, પૂણી મદ
રેશના શાંખા પગાં આપે માથી પાકે છે અને
તેમને ફવી આગાખાખા આપે છે તેઓ
ચોટે દરજની કેમવણી લો તેઓને શારે
આશારે મલને.

ફ બાખ વીત ખીજુ. ધણું પણ લ
ખવાતુ છે પણ હાલનો તેને પટ્ટી મેલકિય
અને જ બાખ જીપર અતીખા પીમાન પો
હાયાકી પાના આવીકે છે તથા જ ઊપર ધ
ણી તકરારો થાઈ છે તે કીમર થીજાન પુગા
ડીકેવડને ખાનદ ફિકે આ દેશના લોકો
ને ફક બાખના કેમવણી આપવી ? કેલવ
લીની મામલકીપર અગણીત મોપાનીયા અ
ને રીપારને પક બા છે અને ફનીકીપર ધણા
ફક વીમાન અ ગરેજ પોતાની ખુધી બ

ને વીલીયા મજાવી છે. અને તેઓના કંઈ તરફવાલા કંઈ કેટલેકે આમની લેવાને કલ પછી આપવાથી જે ઈંગિરોપખંડની વીલીયા અને હું નરોનો અરખી અને સ શકિતના લાશાણ' કંઈ જોઈકે અને તે બાશાના કેલનથી આપવાને કાંઈ નદરેશાઓની સખા પમા કરવી જોઈકે, અને ખીંડે તરફે વા લા કંઈ નેત આપેકે રાણી કેલવણી અંગ રેશ જાગાંનામ આપો અને રૂને રૂને આ દેશની બાશાઓને કાહાડી નાખો.

અથવા કી આની ખાખરોનો શાર.

અથવા કી નામના કંઈ ગમી વરતખોત પતરની રેતા ઊપરથી જે ગાલ હરકાડે વાલો નેલાવેચકે કોકનતુ પાકિતખન હાંમુરે રાજામતલે અને રૂશીઆ નોઈ કદેશની સરહદ ઊપરના તાલુકેઓ લીધા થવાઈ વધારે કશું કીધું નથી. પછેથી ખાતે લોરી કોહોલારો આ લેચ અને હાંમુરે પ્રણાઈકે પરોણીઓના હં વર્તી હાણી કરેઓ જાડ્ય.

આપણા રેન વેનો આગલો મેનીજ નોશનર રામ જે ગાલ ખાતે ધણે વખ હોનો જાડ્ય. ક ગરહથાપને પોતાનો ન વો ઓહોમે સનાધીન લેતા હાંમુરે વા. ન થી લાગો નેટલાના જે ગાલ હલકાડે વાલો નેલાવેચકે ક ગરહથાપ ધણે મેડેનતુ દેખા ચક અને કવેજ પુરુશ રેલવેના કાંને પુર તી ગીતે લાઈકે રણાઈ. નીતમ ગેમને આ પરનાણે સાપ્રાથી નલતી. જોનને હ મો ખરેખર નામ હોઈકે.

મુણ આખજરવરનો અરીપતી નીં જરલડ પોતાનો ઓધો-હોડનારછે ક રાખથ રુકારણશર અરીપતીની ખુરશી. હોકેય તે જાણેખાનાંઆવેગે, નથી પણ ધારીખાતેલે કો ઇ શારી આકરી નલેઆથી ક રાખથને પો તાનો હાલનો ઓવો મુકવો પડે.

હતારા લાઈખ થ રાખથનાલો જ લાવેચકે કલશીનશટન નદરેશાને. માટે તરણ પરોણેશરે ઇ ગલ કથી થોડી મુનના અતરે આવી પુગે.

શીધ ખાતે રેલવેનું કાંન આખ્યાઈકે છે અને ખરે આગલીમુતના લીશ નાઈકેને રસોના તરખોર થાઈ કંઈ શીધ કાશીદવા લો અટકલેચક.

ગડ્યા લુપવાઈને કોજે ગાજના શાહા કા હખ કલાકને અનલે શર જ મોદછ હં નગરીટીજમન મરે પરોણેશર ફરેશરે અગરે છ નેઆઈ શાગતર ઊપર કંઈ કીનતી અને ધણેજ વખાણવા લાઈકે રેશાલો વાચી શ લલાવેઓ હોને.

આપણાં નવાં કેલવણી ખાતાનાડીકે ટર નીં અરશકીને આઈ સનાના હોન થા ઈને કીશાશાકીક ઇનમટીટીગટ ને જ ના ન આપેકે હાંમુરે તે માટે પરોણેશર ફરેશરે ક ગરહથાપને ઊપનાર માનેઓ અને જેવટે જ લાવેકે કેવાણાકીને આપતાલુપ્થ રે નીંધ નચ્જાઈ ફગચછ નચુચમતની હીતપ તી અ ને તેઓની જાખ નાં લીધે પોતાનું આકીનું લાશાણ કરને જે વીગે આગમચેથી શરેશા પરનાણે વપતમાન પતરોનીનારફે ખમરગ પેખાગી આવે.

મમ આસીસ્ટેન્ટ સરંજમ મામરા
વ નારાઈએ હાલ લગત જમશેદજી જીજી
ભાઈ હાથપીટાલમાં રાખેજોઈ.

હુત્રાને જ હોખાથી ભારે ખુશખી
લાગેમકે ચતારા તાલુકા ખાનના સુતશક ખા
લ. જ રગુનાથને લાંચ લેવાના વાક જીપર
થી " રાગેનડ " કીમ હુતો તેરેને પાછો
ચાત શાયે પેતાનો જોધો મરેજોઈ.

નવી બધલીજી લોહાડાંજી વાંહુંજી
દેરનમોર તાપીબ ઠ જ કપોરને દંને
કજાઈક ખાનેથી જીપડેજી ચાતર ચીતર દીર
સાની મુશકરીકરીને ગઈ પરમદને આપણ
ખારામાં આવી પ્રગુજી. હેજી કહેમકે કોઈ
ખી ખારકો હીજી કામ ખાને આઈ પર
મોડેની લામખી મુશકરી આટલા હુકા વ
ખખમાં કીધીનધી.

કમ અને વાટપાઓનો નાથ કરવાને
નારે જ ખાતું હીજી થાઈજી છે તે ખાતાંનાં
આસીસ્ટેન્ટ જનરલ શુપરીન્ટેન્ડેન્ટ લકરે
નેનડ ફિ શનેદર પોતાના જોપાનો મારમ
મેટમાંનના ડેપીઝીટી નાછાતરેટ મી.રાગો
ખા નનારખને આપેજોઈ.

સુખમજખાનેનાં ધરેકટરીક દેરીગરા
નો ડેપીઝીટી શુપરીન્ટેન્ડેન્ટ અતરથી જો
તાનાં જોપાના કાંચાર ખાડે મીજોઈ તે
ખી તેરેની થર હાનરીક વડા અધીગટેન્ટ
મી. ખનકનાઈટના સવાધીતમાં અતરેની
" યીમનસ આસીસ " આપણી સરકારે આ
પીછે.

પ્રણાં ખને મલ આપણી ટાપુની-ખા

ક મોમરાશની મોહોશત થાઈ શારી રીતે
માણ થાઈછે-

પ્રણ ખાને યોડુકની વાત જીપર જ
નારી મોરી થાઈ હુતી તે મધથી નજદીક
ખારહખર રૂપીખાનીમના મોલીશની મારફતે
મજાઆવીડે.

નામદાર કમખનીની ઈથટીમર " નેખી
અર " ની મરંમતને વારને ક ખારકશને ગ
કઆ લરેશપતવાને દીને આપણી મોલીમાં
લીધામાં આવેકી હુતું.

રૂ—આપણી ટાપુમાંઅને મેમગાનક
જારી કાંચખત શાયે મધરાંમતી કીધીછે અ
ને ગરનીથી મગુશ જાતની નંનરોધામીમા
જ ખીમાડ માલેનો હુતો અને હરેક કાંચમાં
પોવાંજી મન લગાડવાને જકંદાસો હુટેનો હ
તો, તે હુવે મલો ખરેમટી ગઈજોઈ. કોહો
લારાનો પલીદ મરન કેજ આપણી ટાપુમા
ગરનીમાકરેદો લદને પોતાંની જોડેરી કુમા
લ શધને રેકોલે નાખતો હુતો તે પણ મેમગ
જાની સવારીનાઈને નાહુકોઈ. હુતો જીમદ
રાખીકમકે આપણી ટાપુમા વરગાદની મો
હોમખની શુખાતથી જોડેવી ખુશાલી પેડ
થાઈય તેરેવીન ખુશાલી આઈ મોડોગમની
આખરી શુપો જીપખતવાને મેમરામ કોઈ પ
રકારની કથાર કરમે નહી.

આઈ " ખારશી મીતર " નુ પંતર
સુખખડના જાને જમશેદ છાપાખાંનાયા રોર
મલજ દાદાખડ પરીનરે મરેકને માખે -
છાવી પરમટ કીપુડે.

પારસી મિત્ર

અંગ્રાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેવળહીની અને ગણરી

હાલનાં સુચારનાર પત્ર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

ગુપ્તક ૧ હુ . . . સતીવાર—તારીખ ૨૩ મી જુન ૧૮૫૫ . . . એક ૧૬ આ.

The public weekly lecture before the Sir Jamsctjee Jejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Byramjee Khursetjee, Esq. The subject will be—The probable effects upon India of the new Mercantile relations between India and England formed by the establishment of a Parsee Mercantile firm in London.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed

In our last issue we noticed the institution of the "Perry Professorship of Jurisprudence," and recommended those educated and intelligent young men who desire to qualify themselves for public

usefulness to attend the prolections of the Professor, and to make themselves acquainted with the great principles of the legal science as developed in the British system of Jurisprudence. The law is a system sure and stable, neting by express and uniform decrees, and governing the whole body of a civilized community. In a free Government it will always act with impartiality upon every class of its subjects. It operates through judges and jury, all under oath to administer justice to the best of their knowledge. It is the office of the former to define what the law is, and that of the jury to determine upon the facts which are alleged to constitute an infraction of that law. Judges are set apart

from the mass of men, as having gone through the "*lucubrationes viginti annorum*,"—twenty years of night study, of profound meditation on the laws in retirement, and as being enabled therefore to establish legal justice. If found intentionally unjust, they are liable to impeachment. The other tribunal—the jury, is admirably calculated for the investigation of truth. Through this body, the facts of a case come before the cognizance, not of one judge, who is liable of course to err, but before twelve men, selected from the mass of the people for their sound character and sound judgment, and who are liable to attain or challenge if they are suspected of being partial or dishonest. The other class, who have immediate connection with legal questions are the lawyers, who make the study of the law the whole business of their life. As some of our best young men will probably avail themselves of the newly established law-class to qualify themselves for legal practice, we shall state more fully our views regarding the duties of lawyers.

The lawyer is part and parcel of the whole machinery of administering justice, as much so as the judge or the jury. He forms an integral part of the whole contrivance called the trial, and the only object of the trial is to find out legal truth, so that justice may be administered. In this trial, it has been found most desirable to place

the judge beyond the parties, to let both parties appear before him, and to let both parties say all they can say in their favor, so that the truth may be ascertained without the judge's taking part in the inquiry, and thus becoming personally interested in the conviction, or in either party. The lawyer is essentially an *amicus curiæ*, he helps to find the truth, and for this purpose it is necessary that all that can be said in favor of his client, or in mitigation of the law, be stated, because the opposite party does the opposite, and because the case as well as the law ought to be viewed from all sides, before a decision be made. The lawyer ought not only to say all that his client might say, had he the necessary skill and knowledge, but even more, but the client or prisoner has no right to speak the untruth in his own behalf, nor has the lawyer the right to do it for him.

Chief Justice Hale severely reproveth the misstating of authorities, and thus misleading the Court, but why should this be wrong, and the misstating of facts not? Many litigants and prisoners would certainly misstate authorities if they could. Trials are not established for lawyers to show their skill or to get their fees, nor for arraigned persons to escape. They are established as a means of ascertaining truth and dispensing justice, but not to promote or aid injustice or immorality. The lawyer's duty

is, then, to say every thing that possibly can be said in favor of his case or client, even if he does not feel any strong reliance on his argument, because what appears to himself weak may not appear as such to other minds, or may contain some truth which will modify the result of the whole, but he is not allowed to use falsehood, nor to injure others. Allowing this to him would not be independence, but an arbitrarily privileged position, tyrannical towards the rest of society. To allow tricks to a whole profession, or to claim them by law, seems monstrous. Is there a separate code of morals for lawyers?

Lawyers are not, we believe, as a body, men whose sole object is to show the abandoned what lurking places they may find in the temple of justice to shield them from the consequences of their dishonesty, but to counsel mankind in what mode they can keep within the bonds of legal requisition, and in what mode they may establish their rights. Indeed, it ought to be, and always is, the business of every honest lawyer to discourage fraud, and to lend the whole energy of his mind to bring it to conviction. It is a fact, no doubt, that there are many men in the legal profession, as well as in every other, devoid of principle, and whose object is gain; and who, consequently, make themselves acquainted with the crooks and crannies of the law, for the single pur-

pose of aiding fraud in depredating upon the labors of honest industry. Such men, no one can doubt, are a disgrace to the profession, and a disgrace to mankind. They are polluted priests of justice. They light their torch at its altar to burn the temple.

We deem the duties of a good lawyer to be altogether consistent with the duties of an honest man. He ought to hold himself out to the public as a minister of justice, not as an agent of crime. He ought to consider himself as the guardian of human rights, and in the open exercise of his duty he ought to defend these rights, and hurl his thunders only against their invaders. It has been a prevalent habit with lawyers to consider their fortune and their fate as bound up in the interest of their client, and, consequently, to leave no measures untried whereby they could advance his cause. Now we advocate the exercise of a salutary interest by the counsel in the cause of his employer, but we do not believe that it is his duty to sacrifice any degree of principle, or conscientious conviction to his advantage. He should establish himself upon broad principles of justice, and labor upon these manfully for his cause, but never be driven off either in attack or defence. Great advocates themselves, such as Romilly, have very distinctly pronounced themselves against that view which seems at present the prevailing one among

the lawyers; and Dr. Thomas Arnold was so deeply impressed with the moral danger to which the profession of the law at present exposes its votary, that he used to persuade his pupils not to become lawyers; while Mr. Bentham openly declared that no person could escape, and that even Romilly had not remained wholly untainted.

It ought to be observed, however, that a more correct opinion on the obligations of the lawyer seems to be fast gaining ground in England. At present it seems to be restricted to the public, but the time will come when this opinion will reach the profession itself. Like almost all reforms, it comes from without, and will ultimately force an entrance into the courts and the inns. We are thus earnest in our desire of seeing correct views on this subject prevail, because we have so high an opinion of the importance of the lawyer in a modern free polity.

ફારા બીજાને તથા ફારા વાચનારોને ખબર આપણે હોયને અંત કરાવી પુરી હોયછે કે આવા જુદાઈ મહીનાના પેટલા યોગ્યરને દીને પારખીયા નો ખરો ઇશાન ત્રીસર પચેસર કરેલર પદિયાના યોખીયાને કીતીગર નૃતેલેલ નરેયાના ૯ કલાકને અંતરે પોતાને "Natural Science" નો વરગ હીલાકે ના દે શરવ પદિયાના યોખીયાને હોના અનુકુ

બજાનાં ફરીકેય કે તેઓઈ કે વખતે હા નર રેહીને પોતાના ન નેને પદિયાથી તર કરુ. પરેસર રીડે નરેલેલેલ ફલકીલેલ દેન નરેયાનાં નેઓઈ શાગતર હોયર સમ ક આપનારછે તેહના વખત શાયે આ હોય ર લખેલો વખત અડધલ કરનાર નથી કાક ન તેહને શંકાના પ કલાક પછે પોતાનુ કામ આરંભવાને નીગચેઅ કરેઓછે.

ગણીત શાસતર— આક ૭ નો.

ફારા ગણિયા આંકમાં ગુણકાર કરવાની માત્ર રીત અને તેનાં કારણે બજાવીયા હોના તે હોયરથી માત્ર ન પડેકે ગુણકાર ને આપણે હજેશાં ન મહી બામુખી ગણતા બહુકે તેમ માફક દાહાના હાય હોયરથી ગણાઈ શખાને, ન મને ૮૨૩૩૮ નિ. ૧૭૩૫ કે ગુણવાઈ તે દે હજેશાની માત્ર રીત પરનાં પેટલાં પ કે ગુણકે પછી તરેલે પછી શાને કે ના કક ગણના બહુકે તેહને બહી આપણે પેટલાં કે પછી શાને પછી તરેલે કે પરના હો પણ ગુણી સખથો ના આપણે ૧૭૩૫ ના છુટા કલાક કરીને જોયુ તે બહુ કીડત થી ગુણકાર કરવાનું નાનુ પડો ૧૭૩૫ = ૧૦૦૦૦૦૦ + ૩૦૦૫ તારે

$$\begin{array}{rcl}
 ૧૭૩૫ \times ૮૨૩૩૮ & = & ૧૦૦૦ \times ૮૨૩૩૮ + \\
 ૩૦૦ \times ૮૨૩૩૮ + ૩૦ \times ૮૨૩૩૮ + ૫ \times ૮૨૩૩૮ & & \\
 ૮૨૩૩૮ \times ૧૦૦૦ & = & ૮૨૩૩૮૦૦૦ \\
 ૮૨૩૩૮ \times ૩૦૦ & = & ૫૦૬૦૩૦૦ \\
 ૮૨૩૩૮ \times ૩૦ & = & ૨૪૭૦૧૦ \\
 ૮૨૩૩૮ \times ૫ & = & ૪૧૧૬૫ \\
 \hline
 & & ૧૪૮૫૮૧૫
 \end{array}$$

તારે ૮૨૩૩૯ ૪ ૧૭૩૫ = ૧૪૨૮૫૮૧૬૫
 આપણે શુન નાહી નાહી અને ૬
 આકાશને નમણી બાજુ ઉડાવતા નથી
 સામી આલેખે નમકે ઊપલેખા દાખવે
 ન કાણકી નામેજાયો આઈ, પરનાણે યાશે

૨૩૩૯

૮૨૩૩૯

૧૭૩૫

૧૭૩૫

૮૨૩૩૯

૪૧૧૬૯૫

૫૭૬૩૭૩

૨૪૭૦૧૭

૨૪૭૦૧૭

૫૭૬૩૭૩

૪૧૧૬૯૫

૮૨૩૩૯

૪૨૮૫૮૧૬૫

તે

૧૪૨૮૫૮૧૬૫

ક્રમા અને આપણી માનુ રીતના ત
 કાવત નાતરે કટવાન આનંદકે આપણી આ
 હુ રીતમાંજ હાથ પેટની આનેછે, તે આઈ
 રીતમાં છેલ્લી આનેછે, અને તે છેલ્લી હારે
 છેલ્લી આનંદકે અને ૬ પાનાણે વચનાની
 પાણે શબડી હારો ખડાજાં બજાઈ, ૬ ખરાબ
 ર શકુનેનવાને વાશને આઈ રીતે કીચલા શુ
 હાકારની પાગેન માનુ રીતે પણ કરીને શુ
 કેનેાં છે જ્યોતેની તરફ જોતા તત્તલ યેઆ
 નમાં આવી બજાઈ આઈ ઊપરયો આપણને
 માનન પડેછે ૬ બેઝી રીતના ૬૬૬ પછી
 ૬૬૬ ને પરનાણે આંકડા આવેછે તે પરના
 તે આપણે ગુણીકે તેમ કરવાને બાને હ
 ર કોઈની રીતે આંકડા અનકા આંક લઈને
 પછી તેમનો ગુણાકાર કરીકેતાબીલાગે ૫
 તે તે કરવામાં ગુણાકારનો પેટલો આંકડો
 મુકવાયા ધણીન ગાહુએની રાખવી જોગડાં
 મેકે તેમા વારાડીકે લુપ અમેઆ વીનાં
 હે નથી કટવા વાશને ને આઈ રીત

શુભ યેઆનમાં રાખીને અને તે પરનાણે
 કીધો કળી હુમ પડનાર નથી. તે રીત હ
 મારા ગાંધિયા આંકડાની છેલ્લી કલમમાં
 આપીછે ૬ રીતે હુમો ઊપલેખા દાખવે
 કરીકે.

૮૨૩૩૯

૧૭૩૫

— ૧ —

૨૪૭૦૧૭

૮૨૩૩૯

૫૭૬૩૭૩

૪૧૧૬૯૫

૧૪૨૮૫૮૧૬૫

પેટલા આકાશને, ગુણ
 નો ને આંકડાકે ગુણેઆ તે આકાશની ની
 એ મુખેછે ૬ ને પરનાણે હર કોઈની રી
 તે ગુણકના આકાશ આંકડા અંબલા લેઈને ગુ
 લેઈઆથી ગુણાકારનો ખરી નવાબ આવેછે.
 ગુણાકાર કરવાની ઊપડી સાડી રી
 તીઆ લાંબીછે પણ કિનાં કુતાં ખીલ કદ
 કવી રીતીછે કે ને વધારે કીછે અને તે રી
 તે કદ લીટીના ગુણાકાર કરવાનીછે અને તે
 રીતનો ગુણાકાર ધણેખરો મનનાં મનમાં
 ગાનતરી કરીઆથી આવેછે.

હાલમાં કાઈ પણ અડઅણ નહીં પડે
 કટલા વાશને હુમો કિંવો દાખવે લઈલઈકે
 છેકે નેમાં ગુમીય અને ગુણક ૬ બેઝીમાં
 આકાશ સખાન હોઈ અને બેઝીમાં શુન પ
 લા નહીં હોઈ નેમકે ૮૫૮૩ અને ૬૧૨૭
 ૬ બેઝીમાં આરઆર આંકડાછે અને શુન ૫
 લ કાઈ નથી હવે ૬ બેઝીને હુમેશની રીત
 પરનાણે આંકડા અને ગુણાકાર કરીકે. જે
 હેલા ૭ ને ૩ ૬ ગુણેઆ તારે ૨૧ આંક

આ તે કિકની જગાડી ૧ મુકેઆ અને દશ
ની જગાને વાગને ૨ રહેવા દીધા હવે ૮ ને
૭ ક ગુણ્ય તેની દશની જ ૯૫૮૩
ગાના આકડા આવશે અને ૬૧૨૭
૩ ને ૨ ક ગુણ્ય તેની ૬
શની જ ગાના આકડા આ પંદર ૧૫૦૪૧
વશે કાકે ૮ ને ૭ ક ગુણ્ય તે ઇહાં ૮૦
ને ૭ ક ગુણ્યા બરાબર છે અને તરણને
જેક ગુણ્યા તે ઇહાં ૩ ને ૨૦ ક ગુણ્યા
બરાબર છે. ૬ જેક ગુણ્યાકારની માંડે
વચલા ૨ કોલેઆ તારે બપોર મલીને
૬૪ થક્યા તે ૬૪ દશ થક્યા નાં ૪ ૬
શ મુકેઆ અને ૬ શક્યા ધોઆનમાં રાખવા
કે ગોઆની જગાના આકડાઓના મેલવવા
કાને લાગે હવે ઇહાં શોઆની જગાના કી
આ કીઆ આકડાઓ આવશે તે વીચાર ક
રીકે તારે નાલમ પડે છે કે ૫ ને ૭ ક
ગુણ્ય તે તથા ૮ ને ૨ નો ગુણ્યાકાર તથા
૩ ને ૧ નો ગુણ્યાકાર ૬ બધા શોઆની જ
ગાના આકડા આવશે તારે તે બધા ગુણ્યાકાર
૨ કરીને તેમાં ૬ ઓમરનું તે ૬૦ આવશે
તારે ૬૦ ની શુન મુકીને ૬ હજારનો હજાર
ની જગાના મેલવવાને વાગને ઇઆદ રાખ
વા હવે હજારની જગાના આકડા આક
આવશે ૯×૭+૫×૨+૮×૧+૩×૬=૯૯
ની માંડે ૬ મેલવીઆ તારે ૧૦૫ થક્યા
તેમાના ૫ મુકેઆ અને દશ હવે પછીની જ
ગાના આવનારા આકડાઓમાં મેલવવાને
વાગને સામેઆ તે આકડાઓ આકે ૯×
૨+૫×૧+૮×૬=૭૧ - તેમાં ૧૦ મેલવી
આ તારે ૮૧ નો ૬૬ મુકેઆ ને ૮ રહેવા

દીના પછેનાં આકડાઓ ૯×૩+૫×૬=
૩૯ ના અદર ૮ મેલવીને ૧૭ ના ૭ મુ
કેઆ ને ૪ રહીઆ ને ૯×૬=૫૪ માં ૪
મેલવીને ૫૮ ના ૫૮ મુકીદીધા ૬ જે ગુણ્યા
કાર થક્યા તે ૯૫૮૩ અને ૬૧૨૭ નો
ગુણ્યાકાર થક્યા.

૬ કીપરથી આપણને આવી કક રી
ત મલી આવેચ તે ૬ કે પહેલા તે બેકે શ
મેલવ્યાને શરેઆત પરના છે. કક બીજાની
હેડલ મુકો કવી રીતે કે કકની નીચે કક
દશની નીચે દશ ૬ પરના છે આવે. પછી
ગુણ્યા અને ગુણકની કકની જગાના
આકડાનો ગુણ્યાકાર કરે. જે આવે તેહેની
કકની જગાના આકડો માંડે અને દશની
જગાના ઇઆદ રાખે. પછી ગુણ્યાની ૬
શની જગાના આકડાને ગુણકની કકની
જગાના આકડા સામે ગુણ્યા પછી ગુણ્યા
નાં જે આકડાકે ગુણ્યાઆ તેની જમણી
જગાના આકડાકે ગુણકના જે આકડાકે ગુ
આ તેની પામેના દાહાની બાજુનાં આકડ
ને ગુણ્યા જે આવે તેહેનો આગલ ગુણ્યાકાર
નો અને વચલા ઇઆદ રાખે. હતા તે
ધાનો શરવાલો લેઓ જે આવે તેહેની
જગાના આકડો મુકો અને દશની જગા
આકડો ઇઆદ રાખે. પછી ગુણ્યાના તર
જ આકડાનો ગુણકના પહેલા આકડા સામે
ગુણ્યાકાર કરે. પછી વની ગુણ્યાના જે
આકડાકે ગુણ્યાકાર દીધા તેહેની જમણી
જગાના આકડા સામે ગુણકના જે આકડાકે
ગુણ્યા તેહેની દાહાની બાજુનાં આકડાને
ગુણ્યાકાર કરે અને ૬૧૨૭ પરના છે ગુણ્યા

નો નમણી બાળુનો અને ગુણકની દાડા
 બી બાળુનો સપાકડાઓનો ગુણકાર કરેલા
 જમો નાહાંચુરી કોઈ પણ શંખેઆના આ
 કડો પુરા થઈ તાહાચુથી, અને પછી ને આ
 વે તેનેનો અને વરેના ઈઆન રાખેલાનો શં
 રવાનો લેખો અને ગવાલાની કંકની ન
 માનો આકડો માંડો અને વહી દશની નગા
 ના આંકડો ઈઆન રાખો, તાર પછે વહી
 ગુણીઅની હામરની નગાનાં આકડો શાયે
 ગુણકની કંકની નગાના આકડોને ગુણે આ
 ને આગંતની માંક વહી કરો કે પરમ ભે
 કક પછી કંક ગુણીઅના બરા આકડોને
 ગુણકના કંકની નગાના આંકડો શાયે ગુણે
 નાહાચુરી, ગુણીઅનો છેવરો આકડો ગુણ
 કે તાહાચુથી તાર બાદ બેઝો શ ખેખાની ન
 મણી બાળુનો આકડો કાપી નાખો અને
 પછી ગુણીઅના છેવરના આકડો શાયે ગુણક
 નો પેકડા આકડો ગુણે અને આગલની
 માંક નાહાંચુરી છેડો આવે, તાહાચુથી બધા
 ગુણકાર કરે અને તેમા વધેલા હોઈ તે
 એકનો અને ન આવે તેહની કંકની નગા
 નો આંકડો મુકો અને દશની નગાના ઈ
 આન રાખો વહી તે બેઝો શ ખેખાની નમ
 હો બાળુનો કકક આકડો કાહાડી નાખો
 અને આગલની ન માંક કરેલા જમો અને
 કન પરમાણે બધા કરેલા જમો નાહાંચુ
 થીકે છેલ્લા બેઝ આકડાઓના ગુણકાર
 આવે તાહાચુથી અને તેમાં બાકી વરેલા ને
 લનીને મુકી દેઓ ન આવે તે બેઝો શ ખે
 આઓનો ગુણકાર હવે નો ગુણકની
 શ ખેખાના ગુણીઅની શ ખેખા કરતા વ

તા અથવા એછામાંકડો હોઈતો ને શ ખેખા
 માં એછા હોઈ તેમા પછવાડેથી મું ન વધા
 રવા શકુમનનાં અને તે દર કક શુનને કકક
 આકડો ગણવો પણ ઈઆન રાખવુ કે શુનને
 કોઈ પણ શ ખેખાઈ ગુણશુ તો શુન આવે,
 છીપલી રીત ખોલલી રીતે શકુમનનાને હ
 નો કક દાખલો ઈહાં કરીય નો
 ૭૦૫૨૬ નો અને ૮૭૪૧ નો ગુણકાર કર
 વો હોઈતો કે બેઝો શ ખેખાને હવેશની રી
 ત પરમાણે કક બીજની હેઠલ મુકો હવે
 પેકેલવહેલા $૬ \times ૧ = ૬$ મુ $૭/૦/૫/૨/૬$
 કેઆ પછે $૨ \times ૧ + ૬ \times ૪$ $૦/૮/૭/૧/૨$
 $= ૨૬$ નાં ૬ મુકેઆ બા
 $૬ \times ૧ + ૨ \times ૪ + ૬ \times ૩ + ૫૮૮૨૫૭૩૬૬$
 $૨ = ૩૩$ ના ૩ મુકેઆ બાકી રહેઆ ૩
 પછી $૦ \times ૧ + ૫ \times ૪ + ૨ \times ૩ + ૬ \times ૮ + ૩ =$
 ૭૭ ના ૭ મુકેઆ બાકી રહેઆ ૭ પછી
 $૭ \times ૧ + ૦ \times ૪ + ૫ \times ૩ + ૨ \times ૮ + ૬ \times ૦ + ૭$
 $= ૪૫$ ના ૫ મુકેઆ બાકી વધેઆ ૪ હ
 વે આપણે ૧ ને છેક છેડા શુરીનો આકડો
 શાયે ગુણેઆ તારે કે બેઝો શ ખેખાઓની
 નમણી બાળુથી કકક આકડો કાહાડી
 નાખો, ને નેકે છીપલા દાખલામા નિખાણ હા
 ય છીપ પેકેલી છીટીથી બેઝો આંકડો કાહાડી
 નાખેઆછે હવે $૭ \times ૪ + ૦ \times ૩ + ૫ \times ૮ + ૦ \times$
 $૦ + ૪ = ૭૨$ ના ૨ મુકેઆ ૭ બાકી વરેઆ
 વહી નમણી બાળુનો કકક આંકડો ને ન
 બીજ લીટીક કાપીઆછે તેમ કાપી નાખો
 પછી $૭ \times ૩ + ૦ \times ૮ + ૫ \times ૦ + ૭ = ૨૮$ નાં
 ૮ ને બાકી ૨, પછી કક બીજ લીટી મા
 રીતે $૭ \times ૮ + ૦ \times ૦ + ૨ = ૫૮$ નાં ૮ મુકી
 આ પછી વહી કક લીટી નારીને બે આં

કડા કાપીને ૭×૦૦૫=૫૦૦૫ પૈસા સુકી દીધા.
હવે જ છેલી લીટી ગુણકારની થઈ તેમવાળા.

જો ગુણકારમાં ગુણીયની જગાઈ ગુ
ણ અને ગુણકની જગાઈ ગુણીય કિંમતે
રચીને ગુણકાર કરી શકાય હોય તો તેમાં કાંઈ
ફર પડતો નથી. જો કાંઈકડાઓની ૭ ૮
ગની હોઈ અને દરેક ટગમીમાં પાંચ કા
કડા હોઈ તો ૭ ને ગુણક કહી શકાયે પ
ને ગુણીય કહી શકાયે પછી ગુણકાર કરી

કરે. પણ જો કેટલાક લઈને તેમાં પ
કાંઈકડાઓને છુટા છુટા સુકી પછી બી
છ ટગમી લઈને તેનાનો કિંક કાંઈકડો
પેટામાં પાંચ કાંઈકડાઓના બેલરીડ પછી
તરીછ ટગમી લઈને તેમાંથી પણ તેમજ ક
રીક અને કે પરનાણે ૭ ટગમી કરી શકાય
હવે ૫ ટગમી થાયે પણ દર ટગમીમાં ૭
કાંઈકડા થાયે, હવે કાંઈકડાઓ અશકિત બન્યા

જાણે પણ ગુણક અને ગુણીય બદલાઈ

જાયવા પાંચ કાંઈકડાને કિંક હારના

૦૦૦૦ સુધી અને તેની હેઠળ નેચી

૦૦૦૦ બીજી છ હર કરે તારે ૭ હા

૦૦૦૦ ને અને દર હારના ૫ કાંઈકડા

૦૦૦૦ છે તેથી ૩૫ કાંઈકડા બચ્યા

૦૦૦૦ લીને ચાક્યા. પણ જો આપણે

૦૦૦૦૦ બીજી હારના ગણ્યું તો તેટલા

૦૦૦૦૦ કાંઈકડા થાયે. હવે પાંચ હાર થા

શે અને દરેકના ૭ કાંઈકડા આવશે અથ

વા જો આપણને ૭ પાંચશોના શરવાડો ક

રો હોઈ અને જો આપણે પાંચ શાતરના

શરવાડો લેયું તો જુનવાના કાંઈ ફર પડના

ર નથી બેઠો તરફથી ૩૫ આવશે. આક

નીચેનાં કેટલાંક ગુણકારો ગુણીય અને ગુણક
રચીને બેઠો રીતે ગુણકાર કરીએ પણ
જમણ બેઠોને શરખોત આવશે.

૫૪૩૨૧ ૫૬૭૮૯
૫૬૭૮૯ ૫૪૩૨૧

૪૮૮૮૮૮ ૫૬૭૮૯
૪૮૪૫૬૮ ૧૧૩૫૭૮
૩૮૦૨૪૭ ૧૭૭૩૬૭
૩૨૫૮૨૬ ૨૨૭૧૫૬
૨૭૧૬૦૫ ૨૮૩૮૪૫

૩૦૮૪૮૭૨૬૮ ૩૦૮૪૮૭૨૬૮

જો હરકોઈ શખેખાને તેજ શખેખા
કે પાછા ગુણક અને જો ગુણકાર આવે
તેને પાછા તેજ શખેખા, ગુણક અને કે
પરનાણે ગુણે કરી તારે તે દર કે
ગુણકારને તે શખેખાનો ધાત કરીને
કેટું અને તે પેટું બીજા તરીકા કે પ
રનાણે આવે છે જમકે.

૧૨=૧૨નો પેટું બાળ.

૧૨×૧૨=૧૨નો બીજો.

૧૨×૧૨×૧૨=૧૨નો તરો.

૧૨×૧૨×૧૨×૧૨=૧૨નો ચોથો.

બીજા અને તરીકા ધાતને વરગ અને ધન

કરીને મી કોઈ વખતે કેટું. કે ધાતને વારે

ધડીક લખાયા હોઈ તારે કે ધણીજ નગા જે

કેય અને જેટલપડેય તેટલે વાગને કે હર

કતી કાને લગાડીએ જો શખેખાનો ધાત કે

રો હોઈ, તે શખેખાને માથે જટલામે.

ધાત ફરે હોઈ તે આંક બારીક અખતરે મુકે છે

જમકે ૧૨ નો ૫ નો ધાત લખે હોઈ

તારે ૧૨×૧૨×૧૨×૧૨×૧૨ કિંમત

લ

ખાંતે ખંધે - ૧૨' ડિમ લખે છે. ૧૬ ફટકે
- ૧૬x૧૬x૧૬x૧૬x૧૬x૧૬x૧૬x૧૬x
૧૬ શોભનો નવમે ધાત ન રીતથી ધાત
કુનીદ છઠ્ઠી તેને ધાત કરમ કરીને કેહે છે.

શ્રીય પદારથ 'પીગનેઆન'.

‘પાણી-આંક ૨ જો’

[illegible]

જાહેર પાણી રીર અંશની ગરુતીક
પોઝોમેય તીખારે તે પાણીના દર કક ભા
ગના ઘણીજ જોશા ભરેલી હીઝ માલ મતી
નાલમ પડી આમેય પાણીનો જ ભાગ આ
તરાની નજરીકછે ઇંખાને વાણલના તનીઆ
તરફના પાણીની અંદર બાકના પરપોરા
ઊતપન આકેય અને તીખાર પછે કાઈક

જોશીથી પાણીની, શપાતી ઊપર તે આવતી
વેજાઈ શપાત પાણીની અંદર ઊપડે કહી
હી તે સુખમ બારે જોગો' ઊપડન થાઈ છે.
જ વેજાઈ પાણી રેશર અશતુ' થાઈ અને
આઈ પરમાણે તેમા જોગો ઊપડન થાઈ
તી બારે પાણી ઊકલેય દન મનમનુ'.

૫. - પાણી જાહાશુરી ર૧૨ અંશની ગર
 મીડિ આવી, પુગે છે તાંહાશુરી ને આતમની
 ગરમી આપીઆના આવે છે તેના તે પાણી
 ને વધારે ગરમ કરીઆના કામના આનેય
 પણ તીઆર, પુછે ઈમાને પાણીડિ ર૧૨
 અશની ગરમી મેલવીઆ પછે જ વધારે
 આતમની ગરમી આપીઆમા આવેય તેથી
 તે કાંઈ પાણી વધારે ગરમ થતું નથી તા
 ર તે વધારે આવેલી ગરમીનું શુ થાકે છે ?
 કિવા શવાલ ઘણાક વામનીરોગિનાં મન
 ના હોયે. જ્યારે આવે તે મોક્ષછે કે
 પેલી વધારે આવેલી ગરમી પાણીડિતા થતે
 લગ લીડી નથી તીઆરે તે વધારે આવેલ
 ગરમી કાઢાં ગેય થાઈ ગઈ? તેના શુ હી
 પંચિગ થકે આ ?

ક શનાદનેા નવાવ્ય ધણેા મેલેજથી,
અપાર્થ શખાતેા વાશણ મોહેલું પાણી વ,
ધારે ગરન ચાતું નથી તે, જીપરથી શર
નાલમ પડેચકે આતશની ગરનીને તે પાણી
મુતલમ લેતુ નથી પણ તેજ વખતે તે પા
ણીના નલદીથી ખાદ, થાઈ જઈછે અને પા
ણીની શપાતી તરકથી તે ખાદ ઉવાની અ
દર ઊડી જઈછે. આદ પરમાણેતિ પા
ણી ખાદના આકારમા ઊડી ગીઆથી જીપ
મા વાશણ મોહેલા પાણીના નલામા દર ધ
ડીક કાઈક મારેા થાઈછે. ક ખાદ આવ

સની ગરમીથી જો નીકલતો જારી રહેજો.
તો થોડાક સખતના તે વારણે જાહેર
ગણુ પાણી શુકાઈ નહીં બાકના આકાર
ના થઈ નાણુ થઈ જાય.

હવે ગરમી કે જ વધારે આપીઆનાં
આવી હની અને જોના વધારાથી વારણે ના
હેતુ પાણી વધારે ગરમ થાકી નહીં હ
તુ તે શબ્દી ગરમી પેનાં પાણીના થાક
લા બારે લેઈ લીધો. કિતો વાંત ખરીજી
કે જ ગરમ પાણીનો બાક થાક્યો હોતો
તે ગરમ પાણીના કરતા પેના બાક કોઈ
ખી દરજ્જે વધારે ગરમ નથી, ઈઆને પાં
ણી જ ૨૧૨ અંશ ગરમ હોતું તેટલાજ આ
શ ગરમ પેના બાક પણ છે. પણ કાએન
રથાકણ, શાસતરીઓ તથા કીથાન કીલથુરો
ના કીથેના અખતરા ઊપરથી તથા તેઓની
ક બાએ કીથેથી તપાસથી કુ બાએત થક
હીય કે પાણીને ૨૧૨ અંશ ગરમ કરવાને
જેટલી ગરમી જોઈકિય તેના કરતાં ઘણે
દરજ્જે વધારે ગરમી બાકને તેટલાજ આ શ
ગરમ કરવાને માટે જોઈકિય અને આક
પરનાણે બાકને પાણીના જેટલા આ શ ગર
મ કરવાને માટે શબ્દી આતરાથી મજેલી
વધારે ગરમી કાએ લાગે. તારે ઊપલા
શપાલનો નનામ આપણી પતીજ થાક કિવી
ગીને મજીઓ કે પાણી ૨૧૨ અંશ ગરમ થ
કિયા પછે આતરાથી વધારે ગરમીથી તે વધારે
ગરમ થતું નથી તારે તે વધારે આપેલી ગ
રમી કોઈ ગેમ થાઈ ? પણ હવે આપણને
પાણી રીતે માત્રમ પડીકે કે તે પાણી વધા
ર આપેલી ગરમી બાકને પાણી જેટલા અ
શ ગરમ કરવાનાં કાનનાં લાગ્યાં.

કુ બી વધી શબેત થાકિય કે પાં
ણીનાં કોઈક અત્રુક નજીને બરફનાં જોવી
થડી હાલતમાંથી તે છેક ગરમ થાઈ હીક
કે કિવી હાલતનાં લોવવાને માટે જેટલી ગ
રમી જોઈક તેનાં કરતાં શાડા પાચ ઘણી
વધારે ગરમી ૨૧૨ અંશ ગરમ પાણીનાથી
નીકલતો બાક મુશી લીકે.

પાણી બાએ હીકિય તીઆરેન ના
તર તેમાંથી બાક થાકિય કેન કોઈક લીમા
રકું નહીં. પાણી થકું હાકિ ઈઆ ગર
મ હાકિ તેપણ તેમાંથી અટકો કે ઓછો શ
બ્દી વેલાક બાક હીતપન થાકે અને ક
વાત કટલે શુચીતો, શબેત થાઈય કે બરફ
જોવા અતીધણાં ઠંડાં પાણી માથી પણ
બાક નીકલે. પણ ૨૧૨ અંશના ક
રના ઓછા ગરમ પાણીનાથી અથવા
શાધારણ ઠંડા પાણીનાથી બાક જ ની
કલેય તે જુરીત રીતે નીકલેય. હીકલતા
પાણીનાથી બાક જ નીકલેય તેના પાણીનાં
શાલ્યાં લોગમાંથી નીકલેય અને તડીયાંનાં
પાણીનાથી ઘણે વધારે નીકલેય કેમકે
વાગણતા તડીયા તરફ આનન નજીક
આવીઆથી તેની ગરમી તે તરફ સધારે લા
ગે. પેલ શાધારણ પાણીનાથી જ બાક
નીકલેય તે માતર પાણીની ગયાતી ઊપરથી
જ નીકલેય. પાણીની ઊપની શપાતી તર
ફથી જ બાક નીકલેય તે શબ્દો તેજ શપા
તી ઊપરનાં હવાનાં પડ શબ્દો મજી નાઈય.
આક શાધારણ પાણીનાથી જ બાક નીકલે
છે તે હીકલતા પાણીનાથી નીકલતા બાકન
કરતા અતીઆંત ઓછો તથા ઘણેન થી

જો નીકેલે.

જે પરમાણે સનેત ગુઠનાનું, વાદલુ પોતાના ધણિક શુરાખોખા પાણી સુશી લેવાની શક્તી ધરાવેછે તેજ - પરમાણે પાણીની ચપાતી કીપરવુ હવાનુ પડ પેલ પાણી ખાંધી નીકલતા ખાંધને સુશી લેવાની શક્તી ધરાવેછે. હવે વાદલુ, જે પરમાણે પોતાના શુરાખોખા શમાક, કંટકુન, પાણી સુશી શકે એ અને પુર ભરાકિઆ પછી વધારે સુશી શકતુ નથી તેજ પરમાણે હવા પણ પોતાના ખા ગમાક કિંચોત ખાંધ સુશી શકે એ અને પુર ખાકથી ભરાકિઆ પછી વધારે ખાંધ સુશી વાની તે વગર શક્તી ધરાવતી નથી. હા વી હાલતની હવાને ઇંગરેલમા " શામીકિ રેને કચર " ઇખાને ખાકથી, પુર ભરાકિલી હવા કરી દેછે.

રશીફિણ શામાનર આંક ૯ નો

જુદી જુદી માલો જુદી જુદી હી તલહુપથી ગરમીતે રખડના આકારમા ખાહાર કાઢાડે.

જો આપણે કંક લોહોડાતા, અર્ધી ધણા તાનેલા દડાને ખીલાકીપર તાગીકિતો તે પેડો વાર પછી થકો પડગે અને તે થકો કેટલી રીતે પડીઆ તે વગિ આપણને નાંનપુ નોઈછે. ૧ લી, દડાની પેડી ગરમી ખીલાને જહડપથી પથાર થાકિય. ૨ છ તે દડાનો આશ પાંચની હવા ગરમ થકિઆ થી હલકી થાકિય અને કીપર ચહડેય અને તેને બદલે થકી હવા તે દડાની આશ પાશ આવેય. ૩ છ, ખાકીની ગરમી કીરણ

ના ૩૫ હરકત વગર હવાની આશ પાશ ગતી રેકેય કે જે ગરમીને ખાહરની ખીલાકી લઈ લેકિય. ગરમ થાકિલી ચીજા કી રણના રૂપમા ગરમી આપી દેકિય તેની શાખીની આક નીચે જણાવેલા દાખલા કીપર થી થાગે.

જરે આપણે સુલાની શાંખે બેશીકિય તરે આપણને ગરમી લાગેય અને તેનું કારણ આપણે કિમ, શકમલકિય કે સુલાની આશ પાશની હવા ગરમછે—પણ ક વીમાન તદન ખોટોછે કાકિ જે જરે આપણે સુલા અગત હર કાઈ આશો - પરકો કીકિય તા આપણને ગરમી લાગતી નથી. તે કીપરથ ખોલો રીતે શાંખેત થાકિય કે હવા ગરમ નથી પણ સુલાના આતશ ગરમીને કીરણ ના રૂપમા ચોકલેય. જરે વાદલા ધણા હોય એ અને વરસાદ આવવાનો હોકિય તારે આપણને ગરમી ધણી લાગેય તેનું કારણ કે આપણી તખીનની ગરમી કીરણના રૂપમા આશમાન કીપર જાકિય અને તે ક રણે વાદલાઓથી અટકેય તેથી કરીને આપણને ગરમી વધારે લાગેય.

જુદી જુદી ચીજો જુદી જુદી જહડ પથી ગરમીને કીરણના રૂપમા આપી દેકિય તેના આક નીચે જણાવેલા કોઠો ટાંકીકિય.

જેથ	૧૦૦
લખવાના કાગળ	૬૮
કરાકીન ગાસા	૬૦
ખાંધ	૬૫
સીદર	૮૦
પેલ ચળેગો	૭૫
કીટાકિલું શીથુ	૪૫

મિકીમેકુ શીયુ ..... ૧૯ ન્યેંગ
 ૪૩૫કતુ-લોડોડુ ..... ૧૫ ..
 મીચ નહપકી ધાતુઓ... ૧૨..

જ ચીન્ના ની શપાતી ધણી ગાફ
 ને નહુલકતી હોઈએ તે ચીન્ના ગરમીને કી
 ણના આકારમા ધણી થોડી આપીદઈએ
 ટુદી જુદી ચીન્ના, જુદી, જુદી નહુલપથી ગ
 મીને કીરણના આકારમા બાહ્યાર કાહા
 ય તેના ફાઈદાઓ આપણે નીચે જણાવો
 ા. મુખ્ય લઈએ. જ્યોત્તિ, ગરમીને
 િરણના રૂપમાં ધણી થોડી બાહ્યાર કાહા
 ય તે ચીન્ના ધણી આશનેથી થડી થા
 ય અને જો આપણે હરેક કોઈ ચીન્ને
 જોવારવેર ગરમીરાખવી હોઈતા તેચીન્ને
 થી, નહુલકતી શપાતીના વાશણમાં રાખવી
 ાઈક અને જો આપણને હર કોઈ ચીન્ન
 ધણી નહુલથી થડીપાડવી હોઈતા તેને
 વાશણમાં મુકવીજોઈક કે જવાશણ ગર
 કીરણના રૂપમાં ધણી જ્યોત્તિથી બાહ્યે
 આપીદઈએ આપણે જે કલાઈના કક
 યા આકારના વાશણે લઈએ અને કક
 અને હરકોઈ રંગમાં રંગીક અને બી
 વાશણની શપાતીને ધણી નહુલકતી ક
 અને તે બેજી વાશણને ગરમપાલીથી
 કક થડા આરકામા લઈજોઈતા ર
 શણ નાહેવું પાણી બીજાવાશણમાના
 નીથી થડુ પડતે કાંકે તે રંગે
 જાણની શપાતી ગરમીને કીરણના રૂ
 બાહ્યાર કાહાડવાની વધારે શક્તી થરા
 કન પરમાણે બેજી વાશણમાં થડુ પા
 ભરીક અને ચુસા ની શામળે કકન વ
 કીકીકીતા તે રંગેલા વાશણ નાહેવું

પાણી બીજાવાશણ માહેના કરતાં વધારે ગ
 રમથો કાંકે તે આનંદની ગરમીને ર ગેલુ
 નાશણ બીજાવાશણના કરતા વધારે નહુલપ
 થી ચુસીનેકય. ક જીપરમાં બોલીરીને મા
 રૂપ પકંચ કે જ્યોત્તિને ગરમીને કીરણના રૂ
 પમાં ધણી નહુલપથી બાહ્યાર કાહાડેય તેચી
 ને ગરમીને ચુશી પાંચ જ્યોત્તિથી લેઈએ.
 આકરીકા ખંડેલુ શાહારા નામનું
 નંગન કે જ શકુનારથી તે શાનવેર યંત્રોને
 ગરમવાઈપ તોહા રાંતના ગરમીને કીરણની
 નહુલપથી કીરણના રૂપમાં આપી દઈએ કે
 વારે ઘડીક જનીન જીપર બરફ બ ઘાઈ બક
 ન. રંગીન ચીન્ના ગરમીને જુદીજુદી ના
 હુલપથી ચુસીનેકય તેના દાખલે નીચે જ
 ણાવીમા મુજગછે. જો આપણે જુદા જુદા
 રંગના કપડા લેઈક અને કક કક રંગના
 કપડામા બરફને બાવીક અને તડકામાં મુકી
 કીતા કાસા રંગના કપડામાંજીવું બરફ બરા
 યો કરતાં જ્યોત્તિથી પંગલીનને કાંકે ક
 રંગનું કપડુ ગરમીને જ્યોત્તિથી ચુશી લઈને
 બરફને પગસાવીનાખે. શરદ રંગના કપડા
 નાહેવું બરફ ગજીથી છેજે, પગસતો કાંકે, ક
 રંગના કપડામાં ગરમી ચુસીલેવને ધણી થો
 ડી શક્તી. તમચુઓના કપડા ધણુ કરીને શ
 રદ રંગના હોઈએ તેનું આકારલેઈકે ક જા
 નું કપડુ ગરમીને ધણી થોડી ચુસીનેકય.

અશ્વતરી.

જો રે પરીતની શ્વેદર ક
 નેઆ કાહાપણની શીખામણેને શાલજવાને
 કાનુ ધર અને શર્માઈના કાંકાને તાહારાદ

લખા - પુરતી રીને - જિણાડ કે તેમકરેઆથી
નાહારા' મનના - રંજક 'શુભેથી તાહારી
ગીફલુ તેજ વધે અને ગુણમના કુલ શર
ખી જે તારી પુમશુરનીછે તે તેણે તેજ કંમ
મદિઆ પછે પણ પોતાની નીકાશ રાખશે.

તાહારી જુનાનીના આહારના
તથા અમદગીની શકુનરમાં-જાહારે માણસ
તાહારી ઊપર પોતાની નજર ખુશોથી
દોડાવે તાહારે આ 'નેકઅગરની તુ તેમના
જોડે નું શમદોને ખમરદારીથી શાલવજે-
તાહારાદીને 'પુમશુરની' તાહારા હાથના રા
ખજે અને તેમના કુશલતાણીના નરમ શ
ખદોને શાખજની ના.

ઈઆદ રાખ કે તું માણગની ઈઆ
ગીએ શાહુવીજે, એમ નહી કે તેહના હ
વશની દાગીજે- તાહારી હજીઆતીની મક
શુ- ફલજે કે તેહને 'તુ' - અનીગીની મહન
તોઆ મદદ કરે, તાહારા પેઆરથી તેહને ખુ
શીરાખે અને તેહની ખમરદાગીના અવેજના
તેને પેઆરના મધુર શમદો રાખલાવે. ફવી અ
શનગી કોણજે કે જે મગુગના દીને છહીતી
લીક તથા જે પરીનીરાખે ફહવે તેને છહી
તી લેક અને તેહના દીનેમાં પોતાની જોહ
ખનનો અમન્ય મવાવે ?

જા ! પેસોતરક કેહનીક અસનરી
પોતાની કુમારી વફનો ખુમ શુરતી લેજી
ફહેજે, તેહનો મનના જોહાડજે અને તેહના
રૂપ ઊપર લાજ છે.

તેહના હાથમાં કામજે અને આદેર
મહલનાથી તે નાખુશીજે.

તેણીકે મધુરદાર પેહુરવાશ પેહુરજો
જે- તે પેરજગારોથી ખોરાક લીકજે-અ
ને ફકે તેજદાર તાજનો પે નમનરૂપે ત

થા શાજેગઈ તેહના નાથાની આશપાશ ફરી
વજેલી નજરઆવેજે.

તેહની જમાન ઊપર ગાફલ રહે
જે-અને તેહનાં જોડાનાથી મનની નીકા
શનો નીકા શમદો નીકલેજે.

તેહનો શરૂના શમદોમાં મરીઆદ
કેડજે અને તેહના જમાનમાં નરેનાશ તથા
જમાઈ બીરાજેજે-આધાન પણ તથા તાક
જેતરી તેહની અમદગીના ઊપદેગજે અને તે
હનો ખદનો તેહને શુખ તથા વેગથી મનેજે-
તેહના કદમ આગત કાહાપણ માલેજે અને
તેહના જમાણા હાથપર નેકી રહેજે.

તેહની નજરમાં નરનાશ તથા ખી
આર માહુ મપડેજે પણ 'દાનાઈ' પોતાની
અમલની લાકીકી શુરા-તેહના 'કપોલ' ઊપર
જેગજે. ખમરેલ આદનીની જમાન તેહની
હમુરમાં સુપકીદી પકડેજે અને તેહની ને
કીની દહશનથીને સુપકીદો રહેજે.

જારે સુમલી તેહના પર માહુ પ
ડની હોડજે-મને ફકે જોડેથી 'બીજ' જો
ડાડે તેહની પડોગજની તારાફ મનાડજે તો
ર જાકે તે શાગ મનાવવી તે 'વીજે પો
તાયું' જોડોડુ જોડાડતી નથી'તો પણ પો
તાના જોડોડાં ઊપર, તે 'સુપકીદીની આગ
લી રાખેજે.

તેના હજીઆના શરૂવતું જતું ઈમ
છવાયું જે તેથી કોઈ તરફથી પાસેને હુંડા
ડની આશા રાખતી નથી.

જે પુરૂશ ફવી, અસનરીને પોતાની
ખાકીકી કરે તેજ ખરેખરો પુરૂશ કેહેવાઈ ત
થા. જે ખાલક ફવી અસનરીને પોતાની ના
તા કરી કેહે તે ખાલક ખરેખર શુ ખી જા

તે પોતાના ઘરમા વડપણ ભાગરેલે અને
શકા પુગવેન રહેલે. તે અકનથી ફરમારે
અને તેના ફરમાનને શરવ કોઈ તાકિએ
રહેલે.

તે જોડોટ પરીલીક લીડે પોતાનાં
અંત્ર લીપર ચીત લગાડે અને શરવ કોઈને
તે પોતાનું કામ સોંપે.

પોતાના કુટુંબની અમર દારી રાખની
અને તેની પુત્રીની, તેના કામ લીપર તે પો
ધીઆન લગાડે અને તેના આખા ઘર
કચારની સાથે શેષા નમર આવેલે તેની
હાથ બેઠી જોડવણથી તેના ભરપારને આ
તથા હમત મને અને તેની વાખવાખી
મક્કીને તે મનમા પુગીરહેલે.

તે પોતાના બાલકોના મનને દાહાપણ
કુધારેલે તથા પોતાની ભક્તી આજને દા
હો બનવાપીને તેમની આત્ર શુવારેલે, તે
મોની જુનાનીમાં તેના બોલને કાફિલે ક
નેગણેલે અને તેની આખની અશારતપીજ
આ તાકિએ દાર રહેલે. તે બોલે કિટવા
તેના આકરે લોડેલે તે બનવાને કિટવા
તેનું કામ પાર પડેલે, કાંઈ તે શપ્તી
મારા પરીતથી કરેલે અને તેની પરીતથી
તેના પગમા પાંખની પેઠે લીડવાનું જો
આવેલે.

શુખની વખતે તે હુખાલી નથી તેમ દુખ
પી વખતે પોતાના બાલકોના નખતને ધીર
નથી રૂન વાલેલે.

તેની નસાહતથી તેના ઘણીની શક
કેડેલે તથા તે તેને ભારી પડતો નથી, તે
પોતાનું દીમ તેની આગવ બોલુ કરેલે
તેથી તેને હીસાગા મનેલે. જો પુરુષ કવી

મગરોને પોતાની બાલકી કરે તથા જો
માલક કવી અગમીને પોતાની માતા કરો
કેડે તે પુરુષ તથા તે માલક અરેખરા, શુ
ખી થાક.

ઈમાનદારી.

ઈમાનદારીથી, ઈઆને, જો
માણસ જાન પોતાના પ્રાંધા રોજગારમા ઈ
માનદારીથી અને શનાઈથી નહી ચોડતા તે
એને શું શું ગેરફાઈઓ થાકિય, વપ્રા તેમ
ની બેઈમાનીથી નેનવેલા પદશાં ઈઆ
દોતત કેની રીને તારા પામેય તે વીગેને
કુંક વીચાર અને તેના દાખતા હોમા હોમા
ગ ગલીર, વાંચનાગઓની ગેવામા, દાખત ક
રવાને સુકતા નવો.

હોમાઈ આગત કહીશી હંતુ કે માણસ
માતરને પોતાનાં ધામા ઈમાનદારીને આ
મક્કની આગત, રાખરી કે તથા બેકુફ ફાઈ
દા આઈ કુની માનો અને તેના પેક્કી કુની
આમા હાગત શમે અને વસો તે સીંગે કે
ટકાઈક દાખતાઓ વાચનારાઓની પેનીજ
દાખત આપી મા હોમા. હોમે જ માણસ પોને
હોમે ધ ધા રોજગારમા બેઈમાન રહેલે તેનો
શું હાલ થાકિય તે જુઓ. જાણે કિક માણસ
હોમા કવી બેઈમાની કરેય કેન્ને ચોડુક વેર
તો વડન શુપત અને લોકોને અનમાણી રહેય
તોપણ પછી તે વધારે વાર ટકતી નથી કેન્ને
તેની બેઈમાની આજુનજે, કિટવેકે ચોડાઈક
નહીના પછી જાર તેની બોટાઈ, કાવતર
અને બેઈમાની માલમ પડેય તારે કોઈ બી
તેનો વાંચનાગ કરતું નથી, કોઈ તેનો માલ
ખરીદ કરતું નથી, કોઈ તેને આખર આપ

તુ નથી, કેજ વગર માણસની છત્રીન ખો
 ટીકેટલાક છે, ટુંકામાં કહીશો તે માણસ
 પોતા હાડકામાં ખાખાવ્યો અને જે આમર
 થાક્યો—અને જોરે કિયું થાકે તારે તે પોતા
 ના કુંડુ મને શી રીતે પાતે વાઈ ? હવે હી
 અમ આપણે જોઈએ કે કને ખાતર તેના
 ખાતર જોડાશે, તેની ખાડીને અને તેના ખા
 ખાપણે (જો જોડાશે) દુખ મળુ પડે, તુમે
 મરણ પડે અને જો જોડાશે તે મરણ નથી.

વતી જો તેનું કાવતરું અને જેડા
 ની મપારેવનન મરણનું જોડાશે તેના શરકા
 શી અમલકારે પાતે જનશર મુકી જો સામે
 થાકે તો તેન કેવી શીખણ કરે તે કેડેગઈ
 નહીં શખાતું. ગીરીક દેશના, પડેકાક કે
 મરંથ પરગત કીચેય તેના પરમશરણું બી
 ખાત કરતી મખને તે રાખે કે " સખાઈ
 (જમાનારી) કે ખોશાનુ સમીર. " જોડે
 કે વરણન તરક કસ પીતરે તેપણ કે જો
 પરથી સાથ માવત પડેયો શવ શકનીસંત
 પરનેશર જમાનાસ માણાને પોતાના
 કરીને નાંખે.

આકે નીચેના શખતા ઊપરથી શા
 માવત પડેયો જે જમાન વેપારીઓની
 જ હાલ આકે કુનીયાની અતર થાઈમ.

કેડ કે અણે કે લાગરમાં રોડ
 િને આડે પુરો પાડવાને ઈજારો લીધે હ
 ન. આડે અપમાં વડે અને તેથી પડ
 ન વપારે મોં કેવી ઈચ્છાથી તેણે તે અ
 ના કિયું કાંઈ જોવા ચાડીકે કે નથી ને
 નનારા અણોની તનશરનીઆ અની
 િજારો થવા મંડીઓ આકે જેડાનીનુ

કાવતરું જાણના રાહડા ટકીકે નહીં ઈ
 આને વઈદો પોતાની અતમાસ ઊપરથી કે
 વે અંત લાગીયા કે ખાતાની ચીજોના કા
 ઈ પણ કાવતરું થાક્યો. જુઓ ! ખરું
 કાવતરુંતો જાણાડ આવીકે. તેની ઊપર
 શુભકુ સામેલ થાક્યો અને તેની શીખ
 સામાં તેને જનન શુરી દેશ નીકાલ કીધો.
 અજગમ! કિવાનામી તેઓનો શુભ નરમ
 પડ્યા નહીં. તેના ખપા જેડાનીથી મે
 લવેલા પડ્યા પણ શરકારે નપત કીધા કેજ
 થો તેના કુંડુ ખ કંગાડી હાવતના રવી મ
 ક્યાં. અરે ! આ કેડ જેડાનીથી શુ ત
 ના હાલ થાક્યા !

વતી કેડપણ મરમમાં કિયે જેડાની
 કરતાની છુટ આપીનથી ઈખાને તે ખોશાડ કા
 કિયાથી જીવુ છે તારે જોરે કેડ વાનનીનન ઈ
 શરમ કોડોના મરમખુગતકથી હાકે, પછી શુભ
 વમાની કે હી રો—પાશી કે કીરીશથીખાત,
 તારે જોડે પણ મણાતેથી જીવેનાથી પેના
 ના બાઈમં અને કુખીકરે તારે શુ ખોશ તેને શી
 ખમાનકો કરશે અરે ! કિતો મોટી કમાવડ
 તારે પરમશર તેની ઊપર રીડમરડ તેના
 શુ નવઈ !

અથવાહોઆંની ખખરોનો ખાર.

શુખખાઈની પાલીશના વડા
 માણસાઈ મીંગાડી અજગમ જુડા મપત.
 ખવાને જ અને જાડ મેજેખામાં અજેજે, છે
 તે અનેખાડીવિનો કુખંજો અખાઈની શુખી
 મ કોરકેમ અણવવ ને વાડને જેડ પરમહો
 નથી મી. લીમ વડીવને લાંબથી કામ મ

લાવવાને બગી કરેઆમા આવોગીછે.

ગડિઆ બુધવારનેદ ને ઇ ગડાડોનેજીવ અ તરે આવી પુગોછે. ૬ મલ શાયે હેઠે ન જ લાવેલા એગેનના શનામારો અપણને મલી આપેઆમ.

“ શમીટરી ” ની ખટ્ટરી કરેઅ લો કોઈ પોતાને હાથ ફીધીછે. ૬ વોકોઈ શી આગરોપોતની ઇગલની નગા પણ કેટલી કંઈ તેપો શાયે પોતાને શામીન લીધીછે.

વેકાઈ જાલડાડ ચાલી હીની તેડેઓ કરે અ જોકોનાં આરંભો આદમીઓ મારેઆ ગી આપેઆમ.

રૂશીઆનપુ ગેખારીશન લશકરધાજી નાંકોમેદ થાઈ પડેગીછે.

કુચ લીધામા આવેગોઅ અને રૂશી આનની કેટલીક ઇશીટીમરો તથા ખારકો ને પાકનાલ કીધામા આવેઅ છે.

ઇંગીપેટરીખાને હવડા ઘણુ નજપુન કી ધામો આવેગોઅ અને શીમાશરોપોત ઊપર ૬ કસ પી લશકર હોમમે કરેગી નવુ હુતુ.

ટેકાપ પરમાલે અ લના મહીનોની તા રીખ રૂપે મેને અપાર પછી કંઈ કંઈ આગલે આપણી પરેશીએ પરી કડાકને નાનો ડીરકટર તપની પેઠે જોનાં કેલવણી ખા આવેછે.

તાં અરગકીન શર નંમરો ઇનશીટીગીશનની. જાણાખાત લેવાને આવેઓ હોતે વેકાઈ પ ચાકિતગા કેટલાઈ ૬ મેનમરો હાજર થાકિઆહાં પેડેલલા વ રગના કેટલાઈક વીનીખારથી જોને ૬ ગર

હાથે તેપગેઆ અને પછે દરકંઈ વરગમ કરીને છાકરઓનો અમઅશ જાઈ ૬ અ સુહમ ઘણે ખુશી થાકિઓ. ૬ મલેશોના પરીનગીપ લ પાનથો કેટલીક અગેનની અ

અજી મેલવીને તથા પંનચાકિતના મેનપારે આપે આઈ ખાનાં વીને કેટલીક વાતચીત કીલા, પછી એક વાગે ૬ ગંગહમ રવાના થાકિઓ.

આપણ કેલવણી ખાનાંના ડીરકટર ની અરગકીને પોતાની શખી શોધના દેખા ડીને શરકારની તરફથી હેઠે નજાનેઓ કી મતી, પુરશાકી “ નેટીવે એગેવેલેનટ લાઈમ રેરો ” નાંમનાં પુરશક, ખાનાંને લટઆપેઆછે ૨૦ વાલમ, કીચીસને અ પાવેગી, ઇંગી શાય અ કની તનારીખના.

૨ વાલમ મેકાલીક ખાનાંનેકી ઇંગલ ૬ દેશની તવાગીખના.

૧ વાલમ મેકાલીના ભાશાલ. ૨

૨ વાલમ મેકલીના રેશાલાના.

૧ વાલમ ફલરીનશરને ખનાવેકી હી નજુઆનની તવારીખના.

૧ વાલમ ઇશકાટના પુશનકો ખામેતુ

૧ વાલમ એકનના રેશાલ વીમેતુ.

દીલથી એગેવેલેનો નજાવેમ દે માલ તા મહીનાની તારીખ ૪ થીને દીને નવી દાખજા. લોનને હુશાયે એગલ ખાનેની પામ ટકાના હીમા કેલવણી લાખ ૩ શરકારી તીમેરો પીયા ભરકિઆ હતા.

આપણી શુપરીમ કોરટના હુમશીઆ મી નારાકલ દીનાવાયલ્ડ ઇસમેલ કી આજ કોરટમા તરોગ નડકની પુરશીક ખીરાતવાને નાપાડી તેથી ૬ નગા ઘણુ કરીને નીં કચ ઇ લોકને મલે કંઈ શમ લાં કચ.

આઈ “ પારશી મીનર ” નું પંતર સુનનના અમઅમરો છપાખાનામા હોરન નજ દાલોગઈ પરીનટરે નાલેકને વાગેને છાપી પરગટ ફીધુછે.

પારસી મિત્ર

ધંજાને

પારસીઓની નીતીની તથા દેલવણીની અને સંશારી

હાલત સુધારનાર પત્ર.

The Parsi Friend

Devoted to the intellectual and moral elevation

and the social well-being of the Parsis.

પુશ્પક ૧૫૬. શનિવાર તારીખ ૩૦ મી જુન ૧૮૫૫. આંક ૧૫ મો.

ચિત વણી

પારસી મીત્રના ધરાકોને વાશને.

ચિત વણી આપી આમાં આપને
છે કે ન ધરાકોને આઈ પત્ર ખાખર ન
હી પુત્ર હોઈતા તેઓડ પોતાના નામ કે
૨ મો શર ન મોદછ જીમહાઈની નીશા
લખા મોકલવા અથવા ધોળીવગાવ ઊપર ૩
જીમહાઈ રેત નછ ફરમા મારાતરની નીશા
લખા મોકલવા કે નહી તેઓને નલદીથી
પોહોઆડીઆ મા આવશે અને હવેથી ને શા
હોએને નહી પુગે તેઓડ પછે સોરેઓની
કરીને ફકે એવખતે તશદી લઈ ઊપલી ન
ગાડ પોતાનો નામ તથા રહેઠાણ ખરાખર
લખી મોકલવા. હાલવેર ને માલેશ વેહે મ

તુ હવે તેને ખરાખર કરી ફકે આપાક
અને ધંજાનદાર માલેશને ફ કામ રોપીગો
છે અને હવેથી પુરતી રીતે આશા રાખીક
મકે હમારા ધરાકોની રેવા મન મારતી રી
તે પુરી પાડવામા આવશે.

The public weekly lecture be-
fore the Sir Jamesjee Jyeebhoy
Philosophic Institute will be deli-
vered next Wednesday evening by
Byramjee Khursetjee, Esq. The
subject will be—The probable
effects upon India of the new Mer-
cantile relations between India and
England formed by the establish-
ment of a Parsee Mercantile firm
in London

Should the rain be such as to

prevent attendance, the lecture will be postponed.

The greatest philanthropist of the age, and the founder of our Institution, Sir Jamsetjee Jejeebhoy, attained his seventy-third year yesterday, the 28th of June. The happy occasion of the return of his birth-day was celebrated by more than three hundred members of his own household, by a far larger number of relatives and friends, and by a still greater number of youth in various places who are enjoying the blessings of a good education which he has provided for them. We offer the venerable Knight,—our beloved benefactor, our most hearty congratulations on this happy occasion, and our most ardent wishes that he may still live to see many happy returns of it.

Sir Jamsetjee Jejeebhoy has erected his own monument—a memorial more enduring than brass. It does not consist of a useless pile of masonry, to be gazed at by the idle; but of noble public works, executed for purposes of benevolence—to improve his country, to promote the comfort of the people generally, and to provide for the intellectual, moral, and social elevation of his own people. These works are all of such a nature, that they will always continue to be as useful and beneficial as they are at present. Sir Jamsetjee will, therefore, live in the memory and affection of all future generations in this Presidency. It will afford

unfeigned joy to all our readers to know that, notwithstanding the infirmities of age, the venerable Knight is in good health and excellent spirits. Long live the man of great benevolence!

The following is the synopsis of the course of lectures to be delivered by the Perry Professor of Jurisprudence in the Elphinstone Institution.

General Jurisprudence—A general survey will be taken of Law as a Science, in reference chiefly to the views propounded in Reddie's Inquiries, Austin's Province of Jurisprudence, and Whewell's Elements of Morality including Politics, in about forty Lectures; which will proceed as nearly as possible in the following order—5 introductory and Historical, 2 on Classification, 3 on Universal Personal Rights, as of life, liberty, reputation, &c. 6 on Rights of Property in external things, 7 on Rights *in personam*, or to the services or obligations of other persons, 6 on Family Rights, 7 on Succession; and 4 on Political Rights.

Special Courses proposed to be delivered in future Terms, for the benefit of such Students as may be desirous, after having passed through the above Course, to continue the study of Law as a distinct branch.

1. *Commercial Jurisprudence*, as exhibiting the purest form of private substantive Law, National as well as International.

2 The Law of evidence.

3 Principles of Criminal Law, and the Penal Code

4 The mixed Titles of private substantive Law, with more special references to the Hindu and Mahomedan Laws of Succession

5 Principles of Civil Procedure

We would remind our readers that the class will commence on Monday next, the 2nd proximo, at 5 o'clock P M. It is very gratifying to know that a large number have enrolled their names as students of law in connection with this class, gratifying indeed to find that so many stood ready, and waiting, to avail themselves of the first advantage of this kind that should be offered to them. It shows that the desire of our young men to be advanced to more elevated, influential, and useful positions in Society is accompanied by an equally ardent desire to be well qualified for such positions.

The course which Professor Reid has marked out is a very judicious one. It commences with a general survey of Law as a science, - an exposition of its grand principles &c &c, and then proceeds to the consideration of private substantive law in its various branches. The learned Professor labors under a disadvantage in not having a text book to recommend to his students. It is well known, however, that there is no such text

book. We are glad to hear that the zeal of the Professor is supplying this want. He has prepared a small manual for the immediate use of his students, and will have a more extended and complete text-book ready for them before the commencement of another session. It would be of great advantage to the students to have a general knowledge beforehand of the subject they are about to study: for this purpose, we would recommend them to read an admirable article on the Government and Laws of England, especially the second part, on the Laws, contained in the last number of the new edition of the Encyclopedia Britannica, and written by William Empson, Esq, Professor of the Laws of England at the East India College.

Our limited space does not permit of our giving an extended notice of the last annual Report of the Grant Medical College. It is the less necessary as our able daily journals have already done so. The Grant Medical College, in its character and design, is a very noble institution, and viewed merely as an educational seminary, it is unrivalled in this Presidency in respect to completeness and efficiency. It is supplying one of the greatest wants of the country—furnishing medical practitioners possessing a scientific knowledge of diseases and then appropriate re-

medics, and at the same time, it is sending forth men well qualified to promote the cause of national progress, and intelligently and conscientiously to act the part of philanthropists and patriots. The College, under the Acting Principalship of Mr Peet, is in the most flourishing condition, and quite abreast with similar institutions in Europe. Its curriculum of study embraces every subject with which a medical practitioner should be acquainted; its faculty consists of a body of able Doctors of Medicine, large enough to afford a teacher for each branch of medical study; its means of giving clinical instruction in every department are abundantly ample as are also the opportunities which its students enjoy of medical and surgical practice. The number of students is yearly on the increase, and the college keeps pace with the march of medical science in all its branches. The Sir Jamsetjee Jejeebhoy Parsa Benevolent Institution makes a point of continually keeping before the minds of its students the great advantages offered to them by the Medical College, and of urging them to avail themselves of them. Without further observations on the Report, we shall make a few general remarks on the past history of medicine.

The history of medicine from its origin to the present day is rich in instruction to every reflecting mind. We see in it the origin and

history of those influences which have retarded or promoted the progress of medical science.

The hungry avidity with which the science of medicine has seized upon every new doctrine and every new discovery which have, from time to time, varied the phases of human opinion, suggests to the mind the image of the genius of famine standing upon the shore of the stream of time, now, watching in moody silence its noiseless flow, now clutching with clamorous eagerness any object that may float within its reach and perhaps soon quitting its hold to grasp at some new floating body that may happen to catch its eye. At an age when thinking minds were involved in the mazes of an idolatrous superstition, the practice of medicine consisted in the application of mystical rites and ceremonies; and books which treated of astrology and magic were the elementary treatises which constituted a necessary introduction to the practice of the healing art. When the philosophy of Pythagoras arose, this was seized upon as a basis of medical science. When the Philosophy of mechanics came into vogue, the human body was forthwith converted into a machine, and all diseases and all remedies became mechanical forces. The chemical discoveries of the alchemists soon transformed the body into a chemical laboratory, and all the phenomena of health and disease were reduced to fermenta-

tion and the play of affinities between acids and alkalis. The spiritualism of Van Helmont and Stahl seems to have sprouted up from the fertile soil of scholastic metaphysics. The discoveries of Haller, and particularly his doctrine of irritability and sensibility, laid the foundation for Cullen's doctrine of spasm and atony, and for Brown's Sthenic and asthenic pathology. We might show how many other prevailing theories and doctrines have exerted their influence from time to time on medical science. This only prove the truly progressive character of the science, and that it is open to new light from any quarter.

ગણીત, શાસ્ત્ર—આંક ૮ મો.

ગણિતમાં બે આંકમાં કુમેલ
કે ગુણકાર કરવાની રીત અને તેહના કા
રણે શુદ્ધભવિયા હતા. આંક વખતે ભા
ગાકારની રીત અને કાગણે શુદ્ધભવના મા
નીકિય. ભાગાકાર કે બાદબાકીની રીત
તછે. જો કવો શવાલ કોઈ કરેકે ૨૧૦
ના કવો રીતે કટકા કરીકે જોઈ દર કેક
કટકાના ૧૫ આંકે તારે તેવા તેવા કેટલા
કટકા કે રાખેઆગા થાઈ શખને ૧ આંકે શ
વાલને જવાબ શોડોવી કાહાકવાની રીતને
ભાગાકાર કરીને કેહેછે. ૨૧૦ ને ભાગી
અ અને ૧૫ ને ભાગક કરીને કેહેછે. કે
દાખલો કરવાની રહેલી રીત આંકે પેહેલા
૨૧૦ માંથી ૧૫ બાદ કરો, વલી ન રહે તે

માંથી ૧૫ બાદ કરો અને કન પરમાણે
જાહાશુધી, બાકી કાઈ નહી રહે તાહાશુધી
અથવા બાકી કવો રહેકે જમાંથી ૧૫ બાદ
નહી આંકે તાહાશુધી કરેમા કરો અને કે
પરમાણે કેટલી વખત બાદ થાઈઆ તે ગણ
વું ને આવે તે જવાબ. કે દાખલો બાજુ
કે કીચો.

૨૧૦ પેહેલ વેહલાં ૨૧૦ માંથી ૧૫
૧૫ ૧ બાદ કીધા તારે બાકી રહેઆ
— ૧૬૫ વલી ખીખ ૧૫ બાદ કી
૧૬૫ થા તારે બાકી રહેઆ ૧૮૦ કે
— ૧૫ ૧ પરમાણે કરતા છેક ૧૫ વધ્યા
— તારે ૧૫ માંથી ૧૫ બાદ કીધા
૧૮૦ તારે બાકી કાઈ વધી નહીં હુ
— ૧૫ ૧ વે પુદર કેટલી વખત બાદ થા
— આ તે જારે ગણીકિય તારે ૧૪
૧૬૫ માલમ પડેછે. કે બીપરવી મા
— ૧૫ ૧ લમ પડેકે કે ૨૧૦ કે ૧૪ ૫
— દરની બરાબરછે કે રીત શરવે
૧૫૦ થી ગેહેલીછે અને ને કાહાકકાથી
— ૧૫ ૧ પણ થાઈ શખેછે. પેહેલવેહેલા
— ૨૧૦ કાહાકકા લઈને તેમાંથી
૧૩૫ ૧૫ કાહાકકાની કેકે દગલી બા
— ૧૫ ૧ હેર કાહાકો પછી ખીચ— પછી
— તરીછ કે પરમાણે જાહાશુધી
૧૨૦ બાકી નહી રહે તાહાશુધી કરો
— ૧૫ ૧ અને પછી કેટલી દગલી થાઈછે
— તે ગણશુ તો ૧૪ માલમ પડેછે.
૧૦૫ ભાગાકાર ને છે તે ગુણકાર
— ૧૫ ૧ થી બીજોછે. ગુણકારના કેટ
— લીકેકે દગલીઆ આપણને આ

૯૦ પેલી હોડિ છે. જમા કાઢાકડા
 ૧૫ ૧ ની શરખી શખેઆ હોડિ છે
 અને બધા મલીને કેટલા કા
 ૭૫ કાકડા થાય તે નામેલા હોડિ છે
 ૧૫ ૧ પણ લાગાકારમાં તો બધા મલી
 ને કેટલા કાકડાકડા છે તે અને દ
 ૬૦ ૨ કક ઢગલીમાં કેટલા છે તે
 ૧૫ ૧ આપણે નાંણીક છે અને શખલી
 કેટલી ઢગલી છે તે નાણુ છે અ
 ૪૫ થવા શખલા કેટલા કાકડાકડા છે
 ૧૫ ૧ અને તેની કેટલી ઢગલી છે તે ના
 છીડિ છે અને દર કકમાં કેટલા
 ૩૦ કાકડાકડા છે તે નાણુ છે. ગડ
 ૧૫ ૧ આ દાખલા હોડિ કવો લીધો
 હોતો કે જોકેમાં ૧૫ ની શખેઆ
 ૧૫ કાંઈ પણ વેચેઆ, વગર શખાઈ
 ૧૫ ૧ શખે પણ કમ કાંઈ હમેશ ખનજી
 નથી. જોકે ૨૧૭ લેચો અને આગલનીન
 માફક ૧૫ બાદ કરતા જાયો તારે બાકી ૭
 રેડો જમાથી ૧૫ બાદ થઈ શખો નહી.
 તારે આપણે કમ કહી શખીક કે ૨૧૭ ને
 ૫૪૨ લાગણુ તો લાગાકાર ૧૪ આવશે અ
 ને બાકી ૭ રેડો ઇમાને ૨૧૭=૧૫×૧૪
 +૭૦ કમ પરમાણે ૮૫=૮×૮+૪૦ ના
 આપણે ૨૧૦ નાં કેટલાક કટકા કરીક
 અને પછી તે દરક કટકાને ૧૫ ક લાગ
 હોતો જ લાગાકારો આપણે તેમને શરવા
 લો ૨૧૦ ને ૧૫ ક લાગીઆથી જ લાગા
 કાર આવેતો તેહની બરાબર થાયો જમા
 ૬૦=૧૫×૪ કે ૨૧૦=૬૦+૩૦+૪૫
 ૩૦=૧૫×૨ +૭૫ તારે ૨૧૦=૧૫×

૪૫=૧૫×૩ ૪+૧૫×૩+૧૫×૨+
 ૭૫=૧૫×૫ ૧૫×૫=૧૫×૧૪
 કમ પરમાણે ૨૧૦=૨૦૦+૧૦+૦ હવે
 ૨૦૦=૧૫×૧૩+ ૫
 ૧૦=૧૫× ૦+૧૦
 ૦=૧૫×૦ + ૦
 તેટલા વાચને ૨૦૦+૧૦+૦ ને ૧૫ ક ૧૩
 વખત લાગ જાડિ છે અને બાકી ૧૦+ ૫=
 ૧૫ રહી છે પણ ૧૫ ને મોતાને ૧૫ ક કક
 વખત લાગાડિ છે તારે ૨૧૦ ને ૧૫ ક ૧૩+૧
 કટલે ૧૪ વખત લાગ જાયો
 આ ક દાખલાઓમાં આપણે કક પદ
 રથી વધારે નહી બાદ કરતા જ્યો ક બા
 ગાકાર કાકડાવાની રીત ગેહલી માલમ પ
 કે પણ ના આપણે બેક પ નદર અથવા
 ૩ પ નદર કેટલા થાડિ છે તે ના નાણતા
 હોડિતો આપણે તે બાદ કીધાથી જનદીથી
 નીકાલ લાવીક. પણ આપણે કેટલા બાદ
 કીધા તે દરક વખતે ઇમાદ રાખવા ના
 ઇક જમકે હેકલ જણાવેઆ પરમાણે
 ૨૧૦ માંથી કકકમ ૧૦ ૫ દરે બાદ કરો
 ૨૧૦ અને પછે ૪ પ નદર
 ૧૫૦ ૧૦ પ નદર બાદ કરો તારે ૨૧૦
 મા ૧૦+૪ વખત પ
 ૬૦ દર શખાઈ શખે છે ક
 ૬૦ ૪ પ નદર રેલેકે પ નદર ૧૪ વ
 ખત શખાઈ શખે છે
 ના ૪૫૪૪ ને ૧૬ ક
 લાગવા હોડિતો,

રે ગરની આપીઆના આવેજે અને જોના
વધારાથી પાણીની અંદર ગરનીનો વધારો
થાતો નથી. તીઆરે તે વધારે આવેલી ગર
ની કાહા ગેઈ કે શવાલને જનામ હુંકના
પણ રામજ પડે કેવી રીતે હોઈ કે ગરના
આકના હનારા વાચનારાઓની નજરીકે સુ
કીઓ હોતો અને તેની શાયે, કેવુ બી દેખા
હીં આપીછે હવુ કે જે પરનાણે આતશ જે
વાં ગરમ અને ભિકતતા પાણીનાથી બાફ
નીકેવેજે તેજ પરનાણે બરફ ગરીખા અતી
જા કંડા, પાણીનાથી શબડી વેલાકે ઘણો ન
હી પણ થોડો, જલદી નહી પણ ધીમે ધી
મે બાફ નીકેલે. કે વાતની શાયેનીના
હોતો આઈ આકના થોડાકે દાખલાઓ
આપવાને ઈછીકે. પણ તે દાખલાઓ
આપીકે તેની આગમન ગીઆ આકના પા
ણીની શપાતી ઊપરના હવાના પડની બા
ફ સુશી લેવાની બાશીઅત તથા બાફથી પુ
ર ભરાઈઆ પછે વધારે બાફ સુગી લેવાની
તે હવાની ના કઠિવતી વીગે જે બીઆન હુ
મોઈન્દીપુ હવુ તે અગત કરીને ધીઆમ
ના રાખવુ જોઈકે અને તેની શાયે કેમ
પણ ઈઆદ રાખવુ જોઈકે કે જ્યારે તે
હવા થોડા બાફથી ભરાઈલી હોતે તીઆરે
તે હવાની નીચેના પાણીનાથી વધારે બાફ
નીકલવા માગે અને જ્યારે તે હવા પુશ
કે બાફથી ભરેલી હોતે તીઆરે તેની નીચે
ના પાણીનાથી વણેજા થોડો બાફ નીકલે
અને અગરજા તે હવા બાફથી પુર ભરાઈ
ગઈ હોતે તો પાણીનાથી બાફ નીકલતો તત
જ ન બાફ પડે.

હવે પાણીનાંથી હર વખતે બાફ નીક
જેછે કે વીગેનો શાયેતી લીનાકલાં કપડાના
શુકાવા ઊપરથી નલી આવે. જે વેલા
કે લીનાકલા કપડાં આપણે શુકાવા સુકીકે
છેઈકે તે વેલાકે કપડાની શપાતી ઊપરનું
અથવા તે માટેલા વાકાની અંદરનું પાણી
બાફનાં આકારનાં, હવાનાં ઊંડી જઈછે.
અને તેથી કપડા થોડાકે વખતનાં શુકાઈ
પાણીથી વેગજા થઈછે. પણ જે પરનાણે
હવા ઓછી ઈઆ વધારે બાફથી ભરાઈલી
હોઈછે તે પરનાણે કે શુકાવાનું કામ ધીમે
અથવા જલદી આવેછે.

હનારા શબડા વાંચનારાઓ આઈ
વાતથી વાફે હોતે કે કાદવથી ભરાઈલા
લીના રશતાઓ કોઈ કોઈ, દાહાડાઓના
જલદી શુકાઈ જઈછે અને કોઈ કોઈ દાહા
ડાઓના તેઓને શુકાવાને ઘણો વખત જો
ઈકે. પણ કે પરનાણે થવાનું કારણ
શ ? કારણ માતર કેલુનજે કે કોઈ કોઈ
દાહાડાના હવા બાફથી થોડી ભરાઈલી હોઈ
ય અને કોઈ દાહાડાઓના ઘણી ભરાઈલી
હોઈય. જે દાહાડાઓના હવા બાફથી થો
ડી ભરાઈલી હોઈય તે દાહાડાઓના લીના
કલા રશતાઓ જલદી શુકાઈ જઈય અને
જે દાહાડાઓના હવા ઘણી ભરાઈલી હોઈ
ય તે દાહાડાઓના રશતાને શુકાવાને ઘણો
વખત લાગેય. વોલીઓ કે જોઓ કપડા દી
ઈને હવાના શુકાવા સુકેછે તેઓ આઈ વા
નાથી સારી પેરે જાણીતાછે કે કોઈ કોઈ દાહાડા
ઓના તેઓના શુકાવા સુકેલા કપડા પહોં
જ નજલી શુકાઈ જઈછે અને કોઈ કોઈ

દાહાડાઓમાં તેઓને શુકાવાને ઘણે વીલમ લાગે છે. જમકે ચોખોશની રૂતુમાં જ્યેલાઈ ઘણુકરીને હવા બાકથી પુશકન ભરેલી હોઈ છે તે રૂતુમાં કપડાને શુકાવાને ઘણેજ વખત લાગે છે અને ગરમીની અથવા શીયાલાની રૂતુમાં તેઓને શુકાવાને કાંઈ ઘણે વીલમ લાગે નથી. જ્યેલાઈ ઘણે પવન કુકતો હોઈ તે વેલાઈ પાણીમાંથી બાક ઘણે જાડો નીકલેય અને હરેકેથી ચીજ ન શુકાવા સુકી હોઈ તે ઘણી જલદી શુકાઈ નોઈય. પવનથી ફાંપીના કેમ બનેય ફાંપેની શખજ હુમે નીચે આપીકય અને તે જી પર વાચનારાઓ પોતાનું ધીઆનપોહોમાંડો ફાંપી હુમે આંશાં રાખીકય. ભીના કપડા અથવા હરેકેથી ભીનીચીત્તનરી જીપરનું હવાનું પડ, જેવું બાકથી પુર ભરવાની તઈઆરીના આવેય તેવામાં પવનના જહુપાતાથી તે પેડે ભીની ચીજ જીપરથી ખીંચી જઈ તેને બદલે શુંકી હુવાનો ભાગ તે ભીનીચીજ જીપર આવેય તે ભાગ પણ જીપર કહીડો તે સુખ ભીની ચીજમાંથી નીકલના બાકથી યોરો ઘણે ભરડાયા પછે પવનના જહુપાતાથી નીકલી જઈય અને તેને બદલે ખીજ શુકી હુવાનો ભાગ તે ભીની ચીજ જીપર આવેય અને ફ પરનાણે યોડા ફક વખતમાં વેલા ભીના કપડા અથવા ચીજ શુકાઈ પાણીથી વેગલી થાકય. પાણી ન વેલાઈ નદન, ચોખુ હોઈય, તે વેલાઈ શંવાદ વગરનું હોઈય પણે પુરતીદાલતમાં પાણી આપવે ચોખુ કદીની જલનું નથી. જહુરાનું પાણી ન જમી

નની અંદરનાં ભાગમાંથી નીકલેય તેમાં પણ ઘણીક જાતના ખારો અને મટોડીઓ પી ગલેલી હોઈ છે.

નદીના પાણીમાંથી તહરવાર પીંગલે ફવા ખારો અને મટોડીઓ આજેખત થાઈલી હોઈ છે અને ફ શીવાઈ વલી તહરવાર મુવેલાં જાનવરો તથા કોહી ગઈલી વનશખતીઓ ન દીના પાણીશાયે મલો ગઈલી હોઈ છે. શ વલી જમીઆ જીપરના પાણીમાં શ ધીન પ દારખની જલવણી શીવાઈ યોડી ઘણે “કારણાનીક આશીદ” નામની હવા પણ ન લેલી હોઈ છે. ફ હવા કે જો રોડાંવાતર તથા લેખોનેદ તથા મનખીનની ખાતડીઓ જીવાડના વાર જીમાંઈ આવે છે તેજ હવા પાણીની શાયે મલોને તેને દીલ પશદ શવાદ બ ખરે છે.

રશાઈ શાશનર આક ૧૦ મો.

હુખી ગરમી.

જો ગરમીથી થરમાંભીતરને તથા આજણા હવસોને કાઈ પણ અશર થાઈ નહી તેમ જ ગરમીને છુખી ગરમી કરીને ફેરે છે. જો આપણે ફક રતલ આઈશ અને ફક રતલ પાણી લઈક અને આઈશ ખતરીશ અંશ વેર થકુ હોઈ અને પાણી ફ કરા સુખોતરે અશ ગરમ હોઈ અને જો તે બેડેને જલવીકતા આઈશ પગલી જશે ઈ આને પાણી જીવું થશે. પણ તે બે રતલ પાણી તાતરે ખતરીશ અંશ થકુ ફેરે.

૬ પરભાણે ૬૬૦૦ ચુએતેર અંશ વાલો પા
લીની ગરમી આપણને માલમ પડી શક
તી નથી. ૬ હિપલી ગરમીને આધારે પગ
લતી વખતે ચુથી લીધી કે જે આપણ
ને માલમ પડતી નથી. શધલી પરવા
હી ચીજના કરતા પાણીન છુપી ગરમી
ધણી હોઈએ અને જે પરવાહી ચીજો બંધા
ઈ નહીને શધીન ચીજ થાઈ ઈઆને બરફ
બનેતા ૬ છુપી ગરમીને બંધાતી વખતે
બાહર કાહાડી નાખતા કે જથી આપણને
હેઠક નાણાએ પરભાણેનો ફાઈદો થાઈછે.

ધુર તરફના દેશોમાં કે નાહા અતીધણી થ
ડી પડેએ અને નાહા કેટલાકક મહીના શુધી
શુરમ પણ પરકાશતો નથી તાહા જે વેલાઈ
પાણી બરફ થઈ જાઈએ તે વેલાઈ તે થો
તાની છુપી ગરમી બાહર કાહાડી નાખેએ
કે જે ગરમી શીને નરમ પાડેએ. એ
શકીથી મહકતે દરજેના પરણી. ૭ વીચા
ર કરકે તારી હમેશની શુખાકારીને વાશતે
તે મડિઆણુ અને જેહેર ભરેલા ઈશવરે તા
રે વાશતે કેહેવા લીતમ ધારા બાવેલાછે. ૮
રફકે કોઈ શધીન ચીજ પરવાહી થતી
વખતે થંડી બાહેર કાહાડી આપેએ અને દર
ફક પરવાહી ચીજ શધીન થતી વખતે તે
જ પરભાણે ગરમી કાહાડી નાખેએ તેથી
આપણને ધણાકક ફાઈદાઓ મલી આવેછે.
હરફક કોઈ ચીજને થંડી કરવા હોઈ તેઆ
રે તેહેને આપણે બરફમાં ઈઆ કેટલીકક જા
તના ખારના રાખીકેએ કે જથી કરીને તે
ખારો ઈઆ ખાઈએ પગલી જાઈએ અને તે
ઠંડાપાણીના તે ચીજને શુકીઆના આવેએ.

જુદાજુદા ખારો ભરીઆથી વધારે ઓછી
થડી થાઈએ તેઓને આઈનીએ નાણાવી
એ મુજબ કોઈછે.

નાઈતરેત આવ આમોનીઆ	૧૨	૪૬
પાણી	૧	૪૬
નવશાગર	૫	૪૦
શુરોખાર	૫	૪૦
પાણી	૧૬	૪૦
શલરેત આવ રોદા	૩	૫૩
નાઈતરીક ફરીદ પાણીશાયેનરેલી	૨	૫૩
શલરેત આવ રોદા	૬	૬૦
નવશાગર	૪	૬૦
શુરોખાર	૨	૬૦
નાઈતરીક ફરીદ પાણી શાયે	૪	૬૦
શલરેત આવ રોદા	૬	૬૦
નાઈતરેત આવ આમોનીઆ	૫	૬૪
પાણીશાયેનરેલી નાઈતરીક ફરીદ	૪	૬૪
શલરેત આવ રોદા	૮	૫૦
નીખખને તેજબ	૫	૫૦

બરફ શાયે ખાર ભરીકેતા નીચે જ
આવેલા કોઠા મુજબ ઠંડી પેદા થાઈએ.

બરફનો લુકો	૨	૫
નીફ	૧	૫
બરફનો લુકો	૫	૧૨
નીફ	૨	૧૨
નવશાગર	૧	૧૨
બરફનો લુકો	૧૨	૨૫
નીફ	૫	૨૫
નાઈતરેત આવ આમોનીઆ	૫	૨૫
બરફનો લુકો	૨૪	૧૦
નીફ	૧૦	૧૦
નવશાગર	૫	૧૦
શુરોખાર	૫	૧૦

મનુશની જીંદગી.

જેમ કે ખેતકુશ્ર આદમી વ
ખાની કોઠાનેશાફરીઆદ કરે તેમ આ
આદમી—તુ ના કરતા—અંઆદ રાખજે કે તા
રોહઈઆતીની સાથે તાહારી ફીકરોતું પણ
શેવટ આવશે.

તાહારી જીંદગી મોંથી તે જ નકા
આ વખત ખોડિઆ હોડ તે તું બાદકરે પછી
જો કે બાકી શું રહેછે. તેની સાથે તારી
બચગીનો વખત તથા તાહારી જીવાનીનો વ
ખત તથા તારી ઊંઘ તથા તાહારી જોશહુત
નો વખત અને તારી માદગીનો વખત બાદ
કર અને તારે તારી આખીવડમા તે કેટલો
ચોડો વખત શારી રીતે વાપરેછે તે તું
જાણજો.

જોએ તુને જીંદગી શુંખ દાખેક બ
પરીછે તેણે તે જીંદગી વધારે શુખ ભરેલી
કરવાને શાફરી પછી કીધીછે. લાખખી
જીંદગી તુહને કીઆ કાંઈદા શર કામ લા
ગશે ? તું વમારે માપકરવાને કાંઈ વધારે
દોવશ જીવવા માંગછે પણ તું ઈઆદ રાખ
જે કે તારા બજાને વાશને તો તેણે તારી
હઈઆતીની દોરીને હદ આપીછે.

તારે આ માનની ? તું કેં જતલખ
જીવરથી વધારે જીવવાને ઇછેછે.

શુ તુ તાહારા કાહાપણને તથા નેકી
હવેપછી કુધારશે ? ર ! અદોશછેકે હ
પછી તુ શું નહુ જાણવાનોછે જો ચોડો
ખત હશે તે તો તે જુરાઈથી વાપરેજો
રે તું કીહવી ફરીઆદ નો કં કે તુને વ

ધારે વખત નહી મલેજો. તાહારા જીંદગી
અને તારેતો તું તપાશવાના કાંઈ તે તા
હારી સાથે વોરનાં દટાયો. આફ જીહાનનાં
તુ શચાઈ પકક, દાહુજો અને જીધી વલો
થા—અને તાહારા કીરતારને પીછાણવાને શી
ખ કે પેઢી જીહાનનાં તુને કામ આવે.

મનુશ જાહારે જાણેછેકે પોતાનો જીવ
ખ તે ચોડેજ વખત લોગવી શકેછે અને તે
છતાંબી તે આ જીનીઆને પોતાની જોલાન
કી કરવાને હીમત કરેછે તો તેહને જો ઇ
શરે અમર કરેજોહોતે તો તે બાકી શુ ને
લેતે ?

રે આદમી ! તુને તાહારી જીંદગી બ
શકે—પણ કે જીંદગીને તું કે જીવી ગણવી
જાઈકે તેહવી તુ ગણતોનથી—તુહને પુશકલ
વખત મલેજ પણ તું જીડાજીએ—તુ તાહારી
જીંદગીને હેવી હુવકી રીતે વાપરેછે કે જાં
એ તે તાહારી ઇજ પુરી પાડવાને વધારે
અગતની હોડ અને કમ કરેઆ છતાંબી તું
પશતાઈકે કે તારી પાસે તે વમારે નથી.

ઈઆદ રાખજે કે પુશકલ પાણથી કે
ઈ તવ મર થાતો નથી પણકશરથી થાઈછે.

પેહલા દોલત કીધી કરવાને બેહનત
નો કરતો અને ધારેતોબીના કે હુ તે પછી
વાપરીશ.જોકેઈ રાખશ હાલનો વખત જીવ
શે તે, જટલુ પોતા પાસે હોતે તે ખોડિઆવી
ના રહેજે નહી. જેમ કે પેહલવાનનાં હીલ
ને વીધીને તીર નીકલી,જાઈછે અને તે જાં
હતો બીનથી કે તે તીર નીશરી ગઈજો
તેમ કવા રાખશને પોતાના જીવેકે નહી

તે જાણવા માંગે ફટલાના તે તેહનો ૭
વ નો રહેશે.

તારે માણસ ને ૭ ઘોડોને આડિ
તે શુ છે ? અને તે ને જીવવાને લોભ કરે
તેથી શુ છે ?

શું તે કંઈ ઈગાઈને દેખાય નથી ?
શુ તે કેટલીક આદમ ખમાવાનો લોભ ન
નથી ? શુ તે પુરાઈનીકોગે કંઈ ખીજની
શાયે જાહેલીનથી ? શરૂઆતના આપણી ૭
દગી અનુધા હોઈ છે પછે તે વચ્ચેગારે ફીકર
નંદ થાઈ છે અને તેના છેડાની મનમોનીથી
આખર આવે છે—

લોભ .

રામ દેશનો છઠો રાજ શર
વીઅશ તલશને પેઠે એ છોકરીઓ હતી અને
જારે તેઓ બિનરે પોહ્યી તારે તેઓને પોતા
ના કંઈ અતલગના સગાના એ છોકરાઓ
શાયે બેહુ બેઠેનાને પરણાવી. હવે દર ક
કે લાઈને ફવી ખાઈડી મલી કે ને કંઈ ક
કના શવભાવ તથા પુધીથી ખીલકુલ બિલટી
હતી. વડો ભાઈ કે બેહુ નામ પુધીઅ
મ હતું તે જાને હીમતવાન મગર અને ઘા
તકી હતો પણ તેહની ખાઈડી મરીઅ વાજ
ખી બોલનારી, મીરા સમભાનની તથા પોતા
ના આપ વરફ માન ધરાવનાર હતી. ના
ધનો ભાઈ કે બેહુ નામ આરશીઅશ હ
તું તે અને મફઆલુ શમઆવનો તથા નરમ
મીમજનો હતો પણ તેહની ખાઈડી માહા
હીમતવાન હતી અને ધણજ પુરા કરમ

કરવાને લાઈકની હતી. જારે તેહને પોતા
ના ધણીના કાઠ પણ હીમત અથવા લોભ
જાઈઓ નહીં તાહારે તેહના ધીરા. શમભાવ
બિપર ચીનતા અને અફગોશ કરી તેહને શુ
ત તથા હીમકારો કવા માહા સમદો વાપર
વા લાગી. તેના વડામાઈના મીમજ તથા શવ
લાવને પોતાનો શવભાવ મનનો આવનો હ
તો તેથી તેહની શંગત પકડી અને તેહની
સાનુતી અને વખાણ આશમાન શુરી ગાવા
લાગી અને કેહવા લાગી કે તેનો ખરોજ રા
મપુતર હતો. અને પોતાની બેહુ ને તે
હના પુરા કામને ટેકે આપવાને આમકો
ખાતી હતી તેહનો તે તીરસકાર કરવા લા
ગી. નીરદખાલુ દેર અને ફરપીન લોભ
ઈ ક બેઠોના શમભાવ કંઈ મનનો આર
ઓ તેથી તેઓ બેહુમાં જસીથી દોશની
યાઈ અને તેઓ વચે જારે છુપી વાને આ
લતી તારે કંઈ પોતાના લાઈકની અને ખીજ
પોતાની બેહુનની નટલી બને ફટલી નાલે
શી કરતા કે નથી કરીને દરેકના મનમાં
કંઈ ખીજ બિપર કરાધ અને કપટ રહે
લોભ પોતાના લરખાર વીગે કેહની
હતી કે ઇશવરે ના મારે લાઈકનો જરખાર
આપેઓ હવેના ને તાજ તારા આપને મા
યે હાલ છે તે તાજ સાહારાં બાલકો પેહરતે
ક પરખાલે બોલીને તેહને પોતાના શબલા
વીઅશે ને શાહાજાના મનમાં જિતારેઆ
અને તેમ કરવાને તેહને કાઠખી રીત ખીક
ટ પડી જી નહીં. તેઓ ક તરત કંઈ બફલ
રેઓ મનશુબો કરેઓ, કંઈ પોતાની ખાઈડી
ને મારી નાખવી અને ખીજક પોતાના લ

રથારને મારી નાખ્યો. ૬ પરનાણે એવ
હું ખુશ કરીને તેમો કિક કિક શામે પરણે
આ. હવે તેવોને માતર કિકમ, અડચણ તે
ઓનો લોભ પુરો પાડવાને રહી. તેઓ રા
જ પાત મેલનવાની ભારી તરફ રાખ્યા હ
તા તેથી આઈ ખુની કરમ કરેમા પછે તે
આઈ બીજા તેહવાન કામ કરવાને નીશમ
કે કહેઓ. કાલે પેલી ખુની અંધારી કે
ને આઈ રાજ પુત્રની શેડે રાત અને દા
હારો રેહની હતી તે તેહને રાતના અથવા
દીનમે એનથી રેહવા દેતી ન હતી અને કેહ
તી કે 'જા, હવે આપણે દીલકરશુનો અડપ
ણી મુશદ દુટી' નરો. જો તુ માહારા
મનને ભાવનો ભરથાર ધાવા માંગેનો હોઈ
નો જા હું તુને શીખવું તે પરનાણે કર કે
તારે હું તુને માહારો થણી—શાહેમ અને
રાજ કરીને કેહુશ, અને જા માહારી શ
હવા પરનાણે નહી ચાલેનો. કમજ રામજ
જા કે માહારી અને તારી બેહુની પાઈમા
લી ધાવે. હી મન પકડ અને તુને કશી
અડચણ પડનાર નથી. જમ તાહારા વડ
વાએને પારકા રાજા મેલવવાને શમુરેશ પ
શાર કરેના પડના હતા તથા રામ રેહરથી
તારકુવીનાઈ હેહર શુમી હેંડેવા ખાવા પ
ડ. હતા તેમ આઈ રાજ લેવાને તુને જે
હનત પડનાર નથી. જા બજા આદમી
શમજ—તાહારા ધરના દેવના—તાહારા
દાદાની મુરેની—તાહારો મેહુ—તારકુવીન
સંરખુ તાર જાન કે સરવે પાકારેચકે તું જ
રાજા થાઓ."

તે તારકુવીન શાહુમદો ૬ પરનાણે

પોતાની લોલી બાઈડીના વચણે શાલ રીને
ગ્રાસકોરાઈઓ. તેણે પોતાની ખુશીની લ
ગામને છોડી દીધી.

૬ કિક દીવશે તેણે પોતાની 'ખુરી' ગાય
ના પરશીધ કરવાને જારે વખત જોઈઓ
તારે તે પોતાની શયે કેટલાઈક શયારો લઈ
ને પાદશાહી કચેરીમા દાખલ થાઈઓ.
શયલા દરબારી લોકો કહ્યો મામવો જાઈ
ધલરાતમા પડેમા. પછી તે, તખત ઉ
પર બેઠો અને હોકમ કીયા કે માહારે ના
મે કટકે તારકુવીન રામને નામે પાદશાહી
દરબાર લેશે. ૬ વાતની ખમર તેહના
શયારને પડા તેજ વેલાઈ તે શમીઅશ રા
જ દરબારમા આવી લાગો અને પાકાર
મારી કેહવા લાગો કે રે ડાકરા. હમુરતો
હું જીવો છું તેટલામા તુ ગાડીક
ચકડી બેગેચ કે શુષે ? છોકરાઈ તુ ડાઈ
થી જમામ દીયાકે હું મારા વડાવાના તખ
ત ઉપર બેઠવાને તાહારી રાજ લેવાની જ
ર જાતો નથી. તેજ પેલાઈ દરબારમા
કિક મોહરો જાહનકો જાહેઓ, બેહુની તરકથી
એ તડાં પડેઅઈ અને બાહુરથી લોકો ધૂંગી
આવેમા.

જારે તારકુવીન શાહુમદો જાહેઓ.
કે અનીપર વાત આવી તારે પોતે જીવાન
મનુ શરખો હતા તેથી તે ધરડા રામને
કમરમાથી પકડીને દરબારમાથી બાહુરે લા
વેઓ અને મેહેલની શીડી ઉપરથી ગમરાવી
મેવેઓ અને પોતે કચેરીમા પાછો આવેઓ.
શરવીઅશ રાજ અનીપરે વાઈલ થાઈઓ
અને તે વખતે તેહના કેટલાઈક વીતાયાશુ

ખીનનગારો ને હાનર હતા તેઓ તેહને
અરુનેલોગીએકીને તેહને ધર લઈ ખડ્યા.
તે કક નેહમે પશા કરીને આવે નહી ક
ઠનામે કેટલાક, ખુનીઓ નેઓને તારક
વીને નોકલેઆ હતા તેઓ તેહને રશતામા
જ પોંડેના કીધો. ક વાતની ખખર નેહ
વી પેલી લોલી અશતરી જુગીઆને પડી
તેહની પોતાની મારકમાં બેઠીને કચેરી ત
રફ દોડતી આવી અને અશતરી ખતનો ન
લાગે રાખેઆ વગર તથા જાનાની આવ
ઊપર નેવાહ ન પોંડ્યાડીને તે દરખાસ્ત
આવી અને પોકાર કરીને કેહેવા લાગી કે
મારો ઘણી તારકવીજ ખરો રાખો. પે
લા શખ નહીં પોતાની નેક બાકડીને ક
હેજી કે તમા હવડાંને મેહલમાં પાંછા સીધારો
કાફલ અતરે લારી ફીશાદ કીએઓ. જરે
ત પાછી ફરી તારે જ નેહવાનો રાખવું
ખુન થાકેજી હુ તેજ રથનેથી તેહની માર
ક દોડી ગઈ. પણ તેહના અરનાદરે તે શ
રનીએગ રાખની જ લોથ લોહીથી પડે
લી હતી તે પોતાની બાઈ સાહેબને ખન
લાવી. તે જોઈને કાઈ પણ માફઆ લાવે
આને ખદલે તે અશતરી વગરે રીમના આ
વી અને તે તરફ ધાતકી નજરથી જોવા
લાગી. પોતાનો લોમ પુરો પાડવાને ફીજ
તેણે પોતાના આગલા ખરથારને તથા પોતા
ની બેહનને મારો નાખેઆ હતા અને તેહ
વાજ ખુનમાં આવીને દેવાની ધાડને પોતા
ના શમા બાપના મુરદા ઊપરથી મારક દો
ડાવી ગઈ. ક ખનાવ ઊપરથી ફરી લો
કેઈ તે નેહલાવું નાંખ “પપી બોહનો”

ફરી રાખીડી. તે અશતરી ખુશી થતી
પોતાના મેહલમાં ગઈ અને બિનેદ રાખી કે
માહારા કરનવું ફર હવે હું ચાખીંગ
ભેનો લોન કેહવી મીનકે કે જ પુરો પાડ
વાને બાઈક બાઈવું ખુન કીધું અને ફીફરી
ક પોતાના બાપવું તથા બેહનવું ખુન
કરીડી. .

બાપવું બાઈકમ કે શરવીખશ રા
ખ બંહુ શકકચુલી હતો અને તેણે આલીશ
વરથ શુરી રાંજ કરીડી હતું. પણ તાર
કવીજ રાખ કટનેનો નીર દઈઆહુ થાક
આ કે તેણે ખરનાર રાખની લોઠને લો
ખીદા કરવાની કીમીઆપણ દરાવવાને નાં
પાડી. પણ ક ખરનાર રાખની બાકડી
જીવની હતી તે રાખને શમે પોતાના ઘણી
ની લાશને બારના દાવવા બોડાક મીનશે
શાયે છુપા છુપ લેઈ ગઈ. તાકુવીને ધ
ભાકે વરથ શુરી રાંજ કરીડી પણ તેહને
બંહુ જીવમ તથા ખશતી લોકો ઊપર ગુમ
રવા માડી તેથી તેહને તથા તેહની બાકડી
ને તથા છોકરા શરવને લોકો બેહોરખ
કરી-દેશનીકાલ કરેઆ અને નાહા તેઓ
ઊતારો કરતા તાહાથી લોકો તેમને પથરે
મારી ચરાપ દેને છાકી કાઢાડતા જુ
વો લોખનો લતીજા કેહેઓ.

અઠવાડીઆંની ખખરોનો શાર.

ફોનકુશખાંખ ખાતેથી કક ને
હોડું લગકર કરો ખાને કક, કરવાને બે
વ થાકેઓમ હેવુ ફીજરાફવાનો નેહલેવે
ક લગકરના ધણ કરીને વોડ અખનારની

રીજનીટ તથા જોખમે હારણ. આરટીજરી
ની રીજનીટને શામેલ કીધામાં આવશે.

ફક્કીનશેટન મદરેશા ખાને સ્થાપેલા
“લાઆ કલાશ” નું કાંબ ગાંધી સામના
રને હંને મહુશમે હેલુ ક મદરેશાનો ધુ
નધી પરીનશીપાલ શરવેને જણાવેય.

પ જામના આખા તાલુકાની વધનીનો
અટકલો ૧૩૧૨૬૨૬૪ આખીનો કાહુડેઆ
મા આવેજોજો હેલુ લાહોર કરાંનીકલ વા
લાના પતર ઊપરથી જોવામાં આવેય.

મધરાજના રેલવેને માટે પેટ્રોલપેટ્રોલની
આગની ગાડી ક પરશીડેનશી ખાતે ઇ મલ
ડથી આવી પુગીએ હેલુ ઇતપેક્ટેટર વાલો
આલતા નહીંનાની તારીખ ૧૪ મીના પોતા
ના પતરમાં જણાવેય.

ગકાં નંગનવારને હંને પરશીધ યા
કલા દરજ્જોનો ગુકરજા છેડેનલી વાર શુપ
રીમ દોગટમાં નીકલેજો હોનો તે વેલાક શર
વીલીઅમ ઇઆરડલોક પોણે કલાક શુધી
લ ખાંલથી પોતાનુ “મહામનટ” આપેજો
અને શેવટે સુકાદો કીમે કે પરતીવાદી નીં
દારકીલડે વાદીને પગ રૂપીઆ ગુકશાનના
આપવા તથા ખેડે માયેનો ખરચ પણ તેણે
જ આદ કરશે.

ઇ મલડ ખાને વેપારની પેટેડી શયા
પવા જનારા તરણ ધકુરશયો નીકીઅરશ ન
નચેરજી કરામજી—ખરવેદજી રશતમજી અ
ને પરોરેશર દાદાનાઇ નવશેમજી તથા આ
શીશેનેટ શરજનનો માન ભરેલો આવો ન
લવનાના કીમેવાર કાંકટર રશતમજી બેરા
મજી ગકાં નંગનવારને દીને શાંજના છ

અ કલાકને અમને ઇશંટીનર મારાજી ઊપ
મસાર થાઇને શુમેજ ખાને જવાને માટે પાસ
વાનો કડા ઊપર ગકાં તાંહા કક જોવા
લાક ક દેખાવ ખની રહેજો હોનો. ક આર
ધકુરશયોના મીતરે તથા મલતા વીશેકો આક
ખ દર ઊપર ક ધકુરશયોને મેલવાને આવે
આ હતા તે વખતે ગાડી ચોડાંથી ક ખદ
રનો રશનો શરજો હલમલી રહેજો હોનો અ
ને આક નામનર ધકુરશયોની છેડેલની વાર
ની મુલાખાત લેવાને તથા પરીત અને ના
ક્યાની ઇધાનો ખતવાવવાને શધલી ગમથી
દોડા દેડી ચાલી હતી હોનો ક નામનર
ગુલાકશેને માટે ઇશવરની કટલીજ પરાયના
કરીકચે જહેવી ઊલટ—દીલજોજી અને ને
કનામી શાયે ક ધકુરશયો ઇ મલડ ખકચ
તેહેવીજી ઊલટ અને નેકનામી શાયે તેજો
પોતાના ખેડુ નીતરેને તથા ખોડોલો કુટ
ખને આવી પાછા મલે.

હોનો શાલજવાથી ઘણાં મધન છંડક
કે મુનમડ વાના ચકરખડી કાકટર રશતમ
જી જેરામજીને તેહેના મીતરે તથા આગના
વેક મલીને શનજો રૂપીઆની કક રકમ લે
દ દાખલ આપીજો.

આપણી ટંકશાલ વાલા નીં પરાડશ
ને કાહાડી મેનેજામાં આવેજોજો.

ગડ યરન દીનેની શાહાંજ શુરી શંવ
લો મલીને ર૦ ઇ મ અને પડ દોડડા વર
શાદ આપણી રામુના પડી મુકોજો.

શનદ વાલી આકરી વાલા નીંખેટી
ગટનને આપણી પરશીડેનશી ખાનેના બ દી
ખાનાઓનો ઇનશપેક્ટર જનરલ હુવેજોજો.

દખાણ ખાનેના ખેડુનો હુમ્મુર વરશાદની વાત જુવેછે. કે તાલુકા ખાને વરશાદ પડેઆથી કે કુલચીઓ પોતાના છિદીઓગી ઘઘાના ભારે હોશથી વલગી જશે.

મઈ કાલ દીને અતરે આવેલા પુણ્ય આ બજારવર ઊપરથી જોવાના આવેચકે ડાપુરની ખાને ગીઆ આદીતવાગે દીને આગ લાગી હતી તેથી નામદાર ગવરનરના ખેખાનડના તલુઓ બહા ગીઆ હતાં.

જુથરશ આઈલ'ડ આગલ ગીઆ ને ગલવારની રાતના કેક ખારકશ ભાગાથી પદર પુરગે અને કેક ચોરન તે ખારકશના ભાગેના લાકડાઓને વજગીને ખાર કલાક શુરી પાણીમાં રહેખા હતા તેઓને પનવેલી થી આવતી ઈશ્ટીનર પોતાના ખારકશના ટુરત લીધા હતા. આઈ જોલ બેતકશીર પશાણીઓને બચાવવાને શારૂ ઈશ્ટીનરના કપતને જ કોરોશ કરી હતી તે ખરેખર વખાણવાનિગછે કારણકે જો કે પશાણીઓ ચોડાઈક કલાક વધારે આઈ ભડ, ભરેલી હાલનના રહેતેના તેઓ ઠાકથી મરણ પામે આવના રહેતે નહીં.

મઈઆ મંગલવારને દીને ઈગલ'ડ ખા તે જનારા ચાર પારશી ઘહરશયો જ વેલા કે બદરખોટમાં બેશીને ઈશ્ટીનર મદરાજ ઊપર શવાર થવાને ગીઆ તે વેલાઈ પવન અને વરશાદ હોવાને જારેખા હતા કે તેઓ થી ઘણી મુશકેલીથી ઈશ્ટીનર આગલ ન વાઈ શકાઈલો — પણ કે બદરખોટનાંતા કેક આકરે શવાઈ બીજા કોઈ રાખગથી ઈશ્ટીન

ર ઊપર ચહુડાઈ શકાઈલો નહી — અને રો વટે બદરખોટ વાલાઈ નોખેજુ લાંગર તેહને કાપી નાખવાની ફરજ પડી કે જોથી કે જો ટ મનગમના યોરા આગેલ ઘશાઈ ગઈ તે જોઈ આઈ મુશાફરો ઊતરેખા અને કેક પ રોપકારી પારશી ઘહરશયના મકાન ઊપર ઊતારો કીમા કે જાહા તેઓની શારી રીને મદારત કીયા પછી કે ઘહરશયો રાતના કો ટેખા આવેખા અને રાતના બેક વાગેને પાછા ખોટમાં બેશીને પાલવાના બદર ઊપર થી ઈશ્ટીનર મદરાજ ઊપર શહી શલાયત નઈ પુગા.

પરોશેશર દાદાભાઈ નવજોતજીને બેક વ રશની રજા આપવાને આપણી શરકારે ના પાડીછે અને હેપુ જલાવેલો ચકે જ વેલાઈ કે શીખશામરૂ ઈગલ'ડથી અતરે પાઠો આ વીને શરકાર પાશે કેલવણી ખાતીના કોઈ જગા માગે તે વેલાઈ તે માંગવા ઊપર સરકાર પોતાજુ ધ્યાન પોહોઆડવાને મુકશે નહી. — હાલ તરતો કે કાબેલ પશાફેશરે ફિલ્દીનશટન મદરેશમાં કેલવણી શખ'ધી જ શારી મહેનત લીધી હતી તે બાબેનો જીવ કાર માંનવાને કે શરકારે મીઁ અરંશકીનને ભલામણ કીધીછે.

આઈ “પારશી નીતર” જુ પતર મુખમઈના જામેજમગેદ છપાખાનાના હોરમ જાહાભાઈ પરીનરે નાલેકને વાશને છાપી પરંગટ કીધુછે.

ઈમાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શાશરી

હાલની શુધારનાર પત્ર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રકાશક ૧ છુ. રાનીવાર—તારીખ ૭ મી જુલાઈ ૧૮૫૫. આક ૧૬ નો.

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Byramjee Khursjee, Esq. The subject will be—The probable effects upon India of the new Mercantile relations between India and England formed by the establishment of a Parsee Mercantile firm in London.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

On Monday the 2nd instant, at quarter to nine o'clock, Professor Fraser commenced a course of instruction in Natural Science for the benefit of those young Gentlemen who are engaged in business

during the day. The class was attended by a large number of the most respectable young gentlemen of the Parsee community, who thus evinced a very praiseworthy desire to improve the opportunity offered to them of studying so interesting and useful a branch of knowledge.

The lecture of Professor Fraser on Monday was introductory. After stating to the class that their purpose in assembling was to acquire knowledge of a particular kind, he showed that the acquirement of knowledge has two objects first, to obtain information for its own sake,—for the sake of the utilitarian interests to which it may be made subservient, and secondly, by the exercise and dis-

discipline of the mental faculties, to fit those faculties for the utmost service of which they are capable. He explained how Natural Science may be pursued with either or both of these objects in view,—how numerous, varied, and ever increasing are the useful applications of which its sub-sciences are capable, and how, when properly and systematically studied, it invigorates the mind, exercises and strengthens the reasoning powers, and educates the observing faculty. He then proceeded to mark out the province of Natural Science, the definite field of its investigations; and to specify its aims, the definite objects which it seeks to accomplish. He stated that while he would exhibit the Science completely as a systematic whole—conveying its truths and informations in the order of their mutual connection and dependence, he would select some portions for more prominent and special treatment with a view to the uses to be made of them—their applications to some practical ends. After defining the title—Natural Science, and pointing out the marks which distinguish Natural Science from other Sciences which have external nature or the material world as the field of their investigations, he explained the three great branches into which it may be divided, Zoology, Biology, and Geology.

The lecture was listened to with the liveliest interest by the intelligent young gentlemen who com-

posed his audience, and, when the lecture concluded, then delight burst out into a hearty applause.

The lectures on Science are to be given every Monday, Wednesday, and Friday from quarter to 9 o'clock to quarter to 10 o'clock, and the same class, on the alternate days at the same hour, have commenced the study of the French Language. There is a great demand at present for a knowledge of the French Language in Mercantile Offices in Bombay, and many young gentlemen are desirous to qualify themselves to meet it. For this reason Professor Fraser has engaged to instruct those who wish to learn French.

ગણિત શાસ્ત્ર—આક ૯ મો.

ગઈ વખતે કાઈક કારણથી ભાગદારની બાબત અધૂરી લખાઈ હતી તેથી હવે હમારા વાચનારાઓ ના પાંચે માફ માગીએ. તે વખતે જે ઉલ્લેખ દાખલો કરીએ હતો, તે જો. આપણે આકાશના માંડીને કર્યુ તો આક ૧ પરનાણે થાગે—

લાનક. ભાગીઆ. ભાગદાર.

-૨૫) ૧૮૭૫ (૧૦૦+૨૦+૫)

૧૫૦૦

-૨૭૫

૩૦૦

૭૫

૭૫

ખાકી

અર્થ વખતે જ રાત્રે દાખલા કામ હો
તો તેમ રીતે કરીને ફક્ બીજા દાખલો હો
તો કરીકમ નથી પુરતી રીતે શુદ્ધન પડે--
જેમકે ૬૬૭૭૬૬૨૨ ને ૧૧૪૪૩૩ ક ભાગ
વાળો ક દાખલો મેડેલ વેહેલા હોતો આકડા
માં કરીને નીચે મુકીકમ અને પછી તેની
શુદ્ધન આપણ નથી મેડેલુ થાકે.

ભાગક.	ભાગીઅ.	ભાગકાર.
૧૧૪૪૩૩)	૬૬૭૭૬૬૨૨	(૫૦૦ + ૮૦ + ૩
	૫૭૨ ૧૬૫૦૦	
	<hr/>	
	૬૫૬૩૪૨૨	
	<hr/>	
	૬૫૪૬૪૦	
	<hr/>	
	૪૦૮૭૮૨	
	<hr/>	
	૩૮૩૨૬૬	

૬૫૪૮૩ ખાકી.

જેમ લીપલા દાખલામાં ૧૮૭૫ ને
૧૫ ક ભાગલી વખતે ૧૮૭૫ ના ભાગ કી
પા હતા તેમ ઇકાં પણ ૬૬૭૭૬૬૨૨
ના ૬૬૭૭૬૬૦૦ અને ૨૨ કવા બે ભાગ
કીધા. કમ બે ભાગ કરવાનું કારણ કે
હુ કે ૬૬૭૭૬૬ હો તે ૧૧૪૪૩૩ કરતા વધા
રહે અને તો કમથી ફક્ પણ આકડો
ઓછો કરવા જાઈકમ તોતે ૧૧૪૪૩૩ નોક
તા ઓછા થાઈ જાઈકે તેથી તેમથી કિસે
આ બાદ નહી થાઈ શકે. હવે ૬૬૭૭૬૬ ના
૧૧૪૪૩૩ પામ નાકરતા વધારે વખત સના
ઈ સખેઈ તારે ૬૬૭૭૬૬૦૦ ના ૧૧૪૪૩૩
પામો કરતા વધારેવાર પણ છોડકરતા
ઓછી વખત સનાઈસખતે નેથી કરીને
૬૬૭૭૬૬૨૨ નાંમો ૧૧૪૪૩૩ પામોથી વ

ધારે પણ છોડોથી ઓછી વખત સનાઈ શ
અને કાઈકે, છોડોથી વખત ૧૧૪૪૩૩ થવા
ને વાંચને ૬૮૬૫૬૮૦૦ જાઈકે કેમકે ૬૬૭૭ ૬૬૨૨
કરતા વધારે છે. તારે હવે ૬૬૭૭૬૬૨૨
નાથી પામો વખત ૧૧૪૪૩૩ કટલે
૫૭૨૧૬૫૦૦ બાદકીધા તારે ખાકી ૬૫૬૩૪૨૨
રહેલો, તારે કમ ૧૧૪૪૩૩ ક કેટલી
વખત ભાગ જાઈકે તેનાંમલુ જાઈકે તેજીપ
રનીમ સાફ કરીને ૬૫૬૩૪૨૨ નાં વગ
પરતા ભાગકરીને જોહોથી કાહોડો અને ક
પરમાણે કીધાથી ૮૦ વખત ભાગજો અ
ને ખાકી ૪૦૮૭૮૨ રહેત જોહેને ૩ ક ભાગ
અને અને ખાકી ૬૫૪૮૩ રહેને અને તેનાં
થી ૧૧૪૪૩૩ બાદ થઈ સખો નહી તારે
હવે ૬૬૭૭૬૬૨૨ ને ૧૧૪૪૩૩ ભાંચુને
૫૦૦ + ૮૦ + ૩ = ૫૮૩ વખત ભાગજો અને
વચીકીપર ૬૫૪૮૩ વખતે.

લીપલા દાખલાઓ કીયાથી મેડેલુ કના
લખપરેઈ કે જ સખેઆ બાદ કરીકમ તે
ની જમણી ખામુના શુન સાકવાની કાઈ
અગતયથી તો આપણે તેનાં બીજા આકડાં
ઓને તેમની ખરાખર જગાઈ મુકીકિતો. જ
એ જગ્યા દાખલામાં બે શુન છે તે તદ્દન ન
કામાં છે તો આપણે બીજા આકડાઓ કે
જે ૫૭૨૧૬૫ ને તેમની ખરાખર જગાઈ મુ
કીકિતો કટલે ૬ ની હોડલ ૫ બીજા ૬ ની
હોડલ ૬, ૭ ની હોડલ ૧ કપરમાણે બધા, અ
ને કિપરમાણે બીજા બાદમાકીનાં પણ મુક
વા. બીજા ક સાલન પડેકે ભાગીઅની
મહેના જ આંકડાઓ જમણી ખામુક શ
નને માથે જાંહોશુરી હોઈકે તાંહોશુરી જા

ગાકાર લાવનામાં કાંઈ પણ કાન કરતાન
થી જ્યારે તેમને કંઈક પછીક નીચે લાવી
ક અને શુન આવતાનથી તારે કાંન લાગેછે
જનકે ઊપલા દાખલાના જનણી બાગુના
પેટલા બે બગરા કાંઈજ કાન નહીં લાગા
તારબાદ બીજામાદ બાકી કરતી વખતે દા
હાની તેરફનો કંઈ બગરો કાનલાગે કાંઈકે
હરે તેની હેઠવશુન નથી પણ જનણી બાગુ
નો નાકનો નકાનો થાઈ પડેઆ પણ તે ત
રીજી બાદબાકીના નીચે લાઈઆ તારે કાંન
લાગે. નરીજી ક નાલન પડગે લાગા કાર
આવેછે. તેહું મેશની રીતપરમાણે આખી કંઈ
દમ શખેઆ નાકવાને બદલે તેને છુટી પાડી
ને લખીઈય તે નહીં કરણ જાઈક જનકે
ઊપલા દાખલામાં બાગાકાર પૂટક કન લ
ખવાને બદલે ૫૦૦+૮૦+૩ કન લાખી રી
તે લખેઆઉ તે નહીં જાઈક. તારે કંટલુ
પેઆનમાં રાખીને ઊપલા બે દાખલા ચાંડ
શુ તો આઈ પરમાણે લખાડે.

પેટલા.

- ૧૫) ૧૮૭૫ (૧૨૫

૧૫

ખીજા.
૧૧૪૪૩૩) ૬૬૭૭૬૮૨૨ (૫૮૩
૫૭૨૧૬૫

૬૫૬૩૪૨

૬૧૫૪૧૪

૪૦૮૭૯૨

૩૪૩૨૯૯

૬૫૪૮૩

તેઆરે ક ઊપરથી લાગાકાર કરવા
ની કંઈ રીત નીકલે. પેટલાં લાનકને
નાકે પછે તેની પાસે વલાઈઓ કાઢાડીને
બાગીઆ નાકે અને ઘલી તેની પાસે કંઈ
ખીજા વલાઈઓ કાઢાડે. બાગીઆની દાહા
લી બાગુ ઊપરથી જન બનેતેન ઓછા આં
કડા જુદા પાડે પણ લાનકનાં કરતા તે
શખેઆ વધારે આવે કંઈ રીત, અને પછે
તે શખેઆમાં લાનક કેટલી વખત રાખાઈ
તે શોહોધી કાહાડે અને જ આવેને આંકડાને
ખીજા વલાઈઆની પાસે લાગાકારની નગા
ક મુકે. તે આંકડાને પછી લાનકની શા
યે મુકે અને લાગીઆની દાહાલી બાગુથી
છુટી પાડેલી શખેઆમાંથી બાદ કરે જ
બાદ બાકી આવે તેની જનણી બાગુક લાગી
અને જ આંકડે છુટી પાડેલી શખીઆની
પારાનો હોઈ તે મુકે. હવે જ શખીઆ થાઈ
તેજો લાનક કરતા નોહોટી હોઈતો શોહોધી
કાહાડે લાનક તેમાં કેટલી વખત રાખાઈ શ
ખે જ આવે તેહેને લાગાકારનો ખીજા આંક
ડો ગણવે અને પેટલા આંકડાની જનણીબાગુ
ક મુકવે અને પછે ઘલી આગલની જનણીક ક
રણ પણ જો તે શખેઆ લાનક કરતાં

નાંધકી હોડિના લોગીઅનો બીજો આકડો
માથેથી લાવો. પણ તેડેને વાસને લોગાકાર
નાં ફક શુન મુકવી હુવે નો માથેથી બીજો
આકડો લાવના છતાં પણ જો તે શખેઆ
ભાનક કરતાં નાંધકીન રેડેનો તેરીજો આ
કડો પણ લાનવો અને ફિપરમાંલે નેટલા
ની અગતપડે ફટયા લાવો પણ પેડેજા આ
કડા વગર બીજા નેટલા માથેથી લાવો તે
દરફકને બદલે ભાગાકારમા શુન મુકવું. ૬
હીપર કહેઆ પરનાલે નોહાંશુરી ભાગીઅની
નાંધેનાં ચમકા આકડા પુરા થઈ તાંહાશુરી
કરવું અને જ છેલ્લે ભાગાકારની શખેઆ
આવે તેજવાખ ફક બીજો ફોવા દાખલો લેવો
કે નેડેમા શુન આવે નેમકે ૯૩૬૯૩૧૦૪૫૩
ને ૩૪૭ ૬ લાનવા હોડિતો—

૩૪૭) ૯૩૬૯૩૧૪૦૪૫૩ (૨૭૦૦૦૬૦૫૦
૬૬૪
૨૪૨૬
૨૪૨૬
૦૦૦૦૩૧૪૦
૩૧૨૩
૦૦૧૭૪૫
૧૭૩૫
૦૦૧૦૩

૬ દાખનામાં ૭ ૬ ભાગ ગીઓ તા
૬ બાદ બાકીના કાંઈ રહેજો નહી અને જા
યેથી ૩ હોડિઆ ભાગ નતો નથી તેથી
ભાગાકારમા શુન નેલીજો અને માથેથી ૧
વધારેઆ તોમી ભાગ નતો નથી તેઆરે શુ
ન ચહુડાવીને માથે ૪ લાવેઆ તોમી ભાગ

નહી ગીઓ તારે ભાગાકારમા શુનચહુડાવીને
ભાગીઅમાંથી શુન લીધુ તેઆરે ૯ ૬ ભાગ
ગીઓ પછી ૫ મુકીઆ તારે ભાગ ૫ ૬ ૭
૬ આ અને બાકી ૧૦ રહેઆ હુવે જો ભા
ગાકારઆકડો તેતો માતરે ૫ શુધી નોન શ
ખેઆનો આવેઆ અને હુવેઆતો ફક આકડો
હુવેવધારેછે તારે તેડેને ૧૦ ની હીપર ચહુ
ડાવેઆ તારે ૧૦૩ થઈઆ તોમી ભાગ નહી
નતો તારે તેડેને બદલે ભાગાકારમાં ફક શુ
ન વધારે મુકેજો. આઈ રીતનાં ભાગાકાર
૨ કરવામા જો ભાનક ૧૦ ના કરતા આ
છો હોડિતો ઘણો રહેલથી થાઈ શખને પણ
તે કરવામા શુણાકારનો કોનો માહોડે કીવે
લો નોઈક. નેમકે ૨૩૬૨૭૭૬ ને ૬ ૬
ભાગવા હોડિતો હુમેશની લાખી રીત જ
નીમે કીધીછે તેડેને બદલે તેની પાશેજા ૬
કી રીતે ૬ લીટીનાન જવાખ આવી શ
ખેઆ—

૯) ૨૩૬૨૭૭૬ (૨૬૫૮૬૪
૧૮

૫૬
૫૪ હુમેશની રીત
૫૨
૪૫
૭૭
૭૨
૫૭
૫૪
૩૬
૩૬

૯) ૨૩૬૨૭૭૬

૨૬૫૮૬૪

ખીજ

આઈ રીત શેકલકેનહે ને હુચોખતાવીડં
 ચેહેલ વેહેલો અપમે જોઈકમકે ર૩ ને ૬
 ૬ લાંગણનો જે આવશે તારે ૨ નવે ૧૮ બા
 ૬ કરશુનો બાકી ૫ રહેગાં ૬ શમલુ આ
 પછે જોડોડે કરી શખીડ, પછે વલી ૫ ની
 ઊપર ૬ લીધા તારે ૫૬ થઈઆ તેહેને
 ૬ ૬ ૬ વખત ભાગ જશે જેનકે નવે છંગ
 ૫૪ હવે ૫૬ માંથી ૫૪ ગઈઆ તારે બાકી
 ૫ રહેઆ તેહેની ઊપર ૨ લીધા તારે ૫૨
 થઈઆ અને ૬ પરનાણે છેક છેડા શુધી
 જોડોડે કરીડ અને જે દર ૬૬ ભાગાકાર
 આવે તે નાતરે નાડના બાઈડં,

જો ભાનકમાં આઈ પરનાંણેના આં
 કડા હોઈ ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, ૧૦૦૦૦,
 તારે વજી તે ભાગાકાર અતીશય રહેલો
 થાઈ જઈછે જેનકે ૧૨૩૪૫ ને ૧૦૦ ૬
 ભાગવાછે તારે ભાગાકાર ઘણેજ શેહેલથી
 નીકલી શખે, જુવો હેલ બેઈ દાખલા
 કીધાય તે.

૧૦૦) ૧૨૩૪૫ (૧૨૩	૧૦૦) ૧૨૩૪૫
૧૦૦	
૨૩૪	૧૨૩....૪૫
૨૦૦	
૩૪૫	
૩૦૦	
૪૫	

હુમેશની રીત પરનાણે આઈ ભાગા
 કાર કીધો તે ઊપરથી શાક નાસમ પડી
 આવેછે કે ૬ રીત ઘણીજ સાખી અને ૬
 વા દાખલામાં તદન નકાનીછે. ૬ વા દાખ
 લામાં ભાનકના અંદર નેટલા શુન હોઈ

તેરલા આકડા ભાગીએની નમણો બાનુક
 થી કાપી કાહોડો જે બાકી રહેશે તે ભાગા
 કાર અને કાપી કાહોડેલા આંકડા તે વધે
 લા. જેનકે ઊપરો દાખલો જુવો. ૬ ઊ
 પરથી આપણે નાસમ પડેચકે જરે ભાનક
 ની અંદર ફેટલાઈક આકડા હોઈ અને તેહે
 ની નમણી બાનુક શુન હોઈ તારે ઊપરની
 રીત પરનાણે ભાગાકાર ઘણેજ શેહેલથી
 થાઈ શખે જેનકે ૨૩૭૬૧૪૮૪ને ૧૦૦૦૦
 ૬ ભાગવા હોઈ તારે ૨૩૭૬૧૪૮૪ માંથી
 નમણી બાનુકથી ચાર આંકડા કાપી નાં
 ખો અને ભાનકની માહેના શુન કાપી નાં
 ખો પછે જે ભાગીએનો માહે રહે તે હેને લા
 મક માહેના રહેલાઈ કરીને ભાગો જે આવ
 શે તે ભાગાકાર અને જે વધે તેહેના ઊપર
 ભાગીએની માહેથી કાપી કાહોડેલા આંકડા
 માહોડવા તે જે આવશે તે વધેલા. ૬ દા
 ખલો હુચોડ આઈ રીતે હેલ કરઆછે
 તે જુવો.

ભાનક.	ભાગીએ.	ભાગાકાર.
૧૩/૦૦૦)	૨૩૭૬૧૪૮૪	(૧૮૩
૧૩		
૧૦૭		
૧૦૪		
૩૬		
૩૬		

૦૬૪૮૪ બાકી.

હુગોઈ જે શખેઆ લખો જાની
 ૬૬ બીજીને કાઈ પણ વધેઆ વગર ભાગી
 શખે જેનકે ૫૪ અને ૬. ૬ બેજી શખેઆ
 ને હુગોઈ ૬૬ શખેઆઈ શુણે નાણે ચારે

તેઆરે ગુણાકાર ૨૧૬ અને ૨૪ આપ્યા.
હવે જુઓકે નવ વખત ૬ એખણને લાગી
શમેછે, તેટલીજ વખત ૨૪ બહોળા મેલને
લાગેછે. તારે ૬ ઊપરથી ત્રાલમ પડેછે કે
જો ભાનક અને લાગીઅઈ બેઝીને હરકોઈ
શમેખાઈ ગુણગુનો ભાગાકારનાં ધેર કાઈ
પડનાર નથી.

હર કોઈ બે શમેખા ઊપરના નવ
જેવો નજરે ૭૫ અને ૧૫. ૬ બેઝીને
હરકોઈ શમેખાઈ ભાગો નજરે ૫૬ તારે
ભાગાકાર ૧૫ અને ૩ આપ્યા. - હવે ૧૫
જેટલી વખત ૭૫ ને લાગી શમેછે તેટલીજ
વખત ૩ પ નહને લાગી શમેછે. તારે ૬
ઊપરથી ત્રાલમ પડેછે કે જો ભાનક અ
ને લાગીઅઈ બેઝીને હરકોઈ. શમેખાઈ
ભાગગુનો ભાગાકારના કાઈ ધેર પડનાર
નથી.

ગુણાકારનાં હજારા આકના હજોઈ
ખટવાનેહી હાતુ કે હર ૬૬ શમેખાને પેઢે
લા ૬૬ શમેખાઈ ગુણીક અને ન આને
તેડેને બીજી શમેખાઈ ગુણીક તારે જ ગુ
ણાકાર આવશે તે પેઢેલી શમેખાને બીજી
બે શમેખાના ગુણાકારથી ગુણેઆ ખરાખર
થાશે નજરેરહને પેઢેલા ૫૬ ગુણીક અને ન
આવે તેડેને પછી ૭૬ ગુણગુનો ન આવશે
તે ૨૬ ને ૩૫ ૬ ગુણેઆ ખરાખર થાશે
જેજ પરનાણે જો હર કોઈ શમેખાને પેઢે
લા ૬૬ શમેખાઈ અને પછી બીજી શમે
ખાઈ ભાગગુનો તે પેઢેલી શમેખાને બીજી
બે શમેખાના ગુણાકારે ભાગેઆ ખરાખર
થાશે. નજરે ૧૦૦ ને પેઢેલા ૫ ૬ લાગીક

પેઢે ૪૬ લાગીકિતો ન આવશે તે ૧૦૦ ને
૫૪૪=૨૦ લાગેઆ ખરાખર થાશે.

શીધપદારથ બીગનેઆન.

પાંણી-આક ૪ થો.

ગીઆ આકમાં ફોર્મો ફોર્મો

રા ગ મલીર વાચનારાઓને ખોલો રીત
દેખાડી આપેજો હવે કે ભીનાં કપડાઓ ન
શુકાઈય તે માતર તે કપડાઓ મહેજા પાં
ણીના બાક અઈઆથી તથા તેના હવા શાયે
મલી અઈઆથી શુકાઈય અને તેની શાયે
કેન પણ નહાલીજો હવે કે ચોનાશોના
દાહડામાં ભીના કપડાંને શુકાવાને ન ધણે
વીજન લાગેછે તેજુ કારણ માતર ફરજુ ન
કે તે રૂઝા ધણુ કરીને હવા બાકથી ભરે
લી હોઈછે અને શીઆલાની તથા જીનાહુના
ની રૂઝોના કન ભીનાં કપડાં ધણાનું કે
ક વખતનો શુકાઈ પાણીથી મેગલા થાઈછે
તેજુ કારણ ફરજે તે રૂઝોના હવા ધણી
શુકી અને બાકથી જુજ ભરાઈલી હોઈછે.
૬ ઊપરાત પાણી કદી ખુરતી હાંતનામાં
ચોખુ નજુ નથી પણ તેની શાયે તહરે
વાર ખારો મરોડીઓ અને પીગડી ગ
ફલી હોઈછે ૬ વીજે યોડાઈક શખદો હજોઈ
કરૂઆ હવા હવે આઈ આકના કન ખાખદ
વીજે કાંઈક વધારે જોલવાને, હજોઈ ઇછી
૬ ઇઈ. જુદા જુદા શવાદની તથા ખા
ગીકનાની ન ન ચીંગા પાણી શાયે પીગની
મંડલી હોઈતે ચીંગાનો ખવાશ તથા શસદ
તે પાણીનાં આવેછે. નહડાનું પાણુ નને
ધણુ કરીને આપણા લોકો પાણીચોખુ કરા

ને કેહે છે તેમાં ઘણોનહી પણ થોડો યુનો ત
થા ફવીજ બીજી બાતની : મોડીઓ પીજ
લેલી હોઈ છે. 'ફવા' ખારો તથા : મોડીથી
પીગવેલાં પાણીને ઘણું કરીને આપણાં લોકો
" ભારી પાણી " ફવે નાનથી આપખેલે. જ
પાણીનાં યુનો અને ફવીજ બીજી મોડી
આ થોડી પીગવેલી હોઈ છે. તેવા પાણીને
આપણા લોકો હજી પાણીને નામ આપખે
છે. 'વરશાધુ' અને નદીના પાણીને ઘણું કરી
ને હજી પાણીને નામ આપખેલે. " નીન રલ
ઈશપરી મ. " ફવે નાનનાં ઘણાંક નહી
આ ફુનીઆનાં કેટલાંક લાગોના હોઈ છે
અને જોના કેટલીક જાનના ખારોના કંટનો
તે મોડો મોડો હોઈ છે અને ફવીજે અગ
'ફવ' તકુરાની ખવાઈય તેઓ ધરાવે છે કે તે
આની શાયેયું પીગવેલું પાણી માણસ જાન
ના વાપરવાના તથા પીવાના કામનાં મુત
ગ આવડું નથી. પણ તેનું પાણી દવાઈની જી
પીચીમી ખાખદોમાં અની ઘણું કામનું થા
ઈ પડે છે. પાણીનાં ઘણું કરીને કેટલીક જા
તને કચરો પીગલીઆ વગરનો રહે છે. કેટલીક
ક વેલાઈ 'કાલ્ય' કેટલીક વેલાઈ રેતી અને કે
ટલાંક જીહીના જાનપરો તથા જાહાડ પાંને
પાણી સાથે મેલેલાં હોઈ છે. પણ ક શક્ય
જાતની ચીજા અને ફવેજ બીજા કચરો તે
પાણીને માલીઆથી છુટા પડે છે. કેટલીક ર
શાઈલ શાશતર શંખમાં શાપી કરતી વેલા
ક પરવાહી પદારથોના ગાલવાની અગત પડે
છે પણને પદારથોને જો નાપડે હોઈ આ
ના શખથી તેઓ તે ગાલવાની માટે વારે
ધડીકે ફક જાતનું કામનું કામે લગાડીઆના

આવે છે. 'હોનર અને' હીકનનાં કાંખાનાં
પરવાહી પદારથોના મોડોટાં નકાને ગાલ
વાની અગત પડે છે તે વેલાઈ તકુરે તકુરે
વારની જીહી ઈકેકતીઆ તેઓને ગાલવા
ને કામે લગાડે છે. 'અગાજીના વખતના' પહુર
વાહી પદારથોને ગાલવાને ફક જાનના ખારી
ક શુભાર્થ દાર પડશે કામે લાગતો હો. અ
ને તેમજ હંમણના વખતનાં પણ ફવ પથર
પાણી ગાલવાનાં ઘણા ફક ઠેકાણે કામ આ
વે છે પણ હાલના વખતનાં વીહીઆની મદદથી
ફક તરો શાયે શાપી કાહાડીઆયકે જની
મદદથી શકીથી ખરાબ અને કાલ્યથી ભરેલું
પાણી ગમાઈને શાફ અને નીનર કામ-શર
ખું થાઈ છે. ક'શાંખાના જીહીનાં પદારથોને
તથા રેતીનાં તથા કોલશાના લુકાના જીહીનાં
જીમં પશે કીરેલાં હોઈ છે અને તેઓનીઅ
દર અઈ મદલુ પાણી જીઆરે બાહર આવે
છેને વેલાઈ તે મોડોના શાલોકચરો તથા જી
શાઈ દુરવાઈ છે. પાણી 'રંગ' વગરનું અને આ
રખાર દેખાઈ ફવું છે કમ વારે ધડીકે જોલી
આંમાં આવે છે પણ ક જીહી હવાની માફક
પાણીનાં ગાતર નાપડાન જાકાને લાગુપડે છે.
ખરે બુઝાવોતો પાણી તલન રંગ વગરનું
અને તલન આરપાર દેખાઈ ફવું નથી. જી
આરે આપણે માહાશુદ્ધ તરફ જાઈએ તી
આરે આપણને તે મોડું, પાણી શીકા ખલુ
રંગનું હોઈ ફવું દીશ છે. અને તેજ શય
દર મોડું પાણી જો ફક મેલાશા લેઈને
જાઈકે હોઈતો તે તલન રંગ વગરનું આપ
ણને દેખાને. આઈ બિપરથી કોઈ પણ વી
આર વાત્રા ઘણીનાં દીલમાં શનાલ બિતપન

થાતે કે ફિક્ત પાંણી '૬૬' વેવાઈ બંધુ રંગ
 '૬૭' શાને માટે દીસે છે અને બીજી વેવાઈ ને
 જ પાંણી તાન રંગ વમરવુ કેમ ખાલન
 પડે છે ? જ પાંણીઓ કહ્યારા આગલા આ
 કે તપાસીને વાચીઆ હોને ને જોઈ હવા
 ના રંગ બાએ હમારી કીમેલી મુખહમત
 ઊપર ધીઆન આપીત્ર હો. તેઓને ઊપજા
 શનાડોને જવાબ ઘણે સહેલથી શમજ પડ
 ને. હવા બાએનાં અગત્ય આંકમાં હમે ક
 કહેઈત્રી હતુ કે હરેક રંગવાલી પહરવાડી
 વશનુને જા જાહેરા નડામા જાઈ હોઈ તે
 તેઓને રંગ ખોલીરિતે આપણી નજરે પડે
 છે અને તેમ રંગવાલી વશનુને જા નાથલાં
 નડામા જાઈ હોઈતે તેને રંગ સુતલમ
 આપણને દીશો નહીં. તેવીજ હાલન દરી
 આનાં પાણીની જે છાપારે આપણે દરીઆ
 વરફ નજર દોડાવીડ છઈ તેવેલાઈ પાંણી
 નો જાહેરો જગે આપણી નજરે પડે છે અ
 ને તેજ પાંણીને છાપારે અલાશમાં લઈ
 જાઈકિય તીઆરેને પાંણીનો ઘણેજ નાથ
 લો જો આપણી નજરે પડીઆનાં રાખમ
 થી તેનો રંગ આપણને સુતલમ માલમ પડ
 તો નથી.

પાણીનો રંગ ઘણુ કરીને પીચલેલી
 શંધીન વશનુનાં રંગ ઊપર આધાર રાખે
 છે. શરેવર, કુવા તથા નદીનું તાનુ
 પાણી રંગમાં દરીઆનાં ખારાં પાણી કરે
 તાં જુદું દીસે છે. આઈ અગતની બામદ
 ઊપર આવતા આંકમાં હ્યારા વાંચનારાઓ
 નુ કરીને ધેઆન પેહો માડશું.

રશામિયા શાશનેર—આંક ૧૧ 'ખો.
 પૂરવાઈ ચીજ વાઈત્રી આંકારમાં
 જંતી વેલાઈ પોતાની છુપી ગરમી
 બાહર કાઢી આપેચ તેહનાં
 શકિદ વીશે.

ગાંધીઆ આંકમાં ફરોઈ ફિમ
 જાણતેકો હતુ કે હરેક કોઈ શંધીન ચીજ
 પેરવાડી થતી વખતે પોતાની છુપી ગરમી
 બાહર કાઢી આપેચ. હવે કેટલીક શ
 ધીન ચીજો પેરવાડી થતી વખતે કેવી બા
 શકિત ધરાવેચ અને તેવી બાશકિતથી આપ
 હે શું શકિદ જલમીકિય તે વીશે જાણવું
 જાઈક. જા આપણે કક લોહોડાંના શની
 આને કક છેડેથી ગરમી આપીને તાવીક
 તો તે છેડો ફરેતો. મોતની આદક પોથ
 જો થઈ જરો કે હરેક કોઈ બીજી ધાનુને
 શકીઓ તે છેડેથી આપણે જોડી શકશું.
 તરાબાને પણ કન આદક ગરમી આપશું
 તો મીનતી પેરે તવાઈ જામે અને વારે ઘડી
 ક કન ઈંકોકતીથી તરાબુ અને પીતલ જા
 ડીને શકીઓ જાનાવેચ. કાચને પણ ક
 ન ચીશાલે ગરમી આપશું તો મીનતી આદ
 ક તવાઈ જામે અને "થરનામીતર" ના
 દડાઓ આપણે જાઈકિય તે મીચે જાણવી
 આ સુખમ બનાવેચ. કક કાર્યની નહી કે
 જ બેજા છેડેથી ઊઘાડી હોઈ અને તે નહી
 ના કક છેડાને તાવીને બંધ કીધાના આવે
 ચ અને પછો તે બંધ છેડાને ફટકીતો ગ
 રમી આપેચ-કે તે છેડો તવાઈ જાઈકિય અ
 ને તેહેને ગરમી આગલથી બાહર કાઢીને

કુટેય કે. જ્યોતી કરીને કડકાચનો દરોળનેચ

જેનાં ચાકડ ખીખાં ધાણાં કાચના વાશે
એ બનાવેઆના આવેચ અને જો કાચને
આડ પરકારની આપીકત નહી હોતો આ
પણે તેવીગતના વાશેજોને વાપરવાને બેનશી
બ રહેતે. શાધીન ચીજા વીગે આટયુ જો
લેઆ પછી પરવાહી ચીજા વોઇજી, ઇઆને
બાકના આકારના આવેચ અને તેથી આપ
ણે શું કાકા ભાગનીકચ તે વીતે નાણુ
જાઈક. જો આપણે બરફ લઈક અને તે
ને ગરમી આપીકતો તે બરફ તદના પગલી
બને ઇઆને પરવાહી જવા આકારનાં આંબ
શે અને જો કંઈ વધારે ગરમી આપીશુ તો
તે બાકના આકારના આવેચ ઇઆને વાઈ
જી જયુ થયે. પાણીને જો આપણે ગરમી
આપીશુ તો તે બહુજો બાર અંશ શુધી ગર
મી થાય અને તીઆર પછી જો આપણે વ
ધારે ગરમી આપીશુ તોપણ તેટલું ને તેટલું
ગરમ રહેજે તેવું કારણ શું ? કારણ માત
ર કેટલુંજકે પાણીને આપણે જાટલી. વધારે
ગરમી આપીકચ તેટલી વધારે ગરમી બાક
લઈ, જાકચ અને તેથી કરીને પાણી તેટલું ને
તેટલું જ, ગરમ રહેચ, પણ જો આપણે બા
કને અટકાવીક અથવા જો આપણે તેને
બાહાર છોડી જવા નહી દઈકતાં પાણી બ
લમતા વધારે ગરમ થાયે, પણ કે બાકના
જાશેજે અટકાવવાને તારે, આપણને ઘણું જ
નમનુત અને બહુ લોહોડાંનું વાગણ જાઈ
કચ. પાણીને બહુજો બારથી વધારે અંશ
ગરમ કરવાને શાકે કેક ગામે કાંમના આ
વેચ કે જ શાંચાને “ પેપીનશાકાઈજાશર.”

કરીને કેહ્યું કે શાંચાનાં છેકળા અંશ શુધી
ગરમી અપાઈ શકાકચ અને તે ગરમીથી
હાઈકંક પણ પીગસાવવાનો આવેચ. કેટલી
કેક ચીજા બાકના આકારના કેટલી છુપી
ગરમી લઈ જાકચ તેના નીચે નાણાવીઆ
સુખ્ય કોઠો ટાકીકચ.

પાણી	.....	૬૫૬	અંશ
આલકાકોલ	.....	૨૭૬	અંશ
ઇથર	.....	૧૬૩	અંશ
તરપીતન તેલ	.....	૧૩૮	અંશ
નર્મલરીક આશી	.....	૩૩૫	અંશ
શલકીજીરતાઆક કારખાં	.....	૧૫૭	અંશ
બરોઆઇન	.....	૮૨	અંશ
કોનેનીક ઇથર	.....	૧૫૭	અંશ
આગજાહલીક ઇથર	.....	૧૨૧	અંશ

જો આપણુ માથુ ઘણું કુખેચ તારે
આપણે કેટલીક વખતે મેલનવાટર તથા
દાંડ તથા ગોલાબ અને કેટલીક વખતે ઇ
થરને પાણી શાયે જાલવીને ગાંધાં ઊપર સુ
કીકચ તેવું કારણ શું ? કારણ માનરે કે
ટયુ નકે આક ચીજા ધણી જાલવીથી છોડી જા
કે કેવીકે અને જો આપણા માંડા ઊપર કે
વજનુચો લગાડીકચ તારે બાકના આકારના
છોડી જાકચ અને જાટલો બાક થાકચ તેટ
લી ગરમી આપણે માથા ખોંધેથી નીકલતી
જાકચ અને ગરમી બાહાર નીકલેઆના શ
ખેમથી આપણુ માથુ કુખુ બંધ થઈ જા
કચ. ઇથરની શાયે પાણી લીકચ તેવું
કારણ કેકે કે ચીજા બીજી ચીજાનાં કર
તા ધણી જાહકપથી છોડી જાકચ અને કે
પરનાણે જો કેકાક આપણા માંડામાથી ગ
રમી નીકલી જાકતો છોડયું આપણને તુક
માન ખોંધાયે તેટલા વાશને આપણે પાણી

વેવીકથકે તથી કરીને તે ઘણી નહુપથી
 ઊડી નહી જઈ. બાકના આકારના હરે
 ક વચ્ચે ઊડી નહિઆથી-થડી પેતા થઈ
 મ તેની યાએતી આઈ નાંચે જાણપેલા દા
 ખના ઊપરથી નાકન પડે. જો આપણે
 "ફરપંખ" ઇઆને હવા ખાલી કરવાના શાં
 ચાના જુદા જુદા વાજણના શલકીકીરીક આ
 શીદ અને પાંણી મુકીક અને હવા ખાલી
 કરીશું તે પાંણી ખરફ થાઈ જશે. ખરફ
 કેમ બધાકે તેવું કારણ થયું રહેલું છે.
 હવાનો દમાણ કાહાડી નાંખીઆના શખખથી
 પાણી બાકના આકારના થયું જલસીથી ઊ
 ડી જઈએ કે જો બાકને "શમકીકીરીક આશી
 દ" ઇઆને ગંધકનો તેજામ મુશી 'લીકમ
 અને દર વખતે પાંણી બાકના આકારના
 જઈએ તે વખતે બાક ગરમી પાલ
 લઈ જઈએ અને ગરમી બાહાર કાહાડી
 આપીઆના શખખથી પાણી બેઠાઈ જઈએ
 ઇઆને ખરફ થાકે.

ધણું કરીને આપણે ઊનાલાહાના દીવસોના
 જનીન ઊપર પાણી શીખાવીકે તેવું કાર
 ણ કેકે ક દાહાડાઓપર ગરમી એતી પાણી
 હોકે અને ગરમીને એછી કરવાને વાજ
 તે આપણે પાંણી શીખાવીકે કે ન પાણી
 આશને આશને બાકના આકારના ઊડી જ
 ઈએ અને જટલો બાક થાકે તેટલી જની
 નની ગરમી બાક લેઈ જઈએ અને કંધી
 કરીને આપણે ઠંડક પોહામેય. વારેધકી
 આપણે પાંણીના ભરેલા માટેનાની બાહર
 ની-શપાતી ઊપર લીમકીલુ, શરદ, કેપડ
 વીઘનીકે તેવું કારણ પણ ઊપર જાણ

વીચાં પરના છે. આપણે પીવાનાં પાં
 ણીને હમેશા સાદવામાં રાખીકે અને ત
 રાખાના વાજણના નહી રાખતા તેવું કાર
 ણ કનેકે તરાખાના વાજણના કરતા માટે
 વુ વધારે છેડવું છે અને જટલા વધારે છેક
 હોઈ તેટલું વધારે પાંણી બાકના આકારનાં
 છેડાથી ઊડી જઈએ અને તેથી કરીને ન
 ટેલાવું પાણી વધારે થકું રહેય.

આઈ પરના છે તે શરવ, શકતીવાન,
 શાહેમે આપણને કક ચોકશ-ધારો. બાધી
 આપીને બેકુ શુખ બખજી છે જટલો ઊપ
 કાર આપણને શખજા દીલથી માનવો જાઈ
 કમ. આઈજ કક શાધારણ ધારામાં તે
 કીરતારે પોતાવું જ બેહદ દાહાપણ ખરમી
 ઊ છે તેહને કક ધડીખરમી આપણને વી
 ચાર આવી શકતો નથી-તેચારે રશાઈણ
 શાશતની આખી શપાતી ઊપર આપણે ક
 રી વલય તે વેસાઈ આઈ નાહાશાખીની
 કારીગરી અને તેહનાં દાહાપણને અટકવો
 આપણા ખનના કેમ ઊતરી શકતો. ક. કી
 રતાર. મહુગ જાત વારેધકી વાહારાં ક
 રનાનો તોડે છે પણ તેઓને માટે આપણ
 ધારા તુ તોડતો નથી ક શુ તાહારી બ
 ખજોશ હમેશા શખખ પાપી પરાણીઓ ઊપર
 યોડી છે. આઈ પરના છેની અપરનાપાર બ
 ખજોશનો બસો હમેશા શરખા નજવાં પરા
 ણીઓથી શુ અપાઈ શકાને.

નાંણવરીની તવારીખ આંક બીજા

શ ફી

શ ફી નાં પોકાર ધીમે ધીમે ઊં
 ડે અને શાક ભરેલા હોઈ છે. તે પાંચ છે.

ખરતમે ઊપરા શાપરી પોકારમારે છે કોઈવે
 લાડકવો તો નારથી તે પોકારે છે કે તેડેનાં
 પોકારથી આખું જગત થયરી નાડે છે અને
 જાને આશાનાં ઊપર ગમરાટ પાને હોડ
 કવો શોડર થાડે. કોઈ વેલાડ શહી
 નાં દોલાઓ કડકાં મલીને પોકારવાનું થ
 રૂકરે છે તેવેલાડ તેઓ મનેા કંક શહી શ
 રદાર ખની પેડેવે પોકારેય તે પરમાણે ખી
 ન શાલાઓ પોકારયું કરે છે તે વેલાડ કો
 ઇ ખીમુ શેહીનું દોલું પાણી પીવને ક
 કંઈ જગોડ આવેય તોહારે પોકારવાનું અ
 તીંગ જાશના થાડે. ક પરમાણે શંદાજ
 પડતાં તેઓના પોકાર નરમ થતો નાડે છે
 તે મારાત ગુપી રહે છે અને પછે જન જ
 ન ખામદાદો વખત થાતો નાડે છે તેમ તેમ
 ગુપ્તેરેકવાનું તેઓ શહરૂકરે છે તેથી નવ અ
 થવા દશ વાગાને અ મેવે ખીસ કુલ શુભશા
 મ થાઈ નાડે છે.

દીશને વખતે શહી કોઈ મોહોટાં દ
 રખતનાં છાંડિયા ટલે અથવા પાહાડોનાં ખો
 હ મેવે શનવાહ નાડે શહી ને નદી કીનારે
 નાંહાં વનશપતી જીતપન થાની હોડિયા તાં
 હા ઊનઆ ધાથ મેવે શુદ્ધ રહેવાને ધણુ ગમે છે.

શહીની માદાને હુકાં બડા અને મર
 કતા કપીલા રંગનાં ખાલ હોડે છે અને જ
 વેલ ક તે ખ્યા જોયેય તે વખતથી તેડેનું
 ઘાટકી પાણું હા ધણું વેવે છે તેથી કોઈખી
 જાનવર અથવા માંદશ તેડેનાં રહેકાંલ

શહીની મદાં જે ખીને ચારે ખ્યાં
 શાંમયં જોયે છે તેજાવી આખો ખોલી હો
 ડે છે અને કેટલાંક અવાડીયાં શુધી ખાલપ

ણાંની હાલતમાં તેઓ રહેય તેથી શહી ની જા
 હ તેઓનો ખ્યાવ ધણી શંભાલથી કરે છે.
 કોઈ વેલાડ કવો ખ્યાવ ખેનેયકે
 કુતરાઓનું કંક દોલું શહીનાં રહેકાંલ આ
 મલ જઈને અતીંગ લાશયું કરે છે તારેતે પો
 તાનાં કલખતથી ધણો મગર હોડિય તેથીતે
 યોનાં લાશયાંની કરી દરકાર કરતોનાથી પ
 લ ખાડેર નેગાહકરેયકે જાઈક કોઈ ખીનું કુ
 શમ ન દેખોડિય તેહતાં અમરજો પેલા કુત
 રાઓ તેડેના પગની આગલ જઈને ગરબર
 કરતા હોડિય તો તે શહી કાઈન નથીકરતો
 પણ માંતરે પોતાની જગોડથી ઊઠેયાં પગરે
 પોતાનો પ જા ઊંચકીને કંક પછે કંક શધ
 લાઓને મારીનાંમેય.

અમરજો ક તુછ શકતીનાં કુતરાં
 યો શાયે કોઈ શેકારી નજરે પડેય તો પે
 લો શહી તરત પોતાની અંકઆલ અથવાયો
 ટલી ઊભી કરી લાડવાને તઈઆર થાડે છે સુ
 કાદોનાતરે કંટલોજ રહેયકે તેઓ મનેાં કો
 ઇ લોગયાઇ પડે ઇઆતે તે શહી મોલીથી
 મારેઓ નાડે.

ઈગલેક દેશની તવારીખમા કિયું જ
 હાંવેલકે તાહાંના રાખને ધણે કંક જાંનવરો
 કંક વેલાડ લેટ દાખજ મનેઆહતાં તેઓને
 “ ટાજીઅર ” નાંમનાં સુકામમા રાખેઆંહતાં
 તેમવે શ ધલા શહી તંથા વાધો હતા અ
 ને આકમાં હેનરી રાખનાં વખતમાં કંજો
 રીંછ અને હાથી પણ હતા.
 હાલકે હાલકે દેશમા “ જુઓલા
 નામનાં સુકામ ઘોપ
 તેનાં ધણાક ખ્યાંઆઈ કે
 નેડેના લોક નાડે છે. તેઓ

ધણી રમતીઆગ્રહે પણ તેઓનાં બંધારે, ઇં
ત કુરેય તે વેલાઈ ધણીક નરણ પામેછે.

“ ભીંખેલ ” માં ફક્ત શહી હતો
કે જેહેનું નામ “ નીશ ” કરીને રાખેઆ
માં આવેજી હતું. કે જાણપર ધણું પટા
ફણ હતું અને પોતાના રખેસાલન સધની
જાતની છુટ લેવા હેતુ હતું અને પોતાની
ઊપર શવાર પણ થવા હેતુ હતું.

“ આમગટરકામ ” નાંમનું શેઠેર કે જે
વડાનના લોકોનું ફક્ત પાઈ તેખાછે તાંહાં ફક્ત
શહી હતો કે જે પોતાના ધણીનાં હોકાં
થી દાનો દેખાડે અને ફક્ત વડાં મેચી
તથા પીપ મધેથી કુદીને પશાર થાનો અને
દોરડા ઊપર નાંચે. ફવી રમતો કરતાં
જાહેર કંઠાલતો હતો તારે તેજે જરા પટા
થેતો ને તુરંત પોતાના આઈ રચુછ કામના
મનચુલ થાતો હતો.

અઠવાડીઆની અબરોનો શાર.

પરેશિશર ફારકનેશ નવાં કે
લેવણી ખાતાના ઇનશપેકટર દાખલનો પો
તાનો આધા-તારીખ ૧૫ ની મેઈથી પોતાને
સવારીન લીંગાછે ફણ શરકારી મેજેટ, ઊપ
રથી જોવાના આવેછે.

ગરેટ બરીરનના કેલવણી ખાતાનો હુદાખ
પારલેનેનટની શતા હેડલ છપાઈ પરમેશ થા
ફાઈછે તે ઊપથી જોવાના આવેય કે, અને
૧૮૫૪નાં ૩૨૬૪૩૯ પાંકીડેનો આઈ ખાના
ઓ ઊપર ખરચ થાઈઓ હતો અને ૧૮૫૩
માં ફજ કારણશર થાઈલા ખરચ થાયે
૧૮૫૪નો હુકામલો કરીડિયો નાલમ પરચે

૧૮૫૪ના કરતા ૧૮૫૪નાં ૭૫૭૭૭ પાંકીડે
વધારે ખરચાઈઆ હતા અને અને ૧૮૫૪થી
તે ૧૮૫૪થીના ખરચનો આટકલો કોહાડી
ફક્ત તે ૧૬૪૩૮૪ પાંકીડેનો થાઈમ.

અંગરેજ ધારા પરનાછે હરેક સખશ
ની આરત ગુનરી મઠ હોડિતોનેહેનથી પોતા
ની શારી થાયે લગણ કરાઈ નહીં. આઈ
ધારો કાહાડી નાખવાની હંમણા ઇં મલક
ખાતે વેતરણ ચાલેછે અને કે કારણશર કે
ક ધારાનો ખરચો પારલેનેનટમાં રચુ કીયા
મા આવેઓછે. કે ખરચો “ શરેશના ” પરનાછે
“ હાગિશ આફકાનશ ” નીશમાના પેહલીસાર
વાચેઆ પછી ગોઆ મેઈ મહીનાની તારી
ખ દખીનેતીને ફજ રામાના તે ધારો ખીજ
વાર વાચી શંભદારેઓ તે વેતાર કે ધારા
ની તરરેલમાં ૧૬૫ અને વીરમા ૧૫૭ મલ
પડેઓકે જ્યેથી ખીજ વાર કે ધારો કાનનશ
મા પશાર થાઈઓછે—પણ લાગુશની રામા
મા કે ધારાના આગેવાનો ફોહુ જલેને ફણ
દીશતુ નથી.

મોરીશીગીલનાં હુદારેઓનું ફેં ધણું
વધી પડેજીછે. પણ આખજરવર વાલો કહેય
કે પદરપુગની પડોશમાથી આવતા કોકની
કેટલીક બેંગીઓ ચોરાઈઆમાં આવીછે કે
જેહેનો પતેર હજુર શુધી હાય લાગે નથી.

મેકેમન અને ખોળા ગનેઆતાનાં મહુર
મયોઈ મશીદ બંદર ઊપર ફક્ત પુગનંક ખા
તુ રાખપેજીછે અને તેહેને “ ખોળા ઇનપર
વચેનટ લાઈ બરેરી કરીને નામ આપેજીછે.

મયરાજ પરેશીડેનશીખાને લોકો ઊપર
શરકારી અનદારો ને તારી અખમ ગુંબરચ.

તે બાબેની તપાસ કરવાને માટે શરકારની તરફથી જ કમીશન થયાપણાના આવેલો જ તે કમીશનનો રીપોર્ટ છપાઈ ચુકેલો અને તે હેતુ નક્કો નધરામના વરંતમાન પત્રવાલા ને મૂકી મૂકીય.

આપણા નામનાર ગવરનર નગરલ લારડ હાઇકોર્ટની નજોડે લારડ કલચન હાલે એ છે હેલુ' નારની ગ કરાનીકલ વાલો, 'શ' તા થાયે જણાવેલે. 'ક' લાઈઅંધ કહેલ કે આ 'ક' હાલની ખીનાં ઇ ગલનદના રાતાવાલોએ 'ક' લારડહાઇકોર્ટની, જણાવીલ અને લખી વાલેલો કે 'ક' હાલનારની નજોડે ખીરાંજ નારોનવે ગવરનર નગરલ આઈ વરશની આખરીના અથવા આવના વરશની શહેર આતમા પોતાના નનાઓના હાલે ખીરાંજ વાને માટે હાલનુથાનખાને આવી પુગલે.

શહેર નકલનો માનુષરેનેઓના જ આજ શુધી કોડમી ગામડાને આપેખામાં આવેઓ નથી તે ઓગો અને જે ગામ ખાનેના બાલુ પરાગોનો કુનાર ટાગોરને મુજેઓછેલેલુ' જે ગામ હરકાટ હાલેથી નવાના આવેલ.

આઈ આજના જુવાલ મહીનામાં ઇ ગલંડ ખાને શનદવાલી આકરીનાં દાખલ થ નારા હાલેવારોની તપાસ થાને તે તપાસના હાલર થવાને માટે તાં ૯ ની મેઈ ગુપીના શરૂઆત મહીને ૧૩૭ પુરુગોડ પોતાના નાન નોધાવેઆ હતા.

મયરાજ ખાનેની પેશાદ આફીગના અંધેર કારનારથી 'ક' પેશાદેનશીના થાલે વોરેના લોકો કંટલાનો કંટાલીઆયકે તાલુ ની મેનઅર આઈ કાનરલે પોતાનાનીમઅથી આનાંથી કંટલાઈક મેનઅરોની કંક કમીટી

કીવીલ અને વરંતમાન પત્રોમાં, જાહેર ખમ ૨ - છપાવીને ગલે, લોકોને, ખમર આપીયકે જ લોકોને પેશાદ આફીસ વીજ કમીટી, 'ક' રીઆદ કરનાર કારણ હોઈ તેઓઈ તે કારણે કમીટી હાલે તુંગ લખી જણાવવા અને તેડેના ખોલકી રીને જણાવલુ કે તેઓ ને પેશાદ આફીસનીનારકને આઈ, પરનાલે આઈ હાલકે આફીસની ખેપરવાઈથી તેઓને મુકામનયાઈલ છે.

અતરે પરગંઠ થાતાં કારથી વરંતમાન પત્રોના જણાવેલ કે, ઠરાનનો શાહુ રૂશીઆ ન શાયે મૂકી ગીઓઅ હેવી જ વાત અતરે, આકોહી તે ખોટી છે.

ખીનીનગુજર તથા ઓગીકનદલ 'ક' મુખ નીની ઇગદોમર કેદીન મીનને - મેલ લઈને ગંડા મંગલવારને દીને શહવારના આપણા ખારામાં આવી પુગી હતી. 'ક' ખારેકા શા યે રાન દુખારી ગેઈ અગતના શમામારે આવેઆ નથી. ખાવાખોરો' નોર હાલે જરા નરન પડેલુ દેખાઈય અને ઘણુ કરીને શેરલો તરફ શેરી શમાધોની ચાલુ છે હેલુ હાલ દેખાઈય.

આપણી ટાપુખોગીઆં જુન મહીનમાં કેટે લા મરણ થાઈઆ હતાં અને તેમજ ગીઆં મેઈ મહીના થાયે ગરખાવના જુન નાશનાં કેટલા ઓગ મરણ નીપજ્યા હતા તેડેનો દુસામ પોતીશને વડો માજીશતરે હેલ જણાવેઆ પરનાલે આપેલ—

મેઈ. જુન.	મેઈ. જુન.
ઇકોરીપીઅન	૨૮ ૨૩
ઇનદો ખરીટન અને ઇ	
નદો પેરદુગીન	૧૧ ૫
ગાંમડી ખરીટી અને ઇ	
આદુરી	૭૨ ૬૮

મુગલનાન ૩૯૫ ૨૭૦
પારશી ૬૬ ૭૬
જેન ધર્મ પાલનાર તથા બી

બીજી ગેન-આવનાલોકો ૧૨૫૭ ૮૫૭
બીજી ગેન-આવનાલોકો ૩૮ ૯

૧૮૭૯ ૧૩૧૧

આફ બરણ કેરેવા મરનથી "યાદિઆ
છે તેકેનો હુશાબ હેડલ નવેતવેઆપરખાણેછે.

ખુદરતી, ખનાવથી ૧૦૬૮ ૬૪૮
નરકીના તથા હેવાન બીજા

રોગથી ૭૬૬ ૩૫૧
આપણા તથા ખુદરતી ૧૫ ૧૨

૧૮૭૯ ૧૩૧૧

કસકતાની પોલીસના રીપોર્ટ ઊપર
થી જરાબા આવેચકે જે ગાલની કાઝીસીલ
ના પરીસીલેન્ટ મીં દોરીન ઊપર કોઇ મ
લેગીયોગ નામના ફક રાખે હોમલો કીંગ
હુનેડ, જે માટે લેકેને આર માસ શુધી કેડ
રાખનાની શીખના આપેઆમા આવીડે.
આફ રાખગ ધરેઆ મેલે દેવાનો ખાલમ પ
ડેમ કારણકે જે વેલડ તેકેને માલુમનાર
કે શીખના આપો તે વેલડ આફ રાખને પો
તાના રોનાલના જે-કોરી અને કાઈ પર્થના
આપેલા હતા તે માલુમનારની શામલે શુ
નાપેઆ જે માટે તેકેની બીજીચારની તપાસ
પોલીસના ધનાર હતી.

ફક-અંગરેજ પનરવાનો નણાવેચકે
બીરલુમનો ગામ શાહાઠ માણેઆને લડને ક
રીનીઆ ખાને આપણા ફક રા પો લશકર
ને, મદદ કરવાને જનારછે. ફક રા પો રા
જ વાલાઓકે હવે બારે અધન થયુ જોડકે

ય કારણકે તેઓનો પરનો દીવશ આડે ખા
હાથર રાખ અને તેકેના મેહુ લશકરની મ
દદથી પોડો રીગન થાવે.

ગઈઆ શામનારને દીને આપણી દા
પુત્રા મેડે માહામારન કામોનો પાડેઆ ના
ખેઓછે તેથી ફ દીવશ હીનદુશયાનની તપા
રીખના જરૂર નોધી રાખવા જોગડે. ફ
દીને પરીસેશર ફરેજરે પોતાનો " નેચરલ
શાફિનશ " નો કલાશ ચાલુ કીધો. અને
આપણા આગંત્ર નામનાર ચીફ જગદીશ શર
અરશદીન પેરીશુ મુમારક નામ હીનદુશયા
નની જમીન ઊપર કાફિમ રાખનાને માટે
ફ નામનાર મહુરશયની પોતાની ઈછાથી જે
" લાઆ કલાશ " ઊમિા કરવાની મોડવણ
કીનામા આવી હતી તે કલાશુ શુખ કામ
પણ ફમ દને રાજના શાહાઠ પાંચ કલા
કને અમલે ફલકીનશદન મદરશના માલુ
થાફીછે.

ફડીરશ રૂમનાથીમલેના હજામેજ જો
પગથી જોવામા આવેચ કે ગીઆ મહીનાની
તારીખ ર૦મીને દીને ખુશાફર ખાને જમાને
માટે બગલો " શાહલ " અતરેથી જોખડેઆ હ
તા તે "કેપ આફ નશરા" આગંત્ર ગીઆ
ફપરેજ મહીનાની તારીખ ૧૨ મીને દીને
ખમંમા ઊપર ચકુદીને ભોગમા આવેઓછે.
ફ ખમલાના ખલાશી તથા હીતાદુઓમલંકીને
પાતરોશ રાખગો શહીશકામતકીનારે બીરેઆ
હતા અને તહાથીઆવતાં રસનામા તેઓ
ચોરના હાથ ઊપર હુડકાઈઆ હતા.
આપણે નામનાર પુની મેડમ શર આ
રેસા જલકશન ગઈઆ મ ગડવાગની બાજના
અતરેથી દખણ ખાને જમાને માટે ચીફકેઓ

હુનો, કે પહુરશય આઈ માણુ સેશનનું કા
નકાત્તુ પુરું આઈ તાંહાં શુધી દખોલ ખાતેજ
રહેલ અને આવતી ટેરનણ કાંચ ચાહુ થતા
મા અતરે આવી પોહોયમે.

હુમેને ખમર આપવાને દુખનામેય કે
ગઈ પરમદને સહુવારના સાત કલાકને અમ
લે "નવરોજન" હીલ "ગીપરના ખડકનો ફક
ભાગ ફકાક ફુટીપડેઆશી ફ ખડકના પાઈ
આ આગલ કામ કરનારા બેગારીઓનાંથી
ફક બેગારી તેજ ભગે ફ તુરેન મરણ પાંચે
આ અને અગીઆર વરશની ફક છોકરીને
આઈ બનાવધી જે કાઈ તુકશાન થાઈજી હ
તુ તે તુકશાનની પીઠા ચોડોફક વખત શ
ધી ભાગવેઆ પછી, શર નમરોજન હાસપીટા
લખા તે પણ અ તે મરણ પાંચી અને બી
જા ઇઅ રાખેના શરીરને પણ કેટલુ ફક
તુકશાન થાઈજી હુતુ કે જેટલાનાં બેક રાખ
જો હાલ હાસપીટાકનાહે. આઈ માઠા ભાઈગ
ના બેગારીની તથા પેલીછોકરીની લાશ બી
પર શરેશના પરનાંહે ફ દને જુરેરી બેડી
હતી.

ચીન ખાને પેટરીઆટીક ફકડનાં શીન
ર હુમર રૂપીઆ ભરાઈ ચુકાછે.

પેટરીઆટીક ફકડ ખાને જાવા અને શ
આતરાના રાણુ મરેની અમરેજ રહકિતે શવ.
લા મલિને ૧૬૫૨ પાછીડ ખખગેશ દાખલ
આપેઆછે.

આઈના મેલ વાલો જાણવેઅકે કનતાં
નખાને દર રોજ આશરે બહુજો ખંધપાંજો
ને ગરદન મારવાના આવેછે તોપણ તાહુના
ખંધીખાનાં ખાડી થતાં નથી.

આપણો આકારી મુશાફર ખીંકાઈદિ
પેટલેડીવાર જે પરેનાંહે મુનમઈના રહેવા
શીએને લીંબ ડીકીનશનના ખંગલાની આ
શપાશ નાકીમદ કરીને જીના સંખેઆ હના
તેજ પરેનાંહેનો ટોમ ફ કાઈદિ દીલડી ખાને
પણ કરેઆછે.

આઈ માણુ વરશની ખીલ વારની શે
સનણ કાંચ ગઈ પરમે દનેથી આપેણ વ
કા નડજ-શર વીલીઅન ઇઆરડેલીનો હ
જુરમા માણુ થાઈજી. ફ વેકાઈ રડ જુ
કરનાઓ તપાસને માટે નોધાઈ ચુકાછે.

આપણાં પરશીઅન શેકરેટરી ખીશતર
વીનાઈકરાવ વાંશોદેવજીનો ભાઈ ખીશતર રા
નમદર કે જે શેકરેટરી આશીશના પરશીઅન
ડીપારટમેન્ટના ફક અગતનો અધીકારી હ
તો તે મરણ પાંચેઆછે હેવુ હારખીનગર
ર વાલો, જાણવેઅ.

જુવાન ખંગલાંઆઈ રેકાવ કીધી ૧ કે
તેઓઈ ફક પહુરેજગાર મંડલી બીબી કર
વી અને તે શમાના ગાનડીએને બોલાવીને
દાણી થાતા ગેરફાઈદાઓ રાહજાળવવા ત
થા ચોપાંનીઆઓ છપાવીને આઈ અગત
ની બાખદશખંધા તેઓનો વીચાર રાખ્યા
એને જાહેર કરવો.

આઈ "પારશી ખીતર" જુ પતર જુ
નખઈના જામે જામેજ છાપાખાનાના હોરન
નજ દાદાબાઈ પરીનદરે નાનેકને વાગ
છાવી પરગટ કીધુછે.

પારસી મિત્ર

ઈશ્વાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શાશ્વતી

હાલત શુધારનાર પત્ર

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રગતક ૧ હુ • શનિવાર—તારીખ ૧૪ મી જુલાઈ ૧૮૫૫ આક ૧૭

મે ત વ શી

પારસી મિત્રના ધરકોને વાણતે.

મેતવણી આપીઆમાં આવે છે કે જે ધરકોને આઈ પત્ર જરાયર ન હી પુત્ર હોઈના તેઓક પોતાના નાન દો ટ મધે થર ન મોદદ જીવમાઈની નીચા લમે મોકલવા અથવા ધાખીનવા લીપર ર શન ૧૪ રન નજ લરમા તાશતરની નીચા લમા મોકલવા કે જ્યી. તેઓને નવતીયી પોટોચાડીઆના આવગે અને હવેથી જે શા હોએને નહી પુગે તેઓક, ખલ મેહુરખાની કમીને કક બે વખત તથા લઈ લીપલી ન આઈ પોતાના નાન તથા રેકોણ જરાયર લખી મે કલવા હાલતે ને નાણસે હે ચુ હુ તમે મતરક કરી ક નાણક

અને ઇમાનદાર માણસને કે કામ પોષીકો છે અને હવેથી પુરની રીને આગળ રાખીકે અને હમારા ધરકોની સેવા મન માગની રી તે પુરી પાડવામાં આવશે.

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Mr Munchershaw Rustonjee. The subject will be—Physical Geography—The distribution of the land.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

One of the constituent parts of education,—the Social, which regulates the affections and man-

ners, has not yet received the attention to which its importance entitles it. The real friends of the natives of India earnestly desire to see them, for their happiness and prosperity, cultivate this department of improvement. This important branch of education contemplates man as in society, and seeks for the duties which one owes to another. It is clear that the maxim for each must have reference to his relations with all, and no man may be allowed to take for his maxim such as could not admit that it might be universal. That which is reasonable for one man can not run counter to the universal reason, for all men, and thus no one may propose as good to himself that which would not admit that all other men should propose the same. So deep in universal reason lies the maxim. Whatsoever ye would that men should do to you, do ye, even so to them.

We have, therefore, to find and embody such maxims as each man should wish all others to adopt towards himself, and under these will be found what every man should adopt towards all. This will give a universal system of social moral duties. If we contemplate man in his constitutional appetites as the creature of wants, and thus finding an end in happiness, he will find occasion to render the same kind offices to others, that he might, in like circumstances, wish should be rendered to him ;

and in this there will be the universal duty of *Kindness*. If we contemplate him in his intrinsic spiritual excellency as the creature of *rights*, and thus end in *worthiness*, he will find the obligation to regard others with the same respect and reverence as his own spiritual excellency claim from them, and in this there will be the universal duty of *Respect*. We take the comprehensive law of *kindness*, and give as its general maxim one which includes all our duties to our fellow-men — Love thy neighbor as thy-self. This is charity. It involves the love of benevolence, a disposition that is pleased and rejoiced in seeing others made happy by its hand. It thus delights in doing good. It may not approve of the moral character and conduct of those it relieves, and may thus feel a deep moral aversion and repugnance to its beneficiaries, but it looks at them as sensitive beings, with kindred wants and sympathies as its own, and relieves from suffering and administers to happiness from the promptings of philanthropy. It is not satisfied with the acting out of its constitutional kindness, it cultivates and cherishes the spirit of benevolence, and would make its heart more compassionate and its hand more open to human wretchedness. It deems nothing foreign to itself that is human, and thus makes every man a brother and every sufferer an object of its sympathy. It adorns and dignifies the man who appro-

propriately practises it, and by common consent the world put it among the most exalted virtues. Because the Great Father of all does good, and makes his sun to shine and his rain to fall, on the evil and unthankful, so the man who does good in works of charity is named the Godlike.

We shall resume this subject in our next number, and treat more fully of the general maxim — Love thy neighbor as thyself

The tidings brought by the last mail from the seat of war are of a very important character. The sea of Azoff which has been till now a Russian lake is at the mercy of the English and French fleets. It appears that large supplies of provisions were conveyed to Sebastopol by means of this inland sea. We may hope, therefore that the brilliant successes of the allied fleets in that quarter, will have a very important bearing on the progress of the war. The extent of the maritime trade, which has been hitherto carried on beyond the isthmus of Kertch, may be estimated by the fact that nearly 300 Russian Ships have been either captured or destroyed, and a large quantity of provisions has been seized for the use of our troops.

A letter received by a commercial house in Marseilles announces that the Emperor of Russia had made, on different parts of the sea of Azoff, considerable purchases of corn, amounting to 500,000 che-

liverts (975,000 hectolitres), for the supply of the empire. The possession of the sea of Azoff by the allies will deprive the Czar of this supply, which will be the more necessary for him, as the harvest in the Crimea this season will be but small.

These successes, if improved immediately, may serve to hasten the fall of Sebastopol. The comparative importance of these successes must depend on the promptitude with which they are followed up; for there are other modes of communication still open to Russia. The Dnieper, the Dniester, the Bug, and the Don all empty their waters within a short distance of the shores of the Crimea—the town and isthmus of Perekop is only forty-two miles from the mouth of the former of these rivers. The Dnieper is, moreover, navigable at all seasons of the year, and is open to the carriage of every description of material from the centre of Russia, almost to the very gates of Sebastopol.

The following letter from an officer of the expedition which has been published by the *Courier de Marseilles*, will be read with interest —

“At the eastern extremity of the Crimea, between the Black Sea and the sea of Azoff, at the point where Europe ends, rises the handsome little town of Kertch, with its 10,000 inhabitants, under a burning sun, but in the centre of the most, enchanting country.

imaginable. Yesterday, the 25th, we traversed that delightful district, to the sound of drums and with matches lighted. We nowhere met a single Russian or a Cossack, but we were met in the most friendly manner by a charming population. This was the first time, during the whole year, that I had seen women and children. It was not, I can assure you, an uninteresting spectacle for eyes accustomed, so long to the sun-burnt faces of soldiers bearing the harsh stamp of war, privation, and the inclemency of seasons. After marching through the town, we entered the port commanding the Straits without striking a blow. The Russians abandoned then 50 guns of the heaviest calibre and some ammunition. This was, no doubt, through forgetfulness, for the moment we came in sight they blew up at least 10 powder magazines. The expeditionary corps, consisting of about 12,000 English, French, and Turks, encamped all round the citadel, which had been evacuated by the enemy. We are going to entrench ourselves strongly, and if the Russians leave us quiet during only four days, our position will be impregnable. From this place we command both seas, and our flotilla will ferret out and give a good account of the resources with which the city of Sebastopol was so liberally supplied. Our soldiers are in the highest spirits. After having been so cruelly tried on the dreary

plateau of Chersonesus, there is now no end to their jesting and singing. You may imagine that the men who contrived to live and instal themselves in the ramparts of Sebastopol have turned to account all these blessings of Providence. They look upon themselves as real Sardanapaluses. They have water, verdure, wood, and shade at discretion, and close at hand. They are literally enchanted with their new situation. Then there is an end to trenches and entonnors, in which they were exposed at every moment to be killed by cannon-balls, grape shot, or, what is still worse, by the explosion of mines. Here no doubt fatigue and danger will not be wanting, but we now indulge in sweet repose. The rolling of the waves and the rustling of leaves have succeeded to the wearisome roaring of artillery, and, instead of the fetid emanations of the camp, we have the perfumed breezes of the hills of Kertch, which is our Capua."

ગણીત શાસ્ત્ર— આકે ૧૦ મો.

જો કે શ્રેયે આ બીજી શ્રેયે
જે આને કાઈ પણ વધે આ વગરે લાંબી શ્રેયે
તો ને પેઢી શ્રેયે આને બીજી શ્રેયે માને
“લાનનાર” કરીને કેટલે જમકે શાત ડહડ
ને કાઈ પણ વધે આ વગર લાંબી શકે તે
થી ગાતને ડહડ નો લાનનાર કરીને કેટલે
પણ શાતને ડહડ નો લાનનાર નહીં કેટલે

કોઈકે ૩૪૪ ને ૭ ક' ભાગ્યું તો ૨૬ આવ્યું
અને બાકી ૧ વધ્યો. જો ક' ૩૩૩ શમેજા
એ બીજી શમેજાઓને ભાગનાર હોઈ ના
રે તેહને તે બેજા શમેજાઓ. "શાધારણ ભા
ગનાર" કરીને કેહે છે જેમકે ૧૮ ક' રંપર
ને અને ૩૫૨૮ ને કાઠે પણ વચ્ચે વચ્ચે
ભાજી શકે છે તારે રંપરને અને ૩૫૨૮ નો
અડાર શાધારણ ભાગનાર કરીને કેહેવાઈ
છે. હવે કાઠે એ શમેજાના ઘણાઈકે શા
ધારણ ભાગનારો સંકીર્ણાવે છે જેમકે ૨૫૨૦
અને ૩૫૨૮ નો ૨, ૩, ૪, ૫, ૭, ૨૧, ૨૪, ૨૬,
૧૨૬, અને બીજા ઘણાઈકે આકડા શાધાર
ણ ભાગનાર છે. હવે ક'વા ઘણાઈકે આક
ડાઓમાંથી શકીથી શોડોડાના શોડોડા આ
કડો કીધો હજી ક'તેકે ક' એ શમેજાનો
શોડોડામાં શોડોડા શાધારણ ભાગનાર કી
ધો હશે ક' શવાસ જોઈ છે. ક' શવાસનો
નવાખ શકીથી શોડોડા શાધારણ ભાગનાર
શોડોડામાં કાણકવાની અંકે ગણીતની રીતથી
આપણને સંકી આવે છે જેહને વાચને હવે
જોડવા માડીકે છે. જો ક' શમેજા બી
જી એ શમેજાનો "ભાગનાર" હવેનો તે
શમેજા બીજી બધે શમેજાના શરવાલા
અને બાદ બાકીનોમી ભાગનાર થાગે તેજ
કે ૧૨ ક' ૬૦ અને ૩૬ નો ભાગનાર છે તે
તેથી ૬૦+૩૬=૯૬ અને ૬૦-૩૬=૨૪
ક' બેજોનોમી તે ભાગનાર થાગે તેજ કાર
ણ ક'કે જારે ૬૦ ને ૧૨ ક' બરાબર ૫ વ
ખત ભાગ જઈ છે અને ૩૬ ને ૩ વખત જ
ઈ છે તારે ૬૦+૩૬=૯૬ ને ૫+૩=૮ વ
ખત બરાબર ભાગ જવો જોઈકે અને ૯૬

ને ૧૨ ક' બરાબર ૮ વખત ભાગ જઈ છે
તારે ૧૨ ક' ૬૬ નો ભાગનાર થઈ જો. જો
ને વની જારે ૬૦ ને ૧૨ ક' ૫, વખત ભા
ગ જઈ છે અને ૩૬ ને ૩ વખત તારે
૬૦-૩૬=૨૪ ને બીજી ૫-૩=૨ વખત
બરાબર ભાગ જવો જોઈકે અને ૨૪ ને ૧૨
ક' બરાબર ૨ વખત ભાગ જઈ છે તારે ૧૨
ક' ૨૪ નોમી ભાગનાર થઈ જો. જો ક'ક
શમેજા બીજી શમેજાનો ભાગનાર હોઈ
તો તે બીજી શમેજા જોડી શમેજાનો તેને
ભાગનાર હોઈ તેટલી બધી અને દરકે શ
મેજાનો પેટલી શમેજા ભાગનાર છે જેમકે
૧૨ ક' ૨૪ નો ભાગનાર છે અને ૨૪ ક' ૪૮,
૭૨, ૯૬, ૧૨૦, ૧૪૪ અને ક' પરનાણે જ
ટલી શમેજાનો ભાગનાર હોઈ તેટલી બધી
શમેજાનો ૧૨ બી ભાગનાર છે તેજ કારણ
પણ જ કેહેલું છે જો—
૧૨ ક' શમેજા ૨૪ નો ૨ વખત
બરાબર શમાઈ છે તો.
૧૨ ક' ૨+૨૪=૪૮ ના ૨+૨=૪
વખત બરાબર શમાઈ અને
૧૨ ક' ૨૪+૨૪+૨૪=૭૨ નો ૨+૨+૨=૬
વખત શમાઈ અને ક' પરનાણે
બેપત્રી બધી શમેજાનું કારણ જાણવું.
જો શમેજા ભાગ અને ભાગીખ ક' બેજી
નો ભાગનાર હોઈ તો તે બાકી કેહેને તે
હવેથી ભાગનાર થાગે. ક' શકીર્ણવાને
ખાટ ૨૮૮ ને ૧૨૮ ક' ભાગે, ભાગ
કાર આવશે તે ૨ આવશે અને બાકી ૩૨
રહેશે અથવા ૨૮૮=૧૨૮×૨+૩૨ તારે
ક' બેપત્રી માલમ પડે છે કે ૩૨ ક' ૨૮૮

અને $1૨૮ \times ૨ = ૨૫૬$ નો વફાવત છે અથવા
 $૩૨ = ૨૮૮ - 1૨૮ \times ૨$. હવે હરફિક કો
 ઇ શ ખેખા લેખો કે જ ૨૮૮ અને 11૨
 કે બેઝોનો ભાજનાર હોઈ જનકે ૮ લેખોઈ
 ૨૮૮ અને 11૨ કે બેઝોને કાંઈ પણ વરો
 આ વગર ભાજ શખેછે તારે.

૮ કે ૨૮૮ નો ભાજનાર છે અને

૮ કે 1૨૮ નોખી ભાજનાર છે તેથી

૮ કે 1૨૮×૨ નોખી ભાજનાર થવો જોઈ
 ઇક અને તેટલા વાતને $૨૨૮ - 1૨૮ \times ૨$
 નોખી ભાજનાર થવો જોઈક ફટલેકે ૨૪
 નોખી ભાજનાર થઈઓ અને કે રીને હુર
 કોઈમી ખાંકડા લાજ શખેત કરી આપી કે
 કે જ શખેખા ભાજક અને ભાજીખ કે બે
 બેઝોનો ભાજનાર હોઈ તે શખેખા બાકી કે
 હે તેરેનોખી ભાજનાર થાગે અને કે બીપર
 થી આવત પડે છે કે જ શખેખા ભાજીખ અને
 ભાજનો શાધારણ ભાજનાર તે ભાજક
 અને બાકી રહે તેરેનો પણ શાધારણ ભાજ
 નાર છે.

જ શખેખા ભાજક અને બાકી રહે તેરેનો
 શાધારણ ભાજનાર હોને તે શખેખા ભાજક
 અને ભાજાકારનોખી શાધારણ ભાજનાર થા
 શે જનકે બીપરોજ દાખલો લેખો તારે તાહાં
 $૨૮૮ = 1૨૮ \times ૨ + ૩૨$. હવે ભાજક અને
 બાકી કે બેઝોનો હરકોઈ શાધારણ ભાજના
 ર લેખો ફટલે ઠર અને 1૨૮ કે બેઝોનો
 લેખો જનકે 1૬ તારે 1૬ કે ૩૨ નો ભા
 જનાર છે અને વધી.

1૬ કે 1૨૮ નોખી ભાજનાર છે તે
 થી 1૨૮×૨ નોખી તે ભાજનાર છે.

તરે તેથી કરીને 1૬ કે $1૨૮ \times ૨ +$
 ૩૨ નોખી ભાજનાર છે પણ $1૨૮ \times ૨ + ૩૨ =$
 ૨૮૮ તારે 1૬ કે ૨૮૮ ને ખી ભાજ
 નાર થઈઓ અને તારે 1૬ કે 1૨૮ નો
 ખી ભાજનાર છે તારે કે 1૨૮ અને ૨૮૮
 કે બેઝોનો શાધારણ ભાજનાર થઈઓ તારે કે
 બીપરથી શખેત થાઈબેઝે જ શખેખા ભાજ
 ક અને બાકીનો શાધારણ ભાજનાર હોઈ
 તે ભાજક અને ભાજીખનોખી શાધારણ ભા
 જનાર થાઈ ઇખાને હોવી શખેખા કોઈ નથી
 કે જ ભાજક અને બાકીનો શાધારણ ભાજના
 ર હોઈ અને ભાજક તથા ભાજીખનો ન
 હી હોઈ. તારે પેકેશા આપણે કે શખેત
 કીધુ કે જટલા શાધારણ ભાજનારો ભાજક
 અને ભાજીખનાં હોઈ તેટલા અને તેજ શા
 ધારણ ભાજનારો બાકી અને ભાજકના આ
 વે અને બીજી કે શખેત કીધુ કે તેમો વગ
 ર બીજા કોઈ છેજ નહી. તારે કે બીપર
 થી આવત પડે છે કે ભાજક અને ભાજીખનો
 રાજીખી ચહુડનો શાધારણ ભાજનાર તે પાછ
 લા બેજો રાજીખી ચહુડનો શાધારણ ભાજના
 ર છે પણ તારે કેપરથી હરકોઈ એ શખેખા
 નો રાજીખી ચહુડનો શાધારણ ભાજનાર થો
 હોથી કાહાડવાની રીત આવત પડી જનકે
 ગઈઆ દાખલામાં ૨૮૮ અને 1૨૮ નો શ
 બીખી ચહુડનો શાધારણ ભાજનાર શું છે તે
 ચાહોથી કાહાડવો હોઈ તારે જાણીકે.

૨૮૮ ને 1૨૮ ભાજશુંતો બાકી ઠર આવને
 1૨૮ ને ૩૨ કે ભાજશુંતો બાકી કાંઈ નહી
 રહે.

હવે તારે ૩૨ કે 1૨૮ ને કાંઈ પણ

વરેઆ વગર ભાગી શકે છે ' અને વહી' ડર પોતે, પોતાને કાઠ પણ વધેઆ, વગર ભાજી શખે છે તેથી કરીને જા. ડર ૬ ૧૨૮ અને ડર નો શાધારણ ભાજનાર થઈઓ અને તે વહી શકીથી મહુડનો થઈઓ કાફકે ડર કરના હોયો કોઈ આકડો મોહોશો નથી કે. જ ડર ને ભાજી શખે અને નારે નહી. હોઈ તા ૨ ડર ૬ શખે મા મોહોશોમાં મોહોશો ડર નો ભાજનાર થઈઓ તેથી કરીને તે ૧૨૮ અને ડર નો મોહોશોમાં મોહોશો શાધારણ ભાજનાર થઈઓ.

તારે ડર ૬ ૧૨૮ અને ડર નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર.

પણ ૧૨૮ અને ડર નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર તે ૧૨૮ અને ૨૮૮ નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર છે તે થી ડર ને ૧૨૮ અને ડર નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર છે તે ૨૮૮ અને ૧૨૮ નોથી થઈઓ. ૬૬ બીજા દાખલો લ ઇને કરીકે નથી પુરતી રીને મહુડન પડો ૩૦૦૩૦૯ અને ૧૫૦૯ ડિઓનો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર કાહોડો છે તારે જુઓ. કે.

૩૦૦૩૦૯ ને ૧૫૦૯ ૬ ભાગ્યુતો બાકી ૧૮ રહેશે ૧૫૦૯ ને ૧૮ ૬ ભાગ્યુતો બાકી ૧૫ રહેશે ૧૮ ને ૧૫ ૬ ભાગ્યુતો બાકી ૩ રહેશે. ૧૫ ને ૩ ૬ ભાગ્યુતો બાકી કાઈ નહી રહેશે.

હવે જારે ૧૫ ને કાઈ પણ વધેઆ વગર ડર ભાજી શખે છે અને જારે ડર પોતે પોતાને કાઈ પણ વધેઆ વગર ભાજી શખે છે તારે ૩ ૬ ૧૫ અને ડર નો શાધારણ ભા

જનાર થઈઓ. અને વહી શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર થી થઈઓ કાફકે જરણ કરના કોઈ પણ મોહોશો શખેઆ ડર ને કાઈ પણ વધેઆ વગર ભાજી શકીતી થી તારે તેથી કરીને જાકે ૧૫ ની કોઈથી બીજી ડર નો મોહોશો શખેઆ ભાજનાર હોયો તોમી તે ડર અને ૧૫ ૬ બેઝોનો ભાજનાર નહી થઈ શકે તારે, ૩ ૬ ૧૫ અને ડર નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર છે

પણ ૧૫ અને ડર નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર તે ૧૮ અને ૧૫ નોમી શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર.

અને ૧૮ તથા ૧૫ નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર તે ૧૮ અને ૧૫૦૯ નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર.

અને ૧૮ તથા ૧૫૦૯ નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર તે ૧૫૦૯ અને ૩૦૦૩૦૯ નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર તારે ૩ ને ૧૫ અને ડર નો શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર તે ૧૫૦૯ અને ૩૦૦૩૦૯ નોમી શકીથી મહુડનો શાધારણ ભાજનાર. આકે જીપેલા બેઝો દાખલો આકેમાં મોહોશો કરીકેતો નીચે પરનારે આવશે.

પહેલા.
૧૨૮) ૨૮૮ (૨
૨૫૬
૩૨) ૧૨૮ (૪
૧૨૮

૧૫૬૯) ૩૦૦૩૦૯ (૧૯૯
૧૫૦૯

૧૪૯૪૦

૧૩૫૮૧

૧૩૫૯૯

૧૩૫૮૧

૧૮) ૧૫૯૯ (૮૩

૧૪૪

૧૯

૧૫૪

૧૫) ૧૮ (૧

૧૧

૩) ૧૫ (૫

૧૫

તારે કે ઉપરથી રજીથી ચહુડનો શા
ધારણે લાજનાર કાણકવાની રીત કમની
કચીકે પેડેલાં ને જે શખેઆ આપી હોઈ
તેડરાની મોઝેટી શખેઆને બીજા નાથની
શખેઆઈ લાગો પછે ન વા તેડેને લાજ
ક કરો અને લાજ કને લાગીઅ કરો અને
વહી બીજા બાકી ચોડોધી કાણકો વહી
આગમનીજ કાણી છેડેની કીને જાનક
અને છેલલા લાજકને લાગીઅ કરો અને
ક પરમાણે બાહ્યુધી કાંઈ વધે નહી ત
હાથુવી કરેઆ કરો અને ને સરવેથી છેલ
લા લાજક આવે તો બેઠી શખેઆનો શકી
થી ચહુડનો શાધારણ લાજનાર આવે ને હ
ને કદાચ કિલે કવાલ ઉડે કે નરે રજીથી

ચહુડનો શાધારણ લાજનાર કાંઈ હોઈ ન
હી તારે શ કરેવુ ? ઈહા ના ધેઆન રાખી
ને જાણતા નાલન પડગેકે ખરખર - પુછાવો
તો કોઈબો બે શખેઆ, કવી નથી કે ન
નો રજીથી ચહુડનો શાધારણ લાજનાર ન
હી હોઈ કારણકે કોઈમી શખેઆ લેતાને
આલન પડગેકે તે શખેઆને ૧ કિતો લાગ
નકીઆ વગર રેડેનારજ નથી અને નેરલા
વાસને હર કોઈમી બે શખેઆનો શાધારણ
લાજનાર ૧ લોછેજ અને ૧ ના કરેતા કે
ઈ બીજા વધારે નહી હોઈતો ૧ રજીથી
ચહુડનો શાધારણ લાજનાર જઈઆ જનકે
૯૧ અને ૨૧૩ ક બેતો ચરોથી ચહુડનો શા
ધારણ લાજનાર ૧ ન આવન ને હોમાં ની
એ કાણકી ખતલાવીકિય

૯૧) ૨૧૩ (૨

૧૮૨

૩૧) ૯૧ (૨

૬૨

૨૬) ૩૧ (૧

૨૯

૨) ૨૯ (૧૪

૨૯

૧) ૨ (૨

૨

જો કાંઈ બે શખેઆને કક તરીછ
શખેઆ કાઢ વધેઆ વગર લાગી શખે આ
ને ને બે લાગોકાર આવે તેઓને કોઈ ચા
થી શખેઆ કાંઈ વધેઆ વગર લાજ શખે

જ પડે તારે જન્મ ખને તેન આંછા આંકડા
 આનાં કાન કરવાને વાસને " આંછામાં
 આંછા શાધારણ ગુણનાર " લેઈકેનો ધણ
 ન શરૂ અને ત કાહાડવાની રીત હુમ ની
 એ શાધુમળવીકિય નમકે ૪૮ અને ૨૦ લે
 આ હવે ફરમાનો આંછામાં આંછા શાધાર
 ણ ગુણનાર કાહાડવાં છે તારે તેમજીનો શકી
 થી ચહુડતા શાધારણ ભાજનાર કાહાડો તે
 ૪આવશે હવે ૪૮ = ૧૨ × ૪ અને ૨૦ = ૫ × ૪
 તારે જા ૪૮ અને ૨૦ ને તેઓના શકીથી
 ચહુડતા શાધારણ ભાજનાર લાગુ થો તે
 યોનો લાગાકાર ૧૨ અને ૫ આવશે. કે જે
 જી લાગાકારનો ગુણકાર કરે અને જ આ
 વે તેહેને શકીથી ચહુડતા શાધારણ ભાજનાર
 ને મારછે તેણે ગુણે જમકે ૧૨ × ૫ × ૪ =
 ૨૪૦ કે ૪૮ નો ગુણનાર છે કાકે ૧૨ ×
 ૪ = ૪૮ અને તેજ પરમાણે ૫ × ૪ = ૨૦
 તેથી ૪૮ અને ૨૦ નો શાધારણ ગુણનાર
 ૨૪૦ આવેજો અને તે વલી, શકીથી છતર
 નો શાધારણ ભાજનાર છે. જરે હરકાઈ
 જે ગ ખેમાનો શકીથી ચહુડતા શાધારણ
 ભાજનાર કાકે હોઈ તારે તેમનો આંછામાં
 આંછા શાધારણ ગુણનાર તે ખેજી શખેજી
 નો ગુણકાર થાય.

શ્રીધ મહારથ બીજાનેઆન.

પાણી—આંક ૫ નો.

ગીઆ આંકમાં ગદલાં તથા
 કાદવથી ભરેલા પાણીને ગાલીને નીતર કર
 વાની અથાની તમા હમણાની ઈંછીકનીઓ

વીસ તથા ૬૦ કારણશરે વીંટીઆની મદદ
 થી સોધી કાહાડેનો નવા શામાની ખાવણી
 વીંટી યોડાકેક બોનો હુમકે કહેઆ હતા
 અને તેની શાયે ફવુ પણ વાચનારઓ
 ને ખોલી રીતે દેખાડી આપીજી હુમકે પા
 લીના ને શરવેને જાણીતા ગુણ છે તે પા
 લીના નાખલા જાને સુલભ લાગુ પડતા ન
 થી પણ એકોટા જાને લાગુ પડે. જવા
 કે પાણીના ૨ ગ અને તેની આરપાર દેખા
 વાની શકતી. દરીઆનાં પાણીને ખરાખર
 રીતે જા જાખું નાંકે હોઈતો તે પાણી
 માં રંગ હવુ આપણને ખોલી રીતે જાલ
 ન પડે અને તેજ દરીઆનાં પાણીને જા ફ
 કે મેલારાખા લેઈને તમાશીજી હોઈતો તેમા સુ
 તલમ રંગ નથી ફવુ આપણને ખોલી રીતે
 દેખાશે. ગીઆમાંકમાં ૬૦ કહેઆમાં આ
 વીંટી હવુ કે કચરો અને ફવીના ખોજી શ
 ખીન સ્ત્રીને જા પાણીથી ભેગલી કરવી હો
 હોઈતો તેને ખાલોઆથો ચોટલપ્રી બની શકે
 પણ જા પાણી શાયે ફવી ચદારથો, ભેલેલી
 હોઈકે જ્યોને ગાલી કાહાડવાને આપણ
 આ તાકાદ નહી હોઈ તીઆરે તેવી સ્ત્રી
 જાને પાણીથી જુદી થી રીતે કરવી તેના
 હુકા પોલાથો હમારા ચ ચલ વાચનારઓ
 ની જનકીક આઈ આંકના ચુકવાને હુમ
 ઈછેકય.

આઈ ખોખંતો " હુમેશન ધીઆનમાં
 રાખવી " જાઈકય કે તલન ચોખુ પાણી
 આપણ રાશાર છપીઓમાં કાંચાનાં " સુવ
 લએ લાઈકય નથી કેમકે જા પીવાના કાન
 માં તલન ચોખુ પાણી વાપરીજી હોઈતો તે

ને શર્યાદ કરી તરેહનો તમા આપણને નહીં
 મને ફરી લાગમે. પાણી કે જે ખુરતી હા
 લતમાં આપણને મનેય તે શયના પાણીના કર
 તાં વારશાનું પાણી શરીરની નીતર અને શ
 ળીથી ચોખું પછી છાંયે વરશાદ પાણી
 આપણા છાપડાએ ઊપર થઈ તમા નવી
 ઝોની વારે તાકમાં ફિક્કું થઈતી તીઆરે
 તે પાણીને ચોખું કેટલું આપણને મુતાનેએ
 થી કેમકે તે પાણી છાપડા ઊપરથી આવ
 તી વખતે તે છાપડાની શપાતી ઊપરની થ
 ળીકે કમીના તમા નજીક પોતાની સાથે લેઈ
 આવે છે. વરશાદના પાણીને શરીરની ચોખી અને
 નીતરની હાલતમાં મેજવવાની શરીરની તોનાં
 જોઈને ખોખી નળીઆ ઊપર નોહા ધરો ત
 મા વશનાં નહીં હોઈ તોહાં શોનાં વાશ
 મા વરશાદનાં પાણીને જુપું પડે તેણું છાપડી
 લણું પછી આવી રીતે છાપડીને વરશાદ
 નું પાણી તદન ચોખું કેટલાક નહીં કેમકે
 તેની અંદર પછી કારજોનીકે આશીદ હવા
 મેજાઈલી હોઈ છે. કોઈ વખતે તે પાણીમાં
 "આત્રાનીઆ" નામની ચીજનો ઘણો નાથ
 હો લાગતોની સાથે મંદી બકો હોઈ છે અ
 ને કોઈ વખતે પાણી ફીખાનાં લતા તરફ
 ની જોઈ છાપડીની હોઈ તો તેમાં આવનાં
 શોગરણ ત્રીકાનો ચીતો નાથનો લાગ્યા
 નેખત થઈ હો માલમ પડે. તોશનની વે
 લાઈ પડતા વરશાદના પાણીને જો રથાઈ
 કરી આથી તપાસી જો હોઈ તો તેમાં "નાઈત
 રીક ફીશીદ" ઇમાને શુખા ખાનાં તેજા
 ની કાઈકે અંશર તેજા માવમ પડે.

વરશાદનાં પાણીથી ચોખાઈ અને ની

તરાઈમાં ઊતરતું નરીતું પાણી છે. વખ
 લાઈલાં લગડન શેડરની પડોશમાં "તેમશા"
 નામની નદી છે તેના પાણી વીગે ફળું કેહ
 વામાં આવેય કે તેની માટે શેડરની ગલી
 ચી તમા કચરો નાખવાની મનાઈ કીવાનાં
 સમય ઊપરથી તે નદીના કંક પારંગત પા
 ળીમાં બે ગરત વળણનાં જીવન પદારથ
 કરતા કાઈ વધારે બેઝાઈલુ હોતું નથી.

છાપડા હરેકથી પાણીમાં કાઈથી વ
 નપશતી અથવા જાનવરો મંદી ગડલા
 હોઈ છે તે વેઝાઈ તે પાણીમાંથી કાંઈક
 ક ખરામ અને ઇનશાનના જીવની નામકા
 રક વાશનીકેટ. પછી જો તેજ પાણીને
 ધરોઈક વખતે શુધી ખોડી હવામાં વગર
 હીજાવને મુકી રાખી જો હોઈ તો તે પાણીનો
 વાશનીકે મંદી આથી તે આપણીથી શાફ
 થો અને તે માટેનો મદનો કચરો જો હો
 તે પાણીને તલીઈ થકી ખોડો જોહોટી મુ
 શાફરીઈ જાનારાં વાહાણો ઊપર જઈ રીન
 ખરામ પાણીને શાફ કરી ખોવાના કમમાં
 આવે ફળું કરે છે. જેમ જેમ તે પાણીમાં
 વગર વનપશતી અથવા જાનવર હોઈ તેમ
 તેમ તે વધારે શારી પડે અને જલદીથી શાફ
 થઈતી લગડન શેડરમાં વાહાણો ઊપર મુ
 શાફરીને માટે "તેમશા નદીનું" પાણી નથી
 ભરીઆમાં આવતું તેણું કારણ કે તેમાં
 હી ખીજ નદીઓના પાણી સાથે શરખાવ
 કરતા વધારે ચોખું અને ઝાઝી નજીકથી
 ભરેલું હોઈ છે. આઈ ઊપરથી કોઈ વીમાર
 વાલા શખશોનાં દોનમાં શર્વાવ ઊતરના થાતો
 કે વધારે ચોખું અને ઝાઝી નજીકથી જ

રેડા પાણીને તો વધારે પગદ કરવું જોઈએ
તીઆરે વાહીએ વાલાઓ, તેને શાને ખાતે ન
થી પશ દકરતા ? જ શખખોના દીલખો કિવા
સમાલ હોતે તેઓ કે અગતકરનીને કલુષ થી
આંન મા રાખવું જોઈએ કે ન નવીના પા
ણીના, એાછી વનશપતી અને જનાવરો હોઈ
તે નવીનું પાણી એહુ ઇચ્છા વરતું લાંખા વ
ખત શુધી ગંદકું રહેને અને તેને નીતર પીવા
લાઈક થવાને ઘણે વીલખ લાગે.

અગતના વખતના લોકો પાણીને કેક
તતવ કરી ગણતા હતા ઇચ્છાને તે ખુદ પતા
રથ છે અને તે કશાની જલવણીથી ખનીકી
હો નથી પણ કે ખાખરના તે ઝોની ખાહો
દી લુલ હતી. અંદારથી સદીની આખેરી
મા કાખેડા રંગાઈએ શાસતરીઓ કે અંતી ધ
ણી જેહેનને લેઈ અગાહીના લોકોની પાણી
ખાખેની ચુક શોધી કાઢાડી અને ખોલો રી
તે પતીન થાકે કેવા અખતરોઓની મદદથી
કેવું ગમેન કીધું કે પાણી કે ખીશર પદાર
થઈ ઇચ્છાને તે બે બીજોની જલવણીથી બને
હું છે, કે બે બીજો કેલ છે અને તેઓ કેવી
જહેરી ખનાડશની છે તમા તે બીજોની જલવ
ણીથી પાણી ખનાવવામાં આવણા ગરવ શ
કતીનાન કોરતારે, કેહેવી ખુબા ટાપા જાણપણ
દેખાડીએ તે વીને આવતા આક્રમ હોએ
હમારા વાચનાઓએ બીજાને ખોલવાડી.

અને કાઈ ખાન આંધાર !

અરે ! મારા શુ કમખખત

જાણીમ છે કે કાઈથી અને માત આપતું ન
થી. હું આંધું ખુબ ગીખેનો લેલો,

મારા ખોપ દાદા વેપાર કરી નેરી ગીયા
અને તેવા માણગના ફરજ દોને કેલે માન
નહી. આપે કે કેવું અત્યંત છે. હું લોકો
નો ખરો હકતતા જેહેનત શમલ તેઓને
માન આપવું અને તેના બંદલાના તેઓ
મારી જેહેનત મારી કે નવણી અને નારી
હક રાનજ્ય તો પણ તેઓ અને માન આ
પતાં નથી. તેઓ મારી તારીફ મારા કે
ખા ખા લોકોની આગલ કરે. અને
જાહે તેઓ અને બાનેનમા કેવું પણ કેહેય
કે તેઓ મારી તારીફ કરશે અને ધંતુ
માન અને આપતે કેવું શમલ બે. હું બી
જાઓથી વાહેડ થવા જીએ તારે તેઓ કે
ઇમી રીતે અને માન આપતા હોઈ કેવું દી
શનું તેથી હું હાઈ અધ્યાગ કરી મારા લુ
જી અખર મ.

કેવા વીમાર કે લોકોને પણ બે વ
કેક માણસ પોતાના કેક અતકરણી દોશન
ની આગલ કેહેવા લાગો તારે તેના દોશન
તેની બે વકુશઇય બોલવું શાલસી તેને શી
ખાનલ દેવા લાગો. અગર નાણા પોતા
ની જગમીમાન કાઈ દીવમે જીવ, ખોઈએ
તેન યાકે તેની શીખાંનલને કઈથી રીત
દરકર કરીયા વીનો ખરા કલેન એવકુદી
વીમાર બોલવા લાગો. અને વંની જરે તેને
કાઈ ગારા આખર વાલા અને પડશા વાલા
માણસ શાયે તકરાર યાકે અને જરે કંઈ
પણ બોલવાનો આધાર ન હોઈ તારે ચીર
કાઈને કેવો જવાબ દેકે— “ જાઓ જા
ઓ શાહેન કે શું વાત લાવીયા, તમે તમા
રા પડશાના જગર છેઓ પણ હું મારી

વીદીઆનો મગરુરુ ” (તેનાનું કાંઈ મને નહીં) શું જી, ત્યાંથી ગારો દરખાડો લાવે તેને કોઈકે જોઈ નહીં આપતું જોઈકે અનમતા અને શકવરે તેને જાન ધર્યે તે ન પરમાણે મરિં પછી શારો દરખાડો છે (દેદ દેકા ખાલ) તેથી અને બી શરક રીઅને પરમાના પારથી જાન ધર્યે તેથી જ કોઈ અને જાન કંઈનું સમજતા છતાં જાન હી આપતા તેઓની હીપર શું ખોલ રી નહીં મરો કે મારો જમા ન અને કોઈ જાન નહીં આપતું અનમતા જારે મારાત્રા ક રથા બધા શારા અને વખણવા લાકિક શુલ છે નારે કોઈ અને કદીમી (પેત્રી જોહાન) જાન આપને કવી મારી આશા છે. જો હું અગાધી જાંલને કે આગમ મને મારા શારા શુલ જાણતાંથી કોઈ અને જાન આપનાર ન થીના હું મેડેનત કરીને હુંનીઆના હાંસ જોડે વરીઓમ અને કેનવણી લીધોય ને નહીં લેને. અક્રોશ છે કે કોઈ બી મારી ખુમી મગમ તુ નથી તેથી હું હમ્મર કિય સમજ્યુ મકે દુનીઆ હમ્મર શારંગ અને પછી મારા જમા ને જાન આપને.

‘વા વા અકતથી દુર અને જે ગમ ન ત્યાંથી મી તને ધીકારે ત્યા વગર કેડુ ન હી તેવા વીચારે આપણી તુમડા જેની ટાપુને હમ્મર બેનકક ત્યાંથી કર્યે ને જો ઇ હોમને નીચકક કુખી થાયું પડ્યે.

જાનવરોની તવારીખ આંક તરીખી.

વા ઘ.

બીલાડીની જાનવા તલાંવ શે ને વાવ ખાંજ પટવી વગર છે. વાવ

પણ શી હની નાકક ગોગખાનાર પરોલી છે અને કદ તથા આકારના શી હની નાદાનો જડેવે છે. પણ તેડેના ચેડેરા બીલાડીને ધણે મલતો આવે છે. ખરૂં પુછાવેના આપણી પાવેત્રી બીલાડી આંક ઘાટકી મોપગ જાનવરોનો ખરો આકાર બતાવે છે.

વાધની ગરદ નં દુ કી અને તેડેની આ મડી શોક અને કપીતાર ગતી, પટાદા હોડ છે તેડેની આખો નાપલી—ગોલ—મને ચ લકતી છે અને તેડેના દાત કેજ અકાવીશ હોડ કિય તે મજબુત અને વેડેતા આવે છે. તેડેના પગોને બીલાડીની નાકક વાકા પ નાં હોડિય અને પુછા કેજ લામી હોડિય તેડેને કાંઈ શહીના જડેવે છે કે ખાલને દ કે રડેતા નથી. વાધને શી હના જડેની ઇઆલ નથી અને તેડેનું માથું મપકું અને કાન ગોલ હોડ છે. તેડેનાં કાન આખ થી ઘણાં દુગડોડિય અને તેડેનું નકલુ મો હોડુ અને મજબુત રહે છે. તેડેના ખરકા તુ હાલક નરમ તથા હોથ પગ છુટા રેડ થાના સમમથી તેડેને હોમને કરવાને તથા નાહાઈ જાવને બની આવે છે. તેડેના મ શહીવ કમવત તથા ધાનકી પછું અને બી લાડાની ચંતયલાઈ હોડિય.

વાવ પોતાની વેર લેવાની ખાશી ક ત તથા વારકી પછાને મારું પરશીધ થાડે છે. તેડેના મડી કેજ જગલનો રા જાહે તેડેનાં મરી લેતાઈ તથા મોડોટુ મના નથી. વાધની નાક ઘણું રીન બે બધા આ જાણેય અને ને કોઈ શહીની જાતાના જડેના પોતાના બધાઓ હીપર ખેચાર. ૨૧

૬ કાહાડીને કોલાખા ખાને ગીઆ અને ૬
ચોરીની વખારનાથી પોતાની બેડ તરણ
ગાંધી પકડી કાહાડી અને પાકીની કેટલા
૬૬ ગાંધીઓ ન આડ ચોરીઓએ વેચી
ખાઈ ગીઆ હતા તેહની બિપરથી ફડી ના
બેડી નર્મમગની ટોકડી પેણ ૬ વખારના
થી હાથ લાગીછે.

તારીખ ૨૭ મી જુનના કલકતા ખા
દેના શરકારી ગેજેટ બિપરથી જોવાનાં આ
વેચ કે ડાકતર ચકરબટીને મેડીકલ કલેજ
હાગપીટાલના આશીશદેનદ ફોન્ગીએન દાખ
લ હેવેએછે.

ટેપીગરાફ વાનો જાડોટા દુખ શંયે ખ
ખર આપેચકે ગડિયા આદીતવારને દને આ
પણી શુપરીન કોરેટના ખરીગટર નીગર
મારેટના બંગલાનાથી રાતની વસાઈતરણ
હાખર રૂપીમાનુ નહરે કાન કોઈ મંદાનો
ચોરી ગયાછે.

કલકતાની શર અદાકતના ખાણ
પરોગોના કુનાર ટાગોર ને ૬૬ નુડન દાખ
લ હેડેવો બોમેના હેડાશનાગર બે ગાલે હવ
દારની સતા બિપરથી હુમેક હુમારા ૬૬
આગલા માર્કના નણાવેઆ હતા તે ખુશાલી
મરેલા શનામાર અને ૬૬ પતર પાલાઈ
ખોટા હેવેએછે અને ફેલેચકે આડ નાની
ચી પત્ની બિપર નણાવેલા વખણેલા ખા
હુને મલી નથી.

કલકતાના વરતનાન પતરો બિપરથ
જાવાના અવેચકે તે ફેલેર ખાદેની પોલીસે
૬૬ હીવગના ૭૭ ગેલેશને પોતાની આકરી
જોડી દેવાના અને આડ બિપરથી પશાપાના

ધરના જોડલેખો હતા અને શંયેલા મલીને
૬ વેલક ૨૨૭ બધવાઓ હાવીન કીસન
ના વાક બિપરથી ફેદ રહેલા હતા.

આપણી પોલીસના વડા નાજીશરેટ
નીંકારફીલડને બેડાડીને ઇંગનાલકાખાન
કોરેટના વડા નાજી નીંકારફીલડને તેહની
નગોક મુકરર કરવાના આવેએછે— અને
૬ કામેન ને બાઈધીગની નગોક આડનીની
શરેટર નનરલ મોંટોરને હેવેએછે અને
આપણી શુપરીન કોરેટના કામેલ ખાનીશર
નીંકારફીલડને ૬ અનવતારનો નગોક આ
ડનીનીશરેટર નનરલના આધા બિપર ખાફા
લ રાખેએછે લાંડ ફેલફીનશટનની દા
હી શરકાર આડ શમલા હેડાવો ઘણા બી
નન અને પોતાની રઈકતને પગ દ પકળા લ
યા ઇનગાફા કાનને લોકી બખશનારા
કીમછે તેહનો આપણી પોલીસના નીંકાર
ફીલડ હેડવા ગેખાના—બનનાઈશ વાલા અ
ને કાઈકાથી ખુતી રીને માફતગાર શખગને
શખપેખાથી આપણ નાનવર બીનગવે આ
પણી બિપર નણી કરને બખગેશ કીરીછે
નીંકારફીલડને શમ વાલી આકરીના અને
લ ૧ દાખન ખાર નાશની રમ મલીય હે
વે શરકારી ગેજેટના નણાવેચ અને ૬૬ પ
તરના બિપર નણાવેલા હેડાવો પેણ પંગટ
ખાઈ મુકાછે.

આડ "પારશી નીતર" ૭ પતર
અનમંઈના બમેનનરેટ જાખાખાનાના હોરન
નજ દાલાબાઈ પરીગટરે મલેડને વાશને
છાપી પરગટ કીધુછે.

પારસી મિત્ર

ઈગ્માને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શાશ્વતી

હાલના સુધારનાર પત્ર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રગતક ૧ હુ. રાંતીવાર--તારીખ ૨૪ મી જુલાઈ ૧૮૫૫. આંક ૧૮ મો.

સે ત વણી

પારસી મિત્રના ઘરાકોને વાસતે.

મેનવણી આપીઆમાં આવે
છે કે ન ઘરાકોને આઈ પતર બરાબર ન
હી પુરુ હોતો તેઓ પોતાના નામ કો
ટ મધે ઘર ન મોદલ જીજીભાઈની નીચા
લમાં મોકલવાં અથવા ધીમીનલાવ કીપર ૩
શાંમજી રતનજી લુચા તાલપરની નીચા
લમાં મોકલવા કે જોયી તેઓને જવદીયી
પોહોઆડીઆના આવચે અને હુવેયી ન શા
હેઓને નહી પુગે તેઓ પલ મહેરમાની
કરીને કક બે વખત તથા લઈ કીપની ન
ગાઈ પોતાના નામ તથા રહેકા બરાબર
લખી મોકલવાં હાલવેર ન માલુમ વેહેચ
ઉં હુ તેને બરાબર કરી કક આજાક

અને ઈમાનદાર માણસને ૧૬ દામ શોપીકી
છે અને હુવેયી પુરતી રીતે આશા રાખી
મકે હમારા ઘરાકોની સેવા મન માંગની રો
તે પુરી પાડવાના આવશે.

The public weekly lecture be-
fore the Sir Jamssetjee Jeejeebhoy
Philosophic Institute will be deli-
vered next Wednesday evening
by Byramjee Cursetjee Esquire.
The subject will be—The impor-
tance to the Parsees of laws to regu-
late Marriage, Divorce, Inheritance.

Should the rain be such as to
prevent attendance, the lecture
will be postponed.

The masters of the Sir Jamsset-
jee Jeejeebhoy Parsee Benevolent
Institution, who are attending the

lections of the Peiry Professor of Jurisprudence, having requested Professor Fraser, to furnish them with some account of the admirable *Treatise* of Lord Bacon, on *Universal Justice*, to which allusion had been made by Professor Reid in his Inaugural Lecture, obtained the following notice of it, which they publish in the columns of the *Parsi-Friend* in the hope that it may be useful to their fellow students in Law.

King James 1st, more and more satisfied with the services of Bacon, raised him in 1613 to the second post of the Magistracy—that of Attorney-General. The most important of the affairs with which he was charged in his new functions, was the process against *Sommerset*, which he conducted with great dexterity in the interest of the King. A short time after this, Bacon received a new reward for his zeal; he was nominated a member of the Privy Council (9th June 1616), and obtained the favor, rarely granted before, of uniting that office, which was wholly political, with that of Attorney-General, which was wholly judicial. Taking advantage of the authority which that double dignity gave him, he proposed to the King the general revision of the laws of England, and their collection into a single code. ("A proposition to his majesty touching the compiling and amendment of the laws of England") a noble enterprize, which would have ren-

dered illustrious the reign of James 1st, at the same time that it would have constituted the glory of the magistrate who might have executed it; but this proposition, which he renewed, however, several times, had unhappily no effect. James was not capable of associating himself to so grand a conception.

After the terrible sentence pronounced against him as Lord Chancellor on the 3rd May 1621, Bacon resolved to consecrate his remaining years to study, and to the instruction of his own age and of posterity. The first fruit of his retreat was the "*History of Henry VII.*". As soon as he had finished that work, he resumed the project which he had conceived whilst he was Attorney-General—that of carrying order and light into the laws of England, where chaos seemed to sit umpire, and "high arbitrariness chance to govern all," and of forming a Digest of them. He renewed, therefore, the proposal which he had already made to the king on this subject ("An offer to the King James of a Digest to be made of the laws of England 1622"), and he begged him, if he approved of the project, to associate to him co-workers capable of assisting him in a task which exceeded the strength of a single man, but he succeeded no better this time than the preceding; and he found himself obliged to renounce so useful an enterprize. He had, however, begun a work which was

to serve for a general introduction to the *Corpus Juris Anglici*, or Digest of the laws of England: it was a treatise on the laws in which he proposed, he said, to keep, *le juste milieu* between the utopias of the Philosophers and the narrow doctrines of the juriconsults, the slaves of usages and decrees. He preserved what he had done of that work, and put it into latin: it is that which constitutes the opusculum so well known and so highly valued, which bears for its title *Tractatus de Justitia universalis seu de Fontibus juris*. Bacon afterwards inserted this *Tractate* in the VIIIth Book of the *de Augmentis*.

Example of a treatise upon universal justice or upon the sources of law, digested in aphorisms.

In a short preamble (*Proæmum*) the author teaches what is the ground of right, and what is the destination or ultimate design of the laws (Aph. 1-4). He makes known afterwards the end which he proposed to himself in this work—It is to digest the *laws of laws*, that is, to prescribe the rules which must be followed whether in the digesting or in the valuation of civil laws (Aph. 6). He then enumerates the general conditions which laws ought to fulfil in order to be good: they must be, 1st. certain in their intimation; 2nd. just in what they prescribe; 3rd. easy in execution; 4th in harmony with the form of Government; 5th fit

to produce virtue in the heart of the citizens. These five conditions would furnish matter for five titles or for five different sections. The author, proposing only to give a draft or sketch of what should be done, has treated only the first title.

Title 1st—Of the first merit of laws, of their certainty.

Laws leave us in uncertainty in two ways: either when they are silent, or when they are obscure (Aph. 8, 9).

Section 1st—Of the silence of the laws, or the cases omitted by the legislator

The silence of the law is supplied, 1st in extending by analogy the existing laws, 2d in imitating examples or precedents; 3rd. in establishing tribunals which decree according to the rules of equity (Aph. 10)

Rules to be observed when we proceed by analogy (Aph. 11-20)

Rules to be observed when we make use of examples or of precedents (Aph. 21-31)

Rules to be observed in the institution of Courts of equity (Aph. 32-46)

These Courts are of two kinds: Courts censorian (*curiæ censoriæ*), which take cognizance of criminal affairs: courts pretorian (*curiæ prætoriæ*), which take cognizance of civil affairs (Aph. 33). Jurisdictions of these two

courts, and regulations to which they should be subjected (Aph 36-46)

In some particular cases a fourth means may be employed of supplying the silence of the law. it consists in retroactive laws. Cases in which these laws are necessary (Aph. 47-51)

Section 2nd — Of the obscurity of the laws.

The obscurity of the laws may have four causes, 1st their too great number, 2nd their ambiguous redaction, 3rd the insufficiency of the means of interpreting them; 4th the contradictions and vacillations of jurisprudence (Aph 52).

1st Means of remedying the too great accumulation of laws (Aph. 53-58) The principal would consist in the compilation of a Digest. Rules to be followed in the compilation of a Digest (Aph 59-64).

2nd Means of remedying the bad digesting of the law (Aph 65-71).

3rd Means of interpreting the laws (Aph. 72) Bacon distinguishes five, of which he treats successively collections of decrees (Aph 73-76), authentic writers or writers constituting authority (Aph 77-78), auxiliary books (Aph. 79-88), decisions of the jurisconsults (Aph 89-92), finally, lessons of professors (Aph 93).

4th. Means of remedying the

vacillations of jurisprudence (Aph. 97-97) Duties of Judges

We have already said that Bacon had conceived the project of a *Corpus Juris Anglici*, and that he had made several attempts, both with Elizabeth and with James 1st. to realize it, but without being able to succeed in it. The admirable Tract which is here described was intended to be the Introduction to the great Digest

In our last issue, we observed with reference to the social constituent of education—that which regulates the affections and manners, that it has not yet received the attention to which its importance entitles it. We took the comprehensive law of *kindness*, and gave as its general maxim one which includes all our duties to our fellow-men—Love thy neighbor as thyself. We promised to resume the subject, and to treat more fully of this general maxim.

Who then is our neighbor? Every one of our fellow-men. be he a stranger, be he a supporter of opinions opposite to our own, be he an enemy, he is still our neighbor. Wherever there is man, there is our neighbor.

Love to our neighbor is a principle of universal good-will and kindness a disposition to desire, and as far as we are able to promote the prosperity of all men. Charity is kind. It is a principle far more pure and elevated than

any of the natural affections, and is essentially different from the friendships of the world—from all friendships founded on a similarity of natural tastes, community of interests, and interchange of favors. Its objects are both persons and characters, and to both it is just and impartial.

But what is it to love our neighbor *as ourselves*? It implies two things, that our love to ourselves is properly regulated, and that our love to our neighbor is regulated by that. We are not required by the maxim to love our neighbor as we *in fact* love ourselves, but as we *ought* to love ourselves. If our love both to ourselves and others were properly regulated, we should love our neighbor as ourselves, that is, we should feel and act towards others as we should wish them to feel and act towards us.

The question still returns. How should we in that case desire others to feel and act towards us? The only answer is, as affectionately and kindly as perfect love can feel and act towards another. We could not desire more. Still the question returns, could a man, in the exercise of perfect love, be as interested in the happiness of another as in his own? In many cases, we know men are bound, and are ready, to deny themselves for the benefit of others, and to forget themselves in their solicitude for their neighbor's good. So far is clear. On the

other hand, our own interest is especially committed to our care, and is more immediately under our eye. We are more conscious of our own sensations than of the sensations of others, and can be more sensible of the value of happiness when it is connected with our own consciousness, than when it belongs to another. There is also an innocent self-love on our own side, to balance the benevolence which we feel for others, but cannot feel for ourselves. But we are so little acquainted with the feelings of perfect beings, that we ought not to be too positive on this subject. One thing, however, is certain, we cannot in practice, whatever we may do in theory, carry the general love of our neighbor to excess. We may possibly do so much for one as to defraud another, and so much for a part as to contract our usefulness to the whole; but we cannot do too much for our fellow-men in general. If by our exertions we destroy our health, this is limiting the good that we might have done to others as a whole.

Another thing is certain, we must extend to our neighbor an affection which has the same general qualities with that which we bear to ourselves, tender, constant, persevering. Whenever we think of him, although we have nothing to say nor to do, our hearts must go forth in real love and sincere wishes for his happiness. We

must regard his errors and faults, even where they are pointed against ourselves, without any of the censoriousness and bitterness, either of party spirit, or personal resentment, but with real compassion. Whatever of good he has we must love and honor, however he may oppose and vilify us. Whatever of evil he has, we must be ready to forgive. Whatever provocations we meet with, we must never suffer a feeling to rise towards any person but what is consistent with the kindest wishes for his happiness. If we feel indignation, it must be because he has done wrong, but we may not wish him evil nor rejoice at his calamities.

We must indulge no personal ill-will, no malice, no revenge, no anger, peevishness, nor impatience, for charity suffers long, is not easily provoked, bears all things, endures all things. Contention is the offspring of pride. Pride must not be permitted to set up claims in opposition to the rights of others. There must be no contention for influence, no vain glory, no aspiring desires to outdo or outshine another for the sake of being his superior, no vanity, no boasting, no envy. Charity envies not, vaunts not itself, is not puffed up. There must be no impatience of contradiction, no obstinacy in maintaining opinions. Charity is not self-willed nor headstrong.

Charity thinks no evil. It indulges no evil surmising against a neighbor. It gives the most favorable construction to all his doubtful actions. It imputes no bad design where it is possible to suppose another. It never construes the actions or designs of others in a way which betrays any thing but perfect benevolence. Charity hopes all things. It hopes the best of every man, yet it is not blind, nor does it believe against evidence. So far as we are under its influence we shall not be more lightsighted to discover the failings of others than to discover our own. We shall not behold the mote in our brother's eye, and be insensible of the beam that is in our own.

We shall resume the subject again in our next issue.

ગણેશ શાસ્ત્ર— આંક ૧૧ મો.

ગઈ વખતની બાબત ઘણી

લખ્યાંલ થવાનો સમ્બંધી જોઈના જો
છે શાધારણ ગુણકાર કાહડવાની બાબત
ગુન બાંકી રહી હતી. તે આઈ વખતે પુરી
કરીને પછે અપુરણાક વીગે લખવાને શરૂ
કરીકે.

ગઈ વખતે હોઈને જે રીતે
શાધારણ ગુણકાર કાહડવાની કાહડકો હો
તે હોપરથી શાધકી સંખેજાઓનો શોધી
જોઈના જોઈ શાધારણ ગુણકાર કાહડ
વાની રીતે આવન પડી તે કકે જો હર
ગઈ જે સંખેજાનો શોધી જોઈ શાધારણ

ગુણનાર કાણકો હોતો તે બેઝી શખે મા
 નો શકીથી ચઢતો શાધારણ ભાનનાર ૬
 હાકો અને તે બે શખેઆમાંથી કિને શ
 કીથી ચઢતા શાધારણ ભાનનારે ભા
 ગોં ને આવે તેહનો અને ખીંટ શખેઆનો
 ગુણકાર આવશે તે શકીથી ઓછો શાધારણ
 ગુણનાર જાણવો. "હુંરકોઈ તરણ શખેઆ
 નો શકીથી ઓછો શાધારણ ગુણનારે કા
 હાકો હોતો પેહેલા બે શખેઆનો કાણકો
 પહે ને આવે તેહનો અને તરીંટ શખેઆ
 નો કાણકો ને આવશે તે નવાખ અને કિ
 પરનાણે આર અથવા વવારે શખેઆઓનો
 ખીંટકાણકો નજકે ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, નો
 શકીથી ઓછો શાધારણ ગુણનાર કાણકો
 તાર પેહેલા ૫ અને ૬ નો કાણકીકે તેકા
 હાકવો વાશરે પેહેલ વેહેના ૫ અને ૬
 નો શકીથી ચઢતો શાધારણ ભાનનાર
 કાણકીઓ તે ૧ આકિઓ તારે તે બેઝીનો
 નાતરે ગુણકારન કીયો તેઆરે $૬ \times ૫ =$
 ૩૦ આકિઓ અને ૩૦ અને ૭ નો શકીથી
 ચઢતો શાધારણ ભાનનાર કાણકીઓ તે
 ૧ આકિઓ તારે ૬ બેઝીનો ગુણકારન કી
 યો તેઆરે $૩૦ \times ૭ = ૨૧૦$ આકિઓ કિ
 અને ૮ નો શકીથી ચઢતો શાધારણ ભાન
 નાર ૨ આકિઓ તારે ૮ ને ૨ ક લાગેઆ
 તારે ૪ આકિઓ તેહનો અને ૨૧૦ નો ગુ
 ણકાર કીયો તેઆરે $૨૧૦ \times ૪ = ૮૪૦$ થ
 કિઆ તેહનો અને ૯ નો શકીથી ચઢતો
 શાધારણ ભાનનાર ૩ આકિઓ તે ૩ ક
 ૯ ને લાગેઆ તારે ૩ આકિઓ તેહને ૮૪૦
 ૬ ગુણેઆ તેઆરે $૮૪૦ \times ૩ = ૨૫૨૦$ આ

કિઆ તે ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, નો શકીથી
 ઓછો શાધારણ ગુણનાર આકિઓ કિ
 દાખલો આકાના કરીકિતો હેઠલ જાણવે
 આ પરનાણે આવશે.

$$૫) ૬ (૧)$$

$$૫$$

$$\text{શ૦ શા૦ ભા૦ } ૧) ૫ (૫)$$

$$૫$$

$$૬ \times ૫ = ૩૦$$

$$૭) ૩૦ (૪)$$

$$૨૮$$

$$૨) ૭ (૩)$$

$$૬$$

$$\text{શ૦ શા૦ ભા૦ } ૧) ૨ (૨)$$

$$૨$$

$$૩૦ \times ૭ = ૨૧૦$$

$$૮) ૨૧૦$$

$$૨૬ ૨) ૮$$

$$૪$$

$$૨૧૦ \times \frac{૪}{૨} = ૮ \times ૨૧૦ = ૮૪૦$$

$$૯) ૮૪૦$$

$$૯૩ ૭) ૬$$

$$૩$$

$$૮૪૦ \times \frac{૩}{૩} = ૩ \times ૮૪૦ = ૨૫૨૦$$

૫, ૬, ૭, ૮, ૯, નો શકીથી ઓછો શાધારણ ભાનનાર આકિઓ ૬ ગીત કરનાર

કારણ જારે હોયો શરવઅન્ક ગણીત કોપર
લખ્યું તારે શારી પેઠે શહુનખવ્યું.

અપુરણાંક.

જો આપણને ૪૭ ને, ૪ ૬ લાંગના
હોઈ ઇઆને ૪૭ નો મોયો લાગ શોહોધી
કાહોડવો હોઈ તારે જો આપણે ૪૭ ને ૪
૬ લાગ્યું તો ૧૧ આવશે અને બોકી તરણ
વધશે ૬૨લે $૪૭ = ૪ \times ૧૧ + ૩$ તારે ૬૬ ક,
ધીને ખ, શુધીની હેલ જણાવેલા, પરનાણે
ની લીતી લેજો જ ૪૭ વાર લાખી, લીતી
ને ખલે નહીં.

ક	અ
ગ	ન
ધ	ત
ન	ધ
અ	દ

હવે હેની માહેથી દર ૧૧ વારનાં ૪
કતકા ગ, ધ, ન, અ, શરખા કાહોડો અને
'છ' કકોડો તરણવારનો જુદો કાહોડો ત
રે તારે $૪૭ = ૪ \times ૧૧ + ૩$ ની બરાબર છે
તેથી કરીને કખ લીતી ગ, ધ, ન, અ, ત,
થા છ, ની બરાબર થાઇ હવે છ, લીતી જ
તરણવારની બરાબર છે તેવા ૪ શરખા કત
કા જ, ત, ધ, અને દ, કરો અને તે દરકે
કતકાને ગ ધ ન અ ની પાસે જુદો કોપરથી
માલમ પહેછે આપે લાઈન ગ, ધ, ન, અ,
જ, ત, ધ, દ, ૬ બધી કખ લીતીની બરા
બર છે હવે ગ, જ, ૬ બે ધ, ત, ૬ બેની બ
ને ત, ધ, ૬ બેની અને અ, દ, ૬ બેની બ
રાબર થાશે તારે ધ નેજા ૬ બેજા મૂલીને ચા
ર વખત લઈડિતો ૪૭ ની બરાબર થાઈ
અથવા છ, અને જ, ૬ બેજા મૂલીને ૪૭

નો બરાબર મોઠો લાગશે. હવે છ
આપણે જાણીકાંકે તરણવાર છે પણ જ તોડ
ક તંદન નવીજ જાતની શ ખેળા છે તેડેને વા
શને આપણે હમુર, શુધી કાઈ, બોલેલા ન
થી ૬ કાઈ. બરાબર આખા વોર નથી
કાઢે કિના તરણવારના, ચારબરાબર કતકા
કીધા તેનાનો ૬૬ છે કિના ૩ વારનો મોઠો
લાગશે અને કિને ૬૬ વારનો "અપુરણાંક"
કરીને ૬૬ છે કિના ૬ પરનાણે લખાઈ છે
 $\frac{૩}{૪}$ અને ૪૭ નો મોયો લાગ પુરો કરવાને
વાશને જ આપણે ૧૧ મા કોમરીક, છેને છે.
કિના પરનાણે ગમે ૪૭ વારના ચારે કતકા ક
રો ઇઆ મૂલીનો ૪૭ રેરના કતકાકરો ઇઆ
૪૭ જેઆલુનાં કતકાકરો જ લેગેતેના, કિના
રીને લાગ આપણે ૪૭ રેરનાં ૪ કતકા કરો
તો ૧૧ રેર અને ૩ રેરનો મોઠો લાગ, વ
ધારે આવશે અથવા ૪૭ જેઆલુન લેજો
તો ૧૧ જેઆલુન અને ૩ જેઆલુન નો મો
ઠો લાગ આપણે તારે આપણે ૬ બરાબર
વાશને કિના કહીકે ૪૭ નો મોયો લાગશે
તે ૧૧ અને $\frac{૩}{૪}$ છે અથવા $૧૧ + \frac{૩}{૪}$ થા હવે
જેશની માહેવાની રીત પરનાણે $૧૧ \frac{૩}{૪}$ ૬૨લેકે
 $\frac{૪૭}{૪} = ૧૧ \frac{૩}{૪}$ અને કિના પરનાણે $\frac{૨૨૭૭૩૩૯૯}{૨૪૨૪}$
 $= ૯૩૯૪ \frac{૨૩૪૩}{૨૪૨૪}$
અપુરણાંક જેઆલુ શહુનખવ્યું કિનાર
કોઈ શ ખેળાના ૬૬ લાગ અથવા હરકોઈ
શ ખેળાના કેટલાક શરખા લાગ કીધા હોઈ
તમાના કેટલાક લાગો જનકે $\frac{૭૭}{૮}, \frac{૧૯}{૩}, \frac{૬}{૪}$
 $\frac{૩}{૮}$ ૬ બરાબર અપુરણાંક છે. અપુરણાંક

કડોનછે ક્યાએ કોઈ પણ મરીનું ખતને
 હુ માનવી ઈનકાર નહીં રાખતું નહીં. ગ
 મને તરફ તેમો જુઓ, ગમેને દશાઈ તેમો ન
 જર પોડોઆથો, ગમેને ચીજોને તેમો તપાસો
 ગમેને પેદાશ તરફ તેમો ધીઆન લગાડો, ના
 હા તેમો જોગો તાહાં તમને દરદમે અને દર
 પગને તે કુરપાણુ પગમેશવરનું, હાહાપણ—
 ખુશી —ગકની અને શારાપણુ ખોલો આ
 કિનાની મીંગાલે માલમ પડી આવશે.

પાણીશાયે જો બીજી શધીન ચીજો પીગને
 લી હોઈતો તે ચીજ ને વેગલ્લી શીરીને કર
 વી ફ વીજી, કુક શમન, હમારા ધીઆન
 વત વાચનારાઓની નમદીક મુકવાને હુમો
 આહીકિય. જ પાણીમા હુરક જાતનો આ
 ર અથવા મોડી ભેજાઈથી હોઈ તે પાણી
 ને ગરમ કરવું તે કટલે શુધી કે જર તે
 પાણીમા જો ગરમી માપનાં ઈઅનતરમુકી
 કિતો તે માડોયો પાણી છેક રર અશ શુ
 ધી, મહુડે, આઈ પરમાણે પાણીને ગરમ
 કીમાથી આકના પરપોટા નીકળવા માડેઅ
 ને યોડાવખતના તે પાણી હવાનાં આકારમા
 થઈ ઊડી જાગે અને તેની શાયે પીગવેજા
 તપાસે તથા મોડીઓ વાશજને તકીક રહી
 જાગે. ખાવાનું મીઠું પણ કિન રીતે દરી
 આના પાણીમાથી છુટું કરીઆમાં આવેછે.
 જ્યોઈ મીઠાના અગરો છાશતી અને શીમ
 નાં લતા તરફ જોઈયાં હો તેઓને શારી
 મેડે ખમર હોને કે તે અમર, વાલ્યાઓ પેહેલ
 વેહેલા-જીઆરનો ભરમોના પાણીને પોતા
 ના કીધેલા કેઆરમા ઘણાઈક રીતશ શુધી
 રાખી મુકેડે, રાખી મુકવાનું કારણ આ

તરે કટલુન કે શુરતના ખલતા તકાંથી તે
 કીઆરાં માહેલું ચોખું પાણી ખાકના આકા
 રમા થઈ હવામાં ઊડી જાય- આઈ પરમા
 હુ પાણી ઊડી મડિયા પછે તે કીઆરાઓ
 ને તેનીક મીઠાનાં માહેરો જાયયો એકયો થ
 કલો માલમ પડે. ક્યામેનો અખતરો,
 રમન દાખન કોઇ પણ ધણી કરવાને ઇછ
 તો હોને તે શેહેલથી ખની-શકે. કક અ
 ત્યો ભરી પાણી-જેડ તેમાં યોડુ કક ખ
 વાણુ નીમખ મેનો, લેલીઆ પછે તે અ
 ત્યાને હીવાથી ગરમ કરો આઈ પરમાણે, ગ
 રમ કરીઆથી તમચા માહેલું પાણી-ખાક
 ના આકારમા થઈ હવામાં ઊડી જાગે અને
 અમચાની ઊપર પેડુ ભેજેલુ નીમખ રેહી
 જાતે. આઈ પરમાણે હુરક ખારથી અથ
 વા મોડીથી ભેજતા પાણીમાથી તે ખાર
 અથવા મોડીને જીવી કેમ કરવી, ક્યામે
 ની રામન, ઊપર આપીંહવે તોવા પાણીમાં
 થી ખાર અથવા મોડે દા-નવા. દઈ ગોજી
 પીનાજાઈકપાણી કેમ ઊતપન કરવું તે વી
 તેની રામન પુરતી રીતે હુમે આવતા આં
 કચા હમારા વાચનારાઓને વાશને આપીશું.

નાંનવરોની તપારીખ.

આંક યોયો—વાથ.

(ગઈયાં પાંચથી સાથે.)

આપરીકાખ કનેા વાંધ કદમી
 અને ધાનકી આસીકિતનાં કશીઆખ, કના વાથ
 કરતા યોઈ હોઈઅ, પણ તેડેની પીઠ ઊપર
 કાલા પડાને ખલે પીલા, હોઈઅ અને તે

તાને નાશ પોતાને હાથે સોંપ્યું. જેમકે શ
હી કે જે બ્રાહ્મણવરોનો બાદશાહ કરી
ને કેહેવાડિય તે બાદશાહ પછે પોતાનો ના
શ પોતાને હાથે કર્યું ઇલાને જરે ગગ
રાટ અને વીજલી તોફાની અને પરશાદના
દીવ્યોના શસ્ત્ર થાક્ય નારે તે મગર
જનવર પોતાના મનમાં પોતાનો દરજ્
જો ઇલાદ કરી કવો વીચાર કર્ય કે શુ
મારા કરનાખી કોઈ વગરે ગોડોર અને ગ
ગરાઈ કરે એવોછે ? કવો મગર અને એવ
કુદ વીચાર પોતાના મનમાં લાવી પોતે આ
શમાન તરફ જઈને ગગરાઈ કરનારને શીકશા
કરવાના કરાટથી પોતે જનીન ઊપરથી
જરથી કુદકા મારવા માડેય પડ્ય કાઈ તે
ના દેવથી બી શુ ? કામ થાકે પછી જ
ન જોન વધારે ગગરાઈ થાક્ય તેમ તેમ આ
ક મગર જનાવર કે જે ખાક કરતા બી
એછું છે તે કવો મોટા મોટા કુદકા મા
ર્ય કે તેના ખછાવાથી કોઈ પણ માનવી
બીડા વગર અને તેની ફેકટ અજમાશોપર
અફોરા કરીયા વગર રહેજી ૦ ઇલા
ને છેવે અતે પોતે કવોનો એશુધ થાક જડ
અ કે તેના જીવવાની આશા રહેતીનથી અને
કાઈ કોઈ વખતેતો તે પોતાનો પીખાડેજી
પેલા ફેકટ પછાડાની અંદર

અંખાકા કરી તું જોનોનથી કાકે તું મગર
રહે. જરે કોઈ માણસ ખરેખર મગરોથી
પાક માલ થાક્ય ઇલા પોતાના ધંધા રો
જગારથી ખર તરફ થાક્ય ઇલા જોતેની
મગરો વગરે વગર ધરાવતી હોતો તેની
સીખ્યાથી દેશ નીકાલ થાક્ય. કુદકા
ના કહીક તો, તે માણસ ખધી તરફથી પો
તાની આખર અને શાખ ખોઈ ધંધા રોજ
ગાર વગરનો થઈ ઘેરનાં ખારણના કદેશ
ગણેઆ કર્ય, તારે અરે મગર માનવી જો તું
આવા દાખના જોવાથી બેનસીખ હોતો કુ
નીઆની અર, કવો જો દાખલાઓ અને
અ, તેને તપાશ અને વીચાર કરકે તે માણસ
ની ખોખારી, શાધીયઈ અને પછી તું શમન
કેટલાક કોડો કવો વીચાર કર્યકે હમા
રી મગરો કોઈ જોઈ કવીરીને હમા કરતા
જ નથી પણ તેઓનો કવો વીચારતન ગત
ટ છે કેમકે માણસની પછવાડે શુ છે તે તેને
જણાતું નથી અથવા મગરોનો પરકો તે
ની આંખ આગસ કવી રીને કરી વડીઓ
છે કે તેને કાઈ પણ પોતાનો ખોખારીની
નીશાન દેખાતીન નથી અને કિનેન વાશતે
અંગરેજોનાં કક, કેહેવાત મશુર છે કે "Pride
goeth before destruction" કટલે
"મગરો નાશની આગલ આલેય" ઇલા
ને પેહેલે માણસ મગર થાક્ય કે જે નીશા

થી તારે નું' કંઈ કદીની સન્નતો ના. કે હુ
કેમ ખોઆર થઈશ— તેથી હું કાના નાણા
વાની રજા લઈશ. કે 'મગર' નાણા
ની ખોઆરી અને પાઈચાલીનો પાઈચો છે
મગર નાણા ફરીની શુભી યનારોનથી.

આઈ, હમારા, દુકાણ નેક નઈકતથી
તપા, ખરાં દીલથી લખેલા વીચારે. હમારા
મગર દોરનાને શીખાવેલ તરકે લખેઆછે
તે હોપર મોડગાઈથી થીઆન, આપીઆથી
ખાલી રીતે, સાબેત થાશે, કે "મગર" ના
નાણાને ધામતીન નથી.

અઠવાડીઆનો ખખરોનો શાર.

કેડાખા ખાતેની માઠીઆ
આની ટોલીનો સુખીય આગેવાન, કે જ
માથુને નામે ચોલખાઈય તેડેનો કક ખાગ
ભાગીઆ તેજપાલ સાગલ રૂઝીના ધોકરા
ચોરવાના. અનેઆઈ હોપરથી શાર વરસ શુ
ધો દેશ નીકાલ થાઈઆછે.

મીશીઅરગ ડોશામોઈ કરામલ કા
ના તથા ક મપનીના નાણા મેલ રાખનાર
હોપર કલકતા ખાતેની પોલીશનો હોવા અ
નેઆઈ મેચેઆનાં આવેઆછે. કે તે પોતાના
ધણિઆના રૂપ૫૦૦૦ ખાઈ ગઈઆછે. કે
નાણા મેજ રાખનાર પેશતનલ નજીદલ
ને મોંઝાનાં મોંઝીનાની, તારીખ ૧ લીને દી
ને સાહજના પોલીશ 'વાઝાઆઈ પકડેઆ
હોને અને તેડેની તપાશ કરવાને વોશને કે
રાખશને જલ મધે કેટ કીધાના આવેઆછે.

ઇ મગર કે ખાતેની દહીનીવરશીટીના

રેલ્વેશરારે આપેલી ગરાંટ, મેડીકલ કામે
નના કાકટર મારહેક હોપર કક પત્ર લખે
આછે અને તેડેના નાણાવેચ કે કે ઇંગીનીવ
રશીટીનો રોનેટ ઇઆને હોપરીની લગાવેલ
હોપરથી 'હોમ ડીપાર્ટમેન્ટ' ના સકરે
ટરીફ શતા આપીય કે સુખમઈ ખાતેની ગ
રાંટ મેડીકલ કામેજની ચરદીફીટર બાહાલ
રાખવી.

હમાને ખખર આપવાને ભારે દલગીરી
લાગેછે કે આપણી ટાપુ નાણેલા સરવેને ના
હીના વકીલ મીબીવીબન કે જ મંરનાર
બાન વકીલના ભાગીઆ હોને તે વકીલ
પોતાની ભરજુવાનીમાં રક વરસની વક ના
કોલેરાના ફુશટ રોગથી ગઈઆ શનીવારને
દીને સહવારનાં આરાઈ પાંચ કલાકને અ ન
લે આકાશવાશી થાઈઆછે.

કલકતા ખાતે કક વે'હે'તીજી 'આપ
ની આવેજી છે તે બાંહેનો કેટલોક કે' હોવાલ
ચોટીમન વાલાઈ પોતાનાં પતરના પૂરગટ
કરેઆછે. કે હોવાલ હોપરથી 'ગિવાનાં
આવેચકે આઈ વે'હે'તીજી આદની જીઆઈ
ના' બેઈ ફુટ અને સાહાડા અગીઆર, ઇ અ
અને તેડેના શરીરને કોઈથી પરકારની ખા
ત્રી નથી. કે આદનીનો સાથે તેડેના આપ
પણ કલકતેઆવેઆછે તેપણ જી આઈના પોતા
નાં છોકરાના કરતા બેઈ તરલ ઇ અ વવારે
છે અને તેડેની તાઈ, જ હાલ મેરલ પાત્રી
અ તેડેની જી આઈ પણ કેટનીજ હોની.

હમાને ભાઈબંધ રેલીગરાઈ વાલા
ને શારી શતા થી ખોપર મેલીચ કે

સુનખઈ-શરકારની સુખીએ બેંક પુણા ખા
ને કીધાના આવનાર છે તેહુ કારણ કે
છેકે પુણા અને આપણી ટાપુ વચ્ચે હવે કો
તાવલેથી રેલ્વે બંધોઈ તઈઆર થાશે નેઆ
રે છઅ કલાકમાં કે બેઝી નગા વચ્ચે સુથાક
રી થઈ શકશે અને તે સાથે વહી ટેલીગોરક
ની નારકને હાલ કે નગાઓ વચ્ચે શંખેતા
મણ માલી શકેછે.

ઇઝિરોપીઅન બંધવાઓને દેશ નીકાલ
કીધાને બદલે તેજ શહેરના બંદીખાલુ ભોગવ
વાની શીખશા આપવાને નાદે ને ધારાનો
ખરકો તઈઆર કરેઆમા આવેઓ હતો તે
ધારા ખાવનારી શભાના પશાર થાકેઓછ.

શરમા કેક માનકી નકલને સધાપવા
ની બાબદના મોરની ગકરાનીકલ વાલો ન
લાવેએકે ગદર નકલોકે કોઈ માનકીને પોતા
ની સાથે બેશાકવાનો વારો લોપાથી આક
બામદ પોંગે કોરેટ આક ફીરકટરીનો સવટનો
વીઆર ન ગાવેઆમા આવેઓછે.

ગેઈ રેશનમા રૂઝિના ચોકરા ચોર
વાનો ને મુકરદનો છંડાકેઓ હતો તે વેઝા
કે આપણી પોલીસમા કેક હુછા શીપાઈક
પણીજ શકે ભરેલી સાખશી આપી હતી તે
ઊપરથી તેહુને ખરતારક કીધાના આવેઓછે.

કલકતાના ટાઝીનહાલમા કોઈ ગર
હુથયે પોતાના કેક એલખાંતા પુરશાયે ને
રા ગોશયામાં આવેને વાત કથી તેથી ની
નરકીશન માનનો ગરહુથય ને ધારેઆ ને
લે આકે ટાઝીનહાલને લ ગતી કોઈ પદવી
ધરાવેનોહોકે તેહુ ઊપલા ગરહુથયે સનનકી

૧ા અને ટાઝીનહાલમા નોહોરેથી ખાલવાનો તે
કેની ઊપર અનેઆકે નેસેઓ કે નેનાટે તેહુ
ને દશ રૂપીઓ દેઓ હતો.

શર અદાલતના કેક વકીલ કીવાલુ
દીન મીઆત ઊપર જુઝા શપત ખાવાનો અ
ને આકે નેસેઆના આવેઓછે કેડુ આપણી
પોલીસના રીપોરટ ઊપરથી નોવાંનો આવેએ.

ગકઆ ભરેશપતવારને દને પુણાં
આખરવર ઊપરથી ખખર આપવાને દુખ
લાગેએકે આપણા નામવર ગવનર લોરડ કે
લકીનશટનની તનદરોશતીમાં હુવાડા બીગાડો
આવેઓછે.

દીલકી ગેજટ વાનો નાણાવેએ કેની
લપરીખાને અતે આપણા નામવર ગવનર
નરલની તેખીકતમા શારે ફેરકાર થાકેઓ
છે અને ધોરેઆ કરતાને કે ઊમરાવ હુમ
લાં શોરી તનદરોશની ભોગવેછે. હુમરા કે
ઊમરાવ કેકાત નગોકે રેડેએ પણ કોઈમી
રીને પોતાલુ કોમ ખખખનાનાં તે હુમેશની
નાકેકમ ચાલાકી ખતલાવેએ. નવેમખર મહી
નાના કે લોરડ થણુ કરીને, કલકતે નને અ
ને કલાય આવતા ફખર વારી મહીનાનાં તે
હીકુશવાનનો કીનારો છોડીને વતન નેતો.

આકે "સારશી મીનર" નું પતર
સુનખઈના બનેનમશેદ છાપાખાનાના હોરન
નળ દાખલાઈ મરીનદરે 'નાલેકને' વાશને
છાપી પરગટ કીધુછે.

પારસી મીત્ર

ઈશાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલમણીની અને શંશારી

હાલત શુધારનારું પત્ર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well being of the Parsis.*

પ્રકાશક ૧ હુ., શતીવાર—તારીખ ૨૮ મી જુલાઈ ૧૮૫૫. આક ૧૯ આ.

ચેતવણી

પારસી મીત્રના ઘરાકોને વાશને.

ત્રિવણી આપીઆમાં આવે છે કે ન ઘરાકોને આર્થ પત્ર બરાબર ન હી પુણું હોડતો તેઓડ પોતાના નાન કે ટ નથે શર ન મોલ્ય જીવ્યાઈની નીશ લખા જોકલવા અથવા પોખીતવા બપર રૂ થાન નજ રત નજ ભુચા ત્રાશતરની નીશ લખા જોકલવા કે નથી તેઓને નન્દીથી પોહોમાંડી માખા આવતે અને હુવેથી ન શા હોખોને નહીં પુને તેજે ૫ થણ મહેરબાની કરીને ફિક બે વખત તથાઈ લઈ બીપની ન આર્થ પોતાના નામ તથા મહેરબાણ બરાબર લખી જોકલવા. હાવતે ને માલજ વેહે ચ ૫ હા તેને બરાબર કરી ફિક માલિક

અને ઇનામતાર માણસને ૬ કામ શોખીજી છે અને હુવેથી પુરની રીને આશા રાખીક ચકે હજારા ઘરાકોની શેવા મન માગવી રી તે પુરી પાડનામા આવશે.

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Mr Pestonjee Sorabjee. The subject will be—The Properties of Matter.

Should the run be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

In our last issue we were engaged in explaining the important maxim—Love thy neighbor as thyself. We now continue our

comments.

Charity is tender of a neighbor's good name. It will speak evil of no man. It banishes all tale-bearing, back-biting, and slander. It never speaks of another but in a manner consistent with the purest benevolence. In its tongue is the law of kindness. It indulges no complaints against others, which betray more feeling for self than for justice and truth.

We must never speak to another but in a manner consistent with the purest love. We must not render railing for railing. We must never blame another in a manner expressive of the slightest evil passion or the least desire to inflict needless pain. No impatient expression should escape us. We must never utter an expression whether dictated by anger or pride which is calculated unnecessarily to wound the feelings of another. We must never direct a point of wit against another which we should not be willing to receive ourselves.

Our actions should never betray anything contrary to good-will. Neither by conduct nor manners nor looks should we unnecessarily wound the feelings of another. The love which we are required to show our neighbor is a spirit of disinterestedness, ready to consult the feelings of others rather than our own, in words, looks, deportment, and in a thousand nameless attentions which love never fails to

prompt—not indeed to increase our own popularity, but to communicate happiness. As little as we know of the feelings of perfect benevolence, we may see how love expresses itself in all these ways towards our friends or our relations, even when we disapprove of their conduct; and in this way we may form some idea how perfect love would act towards all men. We ought to exercise a tender regard to the feelings of others. Charity seeks not her own. We should consult the feelings of others rather than our own in regard to topics of conversation; and in efforts to keep up conversation. There should be nothing neglectful either in our feelings or conduct, nothing disobliging, nothing churlish, nothing unsociable, nothing like abandoning society. Without civil looks, words, and manners we do not exert ourselves as much as lies in us to live peaceably with all men. In cases where conscience will allow, we should give others their choice instead of insisting on having our own. In all little things where there is a preference, it is going on the safe side to give it to others. In all these respects true morality coincides with true politeness.

Charity is without partiality. We must not be partial in our attentions to particular friends whose taste accords with our own, to the neglect of others who have equal claims upon us. This would be

to grieve others for the sake of pleasing ourselves. In these things we must avoid the undue influence of private feelings, and bring them into subjection to duty. The less we are influenced by natural feelings, and the more we are governed by a sense of duty, the safer will our conduct be.

Charity is without hypocrisy. There must be nothing false, nothing insincere, in our intercourse with men. The best way to avoid insincerity in those numerous compliments and professions which custom has sanctioned, is actually to feel all the good-will and love which they express.

Charity is peaceable. It will strive to heal without delay all breaches between ourselves and others. Love will leave no means untried to make peace. Blessed are the peace-makers; for they are godlike.

Loving our neighbor as ourselves will render us strictly just in all our dealings. Not only will it prevent us from taking from our neighbor what justly belongs to him; but it will restrain us from coveting what is his. We must have two selves for parties in every contract, and mete such measure as we are willing to receive. This love will certainly prevent us from leading others into evil, or even desiring to bring guilt on them for the sake of gratifying ourselves.

Charity is full of mercy and good fruits. It is generous and bountiful. It is given to hospitality.

It is compassionate to the distressed, and charitable to the poor. It is liberal in support of public institutions that have the good of man as their object. It is beneficent to the full extent of its ability. All its beneficent actions are done from pure love, and not to be seen of men.

The love which we are required to exercise will be subject to the powers that be, and obey magistrates. It will render honor to whom honor is due, fear to whom fear, tribute to whom tribute. It will be respectful to superiors, condescending to inferiors, kind to equals, affable and obliging to all. It will faithfully and affectionately perform what is due to parents and children, husbands and wives, brothers and sisters. It will regulate all our natural affections.

Thus we have described very imperfectly the love to our neighbor which the general maxim requires. This is that charity to men about which we hear so much, but which appears to be so little understood, and less practised.

Love thy neighbor as thyself

ગણીતશાસ્ત્ર—આંક ૧૨ મો.

જાણ વખતે 'ફુ' બનવાય છે
આપેલો હતું કે જો પૂરકોઈ અપૂરનોકનાં
અંશ અને હેડ હ બેઝીને, કિન્ન, સ ખેઆ
કે ગુણ્ય તોખી તે અપૂરનાકનાં કાઈ ફર
પડના નથી તારે કે જિપરથી ફુ માલ

$\frac{૨૨૫}{૩૧૫} \frac{૮૧}{૩૧૫}$ અને $\frac{૧૫૭}{૩૧૫}$
 આંક અપુરણકોની $\frac{૫}{૭}$ અને $\frac{૨૧}{૪૫}$ ની
 બરાબર અને તેઓનો છેડ બધામાં શરૂ
 થોડાં તારે આપણા શવાલનો ૬ નવાળા
 વધારે શરૂ થોડાં છેડા. ૬ ની બીજી બીજા
 કે ૩૧૫ ને તે $\frac{૫}{૭}$ અને $\frac{૨૧}{૪૫}$ નાં શરૂ
 થયા છેડોના શરૂ થી આંકો શાધારણ ગુણ
 નાર છે તારે તેથી કરીને હરકોઈ અપુરણ
 કોનો શાધારણ છેડ કાઢાડશે હોડિતા પેડેલ
 વેડેલા બધા અપુરણકોનાં છેડોના શરૂ થી
 આંકો શાધારણ ગુણનાર કાઢાડો ને કાઢા
 ધવાની રીત હરારા આમકો આંકમાં આપે
 લીધે અને પછી જાઓ કે તે ૨૨૬ કે છેડ શરૂ
 થી આંકો શાધારણ ગુણનારમાં કેટલી વ
 ખન શમાઈ શપેડ અને નેટલી વખત તે
 શમાઈ નેટલી વખત ને છેડ શમાઈ આંકો હો
 ૬ તેનાં અપુરણકનાં અંશ અને છેડ ૬ જે
 બને તેટલી વખત ગુણ અને ૬ પરમાણે બધા
 ગું કરી નેમકે $\frac{૫}{૭}$ અને $\frac{૨૧}{૪૫}$ જેઓના શા
 ધારણ છેડ આવે હેવાં ૩૫નાં લાવવા છે તારે
 ૭, ૩૫, અને ૪૫ ૬ શરૂ થોડાં છેડોના શરૂ થી
 આંકો શાધારણ ગુણનાર કાઢાડો તે ૩૧૫
 આવશે અને જાઓ કે ૩૧૫ નાં અંશ ૭ ૬
 ૪૫ વખત શમાઈ છે અને તેનાં પરમાણે ૩૫
 ૬ ૬ વખત અને ૪૫ ૬ ૭ વખત શમાઈ
 છે તારે $\frac{૫}{૭}$ ને ૪૫ ૬ ગુણ $\frac{૮૧}{૩૧૫}$ ને ૬ ૬
 ગુણ અને $\frac{૨૧}{૪૫}$ ને ૭ ૬ ગુણ તારે

$$\begin{array}{r}
 ૫ \quad ૫ \times ૪૫ = ૨૨૫ \\
 ૭ \quad ૭ \times ૪૫ = ૩૧૫ \\
 ૮૧ \quad ૮૧ \times ૬ = ૮૧ \\
 ૩૫ \quad ૩૫ \times ૬ = ૩૧૫ \\
 ૨૧ \quad ૨૧ \times ૭ = ૧૪૭ \\
 ૪૫ \quad ૪૫ \times ૭ = ૩૧૫
 \end{array}$$

નો કેટલીક શરૂ થાયો ગાપેની
 હોડિ અને તેનાં ૬ જે પુરણક ઈબને આપા
 આકડા હોડિ નવાં ૩૫ ૩૬ ૧૩૭, ૪૫, ના
 ૨ તેઓનાં શાધારણ લાંબક બીજાં બને
 વારને કાઢાડી શમાઈ કાંકે હરારા આગળ
 બટલાવે છે કે $૩૫ = \frac{૩૫}{૧}$ $૩૬ = \frac{૩૬}{૧}$ $૧૩૭ = \frac{૧૩૭}{૧}$
 $\frac{૬૩૭}{૧}$ નેમકે $\frac{૧}{૫}$ અને ૭ જેઓના શાધારણ છે
 $\frac{૬૩૭}{૫}$ અને $\frac{૩૫}{૫}$ આવશે હરકોઈ જે અપુરણ
 કોનો છેડ કાઢાડે બધી આપણે તે જે અપુરણ
 કોને આપણે શરૂ થી શમાઈ છેડ અને તેઓનાં
 શરૂ થોડાં ફીઓ અને નાંધવાં ફીઓ તે આપ
 હો શરૂ થી શમાઈ છે નેમકે $\frac{૪}{૫}$ અને $\frac{૭}{૬}$
 લેઓ હવે જેઓનાં આંક ૩૫ ૭ પરથી આ
 પછીથી કેડેલા તુ નથી કે ૬ જે આવશે પેડેલ
 શરૂ થી નાં ૫ કતકાં ફીઓ અને બીજાં
 ૭ થી લીધી છે અને તે ૪ નાં કરતા ૭
 પછી પછી તેમનેનાં ૬ કતકાં ફીઓ તે
 રે ઈબિતા આપણે નહીં ચાલે પડતું
 તેઓ શરૂ થોડાં ઈબિ બીજાં નાંધવા છે કે
 હો નાંધવા હવે જાવામાં આપણે નેમકે
 શાધારણ છેડ કાઢાડશે તે આપણે હેવા
 લખપડે કે નેટલા લાગ પેડેલા આ કેટલીક
 બીજાનાં ફીઓ તેટલા લાગળી બધાં

લા કેટલીક ચીજનાં કીધાં તારે તાંમાં ન
 અપુરણક વધારે ચીજના લાગ કીધા હો
 કિ ખરેખર વધારે જમકે $\frac{૪}{૫}$ અને $\frac{૭}{૮}$ કે
 ઓનાશાધારણ છેક ૩૫મા લાવીક તારે
 $\frac{૩૫}{૩૫}$ અને $\frac{૩૫}{૪૫}$ આકિઆ ઇઆ આપણે જાઈકિયકે
 પેટેલા ૩૬ ચીજના ૪૫ કટકા કીધાં અ
 ને બીજામા ૩૫ ચીજના ૪૫ કટકા કીધાં
 તારે પેટેલાંમા ૧ ચીજ વધારે હોવાના શય
 ખમી તેનો દર ૬૬ લાગ વધારે થવાનો અ
 થવા આપણે બીજી રીતથી વીચાર કરીક
 કે પેટેલાંમા ૬૬ ચીજના ૪૫ કટકા કરીને
 તેવા તેવા ૩૬ લીધાં અને બીજામાં ૬૬
 ચીજના તેટલાજ ઇઆને ૪૫ કટકા કરીને
 માતરે ૩૫ કટકા લીધાં તારે ૬૬ કટકા
 ઓઠો લીધો તારે $\frac{૩૬}{૪૫}$ વધારે અને $\frac{૧}{૪૫}$ વધારે
 છે તારે ૬-બપરથી આપણને માલમ પડે
 કે જો બે અપુરણકનાં છેક શરખાત હો
 તારે જોના અથ વધારે તે અપુરણક વધા
 ર અને જો બે અપુરણકના અંશ શરખા
 ન હોયો જોડેનાં છેક વધારે તે અપુરણક
 નાથલો જમકે $\frac{૭}{૧૧}$ અને $\frac{૭}{૧૩}$ કે જેમાં અથ
 શરખા છે પણ પેટેલાનો છેડનાંધલો તેથી તે
 અપુરણક જોહોરો છેક પેટેલામા ૭ ચીજ
 નાં ૧૧ કટકા કીધાં અને બીજામા ૭ ચીજનાં
 ઇઆને તેટલીજ ચીજનાં ૧૩-લાગ કટકા બે
 ભાગ વધારે કીધાં તારે અલખતા પેટેલો દર
 ૬૬ લાગ વધારે જાઈકિઆપણે પેટેલા અપુ
 રનાંકની માટે બીજા બીજરી અથવા બા
 દ કરી ચર્ચાકિ જમકે તેઓનાં પેટેલા શાધા

રણ છેડુ રૂપ આપેલો તારે $\frac{૬૧}{૧૪૩}$ અને $\frac{૭૭}{૧૪૩}$
 આકિઆ હવે પેટેલામાં ૬૬ ચીજનાં ૧૪૩
 ભાગ કરીને ૬૧ લીધાં અને બીજામાં તે
 વા તેવાં ૭૭ ભાગ લીધાં તારે શાધલ
 મક્કીને ૧૬૮ ભાગ થઈયા તારે તેમણે શ
 રવાલો $\frac{૧૬૮}{૧૪૩}$ આકિઆ અને તેમ પરમાણે પે
 ટેલા ૬૧ ભાગમાંથી ૭૭ ભાગ બાદ કીધા
 તારે બાકી ૧૪ આકિઆ તારે $\frac{૬૧}{૧૪૩}$ અને $\frac{૭૭}{૧૪૩}$
 આકિઆ
 તારે બીજી બે બાખરો બપરથી આકિ રી
 તે નીકલી જો હરકોઈ બે અપુરણકોને શ
 રખાવા હોઈ અથવા તેમણે શરવાલો લેવો
 હોઈ અથવા તેમણે બાદનાકી કરવો હોઈ
 તે પેટેલાં તેમણે શાધારણ છેક ૭ ૩૫ આ
 પોખરે ૬૫રમાણે થઈ જો તારે જોમાતરે શ
 રખાવવાન હોઈતો જોના આંશ વધારે હોઈતે
 અપુરણક વધારે જાણવો તેઓના શરવાલો
 લેવો હોઈતો તેમણા અંશનો શરવાલો લેવો
 તે શરવાલોનો અંશ આવશે અને તેમણે
 શાધારણ છેક તે શરવાલોનો છેક જો તેઓ
 ની બાદ બાકીકરવો હોઈતો તેમના અંશની
 જ બાદ બાકીઆવે તે બાદ બાકીનો અંશ
 અને તેઓનાં શાધારણ છેક તે બાદ બાકી
 નો છેક જમકે $\frac{૮}{૯}$ અને $\frac{૫}{૬}$ ઓમાંથી કીધો
 વધારે તે જાણવું કે જોના શરવાલો અ
 ને તેમણી બાદબાકી શું આવશે તે જાણવું
 છે તારે તે બેજોને શાધારણ છેડુ ૩૫ આ
 પો તે $\frac{૫૬}{૬૩}$ અને $\frac{૪૫}{૬૩}$ આકિઆ ઇઆ પેટેલાને

અંશ વધારે છે તેથી તે વધારે છે તેમણે શર
વાલો ૧૦૧ અને તેમણી બાદ બાકી ૧૧
૬૩ આવી જિ પરમાણે બેના કરતા અપુરણ
ક હોતો તેમણીના કીચો શંખી વધા
રે છે તે શંખી કાણડી તેમણે શરવા
લો લઈ શખીક ન બાદ કરવો હો
ક તે બાદ કરી શખીક નીકે ૩

$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$ કચોના શંખી, મોહો ૨
અપુરણ ૬ છે અને પેલેલા તરણો શ
રવાલાનાથી મોહો બાદ કરશુ તો ૧૮૩ આ
વશે

શીધપદારથ વીગંનેઆન .

પાણી-આંક ૭ મો.

ગીઆ આંકમાં પાણીની બ
નાવત વીસે તથા તે મનાવતના દેખાડેના
ઈશવરના દાહાપણ બાબે દુ કના કહેઈએ હ
તું અને તેશામે હરકક આરવાદાં અથવા
મોહોડીની પીમલેલા પાણીમાંથી ખાર અથ
વા મોહોડીને જુદી શીરીને પાડવી તથા દ
રીઆનાં પાણીમાંથી નીકાને જુદુ શીરીને
પાંડવું ક બાબે કાઈક શમજ આનું જુદી
હવે આંક આંકના કીમલા પાણીમાંથી ખાર
અથવા મોહોડી બેજ જુદી પાડીક તન ચો
ખું પાણી શીરીને કાણડવું ક વીસે ચાક
કે શમદો બોલવાની રમ લેઈક

ન રીતથી ખાર અથવા મોહોડી

તરેલાં પાણીમાંથી ખાર અથવા મોહોડી
જુદી પડેય તેમ રીતથી ચોખું પાણીની
નીકલી શકેય પણ ફરક માતર ફરલોજ છે
ક મોહોડીને જુદી કરતી વેલાક આપણે પા
ણીને બાકના આકારના છોડી નવા દેઈક
પણ નીતર પાણી જુદુ કરતી વેલાક તે
પાણીના બાકને છોડી નવા નહી દેવો પણ
તે શરલા બાકને કક વાશણનાં કકો કર
વો હવે ન પરમાણે પાણીને ગરની ક
ગાડીમાંથી બાક થાકય તેમ પરમાણે બાક
ને થ કી લગાડીમાંથી પાછું તેજ પાણી
થાકય અને ક પરમાણે પેલાં વાશણનાં
કકયા કીમેલા બાકને નોંધક પાડીઆં
હોતો તેજ પાછું પાણી થારો

પાણીના બાક નોંધક તે પાણીના કર
તા થણે દરનકે હુલો હોઈક ઘણાક
ચોકશાઈ કીમલા અખતરામાંથી કુ શા
બેત થાકીય કે કક ગીઆલન પાણીને ગ
રન કરીને નો તેના બાક કીધો હોતો તે
બાકુ કક ફરલોતો મોહોડી થાકે તે બા
કથી અદારચો ગીઆલન ભરાયો ન શાં
ચાનો મદથી બાકુ નીતર પાણી થાકય
તે સાચાને ઈગરેજના દીશતીલી ગ આપે
રેતશ કરીને કહેછે ક શામે ઘણુ ક
રીને દાર ગાલવાની ભડીને ખલતો આવેય
જીરણના સોહાવરનો દાર ગાલવાની ભડી
તથા ભાવના રેક દાર ગાલવાનો શામે
ન શોડેમા નાં આપણે તેઓને શારીયે
કે રોગને જુદે પેલે વેલાં તે દાર ગાલના
શામે મોહોડીને અથવા અપુરને લી ન
વીને કક વાશણનાં જુદે અને તેની નીચે

ત્રાહોટી આતંગની બડી શનગાવેલી હોઈ છે. આતશની ગરમીથી પેશાં વાશણ માહેલા ત્રાહોવરાએનો બાફ થાક્યું કે ન બાફ કે નલી વાટે ખીજા વાશણના દાખલ થાકે છે. દાખલ થઈયા પછે તે ખીજા વાશણની આગ પાશ રાખેલા થઈ પાણીથી તે બાફ બ ઘાઈ પાણી નવા આકારના આવે છે આઈ પરનાં હાડ બીતપન થાકે છે. હવે જે પરનાં હાડ બીતપન થાકે છે તેજ પરનાં હાડેક ખાર અથવા મોઢીથી ભરેલાં પાણીમાંથી કવીજ બાધણના શાંયાની મદદથી નીતર પાણી મલી રાખે છે.

પાણી પોતે પ્રથમ તતવજે અને કોઈ બીજા તત્ત્વોની મેલવણીથી નથી બનેલું. કે બાબેની શામેની બેઈ રીતે મલી રાખે, કેનેા પાણીનું " પરચ કરણ " કરીયા થી ઇબાને રશાઈ કીરીયાની મદદથી તે ને જુલુ, પાડીઆથી અથવા તેના બેઈ તત્ત્વોને શાયે મેલવીઆથી બની શકે પણ શામેતી વગેરે કાંઈ પણ બોલીકે તેની આ જામન વાચનારાઓનું ધીઆન બીજા બાબતે બીપર લગાડવાને હુમે ઇછીકે.

હુકમતથી બનાવેલી બડીથી આઈ પરનાં હાડ ખરામ પાણીમાંથી નીતર પાણી બીતપન કરી રાખીકે છઈક પણ ન પાણી નો મોઢો આપણે આઈ પરનાં હાડ મેલવી શા ખીકે તે ઘણીજ મોહેનત અને ઘણીજ યે ડો મેલવી રાખીકે. પણ તે શરવ શકતી વાન પુરતનાં શાહેબ પોતાની અજીબ પુરત તથી અને અપાર શકતીથી પોતાની બોહોલી બધીની મદદે લખોબને લખે માણે,

તથા કરોડો બન કરોડો જાનવરોને પુર પડે કિતુ ન બધું નીતર પાણી કેક લેડે બમા બીતપન કરી રાખે છે. શાલાં વા મેનારાએને રોશન હો કે વરશાદ વ ગરે કોઈમો પરાણી—શુ ઇનશાન કે શુ જાનવર—શુ પખગીકે શુ પર હુ—શુ જા હાડો કે શુ રોપાઓ આઈ કાની કુનીઆ ના પોતાની જ દેગી ગુજરવાને તાકાદ ઘ રાવતા નથી. કેક વરશ જે વરશાદ ન હી આવેતો શુરશતીની હાલત કેહેવી કેગા લ થાઈ—પાણી વગરે પુરાનેના બીલાતરી ભરવા મેદાનો તથા ખેતરો શુકાઈ કરનાઈ ખાક બરાબર બની જઈ—જ ગણના બીગ નારા ત્રાહોટા જાડાડો પાણીની કોટાબને લીરે નખાં યાઈ જમીન દોશને યાઈપડે—હાથી અને વાધ શરીઆ ત્રાહોટા કદના જા નવરો, સુદાલ થઈ જુજ વખતમા મરી જાઈ—હવામાં બિડનારા પુખશુરત રંગનાલા પંરથો પોતાનો જાન પાણીની તરસે યે ડા વખતમા સુકી દીઈ—અને શરવ ચિત્તિ બીપર શરદારી કરનાર તથા શરવ પરાણી બીપર રાજ અલાવનાર, આદમ પાણીની તંગીને લીરે કેક લેડેજમા હાઈ, મેદાશ કરી પોતાનો હે કાર કેક કોરે સુકી પોતાનો બેકીમતી પરાણ પોતાના મેદા કરનારને પાછો રોકી દીઈ. હુકમમાં કહીકેતો આ પણ જમીનના ગોલાની સધથી શપાતી વ ગરે શુકાઈ, કરનાઈ, પલતા રેનીના જ ગણ ની માફક યાઈ પડે. વરશાદ કે જેની અ ગત કુનીઆની શપાતી બીપર વશનારા જા નવરો તથા જાડાડ પાણીને અતીણીછ તે વરશાદ તે અજમતી કરામતનો શાહેબ કેમ

જીવન કરે છે તથા પોતાનાં કીચા અખુટ
અનાંનાંમાંથી જમીનની સપાટીને લીધેતરી
ભરતી કરી તથા તેજીપર વાનાંરો માંછોનો
લીના લેર કરવાને માટે વરસાદ મોકલે છે
તે વીથેની શમલ લખાણ ધાડે કવી કીકર
ધી આડે આક્રમા આપવાને હોયડે મોકુફ
કીધું છે. કે અમનની બાંધે જીવર હોયરા
ગંભીર વામનારાઓનું ધીમાનને ખચીત ક
રી આવના આક્રમા લગાડીયું કવી હોય
જીવે સખીકિય.

જાનવરોની તપાસીઅ.

આંક મોઘો—વાધ.

વાધને શરૂ કિયું, કહેયકે તે
નહી પડે કિયે છે તાકિયલ ઘણાંક કિયા
ખી દાખલાઓ મેલેય કેલેથી શાંચેત ધાકિય
કે તે જાનવરનું જાનીધાટકી પછું જાનસ
ની શકતીથી નરમ પડેહુ છે.

ત્રીશનર વાન આનઅરગની વીને કિયું
કહેછે તેજઅશ ઘણાંક વાધો તથા ત્રીતા
ઓને તાકિયે કરી રાખેહોતો અને તેઓ
નો તમાતો કરી બતલાવેતો હોતો.

ત્રીશનર આરજશ જમણે કાકશ જાંનના
શખથની પલો કક વાધનું ખંચું હતું કેને
તેડેની શાયે કુતરાની માફક કરતું હતું.

કશખો તેડેને ખમગીથી કુધ તથા લા
જ પાંસા નો ખોરાક ખવાડી બિધારેજો હતું
તોપણ કક દાહાડે જ વેલાડ પેડો શખથ
પોતાનાં આરડામા બેસી વાંચેતો હોતો તે વે
લાડ તે વાધના ખમડ તેડેનો હાથ આંટેવાનું
શકર કીધું કેને હાથ તેડેની ખુરસીની બી

પરથી લટકેતો હોતો કિયામાં કિયો બતાવ બ
મેજો કે પેમાં જાનવરની જમાનથી તેડેના
ઘણીનાં હાથની આંકડી નીકલી ગઈ કે જ
થી પેવે અન જાંછો હોતો તો ક પલ જાહા
રે તેડેની નજર પડી તાહારે જાકિયું કે પ
લા વાધની અખો મોથી પરકાશ નીકલેતો
હોતો અને તેડેની શકતી ઘાતકી ખાંચીઅત
લોહીના પેટલ પેટલા આખેખાથી ખાહરની
કડી આવી હતી. કે બનાવ જીપરથી પે
લા શખો આશનેથી પોતાની જગા જીપરથી
ગોડીને પોતાનો હાથ વાધના મોહાડાં આગળ
થી કક દમ ખેચી લીધા વગર તેડેને રમા
હોતો રમકડો પામના આરડામાં લઈગઈઓ
કે જાહાં કક પીશોલ નજારાને લેલી હ
તી. પેનું લોહી ઘણું જાશમાં વેડેતું હતું
અને પેલા વાધની આંખો વધારે ઘાતકી પ
ણથી ચલકતી હતી તેડેવામાં પેલા શખો
પોતાનાં ખીખ હાથમા પીશોલ લઈને પેના
નાપાખ જાનવરના માથાજીપર બેડી અને
તેડેને તેજ જગોજીપર જીવથી આરીનાખેજો
વાધ ખુરેશ જાનવરોના મુઠાં જીપર
લખશ કરતો નથી પણ જીવતા પરાણી નો
તે હમેશ શેકાર કરેય અને વધી કોઈ પેલા
કે તે હરણ તથા જનડાં વગરે ખીજાં જાના
પરેને કિકર જગોડ જીવેય તે પેલાકે તેઓ
મધેનાં ઘણાં કિડોનો ઘાત કરેખાવીનાં રહેતો
નથી અને તેઓ શંકયને ખાવાને ખંચે તે
ઓ લોહી સીંછેને શંકેશ શંકેશ.

ઘણાંક વાધો ઈઅજક માં ખીજ દ
શખી જાકે તેમજ શકીથી જીમદા વાધનું ક
ક નોડું જીમોલા જીવેશ ચોરાઈથી નાં
ખામજીવે કેને વાધના જોડાને કપતાન મા

નગરમાં બેઠાં થઈ પાતેથી લઈ ગઈઓ હતાં. ચીનો વાથ શાથ રાણ વાપના કરતાં કરતાં ત્યાં તો તેહના રંગમાં ફરક ધરાવેલું.

તે કરતાં વાપનાં કરતાં નાથનો હોડિય પછા તેહનો જોડેલો પાતકી ખીજા કોઈ નથી અને તેહની પીઠની ઊપર પડાને બાલે કાલી છાંત હોડિય.

ફક્તીયા અને આફરીકાનાં જુદાજુદા લાગોમાં તે કંટકોનો, પહોંડિયા હોડિય કે તે કુતરાની માફક શેકારમારવામાં કાંમ લાગે છે.

સાચા હુરણ અને કોહોડાઓ નો શેકાર કરતીવેલા કે તેમણીકે હીમત અને તાલ બતાવેલું તેથી તેહની ખીમખ હુજાલી કે શગલું અચરત શરી પુછે.

ચીનાનું શરીર લાંબું હોડિય તેહની આખો ચલકતી અને તેનું મોઢાડું ઘણું મોઢાડું હોડિય તેહના કાંન ગોલ અને આમકી કપીડા રંગની ડાગદાર હોડિય અને તેહનાં પેટ આગલથી ધણે શીકો હોડિય.

દખશીણ અમેરીકા મધે ફક જાતનો ચીનો હોડિય કે જોડેને જાગરે કરી કહે છે તે કાઈ ધણે ધાતકી નથી અને માંલણા અથવા માંનવરો ઊપર કોઈજ વેલાફ હોડિય કરેલું તેહને અતીંગ લુખ લાગેલ તેજ વેલાફ તે માણશને છેડેલું.

વાપના તથા ચીતાના પંજરો નર મ હોડિય તેથી તેઓ ચાલેલ તે વેલાફ કે શો પગનો ખખરાટ થાતો નથી તેથી તેઓ નાં શેકારને તેઓનું આવડું નાલમ પડતું નથી.

અને જાણીએ રહેલો બાપ અને શમ જુ હીકરા વચ્ચેની દરીઆમાં પુરા ફરોની વખતે થઈલો વાત ચીત.

શોરાબલ બાપ—હોરમલ હીકરા.

ફક દીવશે ફ ખેલો બાપ દીકરા વાલકેશવરની જાતના જાવાજવાને હોડી માં ખેડ અને જરા આગલ ચાલીઆ પછી નોચેની વાત ચીત શરૂ થઈ.

શો—શું ખોલેની ખુલતે છે આઈ ન હી મપાઈ અને નહી જાખાઈ ફેવા પાણી નો જોડો તે ખાવને આપણે વાંચતે પુકી ચોચ ? અને વચી તેથી જ જાતના દરીયા ચીકા (નદી) અને ખારા કે જંગલ કારણ કોઈથી નહી કેહેવાઈ શખાસે કેમ કે તે કીરતારની ખુચી તેનેજ ખમર છે.

હો—ખુચીનો ખરી પછ તમે કેહેલ કે ખારા અને ચીકા પાણીનું કારણ કોઈને ખમર નથી કે તમને કોણે કહીલું ? શું તમે નહી જાણતા તેથી શું હમને પણ ખમર નહી હવે ?

શો—ધેલા દીકરા ફેવી મગરો નહી કરીકે તેની ખુલત તેનેજ ખમર—જા તે પોતાની ખુલત બીજાને જાણવે તારે ખોલ ને જાને કોણ ?

હો—નહી ખાવા નહી—ફક્ત મગરો ચાની છે હમે ચીખીઆમ તેથી વલી જાણી ફમ.

શો—મારૂં ચાલ કેહે પણ જુકનો શ મજબૂત હોયો ?

હો—અરે ખાવા શું અને ખમર નથી

કે બાપની આગન જુદું બોલવું અને તેને
કમો કે બોલતી આગત તેમ કીધા બરા
બર છે ? વાશને હું કહી તમારી આગત
કીધું બોલીશ નહીં.

શા—વારૂ મારા પીઆરા દીકરા કહું
તું, શમજ્ય તેથી હું, ઘણે ખુશીથી, બોલ
તુંને મારી દુવાથી કવી મેક દેખાનત બખ
રે, હવે તેનું કારણ બોલું, વખત ઘણે ગીચો.

હો—વરશાદનું પાણી પાહાડે ઊપર
જમાવ થઈને કેકદમ હેઠે ટુટી પડેય અથવા
પાહાડેને નેડાને બરફ હમશા ધણુ હોડિય
તે શરજના તાપથી પીગતીને હેઠે આવેય ન
છી તે પાણીના નાંડુકા અને નાલા થઈને
કેક જગાંક મક્કી જઈય અને તે બધું પા
ણી કેક નાંડુકા અથવા નદીની મારફત ની
ચી જમીન ઊપર આવેય અને છેલે અંતે
તે પોતાનું પાણી દરીયાના ફેડી દઈય અ
ને વરશાદનું પાણી હમશા મીડું હોડિય તે
થી કે દરીયા (નદી) હોડિય તે ન
દીનું પાણી જ જમીન ઊપર થઈને આવે
અંતે જમીન ઊપરના જ જ પીગતેયા લાં
કેક ખારો હોડિય તે પાણી શાયે મક્કી જા
ડિય અને તે બધા ખારો પેટા દરીયાના ન
દીના મુખને રશતે આવેય તેથી જમાનાના
જમાના શુદ્ધ કેમ થઈયાનાં શમજવી પેલું
દરીયાનું પાણી ખારૂ થઈ જાય.

શા—તારા શમજ પડી અને તમારું
બોલીયા ઊપરથી વહીના મુખ આગળ
પાણી બહુજ ખારૂ થયું જોઈક અને
મે. જોઈક એ તેથી વધારે ખાતરી થઈ—પ
ણ આઈ દરીયાને બોલક રાજ મેડેનતમા
નાંખીયાય તેથી તું બોલેયકે ?

હો—વેડી દરીયા શાનો મેડેનત કરે
ય ? શું આઈ હોડી આવેય તે દરીયાની
મેડેનતથી તમે શમજાયકે ?

શા—ના દીકરા નહીં હોડીને શું ચલા
ય ? પણ રાજ દાહાડાનો બે વખત આઈ
મરેતી અને ઓટ થાડિય કે શું મેડેનત
નહીં ?

હો—અરે કેનાં મેડેનત શાની ? વ
રી તમે જોરાવર છેયો તેથી જો તમે મને
બેચોતો શું તમારી આગત મારીથી નહીં
અવાઈ ?

શા—કેનાં નવાઈયું—હું જોરાવર તે
થી મારી આગત તમે ઘણાઈનેતો આમે
પણ દરીયાના પાણીને કોણ બેચેન—તમા
રા કોકો કે ?

હો—આવા તારે શું હું તમારી મશ
કેરી કરેય કે ? મશકેરી કરવી કબી મો
ટું પાપછે, તેથી તમારી મશકેરી મારીથી
કેમ થાઈ ?

શા—તારે દીકરા બોલ વારૂં કોણ
બેચેય, હું ખીતા તે નાંણું.

હો—વરી કોણ બેચેય અદરનાંહા
જમીનની ઊપરની ચીજાથી તો કાઈ બેચા
કે નહીં કેમકે જ જમીનને બેચેય તે પણ
જમીન ઊપરની જ ચીજ છે.

શા—કાંક વારૂ જમીન ઊપરની ચીજ
ખીજા ચીજને કાંક નહીં બેચે.

હો—જમીનની ઊપરની દર કેક ચીજ
કેમકે બેચેય કે પોત ખરીછે પણ દરી
યાના પાણીને શું ચનાર અદરહમછે.

શા—મોજા કોઈ બેચું નથી શું ?
અને અદરનાંહા દરીયાના પાણીને બેચેય

ક વાત મારા ધીઆનમાં નથી ઊતરતી કે
મકે આટલો નાહાનો શરખો ગોલો આપ
હી જમીન જવા માટે ગોડાની ઊપરની
ચીજોને ખેંચેડિયુ અને હીસતુ નથી.

હો—અરે બાપા શું તમે કેમ શમતો
મકે ચંદ્રમાહા જિવો દેખાડિય તેટલાજ કદ
નો ગોલો છે.

શો—તેમા શું નવાઈ વધી જરા જો
ટો હો—પામ દશ ઘણે મોટો હો—નહીતો વ
લી કક પાહાડજિવો હો—ખીજા તે કેટલો જો
ટો ?

હો—ના બાપા ના, કિતો આપણને ક
મ દેખાડિય બાકી ચંદ્ર માહા ધણેજ મો
ટો ગોલો છે, જેમકે પેશુ બહુન (હવાતુ શ
નશ) કે જમા આપણે જીં કાઈટને બેઠોલો
જોડિયો હો અને તે ગોલો કેવો મોટો હો
અને જેમ જેમ દુર જતો જઈયો તેમ તેમ
નાહાનો દેખાવા લાગો અને છેવે કક પપે
નાશના જવો દેખાડિયો હો, તેજ નાકક
આઈ બી.

શો—તારે શું ચંદ્રમાહા ધણેજ મો
ટો છે કે ? અને જારે ધણો મોટો હોઈ, તા
રે હાલ જેવો દેખાડિય તેવો દેખાવાને વારાને
ધણેજ દુર જાઈક અને મારા ધારેઆ પર
માણે તે ફાઈ ધણે દુર નથી.

હો—નહી નહી તેનો ધણેજ દુર છે
કિતો આપણને કેમ દેખાડિય કે આપણી નં
જીકકે બાકી બહુ દુર છે.

શો—વલી બહુ દુરને કેટલોટપચાગગા,
બજાઓ કોશ દુર હા અને જો કંઈમી વ
ધાર દુર હોતો હંમર કોષ કરતા તો વધા
રે નહી હો.

હો—મારા બાપા કિતો આપણને ક
મ દેખાડિય, બાકી ચંદ્રમાહા આપણી
રહ૦૦૦૦ બેઠામ ચાલીશ હંમર માઈલ દુર છે.

શો—ઓ બાપરે ! કિતો બધો દુર છે-વા
ર હીકરા ક કોણ બરી આવીકો હો ? ઊપર
તો કોઈથી જવાઈ નહી.

હો—શું ઊપર જઈઆ વગર ભરાઈ
નહીકે ? કેટલાઈક ફીલશુરોને ગણતરી ઊપર
મીડિયુ માલમ પડીકોમકે બરાબર બે લાખ
અને ચાલોશ હંમર માઈલ દુર છે.

શો—નાર પંજ હવે ભરતી અને આટલી
શે સમજ વોની વખત તો થવા આવીઓમ
પગી કેબાર જાતરામાં કેડોગોકે ?

હો—ના ટુંકામા હંમણા કેહુંસ બા
કી ક શંભળવતાં તો આખી રાત વધી જા
ક પછ શમજવાતુ મુર નહી પડે.

શો—કેમકાક તારે શું અમુર કેડોગોકે

હો—અમુર શું કામ બરાબર કેડીશ—
જુઓ ખુદરતી કિવો ધારો છેકે દર કક ચી
જ કક કક ને ખેચે પછી જા હોઈ તે ગુર
જ, ગરેડો, અપવાં હંરે કોઈબી ચીજનું હવે ક
ધારાને બરી ચીજ તાકમે રહેય તેથી ચંદ્ર
રનાહા જમીનને ખેચે કિલો તેની ઊપરના
પાણીની ખેચે, પણ પાણી પાતલો પદા
રથછે તેથી ભરથી આટ ધાડિય.

શો—હવે જરા જરા શમજ પડેય બા
કી મારી જવી હીમરેનાં મરડાં આતો કેમ
જ કેડેમકે ક કોઈથી કેડેવાઈ નહી પણ હવે
ધીઆનમાં આવેય.

હો—બાપા રોજ રોજ કક કક કલાક
મારી ધારો બેશીને જરા જરા કવી બાપ
દોની શમજ કેમ નહી લેતા ?

પ્રશ્નો—અરે હીકરા ખાવાનાં વાખા તુ
વલી રોજા કક કલાક વાંચી પામે જોશાકેય
તે કક કલાક કઈ કામ કરેનાં તમારું પેટ
બધારે શારી રીતે ભરું.

હો—હા ખાવા હા તમે કેવેય તે ખરું
હવે પેટભરે પેટભરું કરવું પછી બીજું બધું.

શો—એવો આજો વાલકેશવર. આવી
હવે જીતશે અને તમા પેલા નહુરાણું પાણી
પીધને જાંતરા જાવા નહઈ.

હો—શું હીઆ નહુડો છે કે ? તમારું
હરખાની કરીને દેખાડો, એ નહુડાઓ વીગ
માંચીકિય પાંચ જોડાઓની.

શો—અલખતાં તમારે જોડાઓની કહેલો
કાંઈદો હાશલ થઈય, માલો દેખાડો.

(આપ હીકરા હોડીમાંથી જીતરીને જા
તરા તમા વાલકેશવરનો નહુડો જોવા માંલે
આ.)

અઠવાદીઓની ખાખરોનો શાર.

શીલોન કિકલી મીનર નંમણું પ
તરકે જોશીજાનખાતે પાંગટ થાતુહુ તે હવડાં
રોજાહું જાંજીજાં અને ધારેયો જરે આઈ
જ પતર શીલોનના ઠાપુમાં પેટભરેકેલુ દર
રોજા નીકલશે.

અનીનીથી ભરેલી કેતાંજોનો અંટકાવ
કરવાને માટે ધારા બાધનારી શમાઈ કક
ધારાનોખરેડો તરખાર ફીચાછે અને ક ખર
હો શીલોના પેટેલકી વાર પાચી શલજાવે
આમાં આવનાર હોનો અલખતા હાવી કીધ
અનો અગળનો ધારો ધારામાંધનારી શમામાં વ
ગર અડમણે પથાર થાયો.

આપણી પોલીશનો શુપરીનટેનડેનર
મેત્રા જોનશ પોતાની આકરી છોડેછે અને
તેની જગોઈ કપતાં ન વાકરને દેવેઆમાં
આવેછે. આઈ ફેર ફાર આવતા મહીનાની
સારીખ ત લીધી કરેઆમાં આવશે અને તે
વેત્રાઈ આપણી પોલીશને શુધારવાણું કામ
કપતાન વાકરના સવાધીનના આલુ થાયો.

“ ખરેપટ ” — જાડી શમને હવે આ
તો આપનાર ભંજી ટાંજેકરે શપલે પરકાર
તો બહોમાંથી હવે માંડલો બનાવે માટે ક
શી ખોતે જઈયે હવે હમારો ભંજીમેય આ
મનવર વાલો નંજાવેય.

પેમે માંડો ભંજીમેય કપતાંન ઉંનરા
જે હવડા શુરી જલમાં કેદ હોતો તેડેની તન
દોશતીમાં બીજાં માંલેખોને લીધે કાકેટર
ની શરટીકીકેટ જીપરથી તેડેને બાહેર ફરવા
દેવને આપણી માંડઆલુ શરકારે રળ આ
પોછે અને થોડી મુત શુધી. ક અમલતોર
તદન છુંતો રેડેયે પલ પોલીશ અનેદોશીક તેડે
ની જીપર તમાય રાખશે.

સુખખડી ટાપુમય શગલી અનેઆતમા
વખણાઈલા અને પારસી પંથાઈતના માંનવ
ત અને જુજારગવાર અકાખર વાડીઆછ
મેડ નવરોત્તલ નખેદલના વડા પુતર શેડ
નાહોનાલાઈ નવરોત્તલ પોઠાક દીવશના
સોંહપાત અને લીવરના મરતથી હેરાન થા
ઈને મડઆ સોમવારને દીને આશરે ડટો વરશ
ની વડમાં પોતાનો પરાણ પોતાના કીસ્તાર
ને હવાલે કીધાછે.

રૂશીઓનનાં બુવાંન રોડેનશાહ અલેક
જાંનદર પોતાના જોડેલના કક જોરડાને જો

કયા " આખરે વેટરો " બનાવી દીધી
છે કે જાણથી દેનેશકોપની ગદ્દથી કરાનમ
ટાડતો કીલકો તથા ફરતી દેવાડ ખોલવી
રતિ દેખાડેમ.

જ કેઈ શખશ ફરેનમ અને આરેખીક
તથા આરેખીક અને ફરેનમ આશાની બેક કે
મ છે માને " ડોકરાનરો " બનાવે તેડને પા
મ હજાર ફરાક ઈખાને નલદીક ૪૨૦૦ રૂપી
આ ઈનામ આપવાને માટે તારીખ ૨૯ મી
નવેમ્બર ૧૯૫૨ ને દીને ફરેનમ શરકારે બહેર
કરેડી હતું. પણ કે કોસ કુખુર ફુરુરી કેઈ
શખો બનાવી નથી તેથી બીજા તરણ વરશ
થુનીની મુન્ત કે શરકારે આપીછે.

રૂપીઆનના કેક વરતમાન, પતરમા
જણ વેચ કે પેરોકોપને, મારગે થાડને, કરી
મીમા થુપી કેક રેલવે બાંધવાને, શાર રૂપી
આંનની શરકારે ડેવા કરેઆછે.

કેમકેના શત્રુતરના કેક પી રાજનાલાઓની
ફોટુ થાક્યાથી જ મારગ બંધ પડેઆછે તે
મારગ પાડો કી ઘાડવાને શાર આઈ રેલવે
ખારેઆમા આવનારછે.

આશનરીઆના દેશમા જે ઈરેકુરીક
હેગેરાક ખારેઆમા આવેઆય તે આપણી
સપુના દેનીગરાફની માફક લોકડાના થાખા
બીપર ગોડવેઆછે પણ કે દેશની શરકારે હ
વડા રેલવે કમપનીના ડીરકરેને અરજ કી
પોકે આંક થાંબેઆ આમજ બકડ રોખ્યા
કે જોથી રોવટે કે થાંબેઆ કાઢાડી નાંખીને
બાહડ બીપરજ તાર ગોડવવાને ખની આવે.
અલમના આઈ ગોડવણથી રેલવેની ગાડીમા
આવ જાય કરનારા બીનારેઆને કે જાડો
ડેના દેખાવથી વધાર મોજ મળે.

કરાચી ખાનેના આપણ લોકરને નો
ટે ઘોડાં અને ખચર ખરીદવાને શાર પાય
લાખ રૂપીમા આપણી શરકારે બગાદ ખા
તે માકલેઆછે.

જે ગાલ હરકાડ બીપરથી જોનામાં આ
વેમકે કલકનાનો રેલવાશીઓઈ ઘોરાખાવેના
રી શમાને કેક અરેલ કીલીય અને તેડેમા
હેવુ મગેડેડેકે છવતી બાઈડી બીપર બીલ
બાઈડી કરનાનો જે માકો રેવાજ થાંબેઆછે
તેડેમા અલકાપ કરવાને શાર કે શમાઈ કેઈ
ધારે પશાર કરવો અને ત્યાહુધુરી કેઈ વા
જમો અલકા નહી અરી પડે તાહુધુધી છ
મતી બાઈડી બીપર બીલ બાઈડી કરનાર
ને ભારી શીખશા કેવવી.

બેનબોરતના વરતમાન પતરો બીપરથી
જોવામા આવેમ કે કે રોડર ખાને શનપુ
લેવાને માટે ઘણાકેક માંનાઓ હુવડાખાવેછે

મઈઆ બુધવારને દીને શાનનાં શર ન
મગેલ છંનેશકીટીકોશનમા મીં બેરામજ
ખરોડેલકે— લગણ તમા મારેશાહીશા
અને તલાક રાંબેધી ધારાની, પાર શીએને
કેટલી અગળછે તે બાબે કેક રેશાલો વાં
મી રે ભડાવેઆ હુનો.

આપણી બારેક આફ ફલકી કેાને
મીરગામ—મતગામ—કાલાખા અને રેલવે
ખાને નીશાલો શયાપવાને વીચાર કીલીય હો
વુ હુરખીનજર વાલા જણાવેમ.

મુમમડ પરેશીકેનશી ખાને બીખાંધા
કા પેટરીખારીક ફડે હુશામે તારીખ ૧૭
મી કેપરેલ થુપી ૧૩૧૬૬૦ રૂપીઆ મુમખ
છે જે કમા ભંરોઈ મુકા હતા હેવુ કે ફડેનો
શકરેટરી કપતાન બાર જણાવેમ.

માલતા મહીનાની તારીખ ૨૯ મીને
હીને, આપણી પોસ્ટ આફ્રીશના મેલના પાકી
એ બંધ કીધાના આવનાર હતા પણ કે હી
ને આદીતવારછે તેથી શોભવારને દાહાકે બ
ચેરના બેક કલાકે કે પાકીએ બંધ કરવા
ને કેપીકીટી પોસ્ટ માસતર નનરલ મી
બતાવરને બહેર કરેકોઠે.

થોણની પોલીશને કપતાન વાકર કે
જે આપણી પોલીશના શુપરીનટનકેનટ દા
મેલ ખીરાનનારછે તેણે સુખમાઇ ખાતે આ
વવાને માટે દસ દીવશની રખ લીધીછે.

ફલશવાડીમાંથી ઓગણીશ, જુગારીઓ
ની કેક મોહોટી દાલો આપણી પોલીશ પુક
કી હતી તે થોલીના નામવરને મડિયા ભરે
શખવારને હીને પેટીકેસનમાં જોલા કીધામાં
આવેઆ હતા અને કેટલાકેક શખશીઓથી
કે બધવાઓ લીપર જુગાર રમવાનો અપરા
ધ શખેત ધાર્કઓથી નવ શખશોને ચાલીશ
ચાલીશ રૂપેઆ તથા દસ શખશોને વીસ વી
શ રૂપેઆ દેડેખાના આવેઆ હતા.

માલતા મહીનાની તારીખ ૩૬ મી
શુધીના માતર શાહાડા દસ ઇંચ વરશાદ
માહુખરોશવર, ખાતે પુરેઓ હતો.

મઠ કાલે દીને આવેલા પુણા આખરવર
જો રૂપે જોવાના આવેમ કે આપણે ડારેક
દુર નનરલ મીં અરશકીન ગર્કિયા બુધવા
રને દીને દાપુરી ખાતેથી અમદનગર ખાતે
ગવાને માટે નીકલેઓ હતો.

અધરાજનો ગવરનર તારીખ ૧, લી
ઓગણે જોડાકાનકે ખાતે આવવાને માટે
તે પરશીકેશી ખાતેથી નીકલનારછે હેવું

મધરાજ, પતરો લીપરથી જોવામાં આવેમ
- ઈમલનકડના, શતાવાલાઓકે આપણી પ
રશીકેશીની શરકારને લખી વાલેકોકે લાર
કે રાગલન લકાર્કના મુકામ, ખાતે જેટલા
ધોડા મંગાવે તેટલા ધોડા કે શરકારે પુરત
નોકલવાન હુનામે ભાર્કમંધ દાર્કમંધ વાલે
કહેય કે આકે હોકમ ખખ લાવવાને માટે
અતરેની દરેજી અને ગામડી ધોડાવારનો
રીજનીટોના ધોડા પુરત કરોમીઆ ખાતે
નોકલનાની આપણી શરકારને ફરજ પડશે.

વૃત્ત-વરશાદના નાવલા નાધના બાક
પરશી-આવેકે પણ કોઈ પરકારે મનમાગ
નો વરશાદ-પુકનો નથી તેથી આપણા બેક
તોની વશની ધોડા વખતના હવેપાણીની ત
ગીનાં કદામ આવી પડશે. ખેતીવાહીનાં કા
મને માટે પણ વરશાદની ધણીન નરુરછે
વારને ના નજદીથી મુધરાંજ અતરે પધરા
મણી નહી કરેતો ખીંચારા ગરીમ ખેડુનો
ને પણ ધણુ દુખ લોગવધુ પડશે. દેશાંવ
રે ખાતે મનમાગનો વરશાદ પડવાનો શ
માયારો સલી મુકાંકે-વારને આપણી રા
મુ લીપર રહેમ કરીને અપરજો પોતાની શ
વારી લીતારેતો પોણીની તંગી વીજે હવડાં
જે ધાશની રાખેઆના આવેમ તે મરી બક

આકે "પારશી મીતર" ૭ પતર
સુખમંડના બમેતમુશેદ છાપાખાનાના હોરમુ
મેંજ દાદાભાઈ પરીનરે ચાલેકને વાસો
છાપી પરગટ-કીધુછે.

પારસી મીતર

ઈમાને

ધારમીઆની, નીતીની તથા ફેલવણીની અને શાશ્વતી

હાલના સુધારનાર પત્ર

The Parsi Friend

*Dedicated to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

ગતક ૧ હુ : શનિવાર—તારીખ ૪ થી આગસ્ટ ૧૮૫૫ • આક ૨૦ નો

ચેતવણી

પારસી મીતરના ધરાકોને વાચાને.

ચેતવણી આપીઆમાં આવ
કે કે. જ ધરાકોને આર્ક પત્ર બરાબર ન
હી પુરું હોઈતો તેઓ પોતાના નામ ડો
નધે શર ન મોટા લખનાઈની નીચા
તો મોકલવા અથવા પોષીતકાવ ઊપર
તમજ રત નહીં લખ્યા આશરની નીચા
તમા મોકલવા કે જ્યાં તેઓને જલદીથી
ફિઆડીઆમાં આવશે અને હવેથી ન શા
જોને નહીં પુરો તેઓ પસ મહેરમાંની
કરીને ફક બે વખત તજાદી લઈ ઊપરી ન
ગાંડ પોતાના નામ તથા રહેણાઈ બરાબર
તખી મોકલવા. હાલવેર જે માલુમ પેટે મ

તું હુ તેને બરાબર કરી ફક આલાક
અને ઈમાનદાર માલુમને ફક કાચ ચોખીકી
છે અને હવેથી પુરની રીતે આચા. શાખીક
અકે હમારા ધરાકોની ચેવા રત માગની-રી
તે પુરી પાડવા મા આવશે.
તે શાંધે જે હહરશોખને પેટેને ધરેથી
ચવલા આકે બરીદ કરીને ઈઆ હવેથી
આર્ક-પત્રનું ધરાક થવું હોઈ તેઓ જેર
ખાંનીની રાકે પોતાનું નામ તથા મકાન કો
પવેન કોકાણે લખી મોકલવું.

The public weekly lecture be-
fore the Sir Jamsettye Jeebhoy
Philosophic Institute will be deli-
vered next Wednesday evening
by Mr. Pestonjee Sorabjee. The
subject will be—The Properties of

Matter. Mr Pestonjee was prevented by relative affliction from delivering his lecture last Wednesday evening, and his place was very ably supplied by Kowasjee Sapoorjee, Esq. who delivered a most interesting extemporaneous lecture on Heat.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

There are a number of practical subjects connected with the material progress of the country of which it is important that our readers should possess a general knowledge. We propose to lay accurate information on such subjects before them. We commence with the important subject of Common Roads. The information which we shall present on this subject will be communicated in a popular form, but will give the results of the application of the highest engineering science and experience to road-making. What we shall say from time to time will be taken from those works that are regarded as authorities, and we shall make most use of Professor Gillespie's Manual of the Principles and Practice of Road-making.

The roads of a country are accurate and certain tests of the degree of its civilization. Their construction is one of the first indications of the emergence of a people from the savage state, and their

improvement keeps pace with the advances of the nation in numbers, wealth, industry, and science—of all which it is at once an element and an evidence.

Roads are the veins, and arteries of the body politic, for through them flow the agricultural productions and the commercial supplies which are the life-blood of the state. Upon the sufficiency of their number, the propriety of their directions, and the unobstructedness of their courses, depend the ease and the rapidity with which the more distant portions of the system receive the nutriment which is essential to their life, health, and vigor, and without a copious supply of which the extremities must languish and die. But roads belong to that inappreciated class of blessings, of which the value and importance are not fully felt, because of the very greatness of their advantages, which are so manifold and indispensable, as to have rendered their extent almost universal and their origin forgotten. Perhaps we shall better appreciate them, if we endeavor to imagine what would be our condition if none had ever been constructed.

Suppose a traveller had a journey to make to a distant place, and that no road was yet in existence. If he knew that his general direction should be towards the north, the sun by day and the stars by night and, if he were skilled in woodcraft, the moss upon the north

side of the trees, might enable him to retain the true direction, but would he be able to follow it? In the forest he must force for himself a passage through the tangled underwood, and make long circuits around the fallen trees, which no axe-men have as yet cleared away. Through the swamp he must struggle amidst the slippery and deceitful mud, for no road-maker has yet built the causeway. Over the mountain he must clamber only to again descend, for topographical science has not taught him how much he would gain by winding around its base. The rocky walls of precipices he must arduously climb, and perilously descend, for no engineer has as yet blasted a passage through them. Meeting a deep river, or even a mere mountain torrent, if he cannot ford or swim it, he must seek its head with many miles of added travel, to be doubled again by his return to his original direction. All this while, too, he can only precariously subsist, for, there being no roads, there would be no provision shops or inns, and he can scarcely carry himself along, much less a store of provisions.

Look now at the contrast, and at the ease, speed, and comfort with which the modern traveller goes from place to place upon that best of all roads, a railroad.

The increase of personal comfort, however, is a very petty item in estimating the importance of

roads, even in despite of Dr Johnson's exclamation, that life has no greater pleasure than being whirled over a good road in a post-chaise. More important is the consideration that, in the absence of such facilities, the richest productions of nature waste on the spot of their growth. Luxuriant crops are sometimes left to decay on the ground, because there are no rapid and easy means of conveying them to a market. Rich mines are comparatively valueless, because the roads among the mountains are so few and so bad, that the expense of the transportation of the metal would exceed its value. In different parts of India, grain has actually been allowed to rot, because it would not repay the cost of carriage. Such are the effects of the almost total want of roads. In our next issue we shall show that, among those which do exist, the difference, as to ease, rapidity, and economy of transportation, caused by the various degrees of skill and labor bestowed upon them, is much greater than is usually imagined, particularly by farmers, whom they most concern.

The character so often given of us natives by our European brethren,—in the way of reproach and scorn by those who have no sympathy with us, but in the way of admonition and instruction by those who seek our good,—that we are deficient in self-reliance and

independence of spirit, is not without truth. Let us not, fellow-countrymen, conceal this from ourselves. It deeply concerns us to know what we are, since this is the first step to becoming what we should be. One reason why there is so little self-improvement amongst us is, that there is so little self-knowledge, that so few of us ever know ourselves, or penetrate or even look into our own natures. To most of us, it must be admitted, the *outward* is everything, while the *inward* is vague, and indefinite, and unreal. Reflection, that telescope of the heavens within us, is rarely used. Our highest and noblest powers, the stars of those heavens, rarely attract our attention, much less our serious thought; and we live and die as truly strangers to ourselves, as we are to countries of which we have only heard, but on which we have never trod. If we would improve ourselves, we must inspect and know ourselves—where we are weak and where strong, where deficient and where the reverse. We must know, in short, what we are, and what we would be. Self-knowledge is the first stepping-stone to self-improvement.

Having learned by reflection and self-examination what our weakness or deficiency is, the next thing for us to do, is earnestly to set about strengthening what is weak or supplying what is wanting. And, perhaps, the best way

to begin to do this, is to make ourselves acquainted, either by reading or by personal observation, with the way in which the virtue that we seek to cultivate and form into a habit manifests itself in those who are known to possess it. Admitting that self-reliance is the particular virtue in which we are really deficient and which we should earnestly seek to possess, we should make ourselves acquainted with it as a living and operative principle in others, and at the same time cultivate it in ourselves with the greatest care and diligence. We can scarcely take up the biography of a man of real worth, of a man who has been in an eminent degree a blessing to the world, without finding an example of self-reliance well deserving of our imitation. Dr. Henry's *Life of John Dalton* has recently engaged our attention, and it is replete with instruction on this very point of self-reliance. We shall give a brief sketch of it in the sequel for the benefit of our readers.

On the 5th of September 1766, there was born at Eaglesfield, in Cumberland, one of the northern counties of England, the son of a yeoman, who was destined to be the author of what the scientific world has cordially and admiringly received and satisfied as a "new system of Chemical Philosophy." As his father's copyhold was too small to afford a patrimony for a younger brother, John Dalton labored on his father's farm during

the summer months, and in addition began at the precocious age of 12 to teach a school in his native village. When 15 years old, he removed to Kendal, and along with his elder brother Jonathan, conducted a seminary for the children of members of the Society of Friends, among whom the Daltons had been numbered for three generations. Having supported himself for 8 years by the humble office of usher to a school, devoting his leisure to the study of mathematics, natural philosophy, chemistry, and the languages, he obtained in 1793, through the recommendation of Mr. Gough, the blind Philosopher of Kendal, the appointment of tutor of Mathematics and Nat. Philosophy in a Dissenting college established at Manchester. It is instructive to reflect that John Dalton, one of the most acute and original Philosophers that have adorned the 19th century, should have been for many years compelled to earn his subsistence by the irksome task of conveying the elements of instruction to the minds of boys and girls. Dalton, however, was of too independent a spirit to be beholden to others for what he could obtain by his own exertions.

While at Kendal, Gough, the blind Philosopher, had set him the example of keeping a meteorological register, and Dalton soon became an enthusiastic meteorologist. It was originally to solve

important problems in this science that he entered upon those inquiries into the laws of Heat, the constitution of Gases, and the composition of chemical compounds, which afterwards made him so famous. The papers which he communicated to the Manchester Philosophic Society attracted the notice of the scientific world, and led to his being invited to lecture at the Royal Institution, London, 1804, where Davy was then delighting auditors of all ranks and professions by his chemical lectures.

We need not follow him through the remainder of his career, although his stubborn self-reliance was evinced most strikingly in the latter part of his life. His powerful intellect was disciplined by patient observation and composure, and he possessed a manly independence of character, without superciliousness. While his intellect was clear and self-reliant, his perseverance was inexhaustible. He died on the 17th July 1844. We point our countrymen to him, and say—there is a man, whom self-reliance and perseverance raised to the highest walks of science. He is in these respects worthy of our imitation. Imitate him, and remove the reproach of a want of self-reliance and independence of spirit.

હાં જીવ હોઈય પણ ઇશકાટલડના પેહલ
કો મધે તથા વેલશ અને આઈરલડનાં પા
હાકો મધે તેજોનું સુખીય સુકાંત હોઈય
અને તાંહાંનાં જગતો મધે-ક-જગતી બી
જાડીઓ દીશને વખતે છુપી રહેછે.

શરવે લોકોનો હોવા અમીપરાઈક કે
ક જગતી બીલાડી તથા આપણી પાલેલી
બીલાડીની આ જીવીત પછે દોઈ વેલાઈ
પાલેલી બીલાડી પોતાનો સુકાંત છોડી જ
ગત મધે જઈછે અને તાહાં અનીશ ખોરા
ક મંડી આવેઆનાં શબ્દમધી તાહા પોતાનો
સુકાંતકરી શવતંતર જીવદમાંની ગુમરેછે.

જગતી બીલાડીના હાથપગ પાલેલી
બીલાડીનાં કરતા વધારે જોડોટા હોઈય અ
ને તેજી શરીર ધણુ મજબુત તથા તેડેની
પુઠી ટુકી કાલી છાટવાલી હોઈછે અને
તેડેનાં પગનાં તલીઆં કાંઠાંહોઈય.

જગતી બીલાડીનાં રૂઆં ધેણાં અને
જોડોટાં હોઈય. તે રૂઆનો રંગ ચોરે
આગત હુશ અને ત્રાયાં બિપર કીકો હોઈ
ય અને તેડેનાં શરીરનાં રૂઆનો રંગ કા
લો હુશ છે અને તેડેના બરડાં બિપર તપકો
રનાં રંગના પેટાહોઈય.

જગતી બીલાડીઓનું અનીશ પશુ દ
કીધું રહેયાનું જાહાડોની કાહાલીઓ બિપર
તથા મુકલ જાહાડો મધે અને ખંડોનાં જો
ડાઓ મધે હોઈય કે તાંહાંથી તે પોતાના
જોડારને ત્રોરતની વેલાઈ બાહરે નીકલેછે.
શયલા તથા ખરગોશ અને તીતરા બિપર ત
થા બીનાં નાંધલાં હલવાનો તથા હરણે બી

પર તે ભોરે, હોંમનો કરે અને તેઓનાં હ
કમાં કબીલાડી ભોરે નાશકારક આઈ-મકેય

“ પેનનટ ” નામનાં શબ્દને કુલ જ
લી બીલાડીનું નામ “ વેલાલી વાધે ”
રી આપેછે હવું કાંકે કે ભાંવર જોડે વા
ધનું કદ નથી ધરાવનું તો કે પૂણ તેડેનું
ઘાતકીપણું ધણું ખરું રાખેછે.

“ બેલીક ” નામનો પુરુષ કેડેછે જે
તેજી “ કમરનનડ ” દેગના કે જા
ની કેક બીલાડી મારેલી જોઈ હતી તેડેના
શરીરની લતમાઈ પાચ-કુટ હતી.

“ ઇઆરક શાઈર ”, પરાતનાં, “ ડાંત
કારાટર ” અને “ આર શતી ” નામના રો
હુશની વચે “ આર શમરો ” નામનાં ખેડા
આગત. કેક જગતી બીલાડી અને કેક જ
લશ વચે કેક જગત મધે લડાઈ થાઈ હતી
તાહાંથી લડતા લડતા નજદીકમાં કેક દેવલ
હવું તાંહા આવી પોડોચેઆ અને જાહા શુધી તે
અધે જન લોહી હુવાન થાઈને મરણ પા
ચેઆ તાંહાશુધી કે લડાઈ અંધ નહી પડી
હતી અને કે બનાવની તવારીખ જલ્લ વવા
ને શાફ-તે દેવલ મધે કેક તાપીર ચીતારે
લીછે અને જ બરછીક કરી તે બીલાડીને
મારી નાખી હતી તે બરછી પણ તાહાજ
રાખેલીછે. કે બીલાડીને ઘાતકી જખમ
જાહારે નથી થાતો તાહારે તે જખમમાં કે
રનાંરની બિપર પોતાની સુગલ માર્ય અ
ને પોતાના હુરીફની આખો કાહાડી લેવાની
અને રોટો પીશવાની ઇજીકતી કરેછે.

પાલેલી બીલાડીનું બેઆનું કરેઆ

આગળથી "વેલ્લ" દેખાતા રામને વીધે ઉક નાંખવા ભાગ-કેડેવાતણે તે ઊપર. હુમોરા વાંચનારાઓનાં મેથાન પોડોચાડાને દૃશ્ય ધારીકમ. કે રામની હેવી માથે હતી કે કોઈની શબ્દો ઉક-ખીલાડીનાં બચાંને મારે કે ન બચાંની આખો આગપામોની ચીજો જાંવાને ઊપડી નહી હોઈ તેડેની પાશખી કે ક'દીકો દ નડ લેવો અને જો તે ખીલાડી નું બચુ ઉક ઊદર મારવાને શકતીવાન હોઈતા બચનો દડ લેવો અને જો કોઈ શ ખગે અનામના કોઠારની રખેનાલ ખીલાડી ને મારી હોઈતા તેડેની પાશેથી ઉક ચેન ડી લેવી નહીતો ખીલાડી પુર થકીતો દગ લે લેવા.

પાલેલી ખીલાડીનું બેબાન કરવાને અગતવું-નથા કાઈકે તેડેને શરવે કોઈક જોઈ હોને પણ તેડેનાના કેટલાકિક ખાશ ગુણો હોઈય તેથી તેડેનું વરણન કરવાને અગતવું છે. તેડેના મોહોલા ઊપર, ગુજનાં ખાલો હોઈય ઉડતું નહી પણ તેડેનાં બ વાં ઊપર માર ખાલની ગુજ તથા તેડેના ગાલો ઊપર છુટા ખાલોની ગુજ હોઈય કે જોડેને તે ગોશાના આવીને જીતી કરેય તે વેલાઈ તે ખાલોની અનીઓથી ઉક કુડાર બનેય કે જોડેના ઘેરાવો તે પરાણીના કદ નાં ઘેરાવાની ખરોખર બનેય.

હવે ધારેઆના આવેયકે આઈ કુડા રાથી તે પરાણી જાહાડી ગિતી પમાર થ પાની જગાને માપેય કે ગાહારાથી આઈ છે કમોથી પમાર થવાયે કે નહી.

ખીલાડીઓ વીધે હવે કેડે છે ન તે

મંધારાના જોવાને શકતીવાન હોઈય પહેલે વાત જાનવા જાગ નથી. તોડ ન પણ આઈ વાત તો ખરીજીજી, યોડી રોશનીનાં તે ખીજા જાનવરો કરતા ધણી શારી તક રાંધી જોઈ શખેય તેડેનું કારણ ઉછળ કે પરાણીની આખો હેવીતો જાનવેલી છે ન તે હેવી આંખની કીકીઓ રોશની પરમાણે ખું લેય અને બંધ થાઈય ઉડેને ન ધણી રોશ ની પડેને બંધ થાઈય અને યોડી રોશની હોઈતે વેલાઈ ખીતેય. દીશને વેબને ખીજા ડીની કીકી બંધ થાઈને આંખોના કીકીની જગોઈ ઉક લીટી દીગે અને જાંખી રોશ ની ખરે તે કીકી ખોલીને કુ ડાલાનાં જોડેવી બની જાઈ છે. ખીલાડીની શકાઈ વીધે લાઈ ત કરાર માલે છે અને હવે કેડેછળ તે જમી ર હોખા પછી મોહોડું પોડે છે. કે જાનવર ની ઉક ખાસીકિતને અચરન શરીખો દાખ લો હોખા નીચે પરગટ કરીકય તેડેછળ કે ક દાહોડે મેજો નાખીયો પુરુશ "મારેલો જગસ શકુશ" લ નડ ન શેડેરનો ખાઈ શરરીટ" જાનના મોહોલા મરે આંખણી પર તો વરના રાણી વીકોરીઆનાં કોડા થો થા ખરજ " શાયે કરવા નીકલેયો હોતો તે વામાં તે બધા જાણે વચે શરત પડી જ વ ધારે ખીલાડીઓ કોણ જોઈય પછે જાહારે તે બેજી જાણે તે મોહોલાને ખીજ છેડે પોહોતા તે રે પેલા" જીનરાપને તે ખીલાડીઓ દેખાઈ પણ પેલા જાનવાને તો ઉકખી નહી દીશી તે ઊપરથી શાહાંજાઈ પુછીજીજી કે મહેમ બ નેજી તે, વેલાઈ નીશાર શકશે જીતર વાંચે ને પેલા જાનવને આઈ મોહોલાનો જાઈયા

દાર રસનો પંકડેઓ કાઢકે તેમ ચાલવાને ત
સુને વધારે ગમીજી તેથી કુકુમી બીલાડી ત
હમોડ નહીં જાઈ પણ હું તરકાઓ ચાલે
ઓ તેથી મહુને વધારે દીધી કાંડકે ક નાંન
વરો તરકામા શેકાવાને ધણુ આર્ય.

જવેલાક થ ડીની રૂતડોડચ તેવેલાક બી
લાડીઓ સુલાની ગરમી આગલ બેશવાને અ
તીરો આર્ય, બીલાડીના બચાઓ પોતાની
માડની શાયે રમત કરેછે. તે બીલાડી આ
મચની આગલ બેશી પોતાની પુછડી હીલવી
ને રમકડાંની માફક તેડેનાં બચાને આપેછે
અને વસી લઈ સુકી પાછી હીલવેછે પછે તે
જાહેરે બેચે તારે તેડેના બચાં તેડેની આશ
માણ કુદેછે.

અગરજા આપણે કુક બીલાડીનાં બ
માંને આરશીની આગલ બીચું રાખી કતા તે
બચરત ધાઈ ધણુ મગન થાડે અને
પોતાના પરતીબી બને બીચું બચસુ શં
મછ તેડેની શાયે રમત કરવા જાડે પ
સ નીશક્લ થાઈ આરશીની પછવાડે જી
રે પછે વસી પાછું આવી આરશીની
ત્રેપર પોતાનો પ બે મારી તે બચાને રમ
કે પછે વસી નીશક્લ થાઈ પાછું આરશી
ની પછવાડે જાવા જાડે ક પરમાણે રમ
ત કરેનાં કરેછે અને હેવુ શનજેછે આક
બી બચીત માહુરે રમતીઆર સોબનીછે.

શાકરેતીશં

શાકરેતીશ આયનશની નહ
દીક આલોપેશ નામના ગમડામા કરાઈય

ડેના જનમની ૪૭૦ વરશ આગમ્ય જનમી
ઓ હોતો તેના માક બાપ હલકે વાપનાં
હતા અને બાપ શાકરનીકા પુત્રજા કોતરવ
નો ધંધો કરેનો હોતો તથા તેની માક દાઈ
હતી. જોકે શાકરેતીશનું મન ઊમદા
ચીજોનો અભિપ્રાય કરવાને લોચું હતું તે છ
તાં તેની મરછ બીપરાંતે તેના બાપે પોતાનો
ધંધો તેડેને શીખવીઓ તે ધંધો ક શખશ
ભિતાવલેથી શીખેઓ. જવારે તે જીવાન હ
તો તે વેલાક તેણે હવાંતા શારા પુતલો બં
નાવીઓ હતાં કે તેઓને આપનશનો કીડો
લામા સુકવાનો હોકમ થઈઓ તેના બાપ મ
રણ માગેઓ તેવારે પોતાની જીનથી દોલત
પોતાના શગાનાં અખતીઆરમા આપી ગી
ઓ હોતો પણ તેમાણે દગલખાઈ કરીઓ
થી શકરેતીશને તે પછેશાં મક્કીઆ નહીં.

આક પરકારના બનાવથી તેડેને મહેનત
કરીને પોતાંનું ગુનરાંનકરવાની ફરજ પ
ડી અને આયનશમાં પુત્રજા કોતરવાનો ધ
ધો કરવા માડીઓ. ક શખશ પોતાનો ફરજ
દનો વખત ફીલગુફીના અબે માંશમા કા હા
ડતો હોતો. "કરીના" નામના કેક આયનશ
ના તવગર રેડેવાશીને માંસમ પડીજી કે આ
ક જીવાન શખશ અંત્રીઆશ કરવાને ધણી
છેડા રાખેછે તેથી તેનો શારો શવભાવ અ
ને કામેડીકનની ધણી વખાણ કરીને તેને
પોતાના આગરાં તવે રાખીઓ અને
પોતાંના છેડકાઓને શીખવવાનું કામ
તેને સોંપીડી શકીથી નામીઆ ફીલગુ
શનાં જાહેર લાશાણે શબજવાને તે વા
રેપડીક જોતો હોતો તેથી તેને વીદીઆ અમે

આશ કરવાને કટંગોતો શાખ થઈઓ કે તે
ને પોતાનો પુત્રાં કોતરવાનો ધન્યો છોડી
દીધો. ફીલગ્રફીમાં તરમીકત આપવાને તે
નો પેટલો શીકશક "કનેકશીગારશ" હતો.
"આઈઓનીક" નીશાલનો આઈ નાનીચો
શીકશક આપનશનાંથી ગઈઆ પછી શાકરે
તીગે "આરકીનીમશ" નામનો શખશનો હાથત
લેશીખનાથ કોંન શ ૩ કીધુ. તે વખ
તના ફીલગ્રફે ન પરમાણે ખુરતી ચીજ
નો અલોઆશ કીધો હતો તેજ પરમાણે હે
ને પણ આઈ શીકશકોના હાથ તને અજેઆ
સ કીધો. "પરાડીકશ" નામનો ફક નામો
ચો ભાશાણ કરનાર કોતમ ભાશાણ કરવા
ની રીતીઓ એને શીખવતો હતો. "ધીઓ
દોરશ" એને ભુખીની શીખવતો હતો. ફિશ
વાઈ ખીજા કામેજ શખગો ના હાથતે ખી
જી વીરીયા તેમીખીઓ. "હાઈ પેશીઆ"
નામની તેવખતની ફક નાંખીચી અશતરી ન
ને પોતાનો કામેજી અને વાશને કટકુ તો
માન એજવીજી હતુ કે જુલ જુલ દેશમાથી
નાખીયા ફીલગ્રફે તથા કામેજ શખગો તેજ
જુખા ખીજ ભાશાણ શાખજવાને તથા તેની લ
ટવેવાને આનતા હતા. કનોંખીચી - અશત
રીકે પેણ શાકરેતીશને કેરકીક વીરીયા
શીખતો હતો. જવારે આપનશ અને ઇશપો
રતા વચે લડાઈ માલી હતી તે વારે તેને
પોતાના દેશની તરફથી લડાઈમાં જવાની ફર
જ પડી અને "પોતીદીઆ" દેશનો કોલલો થ
રતી વખતે તેને કટલીતો હીનત તથા ચલો
કી બત્રાવકે તેને મોહોડુ માંન મલીકે
કરેતા શીઆલામા જવારે લોકો જીનનાં કે

પડા પેટુરે તેવારે કે પોતાનો હોશનો પોશામ
પેટુરેને બરફ કીપર કીવાડે પમે ચાલતો હતો.
કે લડાઈ જવારે ચાલતી હતી તે વારે આ
લશીમીકદીશ નામનો તેનો ફકતીતર થાકલ
મઈ નીચે પેટલો તેણે દીધો તેથી તેને તરત
મદદ કરવાને ગીઓ અને આરતી શકટમાં
થી તેનો જાનખ નચાવીઓ. આઈ લેલાકે જો
કે શાકરેતીશને પોતાની આપુરાઈને વાશને ખ
રે ખર ઇનાંમ થટતુ હતુ તોકપણ તેને
પોતાના જીન દીલથી કપો વીચાર આપીઓ
કે "આલનીમી કદીગને" કે ઇનામ આપતુ થ
એ. શાન વરશ પછી ફરીથી તે હુથીખાર
ખ થ પોતાના દેશની તરફથી લડાઈમાં શામે
લ થઓ અને "દીલી અમનો" લડાઈમાં
આથીનીઅનશ લોકો હારેઆથી તેઓને ના
હાશી જવાની ફરજ પડી તે વખતે તે કટ
લોતો ધલરાતમા પડીઓ હતો કે જો આંજ
શીમીકદીશની તરત મદદ નહી મલીઓ
વતેતો કે પોતાનો અભુખીખ જાન મોહોડો
વગર રહેતે નહી.

શાકરેતીશ જવારે પેદ વરશની જીનર
નો થઈઓ તેવારે "કાજીનશશ આઈ ફાઈવે
હન્ટરેદ" કેવે નાંમની શખાનો તેને અધો
કારી થેલેવીઓ. તેઆર પછો ચોડાંવરશમા
તે શલાનો શરનશીન થઈઓ. જો દીવશે
તેને આઈ જાન ભરેલો, યોયો મલાવાને શ
રકીયો, તે દીવશે ૧૦ નીરઅપરાધી નાંણ
શો કીપર તે દેશના લોકોકે જુડા - તોહોમત
તુકીને ફોંખીદેવરોવવાનો શર્પ કીયો હતો તે
પોંકનહી શખેત થઈઆનો શખખથી તેઓને
છોડી મુકીઓ. કેટલાક લોકોકે તેને તાર

વાની લપકી આપી તથા ઘણા ખરાબ શ
ખુનો કેહેવા લાગા તેની તરફ દરકાર કરી
આ વગર તેણે પોતાનો એથા બચાવે એ
શાકરેતીના વખતના આંધનશમાં કક
ખતના શીકરોડો જ્યાંને " શીકીય " ક
રીને કેહેના હતા તેઓની તકરાર કરવાની
ગુપ્તી રીતો અને ખરાબી લેવાં નેતો બ
હેરના રદ કરવાને તેણે ધણીકાંવેશ કરી હતો.
(કિતુ શાધનછે).

શ્રી અં.

હમારા વાંચનારાઓને પુરતી
રીત ખબર હો કે ઊપર કહેલી ચીજના
કરતા બીજા કોઈથી ચીજ અંક જમીન
ની શપાતી ઊપર ઇનોંડાને વધારે પેઢારી
નથી. વારંવાર આકાશ તરફ પોતાનું
શર ઊડાવીને કેહેયકે આ શાહેમ મે શુ હે
વો ગુનાહકીમી કે તે મનેજ શુખ નહીખખ
શીજી ? પણ અફગાશ ! કે ચપકો તદ્દન બે
વક્ત્રી લેરેલોછે. હમેશાં હેવાં શમદ વાંપરીયા
ની આંગમચ આપને ઘણે. ઊનંડો વીમાર
કરવો જાઈકિય પરદખતો કે કેજ શુખન ?
ઓપને ખાઈશ કરીકિય તે શુખ કીયા ઊ
પાઈએથી આપણે જલવી શખીક અને કેઇ
કેઇ ચીજા મેઝવીયાથી આપને ખરે ખર
શુખી હાલતમાં ઓવી શખીક તે વીંગેનો
આપણે પુરનો વીચાર કરવો જાઈક. હવે
આઈ બીના પુરતી રીતે શકુમનવાને આપ
હવે બેઈ ચીજ ઇઆદ રાખવી જાઈકિય—
પેકેડીના કકે ઇનશાંનું શુખ કેઇ ચીજાથી

થી નશુ અને બીજુ કકે કેઈ ચીજાથી
આપને ખરે શુખ મેઝવી શખીકિય.

હવે આઈ પેકેડી બીનાંનું પુરતી
રીતે બેખાંન કરવાને શકુકરીકિય આપણે
વારંવાર હરેક માણશને જાન મહુમના દરી
આવના કુમેનો જોઇને. કહીકિયકે—હા ! શુ
ખી જ દગાની તેકેવાન માણશની, જો આ
પણે આઈ કુનીઆની જાન સારી રીતે જ
હી જાગરીકિયો આપણી જ દગો કે જહાન
નાં શુ કોમની ? ખરે શુખનો કિય ચીજ
ના અદરકે અને કલ ચીજાથી આપણે શુ
ખી હાલતમાં કેહેવાઈકિય. પણ નહી, કે
તો તદ્દન ખોટો ખીચારછે. જ જાન મજા
હની આપણે હાવી હોશથી ખાઈશ કરોય
તે જાન મજાહનો ઘણાજ થોડા વખતનીછે
અને તે હમેશા આપણને લારે પથતાવાના
નાખેય. આપણે ખચીત હેવી જાનમા
આપનાં અગુનીજ વખતને ઘણી ગેરવાનખી
રીતે વાપરીકિય અને તે જાન અંદ રહેયા
પછી આપણને તદ્દન માલમ પડેયકે જ શુ
ખી હાલતમાં આવવાને આપણે ધારતા હ
ના તેહેનોનો બિનેવારત રહી ગીયા અને
અપણાં સગીરની, મંજની અને શસારી હા
લતને શુખમાં નાખીયાને બદલે આર કુખ
માં નાખી. જ માણશ હરેક જાન અને
જાખથી શુખી હાલતમાં આવવાને આહોને
હાઈ અને જાન મજાહને ખરે શુખ કે
રી નાણનો હોકિયો તે માણશના નહેવા
બેવકુફ ઊઘા વીચારના અને પુરખ બીજા
કોઈન નહી હવે. વલી બીજુ કકે કેઈ
હાઈક પુરગો હવે વીચાર રાખેય કે જ

માણસ આફ દુનીયાની રેન અને મેહેનત
ફર અને ચી નતાથી ફર હો તેમ મા
લોમ-ફક ખરેખર શુખી છ'દમી ગુ
નરનો હો, પણ નહી તે શરવ શક્તિવાન
શાકુએ આપણને આફ બોલાનમાં હેવી આ
પ'નતલમી છ'દમીની ગુનરવાને પદા નથી
કીધા—ફતો ફીલથુરોનો વીચારછે કે, આપ
લે હમેશા આપણા લાઈમ વોની હાલતના
શુધારા અને વરાશ કરવાને કોશિસ કરવી,
અને ધૃષ્ટને વખતે ફકબીજાને મદદ કરવી કે
જ્યા કરીને જ'કડીનાં અદર શતબીપણ
અને પંચશપાતી પંથાને બદલે લારે જીટીઆ
મ, અરશપરેશની પરીત અને શુખનો શેલા
વો થાક. આપણે શ'શારના કામથી વેગ
લાં થાઈક ને, આપ નતલમી છ'દમી શુખ
રીઆથી તે શાકુએના કલાંમને કેહેવુ અપમા
ન લગાડીકય, અને તેથી કેહેવા બહુદં ગેર
ફાઈદા ઊપજાય, અને હેતુ બેખાન કરવાને
હાલના હમારાથી બનતું નથી. હવે પ
લી નમસ્તા નમસ્તા મનમના કેટલાક લો
કો હેવુ. શમજાયકે, લારે જોડોટાઈ, એ ધા
અને દમીઆથી ઇનશાનને ખરૂ શુખ મલે
અ, પણ નહીં ફર્મી ફક હલકો વીચારછે—
જોડોટાઈ મેલવવાની ફતો ઇનશાનની ફક પુત
રતી ખાશીખાનછે. આફ જમીનની રાખ
ટી ઊપર બુદ્ધીમા રેહનાગ ગરીબ મનુષ્ય
ચીને મેહેનતે શી ગારનાં પાહાલ્યા લગે
શરવેના જોડોટાઈ મેલવવાની અને પેતાનાં
નતલાઈએના લારે માન અને નામ મેલ
વવાની શરવેના આફશહે, પણ શુરાતી લ
રેતી રીતે બેશીને બેન રાખવીકે, મેહેનતી

તે શાકુએ જોડોટાઈ આપતે, અને તેથી શુ
ખી હાલતના લાવગે, ફ'ખીલકુલ અકલગી
દરમિયાનથી ફરછે. શુરખ લોડો વારેખ
ડીફ કેહેયકે—આપણા નશીખમાં હેજી શુખ
નહી હો, તારે આપણા હાવાં દુખના દન
ગુમરીકય. પણ ફ વીમાર તદન ખોટો
છે. ફતો જોડોટાઈ તે શાકુએનાં નતથી ત
દન બીલકુંછે. અગર નશીખ કે જનાં હો
પર ફીલથુરોફ જ બોહાલી તકરારો કોમે
લીછે તે નશીખને વીજ ના હુઈઆ પુર
ત બેખાન કરીકે તો ખચીત માલુમ
પડતે કે, આપણો લાઈમ ધોઆ જોડોટાઈ
અને હોધા મેલવવાનું, અને ખરી શુખી
હાલતમાં આવનાતુ ફ. શરવે આપણા ફખ
તીમારમાછે, અને હેવી નશીખ જહેવી, ખે
ટી ચીજ શાયે તેહેને કાઈ શાયે નથી
હવે પરમખ કહેઓ પરમાણે ઇનશાનનું
શુખ કેઈ ચીજથી નથી મેલતુ તે શમજ
વીખા પછે જ જ ચીજથી ઇનશાનને શુખ
મલેય તે ચીજનું ફકમા બેખાન કરીકય.

માણસ જાતનું શુખ પણ ખરૂ તેહેની
શશારી હાલત ઊપર આધાર રાખેય.
આપણા કુટ મખથી આખાદ રહેવુ, આપના
નેક અને રાખી કામોથી આપણા જાત લા.
ઈએને ફાઈદા કરી માન મેલવવું અને મ
લ્લીના અદર ફક, અનુકીય ગહુવે મઈ
પડ્યું ફ ફક લારે શુખ મેલવીઆ ખરાખર
છે. વલી ખીજો શુખ મેલવવાનો ફ-માર
મંછે કે આપણા જૂન અને શરીરની કામતી
ને શારે મારગે વાંપરવી અને આંબલાઈની
અદર નહીં પડ્યું—કેમકે ઇનશાનનું શરીર

અને મન ને વૈલાડિ કાંઈ પણ કામમાં ને
હીં ગુલાકિલું હોઈય, તાહારે તે ખચીત છુર
કામો કરેય, અને તેથી કડવા ફલ નીપજેય
કે નથી તે-એ ફાક કુખી હાલતમાં આવી
પડેય. જો વૈલાડિ આપણુ મન આપણા પે
દાકિશ-ભરેલા ધ ધામા, ગુટેલું હોઈય, તે વે
લાડિ ખચીત આપણને ઘણો-આનંદ હોઈ
ય. 'પલી આપણુ શુખ' ઘણું. ખરૂં આપ
હીં તદ્દોશતીના બિપર પણ આધાર રાખે
ય. આપણાં શરીર અને, મનને તેડેનાં અ
શક્તી બલમાં રાખવું કે કેક મોઢાટી તદ
દોશતીએ. આપણી હાલતને તદ્દોશતીના
રાખવી કે જોલેલુ ઇનશાનના શુખને ખીજી
કાંઈ અગત્ય નથી. હવે આપણા શરીર
અને મનના આશાને હેવી હાલતના રાખી
આંધી આપણે નેવેને હરેક કામમાં લાગુ
પાડી શકીય. શરીરથી મેકેનત કરી
આપણે આપણું ગુનસણ કરવાને પુરતો
નથી મેલવી, શખીકિય, અને મનથી બોહો
લા ફલ મના દરીઆવને આપણે કેક અ
ખુટ ખંજાણે કરી શકીકિય. હવે વાચના
રા-શાહેબોને મુરતી રીતે માલમ પડીકે હ
શેકે, કે બેકે હથીઆરોને' જાલવીને રાખવાં,
અને તેમને ઘટને મારજો વાંપરવાં, કેન ખ
રેખર કેક મોટું શુખછ.

(હવે સાંધાણછ.)

અંકવાડીઆંની ખખરોનો શોર.

ઈંગ્લંડ ખાતેથી ગઈઆ મે
લ શાયે અતરેના કેક ખાંખી મકુરશયને પો

તાના ખીતરનો કેક પતર મચેચોછે તેડેનો.
જાલવિય કે હોનકુશયાંન અને ઇંગલંડ વચે
ઇલેક્ટરીક ટેલીગ્રાફ બિલા કરવાને માટે
કેક "અઈન્ટર ઇશ્ટાંક કમપની" બિલીધના,
રહે. કે ટેલીગ્રાફની મારફતે શરકારી, શંધેલો
અલાવવાને શરૂ દરદીવગે તરણ લાખ રૂપી
આ આપવાને ઇશ્ટ ઇંગ્લીઆ કમપનીકે કણ-
લ કરેકેકે ખરેખરે આકે ગોંવણ, જાપાર
પડીનો કુનીઆની શંધાટી બિપરનાશકીથી વખ
ણકલો દેશ શાયે આપણે મોખીશ કલાકમાં
કલમ વાનચીત કરી શકશું.

આપણી શુખરીખ કોરટના ખારીશરો
ની શકમાં વક્તી વધારા થાકેચોછે. ગઈ
આ શનીવારને દીને શ્રી લનકનથી અતરે
આવેલા, વાહાણ, ઇંગ્લીખાંના મધે જાન દેહ
નામનો કેક ખારીશર અતરે આવી પોહ્યે
ચોછે.

આપણી ટાપુમાં શરવેને જાંણીતો રેવ
રનક આર નેશખીટ કોહોલારાના મરજથી
મરણ પામેચોછે.

નીલાનરાં પીકમરો અને ખદનીતીખી લ
રેલાં પુશતકોનો અટકાવ કરવાને માટે કલક
તા ખાતેની ધારાખાંધનારી શબ્દોને મેખખર
ખીં આલન ઘણી કોશિશ કરેછે.

ગઈઆં શોખવાર શુખીનાં શંધો મલી
ને માત્ર ટંગા ઇંચ વરશાદ આપણા કોટ
માં અને ડરા ઇંચ વરશાદ, લોકખલે મકો
ચુકોછે.

મધરાજ ખાનેનો ફલવે તઈઆર યાંઈ
ચુકોછે અને ચીઆ લરેશપતવારને દને પી
ચતાલીશ માઈલ શુખીની શકકે પરેશાકેન

શીના નામવર ગવરનર લારડ હારીશ શરશ
તાની કીરીઆ શાયે ઊંધાડનાર હોને

શનદવાડી આકરીના વખણાડલા એ
મમર મીંપરાઈશને નાદાર દેવાદારને હુ
ટકારે કરનારી કોરજો લાલ લીવાને આ
ટે કોઠ આફ કીરકટરક પોતાનો આકરીના
થી પરતરક કરેઓ તેડેને હુતુરનો વાર ના
થી લાગે તેટલામા ઝેનગાલ પરશોડેનથી
ખાતે વડી કક, શનદી અમલાર આફ પર
નાંણેનાજ હીણપસતી લરેઆ અપમાનને લા
કક થાડેઓ

આપણે આકાશી સુશકર મીંકાઈ
ગીઆ મહીનાનો તારીખ રં મીને દને
દીક્ષતી ખાતે ખીજવાર કીડનાર હોને પણ
ક દનેમી મીંકાઈ રમલા તમાશગીશને
નાશોપાશ કરીને તેઓને ઠામે મેકલેઆપેડે
લગી વારની ત્રાક આફવેલક કાંઈ હવા
નો વાંધો નહી હોને પણ હવાઈ કાંઈશમા
ખોલ ખોલમ શું અડમલ થાઈ હની તેથી
તેજીપર મહી સકેકી નહી. ક આકાશી સુ
શકર હો પોતાનો છવ જીપર કરવાનું છો
હી દહને કોઈ લલાં જીદમ મધવાડે લાગેતો
ધણુ શક — ખાકી આકાશ તરફ સુશકરી
કરીને વીદેઆ થાંધી કોઈ લારી સોહોધ
તો ક રાખશેથી થનાર નથી પણ કોઈ દ
ને ક ખેલમા પોતાનો પેઆરો જાન ખે હી
ખેશો

મધરાજ તથા સુમનરના ગવરનરને
મીંકાઈ ગવરનર મેનરલ લારડ કાલેહાજીગો
ક સુનાખાતને માટ નીલધરીમા બેલાવેઆ
છે હુવી ન ખમર અગાડી આપેઆમા આ

વી હની તે ખમરને મધરાજ ઇનપેક્ટેટર
વાલાથી ટેકો મલેઓછે. ક પતર વાને
કેડેમકે આફ અમતની સુનાખાત થાડેઆ
પછી નામદાર તારકવીશો નવેમખર મહીના
મા પોતાને વાતન મળે. અમખતો આફ સુ
લાખાતનું શુ કારણ હોય તે હુતુર સુધી
નાણેઆમાં આવેકો નથી.

ઇરાનને શાહ આફ આહુ લડાઈમા
રૂશીઆન શાયે પડી ગીઓમા હેવા શમાઆ
ર અતરે આવી પુગા હતા તે અતે વગર
આધારના અને ખોટા કડેઓ.

વાંહાણ બાધવાના હોનરમા હવડા અ
તી થલે સુધારો થાતે બજે. અગરીકા
ખાતે હવડા કક લડાઈની કરીગેટ બાધમા
મા આવીમ અને તેડેને નાદગારાનું નામ
આપેકો છે. ક કરીગેટ લંખાઈમા ઝડપ
કુટ અને પોહોલાઈમા પેક કુટ અને તેડેના
તલીઆની કાંઈક ૩૧ કુટ છે. ક બારક
શ મીંકાઈથીઅરશ નામના કક કાંઈક
વાંહાણ બાધવાના કીંમરીપણ તેલે બાધા
જી છે અને તેડેની શાધારણ ચાલ દરે કક
કલાકે ૧૭ માઈલની ધારેઆમા આવેમ
મીંકાઈથીઅરશ હેડેમકે આફ પરનાંણેની
ચાલ વીદે જો કાઈ શરત મકે તો તે પોતા
ની રમલી મીલકત સારતમા સુકવાને તેલ
આર છે. ખરેખર જો ક ખરકશ ધારેઆ
પરનાંણેની સુશકરી કરતે તો હવડા શુદ્ધ
જ કાઈ બારકગો બાધામાં તે શમલ
ઓને હેડાડી મલે.

નાંધીઆનો સુકરદેઓ ગાડેઆ મંગલ
વારને દીને આપણી પોલીશમાં પાછો નીક
લેઓ હોને તે વેલાક ક બાધવાને અને તેડે

ના બેઠે શોખતીઓને નીચીચરણ કરાકરડ અને આલીવરે ગણનન મોકલેઆછે પણ હાલ તરત ક દરકક બંધવાનાં દર તરણ હાંમેર રૂપીઆનાં બધે જાંબીન તથા છચ્છ હાંમેર રૂપીઆનાં તેઓ દરકકને હાથનો મચકડો લખાવી લઈને તેઓને છુટા મોકલ્યાછે.

પુણા ખાતેના કક ખાનગી પતરની શતા બીષરથી હુમારા લાઈ બંધ રેલીગરાફવા દો નહાવેચકે આપણે નામવર ગવરનર લારડ કલકીનચટન હજુર ખીમાર ચાલેચ અને ચાકન તથા હુનીના ગામડા તરફ પોતાની તનદરોશતીને માટે ક બીમરાય ગીચો હોના તાહાથી પણ ક નામદાર પાછો આવે ઓછ. ધારેઓ મેલે યોડુકમા ક બીમરાય પાછો અતરે આવશે.

- પુણા ખાતે કક અંગરેજ પતર આવવા મહીનેની તારીખ ૧ લીને દીને બાહર મુન્નારછે અને તેહેનુ નામ દખલ હેરસડ રાખેઆના આવનારછે.

વલી કકધાતકી ઇંજીરોપીઓને કલકતાખા તે પોતાની આરતનુ ખુન કરેછે. આઈ કરપીણ ભરથાર હાવરા ખાતે રેલવે કનખ નીની ચાકરીમા હોતો અને અલખતા પોતાના પાપી કરનની તપાશને શરૂ હવડા રાતાવાશઓના હાથમા કેદ હોતો.

પારશી ઓને વાશને શ્રી હીનદુશાંધન મી ધારો બાધનારી શલખા પટનાં અને લાક અને ક આખા રોલાને પશદ પડતા કાકદાપશાર કરાવવાને વાશને ક રોલાના કેટલાક આગેવાન શેડીઆઓ તથા ખીજા ધક રાયોની કક મંડલી ગઈઆ હુથવારને દીને પાછલા પોહોંગના પામ કલોકને અમલ

ચેક મણેકજી નશરવાનજી પીટીની ગોવાલી આ મુખીની વાડી મરે મલી હતી તે વેલાક હેવો દેલાવ કાંકીનાં અવેઓકે આઈ અગત ના કારણશર પારેશીનારોલાની કક મોઢોટી શભા રોજ ૧૮ મો માહા ૧૧ મો શેડુનશા હી તથા માહા ૧૨ મો કદમી શને ૧૨૨૪ ઈ અબદ્દરવી— તારીખ ૯ મી આગસ્ટ શને ૧૮૫૫ ને ભરેશપતવારને ધીને પાછલા પોહરન ૪ કલાકને અમલે વાડીઆજી શાફેખ ગેઠ હોરનજી પાહનનજીના આતશબેહરોન મે પોલાવવી અને ક મોઢોટી શભા મેલવાના કારણશર ગુજરાતીવરતમાન પતરોમા જહેર ખખશે તથા છુટા હેનકમીલો છપાંવી ને શરવે જરેશીઓને આગમચથી ખખર આપવી અને તે પછે ક મોઢોટી શભામા ક કારણશર કેહેવી ગોઠવણ કરવી તે વીળેકેટ લાકક ધરતા અને લાકક વીચારો કરેઆ પછે ક મંડલી ખરખાશત થાઈ.

હુમારા લાઈબંધ મેનદવાલાનો કક મીતર તે લાઈબંધ બીષર લખેચકે અતરે ના કક મહમદીઅન વાંછણે વટીના ખારક શ બીષર કાઈ વાઈન દારૂ મહકાવવાને તે ગીચો પણ ક વાહાંજવટીક શાફ નયામ દી ઘા કે મને હેવુ લારી નોલ તેહેને આપેઓ. મા આવે તોખી તે દારૂને પોતાના ખારકશ મા નોલેમહકાવવા દેનાર નથી. ખરેખર આઈ મહમદીઅન પોતાનાં પેગખરના કોલને જહેવો વલગી રહેઓ અને પોતાના પેગખરના કોલને જાન આપવાને શરૂ પોતાના લાલની કશી દરકાર કરી નથી તેહેવી ચાલ કોઈખી હરરતો “ટીટોટલર” અથવા ટીટોટલરની શભાઓના શરનશીન અને વાઈન ક રનારાઓ ચલાવે ક વાત હુમારા માનેઓમા કથી આવે નહી.

આઈ “પારશી મીતર” નુ પતર મુખખજીના જનમેજમોદ છાપાખાનામા હોરન નજી દાદાભાઈ પરીનદરે મલેકને વાશને છાપી પરગટ કીધું.

પારસી મિત્ર

ઈર્વાને

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શ શાંતી

હાલેત શુપારનાર પતર.

The Parsi Friend

*Dedicated to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પુષ્તક ૧ છુ. શાંતીવા—તારીખ ૧૧ મી આગસ્ટ ૧૮૫૫. આક ૨૧ મા.

કેલવણી

પારસી મિત્રના ધરાકોને વારાને.

કેલવણી, આપીઆમાં આવે

છે કે, ન ધરાકોને આઈ પતર બરાબર ન હી પુગુ હોઈ તેઓ પોતાના નામ કે ૨ મધે, શર ન મગદલ હાલખાઈની નીશા લખાં જોકલવા, અથવા ઘોલીનાવ હોપર ર શત મેઈ રત નચ ભડવા ત્રાસતરની નીશા લખાં જોકલવા, કે નથી તેઓને જલદીથી પોહોંઆડીઆના આવશે, અને હુવેથી ન શાં હોંએને નહીં પુઝે તેઓ પલ્લ અહરખાંની કરીને, કંક બેઈ વખત તથા લઈ હોપલી ન આઈ પોતાના નામ તથા રેહોણ બરાબર લખી જોકલવા હુવડા શુરી ને જોલણ વેહે અ

વ હુવડેને ખતરક કરી કંક ચાલુક અને ઈજાનદાર ખાણાને કંક કામ શોધીકી, છે અને હુવેથી મુરતીની આશા રાખીક ચકે હમારા ધરાકોની શેવાખન માંગતી રી તે પુરી પાડવામા આવશે.

તે શાયે ન ઘણરશયોને પેહુલે. ધરથી શધલા આકો ખરીદ કરવું હોઈ, અથવા આઈ પતરક ધરાક પલ્લ હોઈ તેઓ જર ખાનીની રાહે પોતાનું નામ તથા મકાન હી પવેન રેહોણ લખી જોકલવું.

The public weekly lecture before the Sir Jamssetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Mr. Jehangeer Mervanjee. The subject will be—The Advantages of Machinery as a substitute for manual labor.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

De Witt Clinton, one of the ablest statesmen of modern times, said:—"Every judicious improvement in the establishment of ROADS increases the value of land, enhances the price of commodities, and augments the public wealth."

We stated in our last issue that the difference in roads, as to ease, rapidity, and economy of transportation, caused by the various degrees of skill and labor bestowed upon them, is much greater than is usually imagined. One important difference lies in the *grades* or longitudinal slopes of a road. Suppose that a road rises a hundred feet in the distance of two thousand feet. Its ascending slope is then one in twenty, and (as will be hereafter proven) one-twentieth of the whole load drawn over it in *both* directions must be actually *lifted up* this entire height of one hundred feet. But upon such a slope a horse can draw only *one half* as much as he can upon a level road, and two horses will be needed on such a road to do the usual work of one. If the road be made level by going round hills instead of over them, or in any other way, there will be a saving of one half of the former expense of carriage on it.

Another great difference in roads lies in the nature of their *surfaces*—one being hard and smooth, and another soft and uneven. On a

well-made road of broken stone, a horse can draw *three times* as much as he can upon a gravel road. By making, then, such a road of broken stone (according to instructions which we shall afterwards give), in the place of a gravel road, the expenses of transportation will be reduced to one-third of their former amount, so that two-thirds will be completely saved, and two out of three of all the horses formerly employed can then be dispensed with. In the absence of such an improvement, when the Spanish Government required a supply of grain to be transferred from old Castile to Madrid, 30,000 horses and mules were necessary for the transportation of 480 tons of wheat. Upon a broken-stone road of the best sort, *one-hundredth* of that number could easily have done the work. If such an improvement can be made for a sum of money, the interest of which will be less than the total amount of the annual saving of labor, it will be true economy to make it, however great the original outlay; for the decision of all such questions depends on considerations of comparative profit. We shall afterwards examine this subject more minutely, in considering,— what roads ought to be, as to their cost. The profits of such improvements are not confined to the proprietors of a road, (whether towns or companies remunerated for these expenditures by tolls) but are shared by all who avail themselves of the

increased facilities, consumers and producers, as well as road-owners. If rice be worth in Bombay Rs. 6 per bag of 168 lbs., and if it cost one Rupee to transport it hither from a certain farming district, it will here necessarily command only Rs. 5 per bag. If now by improved roads the cost of carriage be reduced to six annas, the surplus ten annas on each bag is so much absolute gain to the community, balanced only by the cost of improving the road. Supposing that a toll of two annas will pay a fair dividend on this, there remains eight annas per bag to be divided between the produce and the consumer, enabling the former to sell his rice at a higher price than before, while at the same time the latter obtains it at a less cost.

Agriculture is thus directly, and likewise indirectly, dependent in a great degree upon good roads for its success and rewards. *Directly*, as we have just seen, these roads carry the productions of the fields to the markets, and bring to them in return their bulky and weighty materials of fertilization, at a cost of labor which grows less and less as the roads become better. *Indirectly*, the cities and towns, whose dense population and commercial or manufacturing industry make them the best markets for farming produce, are enabled to grow and to extend themselves indefinitely by roads alone. While, therefore, it would be an inexcusable waste of money to construct a costly

road to connect two small towns which have little intercourse, it would be equally wasteful, and is a much more frequent short-sightedness of economy, to leave unimproved and almost in a state of nature, the communications between a great city and the interior regions from which its daily sustenance is drawn, and into which its own manufactures and merchandize are conveyed.

Some of the advantages thus to be attained, have been well summed up in a Report of a committee of the British House of Commons —

“By the improvement of our roads, every branch of our agricultural, commercial, and manufacturing industry would be materially benefited. Every article brought to market would be diminished in price, and the number of horses would be so much reduced that, by these and other retrenchments, the expense of *Five Millions* (pounds sterling) would be annually saved to the public. The expense of repairing roads, and the wear and tear of carriages and horses, would be essentially diminished, and thousands of acres, the produce of which is now wasted in feeding unnecessary horses, would be devoted to the production of food for man. In short, the public and private advantages which would result from effecting that great object the improvement of our highways and turn-pike roads, are incalculable; though,

from their being spread over a wide surface, and available in various ways, such advantages will not be so apparent as those derived from other sources of improvement, of a more restricted and less general nature."

In our next issue we shall show that the changes in the condition of a country which such improvements effect, are of the highest importance.

ગણીત શાશ્વતર — આંક ૧૩ નો.

ગઈ વખતે ફોર્મિ અપુરણકનાં શરવાણા અને ખાદ્યાકી કરવાને શરૂઆત આપી હતી તે ઊપરથી હરકોઈ પુરણકની અંદર કોઈ અપુરણક ઊભરવાની અથવા ખાદ કરવાની રીત ખાલન પડે છે, તેમકે ૭ ની અંદર $\frac{૬}{૫}$ ઊભરવા છે. હરકોઈ હુમ્મર આગલા ગણીતના આકાશો શરૂઆતથી હવે કે હર કોઈ પુરણકને ખાલન કોઈ અપુરણકનાં ઉત્તરી મર્યામતો છે ૬ આપી શખીક, અને તેની રીત પણ શરૂઆતથી આપી હતી તે રીત પરમાણે ૭ ને $\frac{૬}{૫}$ નો છેલ્લે તેલ્લો છેલ્લે ૩૫ આપે તારે તે $\frac{૩૫}{૫}$ થાને હવે કે બેક અપુરણક થઈ આ તેમણે શરવાણો ને રીત - આગલ આપી છે તે રીત પરમાણે કર્કિ તારે $૬ + \frac{૬}{૫} = \frac{૩૫}{૫} + \frac{૬}{૫} = \frac{૪૧}{૫}$ થઈયા, અથવા ને રીત હવે આગલ માલુમ કહી

હી તે નાકશુ તો $\frac{૬}{૫} = \frac{૪૪}{૫}$ થાય ત ફોર્મિ અપુરણક અને પુરણકનો શરવાલ કરવાની રીત નીકલી કે અપુરણકના છે કરીને પુરણકને ગુણે, ને આવે તેની માં અપુરણકનો અંશ ઊભરે, ને ગુનસે આવે તે પેલી - બેક શ ખેખાઓના શરવાલોના અંશ આવશે અને ને અપુરણકનો છેલ્લે શરવાલો છેલ્લે તેમકે $\frac{૫}{૭} = \frac{૭ \times ૫ + ૧}{૭} = \frac{૩૬}{૭}$ થવા $\frac{૧૧}{૧૩} = \frac{૧૩ \times ૬ + ૧૧}{૧૩} = \frac{૧૨૮}{૧૩}$ અને તે પરમાણે $\frac{૫૬}{૧૦૦૦} = \frac{૧૨૦૫૬}{૧૦૦૦}, \frac{૧૦૫}{૧૦૦૦} = \frac{૧૨૬}{૧૦૦૦}$ $\frac{૧૦૫૧૨૬}{૧૦૦૦}, \frac{૧૫૬૭}{૧૦૦૦૦૦} = \frac{૧૫૬૭૦૦૦૧૧૬}{૧૦૦૦૦૦૦}$ આઈ છેલ્લા તરણ દાખલ ઊપરથી ખાલન પડે છે, ને કોઈ પુરણકની અંદર હવે અપુરણક ઊભરવો હોઈ કે નો, છે ૧ અને આગલ છેલ્લાક શુન હોઈ અને તે ગણતરીનાં અંશના નેટલા આકાશે તેલ્લો કરતા ઓછા નહીં હોઈ, તારે પેલા પુરણકને પેલો માલુમ, અને તારપછે અપુરણકનો અંશ નાકવો, પણ તેમ યેની વચ્ચે અપુરણકના અંશના આકાશના કરતાં છેલ્લાં નેટલા શુન વધારે હોઈ તેલ્લાં માલુમ, પછે ને આવશે તે નવાખનો અંશ અને અપુરણકનો છેલ્લે ને ૧ અને આગલ શુન છે તે નવાખનો છેલ્લે થાને, તેમકે $\frac{૧૨}{૧૦૦૦} = \frac{૫૬}{૧૦૦૦}$ તારે $\frac{૫૬}{૧૦૦૦}$ નાં અંશના બેક કર્કાકા છે અને છેલ્લા તરણ શુન છે, તારે કે શુન વધારે તેમી શરવાલો કરતી વખતે

તે પેટુલા ૧૨ માંડવા, પછે વચમાં ૧ શુન
વધારે છે. તેથી કંઈક શુન માંડવુ અને પછે ૫૯
માંડવા, તારે ૧૨૦૫૯ આવ્યા, તે નવાખ
નો અંશ અને ૧૦૦૦ અપુરણાકનો છેદ તે
નવાખનો છેદ તારે ૧૨ $\frac{૫૯}{૧૦૦૦} = \frac{૧૨૦૫૯}{૧૦૦૦}$
અને કન પરમાણે હીપલા બીજા બેક દાખ
લાડીયા છે, અને કંઈક બીજો તેડુવોજ દાખ
લો લેઓ, જેમકે $૧૧૫ \frac{૧૦૫}{૧૦૦૦૦૦}$ હેનો શ
રવાયા લેઈશું તારે આડ પરમાણે આવશે,
 $\frac{૧૧૫૦૦૧૫}{૧૦૦૦૦૦}$ અને વસી ૧૧૫ $\frac{૧૦૫}{૧૦૦૦} = \frac{૧૧૫૧૦૫}{૧૦૦૦}$
હીયા - વચમાં શુન નહીં માડેકી, કાંકે અ
પુરણાકના અંશ માહેના આડકો છેદ માડે
ના શુનોની બરાબર છે.

જો $\frac{૩}{૪}$ ને ૫૬ ગુણવો હોઈ તારે
ગુણાકાર કરેને શરવાયા કરવાની તેડેલી
રીત તેમ ગણીકિતો $\frac{૩}{૪}$ ને ૫ વખત ગુણી
ને શરવાલા કરીકિતો $\frac{૩}{૪}$ ને ૫૬ ગુણવો
બરાબર થશે તારે $\frac{૩}{૪} + \frac{૩}{૪} + \frac{૩}{૪} + \frac{૩}{૪} +$
 $\frac{૩}{૪} = \frac{૧૫}{૪}$ થઈયા તારે ૬ હીપરથી માલમ
પડેછેકે કોઈ પણ પુરણાકે અપુરણાકને ગુણ
વા હોઈતો અપુરણાકના અંશને પુરણાકે
ગુણે, જે આવશે તે ગુણાકારનો અંશ અને
અપુરણાકનો છેદ તે ગુણાકારનો છેદ, જેમકે
 $\frac{૫}{૭}$ ને ૬ ૬ ગુણવાહોઈતો $\frac{૫}{૭} \times ૬ = \frac{૫ \times ૬}{૭}$
 $= \frac{૩૦}{૭}$ $\frac{૧૧}{૧૩}$ ને ૧૨ ૬ ગુણવા હોઈતો

$\frac{૧૧}{૧૩} \times ૧૨ = \frac{૧૧ \times ૧૨}{૧૩} = \frac{૧૩૨}{૧૩}$ જો અપુર
ણાકના છેદનો પુરણાકે ભાગ જતો હોઈતો
આડ રીત કરવી કે, અપુરણાકના છેદ
પુરણાકે ભાગવો, જે આવશે તે ગુણાકાર
નો છેદ અપુરણાકનો અંશ તે ગુણાકાર
નો અંશ, જેમકે $\frac{૬}{૨૫}$ ને ૫ ૬ ગુણવાછે
તારે ૫ ૬ ૨૫ ને ભાગો તારે ૫ આડ
આ તે ગુણાકારનો છેદ અને ૬ જે
અપુરણાકનો અંશ છે તે ગુણાકારનો અંશ
તારે $\frac{૬}{૨૫} \times ૫ = \frac{૬}{૫}$ થઈયા. હેનુ કારણ ૫
છુન રહેલુ છે $\frac{૬}{૨૫}$ ને ૫ ૬ ગુણવા હોઈ છે
તારે આપણે ૬ ને ૫ ૬ ગુણીને જે આવે
તેડેને ગુણાકારનો અંશ કરીકે, અને અપુ
રણાકના છેદને ગુણાકારનો છેદ કરીકે,
તારે તે રીતે $\frac{૬}{૨૫} \times ૫ = \frac{૬}{૫}$ આવેછે, પણ ૫
લી આપણે જાણકે કે, ૬ ગુણાકારનો
અંશ અને છેદ ૬ બેકેને ૫ ૬ ભાગ જાડ
છે, તેથી આપણે તેડેને ૫ ૬ ભાગો જો, ૫
ધારે શ ખરો ૨૫ આપશું તો તે આવશે
કે જે આપણે આગલ નવાખ લીધે
આ હતા તેડેની બરાબર છે. હવે કંઈક બી
જો દાખલો લેને, જેમકે $\frac{૧૫}{૧૬}$ ને ૪ ૬ ગુ
ણવાછે તારે ૧૬ ને ૪ ૬ ભાગશું તો ૪ ઓ
વતે તે ગુણાકારનો છેદ અને અપુરણાકનો
અંશ તે ગુણાકારનો અંશ તારે નવાખ
 $\frac{૧૫}{૪}$ આઈઓ.

શ્રીમ પદારથ વીગ્નેઆન.

પાંછી—આક ૯ મો.

ગીઆ આકમાં વરશાદના ઊત્પન્નતી બાએ કાંઈક દુક ખોલાગો હનારા આતુર વાચનારાઓને માટે હોનાર આપોઆ હોના. અને હવે આક આકમાં કલ ખોખદ બિ મર મોડાક શખદો બોલીઆ પછે બીજી બા બદ કીપર તેઓનું ધીઆન લગાડવાને હોના કીડીય.

વરશાદની ઊત્પન્નતી બાએ અગાડિનાં વખતના ધણક લોકોના અને તેમજ હાલ ના વખતનાં ધણક અગનીઆની લોકોના બીયારો તદ્દન ગયત અને બેવકુફી ભરેલા હતા. તેઓ કિમ સમજતા હતા કે શનેટ ગુણવાનાં વાદ્યો પોતાની શું દરીઆવ મા નાખીને દરીઆવમા પાણી ચું શીલીકિય અને તેખાર પછે તે ચું શી લીરેલું પાંછી વરશાદનાં આકારમાં જમીનની સપાટી કીપ ર પડીને તેહને ફતલ્લુ કરેલે. તેઓને તે વખતે દરેલીમાં ચક્રમન નડી હતી કે, શનેટ ગુણવાનું વાદ્યુકે જે દરીઆવમાં વસનારા અ તીશક ખારીક જાતવરોનું રહેવાનું ધરેલે તે બેહુવી ભારી ચીજ વગર આધારે હવામાં શી રીતે રહી શકે. વડી બોળ કટલાકકો મો હોવા વીચાર હતા કે ખોલકનું ધર જે મુનાક, ધોવાકિય તે ખેલાક તેનું સંધુ પા હોજે જમીનની સપાટી કીપર વગનારાં સર વે જાતવરો તથા જલ્લાડપાનોનાં બીખીઓગ તથા પુનને માટે દર વરગે વરશાદનાં આકા રના નીચે પડેય. હાવા બેકીયા અને બે વકુફી ભરેલા બીયારો અગાડા વખતનાં ધ

ણક અગનીઆની લોકોના હતા, પણ જે આરથી વીદીઆક માણમાના મન કીપર કોઈ બેલવી—જ્યારથી આકાશ કીપર બન તા લડનકાર બનાવેની ઊત્પન્નતી બાએ કીલશુષો પોતાનું મન લગાડીકિ—જ્યારથી ચુધારાક પોતાના તેજ કીરણોને લોકોના વેકેમ ભરેલાં મનેને રોશન કરવાને માટે બાકુર પ્રે કીયા—અને જ્યારથી કેતવંણીક પોતાનાં ધીમાં પણ અનુભુત પગથાંથી દુગ્ધી આના ધણક દેશોમા સુશાકરી કરવાને શક્ત કીધું તીજ્યારથી માણનાં મન કીપ ર શરદારી મજાવનારા ગાદેલીઅતપણેને તથા બેવકુફી ભરેલા બેકીયા વેકેમને પોતા ના બીઆખાન મોક્ષોમા જઈ વાર્તા કર વાની ફરજ પડીલે.

હવે કેટલાક દેશોમા વરશાદ મુન મ આવતો નથી તેનું કારણ શું છે, તે બીન કાંઈક જુલ ખોલકો—ફરવાની હોના અગત જોઈકિય—કિડન અને હેવાન બીનાં દેશોમા કે જાણું શુરતની ગરમી બેકી પડેલે અને જા હા પાછાકે શુરતના તાપથી અતીશ ગરમ થાઈ જાકેલે તાંહા વરશાદ જુલ આવેય, અથવા કોઈ વખતે મુનસગ આવતો નથી. હેનું કારણ ધણુ રોહેલું છે. હોનાક આગ ત્વા લાગમા કેકેકી હનું કે હીનદુ માહારા ગરમાથી તથા અરબ દરીઆવથી દરપેલે ધણેક ખાફ નીકલેય, તે શધલો તેની કીપ રની હવામા દાખલ થાકિય અને જ્યારે મ નશુન શક થાકેલે તેખારે તે તરફના પવન નાં જપાટથી બાફવી ભરેલી હવા “ કિડન ના ” લવા તરફ જાકેલે, પણ તે તરફના પા હોડના નેપાંજાં જો થડા દોતેનો પેલી હ

વા મોઢેતો બાકી થઈ શાઈ વરસાદના આ
કારના પડે, પણ તે પરમાણે બનતું નથી,
કેમકે તે પાણીનાં મઠાંલા આખા દાણાડા
મા પડેલા શુરભનાં ગરમ તાપથી ડિટલાતો
તાનેનાં રહેલ કે જોડો પેના બાકી તેઓને
લાગેમ તેવામા ગરમ શાઈ હવાના આકાર
મા ઊઠી જાય. આઈ રીતે " કંડન "
મા ગુણગ વરસાદ આવતો નથી.

હવે હમો આપેલી આગલી કબુલાત
મુતમ પાણી કે પેતે તતવ નથી, પણ બી
જા બે તતવોથી બનેલુ છે તે વીગેની શાખેની
આપવાને હવે હમો ચર કરીકમ. હેની શાખે
તો બેઈરિતે નવી શકે. કિનો (Synthesis)
થી ઇથાને જ તતવોથી પાણી બનેલુ છે, તે
ઓને. શાયે મેલરીઆથી અને બીજુનો
(analysis) થી પાણીના બેકે તતવઓનેકાઈ
બાં ઇકેકતીકે જુદા પાડીઆથી હેની શાખે
તો મલતો. પહેની રીતીમાં બેકે તતવઓની
માહીતગારી અગાડીથી જોઈક, અને બીજી
રીતમા કંક હેવી પચનુ અગાડીથી જાણવી
જોઈક કે જનમા પાણીના બેકે તતવઓ
ને જુદા પાડીત તેમાના કંકથી તેતવ શાયે
વધારે જારથી મલી જવાની શકતી હોઈ.
કે બે રીતીઓ જાણવા જામ અને ઘણી
અગતની છે, તેથી તેઓનુ બંધાન નીચે ક
રવાને હમો અગત જોઈકમ.

" આકોજન " અને " હાઈડ્રોજન
ન " હવે નામનો બેકે હવાનાં મેતમથી પા
ણી બનેલુ છે. " આકોજન " કે તતવની
ખાશીબનતુ કંક બીજાન હમારા આવજા
હવા બાબેના કંક અંકમા આપીકે હવે
હવે " હાઈડ્રોજન " કે તતવની જુગ ખા

શીખત આઈ વેલાઈ લખવાની હમો જરૂર
જોઈકમ. હાઈડ્રોજન કે બીજી હવાઓ
ની આકર રંગ વગરની, નહી દેખાઈ હેવી
હવા છે. તેનાંમાં નથી વાશ કે નથી શવા
દ. હુનીઆમાંની શક્તી ચીન્ના કરતાં કે
હવા અતીશય હલકી છે. શાધારણ હવા
કે જ બીજી ચીન્ના કરતા મલે દરજ્જે
હલકી છે તેનાં કરતાબી " હાઈડ્રોજન "
અકે ઘણીહલકી છે. હાવી તેની અતીશય હ
લકાઈ ઊપરથી હવામાં ચુશકરી કરનારા
બજુનો ભરવામા કે તતવ અતીશય અગતનુ
માઈ પડીકે છે. કે તતવ વધી જવરી શલ
ગી હોકે હેવુ છે, હેની શાખેતીથી શરવે કોઈ
વાકેકે હોગે, કેમકે ત્રીશતર કાઈટના બીજી
વેલાના કોડવાની વખતે તેજુ બજુન કંક ચી
નગારી લાગાથી શરુ શકગી, બજી, ખા
કે થાઈ ગઈકે હવુ, તેજુ, કારણ મતારે કે
ટલુ જાકે ને બજુન મે લેલુ હાઈડ્રોજન
જલથીથી શકગી હોકે હેવી ખાશીખત મરાય
વુ હવે. જવેલાઈ કે જરૂરે તેવેલાઈતે
કીક બજુ રગની શકગી આપેકે અને
જાકે બજની વેલાઈ તેની શકગી ઘણી જા
હુખી હોઈકે તોપણ તેની ગરમી અતીશય
હોઈકે.

હવે જો કંક જનજુગ કંકમાં વા
જાણા " આકોજન " અને " હાઈડ્રોજન " કે
બેકે તતવઓને તેઓના ઇચિંગીય પરમ
જાણા શાયે કંકા કીધાં હોઈ અને તેઓના
મલે ઇચની મલે ઊતપન કીરતી વીજ
લીની કંક ચી નગારી બે પેશાં કંકમાં વા
જાણાં દાખલ કીરી હોઈતા તેથી હાઈડ્રો
જન શકગી જામે, અને તેથી તે બાજુમા કે

બોલાવવા સાગી, ત હું ને મગધું તેહેની
માગસ ગડિજી, તેજીપરથી જાએત થાકિજી તે
ને તે બીલાડીક પાલી મોટોડુ કીધુ હતુ.

કન રીતે કક બીલાડીક તરણ ખેલે
લીના બચ એને પાલીને મોટોટા કરેઆ હ
તા, ક સમગ્રુ ધણુ અચરત શરીખુલે.

લીખણ, કે જાનવર બીલાડીની જાતનું
હોડિયે, હેનાં કાનની ઊપર કક કાલા બાલ
નો દોડો હોડિય તે ઊપરથી ક જાનવરને કા
રશીઆ "શીડા ગુરા" કરી કહેલું.

આઈ જાનવરને "કરાશ" નાં મણુકા
તથા "ઈસેતના" અને ઈજીરેપના એતર પ
રાંગના મહી આવેચ અને એતર કચરુકા
મરે ક પરાણીની બેઈ જાત હોડિય, તે આ
"કનેડીતુ" લી ખા વધારે શુ દર હોડિય.

લીખગને દેખાવ શુ દર હોડિય, અને
તે કાઈ ધાતકી નથી—તે બીલાડીની જા
કક કહેચ અને નોરીઆ તથા ખવેડીના શેકાર
નારેચ. ટાહાડના દાહાડા ક જાનવરના ર
આ મોટોટાં અને નર ન થાકિય તેથી તેહેણ
ચાનકુ થંડીનાં દેગોના ધણુ ઊપીઆગી થ
ઈ પહેચ.

ક ઊપરથી રૂશીઆન લોકો ચીનાલોકો
ને-ક જાનવરનું કક માંમકુ પચાસથી તે
સાઠ રૂપીઆ શુખીની કીમતથી વેચેછ.

ક જાનવરો વીગે હેવી કાહણી કેવાઈ
લીહેડે ન તે પચરની ભીતનાથી અચર પા
ર નોઈ રખેચ કેજે બનકુ ફીલથુફીની રીત
નહી અને હેણે.

શ્રી અ.

(મકિઆ પતરથી બાકી રહેલું સાધણ.)

હવે હુમારા આગલા આંકમાં
ખર શુખ ઈનશાનને કેહી ચીતિયો મલેચ,
તે વીગે થોડુ કક બેજાન કરીઆ પછી કેહી
ચીતિ ઈનશાનનાં શુખને માટે અને આઈ
હુનીઆના તેહેને પોતાના દાહાડા મેહેલાઈથી
ગુજરવાને વાથને ભારે અમતનીછ, તે વીગે
હુમારા થોડાક વીમારો જાહેર કરવાને હ
આ ઘટનુ વીમારોકિય. હુમાઈ આગલ ક
હીજી હતુ કે, ઈનશાનનું શુખ ધણુ ખર
તેહેની ત દરોશતીની ઊપર આધાર રાખેચ,
પણ ક શમદને વીગે તકુદવાર વીમારો આ
પીઆના આવેઆચ. આપણા શરીરને હુ
ખથી વેગલું, રાખણું કહેલું ને નહી, પણ
તેહેને તેહની ખુદરતી ચાલાકી અને બલમા
રાખણુ, કન ખરી ત દરોશતીછ. આઈનો
શરખેને શેશનછ કે, શરીરને અણગરેતો ખો
રક પોહોઆડીઆથી તેહની ત દરોશતીમા
આપણે બીગારો કરીકિય, કટકુન નહી પણ
આપણું પેમારું શુખ આપણા અખતીઆર
નાથી નજુ રહેચ, અને આપણી બાકી ર
હેલી જાનવરી આઈ જાહાનની અંદર આપ
ણે ભારે કુખ જરેલી હાલતમા ગુજારીકિય.

તાહારે હવે વાંચનારા શાહેબોઈ દરી
આફત કરવેજાઈકિય કે તેન દરોશતી આપણ
કહેણું કક અનુજીબ નહવેરછ. તાહારે
કહેઆ પાદશાહનાં ખજાનાંથી અને કહેઆ
મેહેલવાંનના બલથી આપણે આઈ ચીનને
આપણા કખતીઆરમા લોતી રાખણુ !

નહી, કશાથી નહી—કેના માતર ને કી
તારે ઇનશાનને જ શરવ પેદાઈશ ઊપર શ
સ્વારી કરનારી જ બખશે આપીચ ને
ખખાંશ (અકલ) ને કાકાપણ ભરેલી રી
વાપરીઆથી આપણે કે, તંદરોશતીને આપ
ણાં કખતીઆરના કેક લેકેખની અદર લા
વી શખેશુહુને દુકાંમાં પુછાવેતો હુવી હાલ
તમા આવીઆથી ઇનશણ પોતાની છંદગી
નાં દર કેક દાકેકાં ને કાંઈ સુકેવો તેડે
ની શખેશુ થાઈય તે રહેકેથી નટાડીને પો
તાની આઈ જહાંનની સુશાસીને ઘણી શુખ
દાકેક હાલતમા પુરી કરેચ. આઈ કેકેવાત
તો શરવેને શેશનછેકે “આપ શુખીને જગ
શુખી” હુવે કે ઊપરથી આપણે કેમ નહી શ
નર્મસુકે-માતર તંદરોશતીમાં રહેઆથી
ઇનશાણને શુખ મલેચ. કેક મેકેલ કેલ જ
ણાકેક જુલ જુલ થાખાને. ઊપર આધાર
રાખેચ, તેજ પેરમાણે આપણું શુખ પણ
આપણા શરીર અને મનની જુદી જુદી
હાલતો ઊપર આધાર રાખેચ. કેતો આપ
ણ શરીરનો બાહ્યઘણીની ખાશીખતે તેજછે
કે હુરેકચીનની ઊપર ઘણેવાર શુધી કેકના
કેક કામના તે રહી શખાતુ નથી.

કેઈ સુકેશ અથવા તંવર, કેઈ મુરે
ખ અથવા કાખેલ હુરેશ પોતાનો યોડે વખ
ત રંગરાગ અને વાતચીતની અદર સુખરી
આ વીના રહેનાર નથી.

આપણા મનને કેક કામના અદરથી
બીજાં કામનાં દાખલ કરેલું કેમ-મોહોટી
આશાકેશ, અને હુવી આશાકેશથી પણ આ
પણે જરા શુખ ભેગવી શખીકેચ. આપ
ણા મનનાં બાહ્યની હુવી ખાશીખતના શ
ખથી ઘણી જાતના ખેલ અને રસો પેદ

વીગેલીકે. કેતો જાંનાવ કીનશુકેલ મન
કે ઇનશાનને યોડે વાર મેકેનત અને યોડે
વાર રમુખના રેલુ કે કાંમ ઘણું શુખ
દાકેકે અને તેથી તે પોતાના કટાલા ભરે
લા ધ ધામાં પાછો દાખલ થવાને ઘણી આ
તુરતાઈ અને ચાલાકી ખતલાવેચ. વડી આ
પણ શુખને માટે આપણી તહરવાર ખાકે
ચોની પણ આપણને હુધ બાંધવી જોઈકેચ.

(૧) પરથમ કેકે, હુરેક ચીનની જી
પર આપણને આપણી ખાહેશ વગર વીચા
રે પુરી નહી પાડવી.

(૨) આપણી ખાહેશ હુરેશ ન ચીન
આપણા દરમઆનના હોઈતે ચીનના ઊપર
કરવી, ઇમાને શુરા શેક નદરના તખતને કેક
પલના જોરાકી દેઈયુ હુવી જંગલી ખાહેશ,
નહી રાખવી.

(૩) વની આપણી હુરેક ખાહેશને
ખેકેલ દોડવા નહી દેવી, પણ મધીઅમ પહે
આતલુ.

(૪) અને છેલુ કેકે આપણી મુરાદ
અને ખાહેશને જુરી શાચણાવોમાંથી જીતપ
ન થયા નહી, દેવી, પણ આપણને મુનાંરો
ખ છેકે, હુરેક રીતે આપણા ભેઈ બાંધેને કા
કેદો યાકે, અને આપણી મુરાદ ખર આપે
હુવી રીતે આપણને આપણી ખાહેશ પુરીવોડ
વીજોઈકે, અને વડી કે ઊપલા કાકેલા તપા
શીયાથી આપણે ખચીન શુખને આપણે હુ
રેશનો ચીતર કરી રાખશુ નહવે તે શાહેખના
હેવાં કરનાનો પરમાણે ચાસીઆથી આપણે
આપણાં હકેકા કેક મોહોટો કાકેલો કરીકેચ
કેકેલુ નહી પણ તે શાયે-તે શરવ રાકતી
વાંન શાહેખ કે જહેલુ મોહોલુ કાકાપણ સ

ચીઆથી હુનારા વાચનારાઓ હુનારી શાયે
 કેક મનના થાતે કે “દેકકાનો વરશાદ” —
 હેવુ ખોલયું શરતાપા ખોટું અને ગજવલે
 કાકિકે શાધારણ વીમારવાલુ માણસ પં
 છે નો વીમાર કર્યોતો તહેને ખાલંમ
 પડગેજ, કેકુ દેકકો નો આપરે કેક આઈ
 લની બનમાઈથી નાખીઓ હોડિતો તેહ
 નો શું હાલખને ! અનનાકિશ બીપરથી ના
 લન પડેછે ન, તે દેકકાના હાડકાનો ખુરદો
 પોતાની આમડીમાંન થાઈ જાઈ, તાહરે નો
 આપણે હેવું કેહેવા માગીકે કે દેકકાનો વ
 રશાદ વરગેજ, તે કેરલે દરનજ ખોડુછે, તેહે
 નો વીમાર હુનારા નેક વાચનારાઓનેજ
 શક્ષીક છઈક.

અઠવાડીઆની અબરેનો શાર.

રૂત—નીશમયિ વરશાદ આપ

છને કામુ દીવાલુ કાહડાવયો આજ કેટ
 લાકેક દીવશ થાક્યા કાંઈ જુન જાહાપટા
 શવાઈ કાંઈ વેલાક પણ જારંમા વરશાદ પ
 કેઓ નથી ખેતી વાડીને હવે થાયું ગુકશાંન
 થાયો હેવું દીવશ. ગરમી પણ હવડા વી
 શેશ પડેઅ અને પરાણીઓને બારી કમવાટ
 પેલા થાકિય.

ઈગરેટશ ખાને હવડા વાહાધની પેદ
 શ થણી વધી ગઈછે તેથી ન કોઈ શખશ
 કેક વાહાધ મારે તેહેને કેકશોને દશ રૂપીઆ
 નું ઇનામ આપનાને શરકારની તરફથી જ
 હેર કરેજીછે.

ઈંગલીશમેન વાને કહેવકે આઝીને

મુલક અગરેજી રાજ શાયે જોડી નાખનાને
 લારડ કાલકાગીશીક દેડાવ કરેજોછે.

હેવુ શંલકાકિય કે જોડીને કાગ્યાર
 આડમીરલના હાથમાથી કાહડી લઈને ઈંગ
 લનડની રાફલ નેવીના ખાતાના કાંઈ એ
 હાથેદારને ખોલાવીને તેહેને શવાધોન કરેઆ
 ના આવશે અને કે એહોવિદાર આપણા દ
 રીઆ વરધી કમાનડર શર હેનરી લીકમી
 તલન હેલાકેટોન રહેશે.

હીનદુશયાનના કેટલાક લાગો જોપ
 ર હવડા અગરેજી અવીપતીઓની ધણી
 ખુટ માલમ પડેછે અને શારી રકનનો દર
 માકિઓ ખરમતોળી કાંઈ ધહુરશય મલી
 શકતો નથી. બનારશ રીકારડ નામનુ પ
 તર આક કારણ બીપરથી બંધ પડેજીછે
 અને ઈનડીઅન ઈશટાનકરક પણ હવે થોડી
 મુદતમા બંધ પડનારછે અને તે શાયે સેનટ
 રલ ઈશટાર નામનુ પતર પણ કાંઈ ચાલા
 કે અધીપતીની ખુટને લીધે થણી થાડી હા
 લતમા ચાલીજી જાઈછે.

મધરાત્ર ખાને તોપ બનાવવાને માટે
 ને શરકારી ખાતુછે તે ખાતાના શુપરીનટે
 નડેનટે પોતાના માણસોને તરેહવાર હોનર
 શીખવવાને શરૂ પોતાના ખરમે કેક નીસા
 લ બીધાડી-હુતી અને ગઈઆ પંદર વરશ
 યોઈઓ કે ધહુરશય આઈ અગાંની નીશ
 લ પછવાડે મેડેનલ કરતો આવેજોછે, તેથી
 મધરાત્રની શરકારે કોરટ આફ કીરેકટરોના
 હોકનથી આફ મુનધી ધહુરશયને ઇનામ
 તાખલ દશ હજાર રૂપીઆની કેક અછી ર
 કમ આપીછે અને કે ધહુરશયના કેટલાકક

આગીશહેનદો પણ આડ નેક કાંનમા મેદદ કરેલા જતા હતા તેઓને પણ શોત હજાર રૂપીયાં વેહે ચી આપવાને કાનાનદાર કે રહે હોકમ કર્યોછે. આડ શખી શોચના થી મનગમની શરકારની શરી લાકડી માલન પડેછે.

આપણી પાલીશમા ગડઆ મનોવાર ને દીને મીશતર કરાકરડની હજુરમા તા લોમવાજાઓનો બીજી વારનો નુકરદનો નીકલેએ, હોતે તે વેલાક બેરામજી હોરમ મજી નામના ફિક પારશીને નારવાત, અને આડ જીપરથી હોકન જાણવેલા દર ફિક શ ખશને પચાસ રૂપીઆ દેડેઆમા આવેઆહતા.

શોરામજી, જમજી.
હોરમજી, જાપરજી.
મનમેરજી, હોરામજી.
રંગનાઈ, પાલી.

મુનમજીતા પાલીશના ગુપરઈનદેનડે નટ મેનર બેનશમે ચાલતા મંડીનાની તા રીખ ૮ મીથી ખાનગી કામને, શાઈ છ માસની રજા આપીછે અને ફજ ખાતાના હાઈ કાનેસેંગમત્ર મીશતર મીનીઅનને બાહે ર જાણ, શાઈ ૩ માસની રજા આપીછે.

હુનારા ભાઈમ ક મેન્ટમાલના સાલ લેઆમા આવેછી ચ કે માઠાં ભાડગના કપ નન હેનશની તનદરોમતીમા હવડા ધણે બીગાડો થાડ્યોછે તેથીક અમલદારને શે રીકના ગવાધીનમાથી તદન મોકલે કીધમા આંખનારછે અને કામનદાર જીપર હુનેકોઈ બીદાનો ચાજુરાખવાને શરકારે નાદીવાલેજી

પેલા બરતરક થાડલા રંગીનમલદ.

મી. પરંઈશને અને તેડેના ફૂટેમે ઈંગન ક ખાને જવાને બની આવે તે માટે લોગડ ફલકીનમદનની હાતમ દીલની શરકારે ક આ મનદારને ૩૦૦૦ રૂપીઆની મદદ કરીછે.

પોલીશ આફીશવાલા મીબપરાગેને કેટલી ફિક મેકેનત લઈને જે ધારા પુશનક છપાવેકે છે તે માટે ક ઘહુરશખને આપણી શેખાણી શરકારે ૧૫૦૦ રૂપીઆ ઇનામ દાખેલ આ પેઆછે.

આપણે નામદાર ગવરનર લારકફલકી નશદન હુનીખાતેથી નીકલીને અમદનગરની દરોશખાંના ફિક મામડામા પોતાની તનદરોશ તીને માટે રહેયોછે. ક નામદાર હવડા શા રી તનદરોશતી શાયેછે અને માલેના મહીના ની તારીખ ૧૦ મીકે કાપુરી ખાતે આવવા ને ધારેચ.

તારીખ ૧ લી જાનેવારીખીને તારીખ ૧૫ મી જુલાઈ ૧૮૫૫મુધીમા આપણીરેલવે કંમપનીને ૮૯૩રમ રૂપીઆની કમાઈધંધેછે

બામબે ઇંશટીમનાવીગેશન કંમપનીની ઇંશટીમર વીકેટોરીયાની ફકબોદેમાં બેસીને ફેટકાક શખતો મનગામના મુંદર જીપર થી ગડઆં શનીવારે શહુવારના નીકલેઆ તે વેલાક પવન ભારી કુકાથી તે બોટ ને નહીંથી વલી ગઈ અને તેમના માંલણો ગવલા પોલીમા હુબી ગડઆં પેલ આડ મો મનો મોઈને આશપાશના પોરકશંવાલાઓ તુરત મદદ આવેઆથી શાલ્લા મળ્યાઓનાં પ રાણનો બચવ થાડ્યો, પણ કેડેવાને દલગી રી લાગેચકે પાંચ શખગો આડ ખતાવથી હુબી ગડઆછે.

ગઈઆ ગોતવારે ઇંગ્લેન્ડનો મેલ આ
વેળા તે શાયે તારીખ ૧૦ ની જુલાઈ શુ
ધીના ૬ દેશના રાજાચારે આપણને મલી
આવેઆછે. લડાઈના નયક ખાનેના અંગ
રેજી લશકરનો શુરો શરદાર લારડ રાગલન
કોહોલારાના - મરજથી મરણ પામેઆછે.
હીનદુશયાનનાં ગવરનર મનરલ દાખલ લા
રડ કેનીંગ ઠહેઆછે. ૬ શયઈ ખીજી કો
ઈ વધારે અગતની ખખર અથવા લડાઈના
ગોવી રાખવા જાગે રાજાચારે આપણને
મલી આનેઆ નથી.

આપણો નામવર શરકારે રેહોમરાફી
કનો ધોણ અગતનો હોનર ડલફીનશટન
મરજથાના વીદીઆરથીએને શીખવવાને આ
ટે ૬ હોનરના પંકાડલા નીંકરાફરડને
દોહોડો રૂપીઆના મુતારા કીપર-કેરેઆછે

પુણના પીકાર લહેલા રોનદાર ઇશ
પાઈરશે પોતાની રાક રઈવતને ઘણુ શુધી
દુખ દીધું અને પોતાનાં અશતકનાના બધ
શાએ હોપર નહીં ખચાઈ હવે આગળ
રુનરેઆ કે જ બાએની ફરીઆદ પુણ
આખરવરને હીનતવાન અડીપતી પોતાના
દરક આકમા છારેઆ જતો હતો અને જ
વીઠેની તપાસ કરવાને માટે લારડ ડલફીન
શટનની વેઆણી ખાનરે આ વાહાધનીરીટી
યા ઘણી વધી ગઈછે તેથી જ કોઈ રાખર
૬૬ વાહાધ મારે તેડેને ડિકોને દશ રૂપીઆ
૭ ઇનામ આપવાને શરકારની તરફથી જ
હર કરેગિછે.

ઇંગ્લીશન વાલો કહેમડે આગેને

કારી ચાકરીનાંથી ડિકેન અરતરફ કરેઆ
મા આવેઆછે.

ટરકીના પાઈતખત ખાતે કોહોલારાનો
મરજ ચાલેઆછે અને શુલતાનના કુટબમાં
થી કેટલાઈક બાલકને તથા તેજુનાં રાગઆ
ને ૬ પકીત મરજ ધશી લઈ ગીઆછે.

થાણ ખાતેની મલમા કોહોલારાનો
મરજ ચાલેઆછે તેથી કેટલાઈક બંધવાઓ
ના પરાણની ઘાત થાઈછે.

શુરત ખાતેના વડા અકગિતેનટને લાં
મ લેવાના અનેઆઈ કીપરથી રાશખેનક કરે
આના આવેઆછે હેડુ રેલીગરાફ વાને જ
લાવેમ.

મેરાવરેની હમ આગલ વડી પાછું
તોશન ચાલેગિછે. દીલલી મેજટ વાલો
કેહેમડે કોહોટ વાલો મેજટ કોક કેટલાઈક
કીરકખાઈએ. તુ તોશન બંધ પાડવાને ગી
આહુતો પણ ૬ તોશનીઆઓડ તેડેને તુ
રત પાછો હટાડેઆ હો.

ગરાંટ મેડીકલ કામેનના કામેલ પ
રેફિશર કાકેટર જુરાદને હીનદુશયાનની શર
કારને હાકન લઈને તેડેના હાલના આધા
શવાઈ "કેમીકલ અને લાઈનર" નો એવો
પણ આપેઆના આપેઆછે અને ૬ નવા
આધાને મોટે ફતખીએ દર મોસે બહો
મીડેઆ ૬ રે મલો.

લ પછવાડે મેહેનત
મધરાજની શરકારેલી ખીતર" તુ પતર
હોકમથી આઈ મોદછાખાનાના હોરમ
દાખલ દશ હનર મારે માલિકને વાશને
કન આપીછે અને ૬

પારસી મિત્ર

દર્શાવે

પારસીઓની નીતીની તથા દેશવર્ણીની અને ગંગાની

હોલના શુભારનાર ૧૪૨

The Parsi Friend

devoted to the intellectual and moral elevation

and the social well-being of the Parsis

ગુરુવાર ૧૫ જુન ૧૮૫૫ ની આગામી ૧૮૫૫ આગામી ૧૮૫૫

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Mr. Sorabjee Sapoorjee. The subject will be—Industrial Schools. Should the rain be such, as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

One of the most valuable things to the Indian community is a fortnightly newspaper from London, prepared expressly for India and the East, and containing all that is interesting and important in the British and European news of the fortnight. That such a paper may be really valuable, it should fully state events as they occur without note or comment, it should record all pur-

tizanship, it should have no creed which it seeks to promulgate and inculcate. No one will pretend to say that the *Atlas for India* the *Home News*, or the *London Mail*, are of this description. They have each a political creed; and the spirit of party characterises all their selections, compilations, and original articles. Their value to the Indian community is thus greatly impaired. We have, at length, a paper of the right sort, free from the defects just mentioned. It is *The Overland Mail; A Fortnightly Newspaper, for despatch by the Mails to India and the Eastern Settlements, via Marseilles*, published by the firm of Messrs. Smith, Taylor & Co., of Cornhill, London.—so well and so favorably.

known to the Indian public, and issued in India by the no less enterprising and respected Bombay branch of that firm—Messrs. Smith, Taylor & Co. The first number of the *Overland Mail* arrived by the English Mail of the 10th ultimo. Its form is foolscap folio, with double columns. The printing is excellent. The matter very abundant and well selected. One apothegm in the first leading article states distinctly enough the principle on which the editorship is conducted—"It is our business to represent the opinions of others, not to express our own." The paper, therefore, is really valuable, as it is characterised by a thorough comprehension of the wants of the Indian community, and is well adapted to supply those wants. Messrs. Smith, Elder & Co., have thus conferred a very great favor on the Indian public, and we have no doubt the favor will be requited by an unprecedentedly large subscription list. We cordially recommend the *Overland Mail* to those who desire, on the arrival of each English Mail, to be put in full possession of the sum and substance of British and European news. We believe that subscribers' names are registered by Messrs. Smith, Taylor & Co., Publishers, Marine Street.

The changes in the condition of a country, which improvements in Common Roads effect, are of the highest importance. There is as

much truth as blundering in the famous couplet written by an enthusiastic admirer of the roads which Marshal Wade opened through the highlands of Scotland—"O' had you only seen these roads before they were made, You would lift up your eyes and bless Marshal Wade."

His military road is said to have done more for the civilization of the Highlands than the piecemeal efforts of all the British monarchs. But the later roads under the more scientific direction of Telford, produced a change in the state of the people which is probably unparalleled in the history of any country for the same space of time. Large crops of wheat now cover former wastes; farmers, houses, and herds of cattle are now seen where was previously a desert; estates have increased sevenfold in value and annual returns; and the country has been advanced at least one hundred years. In Ireland similar effects have been produced, and the face of the country in some districts has been completely renovated. The enlarged labors of the public works, undertaken in that country by the government, though commenced only for temporary relief, will not fail to produce great permanent benefits.

The moral results of such improvements are equally admirable. Telford testifies that in the Highlands they greatly changed for the better the habits of the great work-

ing class. Thus, too, when Oberlin wished to improve the spiritual condition of his rude flock, he began by bettering their physical state, and led out his whole people to open a road of communication between their secluded valley and the great world without. The wonderful moral and intellectual amelioration which ensued was an unmistakeable tribute to the civilizing and elevating influence of good roads.

Among the most remarkable consequences of the construction and improvement of roads, is the rapidly increasing proportion in which their benefits extend and radiate in every direction, as impartially and benignantly as the similarly diverging rays of the sun. Around every town or market-place we may conceive a number of concentric circles to be drawn, enclosing areas from any part of which certain kinds of produce may be profitably taken to the town, while from any point beyond each circumference, the expense of the carriage of the particular article would exceed its value. Thus the inner circle, at the centre of which is the town, may show the limit in every direction from beyond which perishable vegetables, or articles very bulky or heavy in proportion to their value, cannot be profitably brought to market, the next larger circle may show the limit of fruits, and so on. If now the roads are improved in any way, so as in any degree to lessen the expense of

carriage, the radius of each circle is correspondingly increased, and the area of each is enlarged as the square of the ratio of increase. Thus, if the improvement enables a horse to draw twice as much, or to travel twice as fast as he did before, each of the limiting circles is expanded outward to twice its former radius, and embraces four times its former area. If the rate of improvement be threefold, the increase of area is ninefold, and so on. All the produce, industry, and wealth, which, by these improvements finds, for the first time, a market, is as it were a new creation.

The number of passengers is governed by similar laws, and the increased facilities of a better road attract them from inferior ones, as the digging of a new and deep well often draws the water from all the shallow ones in its neighborhood. The distance to the right and left of the new road, from which it will attract passengers, admits of a mathematical investigation, which will be given in the sequel, and the deductions of theory are amply corroborated by the observations of experience, and more than realized in the improvement of every old road and the opening of every new one; for not only is the former travel attracted from great distances in every direction, but a very considerable amount is created.

Supposing that by these improvements the average speed over a

whole country be only doubled, the whole population of the country (to borrow a metaphor from an accomplished writer) would have advanced in mass, and placed their chairs twice as near to the lamp of their metropolis, and twice as near to each other. If the speed were again doubled, the process would be repeated; and so on. As distances were thus gradually annihilated, the whole surface of the country would be, as it were, contracted and condensed, till it was only one immense city; and yet, by one of the modern miracles of science wedded to art, every man's field would be found not only where it always was, but as large as ever it was, and even far larger, estimating its size by the increased profits of its production. The more perfect the roads, the more rapidly would this result be attained, and therefore most quickly of all by railroads.

But however great the advantage of railroads, as to mere speed, and however precious to the hurrying traveller their triumphs over time and space, COMMON ROADS will always be incomparably more valuable to the community at large. The distinguishing characteristic of a modern railroad, as compared with a "tram-road," and that to which its peculiar power is chiefly due, is the projecting flanges of the wheels of its carriages, by which they are retained upon the rails. But this peculiarity, in an ordinary road, lessens its advantages to the agricultural population; since the vehicles which are adapted to travel on railroads cannot be used on the common roads leading to them, nor in the ordinary labors of the farm, while on all other improved roads the same waggons, horses, and men, employed at one season in cultivating the ground, can also be profitably employed, in their otherwise idle moments, in conveying the produce to a market. For these reasons, even if a railroad came to every man's door, he could more economically use a good common road, but since, on the contrary, the expense of the construction of railroads must always restrict them to important lines of communication, (where, indeed, their value can scarcely be estimated too highly) in every other situation, the greatest good of the greatest number, and the most universal benefits with the fewest accompanying evils, will be most effectually secured, by improving (in accordance with the principles to be set forth in the sequel) the people's highways—the common roads of the country.

અગતીજાશાસ્ત્ર — આંક ૧૪ એ.

અગતીજાશાસ્ત્ર — આંક ૧૪ એ.

અગતીજાશાસ્ત્ર — આંક ૧૪ એ.

કોઈ બીજી શ ખેંચાને લેવી, તો જ આ
 વગેરે તે પેલી બેક શ ખેંચાઓનો. ગુણક
 ૨ બાણવો; જમકે હે ને પ ૬ ગુણવાછે,
 ૬૨ લેકે પ નાં અદર ૧ નેટલી વખત શમા
 ૬ છે તેટલી વખત હ લેઓ; અથવા બીજી
 રીતે બોલીકતો પ કરવાને વાશને નેટલા
 ૧ બાઈક છે તેટલા હ લેઓ, તારે ૫ કરવાને
 વાશને ૧ ગુ ન કરીક તે ૫ વખત હ ક
 રવા, ને હ ૫ પછે કરેલુ બાઈક, ૬૨ લે કે
 ૫ કરવાને વાશને ૧ નો પાચ વખત શરવા
 લો કરીક છે, તેમજ ૫ વખત હ કરવાને વા
 શને હે નો પાંચ વખત શરવાલો કરવો
 બાઈક, જમકે $૫ = ૧ + ૧ + ૧ + ૧ + ૧$
 તેટલા વાશને ૫ વખત હ $= ૬ + ૬ + ૬ + ૬ + ૬$
 તારે હીજાં ને જવાબ આવે છે તહેને ૫ જ
 ને હ નો ગુણકાર કરીને કહે છે. જન
 રીત જો કોઈની અપુરણકોના કીડી હોઈ
 તો તેહેનો ની જે જવાબ આવે છે તેહેને તે
 બેક અપુરણકોનો ગુણકાર કરીને કહે છે.
 પુરણક અને અપુરણકનાં શર માતર આટ
 લોન છે કે, પુરણક ને તે ૧ ની અદર કે
 ટલીક વખત ૧ બીનેરીખાથી યાકે છે અને
 અપુરણક ૧ નો કેટલાક ભાગ કરીને તે
 હેનાના કક ભાગનો અદર કેટલાક તેજ
 ભાગો, કક કક શાયે મેલવીખાથી યાકે છે.
 ગુણકારનો હોવો અરથ કરીને આપણે હવે
 બાઈક કે બેક અપુરણકોનો ગુણકાર કે
 યાકે છે, જમકે $\frac{૨}{૩}$ ને $\frac{૪}{૫}$ કે ગુણવાછે તારે
 $\frac{૨}{૩}$ કરવાને વાશને ૧ ગુ ન કરીક તે $\frac{૨}{૩}$
 વખત $\frac{૪}{૫}$ લેવાને વાશને $\frac{૪}{૫}$ ગુની કરશે

બાઈક, $\frac{૨}{૩}$ કરવાને વાશને ૧ નાં ૩ કરકા
 કરીને તેહવા ૨ કરકા લીધા છે, તારે $\frac{૨}{૩} \times \frac{૪}{૫}$
 કરવાને વાશને $\frac{૪}{૫}$ નાં પછે ૩ કરકા કરી
 ને તેહવા તેહવા ૨ કરકા લેવા બાઈક હ
 વે આપણે બાણીક છે કે, $\frac{૪}{૫} = \frac{૧૨}{૧૫}$ અને વ
 લી જમખી બાણીક છે કે, $\frac{૧૨}{૧૫}$ કે ૧ નાં ૧૫
 કરકા કરીને તેહવા તેહવા ૧૨ કરકા લીધા
 છે, ૬૨ લે તેહવા ૪ કરકા ૩ વખત
 લીધા છે, તારે જો આપણે $\frac{૧૨}{૧૫}$ નાં ઈખને
 $\frac{૪}{૫}$ નાં ૩ કરકા કરશો તો $\frac{૪}{૧૫}$ આવશે, અ
 ને તેહવા તેહવા જો ૨ કરકા લઈ
 શો તો $\frac{૮}{૧૫}$ આવશે, તારે $\frac{૨}{૩}$ અને $\frac{૪}{૫}$ નો ગુ
 ણકાર થકો, $\frac{૨}{૩} \times \frac{૪}{૫} = \frac{૮}{૧૫}$ પછે હી
 જો આપણે બાઈક કે ગુણકારનો ને અ
 શ આકો છે તે પેલા અપુરણકોના અપ
 નો ગુણકાર છે, અને ગુણકારનો છેલ્લે તે
 ની અપુરણકોના છેલ્લો ગુણકાર છે, તારે
 આપણને હર કોઈ બેક અપુરણકોનો ગુણ
 કાર કરવાની રીત મલી તે આકે છે, હર કોઈ
 બેક અપુરણકોનો ગુણકાર કરવો હોઈતો તે
 બેક અપુરણકોના અશનો ગુણકાર તે જ
 વાખનો અશ અને તે બેક અપુરણકોનાં
 છેલ્લો ગુણકાર તે જવાબનો છે, જમકે
 $\frac{૭}{૧૫}$ ને $\frac{૧૧}{૧૮}$ કે ગુણવા હોઈતો $\frac{૭}{૧૫} \times \frac{૧૧}{૧૮} =$
 $\frac{૭ \times ૧૧}{૧૫ \times ૧૮} = \frac{૭૭}{૪૫૦}$ અને તેમજ $\frac{૭}{૧૩} \times \frac{૧૧}{૧૨૫} =$

$$\frac{૬ \times ૧૧૬}{૧૩ \times ૧૨૫} = \frac{૧૦૪૪}{૧૬૨૫} \text{ હવેનો } ૭૭ \text{ કોઈ વરી}$$

જા અપુરણાકે ગુણવા હોઈ, જમકે $\frac{૧}{૨}$ તારે

તેનોખી ગુણાકાર કન રીને કરવો, તારે જ
જાખ $\frac{૭૭}{૬૦૦}$ આકરો ૬ કીપરથી આપણને

જાલમ પડે છે કે જો ખેડીથી વધારે અપુર

ણાકોનો ગુણાકાર કરવો હોઈતો આઈ રી

તે કાને લગાડવી કે બધા અપુરણાકોના અ

શનો ગુણાકાર કરશુ, તે જવાબનો અશ અ

ને, બધા છેદોનો ગુણાકાર તે જવાબનો છેદ,

જમકે $\frac{૧}{૨}, \frac{૨}{૩}, \frac{૩}{૪}, \frac{૪}{૫}$ ક્યોનો ગુણાકા

ર કરવો છે તારે $\frac{૧}{૨} \times \frac{૨}{૩} \times \frac{૩}{૪} \times \frac{૪}{૫} =$

$\frac{૧ \times ૨ \times ૩ \times ૪}{૨ \times ૩ \times ૪ \times ૫} = \frac{૨૪}{૧૨૦} = \frac{૧}{૫}, \frac{૩}{૫} \times$

$\frac{૬}{૧૧} = \frac{૩ \times ૪ \times ૬}{૫ \times ૭ \times ૧૧} = \frac{૧૦૮}{૩૮૫}$ જો આપણને $\frac{૧૨}{૭૫}$

ને $\frac{૭}{૮}$ ગુણવા હોઈ છે તારે આપણે $\frac{૧૨}{૭૫} \times$

$\frac{૮}{૧૮} = \frac{૮૪}{૨૭૦}$ કરીડે, અને પછે આપણે જો

છેડે કે અપુરણાકના અંશ અને છેદ ૬

ખેડીને ૨૮ ૬ લાગ જઈ છે, તારે આપણે

૨૮૬ લાગીને $\frac{૮૪}{૨૮૦}$ નો શંખાપ ૩૫ કાઢી

૨૮૦

rably more ૧૦૦-૬ જવાબ આપણને

munity at large The diagram, distin-

ing characteristic of a modern rail-

road, as compared with a "trans-

અને છેદ ૨૮૦ ના 'ફિક્સરશ' છે, તારે તે

વખને જ રીત કીધી હતી તે રીત, પરમા

ણે કરીડતો $\frac{૧૨ \times ૭}{૩૫ \times ૮} = \frac{૧૨ \times ૧}{૫ \times ૮} = \frac{૩ \times ૧}{૫ \times ૨}$

$= \frac{૩}{૧૦}$ તરત આવે, અને કન પરમાણે આ

ગણે જાખનો $\frac{૧}{૨}, \frac{૨}{૩}, \frac{૩}{૪}, \frac{૪}{૫}$ નો ગુણાકા

ર કરવા કડ્યોહોતે તેહનો પણ ચેડેલથી જવાબ

$\frac{૧}{૨} \times \frac{૨}{૩} \times \frac{૩}{૪} \times \frac{૪}{૫} = \frac{૧ \times ૨ \times ૩ \times ૪}{૨ \times ૩ \times ૪ \times ૫}$

$\frac{૧ \times ૧ \times ૧ \times ૧}{૧ \times ૧ \times ૧ \times ૫} = \frac{૧}{૫}$ આવે, તારે ૬ કીપ

રથી જાલમ પડે છે કે અપુરણાકોના ગુણાકાર

કરતી વખને જો ૬ કા અંશ અને ૬ ક છેદ

પછી તે કન અપુરણાકના હોઈ ધ્યા જી

દ જીવાનો હોઈ તોખી ક્યોનો કોઈ શાધા

રણ જાલમ હોઈતો તે ખેડીને તેણે લાંબવા

અને તે શંખાઓને બદલે જ લાગાકાર

આવે તેમ કાને લગાડવો.

શીધ પદારથ વીગને આંખ.

પાંણી—આંક ૧૦ નો.

પરશાદની જીતપતની વાશે અ

જાગીનો વખતનાં લોકોના શં શં વીમારે

હવા, તે બાબે તથા કન અને હવા ખીના

દેખાં વરશાદ જીત આવે અથવા મુલક

ગણે, નથી તેનાં કારણે વીગ તથા પાં

ગુણાકાર છે તે બાબેની શાખેની ક

ની ચેડેલી રીત છે, ૧ કીપર હમારો વાચના

ખી ૭ રીનેખી ગુણાકાર મંડિયા આંકમા લ

૭ સખીડ. ૬ ક શંખાઓમાં પાંણી બા

નેટની ૧૫૧ શા ૧૬ અને ૬ કીપર હમારો

વાંચનારાઓનું ધીયાન દોડાવવાને હુએ જ
ર નાણીકર્ય.

પાણી કે નીશરપદારથછે, હેની શા
ખેતી પાણીનું " પરચકરણ " કરીઆથી
ઇઆને પાણીને તેડેના તતવઓમા જુડ પાડો
આથી ખનીશકરો. " વાલટેઈક ખાટરી " નામના
વીનલીના સામાની મદદથી પા
ણીનું " પરચકરણ " થાયુ શેહેલથી ખની
શકેછે. જ પરમાણે લોહોસુ ખકના, કડ
કાને " નેગેટીવ " અને " પોઝીટીવ " હેવે
નામની બેઈ બાજુઓ હોઈછે, તેનું પરમાણે
રસાઈલ પીનલી બીતપન કરનારા " વાલટેઈ
ક ખેટરી " નામના સામાના બેઈ તારોહોઈછે
કે જુઝનાના ફકને (Negative targe) " ને
ગેટીવ બીઆઈર " કરીને કેહેછે, અને ખી
બને (Positive targe) પોઝીટીવ બીઆઈ
ર " કરીને કેહેછે. હવે ફનીઆમાનાં કે
ટલાઈક તતવ કે પોઝીટીવ બીઆઈર તરફ જ
વાનો કશા કરેછે, અને કેટલાઈક નેગેટીવ બી
આઈર તરફ જવાનો કશા કરેછે. " આક
રોજન " નામનું તતવ જાહેર છે તે પોઝીટીવ
તાર તરફ જવાને કોશિશ કરેછે અને " હાઈ
દરોજન " નામનું તતવ નેગેટીવ તાર તરફ જ
વાને પરડિતન કરેછે. આઈ પરમાણે હોઈ
આનાં શમખથી અગરજા તે બધે વીનલીના
તારોને પોટાલુ ભર. પાણી બીઆઈર અગરજા
વના દીધુ તો યોડા વખતમાં પાણીનું પરચ
કરણ થાયે. પાણીમાનું આકરોજન તતવ
જાહેર છે તે પોઝીટીવ તાર તરફ જાયે અને હાઈદ
રોજન તતવ જાહેર છે તે નેગેટીવ તાર તરફ જ
યે. હવેજા કે બધે તારોની નજીક કાચ
ની બેઈ નલખો-ચુકી હોઈતાં ફકમાં આ

કરોજન અને ખીજમાં હાઈદરોજન, ભરયો.
આઈ રીને કીચલા અખતેરાથી હેવું
શાખેન થાઈલુથકે દે લોગ પાણીમાં દે લોગ
" આકરોજન " નો અને દે લોગ " હાઈ
દરોજનનાં " હોઈછે, ઇઆને જા હે ગરેન
વનનનું પાણી હોઈતાં તેમા દે ગરેન આકરી
જન અને ૧ ગરેન હાઈદરોજન હવાજાઈક.
પાણીનું પરચકરણ કરવાની ઇઆને તેહે
ના બેઈ તતવઓમાં ૩૫ આપવાની ખીજખી
રીતછે. પોટાશીઅમ અથવા શોદીઅમ
નામની ચીજોને આકરોજન સાથે નલેલી
થી જલી જવાની ખાશીઅત હોઈછે. હવે
કે " પોટાશીઅમ અથવા શોદીઅમ નામ
ની ચીજા કે જાએને આકરોજન સાથે ઘણા
શબ્દ હોઈછે, તેડેને જા પાણીમાં નાખી
તો તે પાણીમાંહેલા " આકરીજન " સાથે
કે તુરજન મલીજશે અને હાઈદરોજનને હે
લાઈડી રાખી મુકયું. આઈ પરમાણે પોટા
શીઅમ અથવા શોદીઅમ આકરોજન સાથે
મલીને શોડા અથવા પોટાશ નામની નવી
વશતુ બીતપન કરશે. કે નવી વશતુને તો
લીધુ તો તેહેના વનન શોદીઅમના તથા આ
કરોજનના વનનની ખરાખર થવાને. અ
તીશેઅમ ગરમ થકીલા લોહોડામા પાણીનું પર
ચકરણ કરવાની ઇઆને તેહેને છુકે, પાડ
વાની શકતીછે, કેવુ રસાઈલ શાશતરનો કેટ
લાઈક અખતેરાઓથી શાખેન થાઈલુ છે.
ગરમ કીચલા લોહોડાની મદદથી પાણીને જુ
ડ પાડવાની રીત, ઘણા શેહેલથી શાહુજ પડે
હેલીછે. ફક ચીનીની અથવા મોડાડીની બ
નાવેલી નલીની વચગાના લાંગમા લોહોડા

નાં ખારીક તારનાં નામલા કટકાઓ મુકેલા હોઈ, અને તે નહીની નીચે આતશની ક ક મોટોટી લકી લોહોડાના કટકાને ગરમ આતશ શરીખા રાખવાને માટે શલગપેલી હોઈ, અને તે નહીને ક ક હોડો પાંણીથી બેરલા વાશા શાયે શબ્ધ રાખે છે અને તે પાંણીને ઊકલતી હાલતમા રાખવાને માટે તે વાશાને તત્તીક દીવો મુકેલો હોઈ, અને પે લી નહીને, ખીજા હોડો ક ક ખીજા કામનાં ખાલી વાશા શાયે શબ્ધ રાખે છે. હવે પેલા ઊકલતા પાંણીના ખાક તે નંતીના ક ક છડાથી તે ખીજા છડા તરફ નતાં છુટે પડી જાઈ, અને તે ખાકમાં આક્રોશન લોહોડાના કટકા શાયે વલગી જાઈ છે અને તે લોહોડાના તારખીપર જાણે કીટ ચડી ગ હ હોઈ હેવો તેહનો આકાર કરી નાખે છે. આઈ પરમાણે પેલા ખાક માટેલુ આક્રોશ ન લોહોડા શાયે વલગેય તે માટેલુ હાઈદરો નન છુડે પડીને તે નહીના ખીજા હોડા આ ગલ મુકેલાં વાશામાં ક ક ક ક માઈ છે. હવે જો પેલા લોહોડાનાં તારને તોડથુતો તેહને વેળ ન અગાડીનાં કરતા કાઈક વધરે. ક પરમાણેનો વળન તે લોહોડાના શાયે વધી યો ? કશાયી નહી, પણ પેલા ખાક માટેલા આક્રોશનનાં ત્રણવાયા લોહોડાનો વળન વ ધીઓ. આઈ પરમાણે તલ રીતે પાણીનુ પરચકરણ ઊપર કહેલો તે સુખ્ય ધાઈ શ ઠે—કેવો રસાઈલ વીજતીની તદ્દતી, ખી જુતો પોતાથી મમ અથવા “તોદી મનની” વાસુઓની મારફતે અને તરીયુ તો ગરમ હીલો લોહોડાની તદ્દતી પાણી ત્રીસર પાંચમથે હુ શાયેત ધાઈ શકે. પાણી

ની ઊતપનતી ખામે આલેલુ પોલીને હમે હ ખારી જોઈ ખીના પુરી કરી છે, અને આપતી વેલાઈ ખીજા કોઈ અગતી ખામ હાંખર હમારા વામનારઓનું ધીખાન પો હોઆડીયુ, હેવી હમે ઊમે રાખીકછડક

જાનવરોની તવારીખ.

આક્રશાતમે—ઓપાશમ.

આપણી ઊતપનતી કરનારે, અમરતશરીખા જાનવરોને પેલા કીધાય તે મ ધે ક ક મોટોટો જાનવરોના વરગ પેલા કી ધાય કે જેને “મારથુપેલીયા” કરી-કહે અ તેહેનુ કરણ કહે, ક જાનવરોના પેટ આગલ ક ક આંતરની કુદરતી કોથલી હોઈ છે કે જ કોથલી મધ તે જાનવર પોતાના ખમઓને લઈને ફરે, અને તેઓને કોથારે.

ક “મારથુપેલીયા” ના વરગ મધે “ઓપાશમ.” નામનુ જાનવર આવેય તે વીગ હમે આતનાં, હમારા આક જરે યેલ વાની છુટ, લેઈછકય.

ક કોથલીવાલાં જાનવરો માતરે “ક મેરીકા” તથા “આશતરેલીયા” અને હીનદુ માહા શાગર મધે કોઈન ટાપુ મધે હોઈય, જેના “ઓપાશમ” નામનુ જાનવરે ક મેરીકા મધે “વરજીનીયા” ના દેશના મ લેઈ. ક જાનવરના દાનો શ થલા મડીને પચાત હોઈ, અને હાત પર્ગ થલા દુકા હોઈ, અને તેહેનો દરક હાત પર્ગ ઊપર પાંચ પાચ અણીદાર નંખ હોઈ, અને તે હેના મગના તલીઓ ઊપર ક ક આંતરી

હોઈય, કે જે તેહેની ઇનદરીએને ચાએન
નકર કરેય.

તેહેની પુછડી બાલુવરની લી ગઈદા
ર હોઈય, કે જેહેની મારકને પોતાની ઇન
દરીએને ચાએના લગાડેય, તેહેનુ ચાપુ ચ
લીતર અને આખો છહીલી પાપણ વગર
ની હોઈય.

તેહેનો કાનો મોહાદા મોલ અને બા
મ વગર તોછે, હોઈ તેહેનુ મોહોડુ લીછું તથા
અતીને પોહોછું અને નસકોસ બાજુ આપી-
કય. પણ અંગરજો આપણે તેહેનો આખો
વેહરો જોઈવો અતીને તાપુસ દીગઈ અને
ક જાનવરનો માથાને પેટ આગલથી કક
માખડાની કોઝલી હોઈય કે જેહેના તે પો
તાના ખચને લઇને રૂચ.

આતર કચેરીકામા "વરછનીચા" મ
થે આપાશ મ નાખના, જે જાનવર વચેય તે
ચાલવા ના ઘણા ધીર હોઈય, અને રાતની
વેલાડ બાહર-ફરવાની કલેછે; બાકી દીકને
વખતે પિંકલ બાહોડે. મથે અને બહાડોની
કાખરીઓ છાપર શુથા હાલેતમા પડી તથા
શુધરેહોછે.

રાતની વેલાડ તેઓ બાહર આવીને
કીડા; છડાં પુખેરા, પેટ ચાલનારા અને બી
જા જાનવરોને ખાઈછે, અને વલી કોઈ વે
લાડ બહાડના મુકીઆ તથા ચલ ખાઈને પો
તાનુ શવરખાન કરેછે.

ક જાનવરની શુધવાની ઇદરી પછી
તેમ હોઈય, ઇઆને તેઓ જે કોઈ ચીજ
અથવા કુર હોઈય તે ચીજનો વાસ શેલ
થી લઈ રાખેય.

ક જાનવરોને લુખ અંતીસે હોઈય, કે
ટલા માંડ તેઓ કોઈ વેલાડ કુખીઆના

મુકામ મથે હામજો, કુરેમ અને વાંહાના તુર
નો લારે નાશ કરેય, અને પછે જ વેહા
ક બામહાદ યોઈય કિલ્લામા જ લોગોના ના
શ કરેઓ હોઈ તેહેને મુકીને પરીખઈય.

ક જાનવરનો ખરાખ વાંશ હોઈય, આ
ને અગત કરીને બહારે તે ધણુ ચીરકાઈલુ
હોઈય તાહારે કટલુતો ગધાઈ નીકલેય કે
કોઈ તેહેની આગલ ઊલુ નહી રદશમે
કચેરીકા મથે ક આપાશ મ જાનવર "મિક
મીકી" થીતે "છહાનાદટક ઇશટટક" ના
નજુકની વચે જલી આઈય, કે જાનવર રહી
થી મોહોડુ અને કહીઅનમદ હોઈય, આ
ને કદમા બીલાડીના વેલુ મોહોડુ હોઈય,
તેહેના પેટની નીચે ધણા કીન રોકા ખાલ હો
ઈય, તેહેનો રગ ઊમરો અને હીકો હો
ઈય, તેહેના કાંઠ કાલા પલ ઊમરો કીના
રીદાર હોઈય, અને તેહેનુ આખુ શરીર પી
સ રમુ તથા પગ તપકીરીઆ રગના
હોઈય.

અંગરજો ક જાનવરને બાધ રાખીજી
હોઈવો તે ધણુ શુભ દેખાઈય, અને ગોશ
નો તથા તરકારીનો મોરાઈ ખાઈ અંતીસે
કોમુ થઈય અને ક જાનવરનો શોકાર મા
લેઓ કરેય, કાકે તેહેનુ ગોશ તથા મગખી
કામ લાગેય.

આપાશ મ જેહેનુ મોતાનાં કુશમ નને
કુશી-જાઈય તેહેનુ બહાડની કાખડીની શા
ત વલગી જઈય, અને શોકારી કુતરાઓ તેહે
ને જોઈ કાહાહીને લોશવાનુ શહર કરેય, તે
ધી પેલા શોકારીઓ તાહું જાનન જે કાખડી
રાયે તે વલગી રહલુ હોઈય તેહેને "એખખ
તીઆર ઇધાઈય તેથી તે કક કાખડીથી બી
જા કાખડી નાહશતરેછે.

પછે તે બહાડ ઊપરથી કુડી પડેય, તે વેલાડ અગરજા, કુતરાઓ, પોતાની હોશી આરીમા નહી હોતો તે જાનવર પોતાનો ખચાવ કરી જાડય, તે હેવી રીતે કે જહેલું બહાડ-ઊપરથી તે પડેય તેહેલું અલગ અલગ ચાલી યાદે દુર જઈ તુરત પોતાનો પગાં ખેંચે 'મુંડુ ખોરીને મુલેલી હાલતુ યાદ પડેય' તેથી રાતની વેલાડ ધીચ બહાડી ન થ કોઈ તેહેને જાઈ નહી શખે હેવી તાલથી તે ઘણી વખત પોતાનો જીવ ખચાવીશખેજે.

ખીલાડીના ખચાને વાશને કહેયકે, તેહેને નવ વખત ચારીડતો પાછાં જવતાં થાડય, પણ ચાર જાનવરના ખચાતો નેલું વખત પાછા જવતા થાડય, કાડકે અગરજા તહેલો તેહેના આડકે આડકાં ભાંજો, અને તે હેલું ચામુ છુદીનાખીને મુલેલુ શ નજીને, મુકી જઓ, પછે કક કલાક રઈને પાછા આવીને જાણેતો તાહાથી તલ નાહારી મડલુ હુએ, નઈતો કશરાઈને ચાલતુ જાશે.

ઈન્દીઅન લોકો કે જાનવરોનાં ખાલના પડા અને કોયલીઓ ખચાવેય.

ઓપ્રાશ'ન કોઈ વેલાડ શાલ ખચા નેલેય, તે વેલાડ પોતાનો ચાલો કકાત જઓ કે ઘાશંમા કરેજે, અને તાહા છુપી રીતે રહેજે.

તેહેનાં તુરતના જહેલો ખચાં કોલવ જ રનાં નાખજા અને આંધલા હોડય, ને વેલાડ તેઓ પોતાની ચારીની કોપરોમા લરઈ ને ઘાવેજે, તે કોયલીના તેઓ પનદર દીવશ નાં ચાર તાહા શુધી રહેય, તે વેલાડ તેઓ ઊઠના નેટલા કદનાં થાડય અને તેઓની આખો ખેલેય.

પછે જ વેલાડ તેઓ છવીસ દીનનાં થાડય તાહારેજ તેઓ કરવા હુરવાને લાડક ના થાડય.

શાકરેટીશ.

(તા. ૪ થી આગસ્ટના પતરથી શાલ.)

આયનશ શેફરમાં શાકરીશાટ, જાતનાં ફીલયુશ હતા તેઓની તકરાર કરવાની જુઠી રીતો અને ખરાબી ભરેલાં ન તો. જહેરાતનાં રદ કરવાને શાકરેટીશ ઘણી કોશેશ કરતોહતો, અને તેહે વીચાર કીધા કે, જુઠી રીતે તથા હોશીઆરીથી તકરાર ચલાવવાને, પોતાની કાબેલીઅત તથા હોશીઆરી અતલાવવી કે કાઈ ફીલયુશની મુજબતલ ન થયી, પણ તેહજુ મુલકારણ કે જે કે દેટલા કક-જુકશાનીઅત ભરેલા વેહેજોને માણેજાત નાં મનનાંથી દુર કરવા, તેઓની અધ્યાલનો ગુમાર કરવો, નેકીના કાકદા પરમાણે ચાલવાને તેઓનાં મને ઊશકેરવાં—કે પરમાણે તેઓને હાહાપણનો મારગ અંતલાવીઆથી ખરે શુખ ઊપજાય, કેટલા શાર તેહે કકની તીશપધી શીકશકની નાશક ચાલવાનો ઈરાદો કીધો. તે શવલી રતુમાં જોરા વગેરે કક શાદો જઓ પેહરીને ખાહેર કરવા નીકલે હતો અને હરકક કેકાણે ગરીમ તથા તવંજર—શીખેલા તથા અણધાર લોકો મલે તો તેઓની શાયે નીતી તથા ફીલયુશી વીચે વાતચીત તથા તકરાર કરતો હતો અને વહી કોઈ વખતે "લાઈશીઅન" નામનાં જે ઘન મધે પોદાના નીશાલીખાઓને કકદા કરીને લાશાણ કરતો હતો, શાકરેટીશ પો

તાંની વાતચીતમાં ગરૂરી ભરેલા બોલો વાંપ
રતો. નહીં હતો—તેણે પોતાના નીશાલીઆ
ઓ પાછોથી કંઈ પણ પદશા તથા નજરા
ણા લીધા. વગર તેવોને તરબીકિત અપાવાને
ધણી જાલટ ખતલાવી હતી. હેણે કેડેછે
કે “આવશીમીકિડશ” તથા તેણેના બીજા
અર્થને નીશાલીઆઓ તેણેના વાશને નજરાણાં
ઓ કલતા હતા કે નજરાણાં કબુલ રાખ
વાને શાસ્ત્ર શાકરેટીશની અશતરી તેણેની થયા
યે ધણી હુમત કરતી હતી; તેણે છતાં પણ
તે નજરાણાં રાખવાને તેણે પોતાની જરાપ
ણ અરજી અતાવી નહીં હતી—જોકે તે હ
અથા શાદો ખોરાક ખાતો હતો તોડિપણ આ
રેવાવેના માણ્યોને કોઈવાર પોતાના તાહા ન
મવાને કીજી ઇનન કરવાને કંઈ શરમાઈઓ
નહીં. કકવાર તેણેની અશતરીક તેણેને ઠ
પટો આપીને કહેજોકે, ખોટોટી પદવીના આ
છેજો આપણે તોહા આનેય અને તેવોને વા
શને ટેબલ ઉપર શાદો ખોરાક રેલીઆ
થી અપણને ધણી શરમ લાગેય. શાક
રેટીશ કેડેજોકે તેવોશની ચીનતા તાહરે કરવી
નહીં. જો તે મેનખાનો હાલેઆ માણ્ય હ
શેતો તેવો શાદો ખોરાક આધારી રાનતો
શ પામશે, પણ જો તેવો એવકુ હશેતો તો
હરે તેઓની હરકાર કરવી નથી.

શાકરેટીશ પોતાના દેશનાં ઘરખને ધણ
માન આપતો હતો અને તે ઘરખના કારકિદા
પરમાણે અદલ રીતે ચાલવાને પોતાની ઈજા
ખતલાવીઆ વીના રહેઓ નહીં હતો. જો
નકન નાંમનો કિક અખશ શાકરેટીશ વીસે હે
પુ લખી ગીઓછેકે, તે હેવોતો કીકીનદાર હ
તો કે દેવતઓની અશવેલ પુછીઆ વીના

હરકિલ ભારે કામ માયે લેતો નહીં હતો અ
ને તે શાયે તે હેવોતો અદલ હતો કે કોઈ
પણ માણ્યોને નજાં પણ નુકસાન થવા નહીં
દેતો હતો, અને ધણક લોકોને મદદ આપ
તો હતો અને તે હેવોતો નમીઅન હતો કે
નેકીનાં મારગો શીવાંક બીજુ કાઈન પથ
ન નહીં કરતો હતો અને તે હેવો હાલેઓ
હતો કે ગમે હેવી મોહભારત આખેતમાં બી
બની મદદ લીધા ધીગરે ઘટતુ તથા વામ
બી શકતીવાન હતો. ક નામીચો લખનાર
હેવુ પણ દેહી અકિય કે હેના હેવા શકીથી
જીતમ ગુણો માહુરી નજર પડેઆધી—
હુ તેણે શરવેથી જીતમ પુરશ ગણુછે.

શાકરેટીશની નેક ચાલ તથા હાહાપણ
થી ધણક માણ્યો તથા નીશાલીઆઓ ક
ધણીને ધણ માન આપતા હતા અને તેમ
પરમાણે હેના શતરઓમા પણ વધારે થાવા
લાગો તે વખતના ઠગારા લોકો કે જોઓ
ને શોશીશ કરીને કેડેછે તેઓની ઠગાઈ તથા
ભુલો શોધી કાહાડીને તેવોને હુમલે અહેરઅં
તમા ક્યેત કરતો હતો તેથી તેવે હેની જી
પર કટલાતો ચીરકાઈ ગીઆ હતા કે હર
કિ ભાણે હેના જીપર જુઠાં તોડેમતો મુ
કવાની તદબીર કરતા હતા—આકિ ગરૂરીજ
રેલા શીકશકો લોકોને હેવુ જણાવવા આંગત
હતા કે શબલી ચીનિઆ તેવો પુરવીનછે, જો
જ કે રાનદુઆરી કોમ—શીલશુકી—નેઆક
શાશતર તથા શબલી ખતના હોનરો તેઓ
ની શકીથી અક્રોશ કરવા જોગ ચાલ ક
હતી કે તેવો પોતાના નીશાલીઆઓના મ
તોને—શાયે તથા ભુકાઈ—નેકી તથા બ
દી વીસે અરાખ કરવાને ધણી મેડેનત લેતા

હુન--તેમને ઊભા બેઠાં કરતા આવડતું હતું તેથી તેઓ ભારે મગ્ન હતા, અને હવે કેક રીતે તકરાર કરીને પોતાની કામગીરી અત્યંત પ્રાપ્તિવાની તક કથી ખોલતા નહીં હતા, અને આગાહ કરતી વખતે ઘણીક વાર 'હેબુ શકુનમયના હતા કે ખરાં અને ખોટાના કાઈ તફાવત નથી; પણ શાકરેટીશના માફ અને અન્યુન વીચાર આગમ તેઓનું કાઈ આવેલો નહીં. તેઓની સાથે તકરાર કરતી વખતે તેઓને કેટલાક શબ્દો પુછી ન. તેઓની હુન તેઓને પોતાને જોઈને કહીને 'કરાવતો હતો. હવેકેવાનો માંસથી કેક દોષકી કે જહુમાં "માઈ લાટમ" નામ નો શબ્દો વડો હતો, તેણે આઈ શાકરેટીશ ઊંચા હેબુ તોહુમત મેલોડી હુન કે ધરન શ અંધી કાઈદો પરમાણે શાકરેટીશ ચાલતો નથી--અને આઈ દેગનાં મંલો જ દેવના ની અંધની કરેલ તેઓને કે ઘણી માન નથી આપતો અને કે ચીવડ તેડેનાં હેવાંજ ખીજા અંધની ભરેલા અનેથી જુવાન છોકરાઓને ખીજાડેલ. કે પરમાણે "રોનેટ" નામની શમામાં તેઓ રોગન મેડી શાકરેટીશની ઊપર જુડાં તોડેખતો મુકીયા. તે હવે વોરેની મનડગીઓ માંથી "આનેટીઅશ" નામના કેક શખો શાકરેટીશ ઊપર કેક પેગમ ખોડકોવતે દેહનકાવીકે કે, જો તેમ આહારી ચાનરીએ મહેર તનાં કપડો નહીં આપવાને કહીયાત આપતો આઈ તોહુમતે રહ કરવાને હું મેનન કરૂ, પણ શાકરેટીશ આઈ અરન જુવ કીધી નહીં અને હીમત થી કેહુકાનીકે કે, જોહાલો હું જીવનારછેલો તો હવે હું જીવનાર નથી, અને તે

માથે નાહારી જે કરના અંદાં કરવાનીલે થી હું કીકટો પણ ચાલનાર નથી. આ કરેટીશની નપાશ ચાલોની યોડાકે દીવશ અગમત તે પોતાના મીતરો સાથે કીચુકી તથા બીજા બીજા વીશે તકરાર કરતો હતો, તેવેનાઈ "હામોજનીઅશ" નામનાં તેહુના કેક દોશને અમરત થાઈને તેડેને કેહુકે કે વોર હાવી વાનો કરો માને બંને તમારો મંનચાવ કરવાના કેમ નહીં તરુ મારી કરતા? શાકરેટીશે જવાબ દીધો કે 'જો આહાર' જનનમા કીધી પંલ 'અણધરું' કાંમ કીધું નથી. "જાઈળીઅશ" નામના કેક નામીયા આગાહ કરનારે તેડેનો તરુકો કેક અરજી મીતે શરકારમા ખોડકાવો. હવેદો કેવી થા, અને શાકરેટીશને કહેલો કે 'અરજી કી પર તહુમારી શકી કરો--' તેણે જણાવી કીકે કે અરજી તમારો ગમે હેવી શારી રીતે લખીલ, તોકપણ માહારી શકી આપવાને મહુને દરજત લાગતુ નથી. જવારે દરમારમા તેની તપામ કરવાનો દાહાટો નમનીક આઈ યો તેવારે "પરેટો" નામના કેક જુવાન શખશ કે જે શાકરેટીશને મેલો હતો તે પોતાના હિયતરો જાનચાવ કરવાને વાશને નીઆકધીગાની આગમ ભારે જાશથી ભા રાંધે કરવાને જતો હતો, તેહુવાના દરમારના માંસલોક તેડેને તરત હોકમ કીધો કે જલદીથી તે પોતાનું જોડવાનું ગંધ કરે. શાકરેટીશે કાંમનીઅનથી પોતાનો ખનચાવ કીધો તેડેમાં તણે ઘણું કરીને હેબુ જણાવીકે હુ કે અગરીખાની લોકોની અદેખાઈ નથી કીનાકપટથી તેડેને આઈ કુખ ખનચુ પડીલે, કે જોની ખનચાવ વાંકે હું હુમેશ

તેઓને કપકા આપુય તથા તેઓની હાથી ક
રહેલો.

(હેતુ શોધણ હવે પડે છપાવે) -

કુ કુ . . .

૧. રાફ મારા પાંચન રાખેને, પુર
તી રીતે રોશન કરે. બોડોલા અને પે
ઓરો શું ખેતી કરેનાં આફ બિપર કહેલી
ચીત્તને ઈતશાન કહેલી પદાર્થ પે મારી અને
આગની કરો મરેલ, પણ કાચી તાલના
ને કહેલો કાણુપણથી પોતાનાં કાચીઆર
માં રાખી, અને ઘટની રીતે અમલમા લા
વવી, તે વીગે હામરી કલમ અનાનીયાની
આગમય ક ચીત્ત શુ છે, અને તે કાંઈ અ
લમાંથી બીનપન થાય તો વીધ પેાડું કક
બે માન, માહર કરવુ જાણવું.

હવે કીનથુરા ક ચીત્ત, હેતુ બેખાન
કરેયકે - તે શરવ શક્તીવાન શાહેમે ઈતશાન
ને હરેક ચીત્ત ભાગવવાને અથવા હરેક કામ
કરવાને જા. કાચીઆર આપણે તેડેને
હક કરને કહેય.

તેડે ક ચીત્ત બેખાન ધણી મુતી
વુની રીતે કરી મામા આવેલેય, તોડપ
ણ આફ બિપર કહેલું બેખાન રાવણ
વધારે બોક્ષ અને આપણી અક્ષને, ગણત
દીગેય. વહી ક, હકના કેટલાક ભાગે ક
રીયામા આવેયાય, પણ તેવિગે લખેલુ કર
વાની હાલમા કાંઈ જરૂરી માન નથી. હવે ક
હકના અનુવીગે દાનારો હેતુ મત ધરાવેય કે, શ
રવ ઈતશાનના દીગરમાં પોતાના વાંચારો અ
ને કામો છુટા પાણની રીતે જાહેર કરવા
ની ખુરનો ખામી અતડે, તાહુ હવે ક ખા

શોખને પરનાલે શાખ ઈતશ ૧ સતત તર કુ
નમા આવવાની આહુશકરેયકે જીવી કરીત
બાક જોહામાં તે પોતાની મરણ પરમાણે
પોતાનો વખત ગુજારીયકે અને જિભાકક હરે
કોઈ ઈતશાન પે તાના બીજે જાતલાઈઓની
બિપર અખનીઆર મનોવવાની ઈખાને તેજ
ના ધનન અને શરીરની બિપર. હોખે
કરવાની શક્તી (હક) મેં વી શકે નહી.

હવે હેવી શવતર હાંતલમા રહેવાની
શરવ આદમખાંતી ખુરતી આશોચનડે.
આફ હકને ઘટતી રીતે અમલમા
લાવવ વીગે કક માનોયા "ગીશમોરન"ના
મના રીતગુરુ આફ નીચે કહેલા આર.
મુગ જી. કાકિદા શાપેનાલે, કે જ માક
ક ચાલી માથી આપણી જાનગીશમા જુબી
અને જીલમથી હવેય વેગલી રહેય.

૧ હુ - ૨૨ કક ઈતશાનને પોતાની જા
નહી રહેતી ગુજરવાને અને શવતરપણ
ભાગવવાને કક બોક્ષ, હક છે, કટલુ જાનેહી. પ
ણ આફ પુરયનીની જ કાંઈ પેદાઈ, તેડ
ના પોશાને માટે બિપીઆમની હાલતે લેયા
ને પણ તેડેને કાચી મારછે.

૨ જી - જ કોઈ પુરશ હરે કોઈ
પાથેથી બાક અખગેશ જમરદાશી લીક
ને ખચી ક ગેરવાનખી કામ કરેય, કટ
જુન નહી પણ તે શાહેમની નમરમા કક
મોડોટોગુનેહાર કહેય અને હેતુ કામ આપ
ણ હકના દરમે માનની બીલકું હરે.

૩ જી - ૨૨ વી આફ બેખાનેને
કોઈ ઈતશાન, પાથેથી કોઈ રામે છાંણની લે
વાનો પણ આપણને હક છે, કે જીવી કરીત
આપણા બીજા ભાગ્યેથી દાખી મરણ
નથી રે.

૪ થું—હરકોઈ પુરુષ આઈ પોતાના હક કે ભટની ઊપર તેહની પોતાની શગેલી છ'દ્ગી આધાર રાખેય તે હકનો ઊપીઓ ગ' અને બચાવ જી ઊપલા કાઢેઓ ત્રાફ ક' નહી કરગેનો ખચીત તે કક-મોટો તક શીરવાર કેહેવાને.

હવે આઈ આર કાઢેઓતું. કક પંછે કક પુરતી રીને વીશતારીને બેઆન કી ધાથી હર્નારા વાંચનારાઓને; ક હકની બાબ દની ઘણી મોકલ અને ઘટતી રીને શહુમન પડગે. પેહેલા કાઢેઓતું પુરતું બે માંન કરવા ને અતરે શકુ કરીકચ' હક નહેને કક આ ખતીઆરે, તાહારે શરવ ઇનશાનને ક કખ તીઆર તેવાની ખરલ પરમોલે સજાવ યા દેવો જાઈક, અને જાને ગેરવાજની રી તેં ચાલેશે તોં ખચીત મોટોં યુનેહુગાર ઠડગે. મંગર કક મુકેશ પોતાનાં હુખેનાં વ ખતેઓ કાઈ દોલતમદ પાછે કાઈ જાણા ઊ છીનાં મેજો અને જાને દોલતમદ પુરશ તે ગરીબની અરજ નાકલુલ કરેશે કાઈ તે હુની ઊપર નખરેલીતી કરવાને આપણને મળા. પણ ખચીત તે સખેં હુની નીર સેની ઊપર મુકા. નવાંકિક અને તે શાહે લેકે વોનેતી તનડતીઓ મા. તેહના કાઈ નાંખનાં કક સખેં શાકરેટીસ ઊપર. ગમ મોકલાયીને કેહવાવાંકી કે, જો તેમે આશરો ચાનરો ખરેર તના ઠપકો નહી આપવાને કહુ તાત આપેનો આઈ તોહમો રહે કરવાને હુ મેનન કર, પણ શાકરેટી આઈ ખરજ કહુ કીધી નહી અને હીમન થી કેહવાવાંકી કે, જાહાલજો હુ છગનારેજી તોં લોં ક' મુક આપનાર નથી, અને તે

ઈ ચીજ પેઠકીધીય તે શરવનાં કાઈ ઊપી ઓગ મુકેલોછે, અને તે પોતાં કાહાપેલ કાં ઇ નકાની ચીજ ઊપર કધી ખરચનો નથી; વાશતે જ કાંઈ શકતી તે શાહેમે મહુને બખ શીચ તે પછે કાઈ અંતિનો કારણશર બ ખશીય.

હવે કિહુ વીચારીને ઇનશાન મોટો લા આદમખાના મેદાન ઊપર જ્યારે ન. નર દેહાચેય તેહેવારે તે બાકિય કે તેહેના શગતા બાલોઈઓ પણ હેવાજા હાલતના છે—નેવો શગતાવોને પણ છ દ્ગી અને મ ન અને શીરની શકતીઓ તે શાહેમે બખ સેટીછ અને તે બખગેશ તે શગતાઓને કાં ઇ અગનાં કારણશર બખગેટીછ. અને ક ઊપરથી તે બાકિય કે જર કાંઈ હુકો તે શાં હુમે મહુને બખગેશાછ તેહેવાજા હુમે જાહારા શગતા બાઈમ વોને પણ બખગેવાછે.

વાથેને હરકોઈ શખશને તે શાહેખની મ રછ ઊપરાંત કક બીજનાં હુકેની ઊપર હો મલો કરવાની કાઈ શનાતથી, પણ પંચી તે આઈ બચી બખગેશ મોહીમેગ હેવી હાલ તમો જા આવીપડેનો હુકનો ખચીત તેહેને જો કાઈ શકતીઓ આપીય તેહેને તેહેને વખ તે કાનમા લાલેને પોતાનો બચાવ કરેશે જો ઇકચ. ખોરાક અને રૂત વીથે જ કાઈ ખુ ના જાણેવાક નામા મુકીય તે ઊપરથી તે લદીથી તે પોતાં પંચકે તે શાહેમે તેહની કરેટી કામેની અત્ય માટે કેટલીક ચીજો મે તેહેના તણે ઘણ કની ચીજો પોતાના કહુ કે અગરીખાનાં લોકે પણ વલી બીજા થા કીતાકપટથી તેહેને આ ખાહેશ મુકે ડીગીછ, કે જોઆની બચાવ ઊપર પણ

તેહેનાં જોડેજા હક છે. મગર કોઈ ઇ
નશાન કદ નહીં. બીપરથી કદ તોડીને
લઈતા તેહેને છીણવી લેવું મુનાતેમનથી કેમ
કે તે શાહેબની પેઠાકિશ બીપર. જોયો તેહેને
હક છે તેવોજ હક તે ઇનશાનનો પણ છે. મ
ગર જન માફક હોઈતા શરવ મનુશ-કક
બીજાનો હક છણવી લેવાને ચુકે મહી, અને પ
છી નકેહીનું છુટાપણ અને પેઆર શુખ કેહ
વો ધારતી અને આસ્તાનો પડેય અને હેવી
મહની શુરહેલી હાલતમાંથી સેતાબીથી જગલી
હાલતમાં આવી પડેય. શરવે પોતાની હાક
મી અજાને અને ઇનશાનનું પેળાકિ શુખ અ
ને ખરા હકો મોટાં આસ્તાનો દરીઆવખ
આવી પડે, વાશને શરવેને કક બીજાનો હ
કને પછી અપખાપાત નમરથી જોવા લા
ઈકે.

પેહેલા કાકિદા પરમાણે સગસા ઇનશા
નને તે શાહેબની પેઠાકિશ બીપર-કક શરખો
હક છે, કવીશ મિહુકક ખેજાન કીધા પછે
હું બીજા કાકિદાની મતજખ માતર જન છે
કે, તે શાહેબની મરછ પરમાણે, સગ
લા ઇનશાનનો દરકક ચીજ બીપર કક શરખો
હક છે, તેહેવાર તે હક બીપર કોઈને પણ હોમ
લો કરવો કે જોડોડા અપરાય શરીખુટે,
કારણકે તે શહેબે ઇનશાનને પોતાની મરછ
થી જ હકો ખખશીઆમ તે હકોની શાહુરે
થયું કે જોયા તે શાહેબની શાહુરે પડેયા
ખરા ખરછે.

વાશને જો કોઈ પુરુશ હરકોઈનો હક
નો બીપર હોમને કરેતા તેણે શાખત કરવું
જોઈકે કે તે હક છીણવી લેવાની તે હકના
ખખશાન શાહેબની ખુશી છે, અને જો હેવી

શાખતી વગર હર કોઈ ઇનશાનનો હક
ખખશાતીથી છાણવી લેઈતા ખખીત તેણે
કક જોડોડું, મેરવાનમી, કામકીધુંય હેવું કે
હેવાઈ, અને તે પોતાના પેતાના કરનાર શાહે
બના કાકિદાને તોડીને કક જોડો યુ નેહુગાર
કડે. વાશને હરકોઈનો હકની બીપર હોમને
કરીઆની ખખમમ તે હક તોડવાની તે, શા
હેબની મરછ છે, તેવીજ ખોપણને શાખત કરવું
જોઈકે નહીંતા ઇનશાનની અને તે શાહેબની
નમરમાં કક શરખા અનેહુગાર કકકિ.

(હું) શાધારણ હવેપછે છપાશે.)

અઠવાડીઆની અખરેનો શાર.

કેડાવ પરમાણે, માલતા મહીનાની
તાજી બીને દીને શાહેબનાં આરકલાકને અ
નકે શરવવાશી શેક હારખખખમનછ પ
હાડીઆલના આતરા જેહેરાખમાં જરથોશતી
જોની નાધકી જોડોટી અનુમનની કક દખ
દયા ભરેલી શખામલી હતા—પણ કે વેલાકિ
ધારેયા કરતાને વંધાર લોકો હાજર થાક્યા
ને લીધે શધલા લોકોને ખેજવાને જોડે પુરતી
નગા રહી નહી, તેથી આકિ કાંમના જોડે
વોનેકિ કોહાપણની રોડે કે શેલો, સુલતવી
રાખી અને કોઈ કેસાદગી ભરેલું મકાન
જોડેથી કાહાડીને તોડાં કે અગતની શખા
ખાછી જોલાવવાનો કેડાવ કીધો.
અખમંદની પાંતીશાંના શુપરઈનહેનકેનક
નમર ખેનશને આલતા મહીનાની તારીખ દ.

નીચી ખાતગી કામને વાશને છ નહીંના શુ
 બી ગેર-હાજર રહેવાની આપણી નામદાર
 શરકારે રજા આપી છે અને કે અમલદારની
 જગેરે તેહેની ગેર-હાજરની શુધી નીચી છી
 કારણેને ગુજાઈની પોલીશના 'આફ્ટીંગ
 શુપરવેનરેનકેનટ ફેવોઆના આવેચેછે.

અલતાં મહીનાની કે કી તારીખથી
 હાથ શેરમાં કેક ખીત્તે ગુજરાતી વરતના
 ન પંદરે જનમ લીયેછે અને-તેહેનું નામ
 "શુરત વરતનાં દરપણે" રખેઆમાં આ
 વીધેછે.

કલકત્તા ખાને વેંડી કેક પાતકી ઇંજી
 શાખીએ પોતાની બીડડીનું ખુમ કરેછે.
 કે અંકલ શખશ દારૂ ભારી વડનનાં ઘરા
 વનો હુનો, અને કેક હીને ઓફ ધીકાર ભરે
 લા પંજીની કેફના આવીને તેણે પોતાની
 અશનરેને ખુની અર્થાઆરથી તારી નાખી
 હાથ કે છાકટ જલનાં-કેછે, અને ગેશનમા
 તપાસને મંદ તેહેનું નામ અપરાધીઓની દી
 પર્મા નોધેઆમા આવેકેચ.

આપણી પોલીશમા રાખલા મહાનિ, શા
 ત ઇનશપેક્ટરે અને વીરા શરત દેહે તેહેના
 ધી રક-પ્રેશ-વીવર અને હાલનાં નાંચ
 ના ચાર ઇનશપેક્ટરેને તથા કેનેડી-ઈશ્ટાન
 લી-પાવેશ અને ખેલ નામના ચાર-શરત
 અને ૧૦ કારન્ટે રખથુ આપી છે. હેનું
 શખતે માર્મા આનેચકે કે અમલદારે નવેમ્બી
 ફેટલાકેકેને ખીશનર કારન્ટે પરદેશીના પે
 માગે ૧૦ગીને પોતાને હાથે દશ પંદર રૂપી
 આનો કમ આપી કે ને લાંચ તેજેકેકે તુર
 ન પોતાની હમેશની ધાંકાર ભરેલી ચાલ પ
 નાને કુટ્ટી રાખીને પોતાનાં જાખમ ભરે
 લા ધીકારને વળા લગાડી છે.

હમારા ભાઈખ ય ગેજેટવાચક પોતાના પ
 તરંગુકદ ભરા વધારીએ. કે પતરની કીના
 રી આજ શુધી ઘણી મોઢાટી રહેતી હતી ન
 ઘટાડી નાખીને પોતાની-કલેમ લે આઈમા
 અને પોટાલોમાં ભરા વધારીએકે ભેધી આ
 મત્રાં પતરનાં કરતા આ કે પતરમા 'હુડી' કે
 લખતી માટે વધારે શમાડેછે.

પેનીનયુક્ત તથા ઝોરીકલુલ નકમ
 નીની ઇશટીવર શર જમચેદ છ ; છત્તો
 ગીઆ જુલાઈ મહીનાની તારીખ, ૧૭ મીકે
 અતરેવી, જીપડેકી સાત દીવસ અને, સાહુક
 માય કલાકમા ગેખાકીખાને જાહ પુગીહની,
 વનપરતીને રાજ આડિઆશુ લકાઈ-
 માં અમરેને મંદ આપવાને નીકલેચો ઉ
 નો તે અલમતનાં હમારા પાંચનારાઓને છ
 આદ હમે. હવડા ગવરજ ઇશપેક્ટરેને, કે
 કે લખનાર નહાવેચ કે કે રાખકે પોતાનો
 આખમા પગર શનાકે શીકકા પડાવેચો અગ
 ભુંકો ખરે જિમા કીધો તે માટે તેહેને કમપ
 નીની ફોરે-માર વરશ શુરી કેટખાંતુ. લો
 ગવવાચી શીખશ આપી.

પનચકીના મોહોટા દરવાજાની શાખે
 હે ચીને કોલાખાના પુલના છેડેકા શુધી
 મેલેન શખજુ ખોલજુ રાખવાને આપણા ના
 નરર ગવરનર અ તે દેડાવ કરેછે, તથા
 કે જગોડ શખની વેલાકે કરવા આવનારા
 ઈજેરાપીઅત તથા પારશી ઘણરશોને પટી
 ખુશની જીનપન ચાહે.

આકે "પારશી નીતર" શુ પતર
 કમમઈના જાજેજમગેદ છ. પાખાનામા હોરમ
 નજી દાદાલાઈ પગીનદરે ચાલેકે વાશને
 છાપી પરગટ કીધું.

પારસી મિત્ર

પારસીઓની નીતીની તથા કિલ્લવણીની અને શૈક્ષણિક
હિલત સુધારનાર પત્ર

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well-being of the Parsis.*

પ્રથમ ૧૬૭૦ સંવત્સર—તારીખ ૨૫, ત્રી આગસ્ટ ૧૮૫૫ આદ્ય રજાનો.

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Mr. Sorabjee Sapoorjee. The subject will be—Industrial Schools.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

Sir Henry Parnell has said, on the subject of Road-making, that "the art of Road-making must essentially depend for its success on its being exercised in conformity with certain general principles; and their justness, should be rendered so clear and self-evident as not to admit of controversy."

Rapidity, safety, and economy

of carriage are the objects of roads. They should, therefore, be so located and constructed, as to enable burdens, of goods and of passengers, to be transported from one place to another, in the least possible time, with the least possible labor, and, consequently, with the least possible expense.

To attain these important ends, a road should fulfil certain conditions, which the nature of the country over which it passes, and other circumstances, may render impossible to unite and reconcile in one combination; but to the union of which we should endeavor to approximate as nearly as possible in forming an actual road upon the model of this ideally perfect one. We shall there-

fore investigate—WHAT ROADS OUGHT TO BE,

1. *As to their direction.*
2. *As to their slopes.*
3. *As to their cross-section.*
4. *As to their surface.*
5. *As to their cost*

1. What roads ought to be as to their direction. Every road, other things being equal, should be *perfectly straight*, so that its length, and therefore the time and labor expended in travelling upon it, should be the least possible; that is, its *alignemens*, or directions, departing from one extremity of it, should constantly tend towards the other.

Any unnecessary excess of length causes a constant threefold waste; firstly, of the interest of the capital expended in making that unnecessary portion; secondly, of the ever-recurring expense of repairing it; and, thirdly, of the time and labor employed in travelling over it. It will therefore be good economy to expend, in making topographical examinations for the purpose of shortening the road, any amount less than not only that sum which the distance thus saved would have cost, but, in addition, that principal which corresponds to the annual cost of the repairs and of the labor of draught which would have been wasted upon this unnecessary length.

The importance of making the road as *level* as possible, will be explained in the next article, and

as a road can in few cases be at the same time straight and level, these two requirements will often conflict. In such cases, *straightness* should always be sacrificed to obtain a level, or to make the road less steep. This is one of the most important principles to be observed in laying out or improving a road, and it is the one most often violated.

A straight road over an uneven and hilly country may, at first view, when merely seen upon the map, be pronounced to be a *bad* road, for the straightness must have been obtained either by submitting to steep slopes in ascending the hills and descending into the valleys; or these natural obstacles must have been overcome by incurring a great and unnecessary expense in making deep cuttings and fillings.

A good road should wind around these hills instead of running over them, and this it may often do without at all increasing its length. For if a hemisphere (such as half a bullet) be placed so as to rest upon its plane base, the halves of great circles which join two opposite points of this base are all equal, whether they pass horizontally or vertically. Or let an egg be laid upon a table, and it will be seen that if a level line be traced upon it from one end to the other, it will be no longer than the line traced between the same points, but passing over the top. Precisely so may the curving road

around a hill be often no longer than the straight one over it, for the latter road is straight only with reference to the vertical plane which passes through it, and is curved with reference to a horizontal plane; while the former level road, though curved as to the vertical plane, is straight as to a horizontal one. Both lines thus curve, and we call the latter one straight in preference, only because its vertical curvature is less apparent to our eyes.

The difference in length between a straight road and one which is slightly curved is very small. If a road between two places ten miles apart were made to curve so that the eye could no where see further than a quarter of a mile of it at once, its length would exceed that of a perfectly straight road between the same points by only about one hundred and fifty yards.

But even if the level and curved road were very much longer than the straight and steep one, it would almost always be better to adopt the former; for on it a horse could safely and rapidly draw his full load, while on the other he could carry only part of his load up the hill, and must diminish his speed in descending it. As a general rule, the horizontal length of a road may be advantageously increased, to avoid an ascent, by at least twenty times the perpendicular height which is to be thus saved; that is, to escape a hill a

hundred feet high, it would be proper for the road to make such a circuit as would increase its length two thousand feet. The mathematical axiom that "a straight line is the shortest distance between two points," is thus seen to be an unsafe guide in road-making, and less appropriate than the paradoxical proverb that "the longest way round is the shortest way home."

It cannot be too strongly impressed upon a road-maker, that straightness is not the highest characteristic of a good road.

ગણીત શાસ્ત્ર— આંક ૧૫ મેં

ફિક પુરણાકને બીજા પુરણાક

કે ભાગનાં ગુણ ૧૫૩ ને ૬ ફ ભાગનાં
આંક શાસક પહેલે કે આપણાથી કેટલાં ફિક
૬ નો સરવાળો કીધાથી આપણે ૧૫૩ લા
વશુ અને જો તેમ અનેનો કેટલા ૬ લીધા
થી તે બીજી શબ્દો તેમજ જો આપણે ૬
રકોડ બે અપુરણાકોને લઈએ, ગુણ
૩ અને ૬ પુછીએ ૬ નો કેટલાં ફિક કેટલા
૪ કરી અને તેહવા તેહવા કેટલાં ફિક કેટલાં
આપણે ૩ કર્યુ ૧ નો તેમ હોડિતો તેહવા
કેટલા ફિક કરી અને તેહવાનો કેટલા ૬
૬ લઈ, જે નવામ આવશે તે પછી ૩
ને ૬ ફ ભાગીઆથી ભાગ્યકાર આંક
હવે કહેવાઈ છે, હમાને જે નવામ આવશે

તેહમાં $\frac{૬}{૭}$ નાં કેટલા લાગીકીયા તે છે,
 અને તેહવા તેહવા કેટલા લાગીકીયા તે
 અંશ હોવા ન અપુરણક આવશે તેહેને $\frac{૩}{૪}$
 ને $\frac{૬}{૭}$ લાગાકાર આડિયા હેય કેહેછે. હ
 વે ક નવાખ લાવવાને વારને ક અથ અપુ
 રણકોનો શાધારણ છે ૩૫ આપે તારે તે
 $\frac{૨૧}{૨૮}$ અને $\frac{૨૪}{૨૮}$ આવશે. હવે શવાલ ક રહે
 ઓ. કે $\frac{૨૪}{૨૮}$ ના કેટલાક લાગ કરી તેહ
 માથી યોડાક લઈને $\frac{૨૧}{૨૮}$ ની બરાબર તે
 મણે શરવાલો કરવો. હવે આપણે બહી
 કહેકે $\frac{૨૪}{૨૮}$ ક ૧ ના ૨૮ કટકાકરીને તેહવા
 તેહવા ૨૪ કટકા લીધાછે, તારે દરક કટકો
 કટકે $\frac{૧}{૨૮}$ ક $\frac{૨૪}{૨૮}$ નો ૨૪ નો લાગછે તે
 હવા તેહવા ૨૧ કટકા લેશેતો $\frac{૨૧}{૨૪}$ થાશે, ના
 ર ક હાપરથી નાલમ પડેછેકે $\frac{૨૧}{૨૮} = \frac{૩}{૪}$ લાવ
 વાને વારને આપણે $\frac{૨૪}{૨૮} = \frac{૬}{૭}$ નાં ૨૪ ક
 કરી કરીને તેહવા તેહવા ૨૧ કટકા લેનાં, ક
 ટલેકે લાગાકાર $\frac{૨૧}{૨૪}$ આડિયા હીયાં આપ
 છે મોઈકે ૨૧ નો લાગાકારનો અ શહે
 ને $\frac{૩}{૪}$ ના અગ અને $\frac{૬}{૭}$ ના છેનો ગુણકા
 રહે અને ૨૪નો લાગાકારનો છેછે તે $\frac{૩}{૪}$ નાં
 છે અને $\frac{૬}{૭}$ નાં અંશનો ગુણકારછે ના

ર ક હાપરથી આપણને લાગાકાર કરવાની
 રીત નહી. નો આપણે $\frac{૩}{૪}$ ને લાગીય અને
 ને $\frac{૬}{૭}$ ને લાંબક કહીકેતો આડ પરમાણેની
 રીત થાઈ. ના ક ક અપુરણકને બીજા અપુ
 રણકે લાંબવા હોઈતો લાગાકારનો અંશ ક
 લાગીયનો અંશ અને લાંબકના છેનો ગુણ
 કારથાતે અને લાગાકારનો છે તે લાગીયનાં
 છે અને લાંબકનાં અંશનો ગુણકાર થાશે,
 નમકે $\frac{૫}{૬}$ ને $\frac{૬૬}{૧૧}$ લાંબવાછે તારે $\frac{૫}{૬}$ ક
 લાગીય અને $\frac{૬૬}{૧૧}$ ક લાંબકછે તારે લાગાકાર
 ૨ આવશે તેનો અંશ ૫ નો લાગીયનો અં
 શછે અને ૧૧ નો લાંબકનો છેછે તેઓનો ગુ
 ણકાર ૫૫ આવશે અને લાગાકારનો છેદ
 નો લાગીયનો છેછે અને $\frac{૬૬}{૧૧}$ નો લાંબકનો અ
 શછે તેહનો ગુણકાર ૫૪ આવશે, હઆને
 લાગાકાર $\frac{૫૫}{૫૪}$ આડિયા હીયાં ના તપા
 શીને નાઈશુ તો નાલમ પડે - કે ક રીત
 ગુણકારની કાલકીત ના $\frac{૫૫}{૫૪}$ ને $\frac{૬૬}{૧૧}$ ગુ
 ણશેતો નવાખ આવશે હવે ક રીત કે
 ટલાક દોખલાઓનાં રોહલીથી થાકે, ન
 નકે $\frac{૧૫}{૧૬}$ ને $\frac{૧૦}{૨૧}$ ક લાગવાછે તારે ગુણકે
 $૧૫ = ૩ \times ૫$ અને $૧૦ = ૨ \times ૫$ અને તેમ
 પરમાણે $૧૬ = ૪ \times ૪$ તથા $૧૨ = ૩ \times ૪$
 તારે ક બે અપુરણકો આડ પરમાણે થક
 આ ૩×૫ અને ૨×૫ હવે લાંબતી વખતે
 ને ૪×૪ ૩×૪ આપણે ૩×૫ ને ૩×૪ ક ગુણીને નો આ

વેલે તેહનો અંશ કરીદિછે, અને ૪×૪ ને
 ૩×૫ ૬ ગુણેખાથી નીકળેછે તેડને છે
 ૬ કરીદિછે, તારે તે આડિ, પરમાણે થાકછે
 $૩ \times ૫ \times ૩ \times ૪$ હીજા નો આપણે $૪ \times ૪ \times ૨ \times ૫$
 શની રીતે કામે લગાડીજતા આ
 ૬ પરમાણે $૩ \times ૧ \times ૩ \times ૬$ આડિ
 $૪ \times ૧ \times ૨ \times ૧$ આ
 આ તારે હીજા હાવી રીતનાં દાખલા
 કરવાને વાસને કેકે રીત મલી કે ના તે
 અપુરણાકોના બધે અંગેના અથવા બેજો છે
 દેનો શાધારણ લાગક હોજતાં, તેણે કરીને
 ૬ બેજીને લાગવા, અને તે બધે શાખેખાને
 બધે લાગાકારીને કામે લગાડવા, હવે
 નો લાગાકારનાં કેકે શાખેખા અપુરણાકની
 ને પુરણાકે લાગવા હોજતાં, પુરણાકનો છે
 કેકે સહમતી, જેમકે ૩ ને ૭, ૬, લાગવા

હોજતાં $\frac{૭}{૩}$ ગણેજો, અને પછે લાગાકાર

કરજતાં, $\frac{૩}{૭}$ આપણે તારે તેજપરથી ગાલમ
 પહેલેકે નો અપુરણાકને પુરણાકે લાગવા હો
 ૬ તો અપુરણાકનાં છેને પુરણાકે ગુણેજા આ
 વગે ને લાગાકારનો છે અને અપુરણાકને આ
 ૬ તે લાગાકારને ગાલેજો. હીજા પણ નો
 અપુરણાકનાં અંશ અને પુરણાકનો કોઈ શા
 ધારણ લાગક હોજતાં, પેડેલા લાગકે લાગ
 વા, અને પછે નો આવે તેમણે કામે લગાડ
 પુ, જેમકે ૩ ને ૧૫ કે લાગવાજતાં પે અ
 ૬ ને ૧૫ ના સંજીથી અહડતો શાધારણ લાગ
 ૬ પછે તેણે બેજીને લાગજતાં, અને ૩
 આપણે તારે ૭ ને ૩ કે ગણજતાં ૨૧ આ

વગે તે લાગાકારનો છે અને ૧ કે ૧ લાગા
 કારનો અંશયેજો ૬ દેલેકે, લાગાકાર $\frac{૧}{૨૧}$
 આડિજો.

ગુણાકરી.

જો આપણે કેકે દેશથી બીજો
 દેશ મુજાકરી નહી કરત, અને જો દેશમાં
 આપણે શરવશકતીવાન શાહેજો, જનમ આ
 પેજો તે દેશનાજ પડીરહેતો જો શુખ અને
 જાન આજ આપણે જાગવોર્કિય તે આપણે
 જાગવી શકત નહી. આગણા શરવશકતી
 વાન શાહેજો જો બીજા હુનીઆની શાપાટી
 જોપર પેશ કીધીય તે બધી બીજા કેકે
 કાણે નથી પેન કીધી, પણ તે બધી બીજા
 નો હુનીઆના જુદા જુદા ભાગોમાં વેહે
 થી નાખીછે, કે કોમના તે શાહેજો પાતાં
 અપાર કાણાપણે ખરમીગિજો જેમકે નો ખ
 થી બીજા દર કેકે કાણે પેશ કીધી હુને
 આપણને મુજાકરી કરવી નહી પેડને અને
 સંપરેજા દેશોમાંની નવાઈ નહીવી બીજા
 પણ નહી. જોઈશકતે ? નો કેપરમાણે હુને
 તો આપણે કપડાં કાંઈથી બલને ? અને હુને
 હાં નો આપણે છુટાપણે લાગવીર્કિય તે કા
 હાંથી લાગવને. તેડેલા વાંશને તે શાહેજો
 જુદા જુદા બીજાને જુદે જુદે દેશોમાં પેશ
 કીધીછે, જેમકે કેટલાકે દેશોમાંથી લોકો ત
 થાં કેકેલાની આલી પુણકેકે નીકળેજો, કોઈ
 દેશોમાંથી શુનો રૂપાની, કોઈ દેશોમાંથી તાં
 નાં તથા રૂસાંની, કોઈ દેશોમાંથી હીરાનાં

હોઈની ખાંભી નીકલેછે, અને કેટલેક કેકાંભે
રૂઠી તથા અરીમ પાડેછે. કેટલાક દેશનાં કી
નારા આગલાથી ચાતી નીકલેછે, અને કોઈ
દેશમાં કે મધેની કિડુ પછે ચીત નથી મ
લતી. કે ઊપરથી શાક દેખાડેછે કે આપ
છને પેદા કરનાર ઇશવરે ખાધી વશતુ કેક
દેશમાં કેકી નથી કરી સુકી, પણ દુનીઆ
નાં જુદા જુદા ભાગમાં અને જુદે જુદે કે
કાંભે ઊતપન કરીધેલીછે.

હવે-જ દેશમાં તે જુઓરગ શાહેએ આ
પણે પેદા કરીધાછે તેમ દેશમાં રહીકે આ
ને સુશાકરી નહી કરીકિતો આકે શમ
લી ચીતો આપણને કાંહાંથી મલી આવે ?
જાણેકે આપણે તરેહ તરેહના રેશની કમ
કાં મેરુકીકે છઈક તે ખમુ : સુશાકરી કીધાં
ચીત આપણને મલી આવેછે, તરેહ તરેહની
ચાતુઓ કે જતા આપણે વાશતુ તથા ખી
છ તરેહવાર ચીતો ખનાવીકેછઈક તથા ખી
છ ખેડુધ : શુખાકારી, વાપરીકેછઈક તે રાખી
વાપરતાહોઈક ? જો કોઈ ખાણક કેક દેશથી
ખીત દેશ નહી જાતેતો તે દેશની ચીતો ખી
જો દેશમાં કેમજાને, અથવા ખીત દેશની ચી
જ તે દેશમાં કેમજાવતે ? અને જો કેક દે
શની ચીત ખીત દેશમાં નહી જાતેતો તે
દેશના લોકો કેટલી ચીત્તથી ના પાડેછે રહે
તે તથા તેઓને શુખ ભાગવવાને જટખી ચી
જો જાઈક તે તેઓને કાહાથી મલીજાવતે ?
શાવાસતે કે આપણે જાણીકે, છઈક કે આ
પણે શુખ આપનારી ખધી વશતુઓ કેક
દેશમાં નથી પેદા થતી.

જો આપણા શરવ શકતીવાન શાહેએ

ખી હેવીજ મરજ હોનેકે, જો દેશમાં આપ
ણે જનમ લીધા તે દેશમાં રહેણું અને રેશ
ફરી નહી કરવી તો ખધા દેશમાં કેક
તાહાની અને કેકમ શરખી ચીતો પેદા કે
ખતે; પણ આપણે જાણીકે, હવે કેક ચી
ત કોઈ દેશમાં પછી, કોઈ દેશમાં યોડી
અને કોઈ દેશમાં સુતકમ નહી મલી આપ
વી-તારે કે ઊપરથી આપણને શુ શામજુ
જાઈક ? કે ઊપરથી કેહણુ શામજુ, જાઈ
કે શરવ શકતીવાન શાહેએ ખીત હેવીકે
કે, માંલેશ જાતે કેક દેશમાંથી ખીત દેશમાં
સુશાકરી કરવી, અને આપણાં દેશની વશતુ
ઓ ખીત દેશમાં લઈ જવી, અને પારકા
દેશની વશતુઓ આપણા દેશમાં લાવવી, અ
ને પરજેશવરે ઊતપન કરેલી ખધી વશતુઓ
માંલેશ જાતે વાપરવી. હવે-વાચનારા શા
હેએકે વીચાર કરવો જાઈકે, માંલેશ
જાતે સુશાકરી કરવી કે કેક જોડોટી ફર
જાઈકે નહી ? તે ઊપર કેહલા શહેલા દા
ખલાઓ ઊપરથી ચાલેમ પેડે.

આપણો ઊતપનતી કરનાર શાહેએ ખી
આપણી ઊપર પેહેલી ફરજતો કેમકે આ
પણે આપણાં દેશી જાઈકે ખી ધોની હાલતમાં
જાંહાં શુધી આપણથી ખીજાંવે જાંહાં શુધી
શુધાકરી કરવો, પણ કે ફરજતે અજાવવાને
આપણે સુશાકરી કરવી જાઈકે, સુશાકરી
કીધાથી જુદા જુદા દેશની માંલે મલાણ વી
તે તથા રાત્ર શખધી કાંઈદાઓ વીગે આ
પણે વોકેગારી મલેછે તેથી કરીને આપ
ણે ખીત દેશનો ચાલે મલાણ તથા રાત્ર શ
ખધી કાંઈદા આપણા દેશમાં શરખાવીને

જે માન ચંદ્રોથી તથા રાજ ચંદ્રથી કા
 ડિદ્યોથી તોહાના લોકોની હાલત શુધારેલી
 હોઈ અથવા જ કાંઈથી તોહાનું રાજ કાંઈ
 હુક તેહવાને કાંઈદરે તથા ચાલ ચલાય
 આપણ દેશના અજાવી શકીડ વલી મુશાક
 રી કીધાથી જુમ જુમ દેશની તરેહ તરેહ
 ની ગોઠવણ તથા જાહેર પાન તથા તરેહવાર
 પખરીઓએને જાનવરો જોડાયાથી આપ
 ણ કીરતારનું એવાર કાઢીપણ આપણને
 મોઝાં મોઝાં આવેછે અને તે શરવે શકતી
 પાન શાંદેમેને ચોલખવાની આપણાંમાં શક
 તી આવેછે કે અરે પરમેશ્વર, તોહારી અ
 નમ જોહવી શકતોને જોણ ખેલાવકરીશકે-
 જમીનને જોતાંજે કંટાણે જોપજો તે ચીન
 થી પડું શુખ અને આનંદ પેતાં પાડે અ
 ને વજાં જોધી તારી પ્રદરના કોન વીગે
 પણ વીમાર આવેછે. ૬ પાણ અંકડખજીવુડે
 મુશારી કરવાથી આપણને કુતીઆં
 માં જા મેલવવાને તથા અક્લમદ થાવાને
 તથા ખીન પ્રલાઈક કાંઈદરે મેલવવાને બ
 ની શકેછે.

હોની શાંતીમાં કક ગર મકાર જુ
 ઈહી નેઈતે તે તમા જાવો —

મિત—

શર રક્તન હર કામે આકેલીયાત,

શર મુરદે દીને જાનો ગુલાન.

અરથ.

શર નજુ ક દાનાવ આદમીતુ કા
 મરે, શર આપણાં જાનની તથા દીનની
 મુશાક.

શાકરે દીશ

(ગદિયા પતરથી બાકી રહેલું સાંપર્યું.)

નંદરાંતમાં જોહવારે ધર મ
 ચંદ્રી કીરીઆઓ થતી હતી તેહવારે શા
 કરેદીશ હંમેશ હાજર રહેતો હતો, અને તે
 કીરીઆઓ પોતે કરતો હતો તે જોપરથી
 તેણે હેલું બનવાથી આપીજોકે જ તોહામત
 માહારી જોપર મેલીજો છે કે, હું દેવતાઓ
 ને માંનતો નથી તે તદન મનતે જુવા
 ન જોડરાઓને ખીઆડીઆને બદલે પોતાની
 નીતી ચંદ્રી વાતચીત તથા શીખામણથી
 તેઓને કેટલોક શકાર મળ્યા હતા.
 નંદરાંતમાં આવીઆ વીના રહે કે જ
 યો નહીં જા કે શાકરેદીને કામેલીબત
 થી પોતાનો બંધાવ કીરો હતો અને તેહની
 જોપર જ તોહામત મેળેઆં હતાં તે શાંકા
 તોહામતો શામકાઓની ખાતરીમાં હેવી રીને
 રદ કીધા હતાં; તેહણે છતાં પણ ઈનશાકે ક
 રનારાઓક તેહને તકશીરવાં કંઠવીઓ અને
 તેહને જોહરુ પીઆણ પાછને મારી નાખ
 વાનો હોકમ કીધો. શાકરેદીએ આઈ હો
 કમ ધીરજથી ચાલરીઓ અને હથેલીને તે
 નશાકે કરનારાઓનો ધીકાર કીધો તે
 બાર પછી તેણે પોતાના ખીતરો તરફ જા
 હને કહેઠાં કે—મીતરો—માહારા મરણ પછી
 ની આજાદ શારી પડે જોતે કે જે કોઈને
 ગુલાન કીધું નથી, તથા લોકોને આકે મા
 રજો આલવાની ખરાબ મેલવેલ આપી ન
 થી, પણ માહારા જાન લાઈઓ પાછથી ક

ઇ પલ પદશ તથા લાલમ લીધા વીનો
મે આહારો ધણો ખરા શંગો વખત તેઓ
તું ભલું ઇછવાના ગુનરચો.

કતેક હવે બનેઓ કે જે દીવશે એક
રૂઠીશને જહરુ પીઆણુ આપવાને દેવજી
હતું તે દીવશે—“દીવાશ” ના રાપુત
દેવતાઓને લાગ આપવાનો શાંભન જાકલ
વાને વાથને તે તરફ ફક વાહાણ જનાર હ
તું આથનશમાં હવે કાકિદો હતો કે જે
હવારે ફલતા બીપર ક કારણથર વાહાણ જ
તું હોઈ તે વખતે તે ચોરેમા કોળના બન
લેવો નહી, તથા દોઢને ઓઢાડો થીખશા ક
રૂઠીનહી. જ્યારે તેડેનાનીતરી શાકરેટીથને ન
લવાને નતાહુત તેહવારે તે ખુશલીથી તેઓ
ની શાપે વાત કરતો હતો, અને તેઓની ઝેર
હજરીમા બેઠેતો લખીને પોતાના જનનેરુ
જ આપતો હતો—તેહના દોશને તેડેના અથ
લીખ જાન બ સાવવાને હમુરથથી ફીકરમંદ
હતા. તેઓકે તેડેને કહેજી કે બ દીખાનાના
થી તું વધુપી રીતે નાશી જન. “કરોનો”
નામના તેહના ફક નીતરે તે વખતે તેડેનો
પુરતો ખાતરી કરી આપી કે જહને ખાદી
ખાતાના જાકરી શાપે પાણે બજાવે, રોયી
રીતે તહુને હઈઆથી નાહરી જવાને ધણ
બેઠેલ પડશે. પણ તેલેવીમાર કીધાકે કતા તે
હના દોશને ફક કાકિદો તોરીઆ બુરાબર
છે, તેથી હવે ઠેકાવ કરવાને તેલે નાકહેજી,
અને પુછીજી કે “આથનશ” ની ખાહેર હ
વી કોઈ જગાએ કે જાહા ઓઢાવ આવી
શાપે નહી. “દીવાશ” નાથી વાહાણ
માફર આવીઆની ખખર નહીઆપી જ અ

ન દોરેના શાંભાવમા તેડેને રાખીઆ હને
તેઓકે ખીછ શહુવારના શાકરે તેડેને જહરુ
પીઆણુ આપેવી વીતો બખર આપી, અને
તે દેશનો કાકિદો પરમાણે તેહના પગેની બે
ડીઆ કાહાડીનાખી. “ખીછ” શહુવારના શ
કારામા તેહનો દોશને તેહની શાપે વાત
ચીત કરવાને આકિઆ તેહવારે “જનટીપી”
તેહની બધરી પોતાના હાથમાં ફક છો
કરે લેઈને તેહની આગળ બોલી હતી
જહવી. “જનટીપી” ની તેઓ બપરે ન
જરમડી તેહવાંમાં તેરડીપડી અને કહેજી કે અ
રે “શાકરેટીથ” તાહારા દોશને તોરી શા
પે આકિ છેહલીજા વાત ચીત કરવાના
તેહના એકશાપી છેલી ઘડીક તેડેના નમ
ને કે મકમાઠ નહીલાગે તેડના શાર તેલે
પોતાના નીતરેને અજા કરીને કહેજી કે
ફ અંશતરીને આકિ જગા બપરેથી દુરકરે
અકોશના ભારે પાકારે મોરીને પેલી અશ
તરી તે બ દીખાનામાથી પાછીગઈ, તે પછે
તેલે પોતાના દોશને શાપે કહેજીક વાર
થુધી શારી અને ખુશગુમાં બાખદો બીપર ત
કરાર ચલાવી. થોડોક વારે પછી બન
રોઆનાના ફક બાણે આવીને જાહેર બેઠે
કે જહરુ પીઆણુ લેવાનો વખત થકિઆ
તે બાણશની નજરે હાવે ગમગીની ભરેલો
દેખાય વારે ગડીક પડતો હતો કે જથી
પીઆણુ લાવીને તેડેના હાથમા આપતી
વખતે તે રડીપરેઓ શાકરેટીથ જર પાણ
પોતાનુ જાહેર ક મકમાવીઆવીના તે જહ
રુ પીઆણુ પીઈ ગીઆ તેહના દોશને કે
જેઓ તેહની આશપાશ બિનલાહતા તેઓ

આંખમાં આંશુ લાવીને પોકાર મારવાલા
લાગા, તેઓને તેઓના હૃદયકારી પણ
બીજા કંઈ આંખોને શાકરેડીશ કેહેવા લા
ગોકે કે પરંભાણે તમામ્બરી હીચત છોરી
દેઓના. અંશપતના નેક સાકરેડીશનો
હાલો હાલો થઈઓ. " શીશરો "
નામનો કક નામીયો શખશ કમ કેહી
જાઈએ-જુ જહવારે શાકરેડીશના જનમારા
નો હાલો થાંયુ અં તેહવારે મહુને રહુ આ
વચ, કાકે તેહેને અણપતરીરીને મારી નાખે
ઓ હુનો, તે વીચેની ખમર "ધરીશ" મો
મડીઓથી તાહાના કામિય અને તેક આંણશો
મણા દહમીર થઈઓ અને તેહના દુશને
જોને શખશ શીખશા ફીધી તે લોકો પોતા
ની ખરી દહમીરી અંતવાવવાને વાશને પોહુ
કક શુધી ખહેર કાંચો અં પ રાખીઓ
શાકરેડીશના દેશનીકાલ થાકલા દોશનેનો પા
છા ખોશાવીખા અને શહેરના કક ખહેર
લાગમો તેહેની ઈઆદ દાશન રાખેવાને કક
મુલકુ બીખુ કીધું.

આંરત.

મોણશ જાતનો મંડલીની આ
શા આંરત બીપરછે. આંરત બીપરત શર
વે ખીકટ શનશારી કાંમોની ફેહ તયાં શુ
ધરાઈ-આધાર રાખેછે. શરવે કીજશુશ ત
યા નીની શાશતરીઓ પેમાં પોડા વેરશ
થાઈઓ આંરતોના શંશારી શુખની બીપરત
લાગુછે, અને તેવો હેવુ મત ખરખર ધરને
છેત જો આંરતોની અવશયા ખરામ હેઈ

તો ખરેદોની હાલત કધીપણ શારી થાઈ ન
હી, અને આંરતોની મદદ શીવાઈ મોણશે
જાતની મંડલી કધી પંણ શારી શુખી હા
લંતમાં આવી થકે નહી. હુરકક મંડલી
ની હાલત કે મોહો આંરતોની તેરે હવારે
મોંચનઓ તયા તેહની આંખની જાલવાલી
થાઈઅ તે મંડલી શુધરાઈ પામવાના કધીની
નીરાશ થાનાર નથી. આંરતોના શનશારી
મંરતઓ જાહે તે હુરકક દેશમાં દેહલી શુ
ધરાઈ થાવેછે તે ખાપનોર ઇખનતરછે. જો
આપણને કક દેશની આંરતની હાલત જાહે
ર થાઈતો તુરતજ આપણે તે દેશની શરવે
મંડલીઓની અવશયા કેવાને શકતીવાંન મ
ઈશુ. કે બીપરથી આપણને શાફ મલેમ
પડેત કે શરવે મંડલીઓની શુખાંકરી લ
રેલી હુઈઆતી આંરતોની શારી શનશારી
હાલત બીપરત આધાર રાખેત રસાંતની અ
નંદર કછઓ. દટો તયા ખરામશારી થાવા
દેવો-તેહુરની અંદર રોજ કમનીયાર ફેર
વાને માટે માહો માહે દટો ખખેડો કાવા
દેવો-લોકોના દીલના અંદર હુરશુભે
છા અને નાશદીકપણને પોતાના શરવે
જોર રાખે શાકશી અંજાવેવા દેવો; પણ
આઈ સંજલીખરાખી તયા નાશના કતેકોકની
અંદર જો આપણી જોરત આપણા ધરમાં
આપણી ખામુક બેશીને આઈશાંકી થાઈના
લાંબે વાંશને દહમીર થાઈને આપણને શુખ
તયા લરોચો બીપરતવે હેવા પોડાકક શખદો
આપણને કેહેતો આપણી આઈ ખરાખી લ
રેવી હાલત શુધરવાની કાંઈ પણ આંશ
રાખીઓમાં આવે; પણ જો હાવા મોડા શ

એની અંદર તે પણ નહીં હોતો. આપણે
 શુ પુરો તથા હીણપણી ભરવો હાલ થાકે
 આપણી મોટી ફરજ છેકે શરવે આરતને આપ
 ણી બેઠેન અથવા જાડને નેટલું માંન આપીકે
 ચ તેડેની ખરો મર માંન આપવું જાઈકે અમર
 કોઈ અશતરી પાદશાહી મેહલમાં રહેતી હોઈ
 અથવા લાગેલી જુદીમાં પોનાની છ નદયા
 ની ગુમરતી હોઈ પણ શરવે કે કાણે તેહને
 શરખ માંન તથા ઇજત ગટેછ. તેહને મોટા
 પેઆરથી શાયે લેઈને ફરવું અને જાહેરાંતમાં
 માતરે શુધરેલી જાંડલીઓના કાઈદા પરમાં
 હો આખર આપવી કે કાંઈ ખર માંન નહી
 ગણાઈકે કુખમાં પડેલી જાડને દીલાગો આ
 પવો દલગીરી તથા શકેતમાં ફોલી રાંડી
 રાંડેને તેહના કુખમાંથી છુટી કરવાની કોચે
 શ કરવી તથા વગર જાડે આપની છાકરી
 ની બરદાશત કરીને તેહને શુખમાં નાખવી
 ફળ આરતોનુ ઘટનું તથા ખર માંન ગણાઈકે
 કે શાયે આપણી બાકીડિને જ નહી પણ આર
 ત માતરેને માંન આપવું જાઈકે કવિતે નીચે
 કહેલી બીનાથી આપણી ખાતરી થાયે કેક
 શાયે કેક ધરહાથ ફેલેની ગારીમાં હોતો અ
 ને તે જોઈકે કે બાકીડી તે જાંડલી પુરશ
 ની પાતેથી પશાર થાઈ તેઓરે પેલાઈ તેહને
 કાંઈ પણ આખર આપી નહી તે જાઈને કે
 કે કેમરીકેન કે જે તે ગારીમાં હોતો તે પે
 લા ધાહુરશયને કેહવા લાગોતો "જા કેઈ
 પુરશ હમારા દેશમાં હાવી ખરેખર ચોલ
 અશતરી તરફ ચલાવેના તેહને તરતજ ઘટ
 તી સર્મ થાઈઆ વીના રહે નહી આઈ
 માત્ર કાલહીને પેલા ધાહુરયે જીતર દીધાજ

કદાચ તેણે હાવી ચાલે કેકે કાલી હુખમાં ન
 તરફ ચલાવી હોઈ તોફ પણ તે વીશીની શે
 જા થાઈ. કે જીપરથી શાયે માલમ પડેચકે
 માંન જાહે તે આરત માંનને ઘટેપણે કાંઈ
 અને તેહના મેહરા અથવા ખુખ શુરતી જીપ
 રમ તેહની ઇજતનો આધાર નથી. વગી
 આરત કે ખતીઆર જાળ, મોટી છે અને
 મરદ કીમતમાં વધારેછ, પણ કે ખતીઆર
 તથા વગ જાહે તે જારની જીપરે હાંમેશ
 શરદારી જાગવેછ. શવલાવીકે શબદો અને
 વીચારોથી જુનીયામાં નેટલું કાંઈ નીપેછ
 આઈગીય તેટલું કાંઈ આવજ કરનારી તો
 પ તથા ચક્રમકીટ શમશેહરથી કથી બેની
 જી નથી તેથી કરીને જો કદાચ જુનીયાની
 રીતીમાં તથા માલ ચક્રણમાં જેરે-કાર થા
 વાને હોઈતો તે માતરે આરતોથી જાંડ
 છે આઈ આખર પુરી કરોઆની આગમજ
 યોડા શબદો હીનદુશયાંનની આરતોની હાલ
 તે જીપર કેવાની હુમા અતરે રમણઈછ અ
 આપણ લોકોમાં આરતોના મરતબો પુરે
 મેલે નહી અને તઓની શનશારી હાલત
 ઘણીજ ખરાબ હોઈછ—તેવોને ઘટનું માંન-મ
 લેતુ નથી તથા તેવોની તરફ આપણે ઘણાખ
 રા કેક ખરીદ કીધલા. ગોલાંમની-માફક
 ચોલ ચલાવીકે છઈકે—તેવોને આપણી રોગ
 લી લેદની વાતથી અંજાણી રાખીકે છઈકે
 કે રાંમલુ બેક કારણેને લીરે-હોઈછ તે મ
 ઘે કેકેતો શુધરાઈલુ તરાજુ આપણમાં કે
 ટેલુ ખંધુ નંમીજી નથી કેકે શાગલુ ખર થ
 ખ આપણે શહમલકે અને બીજુ ફળ એ
 ચતરી ફેલવણીકે કાંઈ આપણ લોકોમાં જ

હોયો રેલાનો પાંખીને તેરોને આડે શમકો
માનને લોકક કીધા નંધી તેથી કરીને અંશ
તરી કેલવણીની આપણે બરરીઆતે તથા
અગત જાઈકય—અને જ પુરસ કે લંકા શુ
ભ તથા હિંદર કામને આર લવામાં મદદ
કરશે તેહને હીનદુશયાનનો ખરો ભડુ ઈછતો
ર શુભમવો. હાલ આપણે અગતરીને ઘટ
તો દરજગો આપત નથી, કે ધીચર કેઈ
પણ દેશ હીતકારી ન નને દલંગીરી હીખળ
વીઆ વીના રહેશે નહીં અને તે મનમાં
કેહતો હુતે જ ન અરે આપણી આરતોની
હાવત પુશયમ દેશની શુધરેલી અશારીઓની
ખરોમર કે ખરે આવશે અને આપણ દેશી
ભાઈઓ ધરગતુ શુખ કે જ શરવે ભેજા
થી હીવે તથા નીરમલહે તે કેહવારે શહ
અમવા લામહે અને આરતને પાતાની શરવે
હાલતની ભાગીઅલ તરીકે કેહવારે ગણશે
હેવા વીઆરો અપણ મથેના શાધારણ મન
વાલા પુરશને પણ આવીઆ વીના રહેશે ન
હી કે બાપુશર હુમારા વાંચનારાઓની
પુરતી શેવા હમારો આવતા આકમાં કીધા
મા આવશે

આઈ જાગીર મેરવાનંદ
શર ન મેરવેલ લલમઈ રીકીશીકીક ઇનશ
ટીટીકેટ નામની શેખા આગલ વાંચી શલ
લાવેલા રેશાલો
કાથની મેહેનતને બદલે શાંચાનો
હીપીઆગ કરવાથા થાનારા
શાહેઓ—શાફિદા વીશે
હાથની મેહેનત કીધાના કરતાં શોચા

આ કેટલા ફાંકા ભરેલા છે—તેઓ વીચી
પણા ઘણા ખરા દેશી ભાઈઓનો શુ-વી
રહે, તથા તેઓ તેમને ઘણા કરવા ની
રહે મત ઘેરવવામાં કેટલી લુલ કરે છે તે
ને આજ શોજ તમે શાહેઓ આગલ હુ
રી નોકરી અકલથી ફક ફક લાંચાણ કે
વાની રંભ લેજોય.

જ આખતપર ઘેઆન પાહોઆડવા
હુ ગણીજ નનનવાઈથી તમે શાહેઓને
લામણ કરૂય તે બાબત ફક દેશની આખા
નીના વધારો કરવામાં તથા તે દેશના રહે
વાશીઓના સંનશારી શુખમાં હુમખેરો કે
પ્રામા હેવીના અગતની છે કે તે કેટલી ધીર
નથી શાલકની જાડક ? તેપર કેટલું ઘ
આન આપણ જાડક ? તથા તે વીચીના કાઈ
બી વીચાર કેટલી શાહીવેતીથી ભજાવવા
જાઈક ? તે શમકુ માહારી તરફથી કહેઆને
બહે તમે શાહેઓ કે પેતેજ વીચારણુ દુરા
તહે વેલી હુ માહારી તરફથી હેવીની મંગ
રી ધરાવતો નથી કે માહારા જોહની ના
કેશ અકલના પુરશોથી હેવી અગતની બાબત
નો પુરતો ખોલાશે યાઈ નહી શકશે તોડ પણ
હુ માહારા કે વીચીના થોડાક વીચારો જ
ભાવના મોંચુય અને આશા રાંચુયકે તે
વીચારોમાં કાઈ પણ ખામી માલમ પડેતો
તમે શાહેઓ મેહેરખાનોની તરાહે દરગુનર
કરશે. કેટલું કહીને હુ આગલ અપ્રમ
મેહેનતેલા હાથની મેહેનત અને શાં
ચાનો હીપીઆગ કે બેક શખદો કે જ હીપ
ર વાપરીઆમાં આવીઆમ તેઓનો અરથ
અરે શુ યાઈય તે મેકશ ધીઆનમાં રાખ

વે નાઈક. આ વાતનો ખરીત છે કે કોઈ
 બી કાન કાંઈ પણ શરીરની જેદનત વગર
 ખાતરે શાંચાઓપીજ. મુલ્લ બની શકતુ નથી,
 જોકે કક ધડીઆલ-કે જહુને કુચી આપવા
 ને કાંઈ પણ શરીરની જેદનતને (નગર તે
 ગજ તેટલી ચોરી હોઈ) કાંચમાં લાવેઆ વ
 ગર તે મુલ્લ પોતાંતુ કાંચ મલાવતુ નથી.
 તારે હવે જ કાંચમાં ઘલીજ શરીરની જેદ
 નત લાગતી હોઈ તે કાંચને શરીરની અથ
 વા હાથની જેદનત અને જ કાંચમાં શરીર
 ની જેદનતને બદલે ધાતુ અર કાંચ શાંચાઓ
 થી થાતુ હોઈ તે કાંચના શાંચાઓનો ઊપી
 ઓગ, કે બેક શમદો હોવા અરથથી અતરે
 વાપરવામાં આવશે. કે બેક શમદોનો અરથ
 અતરે શુધાક્રમ તે શમદોવેઆના આવેઆપ
 લ હવે કોચની કેદ રીત કક કાંચ બરલા
 વવાને વધારે કાંઈ ભરેલી છે, તેપર આપણે
 આપણુ ધીઆન આપીક. અરેક કાંચ બ
 ર લાવવામાં હાથની જેદનતનો કરતાં શાં
 ચાઓનો ઊપીઓગ કરેઆથી અતીધણે કાંઈક
 થાકે, કેમકે કક મોકશ કાંચને ઊપલી રીત
 (ધીઆને હાથની જેદનત) બનાવવાના જટલી
 જેદનત જેટલો વખત તથા જટલો ખરચ બે
 શતાં હોઈય તેહના કરતાં તે કાંચ ઘલીજ
 ઓછી જેદનત ચોરા વખતના તથા ચોરા
 ખરચથી શાંચાઓપી થાઈ શકે, કેટલુજ ન
 હી પણ તે શાયે તેઓથી બનેલુ કાંચ હા
 થની જેદનત બનેલા કાંચના કરતા ધાતુ
 કરીને વધારે શાક તથા વધારે શાકદાર
 હોઈય. કે શાકલુતો જો આ શાંચા દાખલ
 કરવાની વીરુધમાં છે તેઓ પણ કક મત

થાઈને કપુલ રાખે. શ્રી હી નુશાંચાંના
 શરે કાપડના અશલી વલકરે. શાક કપુલ કે
 રેખ કે “જરે હાથથી વણેલા કાપડના કર
 તા શાંચાથી બનેલુ, શાક અને કુચાશદાર કા
 પડ શાક મલે-તારે હમારો ભાવ કોણ પુ
 છે ? હવે કક ચીજ શાકતી કેઆરથાક થાક
 કરીને તે તેહને બનાવવાને જ ખરચ
 લાગતો હોઈ તેહના જ ધટાડો થાકતો તે
 ચીજની કીમતમાં પણ ધટાડો થાનોજાઈક
 અને વધી જરે આપણે કક મોકશ દેશના
 વેપાર તરફ નજર પોહાયાકીય નો આપ
 હી ખાતરો થાક કે કવાત ખૂરી છે.
 મોપડીઓની કીમતના જ થોડીક મુલમાં
 બોડોલો ધટાડો થઈઓય તે સુખીય કરીને
 શાંચાના શમખથીજ હોગ કે નહી વારડે ખી
 જુ કાંઈજ નહી પણ તેઓને બનાવવાને ઓ
 ઊ ખરચ લાગેઆના શમખથીજ હોગ શરે
 કે કાપડની કીમતમાં થોડીક મુલમાં જ
 બોડોલો તકાવત પેરી ગયોય તે સુખી
 ય કરીને શાંચાના શમખથી હોગ પણ
 તેઓને વણવાની રીતમાં શાંચા દાખ
 લ કરવાથી થોડો ખરચ બેરેઆના શમખથી
 અને કે વતરોગે ખીજુ ઘણીક અગતની અ
 ને શંનશારના સુખને હુમેરો કરનારી ચી
 જોની કીમતમાં જ તામુખીકાપને હોવા ધ
 ટાડો થાઈઓય તે શગલો સુખીયકરીને તે
 ઓને બનાવવાની રીતમાં શાંચાનો ઊપી
 ઓગ કરેઆથી ચોરી જેદનત તથા થોડો
 ખરચ બેરેઆના શમખથી છે.
 શાંચાઓ લવતાં કોરીગેશના કરતાં
 ઘણેક દરતજ વધારે કાંઈક ભરેલા છે.

તેઓ કોઈ અન્ય તરોહના કારીગરો, તે
ઓની ખાસીઅત તેઓનો આધો તથા તેઓ
ની નીતી પણ કોઈ આરંભ તરોહની છે તે
ઓ આફ કોની કુનીઆમાં પણ કરીને
વીચાર વાલો, શંખરિવાલો તથા ખુન્ન
નાં પણ ખરા કાંદાઓની શારી નહીં
ગારી ધરાવેનારા શખેજાનો મનમાંથી ન
ન લેમ. આપણાં માનવી કારીગરોનાં આધા
કરતાં તેઓનો આધા ધણુકરીને વધારે મન
પુત હોઈએ, કે જુહનાં શમખી તેઓ રાંત
અને દાહડો કાંમ કરવાથી ડાકતાં નથી—જી ધ
તથા આશાકશની કાંઈ દરકાર રાખતા નથી—
થડી તથા ગરબી તેઓ કોપર કાંઈ અશર કરી
શકેતાં નથી તેઓ ડેરા મનો અને લંકા કારે તો
કોનો શામલો ધવાને તેઓ અંરલ આંચકો
ખાતો નથી. તેઓ માનો કંટલાકોનો ગુ
ખીએ ખોરકો મોતરે તેલ હોઈએ—કંટલાક
કોનો પાંછી અંધવા હવા હોઈએ અને કંટ
લાકોનો પાંછી કાલશા, તેલ ઇતીઆદી હા
ઈએ. પુલી તેઓ પોતાના ધણીનું કાંમ બ
જાલાવવાના કાંઈ કશુર રાખતા નથી તથા
આપણાં માનવી કારીગરોની પેઠે કાંઈ ભુકાં
વર્જિત ના અખતીઆર કરતાં નથી. ટુકામો
પુણાવેના તેઓની નીતી આપણાં માનવી
કારીગરોના કરતાં વધારે શારી છે તથા તેઓ
નો ખોરો વધારે મનપુત છે. તારે હવે કે
શમખા કોપરથી શાદે શામેન થાઈએ કે આ
પણ માનવી કારીગરોની મેડેનતથી અને
કાંમના કરતાં શાંચાથી અનેક કાંમ વધારે
શામુ અને શિલક, ઇખાને હાથની મેડેનનાં
કરતા શાંચાઓનો કોપીઓના કરવાની રીત
વધારે કાંદા ભરેલી છે.

હવે આપણે જાઈએ શાંચાથી આફ મી
શાલ થતા કાંદાઓ કાણ કાણ ભોગવેમ ત
થા તેઓથી કોઈનેથી કરી પાંતીની અંકમ
હ ભોગવેવી પડેમ કે નહી, અને જો ભોગ
વવી પડતી હોઈતો તે કંટલી અંતની છે.
કે શાંચાલો નવાં આ નીધાવે છે કે—હરે
કે કોપીઓની શાંચાને કે કો કાશ કારખા
નામાં લખેમ કરેઆથી ગણુ ખરે મેડેલ
હલકા તે કારખાનાની ધણીને આપ્યા તે
શાંચાના શોહાથી કાહાડનારને અને પછી ર
કે રકને તે શાંચાથી અનેકો મીજો શામલી
થાઈઓથી તેડેનાં વાપરનારોઓને ધણાં
ઓતમ કાંદા હોશલ થાઈએ. ખીખી શવા
લેના નવાંબ કંઈ છે કે—શાંચાઓથી કાંઈ
સરવે ડકાણે તથા શિલકી પેલાંક કંઈને મુક
શાન પોહાયતુ નથી—પણ મારે તેઓને
જ્યાંરે જ્યારે કારીગરો અંધવા મનપુરને
ખરતાર કરીને તેઓની નગીઆઈ લખેલ કે
રવાના આવેમ તેઓને તેઓથી જટલા મ
જુરોની રાજ અટકની હોઈએ તેડલાં મંજુ
રોને મુકશાન ખરેખુ પડેમ અને તેમી વ
લી જોવાન શંધી નહી પણ ધણીને થોડી
ગુત શુધી હોઈએ. કે શંધુ મોહારે શા
ખેત કરણ જાઈ, અને જહારે હેખુ—શાંચા
ત કરવાને હુ શકતીવાન આશા કે શાંચા
ઓથી જ્યાંને મુકશાન પોહાયેમ તેઓની
શંખેજા જ્યાંને તેથી કાંદા થાઈએ તેઓ
ની શંખેજા શાયે શરખાવેના ધણીને થોડી
છે તથા તે પોહાઓને ખી જ મુકશાન પોહાયે
ય તે મુકશાન ધણી થોડી ગુતગુત અને
તે મુકશાનના ધણી જલદીથી નીવરે આવે.

૨) તથા બીજા હાથ ઊપર સાંચાઓથી થા
તા બેહુધ કાંઈકાઓ 'સારવે કોઈ પેહેડી દર પે
હેડીક' લાગવતા આવેચ, તેઆરે નાંણુ' ના
ઈકમ કે, સાચા દાખલ કરવાની વીરુધ્ધ અત
ધરાવનારાઓનું બોલવું બોલું છે, તથા આ ૨
શાલાની મુખીઅ અતલખ ખર, આથી અને
તકનો શાહેઓ ને તમારો અમુકીઅ વખત
તે સાંભલવાને રોડેઓ તે કોઈ શારોઊપીઓ
ને કીધા બરાબર ગણાશે. કે શગલું આ
કે નીચે કહેલા ફક શાદા દાખલા ઊપરથી
હું સાબત કરવા માગુચ—

પક્ષીસરં તકરારને ખાતરં તરિંગો વીઓ
૨ ફરીને જાવો કે, ફક સેરેરમાં કોઈ ના
ણાંવટીક પોતીકાં નાણાંના ઊપીઓગ ફરી
પચાશ કારીગરોને 'ફક ચોકશ ચીત્ત ખનાવ
વાપર રાખેઆ.' (જન કે લાંગકલાથ વ
ણવા પર) આકબી કબુલ રાખો કે તે કા
રીગરો ફક મહીનાની મુદતમાં હાથથી વ
ણાકલા લાંગકલાથના કેટલાક થાંત તઈ
આર કચેચ, અને તેઓની કીમત ફટલી. ઊ
પચેચ કે પેલા કારીગરોને પગાર તથા બી
જો શગલો ખરચ બાદ કરતાં પેલા નાણાં
વટીને ફક ચોકશ રકમનો, નરે થાકચ.
હવે જન ધારોકે પેલા નાણાંવટીક અથવા
કોઈ બીજા ચંચલ રાખશે હવે. ફક, સાચો
ઊનો કીધા કે જેહની મદદથી આગલ નેટ
હું કાન પેલા પચાશ કારીગરો ફક મહી
નામાં કરતાહતા તેટલુ જ કાન ફાલ તેટલી જ
મુદતનો પચીસ-કારીગરો તજઆર કરવાને
સક્તીવાન થાકચ, પણ હવે પેલા ધાઓ પે
લા નાણાંવટીને કાંઈ નહત મલતો નથી—

વારે વીચારો કે પેલા બાકીના પચીસ કારી
ગરોને ન નાણાંમાંથી તે પગાર આપતો હ
તા તે નાણાંમાંથી પેનો શાચોલીધા છે. હવે
ધારોકે પેલા નાણાંવટી ધારો આ સાચાને ખ
રીદ કીધાથી માતર પચીસ કારીગરોને જ
પગાર આપવાની સક્તી છે. તથા કે પચીસ
અશાંતીઓ પેલા સાચાનો મદદથી તેહને
આગલના નેટલો જ નરે ઊપજાવી આપેચ
તેહનું કારણ શું? ના તેહને આગલના
કરતાં કાંઈકાં ઓછાં નરેઆક તોડખીતે પે
લા સાચાને વધારે કાંઈકાં ભેરલો ગણશે કેમ
કે તેહને પેલા સાચાને કાંઈ મહીને મહીને
ખરીદ કરવો પડતો નથી—તેઓ ફક વાર
ના લીધેતા પછીકાં લાખી મુદત વેર જ
વાખ દેકચ. તારે દર મહીને તેહને પેલા
પચીસ અજુરોને ન નાણાંમાંથી પગાર આ
પવો પડતો હોતો તે નાણાંમાંથી આ સાચાને
ને કાંઈ જુન શંખરાંમની બેસતી હોઈ તે
ખાંદ કરતાં બાકીનું શગલું નાણું તેહની
પાશે રહેચ. કિતા તેહને ચોરખી કાંઈકાં
થાકલો કહેવાક. હું કે ઊપર કહેઆ મુજ
બ શાક માલમ પચેચ કે સાચા દાખલ કીધા
થી પેહલેનેહના ને કારખાનોમાં તેહને દા
ખલ કરવામાં આવેઓ હોઈ તે કારખાના
ના ઘણીને બેસક કાંઈકાં થાકચ, પણ હવે
કેઈ હવે શેવાલ કેરેચ કે જન પેલા નાણાં
વટી પેલા સાંચોથી કાંઈકાં હાંસલ કરેચ તે
મફે શું બીજા નાણાંવટીઓ નહી કરતા
હું. હેનો બોલોઓ ફેલ કે હુરેક ઘણી
અથવા હુરેક કારખાનાનો મોસક ને સાંચા
થી આ બીજાલ શરેશામાં બદ કાંઈકાં હાં

શલ કરતા હોઈએ તે શાંચાની ખેતાવટ તથા તેડેની ખુબી બીજા કારખાના વાલાઓને ક કારક જાહેર કરતા નથી—જમ ખનેએ તેમ તે પોતાની વાત છુપી રાખ્યા મજેએ કે જે થી કરીને બીજા કારખાના વાલાઓને તે શાંચાને પોત પોતાની કારખાનાના દાખલ કરવાને ખને નહીં, પણ જા તે કમ નહી કરે, અને તેડેના તે 'દા' ધા બીજા શરવે કારખાના વાલાઓને જાહેર પડેના પછે તે બ આશને પેલા રોકચલીની માફક કુખ ખૂંચુ પડે. ને દાખલીપર આગર રાખવાને તે જોડેલા હોઈ તેમ દાખલીને જા તે કાપવા મંદી જાડ તો બેશક તે નીચે આવેઆ વ ગર નહી રહે, અને પેલા શાંચા બીજા કર વા પછવાડે તેણે જે દરવીખ ખરચીઆ હો ક તથા ન રમ તથા કોશેશ બારે રજુરી અખનીઆર કરીને પોતાને તાયે લીધી હોઈ તે રજાલું તેડેને કાઈ ઘટવું કલ મજે નહી, અને તે બ્યારાની કોશેશને આઈતા કાઈ દો તેના ભાઈખંધ કારખાના વાલાઓ રી કટમાં છુટી લેડ.

(હવે શાબલ હવે પછે છંપાશે.)

અઠવાડીઆની અખરોનો શાર.

આપણી ટાંપુમાં કંટલાઈક નાંવારેશ ઈરાનીઆ વગર મધાઈ કરતા કરીને નાચારી હાલતમાં આવી પડેઆ છે તે એને કોઈ શારે બીજમ શાકવાના વીચારથી કંટ પરીપકારી પારથી કાંકરે હવે જોડવે લાંબીમંથે પારસીઆના અખને નાટે નટ હુ જોશ જાઈક તે શાકુ ક ઈરાનીઆ

પાંચે કપાંવીને કોઈ મુકરર કરેલા દરમી તે એ પાને વેચાવવું.

નવાં કેલવણી ખાતાના ઇનશાપેક્ટર કાક્ટર શીવરકને ને ભેડે ખરેહુ મુકશાન થાઈકી હવું અને તેડેના જાન શાંચા થી પા રતી રાખેઆનાં આવી હતી તે નામવર અખલદાર વીરે કેહેવાને બારે ખુશાલી લાગે મકે તેડેની તેનંદરેશતીમાં હવેકાં શારે શુધા રી થતો આવેઆ છે.

ચરમિ રેલ નાંમના વરતમાં ન પતર બીપરથી જાવામાં આવેએ કે ગોલાખશીંગ નો ભતરીજા રાજ જાહવાહેરશીંગ પોતાનાં કાકાની કલુલાતો બાહુલ રાખે હવું દીશ વુ નથી. કમ પતર વાલો જાહાવેએકે મુ મખઈ પરરીડેનશીને લગેના હવેકાં ન થી ધને મુકકછે તે પળમના રાજ શાપે જલ વી માખેઆમાં આવશે.

જેમ બરોશ નાંમના કંટ અંગરેલ અમલદારને કેટલુંક લશકર આપીને શાંત ચાલના બલવાખોરોની શાંમણે મોકલેઆ હ તો તે અમલદાર બેક વખત ક બલવાખો રાથી પાછો હટેઆ તેથી કારક આક છ નુકવોઈરી ભરીને ક અમલદારની ચાલ ની તપાશ કીધામાં આવનાર છે.

જાનપાલ લોકો પેહેલલાં બલવાખોરો દાખલ આપણી શરકારની શાંમણે ચાકિઆ હતા પણ હવે તેઓ કંટ લડાઈક કોમની માફક મોતાયુ કોમ ચલાવે છે અને પેહેલલાં તેઓ જાહેર જાહેરથી બાકેરે ખુડેઆ હતા તેડેનાં કરતાં શરધે જાહેરથી ક લોકો આપણી શરકારની શાંમણે બલતવારીથી લ ડવ ને નીકલેઆ છે. જાહો ક જાનપાલ લોકોની વચતીછે તાહા હવે બલવાખુ ગર

વધી પડેછે અને ચોતરફ દરક ઝાંઝા
મોં ક' અલવાખોરો નહ પુગાછે.

હવે આ સનીવારને દીને રાતના આસ
રે શાહુડા દથ કલાકને અંખે અતરેના
ખાંડેકોટ લોખંડા ઊપર શાંકલીઆ તણા
ની પેલી તરફ ચેક, રૂશત ખેલ, નવરોજ
મોટાભાઈની વાડીની પંડોરા મથેની ઘાપડા
ની કક ચાડી આગથી ખડી ગેઈ હતી.
આક આગની વેલાક આપણી પ્રાલીશના શુ
પરધનદેનદેનતે બીશતર ફારજતે તે તમાક
તુરત દોડી ગઈઓ હતો અને પોલીશના મા
છોનો મદદથી ક' ધુનથી અમલદારે લારી
કોરેશ કરીને ક' આગને તુરત બેસાડી દી
ધી હતી.

હીનદુશ્યાન ખાતેના ખાકીરહેલા રાજ
વંશીઓના દોર કોઈ જુદીમ તરેહથી ખેત
ભાઈ હેલુ, દીગ્ય તેઓ કકખીખને કોઈ
ખીનીલોમરી ઈગિકતીઓથી મારીનાખવાનો
વીચાર કરેછે અને હેવી ઈગિકતી કરીને ક'
કથખતે કાખુલના અમીરને જાન લેવાનેના
કે કક પીયગેલ તેહેની ઊપરે જાહાડી, પણ
શારાં છાકગને લીધે તે પીયગેલની ગોલી
અમીરને લાગીનહી ખીલનાં ખાન લીધે પણ
તરેહવાર ખુમારા માલેમ અને શાલરેઆ પર
ગાલેનેહેનો પરાણ પણ લોખંડાખાંડે.

હાપ પરમાણે ગઈઓ ચોતરફને પદી
નામાં કરતાહો આ કલાકને અંખે આરેશી
સુલતો પગીશ કારીમશે લખાર કરવાને
સાકતીવાંન થાક્ય, પણ હવે પેલે શાંચો ર
લા નાણાંવટીને કાઈ મક્ક મલેનો નથી.

તે શયે ક' શાંચોના કોટલાક ક' પુરુરોપો
કીમતી લાણાણો કરેઆં હતાં.

હીનદુશ્યાનના લશકરના સેનાપતી શર વી
લોખંડા ગોમની નગર મધરાજવાડો નનર
લ આનસન કડો હેલુ દીલલી ગેઈ વનો
નહાવેમ.

કલકતખાતેના ક' ખાતેરે ખાખુને
તહેના શરીરે ઊપરે પુરો પોશોર્ગ નહી હ
તો હેલો ખાંડાના ઊપરથી રહેલેની ગાડીગાથી
ઊતારી મલેઆ તે માટે ક' ખાંડુક મીશીય
રેશ ઈશટીવનશોં અને કોરટરે ઊપર ફરી
આદી કરી હતી, તે ખાખે એલખેલ હમારો
વાંચનારખ્યાને ખંખર હોજીહવડા ખેગાલ હ
રકાડવાલાના ખેતર ઊપરથી જાવાના આવે
ચ કે ક' ફરીઆદીનો મુકરદ્દો માલના ન
હીનાની તોરીખ ૭ મીને દીને કલકતાનીશુ
પરીખ કોરેટમાં નીકલેઆ હો તો વેલીકનાં
મંદાર નેકજાક વાદીને કકો રૂપીયા કાંખી
નના અપાવેઆ હતા.

આવતા ખુધવારને દીને શાંચનાં શાહ
કા ઇખ કલાકને અમલે મીન શારાખલ શા
પુરજી ઊદીઓગ શાલાની નરૂરીઆત નથા
તહેની અગતીય વીગે શર નમોટ શી
શોફીકે ઇનશટીઠીગેટની શાંખણે ક' રેશાલો
વાંચી મેલેલાવતે, તે વેલાક હાનિદેહે આક
એગતની અને ગામડીઓને શાંચનેઆંન આ
પંનારી ખીનાંનો કાકદો લેવાને હમારા વાં
ચનારેઆ તેમજ શાલા ગાંમડીઓ ક' દને
હાનર થવાને મુકો નહી.

આક પારંશી મીતરે પતર
મુખખંડના નંતેમખમશે છાપાખાનાંમી હોર
નજી દાનખાઈ પરીનટરે માલેકને વાગને
છાંખી પરગટ કીધું.

દિવસ

પારસીઓની નીતીની તથા કેલવણીની અને શે શાગી

હાલત સુધારનાર પત્ર.

The Parsi Friend

*Devoted to the intellectual and moral elevation
and the social well being of the Parsis*

પ્રકાશક ૧૫૭૦ શનિવાર-તારીખ ૧ લી શપટેમ્બર ૧૮૫૫ આંક ૨૪ મી.

The public weekly lecture before the Sir Jamsetjee Jeejeebhoy Philosophic Institute will be delivered next Wednesday evening by Mr. Manockjee Merwanjee. The subject will be—Temperance. This is one of the most important social and moral questions of the day. We would earnestly direct the attention of our friends to it, and as earnestly invite their attendance at the lecture. Mr. Manockjee has devoted much thought to the subject, and has a right, on that account, to demand the attention of his friends.

Should the rain be such as to prevent attendance, the lecture will be postponed.

We have been favored by the esteemed author with a copy of "A Grammar of the Huzvarash or Proper Pehlvi Language." It is the production of Dhanjibhai Framji, Esq., son of Framji Nasarwanji, Esq. (of the firm of Messrs Wallace & Co.) one of the most enterprising merchants, most esteemed citizens, and most intelligent men of our community. Mr. Dhanjibhai has highly distinguished himself in the walks of Oriental lore, and in the particular department to which he has devoted special attention, he ranks amongst the most eminent scholars. Indeed, there is not another who has more completely mastered the ancient Pehlvi Language and literature. The lectures which he recently delivered,

ગઝી હાલતમાંથી જ પાચ પછાડા ફક્કા કીપેલા હોઈતો તેહમાંથી પેતાણું ગુન્નરાન
 ચલાવે તથા જ શાચાથી તેઓ ઊપર ગલ
 યો થઈઓ હોઈ તેહનો કેટનોઈક ભાગ ન
 રમ પડેચ, પણ જ્યોઈ માંકાં ભાઈગને લી
 ષં હેવું કાહપણ કીધુ નહી હોઈ અથવા જ
 યોથી તેમ કરવાને બની નહી આવીકી હો
 ઈ તેહવા શખેઓ યોડી ફક મુલત વેર પો
 તાના ખેશ કુટખીઓ ઊપર અથવા પેતા
 ના દેશીભાઈઓ ઊપર ફક યોજા થાઈ પં
 હેચ. ઈ બનાવ અરેખર દલગીરી ઊપજા
 વે હેવો છે અને જો શરૂ કર્યા મીશા
 લ રે નાજા જ્યોને ગુકશાન પોડોચેચ
 જાનાવણ હોઈમીઝ છાય ઊપર તેઓથી તે
 થાખા ધણેઈક દરજજા વધારે ફાઈદા
 થતા નહી હોઈ તો હુ કેજી ચકે તે
 ખેને ફક દાહડાનોખી વીલ મ લગાડીઆ
 વગર શાહેય ખેડેરમાન કરવી જોઈઈ, પણ
 કેહેવાને હુ ધણેજ ખુશી અને મધનછેડી કે
 ખારીડીથી તપાસ કરતાં આપણા શારા ભા
 ઈગને લીધે હેવુ માલમ પડેચ કે શાચાઓ
 થીકોઈ કંઈચ કોઈ યોડી આશાંબીને ગુકશા
 ન પોડોચેચ અને તેથી ગુકશાન વડી હુક
 મુત ગુપ્ત આવેછે. (ઈઆને તેહનો જલ
 દોધી નીમેરા આવેચ) અને તેહનેથી યાના
 ફાઈદા તો લખો જાવકે કરોડો મણગો પેહે
 ડી દર પેહેડી ગુપ્તી ભાગવતા આવેચ કે જ રા
 ધણું માણેરે શાખેત કરવુ જોઈઈ. પણ
 કુર્ગને જ ચીતને બનાવવાના કામને શા
 ચાઓનાં ઊપીઆગ કરવાના આવેચ તે ચીત
 ની કીમતના પણ ઘટાડો થાઈચ અને જોડે

તેહના ભાવમાં ઘટાડો થાઈચ તેહનો તે ચી
 જના વાપરનારાઓને ફાઈદાથાઈછે. ઈ વી
 ચેની જીવતી શાખેતી આપણને આપણા પો
 તાના બદન માહેલો કપડાઓ ઊપરથીત
 મલી આવેછે. જોલોકે જોહારથી શરૂ કા
 પડને વણવાના કામમાં બાકમાં શાચાને ઊ
 પીઆગ કરવામાં આવીઆચ તારથી તે
 આગ દીન ગુપ્તી ઈ કાંપડની કીમતમાં કે
 હેવો ઘટાડો થાઈલો મોલમ પડેચ પણ હ
 વે શરૂવે કોઈ શરૂ કાપડના વાપરનારાઓ
 ને ઈ ઘટાડો થઈઆથી કેહેવો ફાઈદા થા
 ઈચ. ઈ ગરીમ મીશીકીનેને પડીનો ફર
 પજામાંથી કેહેવી શહેલાઈથી નીકલી જવાને
 બની આવેચ ગરમ દેશના શહેવાશીઓ
 ગરમીથી ખેરોવ પડીઆના શખમથી આપણાં
 બદનમાંથી જ તનદેશનીનો બીગોડ કરના
 રી જો નીકલેચ તેનો કેહેવો અટકાવ કરી
 શકેચ! જ કાપડ પચાશ વરશની વાત ઊપ
 ર માતરે દરવીખવાન લોકો તથા જોહોટા
 જોહોટા શેડીઓના પેડેરવાને શકતીવાન
 હતા તેહજીત કાપડ અથવા તેથીમી વધારે
 શાર કાપડ હાલના વખતમાં શાધારણ કમા
 ઈના ગરીબ લોકો પણ વાપરવાને શકતીવા
 ન હોઈચ ઈ શાધતા અમુકીઓ ફાઈદાઓ
 ને વશને આપણે ધણું કરીને કોણને ઊપ
 કારી છોઈ? બેગક બાકતા શાચાને. "
 (હેવું શાધણ હવે પછે છપાશે.)

અઠવાડીઆની બબરોનો શાર.

પુદરતી વશતુઆના શંધફરતુ
 ઈક મકાન ઊધાવવાને માટે આપણી શરકા

૩૭ ઠેકાણ કરેઆઠે તે ઊપરથી ઘડમશા
વાને કેરેએકે ઠાઠીન બેરાખખા, લણકરી અ
મનદારીની, મેરાના ઓરકમા હાલતરત તેજી
ધાડેઆના આપમે, અને-કેક વરસમા પાલના
ના, દરવાખની શામને કોપર ખાના આગત
થી જમીનનો કેક, આકોડા કટકો પેરી લઈ
ને, તે ઊપર કે પાત ને લાડકની ઈનારત
ખાંડેઆના આપમે.

ઈસ્ટરેટશ આફ દારડીનેવરા આગલથી
અવિકન્નાનુદરીઆ શુભા પરીબાની અદરથી
ઇલેક્ટ્રીક ટેલીગ્રાફનો તાર ગોડવવાને મા
ટે તુરેકાની શરકા રાતા આપીછે. કે કા
નસર ૧૨૦૦૦૦ પાડે ડો ખરચ થાયે અ
ને ખારે ખાશમા કે લાઈન પુગે થઈ શકશે
કે શરકારે પોતાના શરકારી શામેશા મોકલ
વંતે માટે વીરા વરગની પડે કરેઆઠે અને
દર વરે ૪૫૦૦ પાખડ આપવાની કલુલાત
કરીછે ત થાયે કે લાઈન શુભે તથા ફેડન
ન આરમે કરામી આગલ લાવીને હીનદુગ
થાને પછે ઈંગ્રેપ થાયે જોડા નાખવાની
વેતરણ ચાલીછે. ઈસ્ટરેટશ આફ દારડીનેવરા
થી તે કરામી શુભીના સારો મજીને જુન
લે તથાવત ૪૦૦૦ માઈલનેછે અને ખેડ વર
ગની સુતના તે બંધાઈને તરખાર થાઈ હુ
ધારેઆના આવેછે.

આપણી શરકારે શુનેહના અમલદારો
ની શખે મામ-વધારો કરવાને જ ઠેકાણ-ક
રેઆ હોના ત ઠેકાણ અને પોર પડેઆછે.
છેહલવા શરકારી ગેન્ટ, ઊપરથી જોવાના
આવેએકે આપણી ટોપુના હુવડા શાશા ન
લીને ૨૮૭ ઈંગ્રેપીઅન અને ૬૬ ગામ

લી બહરશાયે “ શુનેહના અમલદાર ” નો
નામીઆ ઓરો ધરાવેછે. ગોળા તરરાના
અમલદારોની હીખમા માતર ૧૮૦, ઈંગ્રેપી
અન અને ૧૬ ગામડીઓના નામ જોવામાં
આવ્યા હતા નેહને અને ઊપર નજાવેઆ
પરમાણે ૨૮૭ ઈંગ્રેપીઅન અને ૬૬ ગા
ગામડીઓને આડે અગવનો ઓરો આપણી
સેખાણી શરકારે હુવડા શાપેઆછે.

નુર્સનો ખમરો ઊપરથી જોવા
મા આવેએ કે તે તરક મરયાદ થણે શારો પ
હેઠ અને ખેડુનો ભારી ઊલટથી પોતાના, ઊ
દીઓમાં ધંધામા વલગી મઈઆઠે.

લંડન ફેડ ઈસ્ટરન બેક વીથે લ ન
ડન ઘાંમશ વાલાડે જ ફકરો છાપેઆ હોનો
અને જ ફકરો જમ અતરના શુનરાતી તેમ
જ અગેછ વરતમાં, પત્રોમા, પલગટ
થાઈઆ હોનો તે ઊપરથી કે બેકની અતર
નો પેહડીના મેનર મીં જમીશને આડે
અગતની આખરાર કાઈકે, ખોલાશો કરી
ને પોતાના ભાગીદારોને દેનારો આપવાનુ
વાન્યની વીચારેછે અને કે કારણશર તેણે
કેટલાઈક દશાવેજો છપાવી પરગટકરેઆછે.

અંદર નુમરનુ શવસથાન કે જ હાલ
ફરચ લોકોના હાથમાછે તે અગેજનાના
હાથમા જઈ અને કે રામવાલાઓના હીન
કુશથાન ખાનેના મુલકો શાયે તેહને મેલવી
નામેઆમા આવે હેવી જુમ હુવડા ચાલીછે.

હુમારો ભાઈમ થ ગેન્ટવાલો કેરેએ કે
કલીખાણીથી તે ગ્રામી દ્યુધીનો શોલ મેઈલ
નો બીજો રેવને આવના મહીનાની તારી
ખ ૧ લીને દેખથી લોકોને માટે ઊંધડે.